

การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและ
การสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

พันตำรวจโทนพรุจ ศักดิ์ศิริ

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

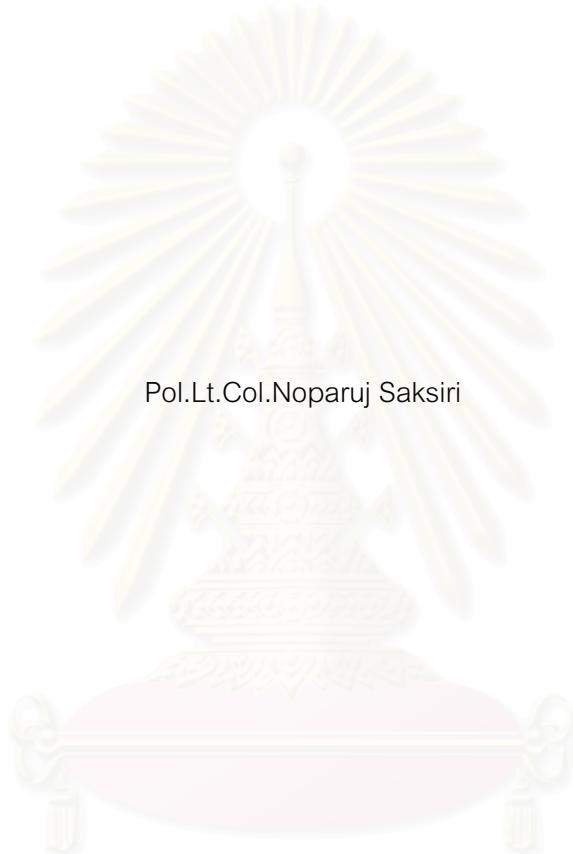
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

AN ANALYSIS OF FACTORS RELATED TO THE SUCCESS OF EDUCATIONAL INFORMATION AND
COMMUNICATION TECHNOLOGY POLICY IMPLEMENTATION IN BASIC EDUCATION INSTITUTIONS

Pol.Lt.Col.Noparuj Saksiri

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Educational Administration

Department of Education Policy, Management and Leadership

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic year 2007

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

โดย

พันตำรวจโทพรุจ ศักดิ์ศิริ

สาขาวิชา

บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษบัณฑิต

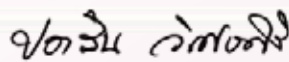

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.พฤทธ์ ศิริบรรณพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

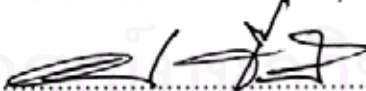
..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พฤทธ์ ศิริบรรณพิทักษ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พันธ์ศักดิ์ พลสารรัมย์)

นพรุจ ศักดิ์ศิริ : การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (AN ANALYSIS OF FACTORS RELATED TO THE SUCCESS OF EDUCATIONAL INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGY POLICY IMPLEMENTATION IN BASIC EDUCATION INSTITUTIONS) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร. ปองสิน วิเศษศิริ, อ.ที่ปรึกษาร่วม : รศ.ดร.ศิริเดช สุชีวะ, 431 หน้า.

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แนวคิดในการวิจัยประกอบด้วยแนวคิดตัวแบบของ Van Meter and Van Horn และแนวคิดการวัดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Berman and McLaughlin การดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 1) การศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 396 โรงเรียนจากประชากรจำนวน 31,064 โรงเรียน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 396 คน และผู้รับใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน จำนวน 396 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ 2) การศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ เลือกสถานศึกษา 12 แห่งเป็นกรณีศึกษา ครอบคลุมทุกภาคของประเทศและทุกขนาดของโรงเรียน ใช้แบบสำรวจและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ลงข้อสรุปแบบอุปนัย และวิเคราะห์เปรียบเทียบแบบข้ามกรณี

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. ความสำเร็จในการนำนโยบายนี้ไปปฏิบัติอยู่ในระดับมาก พบว่าในด้านระดับการบรรลุเป้าหมายด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู ทั้งคู่อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง ด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ ทั้งคู่อยู่ในระดับมาก ความสำเร็จของการนำนโยบายนี้ไปปฏิบัติจะขึ้นกับขนาดของโรงเรียน

2. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายนี้ไปปฏิบัติ พบว่า ตัวแปรต้นทั้งสิ้น 13 ตัว มีตัวแปร 7 ตัวที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.780 และตัวแปรทั้ง 7 ตัว สามารถอธิบายความแปรปรวนความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้ร้อยละ 60.9 โดยตัวแปรที่สามารถทำนายความสำเร็จในมิติรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้ 1) ทักษะของผู้ปฏิบัติ 2) บุคลากรในหน่วยงาน 3) สภาพแวดล้อมทางสังคม 4) ทรัพยากรองค์กร 5) มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย 6) การติดต่อสื่อสาร และ 7) สภาพแวดล้อมทางการเมือง

ภาควิชา นโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา ลายมือชื่อนิติ.....
สาขาวิชา บริหารการศึกษา ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา 2007 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4684619027 : MAJOR EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEY WORD: INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGY / POLICY IMPLEMENTATION

NOPARUJ SAKSIRI : AN ANALYSIS OF FACTORS RELATED TO THE SUCCESS OF EDUCATIONAL INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGY POLICY IMPLEMENTATION IN BASIC EDUCATION INSTITUTIONS. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. PONGSIN VISESHSIR, Ph.D., THESIS COADVISOR : ASSOC. PROF. SIRIDEJ SUSHEVA, Ph.D., 431 pp.

The objective of the study was to analyze factors related to the success of educational information and communication technology policy implementation in Basic Education Institutions. The conceptual framework of the research was based on the models of Meter and Van Horn and of Berman and Mclaughlin. The study was done step by step as follows; 1) To study the quantitative data, 396 administrators and 396 officials responsible for information and communication system of 396 basic education institutions were the sample of the study. The sample was randomly chosen from 396 institutions out of the total 31,064. They were asked to respond the questionnaires. Then the obtained data was analyzed by descriptive statistics, Pearson's correlation coefficient, and multiple regression coefficient. To obtain the qualitative data, observations and interviews were used. The research instruments were used with 12 schools of all sizes which were selected randomly and used a case study. Then the obtained data was analyzed using content analysis, inductive method, and cross-case analysis.

The study showed that;

1. The level of success of policy implementation was satisfactory. It was found that the level of success of both percent goals achieved and change in the pattern of teaching was at moderate level. The level of success of the improvement in student performance and method and instrument continuation was at good level. This result showed that the success level of the policy implementation depended on the sizes of schools.

2. According to the study on factors related to the success of the policy implementation, it was found that there was relationship between factors and the level of success of the policy implementation. The study revealed that, among the 13 independent variables, only 7 independent variables showed the significant relation to the level of success with the multiple correlation coefficient at 0.780 and they could explain the total variation with the percentage at 60.9. At the significant level 0.05, the significant variables included; 1) the disposition of implementers, 2) the officials of institution, 3) the social environment, 4) the organization's resources, 5) the standards and the objectives of the policy, 6) the communications, and 7) the political environment.

Department Education-Policy, Management and Leadership Student's signature.....*Pongsin Vises*
 Field of study Educational Administration Advisor's signature.....*Pongsin Vises*
 Academic year 2007 Co-advisor's signature.....*Siridej Susheva*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอิงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปอง สีน วิเศษศิริ และรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้แนวคิด คำแนะนำและความรู้ที่มีคุณค่าในการวิจัยมาโดยตลอด รวมทั้งรองศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จีนะวัฒน์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พันธ์ศักดิ์ พลสารัมย์ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

กราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในคณะครุศาสตร์โดยเฉพาะสาขาวิชา บริหารการศึกษาและสาขาวิชาพัฒนศึกษาที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และถ่ายทอด ประสบการณ์อันมีค่าอย่างยิ่งแก่ผู้วิจัย และโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนิภา คุปรัตน์ ที่ได้ให้โอกาสแก่ผู้วิจัยให้ได้เรียนในสาขาวิชาบริหารการศึกษา

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบพระคุณท่านผู้บริหารสถานศึกษาและเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจจากนิสิตร่วมรุ่น นิสิตรุ่นพี่และรุ่นน้องบริหารการศึกษา ที่มีความเป็นกัลยาณมิตร ที่ดีเสมอมา โดยเฉพาะนิสิตรุ่นพี่ ดร.ประสิทธิ์ เขียวศรี

ท้ายที่สุดนี้ ขอโน้มรำลึกถึงพระคุณของบิดา มารดาผู้ให้กำเนิดและโอกาสในการศึกษาเล่าเรียน และขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ เบญจพร ศักดิ์ศิริ ที่สนับสนุนและให้ กำลังใจผู้วิจัยมาโดยตลอด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
คำถามในการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
วิธีดำเนินการวิจัย.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	14
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายและนโยบายสาธารณะ.....	15
ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับตัวแบบทางทฤษฎีของการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	22
ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	48
ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายนโยบายนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ.....	54
และการสื่อสารเพื่อการศึกษา	
ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	70
ตอนที่ 6 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	99
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	155
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	155
วิธีดำเนินการวิจัย.....	155
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	179
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่เป็น.....	180
กลุ่มตัวอย่าง	

	หน้า
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระบบเทคโนโลยี.....	209
สารสนเทศของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์ และความสำเร็จของการนำนโยบาย.....	242
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ	
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อความสำเร็จของการนำนโยบาย.....	246
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ	
ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อสรุปจากส่วนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะใน.....	285
แบบสอบถาม	
ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์การศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	295
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	355
สรุปผลการวิจัย.....	356
อภิปรายผลการวิจัย.....	363
ข้อเสนอแนะ.....	376
รายการอ้างอิง.....	383
ภาคผนวก.....	396
ภาคผนวก ก.....	397
ภาคผนวก ข.....	428
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	431

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1	การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการนำนโยบายไปปฏิบัติจากตัวแบบ.....	100
	ของนักวิชาการและจากงานวิจัยนโยบายด้านการศึกษา	
ตารางที่ 3.1	กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	158
	จังหวัด และเขตภูมิภาค	
ตารางที่ 3.2	เกณฑ์การให้คะแนนข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จ.....	161
	ของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	
ตารางที่ 3.3	เกณฑ์การให้คะแนนข้อคำถามความสำเร็จของการนำนโยบายฯ	162
	ไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับระดับการบรรลุเป้าหมาย	
ตารางที่ 3.4	เกณฑ์การให้คะแนนข้อคำถามความสำเร็จของการนำนโยบายฯ	162
	ไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การสอนของครู สมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง และความ ต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ	
ตารางที่ 3.5	นิยามปฏิบัติการของตัวแปรปัจจัยและตัวบ่งชี้.....	163
ตารางที่ 3.6	นิยามเชิงปฏิบัติการขององค์ประกอบความสำเร็จในการนำนโยบายฯ	167
	ไปปฏิบัติและตัวบ่งชี้	
ตารางที่ 3.7	โครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการวัดในแต่ละมิติ.....	169
ตารางที่ 3.8	ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของตัวแปรที่สังเกตได้.....	172
ตารางที่ 4.1	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามภูมิภาค.....	180
ตารางที่ 4.2	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่.....	182
	สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย	
ตารางที่ 4.3	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์.....	183
	กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามปัจจัยด้านทรัพยากรของนโยบาย	
ตารางที่ 4.4	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์.....	184
	กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม	

ตารางที่ 4.5	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับ.....	188
	ความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามปัจจัยด้านลักษณะงานหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ	
ตารางที่ 4.6	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับ.....	194
	ความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามปัจจัยด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง	
ตารางที่ 4.7	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับ.....	197
	ความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามปัจจัยด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ	
ตารางที่ 4.8	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับ.....	200
	ความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามปัจจัยด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู	
ตารางที่ 4.9	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับ.....	202
	ความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามปัจจัยด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง	
ตารางที่ 4.10	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับ.....	204
	ความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามปัจจัยด้านความต่อเนื่องและวิธีการและเครื่องมือ	
ตารางที่ 4.11	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับ.....	205
	ความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามรายด้าน	
ตารางที่ 4.12	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความสำเร็จของการนำ.....	206
	นโยบายฯ ไปปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามรายด้าน	
ตารางที่ 4.13	แสดงค่าเฉลี่ย เกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์และความสำเร็จของการนำนโยบายฯ... ไปปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาในรายด้านจำแนกตามขนาดของโรงเรียน	207
ตารางที่ 4.14	จำนวนและร้อยละของเจ้าหน้าที่ฯ จำแนกตามภูมิภาค.....	209
ตารางที่ 4.15	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับ.....	213
	ความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ฯ จำแนกตามปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย	

ตารางที่ 4.16	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับ.....	214
	ความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ จำแนกตามปัจจัยด้านทรัพยากรของนโยบาย	
ตารางที่ 4.17	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับ.....	215
	ความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ จำแนกตามปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม	
ตารางที่ 4.18	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับ.....	219
	ความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ จำแนกตามปัจจัยด้านลักษณะงานหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ	
ตารางที่ 4.19	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับ.....	225
	ความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ จำแนกตามปัจจัยด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง	
ตารางที่ 4.20	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับ.....	228
	ความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ จำแนกตามปัจจัยด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ	
ตารางที่ 4.21	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับ.....	231
	ความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ จำแนกตามปัจจัยด้านระดับการบรรลุเป้าหมาย	
ตารางที่ 4.22	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับ.....	233
	ความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ จำแนกตามปัจจัยด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของคุณ	
ตารางที่ 4.23	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับ.....	235
	ความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ จำแนกตามปัจจัยด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง	
ตารางที่ 4.24	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับ.....	237
	ความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ จำแนกตามปัจจัยด้านความต่อเนื่องและวิธีการและเครื่องมือ	
ตารางที่ 4.25	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับ.....	238
	ความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ จำแนกตามรายด้าน	

ตารางที่ 4.26	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความสำเร็จของการ..... การนำนโยบายฯไปปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ฯ จำแนกตามรายด้าน	239
ตารางที่ 4.27	แสดงค่าเฉลี่ย เกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์และความสำเร็จของการนำนโยบายฯ .. ไปปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ฯในรายด้าน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	240
ตารางที่ 4.28	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับ..... ความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	242
ตารางที่ 4.29	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความสำเร็จของการ..... นำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	242
ตารางที่ 4.30	แสดงค่าเฉลี่ย เกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์และความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ... ไปปฏิบัติของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	244
ตารางที่ 4.31	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ของโรงเรียนในภาพรวม.....	248
ตารางที่ 4.32	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำ..... นโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านระดับการบรรลุเป้าหมายในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง	249
ตารางที่ 4.33	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ของโรงเรียนในภาพรวม.....	250
ตารางที่ 4.34	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำ..... นโยบายฯ ไปปฏิบัติ ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูใน ภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง	251
ตารางที่ 4.35	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ของโรงเรียนในภาพรวม.....	252
ตารางที่ 4.36	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำ..... นโยบายฯ ไปปฏิบัติ ด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง ใน ภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง	253
ตารางที่ 4.37	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ของโรงเรียนในภาพรวม.....	254
ตารางที่ 4.38	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำ..... นโยบายฯ ไปปฏิบัติ ด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือในภาพรวม ของกลุ่มตัวอย่าง	255
ตารางที่ 4.39	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ของโรงเรียนขนาดเล็ก.....	256
ตารางที่ 4.40	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำ..... นโยบายฯไปปฏิบัติด้านระดับการบรรลุเป้าหมาย	257
ตารางที่ 4.41	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ของโรงเรียนขนาดเล็ก.....	258

ตารางที่ 4.42	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำ... นโยบายฯ ไปปฏิบัติ ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู ของ โรงเรียนขนาดเล็ก	259
ตารางที่ 4.43	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ของโรงเรียนขนาดเล็ก.....	260
ตารางที่ 4.44	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำ... นโยบายฯ ไปปฏิบัติ ด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง ของ โรงเรียนขนาดเล็ก	261
ตารางที่ 4.45	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ของโรงเรียนขนาดเล็ก.....	262
ตารางที่ 4.46	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำ... นโยบายฯ ไปปฏิบัติ ด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ ของโรงเรียน ขนาดเล็ก	263
ตารางที่ 4.47	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ของโรงเรียนขนาดกลาง.....	264
ตารางที่ 4.48	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำ... นโยบายฯ ไปปฏิบัติ ด้านระดับการบรรลุเป้าหมาย จำแนกตามขนาดของ โรงเรียน	265
ตารางที่ 4.49	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ของโรงเรียนขนาดกลาง.....	266
ตารางที่ 4.50	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำ... นโยบายฯ ไปปฏิบัติ ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู ของ โรงเรียนขนาดกลาง	267
ตารางที่ 4.51	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ของโรงเรียนขนาดกลาง.....	268
ตารางที่ 4.52	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำ... นโยบายฯ ไปปฏิบัติ ด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง ของ โรงเรียนขนาดกลาง	269
ตารางที่ 4.53	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ของโรงเรียนขนาดกลาง.....	270
ตารางที่ 4.54	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำ... นโยบายฯ ไปปฏิบัติ ด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ ของ โรงเรียนขนาดกลาง	271
ตารางที่ 4.55	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ของโรงเรียนขนาดใหญ่.....	272

ตารางที่ 4.56	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำ.....	273
	นโยบายฯ ไปปฏิบัติ ด้านระดับการบรรลุเป้าหมาย จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	
ตารางที่ 4.57	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ของโรงเรียนขนาดใหญ่.....	274
ตารางที่ 4.58	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำ.....	275
	นโยบายฯ ไปปฏิบัติ ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการสอนของครู ของโรงเรียนขนาดใหญ่	
ตารางที่ 4.59	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ของโรงเรียนขนาดใหญ่.....	276
ตารางที่ 4.60	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำ.....	277
	นโยบายฯ ไปปฏิบัติ ด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุงของโรงเรียนขนาดใหญ่	
ตารางที่ 4.61	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ของโรงเรียนขนาดใหญ่.....	278
ตารางที่ 4.62	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำ....	279
	นโยบายฯ ไปปฏิบัติ ด้านด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ ของโรงเรียนขนาดใหญ่	
ตารางที่ 4.63	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำ....	280
	นโยบายฯ ไปปฏิบัติ ในมิติรวม	
ตารางที่ 4.64	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำ....	281
	นโยบายฯ ไปปฏิบัติ ในมิติรวม ของโรงเรียนขนาดเล็ก	
ตารางที่ 4.65	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำ....	282
	นโยบายฯ ไปปฏิบัติ ในมิติรวม ของโรงเรียนขนาดกลาง	
ตารางที่ 4.66	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำ....	283
	นโยบายฯ ไปปฏิบัติ ในมิติรวม ของโรงเรียนขนาดใหญ่	
ตารางที่ 4.67	แสดงความถี่ของประเด็นข้อคิดเห็นในแบบสอบถามจำแนกตามขนาด.....	286
	โรงเรียนและเขตภูมิภาค	
ตารางที่ 4.68	ข้อมูลพื้นฐานของกรณีศึกษาโรงเรียนในภาคกลาง.....	297
ตารางที่ 4.69	ข้อมูลพื้นฐานของกรณีศึกษาโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	310
ตารางที่ 4.70	ข้อมูลพื้นฐานของกรณีศึกษาโรงเรียนในภาคเหนือ.....	323
ตารางที่ 4.71	ข้อมูลพื้นฐานของกรณีศึกษาโรงเรียนในภาคใต้.....	337
ตารางที่ 4.72	วิเคราะห์โรงเรียนกรณีศึกษา: การศึกษาแบบข้ามกรณี.....	348

สารบัญภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิจัย.....	8
แผนภาพที่ 2.1 ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Van Meter and Van Horn.	27
แผนภาพที่ 2.2 ตัวแบบการวิเคราะห์ทางด้านการจัดการ.....	30
แผนภาพที่ 3.3 ผลกระทบทั้งโดยตรงและโดยอ้อมในการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	33
แผนภาพที่ 2.4 ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Sabatier and Mazmanian..	39
แผนภาพที่ 2.5 ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Hambleton.....	40
แผนภาพที่ 2.6 ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Cheema and Rondinelli.....	42
แผนภาพที่ 2.7 ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Alexander	44
แผนภาพที่ 2.8 ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติของ วรเดช จันทรรศ ตัวแบบเชิงบูรณาการ	46
แผนภาพที่ 2.9 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	106
แผนภาพที่ 3.1 สรุปขั้นตอนดำเนินการวิจัย.....	178

 สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสังคมยุคสารสนเทศ ที่เป็นการปฏิรูปสังคมที่เป็นผลมาจากการรวมเข้าด้วยกันของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ก่อให้เกิดการก่อสร้าง การเผยแพร่ การใช้ความรู้และสารสนเทศ เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ โดยเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือที่เชื่อมโยงแนวความคิดสมัยใหม่ต่างๆ เข้าด้วยกัน นับตั้งแต่การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เช่น eLearning ,eLibrary ฯลฯ เกิดการเรียนรู้ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแก่ประชาชนและนักเรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา เป็นส่วนสำคัญในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ นอกจากนี้เทคโนโลยีสารสนเทศก็เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาองค์ความรู้ที่เป็นระบบคลังความรู้การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และการเผยแพร่องค์ความรู้และการบริการสู่ประชาชนเป็น Knowledge Service Provider อันเป็นการพัฒนาทรัพยากรคนให้มีความรู้อันเป็นพื้นฐานสำคัญในระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศ ในส่วนการภาครัฐก็มีการนำมาประยุกต์ เช่น e-Governing, e-Service และพัฒนาให้เกิดบูรณาการเชื่อมโยงทางธุรกิจและการค้าเป็นห่วงโซ่ เกิดเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมเชื่อมโยง(Virtual Cluster Development) อันเป็นหัวใจในการพัฒนาศักยภาพการแข่งขันของกลุ่มและของประเทศ จนในท้ายที่สุดเทคโนโลยีสารสนเทศก็ช่วยให้เกิดการพัฒนาของกระแสโลกาภิวัตน์ ด้วยการเชื่อมโยงของระบบสื่อสาร การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และติดต่อทำธุรกรรมทางการค้าทั่วโลกด้วย Customer Relationship Management, Collaborative e-Commerce และ e-Marketplace เป็น Digital economy ต่อเนื่องเชื่อมโยงบูรณาการทั้งระบบ(รุ่งเรือง ลิ้มชูปฏิภาณ,2546:20) ดังนั้นประชาชนในแต่ละประเทศจึงจำเป็นต้องมีความรู้ทักษะด้านสนเทศและในการใช้เทคโนโลยีเพื่อเตรียมความพร้อมและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

จะเห็นได้ว่าประเทศผู้นำของโลกจะเป็นประเทศที่เป็นผู้นำทางด้านเทคโนโลยีต่างๆ ด้วย โดยประเทศเหล่านี้ได้ให้ความสำคัญในการเตรียมความพร้อมเยาวชนสู่สังคมใหม่ ดังเช่นประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศสิงคโปร์ ฯลฯ โดยประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ให้ความสำคัญกับทางด้านสารสนเทศและเป็นประเทศผู้นำในการริเริ่มก่อสร้างทางด้านสารสนเทศ การประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาในปี พ.ศ.2537 ได้ปรับปรุงการศึกษาให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาเพิ่มมากขึ้น มีการจัดตั้งสำนักงานเทคโนโลยีการศึกษาแห่งชาติขึ้น

ห้องเรียนทุกห้องเรียนมีการเชื่อมโยงกับอินเทอร์เน็ต ในส่วนประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศขนาดเล็ก ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่พร้อมเข้าสู่สังคมและเศรษฐกิจบนฐานความรู้เช่นกัน

เทคโนโลยีสารสนเทศจะมีส่วนในการเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันของประเทศได้ อย่างไรนั้น คงจะพิจารณาได้จากรายงานเปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่างๆ จำนวน 61 ประเทศ ซึ่งเป็นผลการศึกษาประจำปี 2549 ของสถาบันพัฒนาการบริหารและจัดการระหว่างประเทศ(International Institute for Management Development : IMD) โดยประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขันอยู่ในอันดับที่ 32 ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นอันดับ 1 ประเทศฮ่องกงเป็นอันดับ 2 ประเทศสิงคโปร์เป็นอันดับ 3 และเมื่อพิจารณาในแต่ละปัจจัยหลักปรากฏว่า ปัจจัยสมรรถนะทางเศรษฐกิจประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 21 ปัจจัยประสิทธิภาพของภาครัฐประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 21 ปัจจัยประสิทธิภาพของภาครัฐกิจประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 28 ปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 47 ซึ่งในโครงสร้างพื้นฐานนั้น เมื่อพิจารณาในรายละเอียดย่อยในส่วนที่เป็นโครงสร้างเทคโนโลยี โครงสร้างวิทยาศาสตร์และการศึกษา ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 48 53 และ 48 ตามลำดับ จากข้อมูลนี้จะเห็นได้ว่าปัจจัยที่ประเทศไทยควรต้องมีการปรับปรุงเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันคือ โครงสร้างพื้นฐานทั้งทางวิทยาศาสตร์และทางเทคโนโลยี

นอกจากนี้ในส่วนของการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่างๆ จำนวน 104 ประเทศ ในปี 2547 โดย WEF ประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขันอยู่ในอันดับที่ 34 และเมื่อพิจารณาในแต่ละปัจจัยหลักปรากฏว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจมหภาคประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 23 ปัจจัยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 43 ซึ่งในปัจจุบันนี้จำแนกย่อยเป็นนวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ และการถ่ายทอดเทคโนโลยี ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 37 55 และ 4 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการจัดอันดับของ IMD ซึ่งให้เห็นว่าในส่วนที่ประเทศไทยควรต้องมีการปรับปรุงคือเทคโนโลยีสารสนเทศ

ข้อมูลจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตต่อประชากร 10,000 คน ในปี 2547 ของ International Telecommunication Union(ITU) ก็เป็นอีกข้อมูลหนึ่งข้อมูลที่ชี้ให้เห็นถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศ โดยประเทศที่มีความสามารถในการแข่งขันของประเทศสูงจะมีอัตราส่วนของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตต่อประชากร 10,000 คนสูง เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา มีอัตราส่วนเป็น 5,580.1 ประเทศสิงคโปร์มีอัตราส่วนเป็น 5,087.65 ส่วนประเทศไทยมีอัตราส่วนเป็น 1,105.19 (<http://www.wreform.org>) สอดคล้องกับข้อมูลการสำรวจเทคโนโลยีสารสนเทศและ

การสื่อสาร(ครัวเรือน) พ.ศ.2549 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ที่พบว่า จำนวนประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไปทั้งสิ้นประมาณ 59.51 ล้านคน โดยในจำนวนนี้เป็นผู้ใช้คอมพิวเตอร์คิดเป็น 15.39 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 25.9 และมีผู้ใช้อินเทอร์เน็ต 8.47 ล้านคนหรือคิดเป็นร้อยละ 14.2 (<http://www.nso.go.th>)

สำหรับการศึกษาของประเทศไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542(2545) ซึ่งเป็นหัวใจหลักของการปฏิรูปการศึกษาได้ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยจัดอยู่ในหมวด 9 มาตรา 63-69 สำหรับการใช้นโยบายสารสนเทศนี้ส่งผลถึงภาคการศึกษาทั้งการศึกษาพื้นฐานระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และการศึกษาระดับอุดมศึกษา รวมทั้งการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในส่วนของนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศไทยฉบับแรก หรือเรียกว่านโยบาย IT-2000 ได้กล่าวถึงเทคโนโลยีสารสนเทศว่าเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งในการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของไทย เป็นแรงที่จะผลักดันให้ไทยก้าวไปสู่ยุคเศรษฐกิจใหม่แห่งคริสต์วรรษที่ 21 เคียงป่าเคียงไหล่กับนานาอารยประเทศ ในส่วนของนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ.2545-2553(IT-2010) ได้แบ่งกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาออกเป็น 5 องค์ประกอบใหญ่ ได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาด้านภาครัฐ ด้านการพาณิชย์ ด้านอุตสาหกรรม ด้านการศึกษา และด้านสังคม ได้มีการกำหนดเป้าหมายเชิงรูปธรรมที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังเช่น ในปี พ.ศ.2553 โรงเรียนทุกโรงเรียนสามารถเชื่อมต่อเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาได้อย่างทั่วถึงเท่าเทียม มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ในปี พ.ศ. 2549 ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ของการเรียนการสอนในทุกระดับชั้น มีการใช้คอมพิวเตอร์หรือเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อประกอบการเรียนการสอน และเพิ่มเป็นร้อยละ 30 ในปี พ.ศ.2553 นอกจากนี้ในส่วนแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ.2547 - 2549) ก็ได้กำหนดเป้าหมายสอดคล้อง ดังเช่น สถานศึกษาสามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้(ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 80 ภายในปี 2547 และทุกแห่งภายในปี 2548 ระดับมัธยมศึกษาทุกแห่งในปี 2546) และห้องสมุดประชาชน อย่างน้อยอำเภอละ 1 แห่ง สถานศึกษาทุกแห่งจัดการเรียนการสอน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ รวมทั้งมีเว็บไซต์เพื่อให้บริการทางการศึกษา หน่วยงานทางการศึกษาทุกแห่งใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ มีเว็บไซต์เพื่อให้บริการข้อมูลสารสนเทศ และมีศูนย์ปฏิบัติการเพื่อรองรับ e-Government ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาทุกคน มีความรู้และมีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการและการปฏิบัติงานตามมาตรฐานทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานเป็นต้น

นอกจากนี้ในส่วนแผนแม่บทยังได้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อนของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อจัดการศึกษาภายในกระทรวงศึกษาธิการ ดังเช่น 1) ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแตกต่างกันมาก ทั้งในระดับโรงเรียนและพื้นที่ 2) สถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลมีความขาดแคลนอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา 3) การจัดซื้อจัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ ดำเนินการได้ล่าช้า และระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างไม่เอื้อในการบริหารจัดการ 4) ขาดแคลนผู้สอนและการกระจายครูผู้สอนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีคุณภาพ 5) ขาดแคลนสื่อ เนื้อหาและซอฟต์แวร์ในการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 6) สถานศึกษาและหน่วยงานส่วนใหญ่ไม่มีอินเทอร์เน็ต และเว็บไซต์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ 7) งบประมาณเพื่อสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทางการศึกษามีจำกัด 8) ขาดการควบคุมมาตรฐานการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาที่เป็นรูปธรรม 9) ขาดมาตรฐาน MIS, GIS และ ความเชื่อมโยงในแต่ละระดับ 10) การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารขาดเอกภาพและประสิทธิภาพ 11) การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการศึกษา ยังไม่ได้รับการส่งเสริมอย่างเป็นระบบ 12) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และการบริหารการจัดการยังไม่เต็มศักยภาพ 13) การระดมสรรพกำลังเพื่อพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ดำเนินการได้น้อยไม่เป็นระบบ 14) ขาดการใช้ทรัพยากรด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารร่วมกัน และเมื่อพิจารณาถึงจุดแข็ง โอกาส และภัยคุกคาม จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการ ดำเนินการ 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ยุทธศาสตร์ที่ 2 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พัฒนาการบริหารจัดการและให้บริการทางการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 3 การผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารผลิตและพัฒนาบุคลากร เพื่อรองรับความต้องการกำลังคนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยจัดให้มีการพัฒนาหลักสูตร เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในทุกระดับการศึกษา พัฒนาผู้สอนและนักวิจัย ส่งเสริมการวิจัย และนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้รวมทั้งประสานความร่วมมือกับองค์กรของรัฐและเอกชนทั้งในและต่างประเทศ ในการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการพัฒนาการศึกษาและอุตสาหกรรม ยุทธศาสตร์ที่ 4 การกระจายโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา

จะเห็นได้ว่าประเทศไทยได้ให้ความสำคัญในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา และได้ดำเนินการมาเป็นระยะเวลาสิบกว่าปีแล้ว ทั้งในส่วนของพระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542(2545) นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศไทย ตลอดจนแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2547 – 2549) แต่สาเหตุใดทำให้ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยเฉพาะในส่วนของเทคโนโลยีสารสนเทศจึงอยู่อันดับที่ต่ำกว่าชาติอื่นมาก ซึ่งความไม่พร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศไม่ว่าจะเป็นด้านโครงสร้างพื้นฐานของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การขาดแคลนอุปกรณ์ การขาดแคลนผู้สอน ฯลฯ เฉพาะในส่วนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจากข้อมูลรายงานการประเมินประสิทธิภาพการให้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน(สุทธนู ศรีไสย์:2548 ,5-2) พบว่า แต่ละโรงเรียนมีงบบริหารจัดการประมาณ 58,350 บาทต่อปี(งบประมาณแผ่นดินประมาณ 17,350 บาทต่อปี และเงินช่วยเหลือจากแหล่งอื่นๆ 41,000 บาทต่อปี) จากข้อมูลเหล่านี้ส่งผลให้คุณภาพการศึกษาไทยมีสภาพที่น่าเป็นห่วง ดังจะเห็นได้จากรายงานที่ปรากฏในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2545-2549 ที่ระบุว่าคุณภาพการศึกษาของไทยระดับต่ำกว่าอุดมศึกษาตกอยู่ในสถานการณ์ที่น่าเป็นห่วงมาก เพราะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กไม่อยู่ในระดับที่น่าพอใจ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์ คุณภาพการศึกษาของไทยมีมาตรฐานค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับหลายประเทศที่อยู่ในระดับเดียวกัน นอกจากนี้จะมีความอ่อนด้อยในทางวิชาการแล้ว เด็กไทยยังขาดการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น การใฝ่เรียนใฝ่รู้ การคิด การวิเคราะห์ และการใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา ความมีระเบียบวินัย และความซื่อสัตย์ ซึ่งความอ่อนด้อยเหล่านี้มีเหตุปัจจัยมาจากความบกพร่อง และความด้อยคุณภาพของครู หลักสูตร วิธีการเรียนการสอน อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน การวัดประเมินผล การขาดระบบการประกันคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา รวมทั้งขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครอง ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนแต่เป็นภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษา(คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545:23,33) และจากผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 6,633 แห่งในรอบแรก จำนวน 14 มาตรฐาน ณ วันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ.2547 พบว่าในภาพรวมมีสถานศึกษาที่มีระดับคุณภาพดี ร้อยละ 35.2 ระดับพอใช้ ร้อยละ 38.7 และระดับต้องปรับปรุง ร้อยละ 26.1 (<http://www.onesqa.or.th>)

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า ในระยะที่ผ่านมา มีปัจจัยใดบ้างที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้เพื่อผลวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำถามในการวิจัย

1. การนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทำให้เกิดความสำเร็จในแต่ละด้านอย่างไร และมีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร ระหว่างสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน
2. ปัจจัยอะไรบ้างที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการเฉพาะสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
2. ข้อมูลที่เก็บรวบรวมเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ความสำเร็จของการนำนโยบายฯไปปฏิบัติในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลในปีการศึกษา 2550
3. กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้รับผิดชอบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน
4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ตัวแปรที่เป็นข้อมูลข้อเท็จจริง และตัวแปรที่วัดจากการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งตัวแปรเกือบทั้งหมดจะวัดจากการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่าง ยกเว้นตัวแปรความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติในด้านระดับการบรรลุเป้าหมายจะเป็นข้อมูลข้อเท็จจริง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กรอบ

แนวคิดและหลักการจึงเกี่ยวข้องกับ 2 ประเด็น คือ ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ และความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนี้

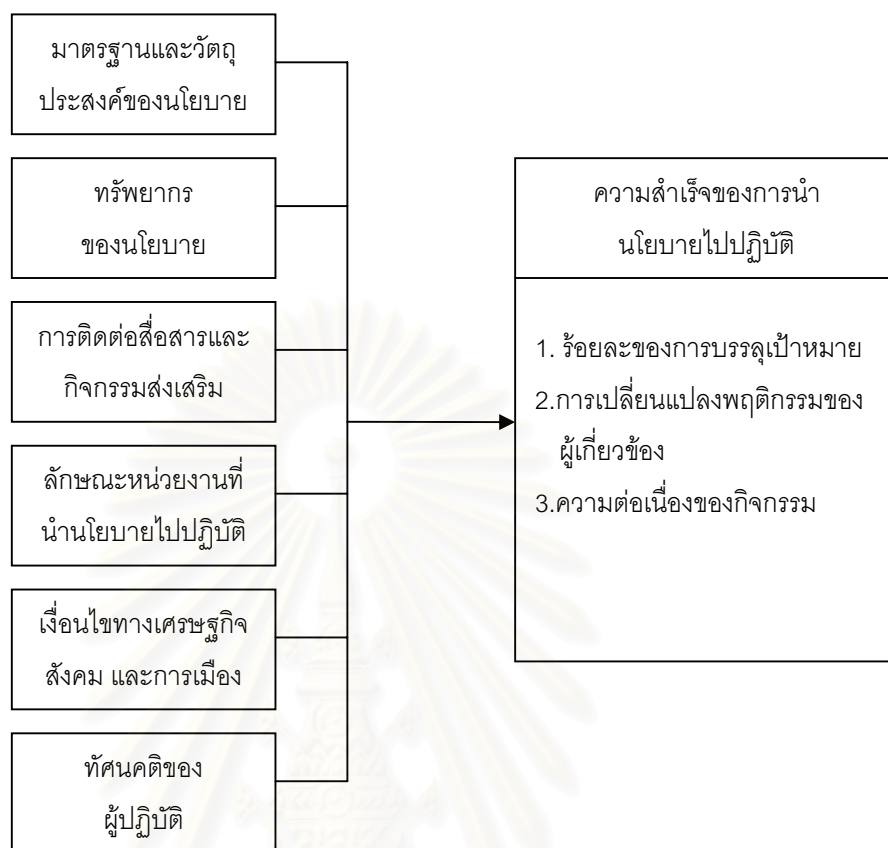
1. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ โดยใช้ตัวแบบของ Van Meter and Van Horn แบ่งปัจจัยออกเป็น 6 ด้าน คือ 1) ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย 2) ด้านทรัพยากรของนโยบาย 3) ด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม 4) ด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ 5) ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และ 6) ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

2. ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยใช้กรอบวิธีของ Berman and Mclaughlin เป็นกรอบในการวัดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบาย แบ่งองค์ประกอบเป็น 3 ด้าน คือ 1) ร้อยละของการบรรลุเป้าหมาย 2) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้อง 3) ความต่อเนื่องของกิจกรรม

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิจัยดังแผนภาพที่ 1.1

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ(Quantitative Research) และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษา วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิจัย และให้ได้ลักษณะของปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ รวมทั้งการวัดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ขั้นที่ 2 การดำเนินการวิจัย มีรายละเอียดการดำเนินการ 2 ขั้นตอนเป็นการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ และการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

2.1 การศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ แบ่งการดำเนินการเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยในการวิเคราะห์

ประชากร ได้แก่ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่กระจายอยู่ทั่วประเทศจำนวน 31,064 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเทียบจากตารางประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Yamane ที่ความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ได้กลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 394 โรงเรียน

ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวนไม่น้อยกว่า 394 คน และ ผู้รับผิดชอบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน จำนวนไม่น้อยกว่า 394 คน

2) เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้มี 2 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามผู้บริหาร แบบสอบถามผู้รับผิดชอบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งและเก็บแบบสอบถามโดยทางไปรษณีย์

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window โดยมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน การวิเคราะห์ความแปรปรวน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

2.2 การศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาภาคสนามเพื่อให้ได้ข้อมูลในระดับลึกที่มีความสมบูรณ์มากขึ้นและเป็นการตรวจสอบข้อมูลเชิงปริมาณ แบ่งการดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1) การเลือกกรณีศึกษา ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ผู้วิจัยกำหนดการศึกษาผ่านข้อความความคิดเห็นจากผู้บริหารสถานศึกษา และผู้รับผิดชอบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกให้ครอบคลุมทุกภาคของประเทศ โดยแบ่งเป็น 4 ภาค คือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และครอบคลุมทุกขนาดของโรงเรียน โดยแบ่งเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ทำให้กำหนดสนามเก็บข้อมูลเบื้องต้นได้ 12 แห่ง

2) การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยถือว่าผู้วิจัยเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการวิจัย และอาศัยเครื่องมือที่ช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสำรวจสภาพโรงเรียนแบบสัมภาษณ์

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

(1) การเข้าสู่สนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

(2) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสังเกตและสัมภาษณ์ จากเครื่องมือที่สร้างขึ้น และการวิเคราะห์เอกสาร

(3) การจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลนำข้อมูลที่ได้มาทำการลดทอนข้อมูล ตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีตรวจสอบแบบสามเส้า แล้วจึงวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุป และการวิเคราะห์แบบข้ามกรณี

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ผลการศึกษา

เป็นการนำข้อค้นพบจากการศึกษาทั้ง 2 ส่วนในขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ทั้งทางการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณและการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ มาวิเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่เป็นข้อความรู้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยนำข้อสรุปต่างๆ มาเชื่อมโยงจนเป็นโครงสร้างของข้อสรุปที่สามารถตอบคำถามการวิจัยได้

ขั้นที่ 4 การนำเสนอรายงานการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง โรงเรียนของรัฐที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน(พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 4)

การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการที่ต่อเนื่องจากขั้นตอนการกำหนดนโยบาย ที่ดำเนินการโดยหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการนำทรัพยากรที่มีอยู่ไปบริหารเพื่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย โดยอาจมีการแปลงนโยบายออกเป็นรูปของกฎ ระเบียบ แผนงาน โครงการหรือกิจกรรม เพื่อนำไปปฏิบัติให้เกิดผลกับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการให้ได้รับผลประโยชน์จากนโยบาย

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา หมายถึง การนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งประกอบด้วยเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์ และเครือข่ายโทรคมนาคมที่เชื่อมต่อกัน สำหรับใช้ในการส่งและรับข้อมูล และมัลติมีเดียเกี่ยวกับความรู้ โดยผ่านกระบวนการประมวลหรือจัดทำให้อยู่ในรูปแบบที่มีความหมายและความสะดวกมาใช้ ประโยชน์สำหรับการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้คนไทยสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ระดับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีการประเมินจากองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ระดับการบรรลุเป้าหมาย การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู สมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง ความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือวัดจากการรับรู้ของผู้บริหารและผู้รับผิดชอบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน โดยใช้แบบวัดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ระดับการบรรลุเป้าหมาย หมายถึง ระดับของการวัดว่านโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการไปจนบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายมากน้อยเพียงใด โดยใช้ตัวชี้วัดของแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติเป็นกรอบในการพิจารณา

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู หมายถึง การเปลี่ยนแปลงการกระทำหรือกิจกรรมที่ครูแสดงออกเพื่อพัฒนานักเรียนในด้านความรู้ เจตคติ และทักษะตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในกลุ่มวิชาต่างๆ โดยจำแนกพฤติกรรมออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) เตรียมการสอน 2) ดำเนินการสอน 3) ใช้สื่อการเรียนการสอน 4) วัดและประเมินผลการเรียนการสอน 5) ปฏิบัติกิจวัตรและคุณธรรม และ 6) จูงใจและเสริมแรงการเรียน

สมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง หมายถึง ความสามารถของนักเรียนแต่ละคนที่ได้รับการปรับปรุงอันเป็นผลจากการเรียนรู้ โดยพิจารณาจากมาตรฐานผู้เรียน 6 ประการ ได้แก่ 1) คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ 2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ 3) ความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร 4) ทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 5) ทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต และ 6) สุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

ความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ หมายถึง การวัดความต่อเนื่องของนโยบาย เพื่อให้ทราบว่าการวัดกรรมซึ่งได้แก่วิธีการและเครื่องมือที่นำเข้าไปใช้อย่างต่อเนื่องหรือถูกยกเลิก หรือถูกเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร

ปัจจัยที่สัมพันธ์ หมายถึง ปัจจัยสำคัญของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สามารถทำให้การดำเนินนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในสถานศึกษาบรรลุความสำเร็จ 4 ด้าน คือ ระดับการบรรลุเป้าหมาย การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู สมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง ความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ สำหรับการศึกษาค้นคว้าปัจจัยที่สัมพันธ์ประกอบด้วยปัจจัยหลัก 6 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย 2) ปัจจัยด้านทรัพยากรของนโยบาย 3) ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม 4) ปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ 5) ปัจจัยด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และ 6) ปัจจัยด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย หมายถึง การระบุรายละเอียดของวัตถุประสงค์ของนโยบายในลักษณะที่เป็นปริมาณหรือคุณภาพเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานตามนโยบาย

ทรัพยากรของนโยบาย หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกต่อการบริหารนโยบาย โดยรวมถึงงบประมาณ และการสนับสนุนอื่น ที่กำหนดไว้ในแผนงาน

งบประมาณ หมายถึง แผนการเงินที่จัดทำขึ้นเพื่อการแจกแจงรายละเอียดในการปฏิบัติงาน และค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการปฏิบัติตามแผนงาน ทั้งในแต่ละกิจกรรมและโดยรวมทั้งหมดของแผนงาน ที่ต้องมีการจัดสรรอย่างเหมาะสมและทั่วถึง

การสนับสนุนอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ในแผนงาน หมายถึง องค์ประกอบหนึ่งในทรัพยากรนโยบาย นอกเหนือจากงบประมาณ เป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมให้ความสะดวกต่อประสิทธิผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ที่ต้องมีการจัดสรรอย่างเหมาะสมและทั่วถึง

การติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม หมายถึง กลไกของการทำให้ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ มีความรู้ความเข้าใจสอดคล้องกันในมาตรฐานงานและวัตถุประสงค์นโยบาย ซึ่งได้แก่การติดต่อสื่อสาร และกิจกรรมส่งเสริม

การติดต่อสื่อสาร หมายถึง กระบวนการติดต่อสื่อสารโดยใช้ช่องทางและวิธีการติดต่อสื่อสารที่หลากหลาย ส่งผลให้ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมีความรู้ความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

กิจกรรมส่งเสริม หมายถึง กลไกขับเคลื่อนกิจกรรมทุกส่วน ทั้งการควบคุม การกำหนดภารกิจ ตลอดจนการให้แรงเสริมแก่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง ปัจจัยซึ่งแสดงลักษณะหรือสภาพต่างๆ ของโรงเรียนซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ บุคลากรในหน่วยงาน ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ทรัพยากรองค์การ และโครงสร้างองค์การ

บุคลากรในหน่วยงาน หมายถึง บุคลากรซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนโดยเป็นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

ภาวะผู้นำ หมายถึง การแสดงออกซึ่งความมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร และกระบวนการใช้ศิลปะ การจูงใจ การให้ความสนับสนุนส่งเสริมของผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อบุคลากรในโรงเรียนใน การที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือในการประพฤติปฏิบัติอย่างเต็มใจเพื่อการบรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของนโยบาย

ทรัพยากรองค์การ หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกต่อการบริหารองค์การ เพื่อช่วยให้ความสะดวกต่อประสิทธิภาพของการบริหารนโยบาย ได้แก่ งบประมาณ และการสนับสนุนอื่น เช่น สถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ฯลฯ

โครงสร้างองค์การ หมายถึง องค์ประกอบโครงสร้างการบริหารของโรงเรียน ที่มีสัมพันธ์กันทั้งระบบในรูปแบบของการประสานงานระหว่างสมาชิกที่อยู่ในตำแหน่งขององค์การ สามารถร่วมกันดำเนินการตามภารกิจขององค์การเป็นไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ

เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง หมายถึง ปัจจัยหรือสภาพแวดล้อมต่างๆ รวมทั้งแรงกดดันที่อยู่ภายนอกองค์การ มีผลกระทบต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ทางสังคม และทางการเมือง

สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ หมายถึง สถานภาพทางการเงินตลอดจนสภาพเศรษฐกิจของผู้ปกครองและชุมชนที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติในสถานศึกษา

สภาพแวดล้อมทางสังคม หมายถึง สภาพสังคมของชุมชน คุณลักษณะเกี่ยวกับทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อของคนในชุมชน ตลอดจนการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของชุมชนที่ส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติในสถานศึกษา

สภาพแวดล้อมทางการเมือง หมายถึง การสนับสนุนและความผูกพันขององค์กรหรือบุคคลสำคัญ ที่ส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติในสถานศึกษา

ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ หมายถึง ความรู้สึก ความรับรู้หรือการเชื่อ ตลอดจนพฤติกรรมของผู้บริหารและครูที่มีต่อการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลของการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ คาดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศ ดังนี้

1. ประโยชน์ด้านวิชาการ ได้ข้อความรู้เกี่ยวกับ
  - 1.1 องค์ความรู้ในการวิเคราะห์นโยบายด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนานโยบายการศึกษาของชาติต่อไป
  - 1.2 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้

ข้อค้นพบที่ได้สามารถนำไปเป็นแนวทางให้ผู้บริหารการศึกษาในทุกระดับได้ใช้ประกอบการพัฒนานโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของประเทศในระยะต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินงานในบทนี้ เป็นการประมวลและสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีที่สำคัญของนักวิชาการ รวมทั้งงานวิจัยต่างๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัย และเป็นประโยชน์ในการกำหนดกรอบเบื้องต้นของการวิจัย ซึ่งแบ่งการนำเสนอเป็น 6 ตอน โดยผู้วิจัยได้สรุปสาระครอบคลุมประเด็นสำคัญดังนี้ **ตอนแรก** เป็นการนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับนโยบายและนโยบายสาธารณะ **ตอนที่สอง** เป็นการนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับตัวแบบทางทฤษฎีของการนำนโยบายไปปฏิบัติ **ตอนที่สาม** เป็นการนำเสนอแนวคิดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ **ตอนที่สี่** เป็นการนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา **ตอนที่ห้า** เป็นการนำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง **ตอนสุดท้าย** เป็นการนำเสนอกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับกรอบแนวคิดในการวิจัย การเสนอสาระเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์และการเสนอสาระเกี่ยวกับความสำเร็จของการนำนโยบาย ซึ่งสาระทั้ง 6 ตอน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายและนโยบายสาธารณะ

นโยบายมีมุมมองในหลายแง่มุมในฐานะต่างๆ แตกต่างกันไป จึงควรพิจารณาเพื่อให้มีทรรศนะและมีความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ประชุม รอดประเสริฐ(2547: 11-12) ได้เสนอมุมมองไว้ 5 ทรรศนะคือ 1) นโยบายในฐานะเป็นปรัชญา เนื่องจาก ปรัชญาเกี่ยวพันกับความจริง ความเชื่อ ความสนใจ ซึ่งนโยบายที่ดีกำหนดขึ้นจากข้อมูลและเอกสารที่เป็นจริงและถูกต้อง นโยบายจึงมีฐานะเป็นส่วนหนึ่งของปรัชญา 2) นโยบายในฐานะเป็นอุดมการณ์ ทั้งนโยบายและอุดมการณ์ต่างก็เป็นแนวความคิดหรือความหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้น 3) นโยบายในฐานะเป็นสังคมศาสตร์ นโยบายเป็นแนวทางที่กำหนดขึ้นเพื่อสนองความต้องการของสังคม และเป็นกระบวนการของวิชาที่ว่าด้วยการปกครอง เกี่ยวข้องกับมนุษย์ในสังคมซึ่งอยู่ในหมวดสังคมศาสตร์ 4) นโยบายในฐานะเป็นการวางแผน นโยบายเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งการวางแผนเป็นกระบวนการในการตัดสินใจเลือกสรรแนวทางในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายเช่นเดียวกัน 5) นโยบายในฐานะเป็นสิ่งน่าฉงน นโยบายบางอย่างเกิดในช่วงเวลาวิกฤตต่างๆ คนส่วนใหญ่อาจไม่ชอบหรือสงสัย แต่ต้องปฏิบัติตาม

จะเห็นได้ว่า นโยบายมีมุมมองในหลายๆ ทรรศนะ มีส่วนสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ เชื่อมโยงกับส่วนอื่นๆ ทั้งในแง่ของศาสตร์ต่างๆ ปรัชญา แนวคิด และกระบวนการ มุมมองเกี่ยวกับนโยบายจึงควรมองภายใต้บริบทต่างๆ โดยมีแยกขาดจากกัน

1. ความหมายของนโยบาย

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่านโยบาย โดยแบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ให้ความหมายของนโยบายในแง่ของแนวทาง หลักการ ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน ได้แก่ Kast and Rosenzweig(1985: 499) ให้ความหมายของนโยบายว่า เป็นแผนของการปฏิบัติการทั่วไปที่ชี้แนะสมาชิกขององค์การให้ดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติงานขององค์การ สอดคล้องกับ Jacop(1966: 3) ที่ว่า นโยบายคือ หลักการ แผนการ หรือแนวทางของการปฏิบัติงาน และ Friedrich(1963: 79) ได้ให้ความหมายว่า นโยบายคือ ข้อเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติของบุคคล กลุ่ม หรือรัฐ ภายใต้สภาพแวดล้อมแบบหนึ่ง เป็นความพยายามที่ให้บรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง

กลุ่มที่ 2 ให้ความหมายของนโยบายในแง่เป็นการตัดสินใจของผู้บริหาร ได้แก่ Greenwood(1965: 222) ให้ความหมายว่า นโยบายหมายถึง การตัดสินใจขั้นต้นที่กำหนดแนวทางอย่างกว้างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานอย่างถูกต้องและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับ Haimann and Scott(1974: 65) ที่กล่าวว่า นโยบายหมายถึงขอบเขตของเหตุและผลที่ผู้บริหารใช้ในการตัดสินใจ และประชุม รอดประเสริฐ(2547: 14) ได้กล่าวว่า นโยบายเป็นกรอบสำหรับการตัดสินใจของผู้บริหารในลักษณะที่แสดงให้เห็นถึงวิถีทางและผลแห่งการดำเนินงาน

นอกจากนี้ ยังมีนักวิชาการบางท่านที่ให้ความหมายของนโยบายทั้ง 2 กลุ่ม ดังเช่น Wayne(1952: 198) ได้ให้ความหมายว่า นโยบายคือ โครงการในการปฏิบัติงานให้บรรลุถึงเป้าหมาย อย่างมีคุณค่า และเป็นการตัดสินใจเลือกจุดมุ่งหมายและวิธีการในการบริหารองค์การ ส่วน อุทัย บุญประเสริฐ(2527: 1) ได้ให้ความหมายว่า นโยบายได้แก่ ข้อความหรือสิ่งที่ได้กำหนดไว้เพื่อใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายนั้น ซึ่งผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติจะต้องนำไปใช้เป็นกรอบของแนวคิดในการพิจารณาตัดสินใจ จัดทำแผน จัดทำโครงการ และกำหนดวิธีดำเนินการ ส่วน ศิริรัตน์ เสรีรัตน์ และคณะ(2539: 152) ได้ให้ความหมายว่า นโยบายเป็นข้อความทั่วไป เพื่อแนะแนวความคิดในการตัดสินใจของผู้บริหารให้มั่นใจว่ามีการตัดสินใจที่เหมาะสม

จากความหมายของนโยบายดังกล่าว สรุปได้ว่า นโยบายคือ แนวทางในการปฏิบัติงาน ของทั้งผู้บริหารและบุคลากร เพื่อให้การดำเนินงานต่างๆ บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้ตัดสินใจกำหนดแนวทางไว้

2. ความหมายของนโยบายสาธารณะ

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่านโยบายสาธารณะ โดยแบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ให้ความหมายของนโยบายในแง่ของแนวทาง โครงการ หรือกิจกรรมของรัฐ ได้แก่ Sharkansky(1970: 1) ได้ให้ความหมายว่า นโยบายสาธารณะ คือ กิจกรรมต่างๆ ที่กระทำโดยรัฐบาล สอดคล้องกับ Lasswell and Kaplan(1970: 71) ได้นิยามนโยบายสาธารณะว่าหมายถึง แผนงาน หรือโครงการของรัฐที่กำหนดขึ้น ประกอบด้วยเป้าหมาย คุณค่า และแนวปฏิบัติ โดยสอดคล้องกับ Jacop(1966: 3) ที่ว่า นโยบายสาธารณะ หมายถึง หลักการ แผนงาน หรือแนวทางการกระทำต่างๆ ซึ่ง Anderson (1975: 3) ได้ให้คำนิยามว่า นโยบายสาธารณะหมายถึง ชุดของแนวปฏิบัติที่รัฐบาลกำหนดไว้โดยเฉพาะ ส่วน Dye(1995: 1) ได้กล่าวว่า นโยบายสาธารณะคือ สิ่งใดก็ตามที่รัฐเลือกจะกระทำหรือไม่กระทำ

กลุ่มที่ 2 ให้ความหมายของนโยบายสาธารณะในแง่เป็นการตัดสินใจของรัฐบาล ได้แก่ Greenwood(1965: 222) ให้ความหมายว่า นโยบายสาธารณะเป็นการตัดสินใจขั้นต้นเพื่อกำหนดแนวทางกว้างๆ ให้การปฏิบัติงานด้านต่างๆ เป็นไปอย่างถูกต้องและบรรลุวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับ Caldwell(1970: 1) ที่ให้ความหมายว่าของนโยบายสาธารณะว่า เป็นการตัดสินใจอย่างสัมฤทธิ์ผลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆ ที่สังคมเข้าไปดำเนินการ ยินยอมหรือห้ามมิให้กระทำ

สมบัติ ธำรงธัญวงศ์(2550 : 21-22) ได้ทำการศึกษาความหมายของนโยบายสาธารณะ จากแนวความคิดของนักวิชาการต่างๆ ได้จำแนกลักษณะที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของนโยบายสาธารณะได้ดังต่อไปนี้

- เป็นกิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ
- เป็นการใช้อำนาจของรัฐในการจัดสรรกิจกรรมเพื่อตอบสนององค์านิยมของสังคม
- ผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบายสาธารณะได้แก่ ผู้นำทางการเมือง ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ พรรคการเมือง สถาบันราชการ ข้าราชการและประมุขของประเทศ

- กิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำต้องเป็นชุดของการกระทำที่มีแบบแผน ระบบและกระบวนการอย่างชัดเจน เป็นการกระทำที่มีการสานต่ออย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง
- กิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำต้องมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์หรือ จุดมุ่งหมายเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนจำนวนมาก
- เป็นกิจกรรมที่ต้องกระทำให้ปรากฏเป็นจริง มิใช่เป็นเพียงการแสดง เจตนาหรือความตั้งใจที่จะกระทำด้วยคำพูดเท่านั้น
- กิจกรรมที่เลือกกระทำต้องมีผลลัพธ์ในการแก้ไขปัญหาที่สำคัญของสังคม ทั้ง ปัญหาความขัดแย้งหรือความร่วมมือของประชาชน
- เป็นการตัดสินใจที่จะกระทำเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนจำนวนมาก มิใช่ การตัดสินใจเพื่อประโยชน์เฉพาะบุคคล และเป็นชุดของการตัดสินใจที่เป็นระบบมิใช่การตัดสินใจ แบบเอกเทศ
- เป็นการเลือกทางเลือกที่จะกระทำ โดยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ทางเลือก ที่เหมาะสมที่สุด ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม
- เป็นกิจกรรมที่เกิดจากการต่อรองหรือประนีประนอมระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ ที่เกี่ยวข้อง
- เป็นกิจกรรมที่ครอบคลุมทั้งกิจกรรมภายในประเทศและระหว่างประเทศ
- กิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ อาจก่อให้เกิดผลทั้งทางบวก และทางลบต่อสังคม
- เป็นกิจกรรมที่ชอบด้วยกฎหมาย

จากลักษณะขององค์ประกอบของนโยบายสาธารณะที่ได้จำแนกไว้ ทำให้เข้าใจ ความหมายเชิงบูรณาการของนโยบายสาธารณะได้อย่างชัดเจน โดยมีความครอบคลุม สาระสำคัญอย่างครบถ้วนสมบูรณ์เกือบทุกประเด็น

3. ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การศึกษาเชิงวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ เป็นการศึกษาด้านสังคมที่สำคัญและ อาศัยความรู้อย่างกว้างขวาง เพราะเป็นเรื่องที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ ต้องคำนึงถึงผลลัพธ์จากการนำนโยบายไปปฏิบัติว่า จะส่งผลกระทบต่อสถานภาพและความ มั่นคงทางการเมือง สังคมเพียงใด การศึกษาเชิงวิเคราะห์นโยบายได้รับความสนใจศึกษาอย่าง ต่อเนื่อง ส่วนใหญ่ด้วยเหตุผลของการนำเสนอทางเลือกนโยบายที่เหมาะสมให้แก่ผู้ตัดสินใจ นโยบาย เพื่อให้สามารถเลือกนโยบายที่จะนำไปสู่การปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ โดยมีจุดเน้น

ในการศึกษาวิเคราะห์นโยบายแตกต่างกัน ในทัศนะของนักวิทยาศาสตร์เห็นว่า เป็นการแสวงหาความจริงเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ในทัศนะของนักวิชาการเห็นว่า เป็นการแสวงหานโยบายที่ดีกว่าเพื่อการแก้ไขปัญหาให้มีประสิทธิผลมากกว่า ส่วนในทัศนะของนักบริหารเห็นว่า เป็นความพยายามที่จะน่านโยบายไปปฏิบัติให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ซึ่งมีจุดเน้นที่ผลลัพธ์ของนโยบาย ในทัศนะของนักการเมืองเห็นว่า เป็นการแสวงหาเพื่อแสดงจุดยืนให้ประชาชนเลือกมีสิทธิ์ธา และในทัศนะของประชาชนเห็นว่า เป็นการหาเหตุผลสนับสนุนข้อโต้แย้งต่อนโยบาย(Barrett & Fudge,1981:123) นอกจากนี้ยังมีความเห็นว่า การวิเคราะห์นโยบายเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการอธิบายมากกว่าการเสนอแนะ เป็นการแสวงหาสาเหตุและผลของนโยบายโดยใช้วิธีการวิทยาศาสตร์ เป็นความพยายามที่จะพัฒนาและทดสอบข้อเสนอกันไปเกี่ยวกับนโยบาย(Dye,1995:7) การศึกษาเชิงวิเคราะห์นโยบายได้รับความสนใจในหลากหลายสาขาอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุผลของประโยชน์ที่ทำให้ทราบว่า มีปัจจัยใดบ้างที่จะส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายนโยบาย มีปัจจัยใดเป็นอุปสรรค หรือมีปัจจัยใดที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นศาสตร์ทางการบริหารสาขาหนึ่งในกระบวนการนโยบาย ที่เน้นการตัดสินใจของผู้บริหารและการจัดการให้มีการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ จากข้อมูลทางการศึกษาพบว่า สาขารัฐศาสตร์มีจุดเน้นในการวิเคราะห์ส่วนต้นของการบวนการนโยบาย คือ ส่วนการก่อตัวนโยบาย(Policy Formation) การนำเสนอร่างนโยบาย(Policy Formulation) การอนุมัติและประกาศเป็นนโยบาย(Policy Adoption) สาขารัฐประศาสนศาสตร์ รวมถึงสาขาการบริหารการศึกษามีจุดเน้นในการบริหารนโยบายหรือการนำนโยบายไปปฏิบัติ (วรเดช จันทรศร, 2532: 61)

ความสนใจของนักการศึกษา นักวิชาการ ต่างก็ให้ความสนใจเกี่ยวกับการแสวงหาวิธีการหรือแนวทางเพื่อปรับปรุงนโยบาย และการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น โดยเน้นปรากฏการณ์หรือสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ(Implementation Process) มุ่งหาลักษณะที่จำเป็นในการปฏิบัติว่ามีอะไรเกิดขึ้น เกิดขึ้นได้อย่างไร และทำไมจึงเกิดขึ้น เพื่อหาคำตอบต่อไปว่าจะทำอย่างไรให้บรรลุผล (Van Meter & Van Horn, 1975:445-448) การศึกษาที่ครอบคลุมกระบวนการจึงรวมถึงพฤติกรรม การปฏิบัติของบุคคล ปฏิสัมพันธ์ของบุคคล สมรรถนะ และความร่วมมือของหน่วยงาน สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ความแตกต่างของแต่ละพื้นที่แต่ละท้องถิ่น และปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อเป้าหมายที่นโยบายกำหนดไว้ โดยประเด็นของการศึกษายอมรับว่า นโยบายกับการนำนโยบายไปปฏิบัติมีความสัมพันธ์กัน (Hambleton, 1983:406) เป็นสิ่งสำคัญ

Pressman & Wildavsky(1973) มองว่ากระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นการจัดการให้เกิดการเชื่อมโยงของสิ่งที่ตั้งใจหรือกำหนดไว้กับผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น โดยการดำเนินการ

เป็นลูกโซ่ต่อเนื่อง ในปี 1975 Van Meter & Van Horn(1975:446) เสนอว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นการดำเนินการโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในภาครัฐหรือเอกชน เพื่อให้เกิดความสำเร็จ โดยตรงตามวัตถุประสงค์ที่นโยบายกำหนดไว้

Bardach(1981: 9-11) มองการนำนโยบายไปปฏิบัติว่า เป็นกระบวนการทางการเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ เป็นเรื่องของปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มบุคคล ที่มุ่งดำเนินการใดๆให้เป้าหมายของกลุ่มบรรลุ ในปีเดียวกันและแนวทางเดียวกับ Sabatier & Mazmanian (1980:538-560) ที่มองว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนดำเนินการให้เกิดผลสำเร็จ เพื่อตอบสนองทางกฎหมาย มติคณะรัฐบาล หรือคำสั่งของศาล

Barrett & Fudge(1981:12-13) เห็นว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการทำให้นโยบายเกิดผลสำเร็จ ภายใต้ปรากฏการณ์หรือสภาพแวดล้อมของความสัมพันธ์และการมีปฏิริยาตอบสนองจากกลุ่มบุคคลหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง ทั้งโดยตรงและเป็นผลกระทบบจากอิทธิพลอื่น ๆ

วรเดช จันทรศร(2532:209) เสนอว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นเรื่องขององค์กรที่รับผิดชอบว่า สามารถนำและกระตุ้นให้ทรัพยากรทางการบริหาร ตลอดจนกลไกที่สำคัญทั้งหมด ให้สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมายที่ระบุไว้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด

ศุภชัย ยาวะประภาษ(2548: 90-91) ได้ศึกษาความหมายและลักษณะของคำว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติ ของนักวิชาการต่างประเทศ และสรุปว่า นักวิชาการส่วนใหญ่มักเห็นพ้องต้องกันในเรื่องที่สำคัญอย่างน้อย 2 ประเด็น ประเด็นแรกคือ การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการ นั่นคือ มีความต่อเนื่องไม่หยุดนิ่ง มีขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมไม่ใช่กิจกรรมที่เกิดขึ้นชั่วคราวแล้วเลือนหายไป ไม่ใช่กิจกรรมที่ยักขยอน แต่เป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องไม่หยุดยั้ง แต่ละขั้นตอนมีความสัมพันธ์กันตลอดเวลา ประเด็นที่สอง คือ การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายของนโยบาย ซึ่งแฝงความหมายว่า ก่อนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ต้องมีตัวนโยบายก่อน และต้องมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์กำหนดไว้ด้วย นั่นคือ การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนหนึ่งในขั้นตอนนโยบายทั้งหมด โดยเป็นขั้นตอนที่สืบเนื่องมาจากการกำหนดนโยบาย และกล่าวถึงกิจกรรมในขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติว่าครอบคลุมถึงการแปลงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ในกฎหมาย หรือ พระราชบัญญัติ ซึ่งโดยปกติมักจะกว้าง คลุมเครือ และกำกวม ให้เป็นโครงการหรือกิจกรรมที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม การระดมทรัพยากรต่างๆ ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ เครื่องมือเครื่องใช้ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่จำเป็น เพื่อดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้แล้ว การวางแผนและวางรูปโครงการ เพื่อให้ตอบสนองต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ การจัดองค์การและปฏิบัติการให้เป็นไปตามโครงการที่วางรูปและกำหนดแผนไว้

จุมพล หนิมพานิช(2549:182) เสนอว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การบริหารนโยบายที่ครอบคลุมถึงการวิเคราะห์พฤติกรรมองค์การ ปฏิสัมพันธ์ของบุคคลและกลุ่มบุคคล สมรรถนะและความร่วมมือของพนักงานภาครัฐและภาคเอกชน สภาพแวดล้อมของระบบและปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายของนโยบาย

สมบัติ อารงธัญวงศ์(2550:292) เสนอว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นกระบวนการที่จะชี้ถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบาย และเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับคนจำนวนมาก เนื่องจากต้องอาศัยความตั้งใจไปสู่การกระทำ โดยเป็นการกระทำที่กำหนดทิศทางของทางเลือกเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในขนาดตามที่กำหนด

จากความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นกระบวนการที่จะชี้ถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบายซึ่งเกิดขึ้นต่อเนืองหลังจากมีการกำหนดนโยบาย ต้องอาศัยการบริหารนโยบายที่ครอบคลุมถึงการวิเคราะห์พฤติกรรมองค์การ ปฏิสัมพันธ์ของบุคคลและกลุ่มบุคคล สมรรถนะและความร่วมมือของพนักงานภาครัฐและภาคเอกชน สภาพแวดล้อมของระบบและปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายของนโยบาย เพื่อให้เกิดผลตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์นโยบาย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับตัวแบบทางทฤษฎีของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการต่อเนื่องจากการกำหนดนโยบาย เป็นกิจกรรมที่กระทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของนโยบายตามที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้า แต่นโยบายสาธารณะก็ไม่ใช่เรื่องที่ไม่ได้กำหนดไว้แล้ว สิ่งต่างๆ จะดำเนินไปตามที่กำหนดไว้ ต้องมีบุคคลและองค์กรที่จะนำนโยบายนั้นๆ ไปปฏิบัติให้เกิดผล ทำให้มีปัจจัยต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปปฏิบัติมากมาย อันอาจจะส่งผลถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ นักวิชาการหลายท่านจึงได้สร้างแนวคิด และตัวแบบเพื่อมาอธิบายถึงการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยในการวิจัยนี้จะขอนำเสนอตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของนักวิชาการ 8 ท่าน ได้แก่ 1) Van Meter and Van Horn 2) Walter Williams 3) G Edwards 4) Sabatier and Mazmanian 5) Hambleton 6) Cheema and Rondinelli 7) Alexander และ 8) วรเดช จันทรรคร มีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Van Meter and Van Horn

Van Meter and Van Horn เขียนบทความเรื่อง “The Policy Implementation Process : A Conceptual Framework” เมื่อปี 1975 มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติมีลักษณะเป็นทฤษฎีเชิงคติฐาน (assumptive theory) โดยอาศัยกรอบทฤษฎีองค์การ (organization theory) ผลการตัดสินใจทางทฤษฎีของศาล และแนวคิดลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐบาล (intergovernmental relations) แนวคิดพื้นฐานสามประการ ดังกล่าวได้ช่วยให้นักวิชาการทั้งสองสามารถออกแบบทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ (theory of policy implementation) ขึ้นมาในปี 1974 มีสาระสำคัญ คือ กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติจะเริ่มขึ้นเมื่อเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายได้รับการกำหนดขึ้น และขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติ จะผันแปรไปตามธรรมชาติของลักษณะการนำนโยบายไปใช้ รูปแบบการตัดสินใจกระทำใด ๆ ในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ จะเป็นสิ่งแสดงให้เห็นลักษณะของกระบวนการโครงสร้างและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการบริหารนโยบายประเด็นสำคัญที่ควรสนใจในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ ความต้องการเปลี่ยนแปลงกับระดับความขัดแย้งหรือความเห็นพ้องต้องกันเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของนโยบายของผู้เกี่ยวข้อง การศึกษาปรากฏการณ์ การนำนโยบายไปปฏิบัติไม่ใช่เรื่องแปลกหากพบเหตุการณ์ประเภทที่ว่านโยบายที่ต้องการเปลี่ยนแปลงสูงแต่ผู้เกี่ยวข้องเห็นพ้องต้องกันต่ำกับนโยบายที่ต้องการเปลี่ยนแปลงต่ำแต่ผู้เกี่ยวข้องเห็นพ้องต้องกันสูงจะมีผลกระทบอย่างมากต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทฤษฎีของ Van Meter and Van Horn คาดการณ์ว่า นโยบายที่มีความ

ต้องการการเปลี่ยนแปลงสูงและมีความเห็นพ้องกันสูง จะมีประสิทธิผลในการนำไปปฏิบัติสูงกว่า นโยบายที่ต้องการการเปลี่ยนแปลงต่ำและมีความเห็นพ้องกันต่ำ

ตัวแบบของ Van Meter and Van Horn ประกอบด้วยตัวแปร 6 ตัวแปร ทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างตัวนโยบายกับผลการปฏิบัติตามนโยบาย ตัวแบบนี้ยังแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่มีต่อกัน และความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตาม ซึ่งได้รับการพิสูจน์ในเชิงประจักษ์แล้ว ตัวแปรอิสระที่อยู่ในตัวแบบประกอบไปด้วยตัวแปรต่อไปนี้

1) มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

เป็นปัจจัยสำคัญที่จะตัดสินถึงสมรรถนะของนโยบาย การกำหนดตัวชี้วัดสมรรถนะของนโยบายเป็นสิ่งสำคัญในการวิเคราะห์ นั่นคือ มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายจะต้องสอดคล้องกับความเป็นจริง ในบางกรณีมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายอาจสามารถสังเกตและวัดได้ง่าย เช่น โครงการสร้างงานในเมืองไอค์แลนด์ ที่ศึกษาโดย Pressman and Wildavsky ในปี 1973 พบว่าการที่จะบอกว่ำนโยบายประสบความสำเร็จหรือไม่ นั้น พิจารณาจากจำนวนงานที่ได้สร้างขึ้น การรายงานจากผู้ที่ได้ถูกว่าจ้าง และความก้าวหน้าของโครงการ แต่ในกรณีส่วนมากการวัดสมรรถนะของนโยบายก็อาจทำได้ยากเช่นกัน เนื่องจากเป้าหมายมีความซับซ้อนและยากที่จะบรรลุได้ อาจเป็นเพราะความคลุมเครือและขัดแย้งกันเองในข้อความของมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย โดยที่การศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ จำเป็นที่ว่า เป้าหมายและวัตถุประสงค์จะต้องถูกกำหนดและวัดได้ เพราะว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติไม่สามารถทราบได้ว่าสำเร็จหรือล้มเหลวหากปราศจากเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน (Pressman and Wildavsky, 1973: xiv) ในการพิจารณามาตรฐานและวัตถุประสงค์สามารถใช้ข้อความของผู้กำหนดนโยบาย ซึ่งสะท้อนในเอกสารต่างๆ เช่น ข้อบังคับของแผนงาน เอกสารแนวปฏิบัติ ซึ่งแสดงถึงหลักในการประเมินสมรรถนะนโยบาย ในบางกรณีมาตรฐานและวัตถุประสงค์จะถูกสรุปโดยนักวิจัย โดยสรุปแล้วทางเลือกของการวัดสมรรถนะจะขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายซึ่งการวิจัยจะเป็นตัวนำไปหา

2) ทรัพยากรของนโยบาย

นอกจากนโยบายจะมีมาตรฐานและวัตถุประสงค์แล้ว นโยบายยังประกอบด้วยทรัพยากรซึ่งอำนวยความสะดวกต่อการบริหารนโยบาย หมายความว่ารวมถึงเงินงบประมาณและสิ่งสนับสนุนอื่นๆ ที่กำหนดไว้ในแผนงาน ทรัพยากรเหล่านี้จะเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมหรือช่วยให้ความสะดวกต่อประสิทธิผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ทรัพยากรนโยบายที่เป็นตัวเงินเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะทำให้นโยบายบรรลุผล จากการศึกษาของ Martha Derthick (1972:87) ได้พบว่าปัจจัยด้านทรัพยากรที่สำคัญมากที่สุดที่ส่งผล

ให้นโยบายประสบความสำเร็จ คือ การช่วยเหลือและสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐมากกว่าการให้งบประมาณที่เพียงพอ

3) การสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมส่งเสริม

การนำนโยบายไปปฏิบัติที่มีประสิทธิผลจำเป็นต้องมีมาตรฐานและวัตถุประสงค์ซึ่งเป็นที่เข้าใจของผู้รับผิดชอบนโยบาย เพื่อให้เกิดความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องมีความชัดเจน(clarity) ของมาตรฐานและวัตถุประสงค์ ความเที่ยงตรง(accuracy) ของการสื่อสารไปยังผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ และความแน่นอนหรือเป็นหนึ่งเดียว(accuracy or uniformity) ที่ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติได้รับการสื่อสารจากแหล่งข้อมูลต่างๆ

มาตรฐานและวัตถุประสงค์จะไม่สามารถสื่อถึงผู้ปฏิบัติจนกว่าผู้ปฏิบัติจะได้รับความชัดเจนที่เพียงพอถึงสิ่งที่นโยบายต้องการจะสื่อให้พวกเขา รู้ การสื่อสารภายในและระหว่างองค์การเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและยาก การส่งผ่านข้อความภายในองค์การหรือระหว่างองค์การอาจถูกบิดเบือนไปโดยความตั้งใจและไม่ตั้งใจ(Downs, 1967:133-136) ยิ่งไปกว่านั้นถ้าแหล่งที่มาของการสื่อสารต่างกัน การแปลความของมาตรฐานและวัตถุประสงค์จะไม่ตรงกัน หรือถ้าเป็นแหล่งเดียวกันอาจมีความขัดแย้งในการตีความ ผู้ปฏิบัติจะมีความยากในการหาจุดมุ่งหมายของนโยบาย ดังนั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิผลจะทำได้โดยมีความชัดเจนของมาตรฐานและวัตถุประสงค์ซึ่งส่งออกไป ความเที่ยงตรงและความแน่นอนซึ่งผู้ปฏิบัติได้รับการสื่อสาร

การนำนโยบายไปปฏิบัติที่ประสบผลบ่อยครั้งที่ต้องมีกลไกของสถาบันและวิธีการปฏิบัติที่มีอำนาจเหนือกว่าสามารถเพิ่มความเป็นไปได้กับผู้ปฏิบัติที่เป็นผู้บังคับบัญชาให้ทำในทิศทางเป็นหนึ่งเดียวกับมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

การสื่อสารระหว่างองค์การมีความสำคัญต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างมาก อันประกอบด้วยกิจกรรมกระตุ้นและสนับสนุนที่สำคัญ 2 ลักษณะคือ 1) การให้คำแนะนำด้านเทคนิคและความช่วยเหลือโดยหน่วยงานระดับบน เพื่อช่วยเหลือให้หน่วยงานระดับล่างดำเนินการตามที่ต้องการ และ 2) หน่วยงานระดับบนอาจพิจารณาให้การสนับสนุนได้หลายรูปแบบ ทั้งเป็นผลด้านลบและบวกต่อหน่วยงานระดับล่าง Van Meter and Van Horn ได้นำแนวคิดของ Etzioni(1966:5-8) เกี่ยวกับเรื่องอำนาจมีอยู่ 3 ชนิด คือ อำนาจในการใช้กฎระเบียบเป็นตัวบังคับ(coercive power) อำนาจในการให้รางวัลตอบแทน(remunerative power) และอำนาจที่มาจากมาตรฐานที่เป็นบรรทัดฐาน(normative power) มาใช้ในการกระตุ้นผู้ปฏิบัติ นอกจากนี้ การสื่อสารดังกล่าวอาจมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการหรือนโยบายด้วยกันเลย หรือในรูปของการที่ผู้กำหนดนโยบาย สร้างให้เกิดความร่วมมือระหว่าง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับโดยให้การสนับสนุนด้านงบประมาณในการบริหาร หรือให้บริการด้านเทคนิค บุคลากร หรือการวิจัย

4) ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

มี 2 องค์ประกอบ คือ 1) ลักษณะโครงสร้างอย่างเป็นทางการขององค์กร และ 2) ลักษณะอย่างไม่เป็นทางการของบุคลากรในองค์กร โดยที่ลักษณะของหน่วยงานที่ส่งผลต่อสมรรถนะของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบด้วย

- ปริมาณและความสามารถของบุคลากรในหน่วยงาน
- ระดับของการควบคุมที่เป็นลำดับชั้นในการตัดสินใจและการดำเนินงานในหน่วยงานนำนโยบายไปปฏิบัติ
- ทรัพยากรทางการเมืองของหน่วยงาน เช่น แรงสนับสนุนจากผู้บริหารและนักการเมือง
- ความสามารถในการกีดกันภัยของหน่วยงาน
- ระดับการสื่อสารแบบเปิดภายในหน่วยงาน เช่น การมีเครือข่ายการสื่อสารที่เป็นอิสระทั้งในแนวราบและแนวดิ่ง การมีระดับของความอิสระสูงในการสื่อสารกับบุคคลภายนอกหน่วยงาน
- การเชื่อมโยงอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการของผู้กำหนดนโยบายและผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

5) เจ็อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

ผลการทบทวนของเจ็อนไขด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ต่อนโยบายสาธารณะได้รับความสนใจในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา การศึกษาเปรียบเทียบการเมืองของรัฐและนโยบายสาธารณะได้รับความสนใจในการชี้ถึงอิทธิพลของตัวแปรสภาพแวดล้อมเหล่านี้ต่อผลลัพธ์ของนโยบาย ถึงแม้ว่าผลกระทบของปัจจัยเหล่านี้ต่อการตัดสินใจในนโยบายได้รับความสนใจน้อย แต่อาจจะมีผลอย่างมากต่อสมรรถนะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

ในการอธิบายให้เห็นภาพ จะเสนอโดยพิจารณาจากคำถามเหล่านี้ เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่มีผลต่อการตัดสินใจหรือต่อหน่วยงานซึ่งนำนโยบายไปปฏิบัติ

- การจัดสรรทรัพยากรทางเศรษฐกิจให้หน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติมีความเพียงพอต่อการส่งเสริมให้แผนงานโครงการประสบความสำเร็จหรือไม่
- ธรรมชาติของความเห็นสาธารณะเป็นอย่างไร มีจุดเด่นที่สัมพันธ์กับประเด็นนโยบายอย่างไร
- ชนชั้นผู้นำชมชอบหรือต่อต้านนโยบายที่นำไปปฏิบัตินั้น

- กลุ่มหลากหลายในสังคม รวมทั้งกลุ่มผลประโยชน์ภาคเอกชนคัดค้านหรือสนับสนุนการนำนโยบายนั้นไปปฏิบัติ

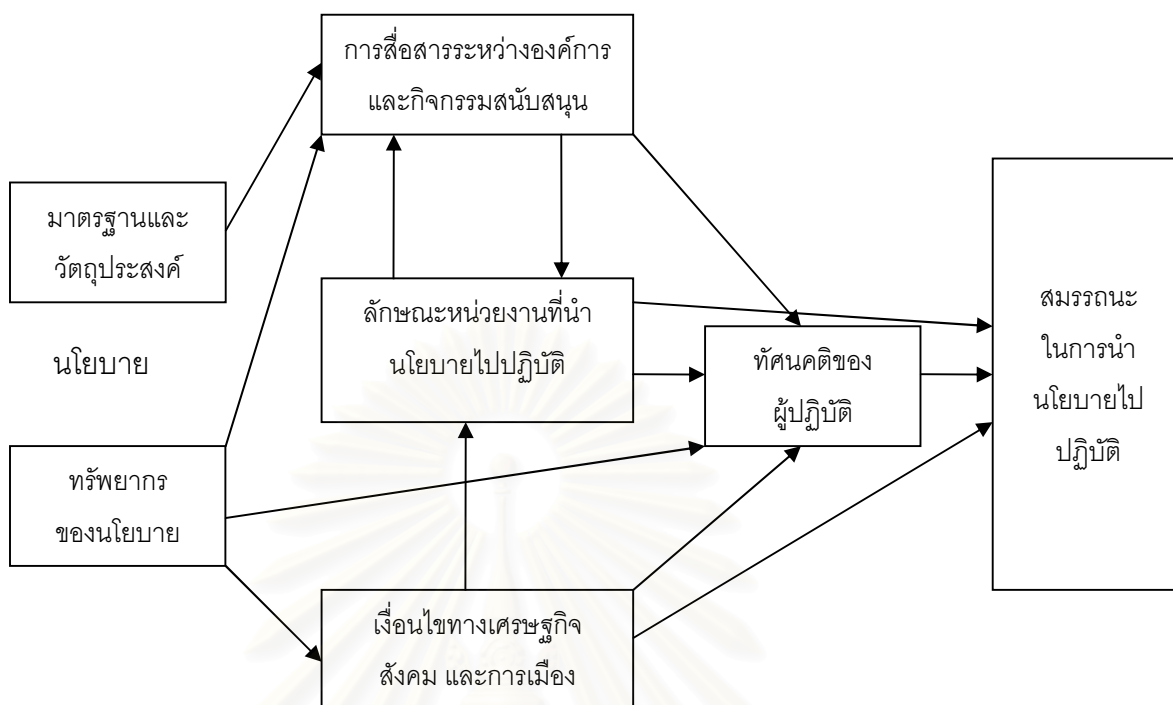
6) ทศนคติของผู้ปฏิบัติ

แต่ละองค์ประกอบของตัวแบบที่ได้กล่าวไป จะถูกกลั่นกรองผ่านการรับรู้ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติที่ซึ่งนโยบายได้ถูกส่งผ่านไป ความตอบสนองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมีอยู่ 3 ประการที่ส่งผลต่อความสามารถและความตั้งใจในการดำเนินนโยบาย ซึ่งได้แก่ 1) การรับรู้และความเข้าใจของผู้ปฏิบัติที่มีต่อนโยบาย 2) ทิศทางในการตอบสนองต่อนโยบายของผู้ปฏิบัติ เช่น การยอมรับ การเป็นกลาง การปฏิเสธ และ 3) ระดับการตอบสนองในต่อนโยบายของผู้ปฏิบัติ

เป็นเรื่องสำคัญที่ผู้ปฏิบัติจะต้องเข้าใจถึงมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายในเรื่องทิศทางการร่วมมือของผู้ปฏิบัติต่อมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายนั้น ผู้ปฏิบัติอาจปฏิเสธเป้าหมายของนโยบาย ตั้งแต่ต้น สาเหตุอาจมาจากการที่เป้าหมายและวัตถุประสงค์นั้นขัดต่อค่านิยมในตัวผู้ปฏิบัติ หรือขัดแย้งต่อผลประโยชน์หรือความสนใจของผู้ปฏิบัติ ซึ่งสามารถแก้ไขโดยการให้ผู้ปฏิบัติเข้ามามีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายตั้งแต่เริ่มต้น สูดท้ายในเรื่องระดับการร่วมมือหรือตอบสนองของผู้ปฏิบัติอาจมีผลต่อสมรรถนะของนโยบาย ที่มีความร่วมมือของผู้ปฏิบัติไปในทางลบนำไปสู่การขัดขืนต่อวัตถุประสงค์ของนโยบาย เมื่อเกิดเหตุการณ์นี้ คำถามของการนำนโยบายไปปฏิบัติจะเริ่มหาข้อยุติไม่ได้ หน่วยงานในระดับรองลงไป จะถูกปฏิเสธการเข้าร่วมนโยบาย ในสภาพเหตุการณ์นี้จะต้องใช้กฎระเบียบและกิจกรรมส่งเสริมเพื่อให้นโยบายไปสู่การปฏิบัติได้

ตัวแบบการวิเคราะห์นี้มีลักษณะดังแผนภาพที่ 2.1

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 2.1 ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Van Meter and Van Horn

ที่มา: Van Meter, D. and Van Horn, C.E. The policy implementation process: A conceptual framework. *Administration & Society* 6(February 1975): 463.

ข้อสมมติฐานการเชื่อมโยงระหว่างตัวแปรของตัวแบบ

ถึงแม้ว่าตัวแบบที่พัฒนาขึ้นนี้จะถูกนำเสนอในรูปแบบที่เป็นแบบคงที่ แต่ในความเป็นจริง กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นเป็นกระบวนการที่มีความเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อนโยบายในช่วงเริ่มต้นอาจมีค่าเล็กน้อยแต่อาจนำไปสู่การส่งผลอย่างมากในเวลาต่อมา ดังนั้นในการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติควรจะต้องใช้เวลาในการศึกษาในทุกขั้นตอนของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ และความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ในหลายช่วงเวลา ซึ่งจะได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ที่ระกิดขึ้นระหว่างตัวแปร ดังนี้

มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายเป็นตัวแปรที่ส่งผลทางอ้อมต่อสมรรถนะของนโยบาย โดยส่งผลโดยตรงผ่านตัวแปรการสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมส่งเสริม และส่งผลทางอ้อมต่อทัศนคติของผู้ปฏิบัติโดยผ่านกิจกรรมการสื่อสารระหว่างองค์การ ซึ่งหากผู้ปฏิบัติมีความเข้าใจและให้การยอมรับในวัตถุประสงค์ของนโยบาย ก็อาจทำให้นโยบายนั้นถูกนำไปปฏิบัติอย่างราบรื่นก็เป็นได้ นอกจากนี้ผู้กำหนดนโยบายอาจนำกิจกรรมเพื่อช่วยกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติ

มีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของนโยบาย หรือใช้อำนาจอย่างเหมาะสมเพื่อให้ผู้ปฏิบัติ ดำเนินการตามที่ต้องการ

ทรัพยากรของนโยบายนั้นจะส่งผลโดยตรงต่อ 3 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรการสื่อสาร ระหว่างองค์กรและกิจกรรมส่งเสริม ตัวแปรทัศนคติของผู้ปฏิบัติ ตัวแปรเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยที่ประเภทและทรัพยากรที่จัดหาโดยผู้ตัดสินใจนโยบายจะส่งผลต่อตัวแปรการสื่อสารระหว่างองค์กรและกิจกรรมส่งเสริม การช่วยเหลือทางเทคนิคและการให้การสนับสนุนอื่นๆ จะถูกนำเสนอโดยการจัดเตรียมไว้ในช่วงการตัดสินใจนโยบาย ยิ่งกว่านั้นกิจกรรมส่งเสริมสามารถนำไปสู่ความสำเร็จถ้าได้มีการจัดทรัพยากรให้เพียงพอในการสนับสนุน ทำนองเดียวกันทัศนคติของผู้ปฏิบัติก็สามารถได้รับอิทธิพลโดยตรงต่อการจัดหาทรัพยากร เมื่อผู้ปฏิบัติได้ทราบว่ามี การจัดเตรียมทรัพยากรให้กับนโยบายนี้เพียงพอเพียง ก็จะเกิดความรู้สึกที่ดี และเห็นคุณค่าต่อนโยบาย ในส่วนการเชื่อมโยงระหว่างทรัพยากรและตัวแปรเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองถูกนำเสนอว่าเมื่อมีการจัดเตรียมงบประมาณและทรัพยากรอื่นๆ จากความต้องการโดยประชาชนและกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ สำหรับการมีส่วนร่วมแบ่งปันในความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ การคาดการณ์ถูกประโยชน์ที่ได้จากนโยบายจะส่งผลให้กลุ่มต่างๆ ได้มีส่วนร่วมสูงสุด อย่างไรก็ตามหากว่าทรัพยากรถูกจำกัดและกลุ่มที่รับประโยชน์จากนโยบายจะได้ไม่ทุกกลุ่ม ก็จะมีบางกลุ่มเลือกที่จะต่อต้านกับนโยบายนี้

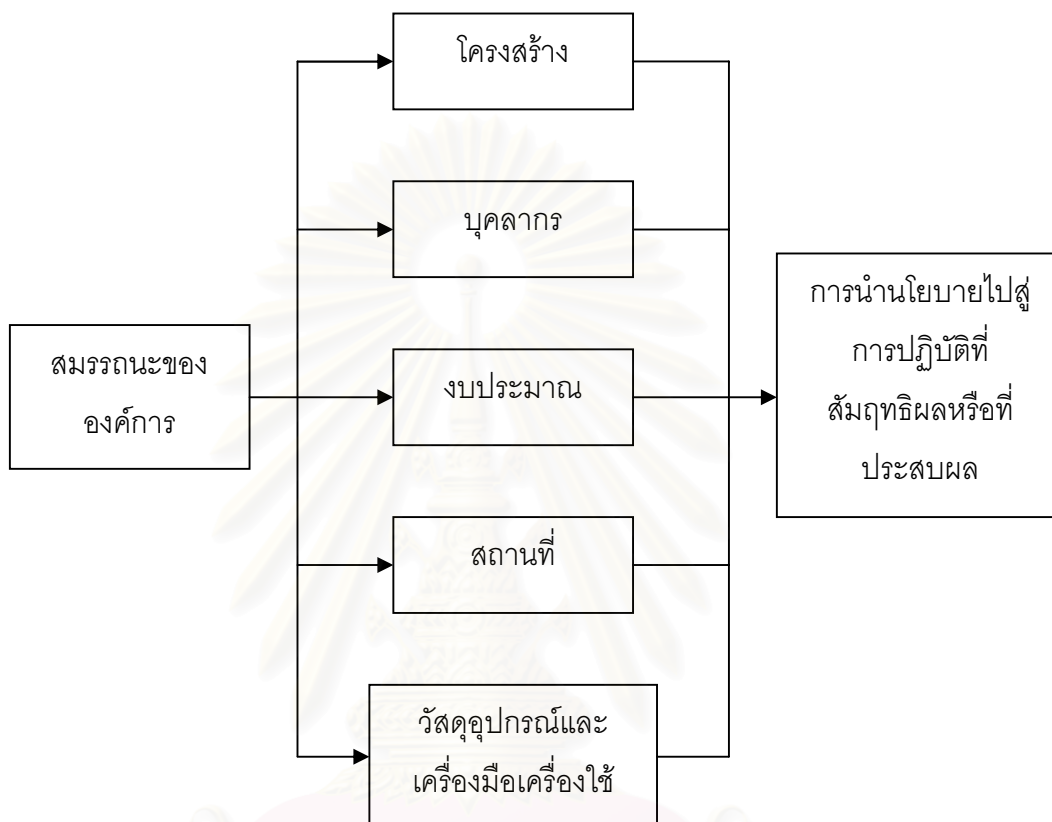
ตัวแปรเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง จะส่งผลต่อตัวแปรลักษณะของหน่วยงาน ตัวแปรทัศนคติของผู้ปฏิบัติ และต่อสมรรถนะของนโยบาย โดยที่ตัวแปรเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองจะส่งผลต่อความตั้งใจและความสามารถของอำนาจในการตัดสินใจ หรือกับองค์กรเพื่อที่สนับสนุนความต้องการในการพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงาน มีชีวิตชีวาและความชำนาญการจะถูกพบในหน่วยงานที่มีการบริหารตามระดับของการสนับสนุนทางการเมืองของหน่วยงาน เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง จะส่งผลต่อทัศนคติของผู้ปฏิบัติที่ซึ่งปัญหาที่รุนแรงได้ถูกแก้ไขโดยนโยบาย และกลุ่มผลประโยชน์ได้ระดมปัจจัยในการสนับสนุนนโยบาย ดูเหมือนว่าผู้ปฏิบัติจะยอมรับเป้าหมายและมาตรฐานของนโยบาย ในทางตรงกันข้ามที่ซึ่งปัญหาไม่รุนแรงและกลุ่มผลประโยชน์ร่วมกันต่อต้านนโยบาย ผู้ปฏิบัติอาจถูกกระตุ้นให้ต่อต้านกับนโยบาย เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง จะเป็นสาเหตุให้ผู้ปฏิบัติดำเนินต่อนโยบายโดยปราศจากการเปลี่ยนแปลงความชอบของเขาต่อนโยบาย ผู้ปฏิบัติปรารถนาที่จะทำให้ความเป็นปฏิบัติต่อสาธารณะน้อยที่สุดหรือได้แนวความคิดของพวกเขาที่มีแนวโน้มไปทางการตอบสนองต่อความปรารถนาของสาธารณะ ซึ่งอาจส่งผลต่อพฤติกรรมของพวกเขา ถึงแม้จะไม่สม่ำเสมอกับความชอบของพวกเขา นอกจากนี้ตัวแปรสภาพแวดล้อมเหล่านี้ยังส่งผลโดยตรงต่อการให้บริการสาธารณะ

ตัวแปรลักษณะของหน่วยงานจะส่งผลกระทบต่อทัศนคติของผู้ปฏิบัติ ธรรมชาติของการติดต่อเครือข่ายการสื่อสาร ระดับของการควบคุมเป็นลำดับขั้น และรูปแบบของภาวะผู้นำที่สามารถที่จะส่งผลกระทบต่อเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การ ทั้งการสนับสนุนและการขัดขวางต่อประสิทธิผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ขึ้นกับการกำหนดทิศทางของหน่วยงาน ทัศนคติสามารถรับอิทธิพลโดยหน่วยงานทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการที่บังคับโดยกิจกรรมส่งเสริมการนำนโยบาย การบังคับใช้กฎระเบียบและกิจกรรมต่างๆ เป็นการทำให้หน่วยงานมีความเป็นชีวิตชีวาและความชำนาญการมากขึ้นเพิ่มพูนความสามารถในการดำเนินนโยบาย หน่วยงานจะได้รับแหล่งสนับสนุนทางการเมืองซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ธรรมชาติของการบังคับใช้กฎระเบียบและกิจกรรม รวมทั้งการจัดให้มีการช่วยเหลือทางเทคนิค จะส่งผลกระทบต่อลักษณะของหน่วย ซึ่งกลไกกิจกรรมสนับสนุนเหล่านี้ถูกจัดโดยหน่วยงานระดับเหนือกว่าในองค์การเดียวกัน ไม่สามารถจะใช้ได้กับการดำเนินการระหว่างหน่วย ชนิดของอำนาจที่ใช้ในหน่วยงานเหนือกว่า ได้แก่ การกำหนดเป็นมาตรฐาน การให้รางวัลหรือการใช้อำนาจบังคับที่จะส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการระหว่างผู้กำหนดนโยบายและหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ในการเลือกวิธีการกิจกรรมส่งเสริม หน่วยงานที่เหนือกว่าต้องคาดการณ์ถึงความไวต่อลักษณะของหน่วยงานที่ปฏิบัติ โดยหน่วยงานที่มีทีมงานที่มีความสามารถ ภาวะผู้นำที่ใช้จะต่างกับหน่วยงานที่มีทีมงานที่ด้อย ทำนองเดียวกันหน่วยงานที่มีข้อจำกัดทางทรัพยากรทางการเมืองจะเปราะบางกับการใช้อำนาจบังคับกว่าหน่วยงานที่ได้รับการสนับสนุนอย่างมากจากเจ้าหน้าที่รัฐและผู้เกี่ยวข้อง

2. ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Walter Williams

เป็นตัวแบบการวิเคราะห์ทางด้านการจัดการ(The Model of Management or Management Model) ตัวแบบการวิเคราะห์นี้ให้ความสนใจไปที่สมรรถนะขององค์การ เพราะเชื่อว่าความสำเร็จของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติขึ้นอยู่กับองค์การที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติว่ามีขีดความสามารถที่จะปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความคาดหวังเพียงใด ในแง่ดังกล่าวนโยบาย/โครงการที่จะประสบความสำเร็จได้จึงจำเป็นต้องอาศัยโครงสร้างขององค์การที่เหมาะสม บุคลากรที่มีอยู่ในองค์การจะต้องมีความรู้ความสามารถทั้งทางด้านการบริหารและเทคนิคอย่างเพียงพอ นอกจากนี้องค์การยังจะต้องมีการวางแผนเตรียมการหรือมีความพร้อมเป็นอย่างดีทั้งทางด้านวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้และงบประมาณ(จุมพล หนิมพานิช,2549,261)

ตัวแบบการวิเคราะห์นี้มีความเชื่อว่า สมรรถนะขององค์การที่ประกอบด้วย โครงสร้างบุคลากร งบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ มีผลต่อการนำนโยบาย ไปสู่การปฏิบัติที่สัมฤทธิ์ผล ตัวแบบการวิเคราะห์นี้มีลักษณะดังแผนภาพที่ 2.2

แผนภาพที่ 2.2 ตัวแบบการวิเคราะห์ทางด้านการจัดการ

ที่มา: Walter Williams. Implementation Analysis and Assessment. Policy Analysis 3(Summer,1979).

3. ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติของ G. Edwards III

Edwards(1980) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการเสนอตัวแบบเช่นนี้ก็เพราะว่า ตัวแปรที่เสนอไว้ในตัวแบบมีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน และผลการกระทำเช่นนี้ส่งผลให้เห็นเป็นผลสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ชัดเจนยิ่งขึ้น(สมพร เฟื่องจันทร์ ,2539,158:164)

Edwards ได้เสนอไว้ว่า การอธิบายการนำเอานโยบายไปปฏิบัตินั้นมีตัวแปรที่สำคัญอยู่ 4 ตัวแปร กล่าวคือ การสื่อความหมาย (communication) ทรัพยากร(resources)

ทัศนคติ (dispositions or attitudes) และโครงสร้างทางการบริหาร (bureaucratic structure) โดยที่ตัวแปรทั้งสองนี้จะส่งผลต่อการดำเนินงาน และมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันตลอดเวลา

ในการอธิบายตัวแบบนี้จะแยกอธิบายตัวแปรแต่ละตัวโดยละเอียด แต่พึงระลึกว่าการนำเอานโยบายใด ๆ ก็ตาม ไปปฏิบัตินั้นเป็นกระบวนการพลวัต (dynamic process) ตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจึงมีผลต่อกันและกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านส่งเสริมกันหรือเป็นตัวขัดแย้งซึ่งกันและกัน ดังนั้น เราจึงต้องมองให้รอบด้าน

1) การสื่อความหมาย ถ้าเราต้องการให้การปฏิบัติตามนโยบายมีผลสำเร็จแล้วบุคคลที่มีหน้าที่นำเอานโยบายไปปฏิบัติต้องมีความเข้าใจอย่างชัดเจนว่า ผู้กำหนดนโยบายต้องการให้ทำอะไรบ้าง คำสั่งที่ออกมาจะต้องแพร่กระจายไปโดยมีความชัดเจน ถูกต้อง และมีความคงเส้นคงวา

2) ทรัพยากร คงเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า ทรัพยากรเป็นตัวแปรสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าตัวแปรอื่น ๆ ในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ การขาดแคลนทรัพยากรในการดำเนินงานเชื่อได้ว่า การนำเอานโยบายไปใช้จะพบกับความยุ่งยากและคงทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผลเท่าที่ควร ทรัพยากรมีตั้งแต่บุคลากรที่มีความเหมาะสมกับงาน ข้อมูลข่าวสาร อำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้และวัสดุอุปกรณ์

ข้อมูลข่าวสารนับว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญเช่นเดียวกัน ข้อมูลข่าวสารมีมาได้สองรูปแบบ กล่าวคือ ประการแรก เป็นข้อมูลที่จำเป็นเพื่อบอกว่าเราจะนำนโยบายไปใช้อย่างไร เจ้าหน้าที่จำเป็นที่ต้องรู้ว่าเขาต้องทำอะไร และเมื่อใดเขาจึงจะได้รับแนวทางปฏิบัติ ประการที่สอง เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการเชื่อฟังปฏิบัติตามกฎและระเบียบของรัฐบาล การกำกับติดตามการปฏิบัติตามนโยบายเป็นกิจกรรมที่จำเป็นต้องใช้ทรัพยากรเป็นจำนวนมาก ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่านี่เป็นจุดอ่อนอีกประการหนึ่งของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ยิ่งกว่านั้น ภาวะหวังพึ่งเอกชนมาช่วยในการควบคุมกำกับก็เป็นเรื่องยาก

ทรัพยากรที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ อาคารสถานที่ (facilities) หน่วยงานที่นำเอานโยบายไปปฏิบัติ แม้ว่าจะได้รับมอบหมายอำนาจหน้าที่ มีเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ เข้าใจนโยบายที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดีก็ตาม แต่ถ้าหน่วยงานนั้นๆ ขาดแคลนอาคารสำนักงาน อาคารปฏิบัติการ อุปกรณ์ วัสดุ หรือแม้แต่พื้นที่อาณาบริเวณแล้ว การนำเอานโยบายนั้นไปปฏิบัติก็อาจพบกับความล้มเหลวได้ ตัวอย่างต่อไปนี้ล้วนแต่เป็นหน่วยงานที่ขาดแคลนอาคารสถานที่ทั้งนั้น โรงเรียนขาดตำราเรียน คุณมีจำนวนนักโทษที่อยู่อย่างแออัด เทศบาลขาดแคลนสวนสาธารณะ ค่ายทหารที่เต็มไปด้วยอาวุธที่ล้าสมัย โรงพยาบาลที่มีคนไข้ล้น เป็นต้น

3) ทัศนคติ ปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติจะเกิดขึ้นก็เมื่อทัศนคติของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติแตกต่างจากผู้ตัดสินใจหรือผู้กำหนดนโยบาย โดยทั่วไปแล้ว ผู้ปฏิบัติงานมักมีความ

ห่างไกลจากกลุ่มผู้กำหนดนโยบาย (nominal supervisions) จากการที่ผู้ปฏิบัติมีความห่างออกไปจากผู้กำหนดนโยบายดังกล่าวนี้ จึงเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานใช้ดุลยพินิจของตนเองอย่างกว้างขวางในการทำงาน

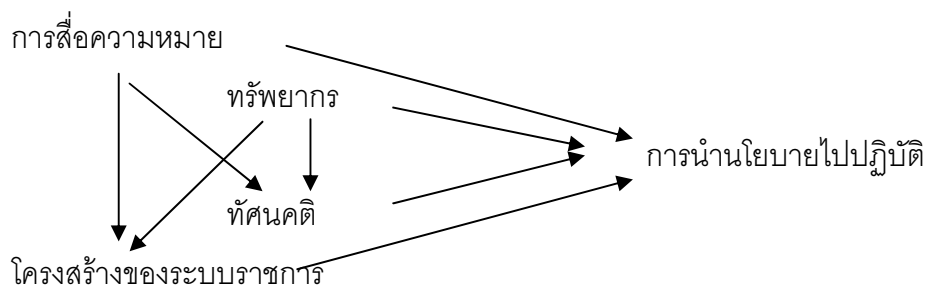
อาจกล่าวได้ว่าทัศนคติของเจ้าหน้าที่ต่อนโยบายเป็นตัวแปรสำคัญ ที่มีผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างยิ่ง เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติอาจมีมุมมอง (view points) แตกต่างกันไป ยิ่งกว่านั้นเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่จะเห็นด้วยกับนโยบายหรือแนวทางของหน่วยงานของตนมากกว่ามองเห็นความสำคัญของหน่วยอื่น ซึ่งเราอาจเรียกว่า เป็นทัศนคติแบบคับแคบ

นอกจากนี้ การกำหนดระบบสิ่งตอบแทนในองค์การเป็นตัวแปรที่มีผลกระทบในทางลบได้ ถ้าระบบไม่มีความเป็นธรรมมากพอ ผู้ปฏิบัติงานส่วนมากจะพอใจสถานะเดิมที่เป็นอยู่มากกว่าจะทำอะไรที่สุ่มเสี่ยงไม่แน่นอน และมุ่งผลประโยชน์ระยะสั้นมากกว่าการแก้ไขปัญหาระยะยาว

ทัศนคติจะอุดหนุนการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ เมื่อใดผู้ปฏิบัติไม่เห็นด้วยกับเนื้อหาของนโยบายนั้นๆ และการไม่เห็นด้วยนำไปสู่การหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตาม บางครั้งเจ้าหน้าที่ระดับสูงหลีกเลี่ยงที่จะนำนโยบายนั้นไปปฏิบัติ โดยยึดเวลาปฏิบัติตามออกไป โดยหวังว่าจะมีโอกาสนำเอานโยบายที่เป็นคู่แข่งมาใช้แทน

4) โครงสร้างของระบบราชการ แม้ว่าเจ้าหน้าที่จะรู้ว่าจะต้องทำอะไร มีทรัพยากรเพียงพอ และมีความมุ่งมั่นที่จะดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ แต่สิ่งเหล่านี้จะถูกกำจัดโดยการที่มีโครงสร้างการบริหารไม่เหมาะสมเพียงพอ ในที่นี้จะพิจารณาคูณลักษณะของโครงสร้างสองประการที่มีผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ กล่าวคือ การกำหนดระเบียบปฏิบัติงาน (standard operating procedure, SOP) และการกระจายงาน (fragmentation) SOP เป็นการตอบสนองภายในของการมีข้อจำกัดในแง่เวลาและทรัพยากรของผู้ปฏิบัติ และความมุ่งหวังให้มีการปฏิบัติที่เป็นแบบแผนขององค์การต่าง ๆ ต่อการนำเอาบริการไปสู่ประชาชน

หลังจากอธิบายตัวแปรสำคัญแต่ละตัวในตัวแบบของ Edwards แล้ว ส่วนที่สองของตัวแบบจะชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเหล่านั้นต่อไป ตัวแบบการวิเคราะห์นี้มีลักษณะดังแผนภาพที่ 2.3

แผนภาพที่ 2.3 ผลกระทบทั้งโดยตรงและโดยอ้อมในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ที่มา : Edwards, G.C. III, **Implementing Public Policy**. Washington, D.C. : Congressional Quarterly Press, 1983, 148,

ความสัมพันธ์ของตัวแปรเหล่านี้พอจะกล่าวคร่าว ๆ ได้ดังต่อไปนี้

1) แนวทางปฏิบัติที่ไม่ได้ส่งผ่านอย่างชัดเจน ถูกต้อง หรือคงเส้นคงวา ย่อมเป็นผลให้ผู้ปฏิบัติเหล่านั้นต้องใช้ดุลยพินิจของตนเองมาก การที่ผู้ปฏิบัติยึดการตัดสินใจของตนเองเป็นหลัก ย่อมเป็นผลให้อิทธิพลของบุคคลนั้นอยู่เหนือการใช้ระเบียบปฏิบัติเป็นสำคัญ

อย่างไรก็ตาม ถ้าการสื่อข้อความมีมากเกินไปแล้ว และมีรายละเอียดมากแล้ว ก็อาจทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติมีขวัญกำลังใจ ความคิดริเริ่ม และการปรับตัวลดลง ดังนั้นผลกระทบของการสื่อความหมายจะเกิดขึ้นโดยผ่านการเชื่อมโยงกับทรัพยากร ทัศนคติหรือแม้แต่โครงสร้างของระบบได้เช่นกัน

2) เมื่อมองดูทางด้านทรัพยากร เราพบว่าจะมีความสัมพันธ์กับการสื่อความหมายได้หลายทาง เช่น การขาดแคลนเจ้าหน้าที่ก็ย่อมทำให้การส่งผ่านข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งผ่านแนวทางปฏิบัติอาจไม่สมบูรณ์

เมื่อมองความเกี่ยวพันระหว่างทัศนคติ พบว่าเมื่อทรัพยากรด้านต่างๆ ไม่ขาดแคลน ก็ย่อมทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติไม่ต้องต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรมากนัก

3) ทัศนคติของผู้นำเอานโยบายไปปฏิบัติมีอิทธิพลต่อเจ้าหน้าที่เหล่านั้น จะแปลผลของการสื่อความหมายในแนวทางนโยบายออกมาอย่างไร และเขาจะขยายความแล้วส่งผลต่อไปยังระดับล่างอย่างไร ยิ่งกว่านั้น ทัศนคติของเจ้าหน้าที่ยังมีผลกระทบต่อความเต็มใจของเจ้าหน้าที่ที่จะบังคับให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องมากน้อยเพียงใด

อีกประการหนึ่ง เราอาจพบว่าเมื่อนโยบายที่ถูกกำหนดให้หน่วยงานนั้นรับไปปฏิบัติมีความขัดแย้งกับภารกิจขององค์กรนั้น เจ้าหน้าที่มีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญกับภารกิจเดิมขององค์กรมากกว่ามาทุ่มเทให้กับนโยบายใหม่ ๆ

ประการสุดท้าย ทศนคติของเจ้าหน้าที่จะกระตุ้นให้นำเอาการกำหนดระเบียบปฏิบัติ7 ที่มีความสะดวกต่อการปฏิบัติ มากกว่าการคิดค้นแนวปฏิบัติใหม่ ๆ ซึ่งบางครั้งก็เป็นผลให้เกิดผลด้านลบกับการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นอันมาก

ในแง่โครงสร้างของระบบราชการนั้น เราอาจกล่าวได้ว่าการมีหลายส่วนราชการรับผิดชอบนำเอานโยบายไปปฏิบัติย่อมเสี่ยงกับการล้มเหลวทางการสื่อความหมายได้ ทั้งนี้ เพราะการมีหลายหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้องย่อมมีโอกาสเห็นความล้มเหลวของการสื่อความหมาย เนื่องจากการบิดเบือนข้อมูลของข้อมูลข่าวสารเพราะมีคนเกี่ยวข้องมากนั่นเอง

นอกจากนี้ การมีหน่วยงานเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นจำนวนมากนั้น และแต่ละหน่วยก็มีขอบเขตอำนาจหน้าที่เป็นการเฉพาะอย่างแคบ ๆ ย่อมเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่เหล่านั้นเกิดทัศนคติแบบคับแคบ นำไปสู่ความล้มเหลวของการสื่อความหมาย เกิดการบิดเบือนของข้อมูลในระหว่างส่งผ่านข้อมูลในระดับต่าง ๆ ของระบบ เจ้าหน้าที่ในองค์กรต่าง ๆ จะมีการต่อสู้กันเพื่อแย่งชิงทรัพยากรหรือการดำเนินงานอื่น ๆ

4. ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Sabatier and Mazmanian

Sabatier and Mazmanian (1980:538-567) ได้เขียนผลงานคือ “The implementation of regulatory policy: A framework of analysis และได้ปรับปรุงใหม่ในปี 1980 ใช้ชื่อบทความว่า “The implementation of public policy: A framework of analysis” ได้เสนอกรอบแนวคิดในการนำนโยบายไปปฏิบัติว่ากระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องดำเนินการเป็นขั้นตอน กล่าวคือ (1) จัดทำประกาศ กฎหมาย (2) ลงมือปฏิบัติตามกฎหมาย (3) ปฏิบัติตามนโยบายของกลุ่มเป้าหมาย (4) ทบทวนและปรับปรุงกฎหมายบทบาทสำคัญของการศึกษานำนโยบายไปปฏิบัติ คือ การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของนโยบาย คือ (1) ข้อความ เนื้อหาสาระของนโยบายสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาได้ (2) เนื้อหาสาระของกฎหมายสามารถกำหนดโครงสร้างของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ และ(3) ผลกระทบทางการเมือง สามารถรักษาความสมดุลในการสนับสนุนวัตถุประสงค์ของนโยบาย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ความสามารถในการแก้ไขปัญหาของนโยบาย ซึ่งถูกระบุไว้ในนโยบายแล้ว ปัญหาของนโยบายจะมีระดับความยากง่ายแตกต่างกัน ปัญหาของนโยบายบางนโยบายอาจง่ายต่อการแก้ไข ในขณะที่บางนโยบายมีปัญหาลักษณะสลับซับซ้อนมาก ทำให้ยากต่อการแก้ไข ประเด็นปัญหาสังคมที่มีผลกระทบต่อการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบาย โดยองค์กรหรือสถาบันที่รับผิดชอบมีอยู่หลายประการ ทุกประเด็นปัญหาล้วนแต่แสดงฐานะเป็นตัวแปรอิสระย่อยสำคัญที่แยกตัวเป็นอิสระจากตัวแปรย่อยอื่น ๆ

ตัวแปรเหล่านี้ ซึ่งความสามารถในการแก้ปัญหา นโยบายขององค์กร หรือสถาบันที่ นำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนี้

1.1 การมีทฤษฎีสนับสนุนและการอิงหลักวิชาการ นโยบายที่นำไปใช้เพื่อ แก้ปัญหาต้องมีความรู้พื้นฐานทางทฤษฎีรองรับ มีทฤษฎีในการแก้ปัญหาที่จัดทำเป็นนโยบาย เพราะทฤษฎีจะช่วยให้เข้าใจระดับความรุนแรงของปัญหาที่กลุ่มเป้าหมายกำลังเผชิญอยู่ ช่วยให้ เข้าใจความสัมพันธ์ของพฤติกรรมกลุ่มเป้าหมายกับการเปลี่ยนแปลงระดับความรุนแรงของปัญหา

1.2 ระดับความหลากหลายของพฤติกรรมที่ต้องการควบคุม นโยบายต้องการ ควบคุมพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายหลากหลายมากเท่าใด ความยากลำบากที่จะกำหนดกรอบ การควบคุมพฤติกรรมให้ชัดเจนจะมีมากเท่านั้น และการที่จำเพาะให้วัตถุประสงค์ของนโยบาย บรรลุผลจะมีโอกาสน้อยลงตามลำดับ

1.3 การระบุลักษณะและขนาดกลุ่มเป้าหมาย จำนวนกลุ่มเป้าหมายที่นโยบาย ต้องการให้เปลี่ยนพฤติกรรม เมื่อเทียบกับประชากรอื่น ๆ กล่าวคือ ยิ่งกลุ่มเป้าหมายที่นโยบาย นิยามไว้มีจำนวนน้อยเท่าใด การได้รับการสนับสนุนทางด้านการเมือง และความเป็นไปได้ที่จะนำ นโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จจะมีมากเท่านั้น

1.4 ความต้องการการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ของกลุ่มเป้าหมาย หากนโยบาย ที่ประกาศใช้มุ่งเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายมากเท่าใดโอกาสที่การนำนโยบายนั้นไป ปฏิบัติจะประสบปัญหาหรือล้มเหลวจะมีมากเท่านั้น ลักษณะปัญหาที่ที่มีความเป็นไปได้ใน การนำไปปฏิบัติแล้ว จะประสบผลสำเร็จสูงในทฤษฎีของ Sabatier and Mazmanian คือ (1) มี ทฤษฎีสนับสนุนและอิงหลักวิชา (2) มีความหลากหลายของพฤติกรรมที่ต้องการควบคุมน้อย (3) กลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับผลกระทบจากนโยบายอยู่ในวงแคบ และ (4) กลุ่มเป้าหมายเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมตามข้อกำหนดของนโยบายแต่เพียงเล็กน้อย

2. ลักษณะโครงสร้างการนำนโยบายไปปฏิบัติที่นโยบายกำหนด คือ การระบุ ข้อความนโยบายในด้านการเลือกใช้รูปแบบของสถาบัน หรือองค์กรที่รับผิดชอบนำนโยบายไป ปฏิบัติที่มีศักยภาพและเหมาะสมกับลักษณะและประเภทนโยบาย มีกฎหมายรองรับ มีการจัดสรร ทรัพยากร การให้เงินกับองค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติ มีการทำความเข้าใจกับข้าราชการผู้ปฏิบัติ และกำหนดแนวการควบคุมและปฏิบัติงานของผู้เกี่ยวข้องดังนี้

2.1 มีทฤษฎีองค์กรที่เที่ยงตรงรองรับ หมายถึง การที่จะทำให้นโยบายบรรลุ วัตถุประสงค์จะต้องอาศัยพื้นฐานแนวคิดทฤษฎีสองลักษณะ คือ ลักษณะแรกทฤษฎีเชิงเทคนิค และลักษณะที่สองคือทฤษฎีเกี่ยวกับองค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ทฤษฎีที่สองลักษณะที่เลือก มาใช้จะต้องมีความเหมาะสมกับประเภทนโยบาย และลักษณะเฉพาะของนโยบาย

2.2 ระดับความชัดเจนของวัตถุประสงค์นโยบาย ความชัดเจนของวัตถุประสงค์นโยบายมีความสำคัญต่อการกำหนดแนวทางการประเมินแผนงาน ความชัดเจนของวัตถุประสงค์นโยบาย ป้องกันความสับสนในการปฏิบัติของข้าราชการที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และจะช่วยให้องค์กรสามารถจัดสรรทรัพยากรสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ตรงตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย

2.3 องค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติได้รับการสนับสนุนด้านการเงิน เงินเป็นทรัพยากรจำเป็นที่องค์กร จะต้องนำไปใช้เป็นตัวจ่าย ค่าตอบแทน และ ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เพื่อการบริหารแผนงาน เพื่อการควบคุม และการกำกับทำให้เป็นไปตามนโยบาย องค์การจะสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จได้ ต้องได้รับการสนับสนุนด้านการเงินและงบประมาณเพียงพอ

2.4 การบูรณาการโครงสร้าง การนำนโยบายไปปฏิบัติภายในและระหว่างองค์กรลดหลั่นกันแต่ระดับ การบูรณาการที่ลดหลั่นกัน (hierachical integration) ภายในโครงสร้างองค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปปฏิบัติ จะช่วยประสานการปฏิบัติในแต่ละระดับให้สอดคล้องกัน ช่วยประสานการรับรู้ ประสานความเข้าใจ การตกลงใจเกี่ยวกับการปฏิบัติ รวมทั้งแก้ปัญหาาร่วมกัน ความล้มเหลวที่ผ่านมาพบว่าสาเหตุของความล้มเหลวประการหนึ่ง คือ การขาดกลไกและวิธีการประสานงานกันตั้งแต่ในระดับชาติระดับภูมิภาค และท้องถิ่นขององค์กรที่รับผิดชอบนำนโยบายไปปฏิบัติ

2.5 กำหนดแบบแผนการตัดสินใจ เพื่อการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายไว้ชัดเจน สาระของนโยบายควรมีการกำหนดแบบแผน หรือ มีกฎเกณฑ์การตัดสินใจไว้ชัดเจน มีการระบุอำนาจตัดสินใจอนุมัติการใช้จ่ายเงิน การวินิจฉัยปัญหา อำนาจกำกับ ดูแลควบคุมการให้รางวัล หรือการลงโทษแก่คณะกรรมการคณะทำงาน หรือบุคคลใดไว้ชัดเจน

2.6 มีการมอบหมายงานแก่หน่วยงาน หรือข้าราชการที่รับผิดชอบ ตามความชำนาญ ความสำคัญของการมอบหมายงานให้หน่วยงานและบุคคลรับผิดชอบ สร้างข้อผูกพันต่อวัตถุประสงค์ของนโยบาย เพื่อให้หน่วยงานได้นำข้อกำหนดและมาตรฐานของงานไปใช้ในกระบวนการปฏิบัติ การมอบหมายงานและการมอบหมายความรับผิดชอบจะเป็นการผลักดันให้หน่วยงานและข้าราชการปฏิบัติตามอาณัติของนโยบาย หลักการโดยทั่วไปของการสร้างข้อผูกพันต่อวัตถุประสงค์ของนโยบายก็คือ (1) หน่วยงานที่สมควรได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบนโยบายที่ริเริ่มขึ้นใหม่ คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับปัญหานโยบายนั้นมากที่สุด หรืออาจจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมาใหม่เพื่อทำหน้าที่บริหารนโยบายนี้เป็นการเฉพาะ และ (2) ผู้นำสูงสุดของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (top implementing officials) ควรได้รับเลือกมาจากผู้นำคนสำคัญที่ศรัทธาต่ออนโยบายและสนับสนุนนโยบายอย่างจริงจัง

2.7 การเปิดโอกาส ให้บุคคลภายนอกมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของบุคคลภายนอก มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มีการตรวจสอบและประเมินกระบวนการปฏิบัติงานของบุคลากรและหน่วยงานที่รับผิดชอบนโยบาย

3. ตัวแปรที่มีสาเหตุมาจากระบบนโยบาย ตัวแปรอื่นที่มีสาเหตุมาจากเนื้อหาของระบบนโยบาย แต่ตัวแปรเหล่านี้ก็มีอิทธิพลต่อผลิตผลขององค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ต่อกลุ่มเป้าหมายที่จะต้องปฏิบัติตามนโยบาย และต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของนโยบาย

3.1 เงื่อนไขทางสังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยี สังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ เงื่อนไขที่แตกต่างกันมากทางสังคม เศรษฐกิจ ประชาชน จะมีความสัมพันธ์ต่อการรับรู้ปัญหาที่ประกาศใช้ รวมทั้งทำให้ยุ่งยากในการจัดสรรทรัพยากร สนับสนุนนโยบาย ความแตกต่างกันมากในสภาพสังคมเศรษฐกิจของท้องถิ่น เป็นเงื่อนไขที่ยุ่งยากมากในการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ เพราะความรุนแรงของปัญหาแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน การปฏิบัติตามระเบียบหรือกฎเกณฑ์ของกฎหมาย ซึ่งเป็นเครื่องมือควบคุมการปฏิบัติตามนโยบาย มีความสัมพันธ์อย่างยิ่งต่อสภาพเศรษฐกิจสังคมของกลุ่มเป้าหมายการประกาศบังคับใช้กฎหมายบางลักษณะจะมีผลกระทบต่อสภาพสังคมเศรษฐกิจของประชาชน นโยบายบางประเภทจะมีความสัมพันธ์อย่างยิ่งกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี ต้องอาศัยเทคโนโลยีมากในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

3.2 สื่อสารมวลชน เพื่อพัฒนาความเข้าใจปัญหา นโยบาย สื่อสารมวลชนมีความสำคัญต่อกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติคือ (1) สื่อสารมวลชนเป็นปัจจัยในการพัฒนาการรับรู้และความเข้าใจของสาธารณะ รวมทั้งความเข้าใจของผู้นำทางการเมือง ในหลายระดับ รวมถึงระดับท้องถิ่น สื่อวิทยุโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ มีอิทธิพลในการจูงใจให้สาธารณะเห็นคล้อยตามหรือต่อต้าน ซึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อนโยบายที่นำไปปฏิบัติ จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อนโยบายที่นำไปปฏิบัติ

3.3 การสนับสนุนสาธารณะโดยทั่วไป สาธารณะชนจะมีอิทธิพลต่อกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ (1) ความเห็นสาธารณะ จะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการนำไปสู่ประเด็นการอภิปรายทางการเมือง ความเห็นสาธารณะจากท้องถิ่นจะมีอิทธิพลต่อสมาชิกสภานิติบัญญัติในการให้ความสนับสนุน หรือคัดค้านกฎหมายที่ประกาศใช้ และการสำรวจความคิดเห็น คือสิ่งที่ฝ่ายบริหารหรือผู้ปกครองประเทศชอบใช้เป็นเครื่องมือ เพื่อรับรองและผลักดันนโยบายที่กำลังประกาศใช้

3.4 ทศนคติ ต่อนโยบายของกลุ่มผู้เลือกตั้ง ในประเทศสังคมประชาธิปไตย บทบาทของกลุ่มผู้เลือกตั้งมีความสำคัญต่อกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายสาธารณะ

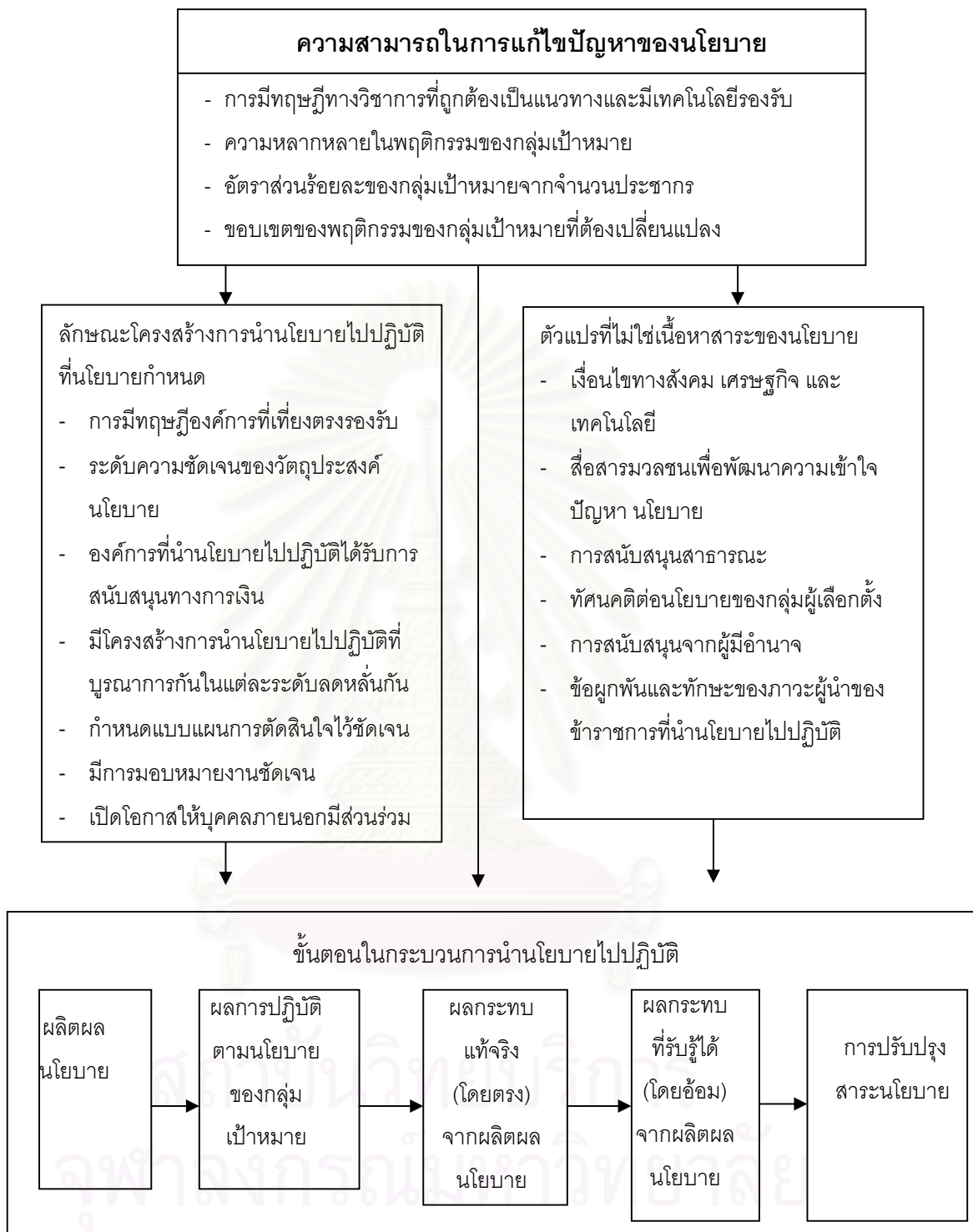
บางประเภททำให้นโยบายที่นำไปปฏิบัติสำเร็จหรือล้มเหลว เพราะกลุ่มผู้เลือกตั้งอาจจะพยายามเสนอให้มีการตัดหรือลดจำนวนงบประมาณประจำปีที่จัดสรรให้หน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ หรืออาจเข้าไปแทรกแซงการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติโดยตรง หรืออาจเข้าไปแทรกแซงโดยอ้อม

3.5 การสนับสนุนจากผู้มีอำนาจ การได้รับความสนับสนุนนโยบายอย่างต่อเนื่องจากผู้มีอำนาจ เพราะผู้มีอำนาจมีบทบาทสำคัญที่จะควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย และมีอำนาจจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณสนับสนุนโครงการ ในกรณีการนำนโยบายที่เกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงานไปปฏิบัติมักมีผู้มีอำนาจหลายคน ผู้มีอำนาจแต่ละคนอาจมีความต้องการอะไรจากนโยบายที่กำลังปฏิบัติแตกต่างกัน Sabatier and Mazmanian เสนอว่าควรศึกษาว่าผู้ที่มีอำนาจคนใดเป็นผู้มีอำนาจตามกฎหมายสูงสุด และน่าจะมีอำนาจในการจัดสรรงบประมาณและการเงินแก่นโยบายที่นำไปปฏิบัติในระยะยาวที่สุด กล่าวคือ ใครคือผู้มีอำนาจตามกฎหมายมากที่สุดและมีอำนาจจัดสรรและควบคุมการใช้จ่ายเงินมากที่สุด ก็ควรปฏิบัติตามแนวทางของผู้มีอำนาจ

3.6 ข้อผูกพัน และทักษะของภาวะผู้นำของข้าราชการ ที่นำนโยบายไปปฏิบัติทำให้ลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์ของนโยบาย และการเลือกแนวทางการปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เกิดจากสำนึกของบุคลากรที่นำนโยบายไปปฏิบัติว่า การทำให้วัตถุประสงค์ของนโยบายบรรลุผลมากน้อยเพียงใด จะขึ้นอยู่กับทักษะทัศนคติ และความสามารถบุคลากร และความผันแปรของทัศนคติ ทักษะและความสามารถของบุคลากรที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ขึ้นอยู่กับระดับการส่งเสริมสนับสนุนจากผู้บริหาร ผลผลิตของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติจะขึ้นอยู่กับการใช้ทักษะภาวะผู้นำของผู้บริหารจงใจให้ข้าราชการ หรือบุคลากรในหน่วยงานมองเห็นคุณค่า มีความพึงพอใจต่อนโยบาย แล้วร่วมกันปฏิบัติและทุ่มเทความสามารถ อุทิศเวลาเพื่อให้นโยบายบรรลุผลสำเร็จ

4. ขั้นตอนในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ขั้นตอนในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติในฐานะที่เป็นตัวแปรตาม ซึ่งเป็นขั้นตอนในภาพรวมของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการมองที่กระบวนการของผลการปฏิบัติตามนโยบาย ประกอบด้วย (1) ผลผลิตนโยบายของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (2) ผลการปฏิบัติตามนโยบายของกลุ่มเป้าหมาย (3) ผลกระทบแท้จริงจากการนำนโยบายปฏิบัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ (4) ผลกระทบที่รับรู้ได้จากผลผลิต ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ และ (5) การปรับปรุงสาระนโยบาย

ตัวแบบการวิเคราะห์นี้มีลักษณะดังแผนภาพที่ 2.4

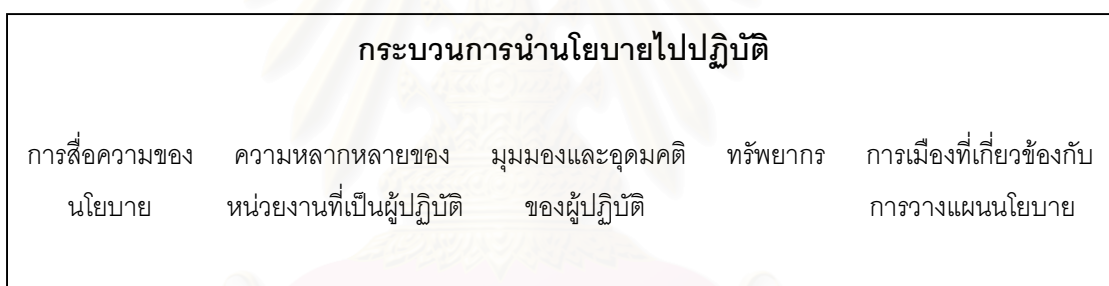

แผนภาพที่ 2.4 ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Sabatier and Mazmanian
ที่มา: Sabatier, P.A. and Mazmanian, D.A. The Implementation of Public Policy : A
Framework of Analysis. Policy Studies Journal 8(1980):542.

5. ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Hambleton

Hambleton (1983) ได้ทำการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนนโยบายและการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ และได้เสนอแนวคิดเรื่องระบบการวางแผนนโยบายที่ใช้ในการวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยได้เสนอรูปแบบการวิเคราะห์แนวคิดเรื่องระบบการวางแผนนโยบายโดยใช้ทฤษฎี 3 ทฤษฎี ได้แก่ (1) ทฤษฎีการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอน (2) ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างองค์การ และ (3) ทฤษฎีวิฤทธิการทางการเงิน จากการศึกษาของ Hambleton ในเรื่องดังกล่าว ได้มีการนำปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติมาพิจารณาถึง 5 ปัจจัย ได้แก่ (1) ปัจจัยด้านการสื่อความของนโยบาย (2) ปัจจัยด้านความหลากหลายของหน่วยงานที่เป็นผู้ปฏิบัติ (3) ปัจจัยด้านมุมมองและอุดมคติของผู้ปฏิบัติ (4) ปัจจัยด้านทรัพยากร และ (5) ปัจจัยด้านการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนนโยบาย มาใช้ในการอธิบาย ด้วย(วรเดช จันทรศร,2548,176-180)

ตัวแบบการวิเคราะห์นี้มีลักษณะดังแผนภาพที่ 2.5

แผนภาพที่ 2.5 ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Hambleton

ที่มา: Hambleton, R. Planning Systems and Policy Implementation. *Journal of Public Policy* 4(1982):404.

Hambleton ได้ใช้ระบบการวางแผนนโยบายมาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในกระบวนการของการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยอาศัยมุมมองของทฤษฎี 3 ประการเพื่อแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ของการใช้ระบบการวางแผนนโยบายดังนี้

1) ทฤษฎีการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอน มีพื้นฐานมาจากแนวคิดของระบบโดยทั่วไป ซึ่งเน้นไปที่การใช้ระบบการวางแผนนโยบายเพื่อแสวงหาแนวทางการแก้ไขปัญหาอย่างสมเหตุสมผล ซึ่งมีขั้นตอนที่เกี่ยวข้องคือ การหาจุดมุ่งหมายโดยใช้วิธีตรรกะ การวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ การแสวงหาทางเลือกของนโยบายโดยใช้วิธีตรรกะ การประเมินทางเลือกดังกล่าวอย่างเป็นระบบ และการวัดสมรรถนะของนโยบาย

2) ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างองค์การ เน้นไปที่การใช้ระบบการวางแผนนโยบาย เพื่อทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนทรัพยากรระหว่างองค์การและภายในองค์การซึ่งต้องพึ่งพากันและกัน ทรัพยากรดังกล่าวหมายความรวมถึงกฎระเบียบในการปฏิบัติงาน ทรัพยากรทางการเงิน ทรัพยากรทางการเมือง และข้อมูลข่าวสาร เพื่อช่วยลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในหน่วยงาน โดยอาศัยการเจรจาต่อรองในเรื่องของการใช้ทรัพยากรและผลประโยชน์ระหว่างหน่วยงานและภายในหน่วยงาน

3) ทฤษฎีวิกฤตการณ์ทางการเงิน เน้นไปที่การใช้ระบบการวางแผนนโยบายเพื่อเสนอให้มีการควบคุมทรัพยากรทางการเงินแบบรวมอำนาจมากกว่าการให้อิสระแก่หน่วยงานท้องถิ่น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและแรงกดดันจากหน่วยงานเบื้องบน โดยการเพิ่มการใช้จ่ายออกไป การรวมอำนาจทางการเงินนี้เองเป็นการช่วยป้องกันไม่ให้เกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินขึ้น

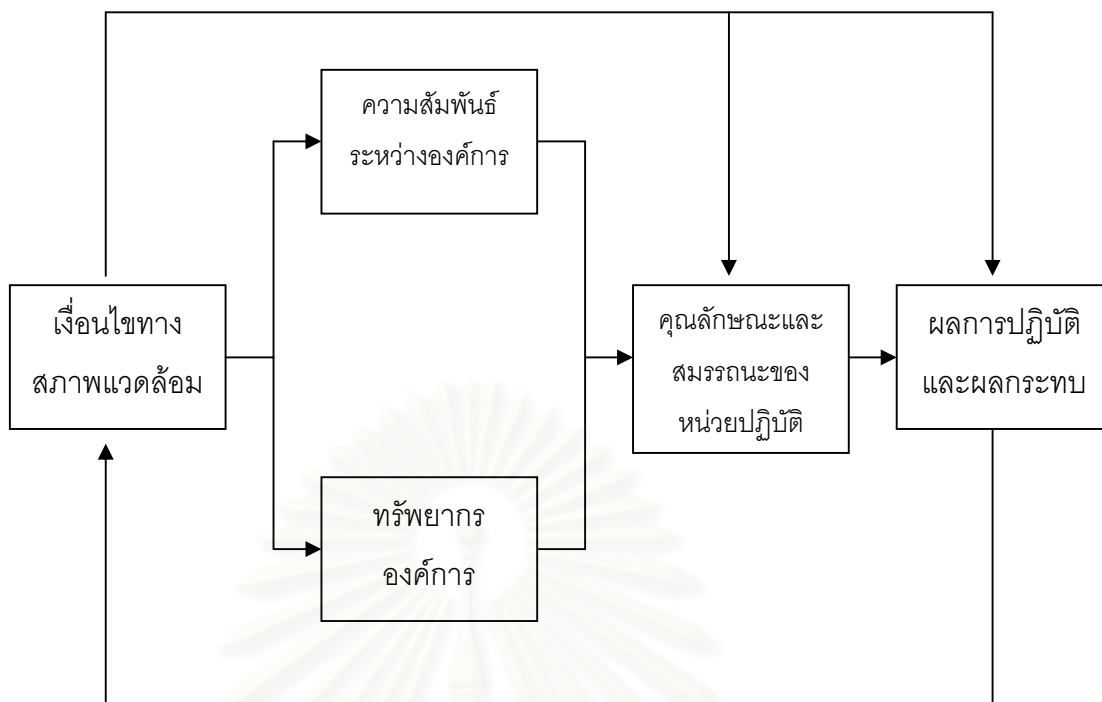
6. ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Cheema and Rondinelli

Cheema and Rondinelli(1983) ได้เสนอตัวแบบการกระจายอำนาจ(A Model of Decentralization Program Implementation Process) โดยพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแผนงานการกระจายอำนาจในการนำนโยบายไปปฏิบัติในเอเชีย(implementing decentralization program in Asia) โดยมุ่งเน้นการศึกษาสมรรถนะขององค์การท้องถิ่นในการพัฒนาชนบท(สมบัติ อารังธัญวงศ์,458-463)

ตัวแบบการวิเคราะห์นี้มีลักษณะดังแผนภาพที่ 2.6

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 2.6 ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Cheema and Rondinelli

บทบาทและองค์ประกอบสำคัญของแต่ละปัจจัยที่สัมพันธ์กัน มีดังต่อไปนี้

ประการแรก เงื่อนไขทางสภาพแวดล้อม ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมและโครงสร้างทางสังคมมีอิทธิพลต่อปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร ทรัพยากรองค์กรสำหรับการนำแผนงานไปปฏิบัติ คุณลักษณะและสมรรถนะของหน่วยปฏิบัติและผลการปฏิบัติงานและผลกระทบของแผนงานโดยตรง และส่งผลทางอ้อมต่อผลการปฏิบัติงานและผลกระทบของแผนงานผ่านปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร ทรัพยากรองค์กร และคุณลักษณะและสมรรถนะของหน่วยปฏิบัติ และผลการปฏิบัติงานและผลกระทบของแผนงานจะส่งผลสะท้อนกลับไปสู่ปัจจัยสภาพแวดล้อมอีกต่อหนึ่ง

ประการที่สอง ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร การนำนโยบายและแผนงานไปปฏิบัติเกี่ยวข้องกับปฏิสัมพันธ์และการประสานงานระหว่างองค์กรโดยตรง ดังนั้น การนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จจึงขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สมบูรณ์ของกิจกรรมของหน่วยงานระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาคจนถึงระดับชาติ และขึ้นอยู่กับบทบาทขององค์กรเอกชน และกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ด้วย

ประการที่สาม ทรัพยากรองค์กรสำหรับการนำแผนงานไปปฏิบัติ การออกแบบองค์กรที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้การนำแผนงานไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จนั้น ต้องได้รับการ

สนับสนุนทั้งทางการเมือง การบริหาร และงบประมาณในเรื่องของการกระจายอำนาจในการนำแผนงานไปปฏิบัติ

ประการที่สี่ คุณลักษณะและสมรรถนะของหน่วยปฏิบัติ ลักษณะภายในของหน่วยงานที่นำแผนงานไปปฏิบัติเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จในการนำแผนงานไปปฏิบัติ และเป็นเครื่องบ่งชี้สำคัญในการตัดสินผลงานของแผนงาน

7. ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Alexander

Alexander (1985) ได้เสนอแนวทางการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นรูปแบบเชิงทฤษฎีที่เน้นความสำคัญของสภาพแวดล้อม (a contingent theory of policy implementation) เรียกว่า PPIP model หมายถึง นโยบาย (policy) แผนงาน (program) การปฏิบัติตามนโยบาย (implementation) เป็นกระบวนการ (process) ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง Alexander สรุปว่า เงื่อนไขที่ส่งผลต่อความสำเร็จในขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ ผู้รับผิดชอบโดยตรง บุคคลอื่นๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องแต่ไม่ได้รับผิดชอบโดยตรง ระเบียบการปฏิบัติงานลักษณะโครงสร้างขององค์การ ทัศนคติ ความรู้ ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติต่อนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย การสนับสนุนจากประชาชน ทรัพยากร และการสนับสนุนทางการเมือง

Alexander ได้ศึกษา และทำการสังเคราะห์ผลงานของ Larson , Edwards, Van Horn , Mazmanian and Sabatier แล้วพบว่าแนวความคิดเกี่ยวกับกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ การมองการแปรสภาพนโยบายให้เป็นแผนงาน (program) อาจประกาศใช้ในลักษณะที่เห็นกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติเป็นแผนหรือโครงการเสร็จแล้ว จึงนำเอาแผนไปปฏิบัติจะเกิดขึ้นเป็นกระบวนการเป็นขั้นตอนอย่างต่อเนื่ององค์ประกอบหรือตัวแปรสำคัญของตัวแบบที่ Alexander เสนอไว้ คือ

1. สิ่งเร้า เป็นองค์ประกอบในขั้นการยอมรับปัญหา หรือเป็นขั้นของการระบุปัญหา ซึ่งจะเป็นตัวเร่งหรือผลักดันให้มีการพัฒนานโยบายเพื่อแก้ไขปัญหา
2. นโยบาย คือ แนวปฏิบัติ ซึ่งจะต้องกำหนดผู้กระที่เกี่ยวกับปัญหานั้น ความหมายของนโยบายในที่นี้ คือ ชุดของข้อปฏิบัติที่ว่าจะต้องระบุเป้าหมาย และวิธีการที่จะกระทำให้บรรลุเป้าหมายนั้นไปด้วย
3. แผนงาน คือ ข้อกำหนดเฉพาะสำหรับการปฏิบัติ เพื่อที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ องค์ประกอบของแผนงาน นอกจากจะต้องระบุแนวปฏิบัติ กำหนดทรัพยากรที่ต้องการแล้วยังต้องระบุกลุ่มประชากรผู้สมควรได้รับประโยชน์จากนโยบายไว้ชัดเจนด้วย
4. การนำไปปฏิบัติ คือ การลงมือปฏิบัติตามแผนในภาคสนาม เพื่อให้ประชากรกลุ่มเป้าหมายได้รับประโยชน์จากนโยบาย ตามที่ผู้กำหนดนโยบายตั้งใจไว้ก่อนแล้ว

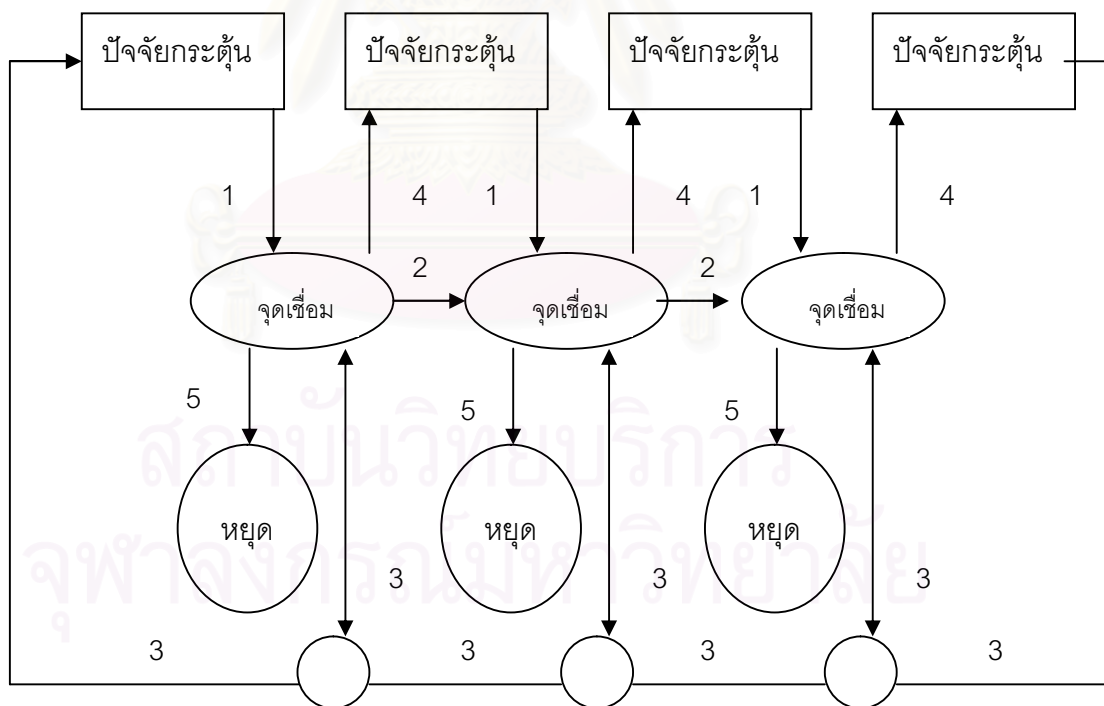
จากองค์ประกอบสำคัญทั้งสององค์ประกอบนี้ จะมีองค์ประกอบอีกลักษณะหนึ่งเรียกว่า ตัวเชื่อม ทำหน้าที่เชื่อมโยงขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการ ทั้งหมดสามตัว แต่ละตัวมีหน้าที่ต่างกันคือ

ตัวเชื่อมที่หนึ่งมีหน้าที่เชื่อมโยง ความสัมพันธ์ ระหว่างสิ่งเร้ากับตัวนโยบาย ตัวเชื่อมนี้หมายถึงสภาพแวดล้อมที่ทำให้มีความจำเป็นต้องพัฒนานโยบายขึ้น

ตัวเชื่อมที่สองมีหน้าที่เชื่อมโยง นโยบายกับแผนงาน ตัวเชื่อมนี้เป็นตัวกำหนดขอบเขตเฉพาะของแผนงาน ในรูปของการมีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างสภาพแวดล้อม นโยบายกับการออกแบบหรือการจัดทำแผนปฏิบัติการ

ตัวเชื่อมที่สามคือสภาพแวดล้อมของการนำนโยบายไปปฏิบัติในภาคสนาม ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีผู้กระทำหลากหลายเข้ามาเกี่ยวข้องจากระดับผู้กำหนดนโยบาย ผู้จัดทำแผนงานหรือโครงการ ตัวเชื่อมที่สามมีหน้าที่แสดงโครงสร้างการปฏิบัติงานที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์การที่ร่วมรับผิดชอบนำนโยบายไปปฏิบัติ กับความสัมพันธ์ภายในองค์ประกอบของแต่ละองค์การ

ตัวแบบการวิเคราะห์นี้มีลักษณะดังแผนภาพที่ 2.7

แผนภาพที่ 2.7 ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Alexander

8. ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติของ วรเดช จันทรศร

วรเดช จันทรศร(2548: 135-154) ได้ทำการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติจากผลงานของนักวิชาการที่มีชื่อเสียงหลายท่าน รวมทั้งนำประสบการณ์ที่ผ่านมา พัฒนาเป็นแนวคิดและตัวแบบทางทฤษฎีรวม 6 ตัวแบบ ได้แก่

1. ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล (Rational Model)

ยึดหลักเหตุผล ในที่นี้หมายถึง องค์กรที่จะต้องดำเนินงานในฐานะที่เป็น “Rational value maximizes” โดยยึดวัตถุประสงค์เป็นแนวทางเพื่อให้องค์กรสร้างผลงาน ได้ใกล้เคียงกับวัตถุประสงค์มากที่สุด ดังนั้น นโยบายที่ประสบความสำเร็จ จึงต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์และภารกิจที่ชัดเจน มีการมอบหมายงาน และกำหนดมาตรฐานการทำงานให้หน่วยย่อยต่างๆ มีระบบการประเมินผล ตลอดจนระบบการให้คุณให้โทษที่ชัดเจน

2. ตัวแบบด้านการจัดการ (Management Model)

ตัวแบบนี้ให้ความสนใจที่สมรรถนะขององค์กร เพราะเชื่อว่าความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ขึ้นอยู่กับขีดความสามารถขององค์กร นั่นคือ องค์กรต้องมีโครงสร้างที่เหมาะสม มีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถทั้งด้านบริหาร และเทคนิคอย่างเพียงพอ

3. ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์กร (Organization Development Model)

ตัวแบบนี้เน้นที่การมีส่วนร่วมของคนในองค์กร เพราะเชื่อว่าการมีส่วนร่วมจะทำให้เกิดการทำงานเป็นทีมและมีประสิทธิภาพ โดยใช้การจูงใจ การใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสมมากกว่า การควบคุม การที่ทำให้ผู้ปฏิบัติเห็นว่าการนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จอยู่ที่ความร่วมมือของทุกคนในองค์กร

4. ตัวแบบทางกระบวนการของระบบราชการ (Bureaucratic Process Model)

ตัวแบบนี้เชื่อว่าอำนาจขององค์กรไม่ได้อยู่ที่หัวหน้าขององค์กรเท่านั้น แต่จะกระจายอยู่ทั่วไปในองค์กร นั่นคือสมาชิกทุกคนในองค์กรมีอำนาจในแง่ของการใช้วิจารณญาณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการที่มีหน้าที่ต้องติดต่อกับประชาชน จะสามารถใช้วิจารณญาณในการปฏิบัติหน้าที่ โดยผู้บังคับบัญชามีอาจควบคุมได้ ซึ่งหากนโยบายใดมีผลกระทบต่อข้าราชการเหล่านี้ จึงมักจะประสบความล้มเหลวในการนำไปปฏิบัติ นอกจากข้าราชการจะยอมรับหรือปรับให้เข้ากับวิถีชีวิตประจำวันของเขา

5. ตัวแบบทางการเมือง (Political Model)

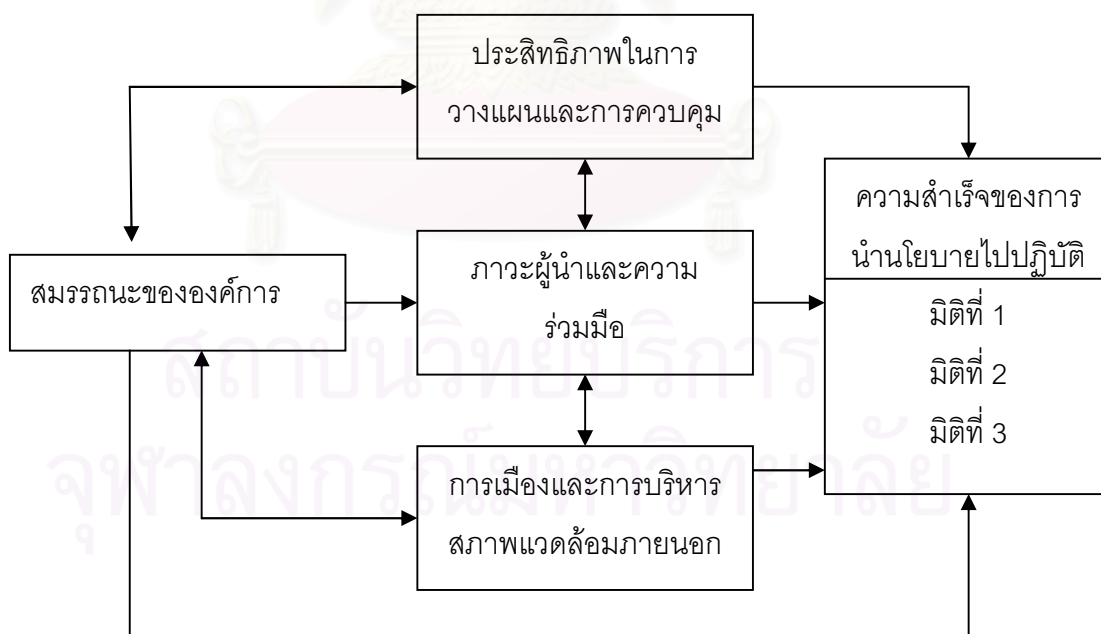
ตัวแบบนี้เชื่อว่าการสร้างสมานฉันท์จะทำให้คนทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการนำนโยบายไปปฏิบัติทำได้ยาก ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเป็นปรากฏการณ์ธรรมดาในระบบสังคมทั่วไป

เพราะยอมมีทั้งผู้ได้ประโยชน์และเสียผลประโยชน์ การนำนโยบายไปปฏิบัติจึงเป็นเรื่องการเผชิญหน้า การบริหารความขัดแย้ง การสร้างเงื่อนไขข้อต่อรองในการจัดสรรทรัพยากรทั้งระหว่างบุคคลหรือกลุ่มหน่วยงาน ดังนั้น ความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ จึงขึ้นอยู่กับความสามารถในการต่อรองของบุคคลที่เป็นตัวแทนองค์กร

6. ตัวแบบเชิงบูรณาการ (General Model)

เป็นตัวแบบที่รวบรวมแนวคิดของทั้ง 5 ตัวแบบมาไว้ โดยมุ่งแสวงหาผลกระทบของตัวแปรต่างๆ ที่มีต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จ แบ่งการพิจารณาออกเป็น 3 มิติด้วยกัน ได้แก่ มิติที่หนึ่ง เป็นการวัดความสำเร็จและความล้มเหลวของนโยบายจากผลผลิตผลลัพธ์ และผลลัพธ์สุดท้ายที่เกิดขึ้น มิติที่สองเป็นการวัดถึงผลกระทบของนโยบาย และมิติที่สามเป็นการวัดว่าผลของนโยบายนั้นสามารถส่งประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยรวมได้หรือไม่ ส่วนตัวแปรอิสระที่นำมาพิจารณานั้นมาจาก 4 ปัจจัยด้วยกัน คือ สมรรถนะขององค์กร ประสิทธิภาพในการวางแผนและการควบคุม ภาวะผู้นำและความร่วมมือ การเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก

ตัวแบบการวิเคราะห์นี้มีลักษณะดังแผนภาพที่ 2.8

แผนภาพที่ 2.8 ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติของ วรเดช จันทรรต ตัวแบบเชิงบูรณาการ

ตัวแบบการบูรณาการนี้เป็นเสมือนการผสมผสานตัวแปรที่เป็นตัวแปรที่มาจากตัวแบบอื่นๆ ทั้ง 5 ตัวแบบ เช่น มีการนำตัวแปรจากตัวแบบทางการจัดการ ตัวแบบด้านการพัฒนาองค์กร และตัวแบบทางการเมือง โดยได้กำหนดตัวแปรอิสระ 4 ตัวแปร ดังนี้

1) ตัวแปรด้านประสิทธิภาพในการวางแผนและการควบคุม เป็นเงื่อนไขที่สำคัญในการสร้างให้เกิดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแปรนี้ประกอบไปด้วยเงื่อนไขต่างๆ คือ ความชัดเจนและความเป็นไปได้ของวัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบาย การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน การกำหนดมาตรฐานในการทำงาน ระบบการติดตาม ควบคุม และประเมินผลนโยบาย และความเป็นธรรมของมาตรการในการให้คุณให้โทษ

2) ตัวแปรด้านสมรรถนะขององค์กร หรือหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแปรนี้จะประกอบไปด้วยปัจจัยย่อยๆ อีก 5 ปัจจัย คือ โครงสร้างองค์กร งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ วรรณคดี จันทรศร ได้สรุปว่านโยบายจะสามารถสำเร็จได้นั้น ส่วนหนึ่งมาจากความแข็งแกร่งของสมรรถนะที่องค์กรมี กล่าวคือ องค์กรจะต้องมีโครงสร้างภายนอกและภายในที่แข็งแกร่ง เช่น มีโครงสร้างที่กะทัดรัดมีระบบการตัดสินใจ มีระบบข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารที่ดี บุคลากรมีความสามารถและมีจำนวนที่เพียงพอ มีงบประมาณเพียงพอและมีระบบการจัดสรรงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ มีวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนเทคโนโลยีที่ทันสมัย ช่วยให้การดำเนินนโยบายขององค์กรมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และมีสถานะที่สะดวกสบาย

3) ตัวแปรด้านภาวะผู้นำและความร่วมมือ กล่าวคือ การนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จได้ผู้บริหารในหน่วยงานจะต้องใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสม รู้จักใช้วิสัยทัศน์ในเชิงบวกแก่ผู้ปฏิบัติงาน เช่น มีการให้รางวัล ชมเชย หรือยกย่อง สามารถสร้างให้สมาชิกในองค์กรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างให้เกิดความผูกพัน และการยอมรับจากสมาชิกคนอื่นๆ และรู้จักการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ

4) ตัวแปรด้านการเมืองและการบริการสภาพแวดล้อมภายนอก ตัวแปรนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างให้เกิดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพราะแนวคิดที่ว่าความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นเกิดจากความสามารถของผู้เล่น หรือบุคคลที่เป็นตัวแทนขององค์กร กลุ่มหรือสถาบันและความสัมพันธ์กับปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกขององค์กร ตัวแปรนี้ประกอบไปด้วยปัจจัยย่อยๆ อีกหลายประการ เช่น ระดับความสนับสนุนหรือด้านจากฝ่ายต่างๆ จำนวนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและระดับการพึ่งพาที่ต้องมีระหว่างหน่วยงาน ความสามารถในการเจรจาต่อรองต่อสภาพแวดล้อมภายนอก และเงื่อนไขของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

เมื่อถามว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติคืออะไร คำตอบก็คงเป็นว่าเป็นการทำให้เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์บรรลุผลตามที่นโยบายกำหนดไว้ แต่มีประเด็นปัญหาคือ การกระทำการใดๆ ตามกรอบแนวทางของนโยบายจนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้แล้วนั้น เป็นความสำเร็จที่แท้จริงหรือไม่ หรือถ้ามองอีกด้านหนึ่ง การนำนโยบายสู่การปฏิบัติแต่ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ถือว่านโยบายนั้นล้มเหลวหรือไม่ คำตอบอาจบอกว่าไม่แน่นอนเสมอไป เพราะนโยบายที่นำไปปฏิบัติบางครั้งแม้จะไม่ได้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ แต่อาจก่อให้เกิดผลดีบางอย่างต่อส่วนรวมก็ได้ ในทางตรงกันข้าม บางนโยบายเมื่อนำไปปฏิบัติจนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ แต่อาจก่อให้เกิดปัญหาที่คาดไม่ถึงได้ (กล้า ทองขาว, 2548 :174-182)

แนวความคิดของนักวิชาการ ได้แก่ Kerr, Ingram and Mann, Pressman and Wildavsky, Berman and Mclaughlin, Cheema and Rondinelli, วรเดช จันทรรศ,กล้า ทองขาว, ทองใบ สุตซารี จะทำให้เกิดความเข้าใจขึ้น ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

Kerr(1976:351-363) ได้เสนอกรอบการมองความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบายและแผน โดยให้พิจารณาจากประเด็นต่างๆ ดังนี้

1) **พิจารณาที่ขั้นการนำไปปฏิบัติ(implementation failure)** คือ สาธารณะของนโยบายอาจดีทุกประการ แต่องค์กรที่นโยบายสู่การปฏิบัติมีศักยภาพต่ำ ขาดความรู้ ความชำนาญ และเลือกใช้วิธีปฏิบัติไม่เหมาะสม ผู้ปฏิบัติขาดความรู้ องค์กรขาดแคลนกำลังคน ความล้มเหลวของนโยบายในระดับนี้มีสาเหตุมาจากองค์กรที่นำนโยบายไปปฏิบัติไม่สามารถทำให้นโยบายนั้นบรรลุผลได้

2) **พิจารณาที่ตัวนโยบาย(instrument failure)** หมายถึงนโยบายที่จัดทำขึ้นไม่สามารถสนองวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นจริงได้ อาจจะเป็นเพราะนโยบายดังกล่าวไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้

3) **พิจารณาที่การตัดสินเชิงคุณค่าหรือการตัดสินเชิงจริยธรรมของสังคม(failure in normative justification)** คือ เมื่อพิจารณาที่เป้าหมายของนโยบาย หรือสิ่งที่นโยบายมุ่งหมายกระทำให้บรรลุ อาจขัดแย้งกับค่านิยมหลักของสังคม หรือหมิ่นเหม่ต่อคุณธรรม จริยธรรม หรือศีลธรรมอันดีงามของสังคม และอาจจะส่งผลให้เกิดการทารุณกรรม หรือบางครั้งการกำหนดคุณค่าของเป้าหมายนโยบายไม่ชัดเจน อาจทำให้ผู้ปฏิบัติสามารถบิดเบือนเป้าหมาย

นโยบายไปในทางเสียหาย ตัวอย่างเช่น นโยบายการทำแท้งเสรี นโยบายการเปิดบ่อนการพนัน เป็นต้น

การวัดคุณค่าของความสำเร็จและความล้มเหลวของนโยบาย ยังมีแนวทางการพิจารณาได้อีกหลายแนวทาง เช่น แนวความคิดของ Ingram and Mann(1980) เห็นว่าประเด็นของข้อขัดแย้งในการพิจารณาความสำเร็จของนโยบาย คือ

1) **พิจารณาที่กรอบเวลาและเงื่อนไขของสภาพแวดล้อมของนโยบาย** เป็นการพิจารณาว่า นโยบายที่ได้รับการตัดสินว่าประสบความสำเร็จในเวลาหนึ่ง สถานที่หนึ่ง และเงื่อนไขหนึ่ง อาจได้รับการตัดสินว่าประสบความสำเร็จในเวลา สถานที่ และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น นโยบายเร่งรัดการผลิตครู ส่งผลดีในระยะแรก แต่เมื่อผลิตออกมามาก ทำให้เกิดปัญหาครูล้นงาน หรือครูมีคุณภาพต่ำในเวลาต่อมา

2) **พิจารณาที่ความสำเร็จของนโยบายหนึ่งสำเร็จแล้วส่งผลให้นโยบายอีกแผนหนึ่งล้มเหลวหรือไม่** เช่น นโยบายส่งเสริมการลงทุนในประเทศ ทำให้ผลผลิตและการส่งออกเพิ่มสูงขึ้น แต่กระทบต่อนโยบายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย

3) **พิจารณาที่ขอบเขตของคำถามที่ใช้วัด** ความชัดเจนเรื่องการวัดความสำเร็จหรือล้มเหลวมีขอบเขตแค่ไหน การวัดความสำเร็จหรือล้มเหลวหากพิจารณาเพียงนโยบายที่นำสู่การปฏิบัติแล้วบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามนั้น เป็นเรื่องพอเพียงหรือไม่ เพราะโดยความเป็นจริงการวัดความสำเร็จหรือล้มเหลว หากมองเพียงการบรรลุผลดังกล่าวอาจไม่ถูกต้อง เพราะขอบเขตการวัดน่าจะมีอะไรมากกว่านั้น ดังแนวคิดต่อไปนี้

3.1) Pressman and Wildavsky(1973) วิจารณ์ว่าการวัดความสำเร็จหรือล้มเหลวน่าจะดูจากองค์ประกอบ 4 ประการ คือ

3.1.1) การได้รับประโยชน์จากนโยบายของกลุ่มเป้าหมายเมื่อเทียบกับที่กำหนดไว้

3.1.2) เวลาที่ใช้ในการดำเนินงานตามนโยบายจนถึงสิ้นสุดว่า นานไปกว่าที่กำหนดไว้เท่าใด อย่างไร

3.1.3) เงินหรือทรัพยากรที่ใช้ไปตามแผนและยังไม่ได้ใช้ เมื่อเทียบกับเวลาที่กำหนดเป็นอย่างไร

3.1.4) จำนวนงานหรือกิจกรรมที่ได้ลงมือปฏิบัติไปแล้วกับที่เหลืออยู่เมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้เป็นอย่างไร

3.2) Berman and Mclaughlin(1977,141) ได้ทำการศึกษาถึงการนำโครงการนวัตกรรมที่เป็นผลมาจากการออกกฎหมาย ESEA ไปปฏิบัติในโรงเรียนของแต่ละพื้นที่ ได้กำหนดกรอบการพิจารณาความสำเร็จหรือล้มเหลวว่าจะดูจากองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

3.2.1) ร้อยละที่โครงการบรรลุเป้าหมาย เป็นการเปรียบเทียบผลที่กำหนดไว้ในแผนกับผลที่เกิดขึ้นจริง ภายหลังจากการนำแผนสู่การปฏิบัติ

3.2.2) ผลรวมการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการปฏิบัติตามแผน เป็นการพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ หมายถึงการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องหรือผู้ได้รับผลประโยชน์จากนโยบาย

3.2.3) ความต่อเนื่องของกิจกรรมเมื่อรัฐบาลหรือผู้ให้ทุนเลิกสนับสนุนโครงการ เป็นการพิจารณาความคงอยู่หรือความต่อเนื่องของกิจกรรมเมื่อมีการถอนการสนับสนุนของภาครัฐออกไป

3.3) Cheema and Rondinelli(1980) ได้กำหนดกรอบการพิจารณาความสำเร็จหรือล้มเหลวว่าจะดูจากองค์ประกอบ 2 ประการ คือ

3.3.1) ระดับการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เป็นการเปรียบเทียบวัตถุประสงค์แต่ละข้อกับผลลัพธ์(outcomes) ที่เกิดขึ้นจากการนำนโยบายไปปฏิบัติ

3.3.2) ผลกระทบ(impacts) ที่ตกไปสู่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายจากผลการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของนโยบาย

3.4) วรเดช จันทรร(2548:110-114) ได้เสนอกรอบการวัดความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ สามารถวัดจากผลจากผลรวมของมิติต่าง ๆ 3 มิติ ได้แก่

มิติที่ 1 คือ การมองผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติออกเป็น 3 ระดับ คือ

1) ผลผลิต สามารถวัดได้โดยการใช้เกณฑ์ด้านปริมาณ เวลา ค่าใช้จ่าย คุณภาพและความพึงพอใจ

2) ผลลัพธ์ คือ ผลที่เกิดต่อจากผลผลิต สามารถวัดได้โดยพิจารณาถึงประโยชน์ที่กลุ่มเป้าหมายได้รับจากนโยบาย

3) ผลลัพธ์บั้นปลาย กล่าวคือผลผลิตและผลลัพธ์โดยรวมส่งผลให้เกิดผลต่อการพัฒนาประเทศ

มิติที่ 2 สามารถพิจารณาได้จากเงื่อนไข 4 ประการ คือ

1) นโยบายต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อนโยบายอื่นๆ

2) นโยบายต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหาความเชื่อถือของผล
นโยบาย

3) นโยบายที่สำเร็จจะต้องไม่มีปัญหาทางด้านมาตรการของ
นโยบายที่นำไปปฏิบัติ บางนโยบายอาจจะสำเร็จแต่อาจจะมีลักษณะที่ทุ่มเทพยายามไปมากมายนโยบาย
หรือมุ่งเน้นใช้แนวทางของกฎระเบียบมากเกินไป ทำให้เกิดการสูญเสียเวลา ทรัพยากร และ
บุคลากรมาก

4) การนำนโยบายปฏิบัติสำเร็จจะต้องไม่มีปัญหาทางด้าน
มนุษยธรรมหรือศีลธรรม

มิติที่ 3 ผลรวมของการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้งหมดต้องก่อให้เกิดผล
ของการพัฒนาประเทศที่พึงปรารถนาด้วย การวัดความสำเร็จในมิตินี้ ไม่อาจจะสามารถทำได้
โดยตรง แต่สามารถพิจารณาได้จากความสมบูรณ์ของปัจจัยทางการบริหารต่างๆ ว่าเอื้อต่อการทำ
ให้ผลรวมของนโยบายแต่ละนโยบายนำไปสู่ความสำเร็จโดยรวมของประเทศได้แค่ไหน เพียงใด

3.5) กล้า ทองขาว(2548:180-181) ได้ทำการสำรวจงานวิจัยการประเมิน
นโยบาย พบว่ามีองค์ประกอบ 4 ประการที่นักวิชาการมักจะนำมาใช้ เพื่อพัฒนาเป็นตัวบ่งชี้
ความสำเร็จหรือล้มเหลวของนโยบาย คือ

3.5.1) ระดับการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของนโยบายใน
ระยะเวลาที่กำหนด เป็นการพิจารณาผลผลิตของนโยบายที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่นโยบายกำหนดไว้

3.5.2) การได้รับประโยชน์โดยตรงของกลุ่มเป้าหมาย เป็นการ
พิจารณาที่ผลลัพธ์ของนโยบาย

3.5.3) ความต่อเนื่องของการปฏิบัติภายหลังนโยบายสิ้นสุด เป็น
การพิจารณาความคงอยู่ของกิจกรรมที่กลายเป็นงานประจำ

3.5.4) การนำวิธีการที่ใช้ได้ผลไปใช้ในที่อื่นๆ เป็นการพิจารณา
ความสามารถในการนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่น

ตัวอย่างประยุกต์วิธีการวัดนี้ ได้แก่การวัดตัวแปรที่ใช้ในการวัดความสำเร็จ
ของการนำนโยบายรณรงค์เพื่อการเรียนรู้หนังสือแห่งชาติไปปฏิบัติ(กล้า ทองขาว,2534:171-172)
โดยตัวแปรตามนี้ ประกอบด้วยดัชนี 4 ตัว คือ

ก. ระดับการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ แบ่งเป็น

- ระดับการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ
- ระดับการบรรลุเป้าหมายด้านการอ่านเขียน
- ระดับความสามารถของการอ่าน ความเข้าใจเรื่องที่อ่าน ของผู้ที่ผ่าน

โครงการ

- ระดับความสามารถในการเขียนของผู้ผ่านโครงการ

ข. การนำไปใช้ประโยชน์โดยตรงของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย แบ่งเป็น

- นำความรู้จากการอ่านไปใช้อ่านข่าวสาร สลากยา และป้ายประกาศ
- นำความรู้จากการอ่านไปปรับปรุงการประกอบอาชีพ
- นำความรู้จากการอ่านไปดูแลสุขภาพอนามัยของตนและครอบครัว
- นำความรู้จากการอ่านไปใช้ในการประกอบอาหาร ปรับปรุงที่อยู่อาศัย

และเครื่องนุ่งห่ม

- นำความรู้จากการเขียนไปเขียนจดหมาย โทรเลข ถึงบุคคลอื่น
- นำความรู้จากการเขียนไปใช้ในการเขียนเอกสารต่างๆ

ค. ความต่อเนื่องของการปฏิบัติภายหลังโครงการสิ้นสุด แบ่งเป็น

- การมีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
- การมีเจ้าหน้าที่และงบประมาณประจำในกิจกรรมการแก้ปัญหาการ

ไม่รู้หนังสือในพื้นที่

ง. การนำวิธีการที่เคยปฏิบัติไปใช้ แบ่งเป็น

- ระดับความต้องการนำวิธีการเดิมไปใช้ในครั้งต่อไป

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับการวัดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เช่น การวัดความสำเร็จของการนำนโยบายของวิทยาลัยครูไปปฏิบัติ (ทองใบ สุตชาวี, 2536:118-120) โดยวัดจากการรับรู้ของอาจารย์วิทยาลัยครูในฐานะผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ให้ประเมินระดับของความสำเร็จหรือระดับความล้มเหลว ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยให้ประเมินออกมาในรูปของอัตราส่วนร้อยละเทียบเคียงกับมาตรวัดแบบ Likert และวัดที่การปฏิบัติภารกิจของวิทยาลัยครู ตาม พ.ร.บ.วิทยาลัยครู (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2527 ซึ่งมีภารกิจหลัก 5 ประการ คือ (1) การสอน (2) การวิจัย (3) การส่งเสริมวิทยฐานะของบุคลากรในท้องถิ่น (4) การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และ (5) การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ซึ่งภารกิจทั้ง 5 ประการ จัดว่าเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติของวิทยาลัยครู และได้กำหนดตัวแปรตามนี้ ประกอบด้วยดัชนี 5 ตัว คือ

ก. การสอนนักศึกษาภาคปกติ แบ่งเป็น ร้อยละของความสำเร็จใน

- การพัฒนาหลักสูตรของวิทยาลัยครูให้ตรงตามความต้องการของ

ท้องถิ่น

- การสอนนักศึกษาสาขาวิชาการอื่นจนทำให้ได้มาตรฐานใกล้เคียงกับ

มหาวิทยาลัย

- การสอนสาขาวิชาการศึกษาศึกษา โดยสามารถเปิดสอนเฉพาะสาขาวิชาที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน

- การหางานทำได้ภายในระยะเวลา 2 ปีของผู้สำเร็จการของผู้สำเร็จการศึกษาศาสาวิชาการอื่น

- การหางานทำได้ภายในระยะเวลา 2 ปีของผู้สำเร็จการศึกษา สาขาวิชาการศึกษาศึกษา

ข. การส่งเสริมวิทยฐานะของบุคลากรในท้องถิ่น แบ่งเป็น ร้อยละของความสำเร็จของโครงการ กศ.บป.

- ที่สามารถจัดการศึกษาให้แก่บุคลากรประจำการได้ตรงตามความต้องการของหน่วยงานผู้ใช้บุคลากร

- ในด้านการขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่บุคลากรของท้องถิ่น

- ที่รับนักศึกษาเข้าเรียนเฉพาะบุคคลที่มีงานทำ

- ที่สามารถระดมทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษาตาม

โครงการ

ค. การวิจัย แบ่งเป็น ร้อยละของ

- อาจารย์วิทยาลัยครู ที่ทำการวิจัยคนละไม่ต่ำกว่า 1 เรื่อง ในช่วงเวลา

2 ปี

- อาจารย์วิทยาลัยครู ที่สามารถหาทุนมาสนับสนุนการวิจัย

- อาจารย์วิทยาลัยครู ที่สามารถทำการวิจัยได้

- ผลงานวิจัยของอาจารย์วิทยาลัยครูที่ได้ถูกนำไปประยุกต์ใช้

ง. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม แบ่งเป็น ร้อยละของความสำเร็จของ

วิทยาลัยครู

- ที่สามารถเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้เป็นที่ประจักษ์แก่

สังคม

- ที่ทำหน้าที่ในฐานะศูนย์วิชาการด้านศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

- ในการทำนุบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

จ. การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม แบ่งเป็น ร้อยละของ

- อาจารย์วิทยาลัยครู ที่เข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาต่างๆ

- ความสำเร็จของโครงการฝึกอบรมที่วิทยาลัยครูจัดขึ้น

- ความสำเร็จของอาจารย์วิทยาลัยครู ในการเป็นวิทยากรให้หน่วยงาน

ภายนอกวิทยาลัย

ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา

จากกระแสความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน และแรงผลักดันของความต้องการเรียนทักษะสมัยใหม่ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี รวมทั้งผลของกระแสโลกาภิวัตน์ ประเทศไทยโดยรัฐและกลุ่มผู้สนใจได้ให้ความสนใจกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทเพิ่มมากขึ้นในภาคการศึกษา และการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ซึ่งได้จากเอกสารดังกล่าวต่อไปนี้ 1) นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ IT:2000 และ IT 2010 2) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 3) นโยบายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของกระทรวงศึกษาธิการ 2543 และ 4) แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2547 – 2549 และ พ.ศ. 2550 – 2554 5) นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา จากประเทศต่างๆ มีรายละเอียด ดังนี้

1) นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ

นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ IT 2000 นี้ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2539 (สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ, 2539) จากเอกสารได้มีการระบุไว้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ คือ ปัจจัยสำคัญอันหนึ่งที่จะเสริมสร้างความแข็งแกร่งต่อธุรกิจ อุตสาหกรรม และการค้าระหว่างประเทศ โดยภารกิจหลักที่สำคัญ 3 ประการของนโยบาย คือ (1) การลงทุนในโครงสร้างสารสนเทศแห่งชาติ (2) การลงทุนในด้านการศึกษาที่ดีของพลเมือง และทรัพยากรบุคคลด้านสารสนเทศ (3) การลงทุนในการบริหารประเทศและบริการประชาชนที่ดี

จากภารกิจหลักทั้งสามนั้น ได้มาสู่ข้อเสนอแนะทางกลยุทธ์ ซึ่งมีนโยบายหลัก 3 นโยบายด้วยกันได้แก่ นโยบายด้านโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศแห่งชาติ นโยบายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ และนโยบายพัฒนาระบบสารสนเทศภาครัฐเพื่อประสิทธิภาพและการบริการที่ดี

สำหรับภารกิจหลักด้านการลงทุนในด้านการศึกษาที่ดีของพลเมือง และทรัพยากรบุคคลด้านสารสนเทศนั้น ได้เสนอกกลยุทธ์ไว้ 2 ประการ คือ

1. เร่งสร้างบุคลากรที่มีลักษณะทางเทคโนโลยีสารสนเทศทุกระดับโดยรีบด่วน เพื่อแก้ปัญหาความขาดแคลน และเพื่อเตรียมรับความต้องการของตลาด
2. ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพเพื่อการศึกษาและการอบรมทุกระดับในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และรวมถึงทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ด้วย

ภารกิจเบื้องต้นที่รองรับกลยุทธ์ 2 ประการ ดังกล่าวได้แก่

1. จัดการให้ครูในโรงเรียนและคณาจารย์ในมหาวิทยาลัย อีกทั้งเด็กนักเรียน และนักศึกษามีโอกาสเรียนวิธีใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเป็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ เป็นเครื่องมือรับข่าวสารและความรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือด้วยวิธีการสื่อสารโต้ตอบกับ ครูหรือเพื่อนนักเรียนนักศึกษาด้วยกัน

2. ต่อเชื่อมโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัยและห้องสมุดด้วยวิธีการทาง อิเล็กทรอนิกส์เพื่อเอื้ออำนวยให้นักเรียน ครู และคณาจารย์ สามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ที่อยู่ ห่างไกล

3. นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการศึกษาทางไกลมาใช้อย่างเต็มที่เพื่อ สนองตอบปรารถนาและความใฝ่ฝันของประชากรผู้มุ่งหวังการต่อยอดทางทักษะและการศึกษา ทั้งนี้ โดยไม่คำนึงถึงอายุ อาชีพ ระยะเวลาหรือสภาพทางภูมิศาสตร์ และให้ความใส่ใจเป็นพิเศษต่อ คนพิการและผู้ด้อยโอกาสด้วย

ตามที่รัฐบาลได้ให้ความเห็นชอบต่อนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ IT 2000 เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2539 เป็นต้นมา ผลจากการดำเนินงานภายใต้ต้นนโยบาย IT 2000 สรุปปัญหาที่พบได้หลายประการดังเช่น (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศ แห่งชาติ , 2544)

1. หลายหน่วยงานไม่เข้าใจฐานะของนโยบาย IT 2000 เมื่อเทียบกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 หลายกลุ่มเข้าใจเจตนานโยบาย IT 2000 ไม่ ตรงกัน

2. มีความสับสนในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง และจาก การศึกษาพบว่าแนวทางการตั้งงบประมาณและการจัดสรรงบประมาณของหน่วยงานใน ระยะเวลาของนโยบาย 2000 ไม่สอดคล้องกับเป้าหมายที่แนะนำไว้ เป็นการจัดข้อจัดหา เทคโนโลยีสารสนเทศที่ดำเนินการภายใต้ภารกิจที่รับผิดชอบ มากกว่าการตั้งงบประมาณตาม เป้าหมายที่แนะนำไว้ในนโยบาย IT 2000

3. หน่วยงานของรัฐส่วนหนึ่งยังไม่ได้จัดทำแผนไอทีของตนเอง

4. ขาดความร่วมมือและการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการ ใช้สารสนเทศร่วมกัน

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในด้านการศึกษาที่ดีของพลเมืองและบุคลากรด้าน สารสนเทศ โดยเฉพาะกับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน ข้อมูลจากการศึกษาประเมินผลนโยบาย

เทคโนโลยีสารสนเทศ IT 2000 (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ , 2544) ได้สรุปผลการดำเนินงานตามนโยบาย IT 2000 ไว้ดังนี้

1. โครงการระดับชาติ “ระบบสารสนเทศในโรงเรียน” ภายใต้นโยบายข้อนี้ รัฐ จะจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดสรรเครื่องพีซีให้แก่โรงเรียน ซึ่งได้กำหนดเป้าหมายไว้ โดยให้
  - 1.1 มีการจัดสรรเครื่องพีซีแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษา 1 เครื่องต่อ นักเรียน 80 คน
  - 1.2 มีการจัดสรรเครื่องพีซีแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา 1 เครื่องต่อ นักเรียน 40 คน

จากการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่า ณ สิ้นปี 2541 โรงเรียนชั้นประถมมีเครื่องพีซี 1 เครื่องต่อนักเรียน 84 คน ส่วนโรงเรียนมัธยมศึกษา มีเครื่องพีซี 1 เครื่อง ต่อนักเรียน 35 คน ซึ่งใกล้เคียงกับเป้าหมายพอสมควร ทั้งนี้ในการดำเนินงานนี้ รัฐไม่สามารถจัดสรรงบประมาณ 1,000 ล้านบาทเพื่อระบบ IT เพื่อการศึกษาได้ เนื่องจากขณะนั้น ประเทศไทยอยู่ในช่วงวิกฤตทางเศรษฐกิจ

2. การจัดตั้งโครงการเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย ได้ดำเนินการมา ตั้งแต่ปี 2539 จนถึงปัจจุบันมีโรงเรียนเชื่อมต่อกับโครงการเกือบ 4,800 โรงเรียน

3. องค์การโทรศัพท์ฯ ได้ดำเนินการตามแผนงานการให้บริการ Remote Access สำหรับผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตให้สามารถเชื่อมต่อเข้าระบบอินเทอร์เน็ตในอัตราเดียวกันทั่วประเทศ โดยใช้หมายเลข 1222 ซึ่งทำให้เพิ่มทางเลือกให้โรงเรียนสามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ได้ จากเดิมที่ใช้เชื่อมต่อกับ SchoolNet

4. การจัดตั้ง สถาบันสื่อประสมแบบมีปฏิสัมพันธ์แห่งชาติ (National Interactive Multimedia Institute) เพื่อความสะดวกในการพัฒนาซอฟต์แวร์ประยุกต์ และการพัฒนาบทเรียนเพื่อการศึกษา ไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายเนื่องจากขาดงบประมาณ

นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศในภาคการศึกษา (e-Education) จาก นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ (IT 2010)

e – Education ในเอกสารนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ ระยะ พ.ศ. 2544-2553 ระบุว่า การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในภาคการศึกษา มีความหมายครอบคลุมการพัฒนาและ ประยุกต์สารสนเทศ (Information) และความรู้ (Knowledge) เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีผู้เรียน เป็นศูนย์กลางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีสติปัญญาและความเอื้ออาทร เพื่อรองรับการพัฒนา และการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันในเศรษฐกิจแห่งความรู้ (Knowledge – Based

Economy) ทั้งนี้จะส่งเสริมให้มีการพัฒนา ประยุกต์ และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการสร้าง ต่อยอด และเผยแพร่ความรู้สารสนเทศ

วิสัยทัศน์การพัฒนา คือ การพัฒนาและประยุกต์สารสนเทศและความรู้เพื่อพัฒนา การศึกษาของชาติ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อเตรียมความพร้อมและเพิ่มขีด ความสามารถสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคมบนฐานความรู้

การดำเนินการ อยู่ใต้กรอบหลัก 3 ประการคือ

1. กรอบคิดการสร้างมูลค่าเพิ่ม
2. กรอบคิดการสร้างความเท่าเทียม
3. กรอบคิดการพัฒนาก้าวกระโดด

เป้าหมายการพัฒนา มี 3 ประการ คือ

1. พัฒนาและเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากรมนุษย์เพื่อพัฒนาประเทศสู่ การเป็นเศรษฐกิจและสังคมแห่งการเรียนรู้
2. การสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึง และใช้ประโยชน์จากสารสนเทศและ ความรู้ เพื่อสนับสนุนการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการเรียนรู้ตามอัธยาศัย
3. ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาสาระทาง การศึกษาและฐานความรู้ในทุกๆ ด้าน รวมทั้งเนื้อหาด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์

สำหรับการวางยุทธศาสตร์เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย กำหนดยุทธศาสตร์หลัก 3 ประการซึ่งเปรียบเป็นฐานรากของนโยบาย ได้แก่

1. ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารนโยบายและการบริหารจัดการ (Policy and Management)
2. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศ และการส่งเสริม อุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Infrastructure and Industries)
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development)

จากกรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ (IT 2010) นำไปสู่แผนแม่บท เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทย พ.ศ. 2545 – 2549 ซึ่งประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ 7 ประการ ได้แก่ 1) การพัฒนาอุตสาหกรรม ICT เพื่อให้เป็นผู้นำในภูมิภาค 2) การใช้ ICT เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยและสังคมไทย 3) การปฏิรูปและการสร้างศักยภาพการ วิจัยและพัฒนา ICT 4) การยกระดับศักยภาพพื้นฐานของสังคมไทยเพื่อการแข่งขันในอนาคต 5)

การพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการเพื่อมุ่งขยายตลาดต่างประเทศ 6) การส่งเสริมผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมให้ ICT และ 7) การนำ ICT มาใช้ประโยชน์ในการบริหารและการให้บริการของภาครัฐ

โครงข่ายการศึกษาแห่งชาติ (EndNet)

ระบบโครงข่ายการศึกษาแห่งชาติ เป็นการรวมระบบเครือข่ายของกระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัย (ตามโครงสร้างกระทรวงเดิม ก่อนการปรับเปลี่ยนตาม พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวง พ.ศ. 2546) รวมทั้งโครงการ SchoolNet ในความดูแลของศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติให้เป็นหน่วยงานหลักทางด้านการจัดการศึกษาเพียงหน่วยงานเดียว ซึ่งการเชื่อมระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาที่มีอยู่ มีรายละเอียดดังนี้

1. ระบบ SchoolNet ซึ่งปัจจุบันให้บริการแก่สถานศึกษาประมาณ 4,800 แห่ง ซึ่งเป็นโครงการในความดูแลของศูนย์เทคโนโลยีและอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ (NECTEC) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้โอนเข้าสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อ 2 กันยายน 2546 และจะใช้เครือข่ายของ MoeNet ของกระทรวงศึกษาธิการต่อไป

2. ระบบ UniNet ของสำนักคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (หน่วยงานเดิมคือทบวงมหาวิทยาลัย ก่อนการประกาศใช้ พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อ 7 กรกฎาคม 2546) ซึ่งปัจจุบันให้บริการครอบคลุมมหาวิทยาลัยในสังกัดของรัฐ 24 แห่ง มหาวิทยาลัยเอกชน 4 แห่ง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล 40 แห่ง สถาบันราชภัฏ 36 แห่ง ในอนาคตจะรวมหน่วยงานจัดการศึกษาอุดมศึกษาอื่นๆ ได้แก่ วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ ฯลฯ

3. ระบบ MoeNet ของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นระบบที่ให้บริการหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการเป็นหลัก และได้ขยายบริการให้สถานศึกษาต่างๆ ประมาณ 200 แห่ง

2) นโยบายเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ.2542

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ประกอบด้วยสาระสำคัญ 9 หมวด และบทเฉพาะกาล หมวดที่ว่าด้วยการใช้เทคโนโลยีเพื่อศึกษานั้นจัดแยกเฉพาะในหมวด 9 เรียกว่า “เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา” นอกจากนี้ในหมวด 9 แล้วยังมีมาตราในหมวดอื่นที่เกี่ยวข้องดังนี้คือ

มาตรา 10 การจัดการศึกษาให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกัน สำหรับ การศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี(หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา)

มาตรา 15 การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (หมวด 3 ระบบการศึกษา)

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด (หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา)

มาตรา 25 การจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบอย่างพอเพียงและ มีประสิทธิภาพ เช่น ห้องสมุดประชาชน ศูนย์กีฬาและนันทนาการ เป็นต้น (หมวด 4 แนวทางการ จัดการศึกษา)

มาตรา 29 การสร้างเครือข่ายการศึกษา โดยให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชน และมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน (หมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษา)

มาตรา 41 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับหนึ่งหรือ ทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น (หมวด 5 การบริหาร และการจัดการศึกษา)

สำหรับหมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ประกอบด้วยมาตราที่ 63 – 69 สำหรับ มาตราทั้ง 7 ในหมวด 9 สามารถถอดเป็นนโยบายได้ 6 เรื่อง(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ , 2543) ดังนี้

จากมาตรา 63 , 66 เป็นนโยบาย รวม 3 เรื่อง

1. นโยบายการจัดสรรคลื่นความถี่เพื่อการศึกษา
2. นโยบายเครือข่ายสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา
3. นโยบายการศึกษาตลอดชีวิต

จากมาตรา 64 , 65 , 67 เป็นนโยบายรวม 2 เรื่อง

4. นโยบายส่งเสริมการผลิตและพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์และซอฟต์แวร์ทางการศึกษา

5. นโยบายการพัฒนานุเคราะห์ทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

จากมาตรา 68 , 69 เป็นนโยบาย 1 เรื่อง

6. นโยบายการระดมทุนและกฎหมายการจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา

สืบเนื่องจากกระบวนการปฏิรูปการศึกษาไทย กระทรวงศึกษาธิการจึงได้อาศัยความตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในบทเฉพาะกาลมาตรา 74 กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้มีหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 โดยยึดหลักความมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในด้าน การปฏิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ , 2544) โดยแบ่งมาตรฐานการเรียนรู้เป็น 4 ช่วงชั้น คือ ช่วงชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 ช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ช่วงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 –3 และช่วงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 และได้แบ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็น 8 กลุ่ม ได้แก่ 1) ภาษาไทย 2) คณิตศาสตร์ 3) วิทยาศาสตร์ 4) สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 5) สุขศึกษาและพลศึกษา 6) ศิลปะ 7) การงานอาชีพและเทคโนโลยี และ 8) ภาษาต่างประเทศ

สำหรับสาระการเรียนรู้ที่ 7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี ได้สนองตอบต่อ การพัฒนาเยาวชนให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหา ความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต โดยไม่ระบุสาระที่สำคัญเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี สารสนเทศไว้ในหลักสูตรอย่างชัดเจนจึงมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกช่วงชั้น และสืบเนื่องจาก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ได้ส่งผล ต่อเนื่องถึงนโยบายระดับกระทรวงศึกษาธิการ ในการเร่งพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ทางด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ ดังจะเห็นได้ในหัวข้อถัดไป

3) นโยบายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของกระทรวงศึกษาธิการ (2543)

ผลจากการปฏิรูปการศึกษาและกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี การศึกษาทำให้กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศระดับกระทรวง (2543) โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า

กระทรวงศึกษาธิการจะใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสร้างความเป็นเลิศในด้านการ บริหาร การเรียนการสอนและการบริการประชาชน โดยการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ ระบบ สื่อประสม ติดตั้งระบบคอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่ายที่มีสมรรถนะสูง จัดเก็บ ประมวลผล ข้อมูล สารสนเทศ พัฒนาคู่มือ และปรับปรุงโครงสร้างองค์การ เพื่อให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนา การศึกษา การศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา และการให้บริการประชาชนแบบเบ็ดเสร็จ รวดเร็ว ถูกต้อง ทันสมัย ได้ประโยชน์ก่อปรด้วยจริยธรรมอย่างแท้จริง

นอกจากโครงการเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย (SchoolNet Thailand) ซึ่งดำเนินการโดยศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติแล้ว ทางกรมสามัญ ศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดให้มี “โครงการจัดหาระบบคอมพิวเตอร์เพื่อใช้งานตามโครงการ ยกมาตรฐานคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร และส่วนภูมิภาค” ที่

เรียกว่า “โครงการ Resource Center” (กรมสามัญศึกษา , 2542) โดยได้เริ่มดำเนินการมา นับตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2542 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน ดังนี้

1. เพื่อให้โรงเรียนมีแหล่งบริการด้านการอ่าน และการค้นคว้าหาความรู้ที่เป็น ปัจจุบันของนักเรียนและครู – อาจารย์
2. เพื่อพัฒนาให้ครูในโรงเรียนมีความรู้ ความสามารถในการใช้และผลิตสื่อ การสอนโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย
3. เพื่อพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการสอนให้มีมาตรฐานสูงขึ้นทัดเทียมโรงเรียนที่มีชื่อเสียงอยู่ในความยินยอมของผู้ปกครอง

สำหรับการดำเนินงาน แบ่งโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. โรงเรียนพี่ชาย ซึ่งได้รับการติดตั้งเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยใช้การเชื่อมต่อ ด้วยสายสัญญาณแบบวงจรเช่า
2. โรงเรียนลูกชาย ได้รับการติดตั้งเครือข่ายคอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ตโดยใช้ การเชื่อมต่อสายโทรศัพท์ผ่านเครือข่าย SchoolNet@1509 และผ่านทางหมายเลข 1224 โดยใช้ โครงข่ายของ บมจ. ทศท.คอร์ปอเรชั่น ในการเชื่อมต่อจากศูนย์กลางกระทรวงศึกษาธิการไปยัง ศูนย์จังหวัดและกระจายไปยังโรงเรียนทุกระดับในจังหวัดโดยสามารถเรียกเข้าใช้งานภายใน เครือข่ายที่หมายเลข 1224

4) แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

สำหรับแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2547 – 2549 กำหนดวิสัยทัศน์ให้ “ผู้เรียน สถานศึกษาและหน่วยงาน ทางการศึกษาทุกแห่ง มีโอกาสเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การบริหารจัดการ การวิจัย การพัฒนาอาชีพ การพัฒนา คุณภาพชีวิตโดยได้รับการอย่างทั่วถึง เท่าเทียม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ นำไปสู่สังคมแห่ง ภูมิปัญญาและการเรียนรู้” และมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อประยุกต์ใช้ ICT ในการพัฒนาคุณภาพ และประสิทธิภาพการเรียนรู้ 2) เพื่อประยุกต์ใช้ ICT ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ และการให้บริการทางการศึกษา 3) เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากร ICT ให้สอดคล้องกับการพัฒนา ICT ของประเทศ 4) เพื่อวิจัยและพัฒนา ICT ในการจัดการศึกษาและการพัฒนาอุตสาหกรรม ICT 5) เพื่อให้มีการเลือกใช้และกระจายโครงสร้างพื้นฐาน ICT ที่เกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ ปฏิบัติการและบุคลากร สำหรับการพัฒนาการเรียนรู้ การบริหารจัดการ และ การให้บริการทาง การศึกษา

โดยกำหนดเป้าหมายให้

1. ผู้เรียนในสถานศึกษาทุกคน มีโอกาสเข้าถึง สามารถใช้ และมีทักษะ ICT เพื่อการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามมาตรฐานหลักสูตรที่กำหนด
2. สถานศึกษาสามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ได้ (ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 80 ภายในปี 2547 และทุกแห่งภายในปี 2548 ระดับมัธยมศึกษาทุกแห่งในปี 2546) และห้องสมุดประชาชน อย่างน้อยอำเภอละ 1 แห่ง
3. สถานศึกษามีระบบเครือข่ายภายในที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น
  - อุดมศึกษา อาชีวศึกษา และสถานศึกษาที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ 400 เครื่องขึ้นไปมีเครือข่ายภายใน เป็น GIGABIT
  - สถานศึกษาอื่นมีเครือข่ายภายในเป็น Fast Ethernet ไม่น้อยกว่า 100 Mbps
4. สถานศึกษาทุกแห่งจัดการเรียนการสอน และการใช้ ICT เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ รวมทั้งมีเว็บไซต์เพื่อให้บริการทางการศึกษา
5. มีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษาทุกแห่ง ระดับประถมศึกษา อย่างน้อยตำบลละ 1 แห่ง
6. มีสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและให้บริการทางการศึกษา
  - หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e – Book) ทั้งที่เป็นหนังสือเรียน ผลงานวิจัย และหนังสือทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง อย่างน้อยปีละ 1,000 เล่ม เพื่อเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตร
  - สื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (Courseware) ทุกระดับ เน้นการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
7. มีศูนย์รวมสื่อ (courseware center) ทุกเขตพื้นที่การศึกษา และมีห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (e-Library) ให้บริการเพื่อการเรียนรู้
8. หน่วยงานทางการศึกษาทุกแห่งใช้ ICT ในการบริหารจัดการ มีเว็บไซต์เพื่อให้บริการข้อมูลสารสนเทศ และมีศูนย์ปฏิบัติการเพื่อรองรับ e-Government
9. ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาทุกคน มีความรู้และมีทักษะการใช้ ICT ในการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการและการปฏิบัติงานตามมาตรฐานทักษะ ICT ที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงาน
10. มีการวิจัยพัฒนาและการประยุกต์ใช้ ICT อย่างน้อยปีละ 100 เรื่อง
ในสวนยุทธศาสตร์ได้กำหนดไว้ 4 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 การใช้ ICT เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 การใช้ ICT พัฒนาการบริหารจัดการและให้บริการทางการศึกษา
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 การผลิตและพัฒนาบุคลากรด้าน ICT
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 การกระจายโครงสร้างพื้นฐาน ICT เพื่อการศึกษา

สำหรับแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2550 – 2554 กำหนดวิสัยทัศน์ให้ “ผู้เรียน ผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา และประชาชน ใช้ประโยชน์จาก ICT ในการเข้าถึงบริการทางการศึกษา ได้เต็มศักยภาพอย่างมีจริยธรรม มีสมรรถนะทาง ICT ตามมาตรฐานสากล” และมีเป้าประสงค์ดังนี้

1. การเรียนรู้ในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย เป็นการเรียนรู้โดยใช้ ICT เป็นฐาน (ICT - based Learning) ที่ได้มาตรฐาน มีคุณภาพและประสิทธิภาพ:
2. การบริหารจัดการและการให้บริการทางการศึกษา ของหน่วยงานทางการศึกษา และสถานศึกษา เป็นการบริหารจัดการที่ใช้ ICT เป็นฐานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล:
3. ผลิตและพัฒนาทรัพยากรบุคคลด้าน ICT ที่มีคุณภาพ เพียงพอ สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ และในทุกพื้นที่ใช้ ICT เพื่อการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่อง

โดยกำหนดเป้าหมายให้ ภายในปี 2554

1. สถานศึกษาทุกแห่ง ทุกระดับจัดการเรียนการสอน โดยใช้ ICT เป็นฐาน (ICT-based Learning) และเป็นศูนย์การเรียนรู้โดยใช้เครือข่ายภายในและเครือข่ายภายนอกที่มีความเร็วสูง โทรทัศน์การศึกษาและสื่อ ICT อื่นๆ ตามมาตรฐานที่กำหนด
2. การจัดการศึกษาทางไกลครอบคลุมทุกพื้นที่ และมีศูนย์บริการการเรียนรู้ที่ได้มาตรฐานในทุกจังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา และทุกตำบล
3. หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษา ร้อยละ 80 ใช้ ICT เพื่อการบริหารจัดการ ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด
4. มีหน่วยงานหรือองค์กรบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในทุกระดับ
5. ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา อย่างน้อยร้อยละ 80 มีสมรรถนะทาง ICT ตามมาตรฐานที่กำหนด

6. ผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับ อย่างน้อยร้อยละ 80 มีมาตรฐานสมรรถนะด้าน ICT ตามมาตรฐานหลักสูตรแต่ละระดับ และผู้สำเร็จการศึกษาด้าน ICT ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ได้รับการรับรองมาตรฐานสากล

7. ผู้สำเร็จการศึกษาศาขวิททยาศาสตร์และสาขาเทคโนโลยีกับผู้สำเร็จการศึกษาศาขอื่น คิดเป็นสัดส่วน 50 : 50

8. ประชาชนที่ด้อยโอกาสและอยู่ห่างไกล ร้อยละ 90 ได้รับข่าวสาร ความรู้ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตจากแหล่งความรู้ผ่านสื่อ ICT และร้อยละ 70 ของประชากรวัยแรงงานใช้สื่อ ICT เพื่อยกระดับการศึกษาของตนเอง

ในสวนยุทธศาสตร์ได้กำหนดไว้ 3 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างโอกาส เพิ่มขีดความสามารถและยกระดับมาตรฐานการเรียนรู้ด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (eLearning)

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเป็นผู้นำในการใช้ ICT เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการให้บริการทางการศึกษา (eManagement)

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การผลิตและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรบุคคลด้าน ICT (eManpower)

4) นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาจากประเทศต่าง ๆ

ในสวนนี้จะกล่าวถึงนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาจากประเทศที่คัดสรรแล้วว่าประสบความสำเร็จ และจะกล่าวถึงการดำเนินนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในประเทศกำลังพัฒนาประกอบ มีรายละเอียดดังนี้

4.1) นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในประเทศคัดสรร

พิเชฐ ดุรงคเวโรจน์(2543:132-137) ได้ทำการสังเคราะห์จาก 7 ประเทศ คือ มาเลเซีย สิงคโปร์ ฮองกง ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และสหภาพยุโรป ไว้ในรายงานการวิจัยนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของประเทศไทย เพื่อเป็นบทเรียนสำหรับการจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของประเทศไทย ไว้ดังนี้

(1) ยุทธศาสตร์การฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษา

เกือบทุกประเทศ วางเป้าหมายที่จะให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติที่ดี รวมถึงความสามารถในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างยุทธศาสตร์ที่สำคัญของประเทศต่างๆ เช่น

- สิงคโปร์ ดำเนินมาตรการฝึกอบรมผู้สอน IT อาวุโส ทำการถ่ายทอดให้ครูโรงเรียนสาธิต และขยายผลสู่โรงเรียนอื่นๆ เป็นลำดับ

- ยองกง มีหลักสูตรการฝึกอบรมครู 4 ระดับ คือ ระดับพื้นฐาน ระดับที่มีทักษะในการใช้ ระดับที่มีความสามารถแข่งขันได้ และระดับริเริ่มสร้างสรรค์

- ออสเตรเลีย ได้เสนอให้มีการใช้ครูผู้ฝึกสอน และหลักการ Training-the-Trainers รวมทั้งการสร้างเครือข่ายของครูผู้สอนในทุกระดับตั้งแต่ระดับผู้บริหาร จนกระทั่งระดับปฏิบัติการ ให้มีความเข้าใจด้าน IT หรืออย่างน้อยก็มีทัศนคติที่ดีต่อเทคโนโลยี

(2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน

ในระบบการเรียนการสอนแบบ on-line จำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความพร้อมทางอุปกรณ์และเทคโนโลยี ความแตกต่างทางสังคม วัฒนธรรม และระดับความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้เรียน ต้องส่งเสริมให้เกิดการใช้ประโยชน์จากคลังความรู้ของโลก และเครือข่ายทรัพยากรความรู้ต่างๆ ทั้งทางด้านข้อมูล สารสนเทศ ทรัพยากรบุคคล และเอกสารวิจัยต่างๆ นอกจากนี้ระบบการเรียนการสอนในยุคสารสนเทศต้องปรับปรุงหลักสูตรที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนการสอนอย่างมีส่วนร่วมและแบบโต้ตอบ

(3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาเนื้อหา

การจัดทำเนื้อหาในยุค IT จะมีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ICT จะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการนำพาผู้เรียนเข้าสู่คลังความรู้ของโลก เนื้อหาและหลักสูตรต้องสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ ต้องสามารถตอบสนองของความต้องการของนักเรียนในพื้นที่และวัฒนธรรมที่ต่างกันได้ ตัวอย่างยุทธศาสตร์ที่สำคัญของประเทศต่างๆ เช่น

- สิงคโปร์ มีบริการ Central Clearing-House Service ทำหน้าที่รวบรวมวิเคราะห์ ประเมิน และแนะนำซอฟต์แวร์ที่มีประโยชน์ให้กับสถานศึกษา

- สหรัฐอเมริกา ส่งเสริมการใช้ซอฟต์แวร์การศึกษาประกอบการเรียนการสอน ริเริ่มโครงการ Global Learning and Observations to Benefit the Environment(GLOBE) เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายนักเรียน เข้ากับผู้ทำงานทางด้านสิ่งแวดล้อม

- ออสเตรเลีย ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะความชำนาญทางเทคโนโลยีและทางสารสนเทศ สนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มความร่วมมือในการพัฒนาเนื้อหาหลักสูตรการศึกษา และการวิจัยพัฒนาเนื้อหาที่เหมาะสม

- มาเลเซีย ส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาและบริษัทเอกชนทำการวิจัยและพัฒนาเนื้อหา และสื่อมัลติมีเดีย

- ฮังการี สนับสนุนโปรแกรมการเรียนรู้โดยใช้คอมพิวเตอร์ในโรงเรียนประถมศึกษา

- สหภาพยุโรป พัฒนาแหล่งทรัพยากรการศึกษาบนอินเทอร์เน็ต มี e-platform สำหรับครูและนักเรียน

(4) ยุทธศาสตร์การพัฒนาเครือข่ายทางการศึกษา

การสร้างเครือข่ายสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา มีความสำคัญใน 3 มิติ คือ 1) การเชื่อมโยงเครือข่ายของครูหรือผู้บริหารการศึกษา 2) การสร้างเครือข่ายในกลุ่มวิชาชีพและความรู้ และ 3) การเชื่อมโยงเครือข่ายกับชุมชน ธุรกิจ และสังคม ซึ่งประเทศต่างๆ มีการวางมาตรการที่สำคัญดังนี้

- สหรัฐอเมริกา โครงการ Empower Zone

- สหราชอาณาจักร สร้าง The National Grid for Learning(NGfL) และการเชื่อมต่อ SchoolNet ของกลุ่มสหภาพยุโรป

- สิงคโปร์ การเชื่อมต่อเครือข่ายทุกโรงเรียนในระบบ Wild Area Network และโครงการ Singapore One

- ออสเตรเลีย ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และภาคธุรกิจ

- ฮังการี ต่อเชื่อมโรงเรียนทุกแห่งเข้าสู่อินเทอร์เน็ต

- สหภาพยุโรป โครงการ Transnational Network โครงการ European SchoolNet และโครงการ Netd@ys Europe

(5) ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านกายภาพ

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพและสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงของประชาชนในกลุ่มต่างๆ รัฐบาลในหลายประเทศตระหนักดีถึงศักยภาพของภาครัฐในปัจจุบันในการลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งทิศทางการขยายเศรษฐกิจที่มุ่งลดบทบาทของภาครัฐลง ให้ทำหน้าที่ในการสนับสนุนกลไกตลาดมากขึ้น ดังนั้นมาตรการส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพทาง IT เพื่อการศึกษาจึงมีแนวโน้มที่ภาครัฐจะเป็นผู้วางกรอบและสร้างมาตรการจูงใจให้ภาคเอกชนลงทุน ดังเช่น สหรัฐอเมริกา ใช้มาตรการทางภาษีสนับสนุนให้ภาคเอกชนลงทุนด้าน IT เพื่อการศึกษา ออสเตรเลีย ส่งเสริมให้ภาคเอกชนทำการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน โดยภาครัฐทำหน้าที่สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการลงทุน ในขณะที่มาเลเซีย รัฐบาลลงทุนสร้างโครงสร้างพื้นฐาน cybercity เพื่อสร้างแรงจูงใจและดึงดูดนักลงทุน

จากทั่วโลกมาลงทุนด้าน IT ในมาเลเซีย สิงคโปร์มีโครงการที่เชิญชวนให้ผู้ผลิตซอฟต์แวร์ทั่วโลกมาตั้งฐานร่วมกับบริษัท ท้องถิ่น เป็นต้น

(6) ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งเชิงสถาบัน

ในทุกประเทศที่ศึกษาได้ดำเนินการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมารับผิดชอบดูแลด้านการพัฒนา IT เพื่อการศึกษาโดยเฉพาะ ทั้งนี้เพื่อให้ทำหน้าที่ในการประมวลข้อมูลศึกษาวิจัย ดำเนินการ และติดตามประเมินผลให้เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

(7) การส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย

ในการบรรลุเป้าหมายของการพัฒนา ICT เพื่อการศึกษา การส่งเสริมสภาพแวดล้อมให้สังคมเกิดความตื่นตัว ยอมรับ และมีความกระตือรือร้นในการเปลี่ยนแปลงสู่สิ่งใหม่เป็นมาตรการการส่งเสริมที่สำคัญอย่างหนึ่ง รัฐบาลต้องมีมาตรการสร้างแรงจูงใจและระดมสรรพกำลังทั้งภาครัฐและเอกชน ครู ผู้ปกครอง และชุมชนรอบโรงเรียน สนับสนุนแผนแม่บทที่รัฐบาลแต่ละประเทศได้จัดทำขึ้น

(8) ความมุ่งมั่นของฝ่ายการเมือง

ประการสุดท้าย รัฐบาลและฝ่ายการเมืองต้องมีความมุ่งมั่นและผลักดันให้นโยบายต่างๆ ที่วางไว้เดินไปอย่างต่อเนื่อง จากกรณีศึกษาของทุกประเทศ นโยบาย ICT เพื่อการศึกษาได้รับการสนับสนุนและผลักดันจากผู้บริหารระดับสูงของประเทศ สนับสนุนทรัพยากร และจัดทำโครงการนำร่องต่างๆ นอกเหนือจากความมุ่งมั่นในการดำเนินนโยบายดังกล่าวแล้ว ยังแสดงให้เห็นถึงวิสัยทัศน์ในการนำพาประเทศเตรียมรับมือกับโลกในยุคใหม่ด้วย

4.2) นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในประเทศกำลังพัฒนา

ในส่วนนี้เป็นการยกประสบการณ์ของประเทศชิลี โดย Pedro Hepp K.(2003: 501-505) ได้นำเสนอบทความเรื่อง “ปัจจัยที่สำคัญต่อการนำนโยบาย ICT เพื่อการศึกษามาใช้ในประเทศกำลังพัฒนา” โดยศึกษาโครงการ “Enlaces” เป็นโครงการเพื่อบูรณาการ ICT สำหรับการเรียนการสอนเพื่อครูและนักเรียน ในโรงเรียนของรัฐ 10,000 แห่ง ในปี 2002 มากกว่า 70% ของโรงเรียนระดับประถมและระดับมัธยมศึกษาเข้าร่วมโครงการนี้ ทุกโรงเรียนได้รับเครื่องคอมพิวเตอร์ ระบบ LAN ซอฟต์แวร์สำหรับการเรียนการสอน และการใช้อินเทอร์เน็ต โดยไม่จำกัดเวลาและไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนจาก 24 มหาวิทยาลัยทั่วประเทศเป็นพี่เลี้ยงดูแลทางด้านเทคนิคให้กับโรงเรียนในเครือข่าย ซึ่ง 70% ของครูทั้งหมดได้รับการอบรมในการใช้ ICT จากมหาวิทยาลัยเหล่านี้

ปัจจัยที่สำคัญนี้แบ่งพิจารณาเป็นระดับชาติ ระดับโรงเรียน ระดับห้องเรียน และครู และระดับนักเรียน มีรายละเอียดดังนี้

1) ระดับชาติ

ผู้กำหนดนโยบายควรจะมีการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายอย่างชัดเจน และมีวิธีการสื่อสารไปยังผู้ปฏิบัติให้ทราบถึงระยะเวลาในการดำเนินนโยบาย เพื่อที่จะได้รับทราบผลลัพธ์ ซึ่งนโยบายนี้นอกจากจะเกี่ยวข้องกับครู ผู้บริหารสถานศึกษาแล้วยังต้องได้รับส่วนร่วมจากผู้ปกครองและสังคมด้วย เนื่องจากว่านโยบายนี้เป็นการลงทุนทางทรัพยากรจำนวนมากและใช้งบประมาณสูง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนจะต้องรับรู้และเห็นด้วยกับนโยบายนี้

เพื่อที่จะใช้ ICT เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ของครู จึงต้องมีการบูรณาการ ICT เข้าไปในทุกหลักสูตร โดยการทำเป็นหลักสูตรการศึกษาแห่งชาติในทุกกลุ่มสาระวิชา และต้องทำการปรับปรุงตำราเรียนต่างๆ ให้เข้ากันด้วย

รพว.ศธ. จะต้องระวังในการดำเนินการนำความทันสมัยเข้าไปสู่โรงเรียน โดยปราศจากการแสดงให้เห็นถึงความพยายามและจริงจังกับการดำเนินนโยบายนี้ การสื่อสารข้อมูลที่ทรงประสิทธิภาพสามารถส่งผ่านเว็บไซต์ ซึ่งเอกสารทางการทั้งหลายที่เกี่ยวข้องจะต้องมีอยู่ ครูจะเกิดทัศนคติที่ดีเมื่อข้อมูลที่เกี่ยวข้องสามารถนำเสนอจากเว็บไซต์ได้ตลอดเวลา ไม่ต้องขั้นตอนการส่งเอกสารของทางราชการ และความเป็นสื่อสารแบบสองทาง คือ รพว.ศธ ควรได้รับทราบถึงข้อมูลซึ่งส่วนกลางจำเป็นต้องได้รับจากระดับท้องถิ่นถึงสภาพปัญหาการดำเนินการต่างๆ เพื่อจะได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็ว

2) ระดับโรงเรียน

โรงเรียนควรได้รับข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย ICT อย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะได้ปรับแผนดำเนินการ และได้รับรู้ว่าทางโรงเรียนจะได้รับการสนับสนุนที่จำเป็นสำหรับครูในการนำ ICT มาใช้ในห้องเรียน การสนับสนุน ได้แก่ การอบรมวิธีการแก้ปัญหาพื้นฐาน ช่องทางการช่วยเหลือจากแหล่งภายนอกโรงเรียนเมื่อมีปัญหา ผู้กำหนดนโยบายจะต้องไม่ประเมินความจำเป็นช่วยเหลือนี้ต่ำไปและต้องจัดหาโครงสร้างสนับสนุนอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะในเมืองเล็ก และโรงเรียนที่ห่างไกล ซึ่งเครือข่ายการสื่อสารไม่เสถียรและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์มีการเสียหายบ่อย โครงการ Enlaced ได้ใช้วิธีการจัดอบรมให้กับครูอย่างน้อย 1 คนในแต่ละโรงเรียน เพื่อให้เป็นผู้ประสานงานร่วมทาง ICT และจัดหาทีมงานทางด้านเทคนิคเพื่อสนับสนุนทุกโรงเรียน

ประเภทและจำนวนของเทคโนโลยีที่ใช้ในแต่ละโรงเรียนเป็นหนึ่งในปัญหาของผู้กำหนดนโยบาย โครงการจะเป็นผู้จัดหาฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ที่เป็นมาตรฐานสำหรับทุกโรงเรียน เนื่องจากการสั่งซื้อจำนวนมากจะได้ราคาที่ถูกกว่า ได้รับการบริการหลังการ

ชายที่ดีกว่า แต่เมื่อมีการใช้งานแล้ว 1 ปี การบำรุงรักษาควรเป็นหน้าที่ของโรงเรียนในการที่จะปรับปรุงหรือขยายอุปกรณ์

3) ระดับห้องเรียนและครู

ครูเป็นแหล่งศูนย์กลางสำหรับการเปลี่ยนแปลงใดๆ ภายใต้อาคารเรียน ครูควรจะได้รับรู้อย่างชัดเจนว่า ICT เป็นเครื่องมือที่ช่วยเหลือและเป็นโอกาสที่ดีในการก้าวหน้าทางวิชาชีพ ดังนั้นยุทธศาสตร์การอบรมและมาตรการส่งเสริมจะช่วยให้ครูมีทัศนคติที่ดี ครูไม่ควรได้รับการบีบบังคับอย่างรวดเร็ว แต่ควรจะเป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป จากประสบการณ์แสดงให้เห็นว่า ครูจะไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมแต่จะปรับมาใช้ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูเป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลา ดังนั้น ICT ควรจะถูกนำเสนอให้เป็นเครื่องมือเพื่อช่วยในการเรียนรู้ ซึ่งมีวิธีการนำเสนอมากมายไม่เพียงแต่จะสอนถึงวิธีการใช้ ICT เท่านั้น แต่ควรมีการปรับทัศนคติของครูให้เห็นประโยชน์ของ ICT ในการพัฒนานวัตกรรมในการเรียนการสอน ดังนั้นยุทธศาสตร์การอบรมระยะยาวควรมีอยู่ในนโยบาย Enlaces มีแผนการอบรมระยะเวลา 2 ปีเพื่อที่จะให้ความรู้ทางเทคนิคที่จำเป็นแก่ครูจำนวน 1 พันคนโดยร่วมมือกับมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ

ครูจะรู้สึกดีถ้ามีการเข้าถึงระบบ ICT จากห้องเรียน นโยบาย ICT ควรจัดหาเครือข่ายการสื่อสารและเครื่องมือต่างๆ และซอฟต์แวร์สำหรับครู นอกจากนี้ควรมีการสนับสนุนให้ครูได้ซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ในราคาถูกเพื่อที่ครูจะได้คุ้นเคยกับการใช้งาน

4) ระดับนักเรียน

นักเรียนจะมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ICT แต่จำเป็นต้องใช้เวลาและการฝึกฝนให้คุ้นเคยกับเทคโนโลยี โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา ครูควรใช้เวลาในห้องเรียนสำหรับการฝึกใช้เทคโนโลยีมากกว่าเน้นกับเนื้อหาในบทเรียน ควรให้ระดับประถมมีทักษะในการใช้งานในระดับพื้นฐานก่อนและในระดับมัธยมจึงเป็นการประยุกต์ใช้

จากที่ได้ศึกษามา พบว่าประเทศไทยได้มีการจัดทำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาและได้ดำเนินการมาเป็นเวลานานแล้ว ในการจัดทำก็ได้มีการศึกษาวิจัยการดำเนินนโยบายและยุทธศาสตร์จากบทเรียนของประเทศที่ประสบความสำเร็จ และนำมาปรับใช้กับประเทศไทย ดังปรากฏในแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2547 – 2549 และพ.ศ.2550 – 2554 แต่เพราะเหตุใดในรายงานวิจัยและข้อมูลตัวเลขต่างๆ ต่างชี้ไปในทิศทางที่แสดงถึงความล้มเหลวของนโยบาย ไม่ว่าจะสภาพปัญหาการขาดแคลนอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ขาดแคลนสื่อ เนื้อหาและซอฟต์แวร์ในการจัดการเรียนการสอน ขาดแคลนบุคลากรทางด้าน ICT ฯลฯ ซึ่งจะได้ใช้การทบทวนเอกสารในส่วนนี้ประกอบการศึกษาต่อไป

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผลงานวิจัยของนักวิชาการต่างประเทศ

1. Berman and Mclaughlin(1977, vii -xiii) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาระดับที่ 7 ไปปฏิบัติงานวิจัยนี้มุ่งเน้นศึกษาความต่อเนื่องของนโยบายนวัตกรรมหลังจากความช่วยเหลือทางการเงินสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้สำรวจโครงการจำนวน 100 โครงการที่ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากรัฐบาลกลางและการช่วยเหลือได้สิ้นสุดไปแล้วประมาณ 1 – 2 ปี มีการเก็บข้อมูลภาคสนามใน 18 ท้องที่ (districts) โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เก็บข้อมูลจากผู้บริหารหรือข้าราชการที่เป็นตัวหลักในระดับท้องถิ่น 100 คน ครูใหญ่ 171 คน และครู 1,072 คน โดยที่ความสำเร็จของโครงการ ผู้วิจัยวัดจาก (1) เปอร์เซ็นต์การบรรลุเป้าหมายของโครงการ (2) ความต่อเนื่องของการใช้วิธีการที่ได้รับจากโครงการ (3) จิตสำนึกของครูเกี่ยวกับประสิทธิผล (4) ประสิทธิภาพในการทำงานของครูและ (5) การเปลี่ยนแปลงรูปแบบในการจัดห้องเรียน การศึกษาของเบอร์แมนและคณะ ครั้งนี้พบว่าปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของครูโดยการสนับสนุนจากครูใหญ่สามารถอธิบาย หรือมีอิทธิพลต่อเปอร์เซ็นต์การบรรลุเป้าหมายของโครงการ และความต่อเนื่องของการใช้วิธีการที่ได้รับจากโครงการเช่นเดียวกัน ปัจจัยการใช้กลยุทธ์ในการทำงานเป็นทีม ปัจจัยด้านจิตสำนึกของครูเกี่ยวกับประสิทธิผลก็สามารถอธิบายหรือทำนายเปอร์เซ็นต์การบรรลุเป้าหมายของโครงการได้เช่นกัน การเปลี่ยนประสิทธิภาพของการสอนของครูมีอิทธิพลทางลบต่อเปอร์เซ็นต์การบรรลุเป้าหมายของโครงการและผลรวมของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตัวครู

2. Neal Gross et. al. (1971) ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนแห่งหนึ่งในรัฐ New England ในช่วงปลายทศวรรษ 1960 นวัตกรรมที่ถูกนำมาใช้นี้มุ่งให้ครูผู้สอน แสดงบทบาทตามตัวแบบที่เรียกว่า “ตัวแบบบทบาทผู้กระตุ้น (catalytic role model) โดยครูผู้สอนจะจัดกิจกรรมในห้องเรียนตามความสนใจของนักเรียน และเน้นที่กระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาสาระ การนำนโยบายนี้ไปปฏิบัติต้องประสบความล้มเหลวทั้งที่กระแสด้านค่อนข้างน้อย ผู้ศึกษาจึงได้ทำกรณีศึกษา เพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุของความล้มเหลว โดยตัวแปรอิสระที่สำคัญในการศึกษา คือ (1) ความชัดเจนเกี่ยวกับนวัตกรรมของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ (2) ทักษะและความรู้ที่จำเป็นในการนำนโยบายไปปฏิบัติ (3) ความสามารถในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ (4) ความ

เหมาะสมของการจัดองค์การ (5) ระดับการจูงใจบุคลากร ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยอาศัยเครื่องมือ 3 ประเภทคือ แบบสัมภาษณ์ครู (the teacher interview schedule) แบบสังเกตห้องเรียน (the classroom observation schedule) และแบบสอบถาม ผลจากการวิจัยพบว่าอุปสรรคที่ขัดขวางความพยายามในการนำนโยบายไปปฏิบัติของครูก็คือ ครูความชัดเจนเกี่ยวกับนวัตกรรม ขาดทักษะและความรู้ที่จำเป็นในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ขาดวัสดุอุปกรณ์ และอุปสรรคที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือโรงเรียนไม่สามารถจัดการให้ระบบการเรียนการสอนแบบใหม่กลมกลืนเข้ากับระบบเดิมซึ่งเป็นการจัดตารางการเรียนการสอนตามที่ครูกำหนดไว้ให้นักเรียน

3. Peter W.Greenwood and Others (1975: v-ix) ได้ทำการศึกษาแผนงานในการสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงในด้านนวัตกรรมในสถานศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ในปี 1975 ผู้ศึกษาต้องการอธิบายว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยได้กำหนดตัวแบบในการศึกษาขึ้นมาประกอบด้วยตัวแปรตามซึ่งเป็นผลิตผลนโยบายคือ (1) ผลกระทบของโครงการต่อการเปลี่ยนแปลงในห้องเรียน พฤติกรรมการสอนของครู และการเรียนของนักเรียน (2) ความต่อเนื่องของกิจกรรมภายหลังสิ้นสุดการสนับสนุนทางการเงิน และ (3) ระดับการแพร่กระจายของการนำไปเป็นแบบอย่างแก่โรงเรียนอื่นๆ ส่วนตัวแปรอิสระที่ศึกษามีจำนวนมาก ผลจากการศึกษาพบว่าตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในตัวแปรตาม ได้แก่ (1) ผู้ร่วมโครงการที่คงอยู่เพื่อให้การสนับสนุน (2) การสนับสนุนอย่างเข้มแข็งจากผู้บริหารทุกระดับ (3) แนวทางการปฏิบัติยืดหยุ่นปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่ไม่คาด

4. Downes(2003: A-D) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการศึกษา พบว่า โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนในประเทศไทยส่วนใหญ่ ในด้านฮาร์ดแวร์มีอัตราส่วนคอมพิวเตอร์ต่อนักเรียน เป็นสัดส่วน 1:2 และมีคอมพิวเตอร์ร้อยละ 30 ที่เชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ตในโรงเรียนและโรงเรียนที่ไม่มีโครงการที่จะเชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ตมีร้อยละ 39 นอกจากนั้นโรงเรียนร้อยละ 10 ที่มีโฮมเพจของโรงเรียน ซึ่งส่วนใหญ่มีเนื้อหาภายในโฮมเพจเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนและการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน ด้านซอฟต์แวร์ พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีซอฟต์แวร์ประยุกต์ที่ใช้งานทั่วไป เช่น ซอฟต์แวร์ตารางทำงาน ซอฟต์แวร์จัดการฐานข้อมูล ซอฟต์แวร์การนำเสนอ และซอฟต์แวร์เกมเพื่อการศึกษา แต่การมีซอฟต์แวร์แต่ละวิชามีน้อยมาก ด้านการพัฒนาครู พบว่า ครูในโรงเรียนส่วนใหญ่ขาดความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และขาดผู้เชี่ยวชาญแนะนำในด้านเทคนิคการใช้ในโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่นำคอมพิวเตอร์มาใช้ในด้านการบริหารและด้านการเงิน แต่มีโรงเรียนร้อยละ 32 ระบุว่า ไม่เคยนำคอมพิวเตอร์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนั้นยังพบว่า โรงเรียนร้อยละ 50 มีปัญหา

เกี่ยวกับการจัดตารางเวลาใช้ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์และเวลาในการเตรียมบทเรียนที่มีการใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอน

5. Bercuson, Kenneth.(2006) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาอย่างรวดเร็วของสิงคโปร์ ได้นำวิสัยทัศน์ทางการศึกษา “Thinking Schools, Learning Nation” คือ การที่สิงคโปร์ต้องการ พุ่มพักให้เด็กรุ่นใหม่ มีเจตนาารมณ์ที่จะคิดในวิถีใหม่ ๆ แก้ปัญหาใหม่ ๆ และสร้างโอกาสใหม่แก่อนาคต ด้วยปรัชญาการศึกษา 2 ประการ คือพัฒนาปัจเจกชนและให้พลเมืองมีการศึกษา มีความคิดสร้างสรรค์ทักษะในการคิดวิเคราะห์ ความรับผิดชอบและสายสัมพันธ์อันแข็งแกร่งต่อครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ เป็นหัวใจสำคัญของอนาคตในยุคศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ จึงจัดระบบการศึกษาที่อำนวยความสะดวกให้นักเรียนทุกคนพบปฏิภาณความสามารถของตนเอง ก้าวสู่ศักยภาพเต็มขั้นของตนเอง และฝึกฝนในการเรียนรู้ ซึ่งฝังตัวไปตลอดชั่วชีวิต โดยกำหนดการบริหารจัดการในระดับความเชี่ยวชาญ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร การผลิตและการบริการด้วยแนวคิดเรื่องเส้นทางเดินของเทคโนโลยี (Technology Corridor) หลักในการบริหารจัดการเชิงนโยบายและกำกับดูแลการนำนโยบายสู่ภาคปฏิบัติ ตลอดจนการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในส่วน Educational Technology Division มีหน้าที่หลัก 2 ส่วน คือ 1) การพัฒนาต้นแบบและให้คำปรึกษาในการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอน และ 2) การขับเคลื่อนส่งเสริมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ รวมถึงการสร้างพันธมิตรยุทธศาสตร์กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องการส่งเสริมวัฒนธรรมในการวิจัยประยุกต์เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในระบบการศึกษา ตลอดจนการทดลองนวัตกรรมทางเทคโนโลยีและสื่อต่าง ๆ ทั้งนี้ โดยมีการประสานงานอย่างใกล้ชิดกับ Planning Division ซึ่งมีหน้าที่ในการกำหนดและทบทวนนโยบายด้านการศึกษา การบริหารจัดการและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตลอดจนความร่วมมือระหว่างประเทศ ด้วยการนำหลักสูตรการศึกษาเกี่ยวกับประเทศชาติ ซึ่งสอดคล้องกับการกำหนดคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับชั้นเพื่อปูทางสู่การเป็นผู้มีศักยภาพในการเป็นผู้นำบนแนวทางของการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นและหลากหลายมากขึ้น ซึ่งมุ่งให้นักเรียนมีทางเลือกมากขึ้นและมีความเป็นเจ้าของกระบวนการเรียนรู้ของตนเองมากขึ้น มีฐานกว้างมากขึ้น เพื่อพัฒนานักเรียนอย่างเป็นองค์รวมทั้งในและนอกชั้นเรียน

6. Gurr, David.(2006) ได้ศึกษาผลกระทบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารต่อการทำงานของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมนักเรียนออกสู่ตลาดให้พร้อมสำหรับการทำงานและการใช้ชีวิต ที่เป็นทั้งผู้บริโภคและผู้สร้างความรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ศักยภาพของเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเต็มที่ในการพัฒนาการเรียนการสอน 3 ด้าน คือ การ

บริการสารสนเทศ การสื่อสารระหว่างครูและนักเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน และการสร้างและการใช้ความรู้ การปรับทักษะ สื่อการเรียนรู้ และแหล่งสารสนเทศ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จ คือ 1) ด้านนักเรียน คือ การมีความรู้เรื่องเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการทำงาน และการเรียนรู้ตลอดชีวิต แสวงหาแนวทางจัดการศึกษาและการวัดผลการเรียน การเพิ่มโอกาสขยายโอกาส และโอกาสที่เสมอภาคในการใช้ประโยชน์จากสารสนเทศกระตุ้นให้นักเรียนมีวิสัยทัศน์และความเข้าใจระดับโลก ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้จากเนื้อหาที่ข้ามพ้นจากภายในห้องเรียน 2) ด้านผู้บริหารสถานศึกษาและครู คือ การพัฒนากลยุทธ์ซึ่งให้ความสำคัญต่อระยะเวลาช่วงต่าง ๆ ในการยอมรับเทคโนโลยีของครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง คุณภาพของภาวะผู้นำ และวิสัยทัศน์ของผู้จัดระบบการศึกษาและผู้นำโรงเรียน ซึ่งเป็นทั้งผู้ใช้เทคโนโลยี ผู้จัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ผู้นำประชาชน และผู้นำการเปลี่ยนแปลง การมีโอกาสได้รับการพัฒนาวิชาชีพของตนในเวลาอันเหมาะสม โดยโครงการพัฒนาวิชาชีพเหล่านี้จะต้องสามารถตอบสนองต่อความต้องการในการพัฒนาวิชาชีพและการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของโรงเรียน นอกจากนี้การเรียนรู้ตลอดชีพโดยกระบวนการพัฒนาวิชาชีพควรเป็นส่วนหนึ่งของงาน กลยุทธ์ในการบริหารด้านเทคนิคและการสนับสนุนแก่ครู การตระหนักถึงบทบาทใหม่ที่เพิ่มขึ้นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ในการทำงานเป็นทีมร่วมกับครู การออกแบบโครงการการศึกษาสำหรับครูขึ้นใหม่ ซึ่งรวมถึงหลักสูตรวิชาชีพครูในมหาวิทยาลัย เพื่อให้ครูมีความพร้อมต่อสังคมสารสนเทศ และได้นำเสนออุปสรรคสำคัญของครู ในการยอมรับเทคโนโลยี คือ อายุ ภาระงาน ขีดจำกัดเรื่องเวลา และการขาดโอกาสในการใช้เทคโนโลยี 3) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ความสามารถของโรงเรียนและนักเรียนในการเข้าถึงโครงข่ายโทรคมนาคมที่มีความเร็วสูงขึ้นเรื่อยๆ การมีโครงสร้างพื้นฐานที่เชื่อถือได้ มีราคาเหมาะสม และสามารถใช้งานได้อย่างต่อเนื่อง ประเด็นที่เกี่ยวข้องคือที่ตั้งของเครื่องคอมพิวเตอร์ แนวทางการเชื่อมต่อและการบริหารเครือข่าย การมีกลยุทธ์ในการรับความอุดหนุนทางการเงินและการวางแผน การลงทุนและค่าใช้จ่ายต่อเนื่องที่สูงในการก้าวตามให้ทันการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

7. Ramsay, Grant.(2006) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการสอนและการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ประสบความสำเร็จด้วยการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ ประชากร คือโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่ประเทศนิวซีแลนด์ โดยตั้งประเด็นในการศึกษาว่าทำไม อะไร และอย่างไร ในด้านการเรียนรู้ของนักเรียน โครงสร้างพื้นฐาน การสอน การตรวจสอบ การนำไปใช้ ความรู้ของครู และการบริหารจัดการ ซึ่งพบว่าการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) การกำหนดประเด็น (Hit List) 2) การกำหนดบทบาทหน้าที่ (Staff role) 3) ด้านงบประมาณ (Budget) 4) การสนับสนุนการ

เรียนการสอน (In – Class Support) 5) การออกคำสั่งที่เจาะจง (Technical issue) 6) ภาวะผู้นำ (Leadership)

8. Zain, Muhammad and Idrus Rozhan.(2006) ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของโครงการมาเลเซียสมาร์ทสคูล (Malaysian Smart School Project) ประเทศสหพันธรัฐมาเลเซียด้วยวิธีสัมมนาทางการศึกษาที่ว่า “การพัฒนากระบวนการศึกษาที่มีคุณภาพระดับสากลโดยให้ความสำคัญกับศักยภาพสูงสุดของปัจเจกบุคคลและการตอบสนองต่ออุดมการณ์แห่งชาติ” และปรัชญาการศึกษา เพื่อศึกษาตามศักยภาพของบุคคล ผลิตรคนที่มีความรู้ มีสติปัญญาไตร่ตรองรู้จักวิเคราะห์ด้วยเหตุผล สมบูรณ์เพียบพร้อมในทุกด้าน มีมาตรฐานสูงทางศีลธรรม เชื้อมั่นและศรัทธาต่อพระเจ้า มีความรับผิดชอบ และประสิทธิภาพในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จเพื่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ การบริหารการศึกษาของมาเลเซียมีลักษณะรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง โดยวางแผนปฏิรูปเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จภายใน 10 ปี กำหนดให้มีการสร้างสถานศึกษามากขึ้นในทุกระดับใช้หลักสูตรกลางและแนวคิดในการบูรณาการโรงเรียนต่าง ๆ เข้าด้วยกันเพื่อให้เยาวชนเข้าถึงการศึกษาเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนให้มากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในอนาคต ให้ทุกคนมีโอกาสเข้าถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเท่าเทียมกัน และเพื่อสนับสนุนการขยายหลักสูตรการเรียนโดยมีเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นพื้นฐาน ด้านโครงการสมาร์ทสคูล กรอบของโครงการจะครอบคลุมถึงการวิจัยและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ที่หลากหลาย การสอนที่ไม่ได้รวมศูนย์ที่นักเรียนเพียงอย่างเดียวแต่ต้องเป็นการผสมผสานที่พอเหมาะระหว่างยุทธศาสตร์การเรียนรู้เพื่อสร้างวามพื้นฐานกับการส่งเสริมการพัฒนาโดยรวมของประเทศ โดยเนื้อหาในการเรียนการสอนออกแบบให้รองรับความต้องการและความสามารถที่แตกต่างกันของผู้เรียนยังกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาวัสดุและสื่อการเรียนการสอนภายในชั้นเรียน ที่ออกแบบให้สามารถรวมเข้าในสมาร์ทสคูล ภายใต้ระบบบูรณาการ(Smart School Integrated System) โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้การศึกษามีความหมายกว่าแค่การเรียนแบบเดิม ดังนั้นในปัจจุบันโรงเรียนประถมและมัธยมส่วนใหญ่จึงเพียบพร้อมด้วยห้องคอมพิวเตอร์และบริการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต

ผลงานวิจัยของนักวิชาการไทย

จำแนกผลงานวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นผลงานวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์ทางด้านนโยบายสาธารณะ ส่วนที่สองเป็นผลงานวิจัยเกี่ยวกับด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผลงานที่สมควรกล่าวถึงได้แก่

ผลงานวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์ทางด้านนโยบายสาธารณะ

1. วรเดช จันทรรศ และลิขิต ธีรเวคิน(2530) ได้ศึกษาเรื่องการนำนโยบายไปปฏิบัติของกรมประมง โดยเน้นที่การประสานงานของระบบราชการระดับมหภาคและจุลภาคเพื่อนำนโยบายและแผนพัฒนาประเทศไปปฏิบัติ โดยมองว่าระบบราชการคือกุญแจสำคัญของความสำเร็จในการนำแผนพัฒนาประเทศไปปฏิบัติ แต่จากการศึกษาพบว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติของกรมประมงมีปัญหา 4 ประการคือ (1) หน่วยงาน องค์การ กลุ่มบุคคลที่นำนโยบายไปปฏิบัติทั้งในส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นขาดความเข้าใจนโยบายของส่วนกลางคือของกรม (2) หน่วยงานปฏิบัติขาดศักยภาพในด้านบุคคลเครื่องมือ อุปกรณ์และงบประมาณ (3) ขาดการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานระดับภูมิภาคและท้องถิ่นอย่างเป็นระบบและ (4) ขาดการประสานความร่วมมือ ระหว่างหน่วยงานของกรม ระดับจังหวัด

2. วรเดช จันทรรศ(2532) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารเพื่อการพัฒนาของกระทรวงสาธารณสุข เป็นการศึกษาพฤติกรรมการปฏิบัติงานของกระทรวงสาธารณสุขโดยอาศัยตัวแบบที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น มีตัวแปรอิสระที่สำคัญ 4 ตัวแปรคือ (1) สภาพแวดล้อมทางการบริหารของกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ อำนาจ บทบาทขององค์การ และกระบวนการของงาน (2) การบริหารทรัพยากรของกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ ปริมาณ คุณภาพ และการนำไปใช้ประโยชน์ บุคลากร งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ (3) กระบวนการวินิจฉัยสั่งการของกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ ระบบข้อมูล การวิเคราะห์หรือสังเคราะห์ และการตัดสินใจและ (4) การนำนโยบายไปปฏิบัติของกระทรวงสาธารณสุข ตัวแปรเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติมีตัวแปรย่อยหลายประการ ได้แก่ การรับทราบนโยบายจากส่วนกลาง การสื่อข้อความและความเข้าใจนโยบายการกำหนดเป้าหมาย ความพอใจในการประสานงานกับหน่วยงานที่ประสานยาก ระดับการยอมรับนโยบาย ระดับความสอดคล้องของผลประโยชน์ในพื้นที่เป้าหมาย การตรวจเยี่ยมสถานที่ปฏิบัติงาน และระดับการแก้ไขปัญหาได้ของการตรวจเยี่ยม การวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลทั้งในระดับมหภาคและระดับจุลภาค โดยกลุ่มตัวอย่างในส่วนกลางเป็นผู้บริหารของกระทรวงระดับปลัดกระทรวงลงไปจนถึงผู้อำนวยการกอง ในส่วนภูมิภาคกลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้บริหารในระดับผู้ปฏิบัติการ วิธีการเก็บข้อมูล ใช้การสัมภาษณ์ การทอดแบบสอบถาม การสังเกตและร่วมปฏิบัติการ ผลการศึกษาพบว่า

ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ทราบนโยบายส่วนกลางหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบกำหนดขึ้น ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันระหว่างหน่วยงานและระหว่างภาค การสื่อข้อความการทำความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายมีประสิทธิภาพน่าพอใจและไม่พอใจในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน การกำหนดเป้าหมายบางครั้งสอดคล้องบางครั้งขัดแย้งเอาแน่ไม่ได้ ความพอใจของการประสานงานระหว่าง 5 กระทรวงหลักอยู่ในระดับปานกลาง หน่วยงานที่ประสานงานยากที่สุด คือกระทรวงมหาดไทย และกระทรวงอุตสาหกรรม ระดับการยอมรับนโยบายของหน่วยงานระดับล่างอยู่ในระดับปานกลาง ระดับความสอดคล้องของผลประโยชน์ในพื้นที่เป้าหมายโดยส่วนรวมมีระดับปานกลาง การไปตรวจเยี่ยมยังทำไม่ทั่วถึงความถี่ไม่สม่ำเสมอ การไปตรวจเยี่ยมแก้ปัญหาได้ปานกลาง สำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การตรวจเยี่ยมแก้ปัญหาได้น้อย โครงการที่ประสบความสำเร็จคือ การวางแผนครอบครัว ปัจจัยที่ทำให้สำเร็จคือ (1)ระดับการสนับสนุนและความร่วมมือจากต่างประเทศและภาคเอกชน (2)การสร้าง ความเข้าใจและการยอมรับของประชาชน (3)การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและ (4)ความต่อเนื่องของโครงการ โครงการที่ล้มเหลวคือ บัตรสุขภาพ ปัจจัยที่ทำให้ล้มเหลวคือ (1)การขยายผลกว้างทำอย่างเร่งรัด ผู้ปฏิบัติไม่สามารถปรับตัวและสร้างความเข้าใจในประโยชน์ของโครงการ และ (2)ปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคมของประชาชน

3. สมบัติ อารังธัญวงศ์(2531) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะเชิงประจักษ์ : ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อนโยบายการประถมศึกษาของไทย (พ.ศ. 2523-2527) โดยใช้แนวคิดเชิงระบบเป็นกรอบใหญ่ในการวิเคราะห์ เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการกำหนดนโยบายการประถมศึกษาของไทยกับปัจจัยสิ่งแวดล้อมทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดให้ฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชน ความเป็นเมือง และความเป็นอุตสาหกรรม เป็นดัชนีในการวัดปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม และกำหนดให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนเป็นดัชนีวัดปัจจัยทางการเมือง ส่วนนโยบายการประถมศึกษาทำการวัดด้วยปัจจัยที่เกี่ยวกับคุณภาพการเรียนการสอน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อนักเรียน เงินเดือนเฉลี่ยของครู วุฒิครู และอัตราส่วนนักเรียนต่อครู สำหรับผลของนโยบายการประถมศึกษาทำการวัดด้วยอัตราส่วนนักเรียนเหลือรอด อัตราส่วนนักเรียนเรียนต่อชั้น ม.1 และอัตราส่วนนักเรียนในบัญชีโรงเรียน ทั้งนี้โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจังหวัดเป็นฐาน ทำการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารการประถมศึกษาระดับต่าง ๆ ทั้งระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับกลุ่มโรงเรียน ผลการวิเคราะห์เชิงประจักษ์พบว่า

1) ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม มีบทบาทสำคัญในการอธิบายผลของนโยบายการประถมศึกษา โดยเฉพาะรายได้มีอิทธิพลโดยอิสระต่ออัตราส่วนนักเรียนเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2) ปัจจัยทางการเมือง ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่สามารถอธิบายหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับผลของนโยบายการประถมศึกษาไม่ว่าในมิติใดทั้งสิ้น

3) นโยบายการศึกษามีบทบาทสำคัญในการอธิบายผลของนโยบายการประถมศึกษา โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อนักเรียนและอัตราส่วนนักเรียนต่อครู มีอิทธิพลโดยอิสระต่ออัตราส่วนนักเรียนในบัญชีโรงเรียน และเงินเดือนเฉลี่ยของครูและวุฒิครูมีอิทธิพลโดยอิสระต่ออัตราส่วนนักเรียนเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

4) ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมมีบทบาทสำคัญในการอธิบายนโยบายการประถมศึกษา โดยตัวแปรทุกตัวในปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมมีน้ำหนักในการอธิบายตัวแปรทุกตัวในชุดนโยบายการประถมศึกษาได้โดยอิสระ ยกเว้นตัวแปรรายได้กับตัวแปรอัตราส่วนนักเรียนต่อครู

5) ปัจจัยทางการเมือง ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนสามารถอธิบายนโยบายการประถมศึกษาในมิติเงินเดือนเฉลี่ยของครู และวุฒิครู ได้โดยอิสระ

6) ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม มีความสัมพันธ์ต่ำกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

7) นโยบายการประถมศึกษาทั้งหมดสามารถอธิบายผลของนโยบายการประถมศึกษาได้สูงกว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม

4. อาคม ใจแก้ว(2533) ได้ศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ : ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ ระเบียบวิธีการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ตัวแบบหรือกรอบการศึกษาได้พัฒนาขึ้นมาจากการสังเคราะห์องค์ความรู้ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้งของไทยและต่างประเทศ ผลการศึกษาได้ข้อสรุปว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อให้บรรลุความสำเร็จได้นั้นจะต้องให้ความสำคัญต่อปัจจัย 3 ประการต่อไปนี้คือ ปัจจัยด้านชุมชนที่เน้นความยึดมั่นในวัฒนธรรม ปัจจัยด้านนโยบายและปัจจัยด้านข้าราชการระดับล่างโดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการระดับล่างเป็นผู้เชื่อมโยงนโยบายระดับนามธรรมลงสู่ผลการปฏิบัติระดับพื้นที่ที่เป็นรูปธรรม หากข้าราชการขาดความตั้งใจจริงไม่มีความสามารถด้านวิชาชีพหรือไม่อาจปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่แล้วถึงแม้นโยบายจะมีความชัดเจน สอดคล้องกับสภาพปัญหาและวัฒนธรรมของพื้นที่เพียงใดก็อาจจะทำให้นโยบายล้มเหลวได้ในที่สุด จากข้อสรุปดังกล่าวนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์กับรัฐและหน่วยงานระดับพื้นที่ใช้เป็นแนวทางปรับปรุงการนำนโยบายไปปฏิบัติในบริเวณจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายนโยบายที่วางไว้ต่อไป

5. กล้า ทองขาว(2534) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ : กรณีศึกษานโยบายรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ แสวงหาปัจจัย และชุดปัจจัยที่มีอิทธิพล สามารถอธิบายหรือพยากรณ์ความสำเร็จของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ และเพื่อทดสอบตัวแบบการอธิบายปรากฏการณ์การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ วิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบตัดขวางอย่างง่าย หน่วยการวิเคราะห์คือ บุคคลที่ร่วมโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติที่ปฏิบัติงานในพื้นที่หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 จังหวัด คือ นครราชสีมา อุบลราชธานี และมุกดาหาร กลุ่มตัวอย่างมี 4 กลุ่ม คือ ผู้บริหารโครงการ ผู้ประสานงานอาสาสมัคร และผู้ผ่านโครงการจำนวนรวม 457 คน การเก็บและรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามแบบสัมภาษณ์และแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เครื่องมือเหล่านี้มีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า ที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมาใช้ ตามกระบวนการสร้างมาตรวัดที่ดี ผ่านการศึกษาหาความถูกต้องของการวัด และได้รับการทดสอบว่าเป็นเครื่องมือที่มีความเชื่อถือได้สูง ตัวแปรตามที่ทำการศึกษา คือ ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติตัวแปรอิสระมี 5 ตัวแปร คือ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น และมาตรการควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม การเก็บรวบรวมข้อมูล การสัมภาษณ์เจาะลึกผู้บริหารระดับสูงของจังหวัด ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมเอง การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างอื่นผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยร่วมกันเก็บและรวบรวม

การค้นพบ

1. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัว คือ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงานลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่นและมาตรการควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเหนือระดับ .01 ทุกตัวแปร

2. ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุในการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม พบว่าตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามมากที่สุด และรองลงมาได้แก่ การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น การกำหนดภารกิจและมอบหมายงาน ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ มาตรการควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม และเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย โดยทุกตัวแปรอิสระมีอิทธิพลทางบวกในการอธิบาย หรือทำนายความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเหนือระดับ .01

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์แคนนอนนิคอล เกี่ยวกับชุดตัวแปรอิสระที่สามารถอธิบายตัวแปรตามได้ดีที่สุดพบว่า ชุดตัวแปรที่ประกอบด้วยการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ มาตรการควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม และการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน อธิบายความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติได้มากที่สุด

4. ผลการวิเคราะห์จำแนกประเภท พบว่าตัวแปรที่มีบทบาทสำคัญในการจำแนกกลุ่มตัวอย่างของแต่ละจังหวัด และอำเภอ ในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ มาตรการควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม

5. ผลการวิเคราะห์เส้นโยง เพื่อทดสอบตัวแบบ (model) ในการแสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลของตัวแปร พบว่า ตัวแปรเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายมีอิทธิพลโดยตรงไม่เพียงพอในการอธิบายหรือทำนายความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ แต่มีอิทธิพลโดยอ้อม ผ่านทางการกำหนดภารกิจและมอบหมายงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 คล้ายกับตัวแปรการกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน ที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติไม่เพียงพอ แต่มีอิทธิพลโดยอ้อมผ่านทางลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 เช่นกัน ส่วนตัวแปรลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ มีอิทธิพลโดยตรงในการอธิบายความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 สำหรับตัวแปรการสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น มีอิทธิพลในการอธิบายความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้งโดยตรงและโดยอ้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 ทั้งนี้ การแสดงอิทธิพลโดยอ้อมจะผ่านทางลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และตัวแปรมาตรการควบคุม ประเมินผล และการกระตุ้นส่งเสริม มีความสัมพันธ์โดยตรงกับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

6. ทองใบ สุดซารี(2536) ได้ศึกษาเรื่องการนำนโยบายของวิทยาลัยครูตาม พ.ร.บ. วิทยาลัยครู (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2527 ไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาสภวิทยาลัยอีสานใต้ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ออกแบบการวิจัยแบบตัดขวาง มีตัวแปรอิสระ 6 ตัวคือทัศนคติในการปฏิบัติงาน ภาวะผู้นำ ทรัพยากร การติดต่อสื่อสาร การสนับสนุนจากการเมือง และโครงสร้างของนโยบาย ตัวแปรตามคือ การนำนโยบายของวิทยาลัยครูไปปฏิบัติ ประกอบด้วย 5 ตัวแปร คือ การสอน นักศึกษาภาคปกติ การสอนนักศึกษาภาค กศ.บป. การวิจัย การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และการให้บริการทางวิชาการประชากรกลุ่มเป้าหมาย คืออาจารย์ที่ปฏิบัติงานใน สภวิทยาลัยอีสานใต้

การค้นพบ.

1. ตัวแปรลักษณะโครงสร้างของนโยบาย ทรัพยากร ทัศนคติในการปฏิบัติงาน การสนับสนุนจากการเมือง การติดต่อสื่อสาร และภาวะผู้นำ มีความสัมพันธ์เชิงปฏิสัมพันธ์สูง กับการนำนโยบายของวิทยาลัยครูไปปฏิบัติ

2. ตัวแปรทัศนคติในการปฏิบัติงาน และภาวะผู้นำ เป็นชุดตัวแปรเชิงนโยบาย ที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อความสำเร็จการนำนโยบายของวิทยาลัยครูไปปฏิบัติ โดยที่ทัศนคติในการปฏิบัติงาน จะมีอำนาจในการพยากรณ์และการอธิบายความสำเร็จในการนำนโยบายของวิทยาลัยครูไปปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาคือ ภาวะผู้นำ

3. ตัวแปรทัศนคติในการปฏิบัติงานมีอำนาจจำแนกการนำนโยบายของวิทยาลัยครูไปปฏิบัติตามระดับความสำเร็จได้ดีที่สุด

4. การนำนโยบายของวิทยาลัยครูไปปฏิบัติประสบผลสำเร็จในระดับปานกลาง ยกเว้นการวิจัย ที่ถือว่าไม่ประสบผลสำเร็จ

7. สุรางคนา มัถยานนท์(2538) ได้ศึกษาเรื่อง “วิเคราะห์กระบวนการนโยบายการมัธยมศึกษา เพื่อส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 โดยเฉพาะด้านการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติ ผลการวิจัยปรากฏว่ามีความสัมพันธ์และความสอดคล้องกัน ของนโยบายดังกล่าวทั้งในระดับชาติ ระดับกระทรวง และระดับกรม ในด้านการกำหนดนโยบายนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติมีบทบาทสำคัญในเรื่อง (1) การระบุปัญหา (2) การรวบรวมข้อมูลข่าวสาร (3) การเสนอทางเลือก และ (4) การจัดร่างนโยบาย (5) การประกาศใช้เป็นนโยบายเป็นอำนาจโดยตรงของคณะรัฐมนตรี ส่วนในด้านการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้น กรมสามัญศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญคือ (1) การแปลงนโยบายเป็นแผนงานและโครงการชัดเจนทุกหน่วยงาน ที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (2) ทรัพยากรสำหรับสนับสนุนนโยบายได้มาจากเงินงบประมาณ เงินบำรุงการศึกษาและเงินบริจาค (3) มีการจัดองค์การ มีการจัดตั้งองค์การพิเศษและสายการปฏิบัติงานชัดเจน และ (4) มีการจัดโปรแกรมสำหรับการปฏิบัติและดำเนินการ ในรูปคำสั่งการปฏิบัติงานปฏิทินประจำปี และแผนปฏิบัติการประจำปีของหน่วยงาน

8. สุรพร เลี่ยนสลาย(2539) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ : ศึกษากรณีนโยบายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในประเทศไทย เป็นการพยายามศึกษากระบวนการนำนโยบายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไปปฏิบัติ เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการนำนโยบายไปปฏิบัติในบริบทของระบบราชการและสังคมไทย รูปแบบการวิจัยที่นำมาใช้ คือ วิธีการศึกษาเฉพาะกรณีในภาพรวมหลายพื้นที่ โดยได้ทำการศึกษาระบบการนำนโยบายไปปฏิบัติในช่วงเวลา 17 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2518-2535 ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการ

ศึกษาวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เจาะลึก ประกอบกับการสังเกตเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บและรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การนำนโยบายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไปปฏิบัติ โดยเฉพาะในส่วนของงานจัดซื้อที่ดินเอกชนเพื่อนำมาจัดให้แก่เกษตรกรไม่ประสบความสำเร็จ โดยพิจารณาจากพื้นที่ที่สามารถดำเนินการจัดซื้อได้และจัดสรรให้แก่เกษตรกร ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรอิสระจำนวน 6 ตัวแปร (การสนับสนุนทางการเมืองต่อนโยบาย บทบาทของตัวการสำคัญ ความผูกพันต่อนโยบายของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติความชัดเจนของนโยบาย ความเหมาะสมของวิธีการทำงานที่นำมาใช้ ความเหมาะสมของราคาประเมินที่ดิน) และตัวแปรแทรกซ้อนอีก 2 ตัวแปรคือ (ความพึงพอใจขายที่ดินของเจ้าของที่ดิน การขยายตัวของงานปฏิรูปที่ดินในที่ดินของรัฐ) เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของนโยบายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไปปฏิบัติ / การศึกษาวิจัยนโยบายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในครั้งนี้ เป็นเพียงความพยายามส่วนหนึ่งที่จะทำการศึกษาระบบการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติในสังคมไทย ในเชิงวิชาการกล่าวได้ว่าผลงานวิจัยนี้ ทำให้มีผลงานการศึกษาระบบการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติอย่างเป็นระบบเพิ่มขึ้นอีกชิ้นหนึ่ง ในเชิงปฏิบัติการ การวิจัยในครั้งนี้ ได้ให้ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับระบบการปฏิบัติงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้หลายประการ นอกจากนี้ยังได้เสนอแนะหัวข้อการวิจัยที่น่าสนใจในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมไว้อีกจำนวนหนึ่งด้วย

9. สุนิตดา เทศนิยม (2541) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการนำนโยบายวางแผนครอบครัวไปปฏิบัติ วัตถุประสงค์เพื่อค้นหาชุดของปัจจัยที่สามารถอธิบายความสำเร็จของการนำนโยบายวางแผนครอบครัวไปปฏิบัติได้ และหาแนวทางในการเพิ่มระดับความสำเร็จของการนำนโยบายวางแผนครอบครัวไปปฏิบัติในทุกท้องที่และทุกภาคของประเทศ การวิจัยครั้งนี้ได้จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง คือ เจ้าหน้าที่สถานีอนามัยที่ปฏิบัติงานด้านวางแผนครอบครัว จำนวน 678 คน ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วยตัวแปรอิสระ 4 ตัวแปร ได้แก่ สมรรถนะของหน่วยปฏิบัติ ตัวผู้ปฏิบัติ การให้บริการ และเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม ตัวแปรตาม 1 ตัวแปร ได้แก่ ความสำเร็จของการนำนโยบายวางแผนครอบครัวไปปฏิบัติ ในส่วนการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวน การเปรียบเทียบรายคู่ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ในส่วนข้อค้นพบ 1. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 4 สามารถร่วมกันอธิบายความสำเร็จของการนำนโยบายวางแผนครอบครัวไปปฏิบัติได้ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 2. ผลการค้นหาค้นหาชุดของปัจจัย ที่สามารถอธิบายความสำเร็จของการนำ

นโยบายวางแผนครอบครัวไปปฏิบัติได้ พบว่า ในภาพรวมทั้งประเทศ มี 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยสมรรถนะ ของหน่วยปฏิบัติ ตัวผู้ปฏิบัติ และปัจจัยการให้บริการ ส่วนรายภาค พบว่า ภาคกลาง มี 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยการให้บริการ และปัจจัยตัวผู้ปฏิบัติ ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยสมรรถนะของหน่วยปฏิบัติ ตัวผู้ปฏิบัติ การให้บริการ และปัจจัยเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรม ส่วนภาคใต้ มี 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยสมรรถนะของหน่วยปฏิบัติ เศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม และปัจจัยการให้บริการ

10. วลัยภ ล้ำพาย(2540) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาและกระบวนการนำนโยบายส่งเสริมสหกรณ์ของไทยไปปฏิบัติ การศึกษานี้มีสมมติฐานว่า ปัญหาปทัสถานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ความเป็นไปได้ทางการเมือง ลักษณะของหน่วยปฏิบัติ ปัญหาด้านสมรรถนะ ตัวผู้นำนโยบายส่งเสริมสหกรณ์ไปปฏิบัติ และสิ่งแวดล้อมของการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีผลต่อความล้มเหลวในการนำนโยบายส่งเสริมสหกรณ์ของไทยไปปฏิบัติ วัตถุประสงค์ของการศึกษาในเรื่องนี้ เพื่อศึกษาถึงปัญหาและกระบวนการนำนโยบายส่งเสริมสหกรณ์ไปปฏิบัติ รวมทั้งทดสอบสมมติฐานดังกล่าว วิธีการศึกษาได้แก่ การวิจัยเชิงคุณภาพ ในส่วนที่เป็นขั้นตอนและกระบวนการนำนโยบายส่งเสริมสหกรณ์ และการวิจัยเชิงปริมาณ ในส่วนที่เป็นการศึกษาปัญหาอุปสรรคและความล้มเหลวในการนำนโยบายส่งเสริมสหกรณ์ไปปฏิบัติ ผลการศึกษาขั้นตอนและกระบวนการนำนโยบายส่งเสริมสหกรณ์ไปปฏิบัติ พบว่า ในกรณีที่เป็นนโยบายหรือโครงการส่งเสริมสหกรณ์ปกติ สามารถอธิบายได้ด้วยแนวความคิดทางการเมืองแบบพหุนิยม (Pluralism) ซึ่งเป็นการต่อสู้แย่งชิงผลประโยชน์ในขั้นการปฏิบัติ (Output Stage) ระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ที่แวดล้อมตัวเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ส่งผลให้ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมีพฤติกรรมที่ยึดความอยู่รอดของตนเองเป็นหลักมากกว่าที่จะยึดเป้าหมายที่มุ่งผลสำเร็จของโครงการ อย่างไรก็ตามมีข้อยกเว้นสำหรับโครงการตามพระราชดำริและพระราชประสงค์ เนื่องจากไม่ปรากฏว่ามีการต่อสู้แย่งชิงผลประโยชน์ในโครงการดังกล่าวแต่อย่างใด ผลการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างปัญหากับความล้มเหลวในการนำนโยบายส่งเสริมสหกรณ์ไปปฏิบัติ พบว่า ปัญหาลักษณะของหน่วยปฏิบัติ ความเป็นไปได้ทางการเมือง ตัวผู้นำ นโยบายไปปฏิบัติ และสิ่งแวดล้อมของการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีผลต่อความล้มเหลวในการนำนโยบายส่งเสริมสหกรณ์ไปปฏิบัติ ส่วนการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาในการนำนโยบายส่งเสริมสหกรณ์ไปปฏิบัติระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาค พบว่า ปัญหาในการนำนโยบายส่งเสริมสหกรณ์ไปปฏิบัติระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ไม่มีความแตกต่างกัน

11. รุ่งเรือง สุชาภิรมย์ (2543) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการนำนโยบายการศึกษาไปปฏิบัติ : กรณีศึกษานโยบายการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยพบว่า

1) ผลที่เกิดจากการนำนโยบายการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไปปฏิบัติในด้านปริมาณโรงเรียน ยังรับนักเรียนได้ต่ำกว่าเป้าหมาย ในด้านคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนอยู่ในระดับพอใช้ 2) ในการใช้ปัจจัย 15 ตัว อธิบายผลการนำนโยบายไปปฏิบัติได้แก่ ความเหมาะสมของที่ตั้งโรงเรียน การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครอง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองท้องถิ่น การมีส่วนร่วมขององค์กรอื่นๆ ความชัดเจนเกี่ยวกับเป้าหมายการรับนักเรียน ความชัดเจนเกี่ยวกับวิธีการรับนักเรียนภาวะผู้นำของผู้บริหาร ความเพียงพอของครู คุณภาพของครู ความเพียงพอของอาคารสถานที่ ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ การมีระบบการจัดเก็บข้อมูลและการวางแผน การมีระบบดูแลสุภาพอนามัย และการมีระบบประเมินผลภายใน ปัจจัยดังกล่าวสามารถร่วมกันอธิบายผลการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านอัตราการเข้าเรียนของนักเรียน และผลงานของโรงเรียนที่ได้รับรางวัลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้ร้อยละ 11.10 และ 12.40 ตามลำดับ แต่ไม่สามารถอธิบายผลการนำนโยบายไปปฏิบัติด้านอัตราการออกกลางคัน อัตราการเข้าเรียนของผู้ด้อยโอกาสและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ 3) การนำนโยบายการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไปปฏิบัติ ปัจจัย 6 ประการ ที่จำเป็นมากได้แก่ ปัจจัยด้านการพัฒนาครู ความชัดเจนของนโยบาย ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ ความชัดเจนของแนวปฏิบัติ ความพร้อมของทรัพยากร และความร่วมมือจากชุมชน

12. เก็จกนก เอื้อวงศ์(2546) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีการที่ใช้ประกอบด้วย 1) ศึกษาโดยใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในกลุ่มคุณภาพที่ 1-2 และกลุ่มคุณภาพที่ 5 2) ศึกษาจากกรณีศึกษา 2 โรงเรียน และนำผลการวิจัยทั้ง 2 ส่วนมาสังเคราะห์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ข้อค้นพบเชิงปริมาณพบว่า สถานศึกษาทั้ง 2 กลุ่มคุณภาพ ส่วนใหญ่ดำเนินการครบกระบวนการคือมีการวางแผน การดำเนินการและการตรวจสอบ ประเมินและปรับปรุงคุณภาพ ข้อค้นพบเชิงคุณภาพพบว่า การดำเนินการแต่ละด้านยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ โรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษาในกลุ่มคุณภาพที่ 1 ดำเนินการครบถ้วนกว่าโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษาในกลุ่มคุณภาพที่ 5 2. ปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในกลุ่มปัจจัยภายใน ได้แก่ การที่ผู้บริหารมีความมุ่งมั่น ทุ่เมเท สนใจใฝ่เรียนรู้ ใช้ทั้งการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการบริหารแบบเข้มงวด การมีวัฒนธรรมองค์กรที่ดีคือ มีความสัมพันธ์ที่ดี มีแบบแผนการทำงานเป็นทีม มีตัวแบบการเป็นครูที่ดี ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและเห็นคุณค่าของการประเมิน รวมทั้งการที่ครูมีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่อการสอน สนใจใฝ่เรียนรู้และเชื่อ

ว่าการประกันคุณภาพการศึกษา นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา นอกจากนั้นโครงสร้างการประสานงานที่คล่องตัว และมีบุคลากรหรือคณะทำงานรับผิดชอบงานประกันคุณภาพก็เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมเช่นกัน สำหรับกลุ่มปัจจัยภายนอก ได้แก่ การที่ชุมชนและกรรมการสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการศึกษา และสนับสนุนช่วยเหลือ และการที่กฎหมาย/นโยบายต้นสังกัดผลักดันให้โรงเรียนดำเนินการประกันคุณภาพ รวมทั้งหน่วยงานต้นสังกัดนิเทศช่วยเหลือโรงเรียนจริงจัง 3. ปัจจัยสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในกลุ่มปัจจัยภายใน ได้แก่ การที่วัฒนธรรมองค์การมีลักษณะแตกแยก แข่งขัน ไม่ให้เกียรติและไม่ไว้วางใจกัน ขาดการยอมรับความสามารถของเพื่อนครู ครูไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและครูไม่เพียงพอ ครูขาดความรับผิดชอบและความสนใจใฝ่เรียนรู้ มีทัศนคติไม่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งผู้บริหารไม่ให้เวลากับโรงเรียนเต็มที่ ใจดีเกินไป ขาดความเด็ดขาด นำการเปลี่ยนแปลงเข้ามาเร็วจนครูรับไม่ทัน ใช้รูปแบบการบริหารแบบชี้้นามากกว่าการมีส่วนร่วม และผู้ช่วยผู้บริหารขาดความสามารถในการบริหารและมีงานธุรการมาก นอกจากนั้น การที่โครงสร้างการบริหารขาดการประสานงานที่ดี ขาดระบบการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูล ขาดการกำหนดบทบาทหน้าที่บุคลากร และมอบหมายความรับผิดชอบไม่ชัดเจน ก็เป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคเช่นกัน สำหรับกลุ่มปัจจัยภายนอก ได้แก่ ชุมชนและกรรมการสถานศึกษาขาดความเข้าใจเกี่ยวกับ การประกันคุณภาพการศึกษาและนโยบายปรับลดอัตรากำลัง รวมทั้งหน่วยงานต้นสังกัดขาดการนิเทศช่วยเหลือ

13. นำพิชญ์ ธรรมหิเวศน์(2549) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาไปปฏิบัติ ของสถาบันการศึกษาสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ดำเนินการวิจัยออกเป็น 5 ขั้นตอนโดย 1)วิเคราะห์เอกสาร เพื่อสร้างกรอบการวิจัยและรูปแบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุ 2) สร้างและพัฒนาเครื่องมือ เป็นแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสังเกต 3) เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถาม จากคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ทั้ง 39 แห่งรวม 392 คน และข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ร่วมกับการสังเกตรวม 11 สนาม 4) วิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบความสอดคล้องของรูปแบบจำลองกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยโปรแกรม LISREL Version 8.53 และ 5) ศึกษาความเป็นไปได้ของรูปแบบ จากกลุ่มผู้บริหารสถาบันการศึกษา สังกัดกระทรวงสาธารณสุข 25 คน

ผลการศึกษาปรากฏว่า 1)ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาไปปฏิบัติ คือ ปัจจัยสาระนโยบาย การสนับสนุนการปฏิบัติ และศักยภาพหน่วยปฏิบัติ โดยสาระนโยบายมีอิทธิพลรวมต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติมากที่สุด 2)รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของข้อมูลเชิงประจักษ์กลมกลืนระดับดี 3) รูปแบบการดำเนิน

นโยบายไปปฏิบัติ สรุปได้ว่า การสนับสนุนการปฏิบัติ ศักยภาพหน่วยปฏิบัติ และสภาระณนโยบาย สามารถทำนายผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้ร้อยละ 47

ผลงานวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

1. ปราวินญา สุวรรณณัฐโชติ (2541) ได้ศึกษาเรื่องกระบวนการยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน วัดอุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนจากครูและนักเรียนในโรงเรียนเอกชน กรอบการวิจัย คือ 1) สภาพการเปลี่ยนแปลงกระบวนการยอมรับ และเงื่อนไขการยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูและนักเรียนในโรงเรียนเอกชน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโรงเรียนแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ การเปลี่ยนแปลงของโรงเรียน ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงด้านภาพลักษณ์และการเป็นที่ยอมรับของโรงเรียนต่อสังคม การขยายอัตรากำลัง และคุณสมบัติของบุคลากรและการเปลี่ยนหลักสูตรคอมพิวเตอร์ การเปลี่ยนแปลงของครู ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงด้านบทบาทภาระหน้าที่การติดต่อรับข้อมูลข่าวสารของครู การเปลี่ยนแปลงของนักเรียน ได้แก่ การรู้จักสืบค้นข้อมูลจากแหล่งในโลกกว้าง สังคมส่วนตัวเป็นสังคมออนไลน์ หัวข้อสนทนาประจำวันว่าด้วยการใช้คอมพิวเตอร์ ความสามารถส่วนบุคคลด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และความสามารถในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ให้แก่ครู 2) กระบวนการยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้ริเริ่มและดำเนินการต่อเนื่องจนถึงการสนับสนุนให้ครูเกิดการยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศ กระบวนการยอมรับ 4 ชั้น คือ ชั้นความรู้ ชั้นการสนใจ ชั้นการตัดสินใจ ชั้นการนำไปใช้ ส่วนครูจำแนกได้เป็น 5 กลุ่มระดับการใช้ ได้แก่ กลุ่มใช้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนเป็นกลุ่มใจรัก คือกลุ่มที่ชอบส่วนตัวเป็นหลัก กลุ่มแบบแผนเฉพาะตนเป็นกลุ่มจำเป็นตามภาระหน้าที่ คือกลุ่มที่ต้องใช้เป็นส่วนของงานประจำวัน กลุ่มพอใช้งานเป็นรวมถึงกลุ่มคนรุ่นใหม่และกลุ่มก๊วเป็นไดโนเสาร์ คือกลุ่มที่พร้อมจะยอมรับและกลัวจะล้าสมัยกลุ่มเตรียมพร้อมที่จะใช้เหมือนคนอื่นเป็นกลุ่มตามเขาไป และกลุ่มไม่ใช่เป็นกลุ่มเดินหนีเทคโนโลยี 3) เงื่อนไขที่ทำให้เกิดการยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศของครูในโรงเรียนมี 4 ด้าน คือ ลักษณะของนวัตกรรม สภาพสังคม ตัวบุคคล และการสนับสนุนจากผู้บริหาร พบว่า ครูกลุ่มที่ใช้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนได้รับเงื่อนไขด้านลักษณะของนวัตกรรมมากที่สุด กลุ่มแบบแผนเฉพาะตนและกลุ่มระดับเบื้องต้น ได้รับเงื่อนไขในด้านการสนับสนุนจากผู้บริหารมากที่สุด กลุ่มเตรียมพร้อมที่จะใช้ได้รับเงื่อนไขด้านสภาพสังคมด้านการสนับสนุนจากผู้บริหารและด้านลักษณะของนวัตกรรมมากที่สุด และกลุ่มที่ไม่ใช้ได้รับเงื่อนไขด้านตัวบุคคลมากที่สุด

2. จักรพงษ์ นิมิตรง (2544) ได้ศึกษาเรื่องกระบวนการบริหารเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ โรงเรียนประถมศึกษาศึกษาโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 7 กรอบการวิจัย คือ กระบวนการบริหาร 7 ด้านของกุลิค (1937) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวน 806 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบเลือกตอบ และแบบสอบถามแบบปลายเปิดวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า

ด้านการวางแผน แผนการบริหารเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เป็นส่วนหนึ่งของแผนปฏิบัติการประจำปีในโรงเรียนส่วนใหญ่ และมีการปฏิบัติการเป็นขั้นตอนทุกชั้น ด้านการจัดองค์การมีบางโรงเรียนที่จัดหน่วยงานย่อยในการบริหารงานเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และการติดต่อสื่อสารที่ใช้กันมากที่สุด คือ การจัดประชุม ด้านการบริหารงานบุคคล โรงเรียนส่วนใหญ่สรรหาบุคลากรที่รับผิดชอบเรื่องเทคโนโลยีจากบุคลากรที่มีอยู่แล้วในโรงเรียน โดยพิจารณาจากความรู้ความสามารถพิเศษในด้านนี้เป็นเกณฑ์ ด้านการอำนวยความสะดวก การตัดสินใจในงานเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ทำโดยผู้บริหาร โดยการใช้ความคิดเห็น การมีส่วนร่วมของบุคลากรอื่นเป็นเกณฑ์ ใช้วิธีการส่งการที่เป็นลายลักษณ์อักษรในงานที่มีความสำคัญมาก ด้านการประสานงาน มีการประสานงานทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ส่วนใหญ่เป็นไปในเรื่องทางวิชาการ ด้านการรายงาน มีการใช้วิธีการรายงานทั้งแบบโดยตรงและโดยอ้อม ด้านการงบประมาณ โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ทำการจัดหารายได้พิเศษสนับสนุนงานด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ การใช้งบประมาณเป็นไปตามความจำเป็นจริง ปัญหาการบริหารเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับบุคลากรและงบประมาณ โรงเรียนส่วนใหญ่มีบุคลากรไม่เพียงพอที่จะจัดให้ทำหน้าที่รับผิดชอบด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพราะแต่ละคนมีภาระหน้าที่รับผิดชอบอยู่แล้ว ประกอบกับบุคลากรที่มีความรู้ด้านนี้ก็หายาก และอีกปัญหาหนึ่งที่สำคัญคือ การขาดงบประมาณ

3. ปองสิน ชูวัฒนกุล(2544) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร ใช้ประชากรทั้งหมดของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 55 โรงเรียน โดยไม่มีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลคือผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบงานด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์รวมทั้งหมด 110 คนใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1) ด้านการวางแผน พบว่า มีการจัดทำแผนการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ โดยใช้ในด้านการเรียนการสอนมากที่สุด ส่วนในงานการบริหารโรงเรียนใช้ในงานธุรกิจมากที่สุด มีการแต่งตั้งให้ครู/บุคลากรคนใดคนหนึ่งเป็นผู้ทำแต่ในการดำเนินงานตามแผนในรูปแบบคณะกรรมการ มี

การประเมินผลเป็นลายลักษณ์อักษร และใช้ผลที่ประเมินประกอบการตัดสินใจในการบริหารโรงเรียน ผู้วิจัยเสนอให้นำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการวางแผนการบริหารโรงเรียนให้เพิ่มมากขึ้น

2) โครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ พบว่า มีการจัดเตรียมเรื่องอุปกรณ์เสริม แต่ไม่มีการจัดระบบไฟฟ้ารองรับ มีการจัดการเรื่องแสงสว่างของห้องคอมพิวเตอร์ ระบบเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตและเครือข่ายใช้ระบบโทรศัพท์ เครือข่ายที่ใช้กันมากที่สุดเป็นของภาครัฐ ผู้วิจัยเสนอว่าควรรีให้ความสำคัญกับการจัดระบบไฟฟ้าเพื่อรองรับการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์

3) ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ พบว่า มีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์เพียงพอแต่ อุปกรณ์ประกอบอื่นๆ ไม่เพียงพอ สภาพของเครื่องและอุปกรณ์ที่มีอยู่มีคุณสมบัติไม่เหมาะสมกับการใช้งาน การบำรุงรักษาทำโดยครูหรือนุคลากรในโรงเรียนเอง มีการใช้ซอฟต์แวร์ที่ถูกต้องตามกฎหมาย ผู้วิจัยเสนอให้มีการวางแผนการจัดการบำรุงรักษาเครื่องคอมพิวเตอร์อย่างแท้จริง

4) ด้านค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ พบว่า ผู้บริหารเป็นผู้ทำเรื่องของบประมาณและพิจารณาจัดสรรงบประมาณเองโดยทำเป็นเรื่องไป โรงเรียนเกือบครึ่งหนึ่งไม่มีการจัดหารายได้ใดๆ ถ้ามีการหารายได้เชิงธุรกิจจะทำโดยการฝึกอบรมด้านคอมพิวเตอร์ให้กับบุคคลทั่วไป ผู้วิจัยเสนอให้ความสนใจเรื่องงบประมาณในการใช้บริหารการใช้คอมพิวเตอร์และจัดไว้เป็นการเฉพาะ

5) ด้านบุคลากร พบว่า ผู้บริหารเป็นการคัดเลือก/สรรหาบุคลากรผู้รับผิดชอบงานด้านนี้มีการทำแผนพัฒนาครู/บุคลากรเป็นครั้งคราวกรณีๆ ไป โดยคัดเลือกผู้มีหน้าที่การงานตรงกับเนื้อหาของหลักสูตรเข้าอบรมครูได้รับการพัฒนามากที่สุด โดยส่งไปรับการพัฒนาที่หน่วยงานต้นสังกัดเมื่อสำเร็จแล้วมีการอบรมมอบหมายงานที่ต้องใช้ความรู้ที่ได้รับ ผู้วิจัยเสนอให้โอกาสให้มีการพัฒนาบุคลากรทุกประเภทนอกจากครูในเรื่องการเรียนรู้เรื่องการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์

6) ด้านบูรณาการระหว่างเทคโนโลยีกับหลักสูตร พบว่า มีการบูรณาการเรียนการสอนและผู้บริหารให้การสนับสนุนโดยการอำนวยความสะดวก จัดหาทรัพยากรต่างๆ มาสนับสนุนครึ่งหนึ่งของโรงเรียนที่ตอบแบบสอบถามไม่เคยจัดกิจกรรมพิเศษเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เลย ผู้วิจัยเสนอให้สนับสนุนให้มีการบูรณาการการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในกิจกรรมต่างๆ ทุกด้านของโรงเรียน

4. ชันัญญา พรหมผ่าย(2546) ได้ศึกษาเรื่องตัวแปรที่สัมพันธ์กับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการสอนของครูช่วงชั้นที่ 3-4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1)

ศึกษาระดับการใช้ไอซีทีในการสอนของครูช่วงชั้นที่ 3-4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตกรุงเทพมหานคร (2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ไอซีทีในการสอนของครูช่วงชั้นที่ 3-4 กับตัวแปรด้านสถานภาพของครู ด้านการรับรู้ลักษณะของไอซีที และด้านการแสวงหาความรู้ของครู และ (3) ศึกษาตัวแปรที่ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนในการใช้ไอซีทีในการสอนของครูช่วงชั้นที่ 3-4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง เป็นครูที่ใช้ไอซีทีในการสอนช่วงชั้นที่ 3-4 ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 จำนวน 385 คน จาก 38 โรงเรียน

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 3-4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตกรุงเทพมหานครมีการใช้ไอซีทีในระดับปานกลาง และจัดอยู่ในขั้นการแสวงหาสารสนเทศมากที่สุด
- 2) ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกณฑ์กับการใช้ไอซีทีในการสอนของครูพบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 28 ตัว 7 อันดับแรกได้แก่ (1) ครูที่ศึกษาค้นคว้าและแสวงหาความรู้ด้านไอซีทีด้วยตนเองมากกว่าเดือนละ 6 ครั้ง (2) การรับรู้ว่าเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (3) ครูที่เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ / อินเทอร์เน็ตมากกว่า 6 หลักสูตรต่อปี (4) การรับรู้ว่าเป็นเครื่องมือที่สามารถประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับรายวิชาที่สอนได้ (5) ครูที่เรียนรู้อการใช้ไอซีทีโดยศึกษาจากหลักสูตรที่จบการศึกษา (6) ครูที่ศึกษาค้นคว้าและแสวงหาความรู้ด้านไอซีทีด้วยตนเองจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และ (7) การรับรู้ว่าเป็นเครื่องมือช่วยดาวน์โหลดโปรแกรมหรือเครื่องมือต่างๆ ทางอินเทอร์เน็ตได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและพบตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 5 ตัว ได้แก่ (1) ครูที่มีอายุ 51-60 ปี (2) ครูที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี (3) ครูที่มีจำนวนชั่วโมงสอนมากกว่า 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (4) ครูที่ศึกษาค้นคว้าและแสวงหาความรู้ด้านไอซีทีด้วยตนเอง เดือนละ 1-3 ครั้ง และ (5) ครูที่เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ / อินเทอร์เน็ต 1-3 หลักสูตรต่อปี
- 3) ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้น พบตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 14 ตัวที่ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 57.1 ซึ่ง 3 อันดับแรก ได้แก่ (1) การรับรู้ว่าเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (2) ครูที่เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ / อินเทอร์เน็ต มากกว่า 6 หลักสูตรต่อปี และ (3) ครูที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี

5. กรรณิการ์ พิมพัรส(2546) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10 ตัวอย่างประชากร คือ ครูวิทยาศาสตร์ฯ ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนดังกล่าว จำนวน 411 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเรื่อง สภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ของครู วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศฯ ในการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ พบว่ามีครูวิทยาศาสตร์ร้อยละ 55.96 ที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศฯ ในการเรียนการสอน สำหรับครูวิทยาศาสตร์ที่ใช้ นั้น พบว่า ร้อยละ 93.09 ใช้โปรแกรมไมโครซอฟต์เวิร์ด เพื่อสร้างสื่อการเรียนการสอน และพบว่า ร้อยละ 64.06 ใช้เวลาในเรื่องดังกล่าวน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ชั่วโมงต่อเดือน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูวิทยาศาสตร์ฯ ร้อยละ 77.43 ใช้เพื่อนำเสนอเนื้อหาบทเรียน รองลงมา ร้อยละ 60.00 ใช้ในการบันทึกผลการทดลองในบทเรียน โปรแกรมที่ใช้คือ ไมโครซอฟต์เวิร์ด และคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

2. ปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศฯ ในการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ พบว่าด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศฯ ครูวิทยาศาสตร์ฯ ร้อยละ 83.91 รองลงมา ร้อยละ 78.23 และร้อยละ 77.39 มีความคิดเห็นว่า จำนวนห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้งานในเวลาเดียวกัน จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอต่อความต้องการของครูและนักเรียน และ จำนวนอุปกรณ์ที่ใช้ร่วมกับคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอ ตามลำดับด้านงบประมาณ พบว่า ครูวิทยาศาสตร์ฯ ร้อยละ 82.17 มีความคิดเห็นว่า งบประมาณการจัดซื้อคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอ ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ครูวิทยาศาสตร์ฯ ร้อยละ 67.83 รองลงมา ร้อยละ 63.04 มีความคิดเห็นว่า โรงเรียนขาดการฝึกอบรมครูแกนนำเพื่อช่วยเหลือครูคนอื่น และขาดการจัดทำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศฯ ในการเรียนการสอนของแต่ละรายวิชาตามลำดับ

6. ปราวินยา สุวรรณรัฐโชติ(2546) ได้ศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีสารสนเทศและแผนการเตรียมรับของผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของไทย พ.ศ. 2545-2554 ผลการวิจัยพบว่าแนวคิดแผนการเตรียมรับของผู้บริหารโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของไทย แบ่งได้เป็น 4 ด้าน ได้แก่

- ด้านโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศ มีกลยุทธ์ คือ การจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ โดย การจัดซื้อด้วยเงินสด การเช่าซื้อ การเช่า และการขอบริจาคเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้แล้ว การ

เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ได้แก่ การเชื่อมต่อแบบ Dial up แบบฟรี และมีค่าใช้จ่าย การเชื่อมต่อ Leased Line จากรัฐและจากเอกชน การจัดหาสื่อการสอนและเนื้อหาสาระทางดิจิทัล ได้แก่ การจัดซื้อ การผลิตโดยครูและนักเรียน

- ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู มีกลยุทธ์ คือ การวางวิสัยทัศน์ร่วม การศึกษาวิเคราะห์ความต้องการของครู การกำหนดแผนงาน การสร้างความตระหนัก การแนะนำใ้มน้ำว การอบรมครู การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง และการติดตาม กำกับประเมินผลอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

- ด้านการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน มีกลยุทธ์ คือ การปรับหลักสูตรให้ทันสมัย การบูรณาการเทคโนโลยีกับการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน การมีที่ปรึกษาด้านวิชาการ การประสานงานและอำนวยความสะดวกของครูคอมพิวเตอร์

- ด้านงบประมาณและแหล่งรายได้ มีกลยุทธ์ คือ การประสานสัมพันธ์ การชี้แจงและใ้มน้ำว การจัดกิจกรรมระดมทุน การขอบริจาค การเก็บเงินจากผู้เรียน การจัดตั้งกองทุน IT ในโรงเรียน การบริหารการเงินอย่างโปร่งใส และการทำผลงานให้เป็นที่ประจักษ์

7. เฟลล์ แสงทรัพย์ทวี (2546) ได้ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการเสริมสมรรถภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า

ปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอนของครู คือ งบประมาณไม่เพียงพอ ห้องเรียนคอมพิวเตอร์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีจำนวนน้อย ขาดซอฟต์แวร์เฉพาะคณิตศาสตร์ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญ ค่าใช้จ่ายในการอบรมในสถาบันทางการศึกษาต่างๆ สูง และครูผู้สอนไม่มีเวลาในการไปอบรมและฝึกฝนทักษะ

ความต้องการในการเสริมสมรรถภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู คือ ต้องการให้ทางโรงเรียนและรัฐบาลจัดหางบประมาณสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้มากขึ้น ต้องการให้ผู้บริหารสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอน ต้องการให้ผู้บริหารจัดการห้องคอมพิวเตอร์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และซอฟต์แวร์ให้เพียงพอ ต้องการให้สถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่างๆจัดอบรมให้โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายหรือคิดค่าใช้จ่ายไม่สูงและให้ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง ต้องการได้รับความรู้โดยเข้ารับการฝึกอบรมนอกโรงเรียนจากสถาบันทางการศึกษาและหน่วยงานต่างๆ และต้องการมีความรู้ในการใช้ซอฟต์แวร์เฉพาะคณิตศาสตร์และการใช้เครื่องคำนวณเชิงกราฟ

8. มณีรัตน์ สิทธิโชค(2546) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อความคิดเห็นในการปฏิบัติงานการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารและครูในโรงเรียนผู้นำการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)ศึกษาความคิดเห็นในการปฏิบัติงานการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารและครูในโรงเรียนผู้นำการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ 2)ศึกษาปัจจัยคัดสรรที่ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความคิดเห็นในการปฏิบัติงานการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารและครูในโรงเรียนผู้นำการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

ผลการวิจัยพบว่า

1. การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษาจากครูกับปัจจัยคัดสรร พบปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคิดเห็นในการปฏิบัติงานการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 29 ตัว 3 อันดับแรกได้แก่ 1) การฝึกอบรม 2) การพัฒนาทักษะ 3) ใช้ Microsoft Access ในการบริหารงานโรงเรียน และพบปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความคิดเห็นในการปฏิบัติงานการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ตัว คือ ความเร็วในการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต 28.8 Kbps

2. การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษาจากผู้บริหารกับปัจจัยคัดสรร พบปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคิดเห็นในการปฏิบัติงานการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ตัว ได้แก่ 1) ภาพลักษณ์ของโรงเรียน 2) การให้รางวัล 3) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

9. วิทยุชุตม์ อยู่ในศิล(2546) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดนครนายก ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาในโครงการฯ จำนวน 11 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบงานด้านการบริหารหลักสูตร ผู้รับผิดชอบการจัดทำหลักสูตร และครูผู้สอนเทคโนโลยีสารสนเทศ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ นำเสนอข้อมูลโดยการบรรยาย และ ตารางประกอบคำบรรยาย

ผลการวิจัยพบว่า

ด้านการวางแผนจัดทำหลักสูตร โรงเรียนจัดตั้งคณะกรรมการหลักสูตร ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร กำหนดประสบการณ์การเรียนรู้ และ

กำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียน ปัญหาที่พบได้แก่ โรงเรียนขาดแคลนบุคลากรที่สำเร็จ การศึกษาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ นอกจากนี้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ขาดความรู้ความเข้าใจ ในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร และ การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง แนวนโยบายทางด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศจากส่วนกลาง ความต้องการของผู้เรียน และ ศักยภาพของโรงเรียน ไม่ สอดคล้องกัน

ด้านการบริหารหลักสูตร โรงเรียนจัดเตรียมบุคลากรและจัดครูเข้าสอน จัด ตารางสอนเป็นวิชาพื้นฐานช่วงชั้นละ 1 ระดับชั้น โดยจัดเป็นคาบคู่ จัดเตรียมวัสดุหลักสูตรและสื่อ การเรียนการสอน ติดตั้งระบบเครือข่ายเฉพาะที่ (LAN) จัดเตรียมอาคารสถานที่ จัดงบประมาณ จัดการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรโดยจัดประชุมครูทุกเดือนและเมื่อสิ้นภาคเรียน และจัดให้มี การประชาสัมพันธ์หลักสูตร ปัญหาที่พบได้แก่ โรงเรียนขาดแคลนบุคลากรทางด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ และ ขาดงบประมาณในการบริหารหลักสูตร

ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนจัดทำแผนการสอน โดยจัดทำ โครงการสอนล่วงหน้า 1 ปีและทำแผนการสอนล่วงหน้า 1 ภาคเรียน จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นทักษะกระบวนการและการลงมือปฏิบัติจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จัดสอนซ่อมเสริม พัฒนาและใช้สื่อการเรียนการสอน วัดและประเมินผลตามสภาพจริง ปัญหาที่พบได้แก่ ครูผู้สอนมี ภาระงานด้านอื่นมาก ขาดงบประมาณในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน และเครื่อง คอมพิวเตอร์ที่มีอยู่ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

10. ศศิวิมล เจนกระบวนหัด(2546) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบความคาดหวัง และสภาพจริงในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนการสอนของครูใน โครงการโรงเรียนใช้ไอซีทีเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้รับผิดชอบโครงการจำนวน 12 คน และครูผู้สอนทั่วไปจำนวน 300 คน จากโรงเรียนในโครงการ 12 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การทดสอบค่าที่

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความคาดหวังกับสภาพจริงในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการเรียนการสอนของครูผู้รับผิดชอบโครงการ มีความคาดหวังมากที่สุดในทุกด้าน ได้แก่ด้าน ผู้สอน ผู้เรียน สื่อไอซีที หลักสูตรไอซีที การจัดการเรียนการสอน ผู้บริหาร และการให้ความร่วมมือ ของมหาวิทยาลัยพี่เลี้ยง สภาพจริงอยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน ยกเว้นด้านผู้บริหารอยู่ในระดับ มาก สำหรับครูผู้สอนทั่วไปมีความคาดหวังในระดับมากทุกด้าน ส่วนสภาพจริงทุกด้านอยู่ในระดับ ปานกลาง

2. การเปรียบเทียบค่าความแตกต่างระหว่างความคาดหวังกับสภาพจริง พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยมีความคาดหวังในทุกด้านสูงกว่าสภาพจริง ข้อที่มีความคาดหวังและสภาพจริงต่างกันมากที่สุด ด้านผู้สอน ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนในการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ด้านผู้เรียน ได้แก่ การมีเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ฝึกฝนอย่างพอเพียง ด้านสื่อไอซีที ได้แก่ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกโปรแกรมที่นำมาใช้ มีเครื่องคอมพิวเตอร์แต่ละห้องเรียน และการใช้งานอินเทอร์เน็ต เป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูล ด้านหลักสูตร ได้แก่ ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการจัดร่างหลักสูตรไอซีทีของโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การมอบหมายงานให้ผู้เรียนใช้ไอซีที เช่น ให้ส่งการบ้านทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ การใช้กระดานสนทนา ด้านผู้บริหาร ได้แก่ ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดทำเอกสาร หรือสื่อไอซีที เผยแพร่หรือใช้ประกอบการเรียนการสอน ด้านการให้ความร่วมมือของมหาวิทยาลัยพี่เลี้ยง ได้แก่ มหาวิทยาลัยให้การสนับสนุนด้านการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสารสนเทศไปในทิศทางที่ถูกต้อง ไม่ขัดต่อศีลธรรมและกฎหมาย

11. อภิญา สุดา(2547) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนในโครงการโรงเรียนต้นแบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม และแบบศึกษาเอกสาร ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้บริหาร 26 คน ครู 110 คน รวม 136 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย สรุปได้ว่า

1. การวางแผน คณะกรรมการ ICT จัดทำแผนแม่บท ICT ระยะ 3 ปี โดยพิจารณาจากแนวดำเนินการด้าน ICT ของมหาวิทยาลัยพี่เลี้ยง โรงเรียนมีการจัดเตรียมห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ อาคาร สถานที่ เพื่อสนับสนุนการใช้ ICT และได้รับงบประมาณจากโครงการฯ มีคณะกรรมการ ICT เป็นผู้ประเมินผลแผน ICT โดยพิจารณาคุณภาพของผลงานจากกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ ทุกภาคเรียน และมหาวิทยาลัยพี่เลี้ยงมีส่วนร่วมในการวางแผน ICT

2. การจัดองค์การ คณะกรรมการ ICT กำหนดโครงสร้างการบริหารด้าน ICT โดยมอบหมายให้บุคลากรด้าน ICT ช่วยเหลือ แนะนำ ฝึกอบรม การใช้และการผลิตสื่อ ICT ให้บุคลากร และดูแลห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่างๆ ด้าน ICT โดยผู้บริหารมอบอำนาจให้ตัดสินใจ ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้บริหาร โรงเรียนใช้เอกสารเป็นลายลักษณ์อักษรในการประสานงานด้าน ICT ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนและมหาวิทยาลัยพี่เลี้ยงไม่มีส่วนร่วมในการจัดองค์การ

3. การจัดคนเข้าทำงาน โรงเรียนสรรหาคณาจารย์จากภายใน โดยเลือกผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ด้าน ICT และผู้บริหารคัดเลือกและบรรจุบุคลากร โดยพิจารณาจากประสบการณ์ที่

เกี่ยวกับ ICT โรงเรียนดำเนินการพัฒนาบุคลากรเอง โดยการฝึกอบรมในรูปแบบต่างๆ กำหนดวิธีการพัฒนาบุคลากรจากความสนใจและความต้องการของบุคลากร เมื่อได้รับการพัฒนาแล้ว บุคลากรต้องถ่ายทอดความรู้สู่บุคลากรอื่นๆ บำรุงรักษาบุคลากร โดยจัดให้มีสื่อ แหล่งเรียนรู้ด้วย ICT และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในโรงเรียน และมหาวิทยาลัยพี่เลี้ยงมีส่วนร่วมเฉพาะในการพัฒนาบุคลากร

4. การสั่งการ ผู้บริหารตัดสินใจเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ ICT เอง แล้วแจ้งเหตุผลการตัดสินใจให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ พร้อมกับเปิดโอกาสให้ซักถามได้ โดยพิจารณาความสนใจและความต้องการของบุคลากรเป็นหลัก มีการสั่งการเป็นลายลักษณ์อักษรเฉพาะงานที่สำคัญๆ จูงใจโดยให้มีส่วนร่วมในงานของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับ ICT เสมอ ผู้บริหารสื่อสารไปยังบุคลากรโดยการประชุมชี้แจง บุคลากรสื่อสารไปยังผู้บริหารโดยใช้เอกสารแบบเป็นทางการ บุคลากรสื่อสารระหว่างกันโดยการประชุมปรึกษาหารือ และมหาวิทยาลัยพี่เลี้ยงไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและสั่งการของผู้บริหาร

5. การควบคุม คณะกรรมการ ICT ติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานด้าน ICT ทุกภาคเรียน โดยการรายงาน เพื่อให้มีการดำเนินการภายในระยะเวลาการปฏิบัติงานด้าน ICT ที่กำหนดไว้ เมื่อบกพร่องหาวิธีแก้ไขโดยประชุมปรึกษาหารือผู้เกี่ยวข้อง แล้วแก้ไขโดยปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงาน และมหาวิทยาลัยพี่เลี้ยงไม่มีส่วนร่วมติดตาม ตรวจสอบการปฏิบัติงาน

ปัญหาการบริหาร มีเฉพาะในการดำเนินการตามแผน ICT คือ ทรัพยากรฮาร์ดแวร์ที่สนับสนุนไม่เพียงพอ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการดำเนินการตามแผน ICT ระบบเครือข่ายที่ติดตั้งมีปัญหาบ่อย งบประมาณที่สนับสนุนไม่เพียงพอ และทรัพยากรซอฟต์แวร์ที่สนับสนุนไม่เพียงพอ

12. วชิราพร อัจฉริยโกศล และคณะ (2547 : 35) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณภาพการจัดการศึกษาไทยกับมาตรฐานการจัดการศึกษาที่ควรจะเป็น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการที่จำเป็นในการจัดการศึกษาไทย ศึกษามาตรฐานการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศด้านไอซีที โรงเรียนควรมีการบริหารจัดการด้านไอซีที ดังนี้ 1) กำหนดวิสัยทัศน์ แผนพัฒนา แผนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนอย่างชัดเจน รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งไม่ควรจำกัดอยู่กับการเรียนเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์เท่านั้น 2) การพัฒนาบุคลากร จัดพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับแผนพัฒนาโรงเรียน เน้นด้านความรู้และทักษะในการใช้ไอซีทีเพื่อเป็นเครื่องมือในการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียน เช่นการเขียนแผนการสอนแบบบูรณาการไอซีทีกับกลุ่มสาระวิชา ให้ครูและนักเรียนศึกษาฝึกทักษะทั้งด้านคอมพิวเตอร์และภาษาอังกฤษ เพื่อให้มีศักยภาพเพียงพอใน

การใช้แหล่งข้อมูล 3) การบริหารจัดการทางด้านไอซีทีในโรงเรียนที่ชัดเจน มีกลุ่มบุคลากรที่รับผิดชอบการบริหารจัดการที่เข้มแข็ง รวมถึงการอำนวยความสะดวกให้แก่ครูด้านต่าง ๆ เช่น ช่างเทคนิคในการดูแลและซ่อมบำรุง 4) การจัดตั้งกองทุนเพื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเทคโนโลยีการศึกษาภายในโรงเรียนอย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินและบริหารงาน เนื่องจากฮาร์ดแวร์ทางเทคโนโลยีมีอายุการใช้งานที่ค่อนข้างจำกัด มีพัฒนาการที่รวดเร็ว ดังนั้นจำเป็นต้องมีงบประมาณรองรับที่เพียงพอ เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดซื้อ จัดหา แลกเปลี่ยนฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ บุคลากรที่ชำนาญและลิขสิทธิ์ของซอฟต์แวร์ เพื่อความคล่องตัวในการดำเนินการ 5) การปรับหลักสูตรการสอนทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการบูรณาการเทคโนโลยีกับกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระอื่น ๆ การใช้นวัตกรรมการศึกษาใหม่ ๆ อย่างเช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน อี-เลิร์นนิ่ง (eLearning) เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่จะต้องให้ความรู้แก่ครูเพื่อพัฒนาและออกแบบการสอนให้ใช้เทคโนโลยีดังกล่าวได้ 6) การจัดงบประมาณสนับสนุน ความร่วมมือระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียน ชุมชนใน การระดมทรัพยากรและลดขั้นตอนการใช้ทรัพยากร 7) การใช้ไอซีทีที่มุ่งไปสู่การพัฒนานักเรียนอย่างแท้จริง ทั้งทางด้านการบริหารจัดการ หลักสูตร วิธีการเรียนการสอน การประเมินและการวิจัย ซึ่งข้อมูลจากการประเมินผล การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้ไอซีทีของครูและการใช้ไอซีทีในการเรียนการสอน นำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาเพิ่มเติมข้อมูลบ่งชี้ของโรงเรียนต่อไป

13. นกสร ดันป์ทมดิลก(2548) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานของโรงเรียนต้นแบบที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ : การศึกษาแบบข้ามกรณี ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพศึกษาแบบข้ามกรณีระหว่างโรงเรียนประถมศึกษากับโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่อยู่ในเขตเมืองและนอกเมือง จากกรณีศึกษาจำนวน 3 โรงเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ ไม่เป็นทางการและแบบเจาะลึก การสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์เอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา สร้างข้อสรุปแบบอุปนัย และวิเคราะห์เปรียบเทียบแบบข้ามกรณี

ผลการวิจัยพบว่า

1. โรงเรียนต้นแบบมีการดำเนินงานดังนี้ ด้านการจัดทำหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ระดับประถมศึกษามีการบูรณาการข้ามกลุ่มสาระและนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนโดยครูใช้สื่อ ICT มากกว่านักเรียน ระดับมัธยมศึกษาทั้งครูและนักเรียนได้ใช้สื่อ ICT มากขึ้น และโรงเรียนนอกเมืองนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนมากกว่าในเมือง ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้ง 3 โรงเรียนได้ปรับสภาพภูมิทัศน์ให้ดูสวยงามเป็นระเบียบ ระดับประถมศึกษาปรับปรุงห้องเรียนให้มีสื่อ ICT มากขึ้น ระดับ

มัธยมศึกษาสร้างห้องศูนย์การเรียนรู้แยกตามกลุ่มสาระและมีอุปกรณ์ ICT ที่ทันสมัย โรงเรียนในเมืองจะมีโปรแกรม software ที่ใช้ในการสอนมากกว่าโรงเรียนนอกเมือง ด้านการพัฒนาบุคลากร ทั้ง 3 โรงเรียนได้รับอบรมเชิงปฏิบัติการบ่อยขึ้น เพื่อให้ครูได้รับความรู้และนำมาพัฒนาการสอน ด้านการบริหารจัดการแต่ละโรงเรียนได้แบ่งการทำงานออกเป็นฝ่าย เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงาน ด้านการประเมินผลนักเรียนทั้ง 3 โรงเรียนได้รับการประเมินตามสภาพจริงด้วยหลายวิธี ครูได้รับการนิเทศติดตามงานแบบกัลยาณมิตรและโรงเรียนได้รับการประเมินทั้งจากภายในและภายนอก ด้านการประชาสัมพันธ์ทั้ง 3 โรงเรียนมีเว็บไซต์ของโรงเรียน นอกจากนี้ระดับมัธยมศึกษายังมีวารสารของโรงเรียนด้วย ด้านงบประมาณทั้ง 3 โรงเรียนใช้วิธีระดมทรัพยากรจากชุมชนและได้รับความช่วยเหลือบางส่วนจากภาคเอกชน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจะเน้นการพึ่งพาตนเองโดยขอความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนเป็นหลัก ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

2. ภาพความสำเร็จของโรงเรียนต้นแบบทั้ง 3 โรงเรียนมีความคล้ายคลึงกัน คือ ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารจัดการ มีวิสัยทัศน์ ครูสามารถใช้สื่อ ICT ในการสอน มีความกระตือรือร้นและมีความเป็นมืออาชีพ นักเรียนมีความกล้าแสดงออก มีความสุขในการเรียน ระดับมัศึกษานักเรียนมีโอกาสมากและมีความสามารถในการใช้สื่อ ICT มากกว่าระดับประถมศึกษา โรงเรียนมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับและเป็นตัวอย่างให้โรงเรียนอื่น มาศึกษาดูงาน ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนมากกว่าเดิม

3. ปัจจัยส่งเสริมการดำเนินงานของโรงเรียนต้นแบบ คือ ผู้บริหารมีความสามารถและวิสัยทัศน์ การได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่าย และการเข้าร่วมโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน

4. ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของโรงเรียนต้นแบบ คือ บุคลากรไม่เพียงพอ ครูมีปัญหาในการใช้สื่อ ICT และงบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ

14. สุทนต์ ศรีไสย์ และคณะ (2548: 5-1) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินประสิทธิภาพการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพปัจจุบัน ประเมินประสิทธิภาพและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย มาตรการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือผู้ที่มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมกับสถานศึกษาของภาครัฐและเอกชน ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา 5 เขต จำนวนโรงเรียน 63 โรงเรียน ครู 1,500 คน นักเรียน 2,500 คน ผู้ปกครอง 2,500 คน และผู้เกี่ยวข้อง 207 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสำรวจ แบบตรวจสอบ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า การนำนโยบายการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาไปปฏิบัติมีขั้นตอนการปฏิบัติที่สำคัญได้แก่ การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ การสำรวจความต้องการของบุคลากร การกำหนดนโยบายและแผนการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ การฝึกอบรมบุคลากร การอธิบายขั้นตอนการปฏิบัติการปฏิบัติตามแผน และการประเมินผลตามแผนเป็นระยะๆ ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารจัดการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ คือ คอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ล้าสมัย มีความเร็วต่ำเกือบหมดสภาพ ขาดครูผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับอิเล็กทรอนิกส์โดยตรงและงบประมาณมีไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการการวางแผนเชิงกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ และแผนการแก้ไขปัญหาไอซีทีของสถานศึกษา ได้แก่ ส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้และความเชี่ยวชาญโดยส่งเข้ารับการอบรม เสริมสร้างความร่วมมือในการปฏิบัติงานโดยจัดหาคอมพิวเตอร์ที่มีสภาพดีให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน และจัดหาทุนโดยการระดมทุนเพื่อจัดซื้อและซ่อมบำรุงคอมพิวเตอร์ให้อยู่ในสภาพดีมากที่สุด ปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานคือ คอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอกับนักเรียน คอมพิวเตอร์ล้าสมัย ความเร็วต่ำ ขาดครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถ ไม่มีงบประมาณเพียงพอ ไม่มีการสร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษาและไม่มีซอฟต์แวร์ใหม่ๆ

15. ชฎาภรณ์ สงวนแก้ว(2549) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาการใช้ไอซีทีเพื่อการเรียนรู้ โดยศึกษาระดับการบริหาร 4 ด้าน คือการวางแผน การจัดองค์การ การนำและการควบคุม และเพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาการใช้ไอซีทีเพื่อการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาการใช้ไอซีทีเพื่อการเรียนรู้ ปีการศึกษา 2549 ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นพี่เลี้ยง 4 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดโสมนัส โรงเรียนอนุราชประสิทธิ์ โรงเรียนประถมฐานบิน กำแพงแสน และโรงเรียนไผทอุดมศึกษา จำนวน 181 คน

ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาการใช้ไอซีทีเพื่อการเรียนรู้ โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับดีและเมื่อพิจารณารายด้าน อยู่ในระดับดีทั้ง 4 ด้าน คือ การวางแผน การนำ การจัดการองค์การและการควบคุมตามลำดับ และการเปรียบเทียบระดับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาการใช้ไอซีทีเพื่อการเรียนรู้ แตกต่างกันว่าระดับนัยสำคัญ 0.05

การที่ทั้งผู้บริหารและครูเห็นพ้องกันในภาพรวมของการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เนื่องจากการบริหารจัดการยุคใหม่เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม แต่

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารและครูจะมีมุมมองที่แตกต่างกัน โดยที่ผู้บริหารมีแนวโน้มเห็นด้วยกับการบริหารมากกว่าครู

จากการศึกษาทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งงานวิจัยในและต่างประเทศ โดยจำแนกผลงานวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นผลงานวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์ทางด้านนโยบายสาธารณะ ส่วนที่สองเป็นผลงานวิจัยเกี่ยวกับด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จะเห็นได้ว่า

ในส่วนของงานวิเคราะห์ทางด้านนโยบายสาธารณะ จะมุ่งเน้นทบทวนงานวิจัยในส่วนของงานนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับหรือปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของงานนโยบายไปปฏิบัติ โดยศึกษาว่ามีปัจจัยอะไรบ้าง และความสำเร็จมีการวัดได้อย่างไร นโยบายที่ทบทวนจะเป็นนโยบายในระดับมหภาค ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการศึกษา เช่น การนำนโยบายไปปฏิบัติของกรมประมง การนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ การนำนโยบายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไปปฏิบัติ การนำนโยบายรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ การนำนโยบายส่งเสริมสหกรณ์ของไทยไปปฏิบัติ การนำนโยบายการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฯลฯ เพื่อให้ได้แนวคิดที่หลากหลาย ซึ่งจะได้นำไปใช้ในส่วนอื่นต่อไปโดยเฉพาะในส่วนการอภิปรายผลการวิจัย แต่เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นงานนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ เป็นนโยบายทางการศึกษา เพื่อให้ได้บริบทใกล้เคียงกัน ดังนั้นในส่วนของงานนำไปสังเคราะห์เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย จะมุ่งเน้นเฉพาะในส่วนของงานนโยบายไปปฏิบัติทางการศึกษา

ในส่วนของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จะมุ่งเน้นในส่วนของงานนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไปปฏิบัติในโรงเรียน โดยศึกษาทบทวนในด้านที่เกี่ยวข้อง เช่น กระบวนการยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียน กระบวนการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียน สภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียน ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารและครู การประเมินประสิทธิผลของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ฯลฯ ซึ่งจะได้นำไปใช้ในส่วนอื่นต่อไปโดยเฉพาะในส่วนการอภิปรายผลการวิจัย

ตอนที่ 6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิดเกี่ยวกับตัวแบบทางทฤษฎีของการนำนโยบายไปปฏิบัติและงานวิจัยที่
นำเสนอ ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ
แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 2.1

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2.1 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติจากตัวแบบของนักวิชาการและจากงานวิจัยนโยบายด้านการศึกษา

ลำดับ	ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	ตัวแบบจากนักวิชาการ							ตัวแบบจากงานวิจัยนโยบายด้านการศึกษา				
		Van Meter	Williams	Edwards	Sabatier	Hambleton	Cheena	Alexander	วรเดช	Berman	กล้า	ทองใบ	รุ่งเรือง
1	มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย												
	เป้าหมายและวัตถุประสงค์สามารถเป็นจริงได้	✓							✓		✓		
	เป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน	✓		✓	✓		✓		✓			✓	✓
2	ทรัพยากรของนโยบาย												
	งบประมาณ	✓		✓	✓	✓	✓		✓		✓		✓
	การสนับสนุนอื่นๆ ที่กำหนดไว้ในแผนงาน	✓		✓	✓	✓	✓		✓		✓		✓
3	การติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม												
	ความเที่ยงตรงและแน่นอนของการสื่อสาร	✓		✓		✓	✓		✓		✓		
	มาตรการควบคุม ประเมิน และกระตุ้นส่งเสริม	✓				✓	✓	✓	✓		✓		
4	ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ												
	ปริมาณและความสามารถของบุคลากร	✓	✓	✓	✓				✓	✓	✓	✓	✓
	ภาวะผู้นำ	✓			✓				✓	✓	✓	✓	✓

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ลำดับ	ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	ตัวแบบจากนักวิชาการ							ตัวแบบจากงานวิจัยนโยบายด้านการศึกษา					
		Van Meter	Williams	Edwards	Sabatier	Hambleton	Cheena	Alexander	วรเดช	Berman	กล้า	ทองใบ	รุ่งเรือง	นำพิชญ์
	กลยุทธ์ด้านการจัดการ รูปแบบของโครงการ ขอบเขตของการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างทางนโยบาย การบริหารจัดการ								✓					
									✓					
									✓					
											✓			
												✓		

ผู้วิจัยได้เลือกองค์ประกอบตามตัวแบบของ Van Meter and Van Horn เป็นตัวแบบในการวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยไม่ได้ทำการสังเคราะห์ตัวแบบจากนักวิชาการต่างๆ เนื่องจากเห็นว่าการศึกษาที่นักวิชาการแต่ละท่านจะออกแบบตัวแบบนั้น ต้องมีเหตุผลของการออกแบบและทฤษฎีรองรับ เช่น ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Cheema and Rondinelli เป็นตัวแบบการกระจายอำนาจ พัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแผนงานการกระจายอำนาจในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ฯลฯ และเหตุผลที่เลือกตัวแบบของ Van Meter and Van Horn ก็เนื่องจากการแจ่มแจ้งความถี่ของตาราง พบว่าตัวแบบนี้มีปัจจัยหลักที่ครอบคลุมและเหมาะสมกับงานวิจัยนี้ โดยเฉพาะปัจจัยด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และปัจจัยด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ เนื่องจากนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา เป็นนโยบายที่ต้องลงทุนสูงต้องได้รับการสนับสนุนจากภาคสังคมและภาคการเมือง อีกทั้งเป็นนโยบายที่ต้องอาศัยการยอมรับและความร่วมมือจากผู้ปฏิบัติ เพราะเป็นเรื่องของเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติโดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน ในส่วนของปัจจัยที่เหลือของตัวแบบนี้ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ปัจจัยด้านทรัพยากรของนโยบาย ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม และปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ทุกตัวแบบจะมีอยู่แล้ว

ผู้วิจัยได้กำหนดปัจจัยเป็น 6 ด้าน ดังนี้

- 1) ปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย
- 2) ปัจจัยด้านทรัพยากรของนโยบาย ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ คือ งบประมาณ และการสนับสนุนอื่นๆ ที่กำหนดไว้ในแผนงาน
- 3) ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ คือ การติดต่อสื่อสาร และกิจกรรมส่งเสริม
- 4) ปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ คือ บุคลากรในองค์กร ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ทรัพยากรองค์กร และโครงสร้างองค์กร
- 5) ปัจจัยด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ คือ สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมทางสังคม และสภาพแวดล้อมทางการเมือง
- 6) ปัจจัยด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

และจากแนวคิดการวัดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติและงานวิจัยที่นำเสนอ จากนักวิชาการ 8 ท่าน ได้แก่ Kerr, Ingram and Mann, Pressman and Wildavsky, Berman and Mclaughlin, Cheema and Rondinelli, วรเดช จันทรรุ, กล้า ทองขาว, ทองใบ สุดซารี ผู้วิจัยได้เลือกองค์ประกอบตามตัวแบบของ Berman and Mclaughlin เป็นตัวแบบในการวัดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบาย เนื่องจากเห็นว่างานวิจัยของ Berman and Mclaughlin เป็นงานวิจัยที่มีลักษณะใกล้เคียงกับงานวิจัยนี้ โดยเป็นการศึกษาการนำโครงการนวัตกรรมที่เป็นผลมาจากการออกกฎหมาย ESEA ไปใช้ในสถานศึกษา ซึ่งในงานวิจัยนี้ก็เป็นการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาซึ่งเปรียบได้กับเป็นนวัตกรรมหนึ่งนำมาใช้ในสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้กำหนดการวัดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

- 1) ระดับการบรรลุเป้าหมาย
- 2) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู
- 3) สมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง
- 4) ความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังแผนภาพที่ 2.9

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 2.9 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2. สาระเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์

มีรายละเอียดเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ มีดังนี้

1) ปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

Van Horn and Van Meter(1976,อ้างถึงในสมบัติ อ่างถึงในสมบัติ อ่างถึงในสมบัติ,2550:449-450) ได้ให้ความหมายของมาตรฐานนโยบายว่าเป็นการระบุรายละเอียดของวัตถุประสงค์ของนโยบาย ในลักษณะที่เป็นปริมาณหรือคุณภาพเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานตามนโยบาย โดยทั่วไป มาตรฐานจะถูกบรรจุไว้ในกฎหมายและกฎระเบียบของแผนงาน โดยรายละเอียดของมาตรฐาน ควรเชื่อมโยงกับการวัดผลปฏิบัติงาน และอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา การวัดผลอาจใช้ วิธีการวัดผลแบบต่อเนื่องเพื่อตรวจสอบธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐาน และเพื่อ เชื่อมโยงเข้ากับการเปลี่ยนแปลงในกิจกรรมของการนำนโยบายไปปฏิบัติ และผลการปฏิบัติงาน

มาตรฐานนโยบายยังเป็นสิ่งสำคัญในการบอกกล่าวต่อผู้นำนโยบายไป ปฏิบัติทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับมลรัฐ และระดับรัฐบาลกลางว่าอะไร คือสิ่งที่ผู้ปฏิบัติถูกคาดหวังให้ กระทำและบ่งชี้ว่าผู้ปฏิบัติได้รับการเปิดโอกาสให้ใช้ความคิดสร้างสรรค์มากน้อยเพียงใด

ประชุม รอดประเสริฐ(2547:140) ได้ให้ความหมายของวัตถุประสงค์ว่าเป็น ความสำเร็จอันเกิดจากการดำเนินงาน ซึ่งองค์การทุกองค์การไม่ว่าจะเป็นองค์การขนาดเล็ก ขนาด ใหญ่หรือองค์การประเภทใดต้องมีจะขาดเสียมิได้ และวัตถุประสงค์เป็นขั้นตอนแรกของ กระบวนการวางแผนเพื่อการดำเนินงานทุกชนิดในองค์การ ฉะนั้นอาจสรุปได้ว่าวัตถุประสงค์คือ ผลที่หน่วยงานคาดว่าจะประสบความสำเร็จ วัตถุประสงค์มีความเกี่ยวข้องกับอนาคตที่จะต้อง มี ขั้นตอนและใช้เวลาในการดำเนินงาน

วัตถุประสงค์เป็นปัจจัยที่สำคัญของการวางแผน เพราะวัตถุประสงค์เป็นการ ตอบคำถามการวางแผนที่ว่า “จะทำอะไร ?” วัตถุประสงค์ของแผนงานจำแนกออกได้เป็น 2 ชนิด คือ วัตถุประสงค์รูปนัย และวัตถุประสงค์รูปนัย

คุณลักษณะที่ดีของวัตถุประสงค์ มีดังนี้ 1) วัตถุประสงค์ที่ดีควรเขียนเป็น ลายลักษณ์อักษร 2) วัตถุประสงค์ที่ดีควรวัดได้ 3) วัตถุประสงค์ที่ดีควรเฉพาะเจาะจงในช่วงเวลาที่ กำหนด 4) วัตถุประสงค์ที่ดีควรมีลักษณะท้าทายความสามารถ แต่ต้องเป็นการท้าทายที่เป็นได้ และ 5) วัตถุประสงค์ที่ดีควรสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ความแตกต่างระหว่างวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ซึ่งคำทั้งคู่จะมีความ คล้ายคลึงกัน โดยทั้งคู่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการวางแผน คำว่าวัตถุประสงค์หมายถึงความปรารถนาในระยะยาวของบุคคลและหน่วยงาน โดยปกติวัตถุประสงค์เป็นข้อความหรือคำกล่าวที่ แสดงถึงคุณค่าและความคาดหวังในระยะยาว โดยจะเป็นตัวชี้ทำให้เกิดความเจริญแก่องค์การ

หรือหน่วยงาน ส่วนคำว่าเป้าหมายมีลักษณะเฉพาะเจาะจงมากกว่า และใช้เวลาสั้นในการกระทำ ให้บรรลุถึงความสำเร็จ ซึ่งอาจจะชัดเจนเลยว่าแล้วเสร็จในวันที่ เดือน ปี ใด โดยใครและอย่างไร

Eric Lane(1955,อ้างถึงใน จุมพล นิมพานิช,2549:271) ได้กล่าวถึงความเชื่อที่ว่า การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่ล้มเหลว เป็นเพราะระบบราชการไม่มีความสามารถที่พอเพียง หรือไม่ก็มีความเป็นอิสระมากเกินไป แต่ตามความเป็นจริงแล้ว ความล้มเหลวอาจเกิดจากกระบวนการนโยบายที่ทำให้เกิดความคลุมเครือในทุกนโยบายที่กำหนดออกมา จึงได้เสนอตัวแบบการวิเคราะห์ความคลุมเครือ โดยที่ตัวแบบการวิเคราะห์นี้เชื่อว่า ความคลุมเครือของนโยบายมีผลต่อการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่ประสบผลสำเร็จ

นักวิชาการได้กล่าวถึงปัจจัยมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายว่าเป็นปัจจัยหนึ่งในการกำหนดความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยมีรายละเอียดดังนี้

Pressman and Wildavsky(1973) เสนอว่าการศึกษากำหนดนโยบายไปปฏิบัติ จำเป็นที่ว่า เป้าหมายและวัตถุประสงค์จะต้องถูกกำหนดและวัดได้ เพราะว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติไม่สามารถทราบได้ว่าสำเร็จหรือล้มเหลวหากปราศจากเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน

Kerr(1976) เสนอว่าช่องทางที่ทำให้นโยบายล้มเหลวประการหนึ่งคือเป้าหมายไม่ชัดเจนในด้านคุณค่า ทำให้ฝ่ายที่นำนโยบายไปปฏิบัติหรือฝ่ายบริหารสามารถบิดเบือนเป้าหมายได้ ดังนั้นเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายหากมีความชัดเจนจะสามารถนำไปสู่ความสำเร็จที่เป็นจริง

Williams(1979) เสนอว่า การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติจะต้องวิเคราะห์นโยบายให้ถ่องแท้ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความหมาย ความชัดเจน ความเจาะจง และความสมเหตุสมผล ทั้งนี้ เพื่อขจัดความคลุมเครือหรือความกำกวมอันจะเป็นที่มาของปัญหาในการปฏิบัติ

Mazmanian and Sabatier (1980) ได้กล่าวถึงขอบเขตของนโยบายที่ถูกแปลงออกมาเป็นวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและการนำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่สามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว จะต้องคำนึงถึง

1) นโยบายอยู่ภายใต้ทฤษฎีที่มีเหตุผล(validity of causal theory underlying statute) การระบุนูเรียนไซของวัตถุประสงค์และการมอบอำนาจความรับผิดชอบให้กับหน่วยงานปฏิบัติการ จะทำให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามที่เสนอ และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ ทฤษฎีดังกล่าวประกอบไปด้วยองค์ประกอบสองประการคือ “ความมีเหตุผลทางวิชาการ” และ

“ประสิทธิผลของการนำไปปฏิบัติ” โดยองค์ประกอบตัวแรกเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายและการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบาย ส่วนองค์ประกอบตัวหลังนั้นจะเกี่ยวข้องกับความสามารถของหน่วยปฏิบัติในการที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งส่งผลกระทบต่อกลุ่มเป้าหมายนั้นน้อยที่สุด

2) ความชัดเจนและเที่ยงตรงของวัตถุประสงค์ของนโยบาย (precision and clear ranking of statutory objectives) การจัดลำดับความสำคัญของนโยบายที่เกี่ยวข้องเป็นสิ่งที่ไม่ได้ในการประเมินผลเช่นเดียวกับทิศทางที่ชัดเจนในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และความเพียงพอของทรัพยากรที่มีในการสนับสนุนดำเนินการตามวัตถุประสงค์นั้น

Rein(1983) เสนอว่าเป้าหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ เงื่อนไขสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของนโยบาย เพราะเป้าหมายไม่ใช่เป็นเพียงสัญลักษณ์แต่จะต้องเป็นจริง และเป้าหมายที่คลุมเครือ จะนำไปสู่การกำหนดแผนงานและขั้นตอนการนำไปปฏิบัติที่สลับซับซ้อน แต่ถ้าหากแผนการปฏิบัติงานมีเป้าหมายชัดเจน จะทำให้การกำหนดเครื่องมือการให้ความสนับสนุน การให้การชี้แนะและอื่นๆ มีลำดับขั้นตอนชัดเจนแน่นอน

Gunn(1984) เสนอว่า นโยบายที่จะนำไปสู่การปฏิบัติในหลักการควรจะต้องอยู่บนรากฐานของทฤษฎี สาเหตุและผลที่เที่ยงตรงเชื่อถือได้ ที่ผ่านมานโยบายบางครั้งไม่มีประสิทธิผล ไม่ใช่เพราะมีการนำไปสู่การปฏิบัติที่ใช้ไม่ได้ หากแต่เป็นเพราะนโยบายเหล่านั้นไม่ได้เรื่องมากกว่า ที่เป็นเช่นนั้น เป็นเพราะนโยบายนั้นๆ ไม่ได้ตั้งอยู่บนรากฐานของการเข้าใจปัญหาที่จะแก้ไขอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะในประเด็นของสาเหตุและการเยียวยาแก้ไข หรือในประเด็นเกี่ยวกับเรื่องของโอกาสตรงนี้เป็นอีกเงื่อนไขหรือปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่ดีหรือที่สมบูรณ์ไม่สามารถบรรลุผลในทางปฏิบัติได้

มยุรี อนุมานราชธน(2547:212) ได้สรุปปัจจัยกำหนดความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติในส่วนของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย มีดังนี้

1) นโยบายที่มีพื้นฐานอยู่บนทฤษฎี/หลักสาเหตุและผลลัพธ์ที่เชื่อถือได้ โดยที่บางทีนโยบายประสบความสำเร็จล้มเหลว เนื่องจากผู้กำหนดนโยบายไม่เข้าใจปัญหาที่นโยบายต้องการแก้ไขอย่างเพียงพอว่าอะไรเป็นสาเหตุ อะไรเป็นทางแก้ไขปัญหา อะไรเป็นโอกาส หรืออะไรเป็นอาการของปัญหา Pressman and Wildavsky(1973) กล่าวว่า นโยบายคือ สมมติฐานเกี่ยวกับเงื่อนไขที่ต้องเกิดขึ้นก่อนผลลัพธ์ที่คาดหวัง แนวความคิดเกี่ยวกับหลักเหตุผลของผู้กำหนดนโยบายก็คือ ถ้ากิจกรรม X เกิดขึ้น ณ เวลา t_1 แล้ว ผลลัพธ์ Y จะเป็นผลตามมา ณ เวลา t_2 ทุกนโยบายจะเป็นไปตามทฤษฎี/หลักสาเหตุและผลลัพธ์ตามความเข้าใจของผู้กำหนดนโยบาย แต่ความเข้าใจเหล่านี้มักไม่กล่าวไว้ขณะนำนโยบายไปปฏิบัติ ถ้านโยบายล้มเหลวอาจเป็นเพราะตามทฤษฎี/หลักเหตุผลที่เป็นพื้นฐานของนโยบายไม่ถูกต้องมากกว่าที่จะเป็นเพราะการดำเนินงาน

ตามนโยบายไม่ได้ Bardach(1977) กล่าวว่าถ้านโยบายมีพื้นฐานอยู่บนทฤษฎี/หลักเหตุผลที่ไม่ถูกต้อง นโยบายจะล้มเหลวอย่างแน่นอนไม่ว่าจะนำไปปฏิบัติได้ดีเพียงใด

2) ความเข้าใจและความเห็นพ้องกันในวัตถุประสงค์ โดยที่ปัจจัยนี้เป็นสิ่งจำเป็นตลอดระยะเวลาที่มีการนำนโยบายไปปฏิบัติ วัตถุประสงค์ของนโยบายควรจะกำหนดในลักษณะเฉพาะเจาะจงและในลักษณะที่วัดได้เป็นตัวเลข/เชิงปริมาณ วัตถุประสงค์นั้นควรเป็นที่เข้าใจและเห็นพ้องกันในองค์การ รวมทั้งควรสอดคล้องกันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน เพื่อนำวัตถุประสงค์มาเป็นแนวทางกำหนดทิศทางและควบคุมโครงการ ในความเป็นจริง เป็นเรื่องยากที่จะกำหนดวัตถุประสงค์ในลักษณะดังกล่าว วัตถุประสงค์ที่เป็นทางการอาจจะไม่สอดคล้องกันเอง และอาจจะขัดแย้งกันเนื่องจากกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับนโยบายนำวัตถุประสงค์ที่ไม่เป็นทางการของกลุ่มเข้ามารวมไว้ในวัตถุประสงค์ของนโยบาย/แผนงาน/โครงการ จึงทำให้เกิดความสับสนในวัตถุประสงค์ของนโยบายมากขึ้น วัตถุประสงค์ที่เป็นทางการมักจะไม่เป็นที่เข้าใจกัน เพราะกระทรวง กรม สำนักงานใหญ่ หรือหน่วยงานแม่แม้มักไม่ค่อยใช้การติดต่อสื่อสารจากล่างขึ้นบนและจากภายนอกองค์การ แม้ว่าวัตถุประสงค์จะเป็นที่เข้าใจและเห็นพ้องต้องกันตั้งแต่ขั้นการกำหนดนโยบาย ในการนำนโยบายไปปฏิบัติความเข้าใจและความเห็นพ้องต้องกันอาจแปรเปลี่ยนไปในช่วงอายุของนโยบาย/แผนงาน/โครงการ เพราะวัตถุประสงค์ของนโยบายอาจจะเป็นวัตถุประสงค์ที่สืบเนื่องกัน เป็นวัตถุประสงค์ที่เพิ่มขึ้นจากวัตถุประสงค์เดิม เป็นวัตถุประสงค์ที่ขยายจากวัตถุประสงค์เดิม และเป็นวัตถุประสงค์ใหม่ซึ่งเข้ามาแทนที่ ลักษณะของวัตถุประสงค์ดังกล่าวอาจทำให้กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติมีความยุ่งยากและอาจทำให้นโยบายนั้นๆ ไม่ประสบความสำเร็จได้

ศุภชัย ยาวะประภา(2548,104-105) ได้สรุปถึงตัวชี้ที่จะแสดงให้เห็นถึงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของนโยบาย เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของนโยบายนั้น มีลักษณะดังนี้ 1)ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ 2) ความสอดคล้องต้องกันของวัตถุประสงค์ 3) ความยากง่ายในการรับรู้วัตถุประสงค์ 4)ดัชนีชี้ความสำเร็จของนโยบาย 5) ความเที่ยงตรงของข่าวสารที่มีไปยังผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

สมบัติ อารงธัญวงศ์(2550:346-347) ได้สรุปคุณลักษณะของวัตถุประสงค์ของนโยบาย โดยในการพิจารณาองค์ประกอบของวัตถุประสงค์ของนโยบาย นักวิเคราะห์นโยบายจะต้องพิจารณาให้ครอบคลุมทุกประเด็น ดังนี้ 1) ความครอบคลุมประเด็นปัญหา นโยบาย 2) ความสอดคล้องกับค่านิยมของสังคม 3) ความชัดเจนและความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ 4) ความสมเหตุสมผล 5) ความสอดคล้องกับทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ 6)ความสอดคล้องทางการเมือง และ 6)การกำหนดกรอบเวลาที่เหมาะสม

กล้า ทองขาว(2548 :184) ได้สรุปปัจจัยกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยในส่วนของปัจจัยด้านข้อความนโยบาย ได้กล่าวไว้ว่า ข้อความนโยบาย หมายถึง ข่าวสารนโยบาย ที่ระบุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายนโยบาย หรือระบุมাত্রฐานนโยบายหรือมาตรฐานแผนงาน หากพิจารณาลึกลงไปถึงแผนกลยุทธ์หรือแผนงานหรือโครงการที่รองรับนโยบาย ข้อความนโยบายจะหมายถึงเป้าหมาย วัตถุประสงค์ รวมทั้งขั้นตอนหรือกลยุทธ์ต่างๆ ที่กำหนดไว้ หรืออาจหมายถึงแนวปฏิบัติที่อาจจัดทำเป็นคู่มือแก่ผู้รับผิดชอบ เพื่อนำไปปฏิบัติให้เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายนั้น ข้อความนโยบายจะหมายรวมการระบุองค์การรับผิดชอบขยายที่นโยบายครอบคลุมถึง แม้กระทั่งระเบียบวิธีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล หากข้อความนโยบายมีความชัดเจนไม่คลุมเครือ โอกาสที่นโยบายจะประสบผลสำเร็จในขั้นนำไปปฏิบัติจะมีมาก แต่หากข้อความนโยบายมีความคลุมเครือไม่ชัดเจน เช่น วัตถุประสงค์ของนโยบายไม่ชัดเจนหรือขัดแย้งกัน อาจเป็นอุปสรรคในขั้นการนำไปปฏิบัติ ทำให้โอกาสที่นโยบายจะบรรลุผลสำเร็จเป็นได้ยาก

จากแนวคิดที่รวบรวม จึงอาจสรุปได้ว่า ปัจจัยมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายนั้น มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ 1)เป้าหมายและวัตถุประสงค์สามารถเป็นจริงได้ 2)เป้าหมายและวัตถุประสงค์มีความที่ชัดเจน 3) มีพื้นฐานอยู่บนทฤษฎี/หลักสาเหตุและผลลัพธ์ที่เชื่อถือได้ และ 4) วัตถุประสงค์ของแผนงาน โครงการ และกิจกรรมมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย หมายถึงการระบุรายละเอียดของวัตถุประสงค์ของนโยบายในลักษณะที่เป็นปริมาณหรือคุณภาพเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานตามนโยบาย

2) ปัจจัยด้านทรัพยากรของนโยบาย

กล้า ทองขาว(2548 :50) ได้กล่าวถึงความหมายทรัพยากรนโยบาย ว่าคือสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการบริหารนโยบาย ทรัพยากรนโยบายอาจรวมถึง เงินและสิ่งเสริมที่งบประมาณกำหนดไว้ในแผนงานและโครงการ

Edwards(1980) ได้กล่าวถึงบทบาทของปัจจัยทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับผลการนำนโยบายไปปฏิบัติให้มีประสิทธิผลว่า ไม่ว่าคำสั่งการนำนโยบายไปปฏิบัติจะมีความชัดเจนและแน่นอนเพียงใด และไม่ว่าจะมีการถ่ายทอดข้อความที่เที่ยงตรงแค่ไหน ถ้าผู้ปฏิบัติที่รับผิดชอบการนำนโยบายไปปฏิบัติขาดทรัพยากรที่จำเป็นจะต้องใช้ในการทำงาน การนำนโยบายไปปฏิบัติก็จะไม่มีประสิทธิผลแต่อย่างใด ทรัพยากรที่สำคัญในการนำนโยบายไปปฏิบัติหมายถึงรวมถึงจำนวนบุคลากรที่พอเหมาะและมีความชำนาญเพียงพอในการทำงาน มีระบบสารสนเทศที่สอดคล้องและ

พอเพียง และได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี ผู้มีอำนาจที่จะให้ความมั่นใจว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติจะเป็นไปตามความตั้งใจ จะต้องจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ได้แก่ สถานที่ปฏิบัติงาน เครื่องมือ และงบประมาณที่จะเป็นจะต้องใช้ในการทำงานให้เหมาะสม

Gunn(1984) เสนอว่า ทรัพยากรและเวลาที่เพียงพอ ในประการนี้หมายถึงนโยบายต่างๆ ที่มีความเป็นไปได้ทั้งในทางกายภาพและทางการเมือง บางครั้งอาจจะล้มเหลวหรือไม่สามารถบรรลุผลตามเจตนารมณ์ สาเหตุอาจจะเนื่องมาจากการมีการตั้งความหวังมากเกินไป หรือไม่ก็อาจจะเป็นเพราะข้อจำกัดของเวลาและทรัพยากร อาทิ การเงินที่อาจจะได้รับไม่เพียงพอ เช่นเดียวกันกับเรื่องของเงื่อนไขเวลาทำให้การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่ดีเกิดขึ้นไม่ได้

สมบัติ อารังธัญวงศ์(2550:444-445) ได้กล่าวว่าทรัพยากรเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าปัจจัยอื่น โดยที่ทรัพยากรของนโยบายหมายถึงทั้งเงินทุน เวลา และบุคลากร ตลอดจนเทคโนโลยีและอุปกรณ์ที่จำเป็นต่างๆ แต่ในความเป็นจริงของสังคมทั่วไปนั้น มักพบว่าทรัพยากรไม่เพียงพอต่อการพัฒนาโครงการต่างๆ เพราะทุกสังคมล้วนมีทรัพยากรจำกัด ดังนั้นการใช้ทรัพยากรที่ถูกต้อง จึงต้องคำนึงถึงการจัดลำดับความสำคัญของแผนงานและโครงการ รวมทั้งกลยุทธ์ในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

สำหรับทรัพยากรเรื่องเวลานั้น กล่าวได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญไม่น้อยเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากปฏิทินการทำงานโดยทั่วไป จะระบุวันสิ้นสุดของแผนงานและโครงการไว้ด้วย ทำให้ผู้ปฏิบัติที่รับผิดชอบถูกบังคับด้วยกรอบเวลาที่ชัดเจน ในกรณีที่กรอบเวลาสั้นเกินไป อาจเป็นอุปสรรคต่อความพยายามในการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ได้ผลครบถ้วนสมบูรณ์เพราะมีเวลาน้อยเกินไป เป็นต้น(Rivlin,1971)

ส่วนปัจจัยเรื่องบุคลากรนั้น นับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง สิ่งที่ได้รับผิดชอบการนำนโยบายไปปฏิบัติต้องคำนึงอยู่เสมอคือจะต้องเลือกสรรบุคลากรที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน และเป็นบุคคลที่มีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จ เป็นผู้มีความรับผิดชอบสูง เพื่อให้มั่นใจได้ว่าจะได้บุคลากรที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้ความมั่นใจว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จตามเป้าประสงค์

สมพร เฟื่องจันทร์(2539:152) ในกล่าวถึงในกลไกที่สำคัญของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในส่วนของการจัดสรรงบประมาณ(allocation of resources) มีผลโดยตรงต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติไม่น้อยกว่าประเด็นอื่นๆ ทั้งนี้ เพราะว่าเราจำเป็นต้องใช้เงินในการผลักดันให้เกิดกิจกรรมต่างๆ เพื่อผลิตสินค้าและบริการต่างๆ เป็นสิ่งจูงใจให้กับผู้ทำการแทน และจัดหาผลประโยชน์ในรูปแบบตัวเงินให้กับผู้เข้าข่ายบางกลุ่ม เป็นต้น

นอกเหนือไปจากทรัพยากรการเงินแล้ว เวลา ก็ถือเป็นทรัพยากรสำคัญอีกอย่างหนึ่ง กล่าวคือ ประการแรก ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติอาจเร่งการปฏิบัติเร็วกว่ากำหนดในเมื่อเวลาในการดำเนินงานงวดเข้ามา ประการที่สอง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติอาจอ้างเอาเวลามาเป็นเหตุผลว่าไม่มีเวลาเพียงพอในการดำเนินงาน ซึ่งมักพบบ่อยๆ

มยุรี อนุমানราชธน(2547:212) ได้สรุปปัจจัยกำหนดความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติในส่วนของปัจจัยทรัพยากรองค์การ มีดังนี้

1) เวลาและทรัพยากรที่เพียงพอสำหรับการดำเนินการตามแนวทาง/แผนงาน/โครงการ โดยที่เงื่อนไขด้านเวลาและทรัพยากรมักจัดเป็นข้อจำกัดภายนอกตัวนโยบาย นโยบายที่มีความเป็นไปได้ทางด้านกายภาพและทางด้านการเมืองอาจจะไม่สัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด เนื่องจากทัศนคติของผู้เกี่ยวข้องคาดหวังจากนโยบายมากเกินไปในระยะเวลานานสั้น อีกเหตุผลหนึ่งก็คือข้อจำกัดด้านงบประมาณอาจทำให้แนวทาง/แผนงาน/โครงการต้องเผชิญปัญหาด้านทรัพยากรไม่เพียงพอ สิ่งที่ควรคำนึงถึงคืองบประมาณไม่ใช่ทรัพยากร กระบวนการแปลงงบประมาณให้เป็นทรัพยากรอาจเกิดความล่าช้า ความกลัวที่ต้องคืนงบประมาณที่ไม่ได้นำไปดำเนินงานในตอนสั้นปีงบประมาณทำให้หน่วยงานภาครัฐใช้งบประมาณอย่างเร่งรีบ บางครั้งใช้จ่ายงบประมาณไปในแผนงาน/โครงการที่ไม่เกิดประโยชน์ใช้งบประมาณอย่างเร่งรีบ บางครั้งใช้จ่ายงบประมาณไปในแผนงาน/โครงการที่ไม่เกิดประโยชน์

2) การวางแผนจัดสรรทรัพยากรที่ต้องการใช้ โดยที่ในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ต้องมีการผสมผสานทรัพยากร การไม่มีงบประมาณในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งก่อความเสียหายที่ร้ายแรงน้อยกว่าการไม่มีทรัพยากรที่ต้องการใช้ เพราะงบประมาณอาจจะไม่สามารถแปรเปลี่ยนไปเป็นทรัพยากรที่ต้องการ เช่น ที่ดิน วัสดุอุปกรณ์ หรือแรงงานในขณะดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ ผู้บริหารโครงการและผู้ยกร่างโครงการจึงต้องใช้เทคนิคโครงข่ายในการวางแผนและควบคุมกำลังคนและสินค้าคงคลัง เทคนิคเหล่านี้ช่วยแก้ไขปัญหามีทรัพยากรมากเกินไป และจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสมในขณะดำเนินงานโครงการ

จากแนวคิดที่รวบรวม จึงอาจสรุปได้ว่า ปัจจัยทรัพยากรของนโยบายนั้น มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ ความเพียงพอและความเหมาะสม

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของทรัพยากรของนโยบาย หมายถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการบริหารนโยบาย โดยรวมถึงงบประมาณ และการสนับสนุนอื่น ที่กำหนดไว้ในแผนงาน

งบประมาณ

กิติมา ปรีดีดีลิก (2523: 15) ให้ความหมายงบประมาณคือแผนการเงินของรัฐบาลที่จัดทำขึ้นเพื่อแสดงรายรับและรายจ่ายของโครงการต่าง ๆ ที่รัฐบาลกำหนดว่าจะกระทำในระยะเวลาที่กำหนด โดยกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายของแต่ละโครงการว่าจะต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนเท่าใด และจะหาเงินจากทางใดเพื่อนำมาใช้จ่ายตามโครงการนั้น สอดคล้องกับไพศาลชัยมงคล (2517: 19) อธิบายว่า งบประมาณ คือ แผนเบ็ดเสร็จซึ่งแสดงออกในรูปตัวเงิน แสดงโครงการดำเนินงานทั้งหมดในระยะเวลาหนึ่ง และยังสอดคล้องกับนักวิชาการทางการเงินอื่นๆ อีกหลายท่าน ซึ่งพอสรุปได้ว่า งบประมาณคือ แผนเบ็ดเสร็จซึ่งแสดงออกในรูปตัวเงิน แสดงโครงการดำเนินงานทั้งหมดในระยะเวลาหนึ่ง แผนนี้จะรวมถึงการกะประมาณบริการ กิจกรรมโครงการ และค่าใช้จ่าย ตลอดจนทรัพยากรที่จำเป็นในการสนับสนุนและในการดำเนินงานให้บรรลุตามแผนดังกล่าวนี้ ย่อมประกอบด้วยการกระทำ 3 ขั้นตอนด้วยกัน คือ 1. การเตรียม 2. การอนุมัติ 3. การบริหาร

ประชุม รอดประเสริฐ(2547:208) ได้กล่าวถึงงบประมาณว่าเป็นเครื่องมือและปัจจัยที่สำคัญของการวางแผน เพราะงบประมาณเป็นการแจกแจงถึงรายละเอียดในการปฏิบัติงาน และค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการปฏิบัติตามแผนงาน ทั้งในแต่ละกิจกรรมและโดยรวมทั้งหมดของแผนงาน การงบประมาณมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญต่อการวางแผนดังนี้ คือ 1) เพื่อการวางแผนและการปรับปรุงแผนงาน โดยการงบประมาณจะเป็นตัวกำกับให้แผนงานดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และให้มีการปรับปรุงแผนเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น 2) เพื่อประสานการปฏิบัติงานตามแผนของหน่วยงานต่างๆ ภายในองค์การให้ดำเนินการด้วยดีและไม่ซ้ำซ้อนกันและ 3) เพื่อควบคุมการดำเนินงานโดยพิจารณาจากผลงานที่เกิดขึ้นเทียบกับมาตรฐานที่กำหนดไว้

จากความหมายของงบประมาณ พอจะเห็นได้ว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ กิจกรรม ทรัพยากรที่ต้องการในการดำเนินงาน โดยตีออกมาในรูปของเงิน ระยะเวลา ที่จะดำเนินงานหรือแผนที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่าย และประการสุดท้ายคือ รายได้ที่จะนำมาจัดทำเป็นรายจ่าย

ความสำคัญของงบประมาณ เงินเป็นปัจจัยหนึ่งในการดำเนินงาน และเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญค่อนข้างสูงจนกระทั่งบางคนถือว่าเป็นปัจจัยที่สามารถทำให้เกิดปัจจัยด้านอื่นๆ ได้ด้วย เงินหรืองบประมาณย่อมมีความสำคัญในการดำเนินงานทั้งในระดับประเทศและในระดับต่ำลงมาทุกระดับจนกระทั่งถึงหน่วยปฏิบัติ หากเป็นองค์การทางการศึกษาก็คือ สถานศึกษา หากพิจารณาถึงความสำคัญของงบประมาณที่มีต่อสถานศึกษาแล้วจะได้ว่า

1. เป็นเครื่องมือในการบริหารงานของสถานศึกษาในการดำเนินงานตามนโยบายของสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการก็ตาม จะต้องใช้งบประมาณ ซึ่งงบประมาณนี้อาจจะอยู่ในรูปของเครื่องมือ เครื่องใช้ หรือค่าบริการต่างๆ เพื่อให้แผนงานหรือโครงการที่สถานศึกษากำหนดไว้นั้นบรรลุเป้าหมายที่กำหนด หากขาดงบประมาณแล้ว การดำเนินงานก็ย่อมจะเป็นไปไม่ได้

2. เป็นเครื่องมือในการควบคุมนโยบายของสถานศึกษาในการดำเนินงานของสถานศึกษา จะต้องจัดทำให้สอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้นการจัดสรรงบประมาณต่างๆ ของกระทรวง จึงมีการพิจารณาคัดเลือก เรียงลำดับความสำคัญของแผนงานและโครงการเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายในระดับกระทรวง

3. เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการใช้จ่ายงบประมาณเป็นการดำเนินงานตามแผนการและโครงการที่สอดคล้องกับแนวนโยบายและเป้าหมายของกระทรวง ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องจึงสามารถจะใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาได้

จากที่กล่าวมา เห็นว่า งบประมาณมีความสำคัญและเป็นหนึ่งในปัจจัยการบริหารที่มีความสำคัญกับความสำเร็จของนโยบายเป็นอย่างมากทั้งในด้านการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการ การควบคุมการดำเนินงานและการตรวจสอบ

ในการวิจัยครั้งนี้ให้ความหมายงบประมาณว่า หมายถึง แผนการเงินที่จัดทำขึ้นเพื่อการแจกแจงถึงรายละเอียดในการปฏิบัติงาน และค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการปฏิบัติตามแผนงานทั้งในแต่ละกิจกรรมและโดยรวมทั้งหมดของแผนงาน ที่ต้องมีการจัดสรรอย่างเหมาะสมและทั่วถึง

การสนับสนุนอื่นๆที่กำหนดไว้ในแผนงาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(2545) ได้สรุปปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในโรงเรียน ดังนี้

1. การฝึกอบรมครูและบุคลากรในโรงเรียน โดยต้องมีเป้าหมายของการฝึกอบรมที่ชัดเจน และเน้นการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อทำให้เกิดการนำความรู้และทักษะไปใช้ในการเรียนการสอนได้จริง

2. การพัฒนาและการใช้ประโยชน์จากเนื้อหาบทเรียนผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

3. การใช้ประโยชน์จากระบบเครือข่ายการเรียนการสอน

4. การจัดโครงสร้างพื้นฐานที่เพียงพอและนักเรียนสามารถใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด

5. การจัดหลักสูตรและสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในการเรียนการสอน

6. การตื่นตัวของผู้บริหารจนถึงระดับนักเรียน เจ้าหน้าที่ และเครือข่ายความร่วมมือต่างๆ ต่อการทำให้เกิดการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในโรงเรียน

รัฐบาลสหรัฐได้ใช้นโยบาย “เสาหลักสี่ต้น” (Four Pillars’ Policy) ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษาในโรงเรียน เสาหลักที่สี่ต้นซึ่งต้องเชื่อมโยงกันนั้นได้แก่ฮาร์ดแวร์ การเชื่อมต่อ เนื้อหาและการพัฒนาวิชาชีพ (CEO Forum 1997) โดยในส่วนของ การเชื่อมต่อโรงเรียนเข้ากับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและสนับสนุนการวางเครือข่ายภายในโรงเรียน โครงสร้างพื้นฐานทางสารสนเทศในโรงเรียนมีองค์ประกอบ 4 ประการคือ

- 1) โครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคม ซึ่งมีตั้งแต่เครือข่ายความเร็วต่ำ (narrowband) ไปจนถึงเครือข่ายความเร็วสูง (broadband)
- 2) อุปกรณ์ต่าง ๆ ทั้งฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ อุปกรณ์ต่อพ่วงและการเดินสาย
- 3) การออกแบบอาคาร
- 4) การบริหารและการให้ความสนับสนุนด้านเทคนิค

จากแนวคิดที่รวบรวมมา จะเห็นได้ว่าสำหรับนโยบายทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศแล้ว นอกจากงบประมาณ และสิ่งเสริมที่ปวงที่กำหนดไว้ในแผนงานและโครงการ ที่ช่วยให้ความสะดวกต่อประสิทธิภาพของการนำนโยบายไปปฏิบัติ อาทิ บุคลากร เวลา สถานที่ อุปกรณ์ ฯลฯ แล้ว ยังต้องมีสิ่งที่เกี่ยวข้องกับทางเทคนิคเพิ่มขึ้นอีก โดยเมื่อพิจารณาจากของแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ ซึ่งจำแนกเป็น 4 วิทยุศาสตร์ ได้แก่ 1)คุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน 2)การบริหารจัดการและให้บริการทางการศึกษา 3)การผลิตและการพัฒนาบุคลากรด้าน ICT และ 4)โครงสร้างพื้นฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายแผนงาน/กิจกรรม จะเกี่ยวข้องกับ

- 1) การพัฒนาผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา
- 2) การพัฒนาด้านเนื้อหา สื่ออิเล็กทรอนิกส์(Courseware)
- 3) การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (eLearning)

4) การจัดทำระบบงานคอมพิวเตอร์(Application Software) ที่ใช้เป็นระบบบริหารกลาง เช่น ระบบบริหารงานบุคคล ระบบบริหารงานนักเรียนนักศึกษาฯ

5) การจัดหาซอฟต์แวร์ที่ถูกต้องตามกฎหมาย

ในการวิจัยครั้งนี้ให้ความหมายการสนับสนุนอื่นๆที่กำหนดไว้ในแผนงาน หมายถึง องค์ประกอบหนึ่งในทรัพยากรนโยบาย นอกเหนือจากงบประมาณ เป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมให้ความสะดวกต่อประสิทธิผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ที่ต้องมีการจัดสรรอย่างเหมาะสมและทั่วถึง

3) ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม

กล้า ทองขาว(2548 :50) ได้กล่าวถึงการสื่อสารเกี่ยวกับมาตรฐานงานและวัตถุประสงค์นโยบาย เพื่อให้ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติแต่ละหน่วยงานที่ร่วมรับผิดชอบและแผนงานโครงการ มีความรู้ความเข้าใจสอดคล้องกัน การสื่อสารภายในองค์กรและระหว่างองค์กรมิใช่เรื่องง่าย หากผู้กำหนดนโยบายไม่สามารถเรียบเรียงแนวปฏิบัติ ที่ต้องการให้ผู้ปฏิบัตินำไปใช้ชัดเจนเป็นมาตรฐานเดียวกัน เพราะหากข้อกำหนดหรือแนวปฏิบัติไม่ชัดเจน อาจทำให้มีการแปลงสารเกิดขึ้นได้ง่าย หรือพร้อมที่จะเกิดความขัดแย้งระหว่างผู้ปฏิบัติได้ตลอดเวลา การนำนโยบายไปปฏิบัติควรมีกลไกขับเคลื่อนกิจกรรมทุกส่วนให้เข้าใจตรงกัน เกี่ยวกับมาตรฐานงานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ระหว่างฝ่ายบริหารกับผู้ปฏิบัติ

Van Horn and Van Meter(1976,อ้างถึงในสมบัติ อัจฉริยวงศ์,2550:450) เสนอว่ามาตรฐานนโยบายเป็นเพียงคำแนะนำตักเตือน ผู้ปฏิบัติจะไม่ยินยอมทำตามถ้าไม่มีการสื่อข้อความให้ทราบอย่างชัดเจนเพียงพอเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้ปฏิบัติต้องกระทำ การติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กร เป็นงานที่ยากและซับซ้อนในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร เป็นเรื่องที่ยากต่อการหลีกเลี่ยงที่ผู้ติดต่อสื่อสารจะบิดเบือนทั้งโดยเจตนาและไม่เจตนา โดยเลือกเน้นและตีความเอง ยิ่งไปกว่านั้นแหล่งต่างๆ ภายในรัฐบาลกลางก็ขาดรูปแบบที่เป็นเอกภาพในการให้คำสั่งและการตีความ ดังนั้น จึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะสำรวจธรรมชาติและเนื้อหาของคำแนะนำ คำสั่งและคำชี้แจงที่สื่อสารจากผู้นำนโยบายไปปฏิบัติจากระดับรัฐบาลกลางสู่หน่วยปฏิบัติ ในส่วนความจำเป็นของการมีมาตรการควบคุมบังคับ เนื่องจากระบบความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรของรัฐ ไม่มีสายการบังคับบัญชาที่จะสั่งการให้ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ การนำนโยบายไปปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จจึงต้องมีกลไกและกระบวนการเพื่อให้เจ้าหน้าที่ระดับกลางและระดับท้องถิ่นปฏิบัติให้สอดคล้องกับมาตรฐานนโยบาย(Schultze,1969:202;Neustadt,1960)

เจ้าหน้าที่ส่วนกลางอาจใช้มาตรการสำคัญ 3 ประการ เพื่อให้หน่วยงานและบุคลากรนำนโยบายไปปฏิบัติให้เป็นไปตามเป้าหมาย ได้แก่ บรรทัดฐาน สิ่งจูงใจ และการลงโทษ

โดยที่บรรทัดฐานและสิ่งจูงใจเป็นเทคนิคในการบังคับใช้ที่นิยมกันมาก โดยมีวิธีการสำคัญ คือการหลอหลอมทางสังคม การโน้มน้าว และการนำเข้ามามีส่วนร่วม สำหรับสิ่งจูงใจนอกจากจะเป็นตัวเงินแล้ว รัฐบาลกลางอาจให้ความช่วยเหลือเมื่อหน่วยปฏิบัติเผชิญกับความกดดันจากสภาพแวดล้อม นอกจากนี้อาจใช้รูปแบบของการควบคุม(surveillance) อื่นๆ ด้วย อาทิเช่น การตรวจเยี่ยม การตรวจสอบ การประเมินผล และการทบทวนแผนงาน เป็นต้น

ในการวิจัยครั้งนี้ให้ความหมายการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม หมายถึง กลไกของการทำให้ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ มีความรู้ความเข้าใจสอดคล้องกันในมาตรฐานงานและวัตถุประสงค์นโยบาย ซึ่งได้แก่การติดต่อสื่อสาร และกิจกรรมส่งเสริม

การติดต่อสื่อสาร

ประชุม รอดประเสริฐ(2547:352) ได้กล่าวถึงการสื่อความหมาย (Communication) เป็นคุณลักษณะที่จำเป็นประเภทแรกที่มีผลกระทบต่อระบบการควบคุม เพราะการควบคุมเป็นปัจจัยอันสำคัญของความสำเร็จหรือการบรรลุถึงวัตถุประสงค์ ถ้าทุกคนในหน่วยงานไม่ทราบแน่ชัดถึงวัตถุประสงค์ ความเป็นมาตรฐาน หรือวิธีการปฏิบัติ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์นั้นแล้ว การดำเนินงานย่อมเป็นไปได้ จะนั้นการสื่อความให้บุคลากรในหน่วยงานได้ทราบและเข้าใจถึงสิ่งดังกล่าว นอกจากจะช่วยให้การปฏิบัติงานบรรลุถึงวัตถุประสงค์แล้ว ยังจะช่วยให้ทุกคนในหน่วยงานได้เข้าใจถึงธรรมชาติและความจำเป็นของระบบการควบคุมที่มีต่อการปฏิบัติงาน และยังทำให้แต่ละบุคคลมีพฤติกรรมที่เหมาะสมตามความต้องการของหน่วยงานอีกด้วย

การสื่อความหมายนโยบายนั้น ทำได้ 2 วิธีคือ(ประชุม รอดประเสริฐ ,2547:58-59) 1)การบอกกล่าวด้วยวาจา(Verbal policy) ซึ่งเป็นนโยบายที่มีได้เขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร นโยบายในลักษณะนี้มักเป็นนโยบายของการบริหารงานกิจการขนาดเล็กที่ไม่มี ความสลับซับซ้อน และมีคนปฏิบัติงานน้อย หัวหน้างานหรือผู้บริหารเพียงชี้แจงบอกกล่าวด้วย วาจาก็เป็นที่เข้าใจร่วมกันโดยง่าย นโยบายประเภทนี้มีความยืดหยุ่นสูงและเปลี่ยนแปลงได้ง่าย 2) นโยบายที่เขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร(Written policy) ซึ่งเป็นนโยบายที่มีการเผยแพร่อย่างเป็นทางการ เป็นนโยบายที่ใช้ในการบริหารองค์การขนาดใหญ่ที่มีความสลับซับซ้อน และมีคนเป็น จำนวนมากแบ่งหน่วยงานออกเป็นสัดส่วน นโยบายในลักษณะนี้จะเขียนไว้อย่างแน่ชัด การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมีผลกระทบกับหลายกลุ่มหลายฝ่าย การสื่อสารและการเผยแพร่โยบายมี ระเบียบกระบวนการที่จะต้องยึดถือ

Edwards(1980) ได้กล่าวถึงบทบาทของปัจจัยการติดต่อสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับ ผลการนำนโยบายไปปฏิบัติให้มีประสิทธิผลว่า ผู้ที่รับผิดชอบในการนำการตัดสินใจไปปฏิบัติ

จะต้องรู้ว่าตนกำลังจะทำอะไร คำสั่งในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องถูกถ่ายทอดไปสู่บุคลากรผู้ปฏิบัติอย่างเหมาะสม โดยจะต้องมีความชัดเจน(clarity) ที่เที่ยงตรง(accuracy) และมีความคงเส้นคงวา(consistency) ถ้าผู้ตัดสินใจนโยบายประสงค์ที่จะเห็นการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยไม่มีภาระอย่างชัดเจน ผู้ปฏิบัติอาจจะเข้าใจผิดต่อคำสั่งของผู้ตัดสินใจนโยบาย และก่อให้เกิดความสับสนต่อผู้ปฏิบัติจนผู้ปฏิบัติไม่แน่ใจว่าจะต้องทำอะไร ปรากฏการณ์ดังกล่าวจะเพิ่มโอกาสให้ผู้ปฏิบัติไม่นำนโยบายไปปฏิบัติตามความตั้งใจของผู้ตัดสินใจนโยบายหรือผู้สั่งการมากขึ้น

Gunn(1984) เสนอว่า การสื่อสารและการประสานงาน ตรงนี้เป็นอีกเงื่อนไขของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่สมบูรณ์ นั่นคือ จะต้องมีการสื่อสารและการประสานงานที่ดีระหว่างองค์กรหรือตัวแทนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับแผนงาน/โครงการ โดยที่จะต้องมีการบริการแบบหนึ่งเดียว เปรียบเหมือนกองทัพขนาดใหญ่แต่มีสายของการบังคับบัญชาเพียงสายเดียว ในแง่ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การสื่อสารมีความสำคัญและจำเป็นต่อการทำให้เกิดการประสานงานและต่อการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติโดยทั่วไป

การติดต่อสื่อสารเปรียบเทียบกับเส้นชีวิตขององค์การทุกองค์การ ในฐานะเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงระหว่างบุคคล กลุ่ม และองค์การเข้าด้วยกัน การติดต่อสื่อสารเป็นสื่อกลางในการนำปัจจัยนำเข้าจากสภาพแวดล้อมสู่องค์การ และส่งผลผลิตจากองค์การสู่สภาพแวดล้อมต่อไป สำหรับผู้บริหาร การติดต่อสื่อสารเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ผู้บริหารนำมาใช้ในการตัดสินใจ การติดตามงานและการแก้ไขให้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ และให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในขณะนั้น และจากผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารใช้เวลาประมาณ 80% กับการติดต่อสื่อสาร (Lunenberg and Ornstine, 1996: 177)

หน้าที่ของการสื่อสารในองค์การมี 4 ประการ(Scott and Mitchell, 1976 cited in Robbins, 2001: 310-311) ดังนี้

1) การสื่อสารมีหน้าที่ควบคุมพฤติกรรมของบุคคลในองค์การ โดยที่บุคลากรจะต้องปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ตามสายการบังคับบัญชา การสื่อสารแบบเป็นทางการจะช่วยให้ผู้บังคับบัญชาสามารถติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรว่าเป็นไปตามนโยบายและบทบาทหน้าที่หรือไม่ ในขณะที่การสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ ก็จะเป็นตัวควบคุมพฤติกรรมของกลุ่มไปด้วยเช่นกัน เช่น เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่กลุ่มผู้ปฏิบัติงานไปรบกวนสมาชิกของกลุ่มมากเกินไป พวกเขาจะใช้การติดต่อสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ ยับยั้ง หรือควบคุมพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของกลุ่ม

2) การสื่อสารเป็นการสร้างแรงจูงใจแก่บุคลากร ซึ่งการสื่อสารจะช่วยให้บุคลากรเกิดความกระตือรือร้นในงานที่ปฏิบัติ รวมถึงการที่จะปฏิบัติให้ดีขึ้นควรทำอย่างไร

ตลอดจนการรับทราบผลการปฏิบัติงานของตนเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพต่อไป และเสริมพลังให้บุคลากรมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

3) การสื่อสารจะช่วยให้เกิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคมแก่กลุ่มบุคลากร โดยที่ การสื่อสารจะเป็นกลไกพื้นฐานที่จะทำให้บุคลากรได้แสดงออกซึ่งความรู้สึกต่างๆ ต่อกัน เช่น ความรู้สึกพึงพอใจ หรือไม่สมหวัง อันจะนำไปสู่การเติมเต็มของความต้องการทางด้านสังคมของ บุคลากร

4) การสื่อสารจะช่วยสนับสนุนข้อมูลข่าวสารเพื่อเป็นทางเลือกในการ ตัดสินใจทั้งในระดับบุคคลหรือระดับกลุ่ม

เจ้าหน้าที่ส่วนกลางอาจใช้มาตรการสำคัญ 3 ประการ เพื่อให้หน่วยงานและ บุคลากรนำนโยบายไปปฏิบัติให้เป็นไปตามเป้าหมาย ได้แก่ บรรทัดฐาน สิ่งจูงใจ และการลงโทษ โดยที่บรรทัดฐานและสิ่งจูงใจเป็นเทคนิคในการบังคับใช้ที่นิยมกันมาก โดยมีวิธีการสำคัญ คือการ หล่อหลอมทางสังคม การโน้มน้าว และการนำเข้ามามีส่วนร่วม สำหรับสิ่งจูงใจนอกจากจะเป็นตัว เงินแล้ว รัฐบาลกลางอาจให้ความช่วยเหลือเมื่อหน่วยปฏิบัติเผชิญกับความกดดันจาก สภาพแวดล้อม นอกจากนี้อาจใช้รูปแบบของการควบคุม(surveillance) อื่นๆ ด้วย อาทิเช่น การ ตรวจเยี่ยม การตรวจสอบ การประเมินผล และการทบทวนแผนงาน เป็นต้น

กระบวนการติดต่อสื่อสาร

กระบวนการติดต่อสื่อสาร ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ (Robbins, 2001: 285-286) ดังนี้

1) แหล่งข่าวสารที่ต้องสื่อสาร (the communication source) ข่าวสารที่ ต้องการสื่อจะต้องมีแหล่งที่มา มีวัตถุประสงค์ที่ต้องการสื่อสาร

2) การส่งรหัส (encoding) ผู้ส่งสารจะต้องแปลงข่าวสารที่ต้องการสื่อสาร โดยการประมวลความคิดให้อยู่ในรูปของสัญลักษณ์ต่างๆ เช่น คำพูด รูปภาพ กริยาท่าทาง หรือ แผนผังเพื่อให้ผู้รับเข้าใจเงื่อนไข 4 ประการ ที่มีผลต่อการส่งรหัส คือ ทักษะ เจตคติ ความรู้และ ระบบสังคม และวัฒนธรรมของผู้ส่งรหัส

3) ข่าวสาร (message)

4) ช่องทางการสื่อสาร (channel) หมายถึง สื่อกลางที่เป็นช่องทางการเดิน ของข่าวสารที่ต้องการสื่อสาร อาจจะเป็นช่องทางที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ ถ้าเป็นช่อง ทางการสื่อสารที่เป็นทางการมาจากองค์การดำเนินการซึ่งข่าวสารจะเกี่ยวข้องกับการงานของ บุคลากร ส่วนช่องทางการสื่อสารที่ไม่เป็นทางการจะเป็นข่าวสารส่วนบุคคลหรือสังคม

5) การถอดรหัส (decoding)

6) ผู้รับสาร (receiver) การแปลความหมายข่าวสารจากผู้ส่งสาร ซึ่งก่อนที่ข่าวสารจะถึงผู้รับสารนั้น ข่าวสารที่อยู่ในรูปสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ถูกส่งมาตามช่องทางต่างๆ จะถูกแปลให้อยู่ในรูปแบบที่ผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ ประเด็นที่สำคัญสำหรับการสื่อสารที่จะให้ผู้รับสารได้เข้าใจข่าวสารตรงกับวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารนั้นขึ้นอยู่กับทักษะจากแหล่งที่ส่งสารในการเขียนหรือการพูด และผู้รับสารจะต้องมีทักษะในการอ่านหรือฟังเช่นกัน และยังมีข้อจำกัดของทักษะ เจตคติ ความรู้ ระบบสังคม และวัฒนธรรมอีกด้วย

7) การให้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback loop) เป็นการตรวจสอบถึงความสำเร็จในการสื่อสารว่าข่าวสารที่ส่งไปนั้น ผู้รับสารสามารถเข้าใจข่าวสารตรงกับวัตถุประสงค์หรือไม่ อย่างไร ข้อขัดข้องหรือประสบปัญหาในจุดใดเพื่อที่จะหาทางแก้ไขต่อไป

ทิศทางการสื่อสาร

การสื่อสารโดยทั่วๆ ไป มีทิศทางการสื่อสาร ดังนี้

1) การสื่อสารจากบนลงล่าง (downward communication) เป็นการสื่อสารตามลำดับชั้นของสายการบังคับบัญชา จากผู้บริหารไปสู่ผู้ปฏิบัติ เช่น คำแนะนำลักษณะงานประกาศ หรือคำสั่งต่างๆ ของหน่วยงาน นโยบาย ขั้นตอนการปฏิบัติงาน คู่มือและสิ่งพิมพ์ต่างๆ ของหน่วยงาน วัตถุประสงค์ของการสื่อสารรูปแบบนี้ เพื่อให้บุคลากรทราบแนวทางเกี่ยวกับลักษณะงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงาน และผลการปฏิบัติงานตลอดจนให้บุคลากรเกิดความซึ้งซาบในเป้าหมายขององค์การ (Katz and Kahn, 1978: 440)

2) การสื่อสารจากล่างขึ้นบน (upward communication) องค์การที่มีประสิทธิผลต้องการสื่อสารแบบนี้พอๆ กับความต้องการการสื่อสารจากบนลงล่าง ซึ่งการสื่อสารจากล่างขึ้นบนจะอยู่ในลักษณะของการประชุมพนักงาน open door policy จดหมายจากพนักงาน และการมีส่วนร่วมของกลุ่มทางสังคม เช่น กีฬา ทักษะศึกษา งานรื่นเริง การสื่อสารแบบนี้เป็นการเปิดโอกาสให้พนักงานได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น เสนอปัญหาหรือให้ข้อมูลป้อนกลับ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในการรับทราบข้อมูลจากผู้ปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด และสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง

3) การสื่อสารแบบแนวนอน (horizontal communication) เป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลภายในฝ่าย / แผนกด้วยกันหรือระหว่างฝ่าย / แผนก เป็นการสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการระหว่างบุคคล

4) การสื่อสารแบบแนวทแยง (diagonal communication) เป็นการสื่อสารที่เกิดขึ้นน้อยกว่าวิธีอื่นๆ ใช้ในสถานการณ์ที่สมาชิกขององค์การไม่สามารถใช้วิธีการสื่อสารผ่านช่องทางอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากทิศทางการสื่อสารที่กล่าวมา ข่าวลือ (grapevine) เป็นการสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการ โดยมีลักษณะดังนี้ 1) มีการส่งข้อความได้อย่างรวดเร็ว 2) สื่อสารด้วยปาก 3) มีการจัดการกับเหตุการณ์ที่ผิดปกติ 4) เป็นเรื่องเกี่ยวกับบุคคลมากกว่าประเด็นอื่นๆ 5) มักมีการสร้างข่าวลือ โดยเฉพาะระดับคนงาน 6) ใช้ใจผู้ปฏิบัติงานได้

การสื่อสารที่มีประสิทธิผล

จะเป็นความต้องการพื้นฐานที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายขององค์การ (Merryman A. 1996 cited in Luthans, 1998: 465) Barnard (1968 cited in Luthans, 1998: 466) ได้เสนอองค์ประกอบ 7 ประการที่สำคัญในการสื่อสารและสามารถทวงไว้ซึ่งวัตถุประสงค์อย่างแท้จริงขององค์การ องค์ประกอบดังกล่าว ได้แก่

- 1) ช่องทางการสื่อสารจะต้องมีความชัดเจนและแน่นอน
- 2) มีช่องทางการสื่อสารอย่างเป็นทางการที่แน่นอนแก่สมาชิกทุกคนในองค์การ
- 3) เส้นทางสื่อสารจะต้องสั้นและตรงประเด็นเท่าที่เป็นไปได้
- 4) เส้นทางสื่อสารอย่างเป็นทางการจะต้องถูกใช้งานได้อย่างปกติ
- 5) บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการสื่อสารจะต้องเป็นบุคคลที่มีความสามารถและมีจำนวนเพียงพอ
- 6) เส้นทางสื่อสารจะต้องไม่ถูกรบกวนในขณะที่มีการปฏิบัติงานตามหน้าที่
- 7) ระบบการสื่อสารทุกระบบต้องเชื่อถือได้

การติดต่อสื่อสารเป็นเครื่องมือหรือกลไกที่สำคัญในการบริหารงานในองค์การให้ไปสู่การบรรลุเป้าหมายสูงสุดขององค์การ ซึ่งการติดต่อสื่อสารจะเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ถ่ายทอดตั้งแต่วิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์การ กลยุทธ์ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ และกฎ ระเบียบ การปฏิบัติต่างๆ ไปสู่บุคลากรทั่วทั้งองค์การเพื่อความเข้าใจที่จะนำไปสู่การปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล รวมไปถึงการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน การขจัดข้อขัดแย้งภายในองค์การ การสร้างความเป็นฝึกแผ่นขององค์การ นำไปสู่การมีวัฒนธรรมองค์การที่แข็งแกร่ง ผู้บริหารจะต้องพัฒนาตนเองและมุ่งส่งเสริมให้บุคลากรภายในองค์การให้มีทักษะในการสื่อสารที่ดี สร้างระบบ กลไกและเครื่องมือที่ช่วยในการสื่อสารให้มีเพียงพอและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารที่มีประสิทธิภาพทั้งภายในและภายนอกองค์การ

สมพร เฟื่องจันทร์(2539:153) ในกล่าวถึงในกลไกที่สำคัญของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในส่วนของการสื่อความความหมายและกลไกควบคุมการปฏิบัติงานว่า แรงในส่วนนี้เป็นตัวเชื่อมกลไกอื่นๆ เพราะว่าการสื่อความหมายระหว่างผู้กำหนดนโยบาย ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ฝ่ายสนับสนุนให้มีการนำนโยบายไปปฏิบัติ หรือแม้แต่ผู้รับผลจากการนำนโยบายไปปฏิบัติด้วย โดยเหตุที่ผู้แสดงแต่ละคนในกระบวนการนโยบายจำเป็นต้องใช้การสื่อความหมายยอมแสดงออกโดยกลไกควบคุมการปฏิบัติตาม จากข้ออธิบายของ Amiti Etzioni(1964) ได้เสนอว่ามีกลไกให้บุคคลปฏิบัติตามอยู่ 3 ประเภท ดังนี้

- 1) กลไกควบคุมโดยใช้กำลัง(coercive power) ซึ่งก็คือ การใช้การลงโทษนั่นเอง
  - 2) โดยใช้อำนาจทางวัตถุ(utilitarian power) ซึ่งก็คือ การจัดหาทรัพยากรทางวัตถุ เช่น สินค้าและบริการต่างๆ
  - 3) โดยใช้อำนาจทางสัญลักษณ์(symbolic power) เป็นการให้รางวัลทางด้านสัญลักษณ์ต่างๆ เช่น ให้เป็นเกียรติยศ ให้การยอมรับ หรือการให้ความรัก เป็นต้น
- การใช้สื่อความหมายเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องรับรู้ซึ่งกันและกัน และใช้กลไกควบคุมให้ปฏิบัติตามอย่างเหมาะสม จะส่งผลให้การนำนโยบายไปปฏิบัติบรรลุผลในที่สุด

มยรี อนุমানราชธน(2547:216) ได้สรุปปัจจัยกำหนดความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติในส่วนของปัจจัยการติดต่อสื่อสารและประสานงานอย่างเต็มที่ว่า การติดต่อสื่อสารและประสานงานอย่างเต็มที่ระหว่างฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการบริหารโครงการเป็นสิ่งจำเป็น C.C. Hood(1976) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบจะเกิดขึ้นได้ต้องมีระบบการจัดการที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่มีความขัดแย้งภายในองค์กร ทั้งนี้เพราะโดยทั่วไปหน่วยงานและแผนกต่างๆ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มผู้ปฏิบัติงานต่างๆ ภายในองค์กรมักมีค่านิยม วัตถุประสงค์และผลประโยชน์ของตนเองที่ต้องการปกป้อง

การติดต่อสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการประสานงานในการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยทั่วไปมักไม่มีการติดต่อสื่อสารที่สมบูรณ์ แม้ระบบสารสนเทศอาจจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ แต่ไม่ได้ให้หลักประกันว่าข้อมูลและคำสั่งของผู้ส่งข้อมูลจะมีการนำไปปฏิบัติตามที่กำหนดหรืออย่างที่เขาใจกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากการประสานงานสัมพันธ์กับการใช้อำนาจส่วนตัวของผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ การประสานงานจึงไม่ใช่เพียงการติดต่อสื่อสารกันด้วยข้อมูลหรือการจัดโครงสร้างการบริหารที่เหมาะสมเท่านั้น

จากแนวคิดที่รวบรวม จึงอาจสรุปได้ว่า ปัจจัยการติดต่อสื่อสาร มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ รูปแบบหรือช่องทางการติดต่อสื่อสาร และ การติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิผล

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของการติดต่อสื่อสาร หมายถึง กระบวนการติดต่อสื่อสารโดยใช้ช่องทางและวิธีการติดต่อสื่อสารที่หลากหลาย ส่งผลให้ผู้ดำเนินนโยบายไปปฏิบัติมีความรู้ความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

กิจกรรมส่งเสริม

Kast และ Rosenzweig (1985: 405) ให้ความหมาย การควบคุมหมายถึง การกำกับติดตามดูแลให้การทำงานเป็นไปตามแผน เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหาย ผู้บริหารต้องคอยควบคุม ดูแลงานที่รับผิดชอบ กระบวนการควบคุม ทำได้โดยการวัดผลงานที่ทำได้โดยเทียบกับมาตรฐานที่กำหนด เพื่อให้ทราบถึงความผิดพลาดหรือความเบี่ยงเบนไปจากแผน และสามารถแก้ไขปรับปรุงให้เป็นไปตามทิศทางที่กำหนดการควบคุมมีความสำคัญต่อการบริหารงานในองค์การ เพราะกระบวนการควบคุมจะทำหน้าที่ในการเป็นตัวที่ช่วยชี้บอปัญหา เป็นเครื่องมือในการวัดและการตรวจสอบ ทำให้ทราบปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้ล่วงหน้า ทำให้สามารถแก้ไขหรือปรับปรุงสถานการณ์ เพื่อให้เข้าสู่แนวทางแห่งวัตถุประสงค์ที่วางไว้

จุมพล นิมพานิช(2549,194-195) เทคนิคในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ มีอยู่ 2 แนวทาง แนวทางแรกคือ แนวทางควบคุมสั่งการ(The Command and Control Approach) แนวทางนี้ส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับการใช้กลไก ในลักษณะของการใช้อำนาจบังคับ อาทิ ในรูปของการกำหนดหรือการตั้งมาตรฐาน การลงโทษกับบุคคลใดก็ตามที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามตามคำแนะนำ และแนวทางที่สองคือ แนวทางสิ่งจูงใจทางเศรษฐกิจหรือแนวทางการตลาด(The Economics Incentives or Market Approach) แนวทางนี้ส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องหรือเกี่ยวข้องกับการใช้เครดิตทางด้านภาษี การอุดหนุนทางการเงิน การให้รางวัลหรือผลตอบแทน เพื่อให้บุคคลหรือภาคเอกชนปฏิบัติตามนโยบายหรือกฎหมาย

ในทฤษฎีของ Walter Williams(1979) เสนอว่า ระหว่างการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติควรมีการประเมินผลเป็นระยะๆ ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบว่างานที่ปฏิบัตินั้นสอดคล้องกับเป้าหมายมากน้อยเพียงใด และในกรณีที่เกิดปัญหาหรืออุปสรรคจะจะสามารถแก้ไขได้ตรงจุดและทันการ

Edwards and Sharkansky(1978) เสนอว่า การติดตามผลถือเป็นปัจจัยที่จำเป็นหรือสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพื่อให้ทราบว่าได้มีการปฏิบัติงานตามแผนจริงหรือไม่ มีปัญหาและอุปสรรคหรือไม่อย่างไร และควรจะต้องหามาตรการในการแก้ไข และปรับปรุงวิธีการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้นหรือไม่ อย่างไร

วรเดช จันทรศร(2543,53-54) ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยส่วนหนึ่งย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถในการควบคุม ซึ่งหมายถึงความสามารถในการวัดความก้าวหน้า

หรือผลการปฏิบัติของนโยบาย แผนงาน หรือโครงการ มีผลงานเป็นจำนวนมากที่แสดงให้เห็นว่า ปัญหาของการนโยบายไปปฏิบัติจะเพิ่มมากขึ้น ถ้าหากผู้รับผิดชอบในนโยบายนั้นขาดความสามารถที่จะทำการวัดผลหรือควบคุมผลงานของหน่วยปฏิบัติ ปัญหาทางด้านการควบคุม จะมีมากหรือน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับเงื่อนไขต่างๆ หลายประการ เงื่อนไขประการแรก ขึ้นอยู่กับความสามารถของหน่วยที่รับผิดชอบในการแปลงนโยบายว่าจะสามารถแปลงนโยบายนั้นๆ ออกมาเป็นแนวทางปฏิบัติ แผนงาน หรือโครงการที่สอดคล้องกับความต้องการของนโยบายเพียงใด เงื่อนไขประการที่สอง ขึ้นอยู่กับว่ากิจกรรมของนโยบาย แผนงาน หรือโครงการนั้นมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนเพียงใด เงื่อนไขประการที่สาม ขึ้นอยู่กับการที่หน่วยปฏิบัติจะมีการกำหนดภารกิจตลอดจนมาตรฐานในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติงานรวม แผนงาน หรือโครงการนั้นเพียงใด เงื่อนไขทั้งสามประการนี้จะมีผลโดยตรงต่อการสร้างความสามารถในการควบคุมหรือการวัดความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานที่จะสามารถในการควบคุมหรือการวัดความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานที่จะสามารถตอบสนองต่อความต้องการของนโยบายได้ และในขณะเดียวกันก็จะมีผลโดยตรงต่อปัญหาในการนำนโยบายไปปฏิบัติด้วย

กล้า ทองขาว(2548 :184) ได้สรุปปัจจัยกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยในส่วนของปัจจัยด้านการกำกับตรวจสอบ ประเมินผลและการให้แรงเสริม แก่ผู้ปฏิบัติ ได้กล่าวไว้ว่า การกำกับ ตรวจสอบมุ่งที่จะให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารนโยบาย และป้องกันการบิดเบือนเป้าหมายและการหันเหทรัพยากรไปใช้ผิดทาง สำหรับการประเมินผลอย่างเป็นระบบ จะสามารถสะท้อนปัญหาในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ทุกขั้นตอน สามารถที่จะนำผลการประเมินไปแก้ไขและปรับปรุงวิธีการปฏิบัติ เพื่อให้ได้นโยบายบรรลุผล ส่วนการให้แรงเสริมแก่ผู้ปฏิบัติงาน หากเป็นแรงเสริมทางบวกจะทำให้ผู้ปฏิบัติมีกำลังใจ มีขวัญในการทำงาน แรงเสริมทางบวก จะเป็นพลังจูงใจให้ผู้ปฏิบัติมุ่งมั่นตั้งใจทำงานในหน้าที่ของตนให้ดียิ่งขึ้น หากเป็นการให้แรงเสริมทางลบ จะช่วยยับยั้งพฤติกรรมหรือการปฏิบัติที่ไม่พึงประสงค์

จากแนวคิดที่รวบรวม จึงอาจสรุปได้ว่า ปัจจัยกิจกรรมส่งเสริม มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ 1) รูปแบบของการควบคุม 2) การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน และ 3) แนวทางการให้แรงเสริม

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของกิจกรรมส่งเสริม หมายถึงกลไกขับเคลื่อนกิจกรรมทุกส่วน ทั้งการควบคุม การกำหนดภารกิจ ตลอดจนการให้แรงเสริมแก่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

4) ปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

หน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติในทีมงานวิจัยนี้คือ โรงเรียน โดยที่โรงเรียนถือเป็นองค์การทางการศึกษา เป็นการรวมกลุ่มของบุคลากรทางการศึกษาร่วมกันทำงาน เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้บรรลุประสิทธิผลตามเป้าหมายการศึกษา โรงเรียนจึงเป็นศูนย์กลางของบุคลากรที่มีทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติ ตลอดจนทรัพยากรต่างๆ ที่เกี่ยวพันกันทางการศึกษา มีการประสานร่วมมือกันและมีการจัดการองค์การให้เป็นระบบ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานได้บรรลุผลตามลักษณะและบริบทของโรงเรียนนั้นๆ

ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับสมรรถนะของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติว่ามีความสามารถในการดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด(วรเดช จันทรศร 2527:41-43) ปัญหาด้านสมรรถนะจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยย่อยอีกหลายประการ ได้แก่ (1) ปัจจัยด้านบุคลากร (2) ปัจจัยด้านเงินทุน (3) ปัจจัยด้านวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนปัจจัยด้านวิชาการหรือเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องในนโยบายนั้น

Walter Williams(1975) ได้เสนอตัวแบบการวิเคราะห์ทางการจัดการ โดยให้ความสนใจไปที่สมรรถนะขององค์การ เพราะเชื่อว่าความสำเร็จของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติย่อมขึ้นอยู่กับองค์การที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติว่ามีขีดความสามารถที่จะปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความคาดหวังเพียงใด ในแง่ดังกล่าวนโยบาย/โครงการที่จะประสบความสำเร็จได้จึงจำเป็นต้องอาศัยโครงสร้างขององค์การที่เหมาะสม บุคลากรที่มีอยู่ในองค์การจะต้องมีความรู้ความสามารถทั้งทางด้านการบริหารและเทคนิคอย่างเพียงพอ นอกจากนี้องค์การยังจะต้องมีการวางแผนเตรียมการหรือมีความพร้อมเป็นอย่างดีทั้งทางด้านวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้และงบประมาณ

กล้า ทองขาว(2548 :184) ได้สรุปปัจจัยกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยในส่วนของปัจจัยด้านศักยภาพและความสามารถขององค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ได้กล่าวไว้ว่าจะพิจารณาที่ลักษณะสำคัญขององค์ประกอบต่างๆ ขององค์การ เช่น การมีโครงสร้างองค์กรเอื้อต่อการระบวงนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ความรู้ ความสามารถและทักษะของทีมงาน ความสามารถและประสบการณ์ของผู้นำองค์กร ระบบการไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารภายในและระหว่างองค์กร การมีและใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารอย่างเหมาะสม ความเพียงพอของทรัพยากรทางการเงินและอุปกรณ์การบริหาร รวมทั้งความสามารถนำเงินและอุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ มาใช้ได้ทันเวลาและสถานการณ์ ความสำคัญของปัจจัยด้านนี้ก็คือ หากปราศจากองค์การรองรับนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติจะไม่มีโอกาสเกิดขึ้น หากองค์กรรองรับนโยบายขาดความสามารถและความพร้อม ความเป็นไปได้ที่นโยบายจะล้มเหลวก็มีมาก แต่ถ้า

นโยบายใดมีองค์การที่เข้มแข็งรองรับ โอกาสที่นโยบายนั้นจะประสบผลสำเร็จจะมีสูง เพราะองค์การหรือหน่วยงานที่รองรับนโยบาย คือ กลไกสำคัญในการนำส่งนโยบายให้ถึงกลุ่มเป้าหมายตามเจตจำนงของนโยบาย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงให้ความหมายของปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง ปัจจัยซึ่งแสดงลักษณะหรือสภาพต่างๆ ของโรงเรียนซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ บุคลากรในหน่วยงาน ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ทรัพยากรองค์การ และโครงสร้างองค์การ

บุคลากรในหน่วยงาน

วรเดช จันทรศร(2543,50-51)ได้สรุปในด้านปัจจัยที่เกี่ยวกับบุคลากร ปัญหาทางด้านสมรรถนะจะมีมากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับเงื่อนไขหลายประการ เงื่อนไขประการแรกนโยบายที่จะถูกนำไปปฏิบัตินั้นต้องการบุคลากรจำนวนเท่าใด ต้องการบุคลากรประเภทใด และต้องการบุคลากรที่มีคุณสมบัติอย่างไร เงื่อนไขประการที่สอง บุคลากรที่ต้องการเหล่านั้นมีอยู่แล้วในระบบราชการหรือไม่ หากมีอยู่แล้ว บุคลากรเหล่านั้นมีคุณภาพ ความรู้ ความสามารถที่จะปฏิบัติตามนโยบายนั้นได้หรือไม่ บุคลากรเหล่านี้มีความยินดีหรือตั้งใจที่จะมาร่วมเป็นผู้ปฏิบัติในนโยบายนั้นหรือไม่ หน่วยงานที่มีบุคลากรเหล่านั้นอยู่ยินดีที่จะให้บุคลากรเหล่านั้นมาเป็นผู้ร่วมปฏิบัติในนโยบายนั้นหรือไม่ เงื่อนไขประการที่สาม หากไม่มีบุคลากรที่ต้องการเหล่านั้นอยู่ในระบบราชการหรือไม่พอ หน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะสามารถหาบุคลากรจากภาคเอกชนได้หรือไม่ จะมีความสามารถหรือวิธีการดึงดูดบุคลากรเหล่านั้นให้ปฏิบัติงานในนโยบายหรือโครงการได้อย่างไร

ศุภชัย ยาวะประภาษ(2548,112) ได้สรุปปัจจัยของกำลังและคุณภาพของบุคลากร โดยที่จำนวนบุคลากรที่จะนำเอานโยบายไปปฏิบัตินั้นตามปกติมักจะมีน้อยกว่าจำนวนคนที่ต้องการสำหรับการปฏิบัติให้เป็นผลสำเร็จ ผลของการขาดแคลนกำลังคนดังกล่าวจะมีส่วนโดยตรงต่อความไม่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติให้เป็นที่ไปตามนโยบาย นอกจากปัญหาด้านปริมาณกำลังคนแล้ว ปัญหาในด้านคุณภาพของบุคลากรยังเป็นปัญหาที่สำคัญอีกปัญหาหนึ่ง ยิ่งนโยบายเกี่ยวข้องกับปัญหาทางเทคนิคมากเท่าใด ความต้องการบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะในด้านนั้นๆ ยิ่งมีมากขึ้นเท่านั้น และยิ่งความต้องการมีมาก ความขาดแคลนมักจะมีมากตามมาด้วย

จากแนวคิดที่รวบรวม จึงอาจสรุปได้ว่า ปัจจัยบุคลากรในหน่วยงาน มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ ความเพียงพอ และความรู้ความสามารถของบุคลากร

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของบุคคลากรในหน่วยงาน หมายถึง บุคลากรซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนโดยเป็นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

ภาวะผู้นำของผู้บริหาร

Stogdill (1974: 10) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการใช้อิทธิพลต่อการจัดการของกลุ่มในการพยายามที่จะตั้งเป้าหมายและบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

Koontz, O'Donnel and Wehrich(1986: 397) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการหรือศิลปะของการใช้อิทธิพลต่อบุคคล เพื่อให้เกิดความเต็มใจและกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม

Green (1988) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการ ที่แสดงถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ตาม องค์ประกอบของภาวะผู้นำประกอบด้วย ผู้นำ ผู้ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ตามและบริบทที่เกี่ยวข้อง

Sergiovanni และ Moore (1989) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการของการเกลี้ยกล่อมและการจูงใจของผู้นำที่จะให้ผู้ตามประพฤติปฏิบัติตามเพื่อส่งเสริมเป้าหมายของผู้นำ หรือเป้าหมายร่วมกันของผู้นำกับผู้ตาม

Bass and Avolio (1993: 49) กล่าวว่าภาวะผู้นำเป็นกระบวนการของการใช้อิทธิพลต่อกลุ่มในการกระทำกิจกรรมใดๆ เพื่อการบรรลุเป้าหมาย

Robbins (1998: 347) ระบุว่า ภาวะผู้นำเป็นความสามารถในการใช้อิทธิพลต่อกลุ่มเพื่อ การบรรลุเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับ Koontz and O'Donell (1955 cited in Stogdill, 1974: 11) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำเป็นกิจกรรมในการจูงใจโน้มน้าวบุคคลให้เกิดการร่วมมือเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

จากความหมายข้างต้น พอสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการใช้ศิลปะ การจูงใจของผู้นำที่มีอิทธิพลต่อผู้ตามในการที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือในการประพฤติปฏิบัติอย่างเต็มใจเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การร่วมกัน

Hersey and Others (1996: 9-10) ได้ระบุว่าผู้นำต้องมีความสามารถ 3 ประการคือ

1) การวินิจฉัย (diagnosing) ความสามารถที่จะเข้าใจสภาพการณ์ต่างๆ ในปัจจุบัน และมีความสามารถในการคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อันจะนำไปสู่การบริหารงานในเชิงรุกที่จะต้องเตรียมรับมือกับความเปลี่ยนแปลง

2) การปรับตัว (adapting) เป็นความสามารถทางพฤติกรรม นำไปสู่การปรับพฤติกรรมและการใช้ทรัพยากรต่างๆ เพื่อเป็นการปิดช่องว่างระหว่างสภาพการณ์ปัจจุบันกับสิ่งที่เรามุ่งหวังให้สำเร็จ

3) การสื่อสาร (communicating) เป็นความสามารถในกระบวนการ ถ้ามีความเข้าใจสถานการณ์ต่างๆ แล้ว ก็สามารถที่จะปรับพฤติกรรมและกระบวนการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ โดยการใช้การสื่อสารที่มีประสิทธิผลเพื่อให้บุคคลอื่นเข้าใจและยอมรับและจะนำไปสู่การบรรลุสิ่งที่เราต้องการ

Kouzes and Posner (1987 อ้างถึงใน ทองหล่อ เดชไทย, 2544: 37) ได้สรุปคุณลักษณะหรือการกระทำ หรือพฤติกรรมของผู้นำที่มีความเป็นเลิศ 5 ประการ คือ

1) ทำทลายกระบวนการ (challenge the process) การริเริ่มกระบวนการใหม่ๆ ที่นำมาซึ่งความเจริญเติบโตขององค์กร ทำให้ผู้นำต้องใช้ความพยายามที่จะชี้ให้บุคลากรตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลงและนำมาซึ่งการเพิ่มพูนความรู้ความชำนาญพิเศษอยู่ตลอดเวลา การปลดปล่อยประเพณีปฏิบัติเก่าๆ ก็คือการใช้ทีมงานที่มีความร่วมมือกัน (cooperative teams) สำหรับการดำเนินกิจการต่างๆ ภายในองค์กร

2) ดลบันดาลภาพฝัน (inspire a shared vision) เป็นการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมที่ทีมหรือองค์กรควรจะเป็น กำหนดพันธกิจที่ทุกคนรับรองและยอมรับ พร้อมทั้งเป้าประสงค์ที่สามารถชี้แนะทิศทางความพยายามของสมาชิก ผู้นำจะต้อง

2.1) มีวิสัยทัศน์หรือภาพฝันที่องค์กรควรจะเป็น

2.2) สื่อสารวิสัยทัศน์ด้วยความกระตือรือร้นตามพันธะสัญญา

2.3) ทำให้วิสัยทัศน์เป็นที่ยอมรับของสมาชิกและมีความเป็นเจ้าของวิสัยทัศน์ร่วมกัน

2.4) สร้างวิสัยทัศน์บนพื้นฐานของเหตุและผลตามทฤษฎีและการวิจัย พร้อมทั้งประยุกต์วิธีการดำเนินงานที่ดี

3) ชัยนถามไถ่ (enable others to act) ผู้นำจำเป็นต้องพยายามสร้างความแข็งแกร่งให้กับผู้ตามด้วยการให้อำนาจในการตัดสินใจ (empowerment) มีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกแบบเป็นกันเอง สร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ พร้อมทั้งรับผิดชอบและตรวจสอบงานอย่างใกล้ชิดสม่ำเสมอ โดยใช้กระบวนการกลุ่มและเป็นรายบุคคลด้วยทักษะทางสังคม (social skills)

4) ให้กำลังใจเป็นนิจ (encourage the heart) ผู้นำต้องแสวงหาวิธีการที่จะทำให้สมาชิก เพื่อนร่วมงานรู้สึกภาคภูมิใจในความสำเร็จของตนเอง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิด

กำลังใจในการทำงานต่อไป ด้วยการแสดงความยินดีเป็นการส่วนตัวและฉลองความสำเร็จเป็นกลุ่มพร้อมกับแจกของที่ระลึกที่เหมาะสม

5) พูด ทำ คิด เป็นแบบอย่าง (model the way) ทำตามทีสอนและสอนตามที่ทำ (do what you preach and preach what you do) เป็นสิ่งที่ผู้นำต้องกระทำ ผู้นำต้องเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับผู้ร่วมงาน โดยการใช่วิธีการแห่งความร่วมมือและกล้าเสี่ยงเพื่อเพิ่มพูนความชำนาญการทั้งทางด้านการงานและส่วนตัว

Nanus (1992: 11-15) กล่าวถึงผู้นำที่มีประสิทธิผล สำหรับยุคการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ผู้นำจำเป็นต้องอาศัยการกระทำ 4 ประการอย่างสมดุล คือ

- 1) ต้องมีความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานในองค์การในการให้คำแนะนำ สนับสนุนและการจูงใจ
- 2) ต้องมีความสามารถในการมุ่งมองในการใช้ประโยชน์จากข้อได้เปรียบจากปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอกที่มีความสัมพันธ์กับองค์การ ได้แก่ ผู้ลงทุน ลูกค้า หรือคณะกรรมการที่ปรึกษาทราบถึงสถานการณ์ปัจจุบัน เงื่อนไขตลาด ข้อจำกัดด้านกฎหมาย และสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อองค์การ
- 3) ต้องมีความสามารถในการเติมแต่ง ปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินงานขององค์การในด้านการพัฒนาสินค้าหรือการบริการ กระบวนการผลิต ระบบควบคุมคุณภาพ โครงสร้างองค์การและระบบข้อมูลข่าวสาร
- 4) สามารถพยากรณ์หรือคาดการณ์อนาคต ประเมินสภาพการณ์และเตรียมการเพื่อพัฒนาสู่การเปลี่ยนแปลงตามความต้องการของลูกค้า เทคโนโลยี และเศรษฐกิจระดับโลก ตลอดจนการเตรียมรับวิกฤติการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

โดยสรุปแล้ว ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลต้องปฏิบัติบทบาท 4 ประการ โดยให้ความสำคัญเท่าๆ กัน คือ 1) ผู้กำหนดทิศทาง (direction setter) กำหนดทิศทางขององค์การในอนาคตให้ชัดเจนด้วยการมีวิสัยทัศน์ 2) ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (change agent) มีความสามารถในการทำนายพัฒนาการของปัจจัยภายนอกและประเมินเพื่อนำมาใช้ในองค์การ ส่งเสริมให้มีนวัตกรรม เสริมพลังอำนาจแก่บุคลากร มีความยืดหยุ่นในการบริหารและกล้าเผชิญกับความเสี่ยงอย่างรอบคอบ 3) ผู้เจรจาต่อรอง (spokeman) มีความสามารถในการพูดและเป็นผู้ฟังที่ดี สามารถเจรจาต่อรองกับองค์การอื่นๆ และสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กับภายนอกในการแลกเปลี่ยนแนวคิด ทรรศนคติ การสนับสนุน และข้อมูลข่าวสารสำหรับองค์การ และจะต้องเป็นสื่อกลาง ข้อมูลข่าวสารระดับโลก สร้างสิ่งจูงใจและความตื่นตัวต่ออนาคตขององค์การ และ 4) ผู้ฝึกสอน (coach) สร้างวิสัยทัศน์ร่วมและพันธสัญญากับบุคลากรเพื่อความสำเร็จขององค์การ สร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ นับถือให้เกียรติแก่กันและกัน ให้ความช่วยเหลือแก่บุคลากรใน

การเรียนรู้และเติบโตก้าวหน้า ยกระดับขีดความสามารถของพนักงานเพื่อบรรลุซึ่งวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งในการบริหารองค์การให้พ้นจากวิกฤติการณ์ต่างๆ ที่องค์การจะต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงจากสภาพแวดล้อมด้านต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์การ ผู้บริหารจะต้องมีความเป็นผู้นำที่มีความสามารถ 1) วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและคาดการณ์หรือทำนายสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้เพื่อการเตรียมการรับความเปลี่ยนแปลงด้วยการบริหารเชิงกลยุทธ์หรือเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ 2) การปรับตัว แสดงออกซึ่งความสามารถทางพฤติกรรม และ 3) การสื่อสารเพื่อให้บุคลากรเข้าใจในสิ่งที่องค์การต้องการบรรลุ

อีกประการที่สำคัญคือ ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลจะต้องแสดงบทบาทต่อไปนี้ ในระดับที่ให้ความสำคัญเท่าๆ กันคือ 1) ผู้กำหนดทิศทาง คือการเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ 2) ผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านนวัตกรรมทั้งกระบวนการปฏิบัติงานและการบริหารและกล้าเผชิญกับความเสี่ยงอย่างรอบคอบ 3) ผู้เจรจาต่อรองประสานความร่วมมือกับองค์การอื่นๆ การสร้างเครือข่ายด้านต่างๆ ที่สามารถนำมาเป็นปัจจัยในการดำเนินการขององค์การ และ 4) ผู้ฝึกสอนสร้างวิสัยทัศน์และพันธะสัญญาร่วมกับบุคลากรเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จขององค์การร่วมกันและเพิ่มศักยภาพของพนักงานให้สูงขึ้น ดังนั้นความมีประสิทธิผลขององค์การจะเกิดขึ้นได้นั้นย่อมต้องอาศัยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล

กล้า ทองขาว(2548 :184) ได้สรุปปัจจัยกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยในส่วนของปัจจัยด้านผู้นำคนสำคัญ ได้กล่าวไว้ในฐานะที่ผู้นำอาจมีส่วนริเริ่มนโยบาย เขาจะแสดงบทบาทในการผลักดันนโยบายให้ได้รับการประกาศใช้ จะประสานความพยายามของบุคคลและองค์กรที่ร่วมรับผิดชอบในขั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติ จะคอยไกล่เกลี่ยและประนีประนอมปัญหา หรือความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ จะแสวงหาและหาใช้กลยุทธ์ในการติดต่อประสานงานกับฝ่ายการเมือง นักกฎหมาย นักวิชาการและบุคคลสำคัญอื่นๆ เพื่อจูงใจให้เห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนนโยบาย

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำของผู้บริหาร หมายถึงการ แสดงออกซึ่งความมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร และกระบวนการใช้ศิลปะ การจูงใจ การให้ความสำคัญ สนับสนุนส่งเสริมของผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อบุคลากรในโรงเรียนในการที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือ ในการประพฤติปฏิบัติอย่างเต็มใจเพื่อการบรรลุเป้าหมายวัตถุประสงค์ของนโยบาย

ทรัพยากรองค์การ

Edwards(1980) ได้กล่าวถึงทรัพยากรองค์การว่า ในส่วนของอาคารสถานที่ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่างๆ(facilities) หน่วยงานที่นำเอานโยบายไปปฏิบัติ แม้ว่าจะได้รับมอบหมายอำนาจหน้าที่ มีเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ เข้าใจนโยบายที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดีก็ตาม แต่ถ้าหน่วยงานนั้นๆ ขาดแคลนอาคารสำนักงาน อาคารปฏิบัติการ อุปกรณ์วัสดุ หรือแม้แต่พื้นที่อาณาบริเวณแล้ว การนำเอานโยบายนั้นไปปฏิบัติก็อาจพบกับความล้มเหลวได้ ตัวอย่างต่อไปนี้ล้วนแต่เป็นหน่วยงานที่ขาดแคลนอาคารสถานที่ทั้งนั้น โรงเรียนขาดตำราเรียน ครูมีจำนวนนักโทษที่อยู่อย่างแออัด เทศบาลขาดแคลนสวนสาธารณะ ค่ายทหารที่เต็มไปด้วยอาวุธที่ล้าสมัย โรงพยาบาลที่มีคนไข้ล้น เป็นต้น

วรเดช จันทรศร(2543,52) ได้กล่าวถึงในด้านปัจจัยที่เกี่ยวกับเงินทุนงบประมาณ ปัญหาทางด้านสมรรถนะจะมีมากขึ้นหากหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติถูกจำกัดโดยเงื่อนไขของการใช้เงินทุน ซึ่งข้อจำกัดในการใช้เงินที่มีมากหรือมีระเบียบข้อบังคับไว้มากจนขาดความยืดหยุ่นก็จะยิ่งเป็นการบั่นทอนสมรรถนะของหน่วยปฏิบัติมากขึ้น ในด้านปัจจัยที่เกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนปัจจัยทางด้านวิทยาการ หรือเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องในนโยบาย ปัญหาทางด้านสมรรถนะจะทวีมากขึ้นถ้าหากหน่วยที่รับผิดชอบไม่ได้รับการสนับสนุนทางด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้เพียงพอหรือทันต่อเวลา ในบางกรณี การปฏิบัติตามนโยบายนั้นมีลักษณะที่ต้องใช้วิทยาการหรือเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ปัญหาทางด้านสมรรถนะจะมีมากยิ่งขึ้น ถ้าหากผู้ปฏิบัติขาดความรู้หรือความเข้าใจในเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(2545) ในรายงานได้เสนอการกำหนดเป้าหมายด้านโครงสร้างพื้นฐานทางสารสนเทศ โรงเรียนควรตั้งเป้าหมายในการให้ครอบคลุมถึงการเตรียมการดังต่อไปนี้

- การจัดหาคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้แก่นักเรียน
- การจัดหาคอมพิวเตอร์ที่มีขีดความสามารถสูงเพียงพอให้แก่ครูทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน เนื่องจากครูใช้เวลาเตรียมการสอนส่วนใหญ่ที่บ้าน
- การจัดหาห้องเรียนให้แก่ครูและนักเรียน โดยห้องเรียนดังกล่าวควรมีซอฟต์แวร์และอุปกรณ์ต่อพ่วงต่าง ๆ ที่จำเป็นเช่นสแกนเนอร์ กล้องดิจิทัล เครื่องพิมพ์ กล้องวิดีโอ
- การเชื่อมต่อเครื่องคอมพิวเตอร์ทุกเครื่องในโรงเรียนเข้ากับเครือข่ายท้องถิ่น (LAN) และเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อให้นักเรียนและครูสามารถใช้และเผยแพร่สารสนเทศต่างผ่านไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ เสียง สัญญาณวิดีโอ และข้อมูลตลอดจนซอฟต์แวร์ทางการศึกษาและอุปกรณ์ต่อพ่วงต่างๆ เช่นเครื่องแม่ข่ายในการให้บริการแฟ้มข้อมูล (file server) และเครื่องพิมพ์

• การพัฒนาเครื่องมือบริหารเครือข่าย (network management tools) และเครือข่ายอินทราเน็ต (intranet)

จากแนวคิดที่รวบรวม จึงอาจสรุปได้ว่า ปัจจัยทรัพยากรองค์การนั้น นั้น มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ ความเพียงพอและความเหมาะสมของ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของทรัพยากรองค์การ หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกต่อการบริหารองค์การ เพื่อช่วยให้ความสะดวกต่อประสิทธิผลของการบริหารนโยบาย ได้แก่ งบประมาณ และการสนับสนุนอื่น เช่น สถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ

โครงสร้างองค์การ

McFarland (1974) ให้ความหมาย โครงสร้างองค์การ หมายถึง รูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งต่างๆ และผู้ดำรงตำแหน่งนั้นๆ

Robbins (1990: 5) ให้ความหมาย โครงสร้างองค์การว่าเป็นการกำหนดแบ่งงาน โดยมีการรายงานต่อกันเป็นไปตามกลไกการประสานงานอย่างเป็นทางการ และรูปแบบของความสัมพันธ์ที่มีการติดตามผล

Bedian and Zammuto (1991) ให้ความหมาย โครงสร้างองค์การ หมายถึง รูปแบบของการประสานงานของหน่วยงานกับส่วนกลาง การเคลื่อนไหวของงานอำนาจในการดำเนินงานและการติดต่อสื่อสาร ซึ่งเชื่อมโยงกับกิจกรรมต่างๆ ของบรรดาสมาชิกขององค์การนั้น

Hall(1991: 48-49) ให้ความหมายโครงสร้างองค์การว่าเป็นการกระจายงานตามเส้นทางต่างๆ กันไปตามตำแหน่ง ซึ่งมีอิทธิพลกับความสัมพันธ์ของบทบาทในกลุ่มบุคคลส่วน Vecchio (1991: 610-611) ระบุว่าโครงสร้างองค์การ หมายถึง ลักษณะการจัดแบ่งส่วนต่างๆ ภายในองค์การที่คำนึงถึงความชำนาญเฉพาะสาขา ช่วงการบังคับบัญชา การกระจายอำนาจ ระดับความซับซ้อน ขนาดขององค์การ เทคโนโลยี และองค์ประกอบภายนอก ได้แก่ ลูกจ้าง การแข่งขัน แหล่งตัวป้อน ตลอดจนรัฐบาล เป็นต้น

สำหรับโครงสร้างองค์การในบริบททางการศึกษา คือ โครงสร้างโรงเรียน เป็นสิ่งซึ่งแสดงให้เห็นว่างานในโรงเรียนมีการแบ่งหรือจัดสรรอย่างไร มีกลไกความร่วมมือประสานงานที่เป็นทางการตลอดจนรูปแบบปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนอย่างไร ดังนั้นโครงสร้างโรงเรียนจึงมองเห็นได้โดยปรากฏออกมาในรูปของแผนภูมิการบริหารงาน หรือแผนภูมิองค์การ (organization chart) ประกอบด้วย ลำดับชั้นการบังคับบัญชา (hierarchy) การแบ่งแรงงาน (division of labor) การจัดแผนกงาน (departmentalization) ช่วงการควบคุมบังคับบัญชา (span of control) สายการบังคับบัญชา (chain of command) หลักเอกภาพในการบังคับบัญชา (unity

of command) อำนาจหน้าที่ (authority) ความรับผิดชอบ (responsibility) ซึ่งองค์ประกอบหลักของโครงสร้างองค์การที่ได้รับการยอมรับมากที่สุด สรุปได้ 3 ประการ (Blachburn and Cummings, 1982) ได้แก่ 1) ความซับซ้อน (complexity) 2) ความเป็นทางการ (formalization) และ 3) การรวมอำนาจ (centralization)

Owens(1998 : 25) ได้ระบุว่ามิติที่สำคัญของแนวคิดพื้นฐานของโครงสร้างองค์การ ประกอบด้วย

1) Job specialization เป็นการระบุถึงลักษณะเฉพาะของงาน ของหน่วยงานย่อยๆ โดยมี 3 แนวทาง คือ การหมุนเวียนเปลี่ยนงานเป็นระบบ (job rotation) การเพิ่มขอบเขตของงาน (job enlargement) เป็นการเพิ่มปริมาณและความหลากหลายของกิจกรรมแก่พนักงาน และการเพิ่มความลึกของงาน (job enrichment) เป็นการเพิ่มกิจกรรมทางการบริหารแก่พนักงาน ประกอบด้วย การตัดสินใจ การสร้างทีมงาน การใช้งบประมาณ และการรายงาน ให้พนักงานมีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างแรงจูงใจแก่พนักงาน

2) Departmentation การจัดแบ่งฝ่ายงาน

3) Chain of command เกี่ยวข้องกับสายการบังคับบัญชา และความรับผิดชอบซึ่งสัมพันธ์กับหลักการ 2 หลักการคือ unity of command และ scalar principle

4) Authority and Responsibility อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

5) Centralization / Decentralization การรวมอำนาจและการกระจายอำนาจ

6) Line of Staff Authority สายงานการรับผิดชอบ

7) Spand of Management ช่วงของการบริหาร

องค์การจัดโครงสร้างเพื่อช่วยสนับสนุนให้เกิดการประสานกิจกรรมต่างๆ และควบคุมการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์การ ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ความซับซ้อน (complexity) ความเป็นทางการ (formalization) และการรวมอำนาจ (centralization) (Robbins, 1993: 487-489)

ความซับซ้อน เป็นระดับของกิจกรรมภายในองค์การที่ถูกแบ่งแยกหรือมีความแตกต่างกัน ซึ่งมี 3 รูปแบบแตกต่างกันคือ แบ่งตามแนวนอน (horizontal) แบ่งตามแนวตั้ง (vertical) และแบ่งตามพื้นที่ (spatial) ซึ่งความแตกต่างตามแนวนอนเป็นระดับของความแตกต่างระหว่างหน่วยงานย่อย ซึ่งแบ่งตามพื้นฐานของสมาชิก ตามลักษณะงานและระดับการศึกษาและการฝึกอบรม ความแตกต่างตามแนวตั้งเป็นจำนวนของระดับชั้นในองค์การ ส่วนความแตกต่างตามพื้นที่เป็นระดับที่ขึ้นอยู่กับสถานที่ตั้งของสำนักงานขององค์การ หน่วยผลิตและบุคคลที่กระจายไปตามพื้นที่ทางภูมิศาสตร์

ความเป็นทางการ หมายถึง ระดับของงานภายในองค์การที่ถูกกำหนดให้เป็นมาตรฐานมีคำบรรยายลักษณะงานที่ชัดเจน มีกฎ ข้อบังคับขององค์การอย่างมากมาย และขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน หากองค์การมีความเป็นทางการต่ำ กิจกรรมของงานไม่ติดยึดอยู่กับโปรแกรม บุคลากรมีอิสระที่จะพินิจพิเคราะห์งานของตนเองสูง

การรวมอำนาจ หมายถึง ระดับของการตัดสินใจรวมศูนย์อยู่ที่ผู้บริหารเพียงจุดเดียว ซึ่งรวมถึงการมีอำนาจอย่างเป็นทางการและถูกต้องตามตำแหน่งหน้าที่โดยชอบธรรม ผู้บริหารระดับสูงจะเป็นผู้ตัดสินใจในองค์การโดยอาศัยข้อมูลปัจจัยนำเข้าจากบุคลากรระดับล่าง เพียงเล็กน้อยหรือแทบจะไม่ใช้ข้อมูลดังกล่าวเลย ในทางกลับกันถ้าบุคลากรระดับล่างสามารถให้ข้อมูลหรือมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ องค์การก็จะมีการกระจายอำนาจสูง

จากผลการวิจัยของ Steers (1977: 61) พบว่า ยิ่งองค์การมีโครงสร้างสลับซับซ้อนมากขึ้นเท่าใด กล่าวคือ มีการรวมอำนาจมากมีการใช้แบบแผนเป็นทางการหรือใช้กฎเกณฑ์มากขึ้นเท่านั้น บุคคลในองค์การมักจะรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในองค์การว่ามีลักษณะเข้มงวดกวดขัน ปิดและน่าหวั่นเกรง ส่วนองค์การใด ฝ่ายบริหารยอมให้บุคคลเป็นอิสระและใช้ดุลยพินิจของตนในการตัดสินใจ วินิจฉัยสั่งการได้ และยิ่งฝ่ายบริหารสนใจต่อพนักงานยิ่งขึ้นเท่าไร บรรยากาศในการทำงานก็ยิ่งเป็นไปในทางที่ดีขึ้นเท่านั้น ซึ่งแสดงออกด้วยบรรยากาศของการเปิดเผย ไว้นื้อเชื่อใจกันและมีความรับผิดชอบต่อกัน

Edwards(1980) ได้เสนอว่าโครงสร้างองค์การมีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ หลักการพื้นฐานประการหนึ่งของโครงสร้างของทุกองค์การ คือ มาตรฐานของระเบียบการปฏิบัติตามองค์การ ซึ่งมีคุณค่าในการประหยัดเวลาของผู้ปฏิบัติมาก ทำให้ผู้ปฏิบัติสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับงานประจำวันได้รวดเร็วยิ่งขึ้น และก่อให้เกิดแบบแผนในการปฏิบัติแก่เจ้าหน้าที่ขององค์การที่มีขนาดใหญ่และซับซ้อน ในขณะที่เดียวกันก็จะก่อให้เกิดความยืดหยุ่นโดยบุคลากรสามารถโยกย้ายจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งได้สะดวก และมีความเสมอภาคในการใช้กฎระเบียบ ข้อเสียประการหนึ่งเกี่ยวกับมาตรฐานของกฎระเบียบการปฏิบัติขององค์การ คือ ไม่มีการประเมินผลเพื่อการปรับปรุงให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้กลายเป็นอุปสรรคของการนำนโยบายไปปฏิบัติ นอกจากนี้ การออกแบบเกี่ยวกับงานกิจวัตร(routines) ในอดีต อาจเป็นอุปสรรคต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบาย เพราะระเบียบเดิมไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ใหม่ๆ หรือแผนงานใหม่ๆ ที่ผู้กำหนดนโยบายต้องการให้นำไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ

จากความหมายของโครงสร้างองค์การ จะเห็นได้ว่าโครงการองค์การเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่มีความสำคัญยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์การซึ่งเปรียบเสมือนโครงกระดูกของร่างกายที่ทำให้การดำเนินงานในส่วนต่างๆ ขององค์การเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันทั้งระบบใน

รูปแบบของการประสานงานระหว่างสมาชิกที่อยู่ในตำแหน่ง / หรือส่วนต่างๆ ขององค์การสามารถร่วมกันดำเนินการตามภารกิจขององค์การเป็นไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ โครงสร้างองค์การจึงมองเห็นได้โดยปรากฏออกมาในรูปของสิ่งที่เรียกว่า แผนภูมิองค์การ (organization chart) ประกอบด้วย ลำดับชั้นการบังคับบัญชา (hierarchy) การแบ่งงาน (division of labor) การจัดแผนงาน(departmentalization) ช่วงการควบคุมบังคับบัญชา (span of control) สายการบังคับบัญชา(chain of command) หลักเอกภาพในการบังคับบัญชา (unity of command) อำนาจหน้าที่(authority) ความรับผิดชอบ (responsibility)

จากแนวคิดที่รวบรวม จึงอาจสรุปได้ว่า ปัจจัยโครงสร้างองค์การนั้น นั้น มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ 1) การออกแบบโครงสร้างองค์กร 2) ความเป็นทางการของโครงสร้างองค์กร และ 3) ความชัดเจนและความเหมาะสมในบทบาทหน้าที่ของบุคลากร

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายโครงสร้างองค์การ หมายถึง องค์ประกอบโครงสร้างการบริหารของโรงเรียน ที่มีสัมพันธ์กันทั้งระบบในรูปแบบของการประสานงานระหว่างสมาชิกที่อยู่ในตำแหน่งขององค์การสามารถร่วมกันดำเนินการตามภารกิจขององค์การเป็นไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ

5) ปัจจัยด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

สภาพแวดล้อม หมายถึง ปัจจัยหรือแรงกดดันต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการงานขององค์การ

Certo (1992: 192) ได้อธิบายถึงสภาพแวดล้อมขององค์การ ประกอบด้วย 1) สภาพแวดล้อมภายนอก (external environment) ซึ่งแบ่งออกเป็น 1.1) สภาพแวดล้อมทั่วไป ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางการเมืองและกฎหมาย เศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคมและวัฒนธรรม 1.2) สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อองค์การโดยตรง ได้แก่ ลูกค้า คู่แข่งขัน สภาพตลาดแรงงาน เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ร่วมลงทุน 2) สภาพแวดล้อมภายในองค์การ (internal environment) ประกอบด้วย เจ้าของกิจการ โครงสร้างองค์การ ระบบการบริหารจัดการ ผู้ถือหุ้น ลูกจ้าง คณะกรรมการบริหาร วัฒนธรรมองค์การ รวมทั้งหน้าที่งานต่าง ๆ (functions) ขององค์การ

สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจัดหาทรัพยากร และแนวโน้มเศรษฐกิจซึ่งมีผลกระทบต่อองค์การ เช่น ภาวะเงินเฟ้อ ระดับรายได้ของประชากร ผลผลิตส่วนรวมของประเทศ เป็นต้น

สภาพแวดล้อมทางสังคม เป็นวิธีการคิดและการปฏิบัติที่เกิดจากการเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่มบุคคลและสังคม ประกอบด้วย ค่านิยม ทัศนคติ ความต้องการ ลักษณะด้านประชากรศาสตร์ เป็นต้น

สภาพแวดล้อมทางการเมือง ประกอบด้วยนโยบายของรัฐบาล นโยบายทางด้านกฎหมาย และการเมือง รวมทั้งการออกกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ซึ่งมีอิทธิพลต่อประชาชน และองค์การ

สภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยี เป็นการปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารให้ทันกับเทคโนโลยีโดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

Steers (1977: 84) ได้ให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อม โดยระบุว่าสภาพแวดล้อมเป็นตัวแปรตัวหนึ่งที่มีความสำคัญกับประสิทธิผลองค์การ โดย Steers ได้แบ่งสภาพแวดล้อมออกเป็น 2 ระดับ คือ สภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ เช่น สภาพเงื่อนไขทางการตลาด (market conditions) และสภาพเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ (economic conditions) สำหรับสภาพแวดล้อมภายในองค์การ เช่น บรรยากาศองค์การ (organizational climate)

สภาพแวดล้อมภายนอกองค์การขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ 2 ประการ คือ ความสามารถในการคาดคะเนสภาวะของสภาพแวดล้อมดังกล่าว และความมีเหตุผลของการกระทำขององค์การ ซึ่งองค์การที่มีประสิทธิผลมากที่สุดถูกกำหนดโดยปัจจัยภายนอก ดังนั้นบทบาทของนักบริหาร คือ การทำความเข้าใจกับสภาพแวดล้อม และปรับโครงสร้างและการปฏิบัติให้เข้ากับสภาวะดังกล่าว ซึ่งสภาพแวดล้อมภายนอกมักแสดงลักษณะในมิติของความสลับซับซ้อน ความมั่นคงและความไม่แน่นอน เช่น สภาวะการณ์ด้านการตลาด เศรษฐกิจ และการเมือง เป็นต้น

Richardson (1983 อ้างถึงใน เยาวลักษณ์ แสงสร้อย, 2542) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม (participation) หมายถึง วิธีทางที่ประชาชนธรรมดาสามารถมีส่วนร่วมในการกำหนด หรือดำเนินการเกี่ยวกับการตัดสินใจของนโยบายทางสังคม ดังเช่นการมีส่วนร่วมของบุคคลในชุมชนกับโรงเรียนจะทำให้มีโอกาสได้สร้างความสัมพันธ์ภาพระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมากขึ้นทำให้ชุมชนรับรู้และเข้าใจปัญหา รวมทั้งความต้องการของโรงเรียนความช่วยเหลือทางการศึกษาของบุคคลในชุมชนก็จะมีมากขึ้น

Gunn (1984) เสนอว่า ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เป็นปัจจัยภายนอกที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้บริหาร เช่น ปัจจัยทางการเมืองโดยที่นโยบายหรือมาตรการที่จำเป็นที่จะทำให้การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติสัมฤทธิ์ผล ไม่เป็นที่ยอมรับต่อกลุ่มผลประโยชน์ที่มีอำนาจที่จะยับยั้งนโยบายมาตรการเหล่านั้น ปัจจัยทางการเมืองเหล่านี้ เป็นที่ประจักษ์หรือชัดเจนว่ามีส่วนทำให้ผู้บริหารยากที่จะเอาชนะได้ และมักจะไปมีผลต่อการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่ดีหรือที่สมบูรณ์ได้

มยุรี อนุมานราชธน(2547:212) ได้สรุปปัจจัยกำหนดความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติในส่วนของปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกหน่วยงานที่เอื้ออำนวยต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติว่า อุปสรรคในการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นสิ่งที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้บริหาร เพราะอุปสรรคนั้นมักอยู่ในสภาพแวดล้อมภายนอกตัวนโยบาย และอยู่ภายนอกหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ อุปสรรคนี้อาจเป็นอุปสรรคทางกายภาพ เช่น ภาวะภัยแล้ง การระบาดของโรค หรืออาจเป็นอุปสรรคทางการเมืองกล่าวคือ แนวทาง/มาตรการที่จำเป็นจึงใช้ในการนำนโยบายไปปฏิบัติไม่เป็นที่ยอมรับและถูกคัดค้านโดยกลุ่มที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องหรือกลุ่มที่มีอำนาจขณะนั้น ได้แก่ พรรคการเมือง สหภาพแรงงาน ทหาร และผู้นำนโยบายไปปฏิบัติไม่อาจดำเนินการอะไรได้ นอกจากนี้ให้ข้อมูลแก่ผู้กำหนดนโยบายได้รับทราบปัญหาเพื่อนำไปปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนโยบายนั้น

จากความเห็นของนักวิชาการ ผู้วิจัยเห็นว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกมีความสำคัญและเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เนื่องจากสภาพแวดล้อมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมาก ดังนั้นจึงส่งผลต่อองค์การเนื่องจากองค์การไม่สามารถอยู่ได้โดยลำพัง หากแต่จะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา อีกทั้งปัจจัยนำเข้าองค์การก็รับมาจากสภาพแวดล้อม ดังนั้นประสิทธิผลขององค์การจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยสภาพแวดล้อม และความสามารถของผู้บริหารองค์การในการคาดคะเนความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและปรับปรุงองค์การให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายปัจจัยด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง หมายถึง ปัจจัยหรือสภาพแวดล้อมต่างๆ รวมทั้งแรงกดดันที่อยู่ภายนอกองค์การ มีผลกระทบต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ทางสังคม และทางการเมือง

สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ

Van Horn and Van Meter(1976,อ้างถึงในสมบัติ อารังธัญวงศ์,2550:450-451) ได้เสนอว่าเงื่อนไขทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติที่สำคัญ ได้แก่ สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนหรือประชากร กลุ่มเป้าหมาย ทรัพยากรของชุมชน และระดับการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนและสังคม เป็นต้น หากเงื่อนไขเหล่านี้มีลักษณะเชิงบวกจะส่งเสริมให้การนำนโยบายไปปฏิบัติมีโอกาสประสบความสำเร็จสูง ในทางตรงกันข้าม ถ้าหากเงื่อนไขเหล่านี้มีลักษณะเชิงลบจะเป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ หมายถึง สถานภาพทางการเงินตลอดจนสภาพเศรษฐกิจของผู้ปกครองและชุมชนที่ส่งผลกระทบต่อ ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติในสถานศึกษา

สภาพแวดล้อมทางสังคม

Van Horn and Van Meter(1976,อ้างถึงในสมบัติ อารังธัญวงศ์,2550:451) ได้เสนอว่าเงื่อนไขทางสังคมที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติที่สำคัญ ได้แก่ คุณภาพของประชาชน ความเชื่อและค่านิยมของคนในชุมชนหรือสังคม และความร่วมมือของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย เป็นต้น

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายสภาพแวดล้อมทางสังคม หมายถึง สภาพสังคมของชุมชน คุณลักษณะเกี่ยวกับทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อของคนในชุมชน ตลอดจนการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของชุมชนที่ส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติในสถานศึกษา

สภาพแวดล้อมทางการเมือง

Van Horn and Van Meter(1976,อ้างถึงในสมบัติ อารังธัญวงศ์,2550:451) ได้เสนอว่าขอบเขตของการสนับสนุนหรือคัดค้านต่อวัตถุประสงค์ของนโยบายจากบุคคลชั้นนำในองค์กร และจากปัจเจกบุคคล หรือกลุ่มบุคคล ทั้งภาครัฐและเอกชนมีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติเช่นกัน ความเห็นของสาธารณชนและชนชั้นนำ(elite) ต่อแผนงานเป็นปัจจัยสำคัญในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติมีแนวโน้มที่จะยอมรับเป้าหมายและวัตถุประสงค์มากขึ้นถ้าปัญหาที่มีความรุนแรงที่จะต้องได้รับการแก้ไขและมีประชาชนและกลุ่มผลประโยชน์เคลื่อนไหวเพื่อสนับสนุนแผนงานในการแก้ไขปัญหา

วรเดช จันทรศร(2543,62) เสนอว่านโยบายใดก็ตาม ถ้าหากปราศจากเสียซึ่งความสนับสนุนและความผูกพันขององค์กรหรือบุคคลสำคัญแล้ว ปัญหาของการนำนโยบายไปปฏิบัติก็อาจจะเกิดขึ้นได้ ในบางกรณี ปัญหาดังกล่าวอาจลุกลามส่งผลไปถึงความล้มเหลวของนโยบายนั้นโดยตรงก็ได้ โดยนัยดังกล่าว ความสนับสนุนและความผูกพันขององค์กรหรือบุคคลสำคัญ ซึ่งได้แก่ กลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์ นักการเมือง ข้าราชการระดับสูง ตลอดจนสื่อมวลชน เป็นอาทิ จึงมีความสำคัญอย่างมาก องค์กรหรือบุคคลสำคัญดังกล่าวอาจให้ความสนับสนุนทางการเมือง เงินทุน งบประมาณ ตลอดจนสร้างอุปสรรค ต่อต้าน เตะถ่วงหรือคัดค้านได้ตลอดเวลาไม่น้อยแตกต่างกันไป ตามภาวะอำนาจและสถานการณ์

วรรเดช จันทรศร(2548,108) ได้สรุปเพิ่มเติมในเรื่องนี้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ จะเกิดอุปสรรคมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ (1) ผู้รับผิดชอบหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติมีความสัมพันธ์กับฝ่ายการเมืองหรือฝ่ายบริหารหรือไม่ (2) กลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจและเห็นประโยชน์ของนโยบายมากน้อยเพียงใด (3) ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติกับสื่อมวลชนก็มี ความสำคัญในการสร้างแนวร่วม และความน่าเชื่อถือของนโยบาย และ (4) บุคคลสำคัญให้ความสำคัญสนับสนุนนโยบายเพียงใด

โดยที่ความยากลำบากของการนำนโยบายไปปฏิบัติจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับเงื่อนไขดังต่อไปนี้

ประการแรก ผู้รับผิดชอบหรือหน่วยราชการที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติมีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับฝ่ายการเมืองและฝ่ายบริหารหรือไม่ บ่อยครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลในฝ่ายการเมืองหรือฝ่ายบริหาร ความผูกพันของกลุ่มบุคคลเหล่านี้ที่มีต่อนโยบายมักจะเปลี่ยนแปลงไป การขาดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันจึงมักเป็นเงื่อนไขที่นำมาซึ่งอุปสรรคของนโยบายนั้นไม่มากนักน้อย ซึ่งถ้านักการเมืองหรือฝ่ายบริหารผู้ใดมีอำนาจทางการเมืองสูงขึ้นพอที่จะมีอิทธิพลต่อนโยบายก็จะเป็นที่จะต้องระวังและตระหนักไว้เป็นอย่างมาก

ประการที่สอง กลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นมีความเข้าใจ ตลอดจนสูญเสียประโยชน์ในนโยบายนั้นเพียงใด ในบางกรณี การสูญเสียประโยชน์และการขาดความเข้าใจในนโยบายอย่างเพียงพออาจนำมาซึ่งปัญหาหรือทำให้กลุ่มเหล่านั้นทำการต่อต้านคัดค้านนโยบายได้

ประการที่สาม เงื่อนไขของระดับความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบในนโยบายกับสื่อมวลชนก็มีความสำคัญอย่างมาก หากขาดซึ่งความสัมพันธ์หรือความเข้าใจอันดี สื่อมวลชนก็อาจจะใช้อิทธิพลของตนที่มีอยู่โจมตีหรือทำลายความน่าเชื่อถือของนโยบายเสียก็ได้

ประการที่สี่ บุคคลสำคัญในระดับท้องถิ่นและในระดับชาติให้ความสำคัญสนับสนุนในนโยบายนั้นเพียงใด จากประสบการณ์ในประเทศไทย โครงการวางแผนครอบครัวที่ดำเนินอยู่ในต่างจังหวัดบางจังหวัดในระยะแรกไม่ได้รับความยอมรับจากประชาชนเท่าที่ควร เพราะประชาชนเหล่านั้นยังมีความเชื่อหรือความเข้าใจที่ว่า การวางแผนครอบครัวหรือการคุมกำเนิดเป็นบาป บางครั้งผู้บริหารโครงการก็จำเป็นต้องอาศัยบุคคลสำคัญในท้องถิ่นนั้น ซึ่งได้แก่ ภิภษุ(เจ้าอาวาส)ในท้องถิ่นนั้น ทำการเทศน์ สร้างความเข้าใจให้กับประชาชน ในภาพรวมจึงถือได้ว่าเงื่อนไขความสนับสนุนและความผูกพันขององค์การ หรือบุคคลสำคัญมีอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

กล้า ทองขาว(2548 :184) ได้สรุปปัจจัยกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยในส่วนของปัจจัยด้านการสนับสนุนจากผู้มีอำนาจและกลุ่มหลากหลายในสังคม ได้กล่าวไว้ว่า ผู้นำหรือผู้มีอำนาจ มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบาย บางทีนโยบายแม้ผู้เกี่ยวข้องจะมองว่าเป็นนโยบายที่ดี หากแต่ผู้นำหรือผู้มีอำนาจบารมี(charisma) ไม่เห็นด้วย จะทำให้สำเร็จได้ยาก เช่น นโยบายการจัดระเบียบการค้าขายบนทางเท้าในเขตเมือง หรือนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ถ้าผู้นำในสังคมไม่เห็นด้วยกับนโยบายนี้ เพราะเห็นว่าจะเป็นการบีบบังคับให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทำงานหนักเกินไป เพราะไม่ชัดเจนว่านักเรียนและประชาชนจะได้อะไรจากการปฏิรูป จะทำให้ลำบากยุ่งยากในขั้นการนำไปปฏิบัติ แต่ถ้านโยบายใดได้รับสนับสนุนจากผู้นำทุกระดับ โอกาสที่นโยบายนั้นจะประสบผลสำเร็จในขั้นการนำไปปฏิบัติเป็นไปได้สูง สำหรับการสนับสนุนจากผู้มีอำนาจทางการบริหารนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะผู้มีอำนาจทางการบริหารย่อมสามารถใช้อำนาจทางกฎหมาย สร้างเงื่อนไขที่เอื้อหรือเป็นอุปสรรคต่อนโยบายได้ตลอดทุกขั้นตอนของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ส่วนผู้นำกลุ่มหลากหลายและกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ในสังคมก็มีส่วนสำคัญเช่นเดียวกัน

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายสภาพแวดล้อมทางการเมือง หมายถึง การสนับสนุนและความผูกพันขององค์การหรือบุคคลสำคัญ ที่ส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติในสถานศึกษา

6) ปัจจัยด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

ทัศนคติเป็นการกำหนดของพฤติกรรมเพราะว่าเกี่ยวข้องกับการรับรู้บุคลิกภาพ และการจูงใจ ทัศนคติเป็นความรู้สึกทั้งในทางบวกและในทางลบ เป็นภาวะทางจิตใจของการเตรียมพร้อมที่จะเรียนรู้และถูกปรับตัวให้เข้ากับองค์กร โดยประสบการณ์ที่ใช้อิทธิพลที่มีลักษณะเฉพาะต่อการตอบสนองของบุคคลไปสู่บุคคล สิ่งของ และสถานการณ์ของแต่ละบุคคล หรืออาจกล่าวได้ว่าทัศนคติเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าสิ่งใดสิ่งหนึ่งและสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบๆตัวเรา และมีอิทธิพลอย่างมากต่อสิ่งที่เราสนใจ สิ่งที่เราจดจำ และการแปลความหมายข้อมูลไม่ว่าจะเป็นบุคคล สิ่งของ การกระทำ สถานการณ์ และอื่นๆ รวมถึงท่าทีที่แสดงออก อันมุ่งถึงสภาพของจิตใจที่มีต่อสิ่งเร้าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มีแนวโน้มต่อการตอบสนองทางด้านอารมณ์ โดยเป็นความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ ถูกใจหรือไม่ถูกใจ ดีหรือไม่ดี สนใจหรือไม่สนใจ อันเป็นผลมาจากการประเมินสิ่งที่เป็นสิ่งเร้า และสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวของบุคคลนั่นเอง (วิเชียร วิทย์อุดม,2547:28)

Katz and Stotland (1957) กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง การสะท้อนความรู้สึกของบุคคลว่าพอใจหรือไม่พอใจเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ได้แก่ งาน บุคคล วัตถุ หรือเหตุการณ์ ทัศนคติ

เป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม การที่บุคคลแสดงท่าทีอย่างใดนั้นเขาอาจไม่รู้ตัว ทั้งนี้ เพราะเกิดความเคยชิน ทักษะจึงมีลักษณะเป็นระดับความรู้สึกทางจิตวิทยาที่บุคคลมีต่อสิ่งต่างๆ และจะเห็นได้จากปฏิกิริยาโต้ตอบว่าชอบหรือไม่ชอบ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงประเภทของทัศนคติว่า แท้จริงแล้วแต่ละบุคคลมีทัศนคติได้มากมาย สำหรับทัศนคติของบุคคลที่มีต่องานแบ่งออกได้ 3 ประเภท คือ 1) ความพอใจในงาน (job satisfaction) 2) ความต้องการมีส่วนร่วม (job involvement) และ 3) ความผูกพันกับองค์กร (organizational commitment)

Vecchio (1991) กล่าวว่า ทัศนคติเป็นความคิดที่ถูกสะสมจากอารมณ์ทำให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งที่เผชิญในสถานการณ์นั้นๆ อย่างไรก็ตาม ทัศนคติมืองค์ประกอบพื้นฐาน 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1. องค์ประกอบด้านความคิด (cognitive component) คือ ส่วนที่เป็น ความรู้ ความคิด และความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้ใน ประสบการณ์ต่างๆ จากสภาพแวดล้อม

2. องค์ประกอบด้านอารมณ์ (affective component) เป็นสภาพทาง อารมณ์(emotion) ประกอบกับการประเมิน (evaluation) เป็นความรู้สึกที่มีต่อบุคคล กลุ่มคน และ เหตุการณ์ที่เป็นความรู้สึกเชิงปริมาณของบุคคลที่เกิดขึ้นขณะที่ถูกเร้าด้วยสิ่งเร้า คือ ความรู้สึก ชอบ ไม่ชอบ รัก กลัว ไม่พอใจ เป็นต้น ซึ่งเป็นผลจากการเรียนรู้ในอดีต ดังนั้น จึงเป็นการ แสดงออกซึ่งความรู้สึกอันเป็นการยอมรับหรือปฏิเสธต่อสิ่งเร้านั้นๆ

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (behavioral component) คือ แนวโน้ม ของบุคคลที่แสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้า เป็นวิถีทางการเข้าหรือถอยหนีขึ้นอยู่กับบุคคลนั้น มีความรู้สึกนึกคิดต่อสิ่งเร้าในลักษณะใด ซึ่งเป็นผลมาจากความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกของ บุคคลที่มีต่อสิ่งเร้านั้นๆ

แม้องค์ประกอบของทัศนคติทั้ง 3 ด้านจะมีลักษณะสอดคล้องไปในทางเดียวกัน ก็ตามแต่ก็ปรากฏความไม่สอดคล้องสัมพันธ์ของปัจจัยทั้ง 3 นี้อยู่ นั่นก็คือพฤติกรรมอาจเกิดขึ้นใน ลักษณะไม่สอดคล้องกับความคิดหรือความรู้สึกของบุคคลนั้นๆ ทั้งนี้เพราะอิทธิพลของตัวแปรอื่น อันได้แก่ สภาพแวดล้อม เป็นต้น

Gibson(1994, อ้างถึงในวิเชียร วิทย์อุดม,2547:31) กล่าวว่าองค์ประกอบของ ทัศนคติดังนี้

1) องค์ประกอบด้านความรู้สึกหรืออารมณ์(Affective or Emotional component) เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์หรือความรู้สึก เป็นความรู้สึกที่ค่อนข้างละเอียดอ่อน ภาวะทางด้านอารมณ์และความรู้สึกที่เกี่ยวกับคนบางคน ทั้งความคิด เหตุการณ์ หรือจุดประสงค์ ที่มีต่อสิ่งเร้าอันใดอันหนึ่ง อันเป็นมาจากการประเมินสิ่งเร้าอันนั้น ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดี

ชอบหรือไม่ชอบ ถูกใจหรือไม่ถูกใจ องค์ประกอบด้านนี้เกิดจากการเรียนรู้แบบมีเงื่อนไขของเราในอดีต ซึ่งมีผลต่อความรู้สึกในด้านบวกหรือลบที่มีต่อสิ่งที่ได้รับรู้มา ตัวอย่างเช่น ถ้าเด็กได้รับประสบการณ์ที่เลียดูที่ดีมา มีความรัก ความอบอุ่นในครอบครัว เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ก็มักจะมีทัศนคติที่ดีต่อการมีครอบครัว อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากรประสบการณ์ของการแสดงความรักของพ่อแม่ที่มีต่อเด็ก ฯลฯ

2) องค์ประกอบด้านการรับรู้หรือความเชื่อ (Cognitive or Belief component) เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้หรือความเชื่อ ความคิดเห็น ความเข้าใจหรือความรู้ที่แต่ละบุคคลยึดมั่นไว้ในใจที่มีต่อสิ่งเร้า หรือต่อสิ่งของหรือปรากฏการณ์ต่างๆ สิ่งเหล่านี้จะเป็นข้อมูลที่ได้เก็บสะสมมาจากประสบการณ์ในอดีตที่ผ่านมา ความเชื่อที่ได้มานี้จะเป็นความเชื่อที่ได้มาจากการประเมิน ซึ่งมักจะออกผลเป็นแนวโน้มทางใดทางหนึ่งว่าดีหรือไม่ดี ชอบหรือไม่ชอบ มีคุณค่าหรือไม่ีคุณค่า ทัศนคติของบุคคลที่แสดงออกมาแบบนี้จะทำให้ผู้อื่นใดทราบว่าคุณคนนั้นมีความเชื่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในทางใดทางหนึ่ง ความเชื่อเช่นนี้มีผลต่อการแสดงออกของบุคคล เช่น ความเชื่อในลัทธิและอุดมการณ์ในทางการเมือง ความเชื่อในเรื่องจิตวิญญาณ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากการประเมินและผลที่ได้สร้างเป็นความเชื่อขึ้นมาในสังคมนั่นเอง

3) องค์ประกอบความพร้อมที่จะกระทำหรือด้านพฤติกรรม (Action Tendency or Behavioral component) เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมีความสัมพันธ์ต่อเนื้อกับส่วนของความรู้สึก เป็นความพร้อมหรือแนวโน้มของบุคคลที่จะแสดงออกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหลังจากประเมินค่าของสิ่งนั้นแล้ว และการทำต่อสิ่งเร้าตามความเชื่อหรือความรู้สึกของตน พฤติกรรมจึงเป็นสิ่งสะท้อนของทัศนคติที่แสดงออกมาให้ปรากฏเห็นยังภายนอก จึงอาจกล่าวได้ว่าทัศนคติเป็นตัวจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา อาจจะไปในทางเดียวกับทัศนคติหรือในทางที่ตรงกันข้ามกับทัศนคตินั้นก็ได้ ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ ซึ่งเป็นตัวแปรของพฤติกรรม เป็นต้นว่า สถานภาพ สถานการณ์ และเหตุการณ์สิ่งแวดล้อมที่เป็นอยู่ในขณะนั้น พฤติกรรมหรือทางโน้มน้าวในการที่จะปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้าหากเขามีทัศนคติในทางที่ไม่ดี ความพร้อมเพียงในการปฏิบัติต่อทางพฤติกรรมก็จะเป็นไปในทางที่ทาลาย แต่ในตรงกันข้าม ถ้าหากมีทัศนคติในทางที่ดี ความพร้อมเพียงในการปฏิบัติต่อทางพฤติกรรมก็จะเป็นไปในทางที่สร้างสรรค์ผสมผสาน สนับสนุน ให้ความช่วยเหลืออุดหนุน

กฤษณา ศักดิ์ศรี (2530) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคติเป็นเรื่องเกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนรู้ เพราะทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้ ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงทัศนคติจึงอาจเกิดขึ้นได้ด้วยการเรียนรู้เช่นกัน การเรียนรู้ทางสังคมจะปลูกฝังความคิด ความเชื่อต่างๆ ให้แก่บุคคลและหากจะเปลี่ยนทัศนคติซึ่งเป็นผลผสมผสานของความรู้ความเข้าใจ ความเชื่อ รวมถึงอารมณ์ของบุคคลแล้ว ต้องให้ข้อมูลแก่บุคคลนั้นโดยทางอ้อม เช่น ชี้นำ อภิปราย การอ่าน

การชักจูง และวิธีการอื่นๆ เป็นต้น เพื่อเสริมสร้าง พัฒนา หรือตอกย้ำความเชื่อต่างๆ ซึ่งถือได้ว่าเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องกระตุ้นให้มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติบุคคลในองค์การให้เหมาะสมกับหน่วยงานด้วยวิธีการต่างๆ ตามสถานการณ์

Van Horn and Van Meter(1976,อ้างถึงในสมบัติ อัจฉริยวงศ์,2550:452) ได้กล่าวถึงทัศนคติของผู้ปฏิบัติ องค์ประกอบ 3 ประการของการตอบสนองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ที่อาจส่งผลกระทบต่อความสามารถหรือความเต็มใจในการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ ความรู้ความเข้าใจต่อมาตรฐาน ทิศทางของการตอบสนอง และความตั้งใจของผู้ปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติอาจไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานของนโยบาย เนื่องจากผู้ปฏิบัติปฏิเสธวัตถุประสงค์ของนโยบาย เพราะมีความเห็นไม่ตรงกัน สำหรับผู้มีทัศนคติเชิงลบต่อนโยบายอย่างมาก อาจทำทลายวัตถุประสงค์ของแผนงานอย่างเปิดเผย

Edwards(1980) ได้กล่าวถึงบทบาทของปัจจัยทัศนคติของผู้ปฏิบัติว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นอย่างยิ่ง การนำนโยบายไปปฏิบัติจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ ผู้ปฏิบัติไม่เพียงแต่จะต้องรู้ว่าจะต้องทำอะไร และมีความสามารถที่จะทำเท่านั้น แต่ผู้ปฏิบัติต้องมีความปรารถนาที่จะกระทำให้สำเร็จด้วย ผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่สามารถที่จะใช้ดุลยพินิจในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทั้งนี้เพราะเหตุผลสำคัญประการหนึ่งคือ การที่ผู้ปฏิบัติเป็นอิสระจากผู้บังคับบัญชาที่เป็นผู้กำหนดนโยบายและเหตุผลอื่นคือความซับซ้อนของตัวนโยบายเอง วิธีการที่ผู้ปฏิบัติใช้ดุลยพินิจของตนขึ้นอยู่กับทัศนคติของผู้ปฏิบัติแต่ละคนที่มีต่อนโยบาย ในทางกลับกันทัศนคติของผู้ปฏิบัติจะได้รับอิทธิพลจากเป้าประสงค์ของนโยบาย โดยผู้ปฏิบัติจะพิจารณานโยบายมีผลต่อผลประโยชน์ขององค์การและของบุคลากรอย่างไร

อาจกล่าวได้ว่าทัศนคติของเจ้าหน้าที่ต่อนโยบายเป็นตัวแปรสำคัญ ที่มีผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างยิ่ง เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติอาจมีมุมมอง(view points) แตกต่างกันไป ยิ่งกว่านั้นเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่จะเห็นด้วยกับนโยบายหรือแนวทางของหน่วยงานของตนมากกว่ามองเห็นความสำคัญของหน่วยอื่น ซึ่งเราอาจเรียกว่า เป็นทัศนคติแบบคับแคบ (parochial attitude)

นอกจากนี้ การกำหนดระบบสิ่งตอบแทนในองค์การเป็นตัวแปรที่มีผลกระทบในทางลบได้ ถ้าระบบไม่มีความเป็นธรรมมากพอ ผู้ปฏิบัติงานส่วนมากจะพอใจสถานะเดิมที่เป็นอยู่มากกว่าจะทำอะไรที่สุ่มเสี่ยงไม่แน่นอน และมุ่งผลประโยชน์ระยะสั้นมากกว่าการแก้ไขปัญหาระยะยาว

ทัศนคติจะอุดหนุนการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ เมื่อใดผู้ปฏิบัติไม่เห็นด้วยกับเนื้อหาของนโยบายนั้นๆ และการไม่เห็นด้วยนำไปสู่การหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตาม บางครั้งเจ้าหน้าที่

ระดับสูงหลีกเลี่ยงที่จะนำนโยบายนั้นไปปฏิบัติ โดยยืดเวลาปฏิบัติตามออกไป โดยหวังว่าจะมีโอกาสนำเอานโยบายที่เป็นคู่แข่งมาใช้แทน

Pressman and Wildavsky(1984,อ้างถึงในสมบัติ อังรังธัญวงศ์,2550:401) ได้กล่าวถึงการนำนโยบายไปปฏิบัติเกี่ยวข้องกับบุคลากรที่ร่วมรับผิดชอบจำนวนมาก ทั้งบุคลากรภายในหน่วยงานเดียวกันและบุคลากรระหว่างหน่วยงานที่ต้องทำงานประสานกัน ดังนั้นการสร้าง ความเข้าใจที่ดีต่อกันระหว่างบุคลากรภายในหน่วยงานเดียวกันและระหว่างหน่วยงานจึงเป็นสิ่งที่ สำคัญยิ่ง เพราะถ้าบุคลากรผู้ปฏิบัติขาดความร่วมมือที่ดีต่อกันหรือขาดความเข้าใจต่อ ความสำคัญในการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด หรือเกิดความขัดแย้งในระหว่างผู้ปฏิบัติงาน สิ่ง เหล่านี้จะเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จ ดังนั้นความร่วมมือ ด้วยความเข้าใจต่อการบรรลุเป้าประสงค์ร่วมกัน จะส่งเสริมให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

Gunn(1984) เสนอว่า ความเข้าใจและการเห็นด้วยในวัตถุประสงค์/เป้าหมาย เป็นอีกเงื่อนไขที่จำเป็นที่ผู้เกี่ยวข้องควรจะมี ความเข้าใจและเห็นด้วยในวัตถุประสงค์/เป้าหมายที่ ต้องการให้มีการบรรลุผล เงื่อนไขตรงนี้เป็นอีกเงื่อนไขที่ควรจะต้องอยู่ตลอดกระบวนการนำนโยบาย ไปสู่การปฏิบัติ และเพื่อให้เกิดความเข้าใจเห็นด้วยดังที่กล่าวควรจะได้มีการนำวัตถุประสงค์/ เป้าหมายที่ต้องการให้บรรลุผล มาให้คำจำกัดความที่ชัดเจนเจาะจง เป็นที่เข้าใจและได้รับการเห็น ด้วย ทั้งนี้ ถ้าทุกคนเข้าใจและเห็นด้วยในวัตถุประสงค์/เป้าหมายเหล่านั้น การที่ทำให้การนำ นโยบายไปสู่การปฏิบัติบรรลุผลที่ดีหรือที่สมบูรณ์ทำได้ไม่ยากนั้น

การปราศจากการต่อต้านต่อคำสั่ง ตรงนี้เป็นอีกเงื่อนไขของการนำนโยบาย ไปสู่การปฏิบัติที่สมบูรณ์ ซึ่งถ้ามีการต่อต้านไม่ยอมตาม การต่อต้านไม่ยอมตามดังกล่าวอาจจะ เกิดจากการมีความขัดแย้งในผลประโยชน์ระหว่างองค์การ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำ นโยบายไปสู่การปฏิบัติ หรือตัวผู้ปฏิบัติ ตรงนี้ผู้บริหารจะต้องตระหนักว่าเป็นเรื่องไม่ง่ายนักที่จะ ไม่ให้มีการต่อต้าน เมื่อเป็นเช่นนี้การทำให้เกิดสภาวะยอมตามจึงเป็นเรื่องที่ยากลำบาก

การศึกษาด้านพฤติกรรม James D. Sorg (1983:391-406) ได้ทำการศึกษาถึง พฤติกรรมความร่วมมือของข้าราชการระดับล่าง(street-level bureaucrats) ที่มีผลต่อการนำ นโยบายไปปฏิบัติในปี 1983 โดยพัฒนาแนวคิดของ Bardach(1977) Van Meter and Van Horn(1975) เพื่อมาอธิบายในลักษณะขององค์การหรือสถาบัน และข้าราชการที่นำนโยบายไป ปฏิบัติ โดยการศึกษาของ Sorg สามารถจำแนกพฤติกรรมของข้าราชการระดับล่างได้ 4 รูปแบบ คือ (1) แบบตั้งใจทำตามและทำตามได้สำเร็จ(intentional compliance) (2) แบบตั้งใจทำตามแต่ ทำตามไม่สำเร็จ(intention non-compliance) (3) แบบตั้งใจไม่ทำตามและไม่ทำตามสำเร็จ

(unintentional non-compliance) และ (4) แบบตั้งใจไม่ทำตาม แต่ไม่สำเร็จ(unintentional compliance) (วรเดช จันทรศร,2548,64-67)

พฤติกรรมประเภทแรก คือ แบบตั้งใจทำตามและทำตามสำเร็จ(intentional compliance) เป็นพฤติกรรมที่พึงปรารถนาในการนำนโยบายทุกประเภทไปปฏิบัติ ซึ่งผู้ปฏิบัติระดับล่างเหล่านี้จะต้องมีความรู้ความสามารถและเข้าใจในเป้าหมายของนโยบายอย่างแจ่มชัด ตลอดจนต้องมีทรัพยากรทางการบริหารเพียงพอ และไม่มีอุปสรรคที่เกิดจากข้อจำกัดสภาพแวดล้อมของนโยบาย

พฤติกรรมประเภทที่สอง คือ แบบตั้งใจทำตามแต่ทำตามไม่สำเร็จ(intention non-compliance) เป็นพฤติกรรมที่สามารถเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น นโยบายขาดความชัดเจน ด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมาย จึงทำให้เกิดพฤติกรรมที่ทำเกิน หรือ พฤติกรรมที่ทำขาด หรืออาจเป็นเพราะผู้ปฏิบัติระดับล่างยังขาดความรู้ความเข้าใจในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายอย่างเพียงพอ ในส่วนความหมายของพฤติกรรมที่ทำเกิน เป็นพฤติกรรมที่ผู้ปฏิบัติระดับล่างให้ประโยชน์แก่ผู้ที่สมควรได้รับประโยชน์และผู้ที่ไม่สมควรได้รับประโยชน์คละเคล้ากันไป ทำให้เกิดความเสียหายต่อนโยบายนั้น ในลักษณะที่ “ผู้ที่ไม่สมควรได้ กลับได้” และ “ผู้ที่สมควรได้ กลับได้น้อยกว่าที่ควร” ส่วนพฤติกรรมที่ทำขาด หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้ปฏิบัติระดับล่างให้ประโยชน์กับผู้ที่ไม่สมควรได้รับประโยชน์น้อยเกินไป หรือจำกัดอยู่ในกลุ่มผู้ได้รับประโยชน์เพียงวงแคบ ซึ่งทำให้เกิดความเสียหายต่อนโยบายในลักษณะ “ผู้ที่สมควรได้ กลับไม่ได้” และ “ผู้ที่สมควรได้ กลับได้น้อยกว่าที่ควร” พฤติกรรมประเภทนี้สามารถแก้ไขได้หากมีการปรับปรุงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบายให้มีความชัดเจน มีคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ปฏิบัติงานดำเนินตาม มีการจัดที่ปรึกษา และการอบรมสัมมนา หรือการจัดสอนงาน มีการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ สร้างให้เกิดกลไกของการควบคุมขึ้นมาอีกส่วนหนึ่ง

พฤติกรรมประเภทที่สาม คือ แบบตั้งใจไม่ทำตามและไม่ทำตามสำเร็จ(unintentional non-compliance) เป็นพฤติกรรมที่มีสาเหตุมาจากความต้องการที่จะแสวงหาผลประโยชน์ หรือเป็นพวกที่ไม่เห็นด้วยกับนโยบาย หรือต้องการจะต่อต้านการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมประเภทนี้สามารถแบ่งย่อยได้หลายแบบด้วยกัน ได้แก่ พวกที่ตั้งใจไม่ทำตามโดยการตั้งใจเปลี่ยนเป้าหมาย หรือตั้งใจเปลี่ยนวิธีการขั้นตอน พฤติกรรมการเปลี่ยนเป้าหมายและไม่ทำตามขั้นตอนนี้รวมเรียกว่า Replacement พวกที่ตั้งใจไม่ทำตามโดยการใช้อำนาจ ระเบียบเป็นเครื่องมือ พวกเตะถ่วง พวกผักชีโรยหน้า พวกที่ตั้งใจไม่ทำตามโดยแสดงออกอย่างเปิดเผย พวกที่ตั้งใจไม่ทำตามโดยการผลักรังไข่ให้ผู้อื่นปฏิบัติหน้าที่แทนหรือย้ายไปปฏิบัติหน้าที่อื่น พฤติกรรมประเภทที่สามนี้จะสามารถแก้ไขให้น้อยลงได้โดยอาศัยวิธีการต่อไปนี้ คือ

- ให้ผู้ที่สมควรได้รับประโยชน์ได้รับทราบสิทธิของตน

- ให้สื่อมวลชน องค์การสาธารณะประโยชน์เข้ามามีส่วนร่วมในการ
ตรวจสอบถ่วงดุล

- ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามารับทราบข้อมูลเกี่ยวกับกฎระเบียบ โดย
ทำการประชาสัมพันธ์ทางสื่อ จัดสัมมนา หรือจัดทำประชาพิจารณ์

- เตรียมทรัพยากรในการบริหารไว้ให้เพียงพอ

- มีแหล่งข้อมูลอ้างอิงจากหลายๆ แหล่ง โดยเฉพาะจากองค์กรเอกชน
สื่อมวลชนหรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เชื่อถือได้ เพื่อหลีกเลี่ยงการค้นหาข้อมูลจากผู้ปฏิบัติงานเพียง
อย่างเดียว

- กำหนดมาตรการลงโทษที่มีความเป็นธรรมและเสมอภาค

- สรรหาผู้ที่มีความซื่อสัตย์ มีประวัติดีเพื่อมาดำรงตำแหน่ง
ผู้ปฏิบัติงาน

- จัดอบรมสัมมนา เพื่อขอรับทราบความคิดเห็น สร้างให้เกิดการมีส่วนร่วม
ร่วม ก่อนที่จะเริ่มดำเนินโครงการ

พฤติกรรมประเภทที่สี่ คือ แบบตั้งใจไม่ทำตาม แต่ไม่สำเร็จ(unintentional
compliance) เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่มีพฤติกรรมไม่ร่วมมือ แต่ทำไม่สำเร็จ ซึ่งในบางกรณีอาจ
เป็นเพราะระบบที่เข้มแข็งสามารถตรวจสอบและป้องกันพฤติกรรมประเภทนี้ได้

วรเดช จันทรศร(2543,53) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบ
ความสำเร็จไปไม่ได้ ถ้าหากปราศจากเสียซึ่งความร่วมมือจากสมาชิกทั้งมวลในองค์กรหรือหน่วย
ปฏิบัติ ในอีกนัยหนึ่ง ปัญหาของการนำนโยบายไปปฏิบัติจะมีสูงขึ้นเป็นอย่างมาก ถ้าสมาชิกใน
องค์กรหรือหน่วยปฏิบัติไม่ให้ความร่วมมือหรือต่อต้านการเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลมาจาก
นโยบายนั้นๆ

วรเดช จันทรศร(2548,104-106) ได้สำรวจผลงานของนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง
พบว่า ปัญหาที่เกิดจากการต่อต้านของผู้ปฏิบัตินั้นมาจากสาเหตุสำคัญ 7 ประการ ได้แก่

1) การที่นโยบายนั้นไม่ได้มาจากรากฐานความต้องการที่แท้จริง(felt
need) ของสมาชิกในองค์กร หรือสมาชิกไม่ให้ความสำคัญของนโยบายนั้น จากผลงานศึกษา
ของ Peter Keen(1979) พบว่าการนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดสรรทรัพยากรของโรงเรียน
ของรัฐแห่งหนึ่งในแคลิฟอร์เนียต้องประสบความล้มเหลวเนื่องจากสมาชิกในหน่วยปฏิบัติเห็นว่า
การนำคอมพิวเตอร์มาใช้ไม่ได้ทำให้การดำเนินงานดีขึ้น

2) นโยบายส่งผลให้ดุลยพินิจในการปฏิบัติงานตลอดจนพฤติกรรมในการ
ปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์กรต้องเปลี่ยนไป จากผลงานของ Warwick(1975) ได้แสดงให้เห็น

ว่าการปฏิรูปโครงสร้างระบบงานในกระทรวงต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาในช่วงกลางทศวรรษที่ 1960 ต้องประสบความล้มเหลวเนื่องจากเหตุผลดังกล่าว

3) หัวหน้าหน่วยปฏิบัติไม่ได้ให้การสนับสนุนนโยบายเท่าที่ควร ซึ่งจากผลงานของ Yin(1977) พบว่า นโยบายพัฒนาเป็นจำนวนมากต้องประสบความล้มเหลวเพราะหัวหน้าหน่วยปฏิบัติไม่ให้ความร่วมมือ หรือปฏิบัติงานแบบขอไปทีทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติ นั้นไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

4) สมาชิกในองค์กรหรือหน่วยปฏิบัติทำการต่อต้านเพราะเห็นว่าการปฏิบัติตามนโยบายจะส่งผลให้งบประมาณและอัตรากำลังของหน่วยต้องลดลงในระยะยาว อีกทั้งอาจก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนภารกิจและหน้าที่ของบุคลากรอย่างมาก ซึ่งจากผลงานของ Yin พบว่านโยบายการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้มักจะได้รับ การต่อต้านจากสมาชิกขององค์กรเพราะเหตุผลดังกล่าว

5) สมาชิกในองค์กรหรือหน่วยปฏิบัติเห็นว่านโยบายถูกกำหนดขึ้นโดยฝ่ายบริหารที่ไม่เข้าใจสภาพความเป็นจริงในการปฏิบัติงาน

6) สมาชิกในองค์กรหรือหน่วยปฏิบัติไม่เห็นด้วยกับสาระหรือวิธีปฏิบัติในนโยบาย เพราะไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จากผลงานของ Berman and McLaughlin(1977) พบว่านโยบายพัฒนาการเรียนการสอนต้องประสบความล้มเหลว เนื่องจากครูผู้ปฏิบัติไม่มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการเรียนการสอนด้วย ผลที่ได้คือวิธีการเรียนการสอนแบบใหม่ที่ถูกยึดเยียดโดยผู้บริหารและไม่ได้ถูกนำไปปฏิบัติโดยครูผู้สอน

7) สมาชิกในองค์กรหรือหน่วยปฏิบัติไม่ให้ความร่วมมือและต่อต้านจากขาดความรู้ ความเข้าใจว่าจะปฏิบัติตามนโยบายนั้นอย่างไร ซึ่งจากผลงานของ Yin, Heald and Vogel(1977) พบว่า นโยบายด้านเทคโนโลยีจำนวนมากประสบความล้มเหลวในการนำไปปฏิบัติ เพราะถูกต่อต้านจากสมาชิกของหน่วยปฏิบัติด้วยเหตุผลข้างต้น ในทำนองกลับกัน นโยบายประเภทเดียวกันกลับประสบความสำเร็จและได้รับความร่วมมืออย่างดีจากผู้เกี่ยวข้องในหน่วยปฏิบัติบางหน่วย เพราะได้มีการฝึกอบรมและสร้างการเรียนรู้ให้ผู้ปฏิบัติก่อนนำเทคโนโลยีนั้นมาใช้

สมบัติ อารังชญวงศ์(2550:442) ได้กล่าวถึงลักษณะของสิ่งจูงใจสำหรับผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ อาจกระทำได้หลายกรณี อาทิเช่น การเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษ การเลื่อนตำแหน่ง ส่วนการลงโทษในกรณีที่ทำให้งานล้มเหลว อาจกระทำได้หลายกรณีเช่นกัน อาทิ การระงับการขึ้นเงินเดือน การงดเงินรางวัลประจำปี การโยกย้ายให้ไปดำรงตำแหน่งที่มีความสำคัญน้อยกว่า เป็นต้น มาตรการเหล่านี้ควรจะประกาศให้ผู้ปฏิบัติทราบชัดเจนล่วงหน้า

พร้อมทั้งการจักระบบการประเมินผลงานที่มีความน่าเชื่อถือ เพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ผู้ปฏิบัติ
อย่างเสมอภาค

ศุภชัย ยาวะประภาส(2548,114-115) ได้สรุปแนวคิดนักวิชาการต่างๆ ในด้าน
ทัศนคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ถึงลักษณะทางทัศนคติที่อาจส่งผลต่อความสำเร็จหรือ
ล้มเหลวของนโยบาย ดังนี้

1) ทัศนคติที่มีต่อวัตถุประสงค์ของนโยบาย โดยที่ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติ
ที่มีต่อวัตถุประสงค์ของนโยบาย ทิศทางของทัศนคติที่มีต่อนโยบายนั้น รวมตลอดถึงความผูกพันที่
มีต่อนโยบายมีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายที่ผู้ปฏิบัติจะนำไปปฏิบัติ
ด้วยดี ต้องเป็นนโยบายที่ผู้ปฏิบัติเข้าใจเห็นด้วย และมีความรู้สึกผูกพัน

2) ผลกระทบที่มีต่อพฤติกรรมของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ โดยที่ขอบเขต
การเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมีความสำคัญมาก นโยบายที่มีผลให้ผู้
ปฏิบัติต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปจากแนวทางเดิมที่ปฏิบัติเป็นเวลาช้านานแล้วมักจะประสบ
ความล้มเหลว ส่วนนโยบายที่ไม่กระทบกระเทือนต่อพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติจะมีโอกาสสำเร็จสูง

3) ความขัดแย้งที่มีต่อค่านิยมของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ โดยที่ความ
ขัดแย้งเนื่องจากค่านิยมของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบาย
จะส่งผลไปสู่ความสำเร็จหรือล้มเหลวของนโยบาย ถ้าของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติเพียงแต่ไม่เห็น
ด้วยกับนโยบายเท่านั้นก็จะนำไปสู่การเพิกเฉยละเลยไม่ปฏิบัติตามนโยบาย หรือเลือกปฏิบัติ
เฉพาะส่วนที่ไม่ขัดกับคุณค่าที่ตนเองยึดถือ ซึ่งในที่สุดจะทำให้นโยบายล้มเหลว

4) ผลกระทบที่มีต่องาน อำนาจ ศักดิ์ศรี และผลประโยชน์ของผู้นำ
นโยบายไปปฏิบัติ โดยที่ผลกระทบที่มีต่องาน อำนาจ ศักดิ์ศรี และผลประโยชน์ของผู้นำ
นโยบายไปปฏิบัติมีความสำคัญมากต่อความสำเร็จของนโยบายนั้นๆ การมอบหมายนโยบาย
ให้กับผู้ที่มีความเห็นหรือผลประโยชน์ไม่สอดคล้องกับนโยบายนั้นๆ ก็เท่ากับเป็นการเรียกร้องหา
ความยุ่งยากนั่นเอง เนื่องจากผู้กำหนดนโยบายจะต้องแสวงหาวิธีการนานัปการมาควบคุม
พฤติกรรมของผู้ไม่เห็นด้วยเหล่านั้น ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมักจะพยายามอยู่ตลอดเวลาที่จะ
หลีกเลี่ยงหรือดัดแปลงไม่ปฏิบัติตามนโยบายที่ขัดกับผลประโยชน์ของเขา

กล้า ทองขาว(2548 :184) ได้สรุปปัจจัยกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลว
ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยในส่วนของปัจจัยด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ ได้กล่าวไว้ว่าหากผู้
ปฏิบัติไม่เข้าใจหรือสงสัยในวัตถุประสงค์ของนโยบายว่า เพราะเหตุใดจึงต้องมีนโยบายอย่างนี้
หรือสงสัยว่าความต้องการที่แท้จริงของผู้กำหนดนโยบายคืออะไร นโยบายที่ทำอยู่มีประโยชน์
อย่างไร ใครคือผู้ได้รับประโยชน์แท้จริงจากการดำเนินนโยบาย ฯลฯ ข้อสงสัยไม่เข้าใจนโยบายจะ
ทำให้ผู้ปฏิบัติขาดความมั่นใจ ขาดความไว้วางใจต่อนโยบาย ส่งผลกระทบต่อความตั้งใจที่จะ

หุ้มเทพล้งความสามารถปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ยิ่งไปกว่านั้น หากผู้ปฏิบัติมีความรู้สึกไม่พอใจต่อนโยบาย เพราะเห็นว่านโยบายที่เขารับผิดชอบไม่ค่อยเป็นประโยชน์ต่อองค์กร หรือไม่ค่อยเป็นประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ หรือบางทีอาจเห็นว่าเป้าหมายของนโยบายดีแต่วิธีการปฏิบัติไม่ค่อยดี เขาอาจปฏิบัติงานแบบเฉื่อยชา เพราะมีความรู้สึกไม่ชอบนโยบาย หากผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่มีความรู้สึกต่อนโยบายที่นำไปปฏิบัติเช่นนี้ นโยบายที่นำไปปฏิบัติมีโอกาสที่จะไม่สำเร็จสูง แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้านโยบายใดผู้ปฏิบัติมีความเข้าใจวัตถุประสงค์และวิธีปฏิบัติชัดเจนรู้สึกพึงพอใจสูง เพราะเห็นว่านโยบายที่ประกาศใช้จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วมและองค์กร การมีพื้นฐานความคิดเช่นนี้จะทำให้ผู้ปฏิบัติตั้งใจจริงที่จะปฏิบัติ จะหุ้มเทพความสามารถและอุทิศเวลาในการปฏิบัติ โดยอาจจะเข้าไปมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะแนวปฏิบัติตามความเหมาะสม ตามสถานการณ์แห่งความเป็นจริงจะส่งผลให้นโยบายบรรลุผล

จากแนวคิดดังที่กล่าวผู้วิจัยเห็นว่า พฤติกรรมของบุคคลส่วนหนึ่งมาจากทัศนคติของบุคคลนั้น อันเป็นผลมาจากความคิด ความเชื่อ ความรู้ ประสบการณ์ ภูมิหลัง และการเรียนรู้ที่ผ่านมาจากบุคคลนั้นๆ ซึ่งบุคคลากรในองค์การแต่ละแห่งย่อมมีทัศนคติต่อสิ่งต่างๆ แตกต่างกัน รวมถึงทัศนคติที่มีต่อการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ ในสถานศึกษาของบุคคลากรแต่ละคนในโรงเรียนก็ย่อมมีความแตกต่างด้วยเช่นกัน การศึกษาทัศนคติของบุคคลากรในโรงเรียนที่มีต่อการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาจึงมีความสำคัญ อาจสรุปได้ว่า ปัจจัยทัศนคติของผู้ปฏิบัติองค์ประกอบที่สำคัญคือ 1) ด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ 2) ด้านการรับรู้หรือการเชื่อ และ 3) ด้านความพร้อมที่จะกระทำหรือด้านพฤติกรรม

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยให้ความหมายของทัศนคติของผู้ปฏิบัติ หมายถึง ความรู้สึก ความรับรู้หรือการเชื่อ ตลอดจนพฤติกรรมของผู้บริหารและครูที่มีต่อการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษา

3. สาระเกี่ยวกับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

มีรายละเอียดเกี่ยวกับความสำเร็จในแต่ละด้าน ดังนี้

1) ระดับการบรรลุเป้าหมาย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยให้ความหมายของระดับการบรรลุเป้าหมาย หมายถึง ระดับของการวัดว่านโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการไปจนบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายมากน้อยเพียงใด โดยใช้

ตัวชี้วัดของแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติเป็นกรอบในการพิจารณา จำแนกเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1)คุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน 2)การบริหารจัดการและให้บริการทางการศึกษา 3)การผลิตและการพัฒนาบุคลากรด้าน ICT และ 4)โครงสร้างพื้นฐาน

2) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู

พฤติกรรมการสอน หมายถึง การกระทำหรือกิจกรรมที่ครูแสดงออกเพื่อพัฒนา นักเรียนในด้านความรู้ เจตคติ และทักษะตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในกลุ่มวิชาต่างๆ นั่นคือ การกระทำใดก็ตามที่ครูแสดงออกอันมีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ก็เรียกว่าพฤติกรรมการสอน

พฤติกรรมการสอนครุมีส่วนเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน และยังสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอีกด้วย(ธีรยุทธ์ เสนิงค์ ณ อยุธยา,2526; Koehler,1978;Everton & Green,1983) พฤติกรรมเรียนจะดำเนินไปด้วยดี ย่อมต้องอาศัยพฤติกรรมสอนที่ดีของครูด้วย ดังนั้นเมื่อกล่าวถึงพฤติกรรมสอนจึงหมายถึง พฤติกรรมที่ครูแสดงออกทุกๆ อย่างที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมเรียนที่ดี และจะเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง(2540) ได้จำแนกพฤติกรรมสอนวิชาคอมพิวเตอร์ ออกเป็นพฤติกรรม 6 ด้าน ได้แก่ 1) พฤติกรรมด้านการเตรียมการสอน 2) พฤติกรรมด้านการดำเนินการสอน 3) พฤติกรรมด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน 4) พฤติกรรมด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน 5) พฤติกรรมด้านการปลูกฝังจริยธรรมและคุณธรรม และ 6) พฤติกรรมด้านการจูงใจและเสริมแรงการเรียน

ปิ่นวดี จิระนารักษ์(2519) ได้จำแนกพฤติกรรมสอนในชั้นเรียนไว้ 9 ลักษณะ คือ

1) ด้านคุณลักษณะส่วนตัว หมายถึงพฤติกรรมของผู้สอนที่แสดงออกขณะสอน แต่ละพฤติกรรมเป็นส่วนประกอบของบุคลิกภาพของผู้สอนที่ดี เช่น สนใจผู้เรียนโดยทั่วถึงกัน มีอารมณ์มั่นคง

2) ด้านคุณลักษณะและภาษาของเสียง หมายถึง พฤติกรรมของผู้สอนเกี่ยวกับการใช้ภาษาพูด การใช้กิริยาอาการที่มีความหมายทางการสื่อสาร รวมทั้งการใช้สำเนียงในการพูดอย่างเหมาะสมและถูกต้อง

3) ด้านการเตรียมการสอน หมายถึง ผู้สอนสามารถกำหนดจุดมุ่งหมายในการสอน พร้อมทั้งวางแผนเสนอเนื้อหาในบทเรียน และจัดกิจกรรมหรืออุปกรณ์ได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกัน

- 4) ด้านเนื้อหาหมายถึง สามารถเลือกเนื้อหาได้เหมาะสม ถูกต้อง แม่นยำใน
แง่นำไปใช้
- 5) ด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน เช่น มีพฤติกรรมดึงดูดความ
สนใจส่งเสริมให้กำลังใจให้นักเรียนรักความก้าวหน้า
- 6) ด้านประเมินผลการเรียนการสอน เป็นการช่วยเหลือปรับปรุงการเรียน
ของผู้เรียน และปรับปรุงการสอนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เช่น การใช้การสังเกต การซักถาม การทดสอบ
ย่อยๆ
- 7) ด้านการควบคุมวินัย เป็นการควบคุมผู้เรียนให้มีพฤติกรรมไปใน
แนวทางที่ครูหวัง
- 8) ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เช่น การให้ความเป็นกันเอง ให้
กำลังใจแก่ผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นหรือถามข้อสงสัย
- 9) ด้านการกำหนดงาน ได้แก่ งานวางแผนการกำหนดงานให้เหมาะสมกับ
ความสามารถของนักเรียน และแนวทางให้ผู้เรียนได้รับความสำเร็จในการทำงานที่ได้รับ
มอบหมาย รวมทั้งความรับผิดชอบต่อผลงานของผู้เรียนด้วย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยให้ความหมายของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของ
ครู หมายถึง การเปลี่ยนแปลงการกระทำหรือกิจกรรมที่ครูแสดงออกเพื่อพัฒนานักเรียนในด้าน
ความรู้ เจตคติ และทักษะตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในกลุ่มวิชาต่างๆ โดยจำแนกพฤติกรรม
ออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) พฤติกรรมด้านการเตรียมการสอน 2) พฤติกรรมด้านการดำเนินการสอน
3) พฤติกรรมด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน 4) พฤติกรรมด้านการวัดและประเมินผลการเรียน
การสอน 5) พฤติกรรมด้านการปลูกฝังจริยธรรมและคุณธรรม และ 6) พฤติกรรมด้านการจูงใจและ
เสริมแรงการเรียน

3) สมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง

กมล สุกประเสริฐ และคณะ (2526) ได้ให้ความนิยามของสมรรถภาพไว้ว่า
หมายถึงคุณสมบัติที่เป็นผลมาจากความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ และอุปนิสัยหรือบุคลิกภาพ
ซึ่งมีผลทำให้เกิดความสามารถในการทำพฤติกรรมที่ปรารถนาได้

ศิริรัตน์ นีละคุปต์ และคณะ (2529) ให้ความหมายของสมรรถภาพ หมายถึง
ระดับความชำนาญที่พึงปรารถนา และความคาดหวัง ซึ่งจะต้องแสดงออกในด้านเจตคติ ความ
เข้าใจ ทักษะ และพฤติกรรม เพื่อเป็นการเอื้ออำนวยให้เกิดความเจริญงอกงามแก่ผู้เรียนทั้งทาง
กาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

สุจิตรา จันทวิภาส (2537) ให้ความหมายของสมรรถภาพ หมายถึง ความรู้ความสามารถแสดงออกถึงการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม และปฏิบัติได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

ดนูวัส ทิพย์น้อย (2540) ได้ให้ความหมายของสมรรถภาพ คือ ความสามารถของบุคคลแต่ละคนอันเป็นผลมาจากการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(2545) ครูไม่ใช่บุคคลกลุ่มเดียวที่ผลิตเนื้อหา บ่อยครั้งที่นักเรียนมีความชำนาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสนุกในการค้นคว้าสิ่งใหม่มากกว่าครู นักเรียนยังสามารถลองผิดลองถูกเพื่อพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีของตน นักเรียนหลายคนสามารถผลิตเนื้อหาซึ่งมีคุณภาพสูงกว่าเนื้อหาที่ติดอยู่บนบอร์ดของชั้นเรียน เนื้อหาเหล่านี้บางส่วนมีคุณภาพจนสามารถนำ ลงมาไว้ในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและให้ผู้อื่นใช้ได้ นอกจากนี้ยังมีแนวโน้มด้วยว่าเนื้อหาอาจถูกผลิตขึ้นจากการรวมกลุ่มของคน 3 กลุ่มคือ ครู นักเรียน และธุรกิจชุมชนท้องถิ่น หรือเกิดจากการร่วมมือระหว่างชั้นเรียนต่าง ๆ ในหลายประเทศ นโยบายในการเลือก ใช้หลักสูตร การประกันคุณภาพและการเผยแพร่เนื้อหาแก่ผู้อื่นควรมีความยืดหยุ่นและสนับสนุนแนวโน้มดังกล่าว หากนโยบายดังกล่าวถูกดำเนินการอย่างดีก็จะสามารถช่วยในการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจนมีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะเป็นประโยชน์ในการทำงานได้

มาตรฐานด้านผู้เรียน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอก ของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่

- 1) ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
- 2) ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์ มีวิจรรณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์
- 3) ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร
- 4) ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
- 5) ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต
- 6) ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี
- 7) ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยให้ความหมายของสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง หมายถึง ความสามารถของนักเรียนแต่ละคนที่ได้รับการปรับปรุงอันเป็นผลจากการเรียนรู้ โดยพิจารณาจากมาตรฐานผู้เรียน 6 ประการ ได้แก่ 1) ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และ

ค่านิยมที่พึงประสงค์ 2) ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ 3) ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร 4) ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 5) ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต และ 6) ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

4) ความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ

Berman and Mclaughlin(1977,อ้างถึงในวรเดช จันทรศร(2548,299) ได้กล่าวถึงการวัดความต่อเนื่องของโครงการเป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งเพื่อทำให้ทราบว่า นวัตกรรมถูกนำไปใช้อย่างต่อเนื่องหรือถูกยกเลิก หรือถูกเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ซึ่งจากกรณีของการที่รัฐให้เงินสนับสนุนโรงเรียนในการนำนวัตกรรมไปใช้ เมื่อเงินสนับสนุนดังกล่าวถูกยกเลิกจะเป็นผลให้การนำนวัตกรรมที่ประสบผลสำเร็จอาจถูกยกเลิกไปด้วย ทั้งนี้ความต่อเนื่องในการนำนวัตกรรมไปใช้อาจขึ้นอยู่กับครูผู้สอนเป็นสำคัญ เนื่องจากโครงสร้างของโรงเรียนเป็นโครงสร้างที่มีปฏิสัมพันธ์แบบหลวมๆ กล่าวคือ การตัดสินใจในระดับหนึ่งของระบบอาจไม่มีผลต่อการตัดสินใจในอีกระดับหนึ่งก็ได้ เช่น หากผู้บริหารโรงเรียนต้องการให้มีการนำนวัตกรรมไปใช้ต่อ แต่ครูผู้สอนไม่ต้องการก็ไม่สามารถทำได้ เป็นต้น ดังนั้นปัจจัยสำคัญของความสำเร็จในการนำนโยบายด้านนวัตกรรมไปใช้ คือ การยอมรับและการปรับใช้ของตัวผู้ปฏิบัติและการประสานความร่วมมือระดับโรงเรียนเพื่อให้เกิดแนวทางร่วม ซึ่งจะทำให้เกิดความเป็นปึกแผ่นขององค์การขึ้น

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยให้ความหมายของความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ หมายถึง การวัดความต่อเนื่องของนโยบาย เพื่อให้ทราบว่านวัตกรรมซึ่งได้แก่วิธีการและเครื่องมือ นั้นถูกนำไปใช้อย่างต่อเนื่องหรือถูกยกเลิก หรือถูกเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยและวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเพื่อให้ได้ลักษณะปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ และความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตามแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัย โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับนโยบายและนโยบายสาธารณะ แนวคิดตัวแบบทางทฤษฎีของการนำนโยบายไปปฏิบัติ แนวคิดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

ขั้นที่ 2 การดำเนินการวิจัย มีรายละเอียดการดำเนินการ 2 ขั้นตอนเป็นการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ และการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

2.1 การศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ แบ่งการดำเนินการเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ใช้

- 1) การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา ไม่รวมศึกษาพิเศษและศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยในการวิเคราะห์

ประชากร ได้แก่ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่กระจายอยู่ทั่วประเทศจำนวน 31,064 โรงเรียน ข้อมูล ณ วันที่ 22 ตุลาคม 2550 จากศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน http://210.1.20.11/doc/web_doc/download/sch50/count_sch.htm

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานจากกลุ่มประชากรดังกล่าว ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน(multi-stage random sampling) โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1.1) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้หลักการสุ่มตัวอย่างแบบไม่เป็นสัดส่วน(unproportional random sampling) ผู้วิจัยได้พิจารณากำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการเลือกขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane(1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น(confidence interval) 95% โดยผู้วิจัยยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อน(e) $\pm$ 5% เมื่อขนาดกลุ่มประชากร 31,064 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 394 โรงเรียน แต่เนื่องจากอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์มักจะน้อยกว่าจำนวนที่ส่งไป ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น 423 โรงเรียน เพื่อให้ได้แบบสอบถามกลับมาไม่น้อยกว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.2) แบ่งโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกลุ่ม โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยใช้เกณฑ์ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ในการแบ่งขนาดโรงเรียน ดังนี้

- โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนไม่เกิน 300 คน
- โรงเรียนขนาดกลาง จำนวนนักเรียน 301 – 1,000 คน
- โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,001 คนขึ้นไป

1.3) การสุ่มเลือกโรงเรียน ดำเนินการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ดังนี้

1.3.1) สุ่มเลือกจังหวัดในเขตภูมิภาคต่างๆ ทั้ง 4 ภูมิภาค มาเป็นตัวอย่างภาคละ 6 จังหวัด ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย รวมเป็นจังหวัดตัวอย่างทั้งหมด 24 จังหวัด

1.3.2) ในแต่ละจังหวัดที่สุ่มได้ ผู้วิจัยสุ่มโรงเรียนมาจังหวัดละ 18 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 6 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 6 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ 6 โรงเรียน รวมเป็นโรงเรียนทั้งหมดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 423 โรงเรียน

1.4) การเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล

จากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 423 โรงเรียน ผู้วิจัยดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 423 คน และผู้รับผิดชอบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน จำนวน 423 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 846 คน

จากการสุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น ได้กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 3.1

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.1 กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามขนาดโรงเรียน จังหวัด และเขตภูมิภาค

ภาค	จังหวัด	โรงเรียนขนาด			จำนวนผู้ให้ข้อมูล	
		เล็ก	กลาง	ใหญ่	ผู้บริหาร	ผู้รับผิดชอบ
1. กลาง	1.นครปฐม	6	6	6	18	18
	2.สุพรรณบุรี	6	6	6	18	18
	3.สมุทรปราการ	6	6	6	18	18
	4. ระยอง	6	6	6	18	18
	5.นนทบุรี	6	6	6	18	18
	6.ชัยนาท	6	6	6	18	18
2. ตะวันออกเฉียงเหนือ	1.กาฬสินธุ์	6	6	6	18	18
	2.อุดรธานี	6	6	6	18	18
	3.อุบลราชธานี	6	6	6	18	18
	4.ร้อยเอ็ด	6	6	6	18	18
	5.ยโสธร	6	6	6	18	18
	6.มหาสารคาม	6	6	6	18	18
3. เหนือ	1.เชียงใหม่	6	6	6	18	18
	2.น่าน	6	6	6	18	18
	3.ลำปาง	6	6	6	18	18
	4.แพร่	6	6	6	18	18
	5.นครสวรรค์	6	6	6	18	18
	6. พิษณุโลก	6	6	6	18	18
4. ใต้	1.นครศรีธรรมราช	6	6	6	18	18
	2.สุราษฎร์ธานี	6	6	6	18	18
	3.ชุมพร	6	6	6	18	18
	4.สงขลา	6	6	6	18	18
	5.สตูล	6	6	6	18	18
	6.ภูเก็ต	6	6	6	18	18
รวม		141	141	141	423	423

2) การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ส่วน คือแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และแบบสอบถามเกี่ยวกับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งทั้ง 2 ส่วนผู้วิจัยสร้างข้อคำถามขึ้นเอง เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลโรงเรียน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) และแบบเติมคำ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นข้อคำถามโดยใช้มาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยหลัก 6 ด้านที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ปัจจัยด้านทรัพยากรของนโยบาย ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม ปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และปัจจัยด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นข้อคำถามโดยใช้มาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษา จากการมองภาพรวมความสำเร็จ 4 ด้าน คือ ระดับการบรรลุเป้าหมาย การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู สมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง และความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ รวมทั้งข้อเสนอแนะอื่นๆ

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามสำหรับผู้รับผิดชอบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลโรงเรียน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) และแบบเติมคำ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นข้อคำถามโดยใช้มาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยหลัก 6 ด้านที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ปัจจัยด้านทรัพยากรของนโยบาย ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม ปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และปัจจัยด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นข้อคำถามโดยใช้มาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษา จากการมองภาพรวมความสำเร็จ 4 ด้าน คือ ระดับการบรรลุเป้าหมาย การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู สมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง และความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ รวมทั้งข้อเสนอแนะอื่นๆ

แบบสอบถามฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันเนื่องจากมีพื้นฐานจากการสร้างแบบสอบถามมาจากฉบับเดียวกัน แต่เพื่อให้ข้อความในข้อคำถามมีความชัดเจน และเหมาะสมกับสถานภาพผู้ตอบ ผู้วิจัยจึงทำการแยกแบบสอบถามเป็น 2 ฉบับ

สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนสำหรับแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ ผู้วิจัยใช้มาตรวัดประเมินค่าจากคะแนนรวม (summated rating) ของ Likert โดยกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนแรก แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ รวม 113 ข้อ มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยหลัก 6 ด้านที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งแบ่งเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย จำนวน 5 ข้อ ปัจจัยด้านทรัพยากรของ

นโยบาย จำนวน 7 ข้อ ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม จำนวน 22 ข้อ ปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ จำนวน 43 ข้อ ปัจจัยด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง จำนวน 19 ข้อ และปัจจัยด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ จำนวน 17 ข้อ โดยแต่ละระดับมีความหมายดังนี้

5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความนั้น

4 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความนั้น

3 หมายถึง ไม่แน่ใจกับข้อความนั้น

2 หมายถึง ไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น

1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความนั้น

ข้อคำถามในส่วนนี้เป็น ข้อคำถามเชิงบวก ซึ่งเกณฑ์การให้คะแนนแสดงในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 เกณฑ์การให้คะแนนข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระดับความคิดเห็น	เกณฑ์การให้คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความนั้น	5
เห็นด้วยกับข้อความนั้น	4
ไม่แน่ใจกับข้อความนั้น	3
ไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความนั้น	1

ส่วนที่สอง แบบสอบถามความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ รวม 42 ข้อ มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดความสำเร็จทั้ง 4 ด้านของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษา ซึ่งแบ่งเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับระดับการบรรลุเป้าหมาย จำนวน 14 ข้อ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู จำนวน 13 ข้อ สมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง จำนวน 12 ข้อ และความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ จำนวน 3 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังแสดงในตารางที่ 3.3 และตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.3 เกณฑ์การให้คะแนนข้อคำถามความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับระดับการบรรลุเป้าหมาย

ข้อความ	เกณฑ์การให้คะแนน
มากกว่าร้อยละ 80	5
ร้อยละ 61-80	4
ร้อยละ 41-60	3
ร้อยละ 21-40	2
น้อยกว่าร้อยละ 20	1

ตารางที่ 3.4 เกณฑ์การให้คะแนนข้อคำถามความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง และความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ

ระดับความคิดเห็น	เกณฑ์การให้คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

แบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับดังกล่าวข้างต้น มีขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสาร รายงานการวิจัย แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำผลที่ได้มาใช้กำหนดกรอบแนวคิด กำหนดนิยาม โครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการวัดและเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ดังตารางที่ 3.5 และตารางที่ 3.6 แล้วนำไปสร้างข้อคำถาม

ตารางที่ 3.5   นิยามปฏิบัติการของตัวแปรปัจจัยและตัวบ่งชี้

ตัวแปรปัจจัย	ตัวบ่งชี้
<p>1.มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย</p> <p><u>นิยาม</u></p> <p>การระบุรายละเอียดของวัตถุประสงค์ของนโยบายในลักษณะที่เป็นปริมาณหรือคุณภาพเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานตามนโยบาย</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป้าหมายและวัตถุประสงค์สามารถเป็นจริง 2. เป้าหมายและวัตถุประสงค์มีความชัดเจน 3. วัตถุประสงค์ในนโยบายมีความสอดคล้อง 4. นโยบายพื้นฐานอยู่บนทฤษฎี
<p>2.ด้านทรัพยากรของนโยบาย</p> <p><u>นิยาม</u></p> <p>สิ่งอำนวยความสะดวกต่อการบริหารนโยบาย โดยรวมถึงงบประมาณ และการสนับสนุนอื่น ที่กำหนดไว้ในแผนงาน</p> <p>2.1 งบประมาณ</p> <p><u>นิยาม</u></p> <p>แผนการเงินที่จัดทำขึ้นเพื่อการแจกแจงถึงรายละเอียดในการปฏิบัติงาน และค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการปฏิบัติตามแผนงาน ทั้งในแต่ละกิจกรรมและโดยรวมทั้งหมดของแผนงาน ที่ต้องมีการจัดสรรอย่างเหมาะสมและทั่วถึง</p> <p>2.2 การสนับสนุนอื่น ๆที่กำหนดไว้ในแผนงาน</p> <p><u>นิยาม</u></p> <p>องค์ประกอบหนึ่งในทรัพยากรนโยบาย นอกเหนือจากงบประมาณ เป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมให้ความสะดวกต่อประสิทธิภาพของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ที่ต้องมีการจัดสรรอย่างเหมาะสมและทั่วถึง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความเหมาะสม 2. ความทั่วถึง <ol style="list-style-type: none"> 1. ความเหมาะสม 2. ความทั่วถึง

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

ตัวแปรปัจจัย	ตัวบ่งชี้
<p>3.การติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม</p> <p><u>นิยาม</u></p> <p>กลไกของการทำให้ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ มีความรู้ความเข้าใจสอดคล้องกันในมาตรฐานงานและวัตถุประสงค์นโยบาย ซึ่งได้แก่การติดต่อสื่อสาร และกิจกรรมส่งเสริม</p> <p>3.1 การติดต่อสื่อสาร</p> <p><u>นิยาม</u></p> <p>กระบวนการติดต่อสื่อสารโดยใช้ช่องทางและวิธีการติดต่อสื่อสารที่หลากหลาย ส่งผลให้ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมีความรู้ความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย</p> <p>3.2 กิจกรรมส่งเสริม</p> <p><u>นิยาม</u></p> <p>กลไกขับเคลื่อนกิจกรรมทุกส่วน ทั้งการควบคุม การกำหนดภารกิจ ตลอดจนการให้แรงเสริมแก่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. รูปแบบหรือช่องทางการติดต่อสื่อสาร 2. การติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิผล <ol style="list-style-type: none"> 1. รูปแบบของการควบคุม 2. การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน 3. แนวทางกระตุ้นส่งเสริม
<p>4. ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ</p> <p><u>นิยาม</u></p> <p>ปัจจัยซึ่งแสดงลักษณะหรือสภาพต่างๆ ของโรงเรียนซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ บุคลากรในหน่วยงาน ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ทรัพยากรองค์การ และโครงสร้างองค์การ</p> <p>4.1บุคลากรในหน่วยงาน</p> <p><u>นิยาม</u></p> <p>บุคลากรซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนโดยเป็นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความเพียงพอ 2. ความรู้ความสามารถ

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

ตัวแปรปัจจัย	ตัวบ่งชี้
<p>4.2 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร</p> <p><u>นิยาม</u></p> <p>การแสดงออกซึ่งความมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร และกระบวนการใช้ศิลปะ การจูงใจ การให้ความสนับสนุนส่งเสริมของผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อบุคลากรในโรงเรียนในการที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือในการประพฤติปฏิบัติอย่างเต็มใจเพื่อการบรรลุเป้าหมายวัตถุประสงค์ของนโยบาย</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การกำหนดทิศทางขององค์การ 2. การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง 3. การเป็นผู้เจรจาต่อรอง 4. การเป็นผู้ฝึกสอน
<p>4.3 ทรัพยากรองค์การ</p> <p><u>นิยาม</u></p> <p>สิ่งอำนวยความสะดวกต่อการบริหารองค์การ เพื่อช่วยให้ความสะดวกต่อประสิทธิภาพของการบริหารนโยบาย ได้แก่ งบประมาณ และการสนับสนุนอื่น เช่น สถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ฯ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความเพียงพอ 2. ความเหมาะสม
<p>4.4 โครงสร้างองค์การ</p> <p><u>นิยาม</u></p> <p>องค์ประกอบโครงสร้างการบริหารของโรงเรียน ที่มีสัมพันธ์กันทั้งระบบในรูปแบบของการประสานงานระหว่างสมาชิกที่อยู่ในตำแหน่งขององค์การสามารถร่วมกันดำเนินการตามภารกิจขององค์การเป็นไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การออกแบบโครงสร้างองค์การ 2. ความเป็นทางการของโครงสร้างองค์การ 3. ความชัดเจนและความเหมาะสมในบทบาทหน้าที่ของบุคลากร
<p>5.เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง</p> <p><u>นิยาม</u></p> <p>ปัจจัยหรือสภาพแวดล้อมต่างๆ รวมทั้งแรงกดดันที่อยู่ภายนอกองค์การ มีผลกระทบต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ทางสังคม และทางการเมือง</p>	

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

ตัวแปรปัจจัย	ตัวบ่งชี้
<p>5.1 สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ</p> <p><u>นิยาม</u></p> <p>สถานภาพทางการเงินตลอดจนสภาพเศรษฐกิจของผู้ปกครองและชุมชนที่ส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติในสถานศึกษา</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความเหมาะสมของที่ตั้งโรงเรียน 2. สภาพเศรษฐกิจของชุมชน
<p>5.2 สภาพแวดล้อมทางสังคม</p> <p><u>นิยาม</u></p> <p>สภาพสังคมของชุมชน คุณลักษณะเกี่ยวกับทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อของคนในชุมชน ตลอดจนการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของชุมชนที่ส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติในสถานศึกษา</p> <p>5.3 สภาพแวดล้อมทางการเมือง</p> <p><u>นิยาม</u></p> <p>การสนับสนุนและความผูกพันขององค์การหรือบุคคลสำคัญ ที่ส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติในสถานศึกษา</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สภาพสังคมของชุมชน 2. ค่านิยม ทัศนคติของชุมชนต่อการมีส่วนร่วม 3. ความพร้อมของชุมชน 4. การมีส่วนร่วมและสนับสนุนของชุมชน <ol style="list-style-type: none"> 1. การสนับสนุนขององค์การ 2. การสนับสนุนของบุคคลสำคัญ
<p>6. ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ</p> <p><u>นิยาม</u></p> <p>ความรู้สึกรับรู้หรือการเชื่อ ตลอดจนพฤติกรรมของผู้บริหารและครูที่มีต่อการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษา</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ด้านความรู้สึกรับรู้หรืออารมณ์ 2. ด้านการรับรู้หรือการเชื่อ 3. ด้านความพร้อมที่จะกระทำหรือด้านพฤติกรรม

ตารางที่ 3.6 นิยามเชิงปฏิบัติการขององค์ประกอบความสำเร็จในการนำนโยบายฯไปปฏิบัติและตัวบ่งชี้

องค์ประกอบความสำเร็จ	ตัวบ่งชี้
<p>1. ระดับการบรรลุเป้าหมาย</p> <p><u>นิยาม</u></p> <p>ระดับของการวัดว่านโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการไปจนบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายมากน้อยเพียงใด โดยใช้ตัวชี้วัดของแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติเป็นกรอบในการพิจารณา</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. คุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน 2. การบริหารจัดการและให้บริการทางการศึกษา 3. การผลิตและการพัฒนาบุคลากรด้าน ICT และ 4. โครงสร้างพื้นฐาน
<p>2. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู</p> <p><u>นิยาม</u></p> <p>การเปลี่ยนแปลงการกระทำหรือกิจกรรมที่ครูแสดงออกเพื่อพัฒนานักเรียนในด้านความรู้ เจตคติ และทักษะตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในกลุ่มวิชาต่างๆ โดยจำแนกพฤติกรรมออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) เตรียมการสอน 2) ดำเนินการสอน 3) ใช้สื่อการเรียนการสอน 4) วัดและประเมินผลการเรียนการสอน 5) ปฏิบัติกิจวัตรและคุณธรรม และ 6) จูงใจและเสริมแรงการเรียนรู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. พฤติกรรมด้านการเตรียมการสอน 2. พฤติกรรมด้านการดำเนินการสอน 3. พฤติกรรมด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน 4. พฤติกรรมด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน 5. พฤติกรรมด้านการปลูกฝังจริยธรรมและคุณธรรม 6. พฤติกรรมด้านการจูงใจและเสริมแรงการเรียนรู้

ตารางที่ 3.6 (ต่อ)

องค์ประกอบความสำเร็จ	ตัวบ่งชี้
<p>3.สมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง นิยาม</p> <p>ความสามารถของนักเรียนแต่ละคนที่ได้รับการปรับปรุงอันเป็นผลจากการเรียนรู้ โดยพิจารณาจากมาตรฐานผู้เรียน 6 ประการ ได้แก่ 1) คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ 2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์ มีวิจรรย์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ 3) ความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร 4) ทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 5) ทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต และ 6) สุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ 2. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์ มีวิจรรย์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ 3. ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร 4. ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 5. ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต และ 6. ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี
<p>4.ความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ นิยาม</p> <p>การวัดความต่อเนื่องของนโยบาย เพื่อให้ทราบว่านวัตกรรมซึ่งได้แก่วิธีการและเครื่องมือนั้นถูกนำไปใช้อย่างต่อเนื่องหรือถูกยกเลิก หรือถูกเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความต่อเนื่องของวิธีการ 2. ความต่อเนื่องของเครื่องมือ

ขั้นที่ 2 สร้างตารางวิเคราะห์โครงสร้างตัวแปรที่ต้องการวัดในแต่ละมิติ ดังตารางที่ 3.7 และสร้างข้อคำถาม

ตารางที่ 3.7 โครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการวัดในแต่ละมิติ

ประเด็นหลัก	จำนวนข้อ	ประเด็นย่อย	จำนวนข้อ	ข้อที่	หมายเหตุ
มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย	5	มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย	5	1-5	ตอนที่ 2
ทรัพยากรของนโยบาย	7	งบประมาณ	2	6-7	ตอนที่ 2
		การสนับสนุนอื่นๆที่กำหนดไว้ในแผนงาน	5	8-12	
การติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม	22	การติดต่อสื่อสาร	10	13-22	ตอนที่ 2
		กิจกรรมส่งเสริม	12	23-34	
ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ	43	บุคลากรในหน่วยงาน	5	35--39	ตอนที่ 2
		ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	14	40-53	
		ทรัพยากรองค์การ	11	54-64	
		โครงสร้างองค์การ	13	65-77	

ตารางที่ 3.7 (ต่อ)

ประเด็นหลัก	จำนวนข้อ	ประเด็นย่อย	จำนวนข้อ	ข้อที่	หมายเหตุ
เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง	19	สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ	5	78-82	ตอนที่ 2
		สภาพแวดล้อมทางสังคม	8	83-90	
		สภาพแวดล้อมทางการเมือง	6	91-96	
ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ	17	ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ	17	97-113	ตอนที่ 2
ความสำเร็จของการนำนโยบาย ICT ไปปฏิบัติ	42	ระดับการบรรลุเป้าหมาย	14	1-14	ตอนที่ 3
		การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู	13	15-27	
		สมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง	12	28-39	
		ความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ	3	40-42	

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของข้อคำถาม ความเหมาะสมของปริมาณข้อคำถาม ความชัดเจนของภาษาและรูปแบบของแบบสอบถาม แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหา โดยการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัด (Item Objective Congruence: IOC) ความครอบคลุมของข้อคำถาม และความชัดเจนของภาษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีจำนวน 9 คน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านนโยบายสาธารณะ 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 1 คน ผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน และนักวิจัยทางการศึกษา 2 คน (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก)

ขั้นที่ 5 คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544) และปรับปรุงข้อคำถามตามที่คุณเชี่ยวชาญเสนอแนะ นำมาให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาอีกครั้ง จากนั้นนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน และผู้รับผิดชอบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน จำนวน 2 คน เพื่อสอบถามความเข้าใจของคำชี้แจงและความชัดเจนของข้อคำถาม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

ขั้นที่ 6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 33 โรงเรียน เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ โดยการตรวจสอบความเที่ยง (reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม ดังแสดงไว้ในตารางที่ 3.8

ขั้นที่ 7 นำผลการวิเคราะห์มาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไข และจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์พร้อมนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

ตารางที่ 3.8 ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของตัวแปรที่สังเกตได้

ตัวแปรที่วัด	ค่าความเที่ยง
มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย	0.91
งบประมาณ	0.87
การสนับสนุนอื่นๆ ที่กำหนดไว้ในแผนงาน	0.92
การติดต่อสื่อสาร	0.91
กิจกรรมส่งเสริม	0.93
บุคลากรในหน่วยงาน	0.88
ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	0.95
ทรัพยากรองค์การ	0.94
โครงสร้างองค์การ	0.94
สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ	0.86
สภาพแวดล้อมทางสังคม	0.92
สภาพแวดล้อมทางการเมือง	0.90
ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ	0.98
ระดับการบรรลุเป้าหมาย	0.93
การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู	0.95
สมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง	0.93
ความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ	0.90

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง และดำเนินการติดตามแบบสอบถาม โดยใช้การติดตามด้วยตนเอง และโทรศัพท์ติดตาม โดยเว้นระยะห่างจากเวลาที่ส่งแบบสอบถามเป็นเวลา 2 สัปดาห์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1) ดำเนินการดาวน์โหลดรายชื่อสถานศึกษาปี 2550 จากศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน http://210.1.20.11/doc/web_doc/index.php ใน

รูปแบบของแฟ้มข้อมูล excel ทำการแปลงให้อยู่ในรูปแบบของแฟ้มฐานข้อมูล dbf แล้วเขียนโปรแกรมเพื่อสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเงื่อนไขของขนาดโรงเรียน จังหวัด และเขตภูมิภาค

3.2) ทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสนอไปยังผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.3) นำส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และหลังจากส่งแบบสอบถามไปแล้ว 2 สัปดาห์ ได้แบบสอบถามกลับคืนจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 256 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 59.26 หลังจากนั้นผู้วิจัยติดตามการตอบกลับโดยติดตามโดยโทรศัพท์และติดตามด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 140 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 32.41 โดยเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2551 ถึงวันที่ 7 มีนาคม 2551 รวมระยะเวลาที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 30 วัน ได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 396 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 91.67

3.4) นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน ทำการลงรหัส (coding) เพื่อเตรียมสำหรับใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามวิจัย และ 3) การวิเคราะห์ข้อสรุปจากส่วนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในแบบสอบถาม โดย 2 ตอนแรก วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ซึ่งมีแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลและวิธีการทางสถิติ ดังนี้

4.1) การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

สำหรับการวิเคราะห์ในส่วนนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและลักษณะตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย โดย ดังนี้

(1) วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

(2) วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

กำหนดการแปรความหมายของค่าเฉลี่ยของแบบสอบถาม ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง ตรงกับสภาพที่เป็นจริงมากที่สุดหรือสามารถปฏิบัติได้มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง ตรงกับสภาพที่เป็นจริงมากหรือสามารถปฏิบัติได้มาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง ตรงกับสภาพที่เป็นจริงปานกลางหรือสามารถปฏิบัติได้ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60 หมายถึง ตรงกับสภาพที่เป็นจริงน้อยหรือสามารถปฏิบัติได้น้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง ตรงกับสภาพที่เป็นจริงน้อยที่สุดหรือสามารถปฏิบัติได้น้อยที่สุด

4.2) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบปัญหาวิจัยตามวัตถุประสงค์

(1) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient)

(2) การวิเคราะห์ความแปรปรวน(ANOVA) เพื่อทดสอบนัยสำคัญของสหสัมพันธ์พหุคูณ

(3) การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ(Multiple Regression) เพื่อหาค่าตัวแปรที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.3 3) การวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์เนื้อหาสำหรับข้อมูลที่เป็นข้อเขียน

2.2 การศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาภาคสนามเพื่อให้ได้ข้อมูลในระดับลึกที่มีความสมบูรณ์มากขึ้นและเป็นการตรวจสอบข้อมูลเชิงปริมาณ แบ่งการดำเนินการเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1) การเลือกกรณีศึกษา

ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ผู้วิจัยกำหนดการศึกษาผ่านข้อความความคิดเห็นจากผู้บริหารสถานศึกษา และผู้รับผิดชอบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้

(1) ครอบคลุมทุกภาคของประเทศ

(2) ครอบคลุมทุกขนาดของโรงเรียน โดยแบ่งเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

(3) ไม่มีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารสถานศึกษาในช่วง 1 ปีก่อนเก็บข้อมูล

(4) ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

ด้วยเกณฑ์ในการคัดเลือกดังกล่าว ผู้วิจัยเลือกสนามเก็บข้อมูลเบื้องต้นได้

12 แห่ง

2) การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ชัดเจน ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยถือว่าผู้วิจัยเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการวิจัย และเพื่อให้ได้ข้อมูลมีความแม่นยำมากขึ้น ผู้วิจัยจึงใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธี โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือดังนี้

(1) ผู้วิจัยศึกษากรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย ก่อนสร้างเครื่องมือซึ่งประกอบด้วย แบบสำรวจสภาพโรงเรียน แบบสัมภาษณ์

(2) นำเครื่องมือให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาและตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาตลอดจนสำนวนภาษาในการสื่อความหมาย

(3) นำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สมบูรณ์และเพื่อความเหมาะสมในการนำไปใช้จริง

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

(1) การเข้าสู่สนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากที่ได้คัดเลือกสถานศึกษาที่เป็นกรณีศึกษาแล้ว ผู้วิจัยติดต่อโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษาด้วยตนเอง ในเบื้องต้นผู้วิจัยได้แนะนำตนเอง แจ้งวัตถุประสงค์การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย โดยโรงเรียนได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี จากนั้นผู้วิจัยจึงทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้อำนวยการของโรงเรียน โดยกำหนดเวลาเก็บข้อมูลสถานศึกษา วัตถุประสงค์การวิจัย รวมทั้งชี้แจงขั้นตอนและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นเข้าสู่ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล

(2) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียด ดังนี้

- การสำรวจและสัมภาษณ์ จากเครื่องมือที่สร้างขึ้น
- การวิเคราะห์เอกสาร โดยการศึกษาเอกสารของโรงเรียน ได้แก่ ประวัติและความเป็นมาของโรงเรียน นโยบายทางเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน แผนปฏิบัติการประจำปี ข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เป็นต้น แล้วนำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่ ตรวจสอบข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลประกอบที่ได้จากการสำรวจ การสัมภาษณ์ในแบบวิเคราะห์เอกสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

(3) การจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลนำข้อมูลที่ได้มาทำการลดทอนข้อมูล ตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีตรวจสอบแบบสามเส้า แล้วจึงวิเคราะห์ซึ่งทั้งสามกระบวนการกระทำควบคู่ไปกับการเก็บรวบรวมข้อมูล และในขั้นตอนสุดท้ายจะนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาเขียนรายงานการวิจัยแบบพรรณนา ดังนี้

- การลดทอนข้อมูล(Data Reduction) หลังจากเสร็จสิ้นการบันทึกข้อมูลภาคสนามในแต่ละวันแล้ว ผู้วิจัยจะมาอ่านบททวนแล้วเลือกจุดที่น่าสนใจและเกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา เขียนใส่การ์ดและลงหัวเรื่อง นอกจากนี้ยังแยกข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่เพื่อให้ง่ายต่อการสืบค้น

- ตรวจสอบข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องเชื่อถือได้ จะใช้การตรวจสอบแบบสามเส้า(triangulation) ตามวิธีการตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ (สุภางค์ จันทวนิช, 2542: 34) ดำเนินการ 2 วิธีการ คือ 1) การตรวจสอบแบบสามเส้าด้านข้อมูล (data triangulation) 2) การตรวจสอบแบบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (methodological triangulation)

- การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์จะเริ่มทำไปพร้อมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละวัน โดยผู้วิจัยนำข้อมูลจากเอกสาร การสังเกต และการสัมภาษณ์ในแต่ละวันมาอ่านหลายๆ ครั้งแล้วแยกเพื่อลงรหัส(code) และสร้างเกณฑ์หัวเรื่อง การวิเคราะห์และสังเคราะห์ในช่วงนี้เป็นการลดขนาดของข้อมูลเป็นหน่วยการวิเคราะห์ที่ใหญ่ขึ้น เกิดความเข้าใจ และสามารถสร้างข้อสรุปที่เหมือนกันคล้ายคลึงกันหรือแยกเรื่องที่แตกต่างกันออกจากกัน พร้อมทั้งจะตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูลในการเขียนสรุปต่อไป การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

(3.1) การวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis)

(3.2) การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุป มี 3 แบบ ได้แก่

- การจำแนกชนิดของข้อมูล(Typological Analysis) โดยวิธีที่ใช้แนวคิดทฤษฎีและแบบไม่ใช้แนวคิดทฤษฎี โดยที่แบบใช้แนวคิดทฤษฎี คือการจำแนกข้อมูลเป็นชนิดต่างๆ ในเหตุการณ์หนึ่งๆ แยกออกเป็นการกระทำ กิจกรรม ความหมาย ความสัมพันธ์ การมีส่วนร่วมในกิจกรรม และสภาพสังคมหรือสถานการณ์เป็นแนวทางในการจำแนกสำหรับการวิเคราะห์ ในส่วนแบบไม่ใช้แนวคิดทฤษฎี คือการจำแนกข้อมูลที่จะวิเคราะห์ตามความเหมาะสมกับข้อมูล อาจใช้สามัญสำนึกหรือประสบการณ์ของผู้วิจัย

- การวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย(Analytic Induction) โดยการตีความสร้างข้อสรุปจากข้อมูลภาคสนามที่รวบรวมได้ และวิเคราะห์ความคล้ายคลึงกัน ความแตกต่างจากสมมติฐานชั่วคราวหลายสมมติฐาน

- การวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบข้อมูล โดยการนำเหตุการณ์หลายๆ เหตุการณ์ที่ได้จำแนกชนิดของข้อมูลนั้นมาเปรียบเทียบกัน การใช้วิธีนี้จะนำไปสู่การสร้างข้อสรุปเชิงนามธรรมและการสร้างทฤษฎี

(3.3) การวิเคราะห์แบบข้ามกรณี โดยนำข้อมูลที่ได้จากกรณีศึกษา มาเขียนอธิบายเพื่อแสดงให้เห็นถึงความคล้ายคลึงและความแตกต่าง

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ผลการศึกษา

เป็นการนำข้อค้นพบจากการศึกษาทั้ง 2 ส่วนในขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ทั้งทางการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณและการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ มาวิเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่เป็นข้อความรู้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยนำข้อสรุปต่างๆ มาเชื่อมโยงจนเป็นโครงสร้างของข้อสรุปที่สามารถตอบคำถามการวิจัยได้

ขั้นที่ 4 การนำเสนอรายงานการวิจัย

การนำเสนอรายงานการวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอด้วยวิธีการพรรณนา และการพรรณนาวิเคราะห์ โดยนำเสนอเป็น 5 บทด้วยกัน คือ

บทที่ 1 บทนำ เป็นการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย คำถามในการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย กรอบแนวคิดในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นการนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับนโยบายและนโยบายสาธารณะ ตัวแบบทางทฤษฎีของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอกรอบแนวคิดในการวิจัย รวมทั้งสาระเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์และความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย ได้แก่ การศึกษาเอกสารเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย การดำเนินการวิจัย การวิเคราะห์ผลการศึกษา และการนำเสนอรายงานการวิจัย

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ เป็นการนำเสนอเนื้อหาโดยสรุปของการวิจัย ได้แก่ วัตถุประสงค์การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และผลสรุปของการวิจัย รวมทั้งการอภิปรายผลและข้อเสนอแนะจากการวิจัย

รายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย นำเสนอดังแผนภาพที่ 3.1

แผนภาพที่ 3.1 สรุปขั้นตอนดำเนินการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้น การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจึงนำเสนอตามขั้นตอนของการวิเคราะห์ เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังกล่าว โดยนำเสนอแยกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระบบเทคโนโลยี

สารสนเทศของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์ และความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อสรุปจากส่วนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในแบบสอบถาม

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์การศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ

แสดงรายละเอียด ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามภูมิหลัง

ตัวแปร	จำนวน (n 396)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	359	90.7
หญิง	37	9.3
อายุ		
20 – 30 ปี	-	-
31 – 40 ปี	6	1.5
41 – 50 ปี	149	37.6
51 ปี ขึ้นไป	241	60.9
อายุราชการ		
น้อยกว่า 5 ปี	-	-
6 – 10 ปี	2	0.5
11 – 15 ปี	18	4.5
16 – 20 ปี	19	4.8
21 – 25 ปี	61	15.4
26 – 30 ปี	125	31.6
31 – 35 ปี	116	29.3
มากกว่า 36 ปี	55	13.9
ประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา		
น้อยกว่า 5 ปี	44	11.1
6 – 10 ปี	87	22.0
11 – 15 ปี	76	19.2
16 – 20 ปี	95	24.0
21 – 25 ปี	41	10.4
26 – 30 ปี	32	8.1
31 – 35 ปี	21	5.3

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน (n 396)	ร้อยละ
วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	80	20.2
ปริญญาโท	311	78.5
ปริญญาเอก	5	1.3
จำนวนนักเรียนปัจจุบัน		
1 – 300 คน(ขนาดเล็ก)	139	35.1
301 – 1000 คน(ขนาดกลาง)	134	33.8
มากกว่า 1000 คน ขึ้นไป(ขนาดใหญ่)	123	31.1

จากตารางที่ 4.1 ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 396 คน ส่วนใหญ่เป็นชาย คิดเป็นร้อยละ 90.7 หญิง คิดเป็นร้อยละ 9.3 มากที่สุดมีอายุมากกว่า 51 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 60.9 รองลงมา อายุ ระหว่าง 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.6 น้อยที่สุดมีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 1.5 ส่วนใหญ่มีอายุราชการระหว่าง 26 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.6 รองลงมามีอายุราชการระหว่าง 31 – 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.3 อายุราชการระหว่าง 21 – 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.4 อายุราชการมากกว่า 36 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 13.9 มีอายุราชการน้อยสุดระหว่าง 6 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 0.5 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาระหว่าง 16 – 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.0 รองลงมามีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ระหว่าง 6 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.0 น้อยที่สุดมีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ระหว่าง 31 – 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.3 วุฒิการศึกษาสูงสุดปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 78.5 ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 20.2 และปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 1.3 เมื่อจำแนกขนาดของนักเรียน พบว่า ส่วนใหญ่จำนวนนักเรียนอยู่ระหว่าง 1 – 300 คน ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 35.1 รองลงมามีจำนวนนักเรียนอยู่ระหว่าง 301 – 1000 คน คิดเป็นร้อยละ 33.8 และมีจำนวนนักเรียนอยู่ระหว่างมากกว่า 1000 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 31.1 ตามลำดับ

ในส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ ก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ระดับประถมศึกษาเพียงระดับเดียวมี 7 โรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพียงระดับเดียวมี 1 โรงเรียน ระดับก่อนประถมและ

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
ปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย		
1. มีการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายอย่างชัดเจนและกำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร	4.25	0.67
2. มีการกำหนดตัวชี้วัดและมาตรฐานของการบรรลุผลสำเร็จไว้อย่างชัดเจน	4.16	0.69
3. นโยบายมีพื้นฐานอยู่บนทฤษฎี/หลักการและเหตุผลที่เชื่อถือได้	4.08	0.72
4. วัตถุประสงค์ของแผนงาน โครงการ และกิจกรรมในแต่ละนโยบายมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน	4.06	0.66
5. เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง	3.98	0.67
เฉลี่ยรวม	4.11	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายอย่างชัดเจนและกำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 รองลงมาให้ความเห็นเกี่ยวกับการกำหนดตัวชี้วัดและมาตรฐานของการบรรลุผลสำเร็จไว้อย่างชัดเจน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 และให้ความเห็นอยู่ในระดับมากกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายในภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.11

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามปัจจัยด้านทรัพยากรของนโยบาย

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
ปัจจัยด้านทรัพยากรของนโยบาย		
1. นโยบายกำหนดให้มีการพัฒนาด้านเนื้อหาสื่ออิเล็กทรอนิกส์(Courseware) อย่างเหมาะสม	2.20	0.63
2. นโยบายกำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต(eLearning) อย่างเหมาะสม	2.14	0.63
3. การกระจายงบประมาณไปยังหน่วยปฏิบัติต่างๆ เป็นไปอย่างทั่วถึง	2.13	0.68
4. นโยบายกำหนดให้มีการจัดทำระบบงานคอมพิวเตอร์ที่ใช้เป็นระบบบริหารกลาง เช่น ระบบบริหารงานบุคคล ระบบสารสนเทศนักเรียน ฯลฯ อย่างเหมาะสม	2.09	0.65
5. นโยบายกำหนดให้มีการจัดหาซอฟต์แวร์ที่ถูกต้องตามกฎหมายและกระจายไปยังสถานศึกษาอย่างเหมาะสม	2.09	0.64
6. แผนงาน โครงการ ได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ	2.07	0.63
7. นโยบายกำหนดให้มีการพัฒนาผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเหมาะสม	2.07	0.60
เฉลี่ยรวม	2.11	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ให้ความเห็นเกี่ยวกับนโยบายกำหนดให้มีการพัฒนาด้านเนื้อหาสื่ออิเล็กทรอนิกส์(Courseware) อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.20 รองลงมาให้ความเห็นเกี่ยวกับนโยบายกำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต(eLearning) อย่างเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.14 และให้ความเห็นอยู่ในระดับน้อยกับแผนงาน โครงการ ได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ และ

นโยบายกำหนดให้มีการพัฒนาผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.07 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของปัจจัยด้านทรัพยากรของนโยบายในภาพรวมพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านทรัพยากรของนโยบาย อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.11

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม		
1. การติดต่อสื่อสารภายในโรงเรียนเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ	4.03	0.79
2. โรงเรียนมีการกำหนดภารกิจตลอดจนมาตรฐานในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการของนโยบาย	4.01	0.72
3. มีการแบ่งสรรหน้าที่การงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ อย่างชัดเจน	4.00	0.73
4. มีการกำหนดกฎระเบียบการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม	3.97	0.73
5. การติดต่อสื่อสารเป็นการสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากรในการปฏิบัติงาน	3.88	0.71
6. ข้อมูลข่าวสารนโยบายต่างๆ ที่ได้รับจากแหล่งข้อมูลต่างๆ มีความชัดเจนและตรงกันในเนื้อหาสาร	3.78	0.77
7. กิจกรรมพิเศษติดตามผลการปฏิบัติงานโดยฝ่ายบริหารมีส่วนอย่างมากในการช่วยให้การดำเนินงานนโยบาย ICT สามารถบรรลุเป้าหมายของโรงเรียน	3.78	0.86
8. บุคลากรสามารถรับรู้ในเรื่องเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายได้ตรงกัน	3.76	0.86

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
9. บุคลากรได้รับคำแนะนำจนสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถและมีทักษะการปฏิบัติงานที่ดีขึ้นหลังจากมีการนิเทศติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน	3.76	0.79
10. ฝ่ายบริหารใช้ผลการนิเทศติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานมาวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานด้านนโยบาย ICT ในสถานศึกษา	3.75	0.81
11. การติดต่อสื่อสารระหว่างองค์การภายนอกโรงเรียนเป็นไปด้วยความรวดเร็วทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ	3.75	0.92
12. บุคลากรได้รับข้อมูลข่าวสารนโยบายต่างๆ ที่มาจากหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่นๆ ได้รวดเร็วทันเวลาต่อการดำเนินการต่างๆ	3.73	0.87
13. หน่วยงานต้นสังกัดมีการสื่อสารมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ICT อย่างสม่ำเสมอไปยังโรงเรียน	3.69	0.94
14. บุคลากรมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์การดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษาทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ	3.66	0.86
15. โรงเรียนมีกิจกรรมการนิเทศผลการปฏิบัติงานทางด้านนโยบาย ICT อย่างสม่ำเสมอจากท่านหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย	3.61	0.89
16. บุคลากรได้รับการชี้แจงและสื่อสารในเรื่องเป้าหมายวัตถุประสงค์ของนโยบาย ICT อย่างสม่ำเสมอ	3.57	0.89
17. โรงเรียนมีการประชุมระหว่างผู้เกี่ยวข้องเพื่อประสานงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	3.51	1.01
18. สฟท. ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัด มีการติดตามเป็นระยะและเร่งให้โรงเรียนขยายผลการดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	3.42	1.02

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
19. หน่วยงานต้นสังกัดมีกิจกรรมส่งเสริม เช่น การจัดประกวด ผลงาน ICT ระหว่างสถานศึกษาฯ	3.32	0.91
20. โรงเรียนใช้ผลประเมินการปฏิบัติงานทางด้าน ICT ในการ พิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีอย่างเป็นธรรม	3.27	1.02
21. โรงเรียนใช้ผลประเมินการปฏิบัติงานทางด้าน ICT มาวางแผน พัฒนาการปฏิบัติงานบุคลากรเป็นรายบุคคล	3.26	0.92
22. มีการประกาศเชิดชูเกียรติหรือให้รางวัลแก่บุคลากรหรือ โรงเรียนที่ผลงานดีทางด้าน ICT	3.20	1.07
เฉลี่ยรวม	3.67	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ให้ความเห็นเกี่ยวกับมีการติดต่อสื่อสารภายในโรงเรียนเป็นไปด้วยความรวดเร็วทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 รองลงมาโรงเรียนมีการกำหนดภารกิจตลอดจนมาตรฐานในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติงานตามแผนงาน โครงการของนโยบาย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 มีการแบ่งสรรหน้าที่การงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ อย่างชัดเจนโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 มีการกำหนดกฎระเบียบการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 การติดต่อสื่อสารเป็นการสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากรในการปฏิบัติงาน โดยมีความเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 ข้อมูลข่าวสารนโยบายต่างๆที่ได้รับจากแหล่งข้อมูลต่างๆมีความชัดเจนและตรงกันในเรื่องเนื้อหาสาระและมีกิจกรรมนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานโดยฝ่ายบริหารมีส่วนร่วมอย่างมากในการช่วยให้การดำเนินงานนโยบาย ICT สามารถบรรลุเป้าหมายของโรงเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 เท่ากัน บุคลากรได้รับคำแนะนำจนสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถและมีทักษะการปฏิบัติงานที่ดีขึ้นหลังจากมีการนิเทศติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยมีความเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 การติดต่อสื่อสารระหว่างองค์การภายนอกโรงเรียนเป็นไปด้วยความรวดเร็วทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการและฝ่ายบริหารใช้ผลการนิเทศติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานมาวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานด้านนโยบาย ICT ในสถานศึกษา โดยมีความเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 เท่ากัน และส่วนบุคลากรได้รับข้อมูลข่าวสารนโยบายต่างๆ ที่มาจากหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่นๆ ได้รวดเร็วทันเวลาต่อการดำเนินการต่างๆ มีความเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 หน่วยงานต้นสังกัดมีการสื่อสารมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ICT อย่าง

3.73 หน่วยงานต้นสังกัดมีการสื่อสารมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ICT อย่างสม่ำเสมอไปยังโรงเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 นอกจากนี้หน่วยงานต้นสังกัดมีการสื่อสารมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ICT อย่างสม่ำเสมอไปยังโรงเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 โรงเรียนมีกิจกรรมการนิเทศผลการปฏิบัติงานทางด้านนโยบาย ICT อย่างสม่ำเสมอจากท่านหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 บุคลากรได้รับการชี้แจงและสื่อสารในเรื่องเป้าหมายวัตถุประสงค์และโรงเรียนมีการประชุมระหว่างผู้เกี่ยวข้องเพื่อประสานงานในสถานศึกษาเกี่ยวกับนโยบาย ICT อย่างสม่ำเสมอ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 และ 3.51 สพท. ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัด มีการติดตามเป็นระยะและเร่งให้โรงเรียนขยายผลการดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 ส่วนเรื่องที่ผู้บริหารให้ความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง คือ หน่วยงานต้นสังกัดมีกิจกรรมส่งเสริม เช่น การจัดประกวดผลงาน ICT ระหว่างสถานศึกษาฯ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.32 และโรงเรียนใช้ผลประเมินการปฏิบัติงานทางด้าน ICT ในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปี โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.27 และใช้ผลประเมินการปฏิบัติทางด้าน ICT มาวางแผนพัฒนาการปฏิบัติงานบุคลากรเป็นรายบุคคล โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 ส่วนที่ให้ความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีการประกาศเชิดชูเกียรติหรือให้รางวัลแก่บุคลากรหรือโรงเรียนที่มีผลงานดีทางด้าน ICT โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.20 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริมในภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.67

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามปัจจัยด้านลักษณะงานหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
ปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ		
1. ท่านเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน	4.23	0.67
2. ท่านส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเทคนิควิชาการใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอ	4.19	0.74
3. ท่านมีความมุ่งมั่นในการดำเนินการนโยบาย ICT ในสถานศึกษา	4.15	0.69
4. โรงเรียนมีการจัดแบ่งงานของโรงเรียนออกเป็นฝ่ายต่างๆ อย่างเหมาะสมกับจำนวนบุคลากรในโรงเรียน	4.15	0.75
5. ท่านปฏิบัติตัวเป็นตัวอย่างในการนำ ICT มาใช้งาน	4.14	0.69
6. ท่านเป็นผู้ที่แสวงหาความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอเพื่อนำมาปรับปรุงงาน	4.11	0.75
7. ท่านมีความสามารถในการจูงใจให้บุคลากรเห็นพ้องต้องกันต่อการนำนวัตกรรมต่างๆ มาเพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	4.05	0.69
8. ท่านมีทักษะในการสื่อสารและสั่งการที่สามารถทำให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างถูกต้อง	4.02	0.75
9. การจัดบุคลากรประจำฝ่าย/กลุ่มต่างๆ มีความเหมาะสมกับความรู้ความสามารถและทักษะของบุคลากร	4.01	0.74
10. ท่านมีวิสัยทัศน์ในการกำหนดทิศทางการนโยบาย ICT ขององค์กร	4.00	0.65
11. ท่านมีความสามารถในการประสานงานเพื่อให้การดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษาบรรลุเป้าหมาย	3.98	0.69

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
12. โรงเรียนมีการนำทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ทาง ICT มาใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า	3.98	0.69
13. ท่านมีความสามารถในการสร้างวิสัยทัศน์และพันธะสัญญา ร่วมกับบุคลากรให้มีความมุ่งมั่นในการใช้ ICT ในการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร	3.95	0.73
14. โรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารที่มีสายบังคับบัญชาที่สั้น และคล่องตัวในการติดต่อประสานงาน	3.92	0.80
15. ท่านมีทักษะในการวางแผนกำกับติดตามและประเมินผล การปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.87	0.73
16. โรงเรียนมีการใช้กฎระเบียบควบคุมการปฏิบัติงานด้าน ICT ในโรงเรียนอย่างเหมาะสม เช่น ระเบียบในการใช้งาน คอมพิวเตอร์	3.85	0.84
17. ท่านมีการสื่อสารไปยังผู้ปกครองของนักเรียนและชุมชนให้ เข้าใจแนวคิด และเป้าหมายของโรงเรียนในการจัด การศึกษาโดยใช้ ICT และผลที่คาดหวังจะเกิดขึ้นกับ นักเรียน	3.82	0.78
18. โรงเรียนมีการวางแผนเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำระบบสารสนเทศ ของโรงเรียน	3.82	0.71
19. โครงสร้างองค์การเอื้อต่อการประสานงานระหว่างฝ่าย/กลุ่ม งานต่างๆ	3.82	0.73
20. ท่านมีความสามารถในการประสานเครือข่ายจากชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนงาน ด้าน ICT	3.80	0.88
21. ลักษณะโครงสร้างองค์การมีการประสานงานอย่างไม่เป็น ทางการทำให้อุคลากรมีความเป็นกันเองสูง	3.79	0.77

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
22. โรงเรียนมีการกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบที่มอบหมายงานทาง ICT ให้บุคลากรอย่างชัดเจนและเหมาะสม	3.79	0.86
23. การประสานงานของฝ่าย/กลุ่มต่างๆ ด้าน ICT มีลักษณะแสดงถึงความสัมพันธ์ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ	3.71	0.71
24. โรงเรียนมีการกำหนดโครงสร้างองค์การที่รับผิดชอบด้าน ICT ของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน	3.69	0.87
25. โรงเรียนได้ใช้งบประมาณตามแผนหรือโครงการชัดเจน	3.62	0.99
26. โรงเรียนควรกำหนดบุคคลที่จะเป็น CIO(Chief Information Officer) และหน้าที่อย่างชัดเจน	3.59	1.05
27. ท่านมีการเปิดโรงเรียนให้ชุมชนและสมาชิกในครอบครัวได้มีโอกาสใช้เทคโนโลยีและอุปกรณ์ต่างๆ ของโรงเรียน	3.58	1.04
28. โรงเรียนมีการกำหนดโครงสร้างการทำงานด้าน ICT เช่น การตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้าน ICT ฯลฯ	3.55	0.99
29. โรงเรียนมีระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต/LAN/อินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพต่อการสอนและการดำเนินการ	3.53	1.02
30. โรงเรียนมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและมีเจตคติที่ดีต่อการนำ ICT มาใช้ในงานหน้าที่	3.51	1.03
31. บุคลากรได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะการปฏิบัติงานด้าน ICT ในสถานศึกษาอย่างทั่วถึงและเต็มศักยภาพ	3.49	0.95
32. โรงเรียนมีการกำหนดแนวปฏิบัติงานของฝ่ายต่างๆ ไว้อย่างชัดเจนเช่น มี job description มีคู่มือการปฏิบัติงาน ฯลฯ	3.46	0.95
33. โรงเรียนมีทรัพยากรฮาร์ดแวร์ที่เพียงพอและอยู่ในสภาพใช้งานได้สำหรับการเรียนการสอนและการดำเนินการ	3.31	1.10
34. โรงเรียนมีอาคารสถานที่เพียงพอต่อนโยบาย ICT และอยู่ในสภาพใช้การได้ดี	3.28	1.17

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
35. มีองค์กรของนักเรียนในโรงเรียน เช่น ชมรมคอมพิวเตอร์ ฯลฯ ที่ช่วยปฏิบัติงานด้าน ICT ให้ครู/สถานศึกษา	3.26	1.12
36. โรงเรียนมีทรัพยากรซอฟต์แวร์ที่เพียงพอต่อการเรียนการสอนและการดำเนินการ	3.14	1.15
37. โรงเรียนมีห้องปฏิบัติการ ICT ที่เพียงพอและทันสมัย	3.11	1.19
38. โรงเรียนมีงบประมาณสนับสนุนทางด้าน ICT ที่เพียงพอต่อการเรียนการสอนและการดำเนินการ	3.07	1.27
39. โรงเรียนสามารถจ้างครูผู้สอนและบุคลากรด้านเทคนิคทางด้าน ICT ได้ในกรณีที่ขาดแคลนบุคลากร	2.95	1.41
40. โรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณจากรัฐตรงตามเวลา	2.84	1.22
41. โรงเรียนมีบุคลากรด้าน ICT จำนวนมากเพียงพอในการดำเนินงาน	2.83	1.16
42. โรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมต่อการพัฒนา ICT ในสถานศึกษา	2.81	1.24
43. โรงเรียนมีบุคลากรที่รับผิดชอบการบริหารจัดการรวมถึงการอำนวยความสะดวกด้าน ICT เช่น ช่างเทคนิคซ่อมบำรุง โปรแกรมเมอร์ ฯลฯ	2.67	1.32
เฉลี่ยรวม	3.64	

จากตารางที่ 4.5 ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลที่ต้องการและครบถ้วน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.23 รองลงมา มีการส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเทคนิควิชาการใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.19 มีความมุ่งมั่นในการดำเนินการนโยบาย ICT ในสถานศึกษาและโรงเรียนมีการจัดแบ่งงานของโรงเรียนออกเป็นฝ่ายต่างๆ อย่างเหมาะสมกับจำนวนบุคลากรในโรงเรียนมีค่าเท่ากัน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.15 ปฏิบัติเป็นตัวอย่างในการนำ ICT มาใช้งาน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.14 เป็นผู้ที่แสวงหาความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอเพื่อนำมาปรับปรุงงาน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.11 มีความสามารถในการจูงใจให้บุคลากรเห็น

ทั้งต้องกันต่อการนำนวัตกรรมต่างๆ มาเพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.05 มีทักษะในการสื่อสารและสั่งการที่สามารถทำให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างถูกต้อง โดยมีค่าเฉลี่ย 4.02 มีการจัดบุคลากรประจำฝ่าย/กลุ่มต่างๆ มีความเหมาะสมกับความรู้ความสามารถและทักษะของบุคลากร โดยมีค่าเฉลี่ย 4.01 มีวิสัยทัศน์ในการกำหนดทิศทางนโยบาย ICT ขององค์การ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.00 มีความสามารถในการประสานงานเพื่อให้การดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายและโรงเรียนมีการนำทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ทาง ICT มาใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า โดยมีค่าเฉลี่ย 3.98 เท่ากัน และมีความสามารถในการสร้างวิสัยทัศน์และพันธะสัญญาร่วมกับบุคลากรให้มีความมุ่งมั่นในการใช้ ICT ในการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.95 โรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารที่มีสายบังคับบัญชาที่สั้นและคล่องตัวในการติดต่อประสานงาน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.92 มีทักษะในการวางแผนกำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.87 โรงเรียนมีการใช้กฎระเบียบควบคุมการปฏิบัติงานด้าน ICT ในโรงเรียนอย่างเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ย 3.85 มีการสื่อสารไปยังผู้ปกครองของนักเรียนและชุมชนให้เข้าใจแนวคิด และเป้าหมายของโรงเรียนในการจัดการศึกษาโดยใช้ ICT และผลที่คาดหวังจะเกิดขึ้นกับนักเรียน โครงสร้างองค์การเอื้อต่อการประสานงานระหว่างฝ่าย/กลุ่มงานต่างๆ และมีการวางแผนเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำระบบสารสนเทศของโรงเรียน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.82 เท่ากัน มีความสามารถในการประสานเครือข่ายจากชุมชน องค์การภาครัฐและเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนงานด้าน ICT โดยมีค่าเฉลี่ย 3.80 โรงเรียนมีการกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบที่มอบหมายงานทาง ICT ให้บุคลากรอย่างชัดเจนและเหมาะสม และลักษณะโครงสร้างองค์การมีการประสานงานอย่างไม่เป็นทางการทำให้บุคลากรมีความเป็นกันเองสูง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.79 เท่ากัน การประสานงานของฝ่าย/กลุ่มต่างๆ ด้าน ICT มีลักษณะแสดงถึงความสัมพันธ์ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.71 โรงเรียนมีการกำหนดโครงสร้างองค์การที่รับผิดชอบด้าน ICT ของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.69 โรงเรียนได้ใช้งบประมาณตามแผนหรือโครงการชัดเจน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.62 และมีการกำหนดบุคคลที่จะเป็น CIO(Chief Information Officer) และหน้าที่อย่างชัดเจน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.59 มีการกำหนดโครงสร้างการทำงานด้าน ICT เช่น การตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้าน ICT ฯลฯ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.55 มีระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต/LAN/อินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพต่อการสอนและการดำเนินการ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.53 มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและมีเจตคติที่ดีต่อการนำ ICT มาใช้ในงานหน้าที่ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.51 บุคลากรได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะการปฏิบัติงานด้าน ICT ในสถานศึกษาอย่างทั่วถึงและเต็มศักยภาพ โดย

มีค่าเฉลี่ย 3.49 มีการกำหนดแนวปฏิบัติงานของฝ่ายต่างๆไว้อย่างชัดเจน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.46 โรงเรียนมีทรัพยากรฮาร์ดแวร์ที่เพียงพอและอยู่ในสภาพใช้งานได้สำหรับการเรียนการสอนและการดำเนินการ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.31 มีอาคารสถานที่เพียงพอต่อนโยบาย ICT และอยู่ในสภาพใช้การได้ดี โดยมีค่าเฉลี่ย 3.28 ทรัพยากรซอฟต์แวร์ที่เพียงพอต่อการเรียนการสอนและการดำเนินการ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.14 ห้องปฏิบัติการ ICT ที่เพียงพอและทันสมัย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.11 งบประมาณสนับสนุนทางด้าน ICT ที่เพียงพอต่อการเรียนการสอนและการดำเนินการ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.07 ความสามารถจ้างครูผู้สอนและบุคลากรด้านเทคนิคทางด้าน ICT ได้ในกรณีที่ขาดแคลนบุคลากร โดยมีค่าเฉลี่ย 2.95 การได้รับงบประมาณจากรัฐบาล โดยมีค่าเฉลี่ย 2.84 บุคลากรด้านเทคนิคทางด้าน ICT จำนวนมากเพียงพอในการดำเนินการ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.83 ได้รับความระดมงบประมาณอย่างเหมาะสมต่อการพัฒนา ICT ในสถานศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ย 2.81 และผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเห็นคิดเป็นค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนมีบุคลากรที่รับผิดชอบการบริหารจัดการรวมถึงการอำนวยความสะดวกด้าน ICT เช่น ช่างเทคนิคซ่อมบำรุง โปรแกรมเมอร์ ฯลฯ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.67 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของปัจจัยด้านทรัพยากรของนโยบายในภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.64

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามปัจจัยด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
ปัจจัยด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง		
1. สภาพที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ใกล้ชุมชน	4.37	0.82
2. สภาพที่ตั้งของโรงเรียนมีการคมนาคมและการจัดสาธารณูปโภคที่ดี	4.26	0.76
3. ชุมชนมีความรู้สึกที่ดีต่อสถานศึกษา	4.08	0.75
4. ชุมชนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการนำ ICT มาใช้ในการศึกษา	4.01	0.83
5. ผู้ปกครองนักเรียนให้ความร่วมมือและร่วมกิจกรรมของโรงเรียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษา	3.84	0.85
6. โรงเรียนได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากสมาคมผู้ปกครอง/กรรมการสถานศึกษา	3.71	0.93
7. ผู้บริหารระดับกระทรวง เช่น ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขา สพฐ. ฯลฯ ให้ความสำคัญและสนับสนุนนโยบายนี้	3.61	0.89
8. สมาคมผู้ปกครอง/คณะกรรมการสถานศึกษา มีความเข้มแข็งดี	3.60	0.99
9. ผู้บริหารระดับประเทศ เช่น นายกรัฐมนตรี รมว.ศธ.ฯลฯ ให้ความสำคัญและสนับสนุนนโยบายนี้	3.60	0.88
10. ผู้บริหารระดับจังหวัด เช่น ผู้ตรวจราชการ ผอ.เขตพื้นที่ ฯลฯ ให้ความสำคัญและสนับสนุนนโยบายนี้	3.59	0.91
11. โรงเรียนได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากรที่จำเป็นต่อการจัดการศึกษาและการดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษาจากชุมชน	3.58	1.06
12. สภาพชุมชนเข้มแข็งและรวมตัวกันได้ดี	3.57	0.93
13. นักวิชาการให้ความสำคัญและสนับสนุนนโยบายนี้	3.53	0.95

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
14. โรงเรียนได้รับความร่วมมือและสนับสนุนทรัพยากรจากหน่วยงานอื่นที่อยู่ในท้องถิ่น เช่น เทศบาล หน่วยงานเอกชน	3.33	1.14
15. สื่อมวลชนให้ความสำคัญและสนับสนุนนโยบายนี้	3.30	0.93
16. นักการเมืองในระดับชาติและท้องถิ่นให้ความสำคัญและสนับสนุนนโยบายนี้	3.28	0.99
17. ผู้ปกครองและชุมชนมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีสามารถให้การสนับสนุนทรัพยากรแก่สถานศึกษาได้	3.16	1.23
18. ผู้ปกครองและชุมชนมีศักยภาพในการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ทางด้าน ICT เพื่อใช้ในการเรียนการสอนของนักเรียน	3.15	1.20
19. ผู้ปกครองมีอาชีพการงานที่มั่นคงและมีรายได้ประจำที่แน่นอนซึ่งเพียงพอกับการใช้จ่ายในครอบครัว	3.03	1.16
เฉลี่ยรวม	3.61	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ให้ความเห็นเกี่ยวกับสถานที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ในกลุ่มตัวอย่าง อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.37 รองลงมาคืออาคารคมนาคมและการจัดสาธารณูปโภคที่ดี โดยมีค่าเฉลี่ย 4.26 ชุมชนมีความรู้สึกที่ดีต่อสถานศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ย 4.08 ชุมชนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการนำ ICT มาใช้ในการศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ย 4.01 ผู้ปกครองนักเรียนให้ความร่วมมือและร่วมกิจกรรมของโรงเรียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานนโยบาย ICT โดยมีค่าเฉลี่ย 3.84 โรงเรียนได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากสมาคมผู้ปกครอง/กรรมการสถานศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ย 3.71 ผู้บริหารระดับกระทรวง,ระดับประเทศและระดับจังหวัดให้ความสำคัญและสนับสนุน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.61,3.6 และ 3.59 ตามลำดับ ส่วนการได้รับการสนับสนุนจากชุมชนในการดำเนินงานนโยบาย ICT โดยมีค่าเฉลี่ย 3.58 สภาพชุมชนเข้มแข็งและรวมตัวกันได้ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.57 นักวิชาการให้ความสำคัญและสนับสนุนนโยบาย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.53 การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่อยู่ในท้องถิ่น โดยมีค่าเฉลี่ย 3.33 ด้านสื่อมวลชน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.30 นักการเมืองระดับชาติ

และท้องถิ่น ให้ความสำคัญและสนับสนุนนโยบาย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.28 การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองที่มีฐานะดี โดยมีค่าเฉลี่ย 3.16 ศักยภาพของผู้ปกครองในการจัดหาอุปกรณ์ด้าน ICT โดยมีค่าเฉลี่ย 3.15 และผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเห็นคิดเป็นค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้ปกครองมีอาชีพการงานที่มั่นคงและมีรายได้ประจำที่แน่นอนซึ่งเพียงพอกับการใช้จ่ายในครอบครัว โดยมีค่าเฉลี่ย 3.03 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของปัจจัยด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.61

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามปัจจัยด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
ปัจจัยด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ		
1. ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความเชื่อที่ตรงกันในเรื่องการนำ ICT มาใช้ในสถานศึกษาจะช่วยให้นักเรียนมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น	4.16	0.71
2. ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความเชื่อที่ตรงกันในเรื่องการนำ ICT มาใช้ในสถานศึกษาจะทำให้เป็นที่เชื่อถือและยอมรับของผู้ปกครองและชุมชนมากขึ้น	4.16	0.72
3. ครู/บุคลากรทางการศึกษา เห็นความสำคัญของการดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษา	4.12	0.61
4. ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความเชื่อที่ตรงกันในเรื่องการนำ ICT มาใช้ในสถานศึกษาจะทำให้โรงเรียนมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น	4.10	0.69
5. ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษา	4.01	0.69
6. ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานเพื่อให้นโยบาย ICT ในสถานศึกษาบรรลุเป้าหมาย	4.00	0.72
7. เมื่อโรงเรียนมีการดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษาแล้วทำให้ครู/บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายความสำเร็จของโรงเรียน	3.98	0.68
8. ผู้ร่วมงานทุกฝ่ายเข้าใจปัญหาและให้การช่วยเหลือกันในการดำเนินงานด้านนโยบาย ICT	3.96	0.71
9. ครู/บุคลากรทางการศึกษา ให้ความสำคัญตระหนักและให้ความสำคัญในการพัฒนาตนเองให้มีทักษะการใช้ ICT	3.94	0.77
10. ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีการรับรู้หรือเชื่อว่านโยบาย ICT ทำให้การทำงานมีความรวดเร็วและถูกต้องมากขึ้น	3.93	0.76

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
11. ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษา	3.90	0.77
12. มาตรการจูงใจสำหรับครูผู้สอนหรือผู้ปฏิบัติงานด้าน ICT ที่มีผลงานการนำ ICT มาใช้มีความเหมาะสมและเป็นธรรม	3.84	0.78
13. ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความเห็นว่านโยบายด้าน ICT ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับบัญชาและหน่วยงานต้นสังกัด	3.83	0.74
14. ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความรู้สึกว่าการนำนโยบาย ICT มาปฏิบัติไม่ได้เป็นการมาเพิ่มภาระงานแต่ทำให้ทำงานได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	3.74	0.81
15. ครู/บุคลากรทางการศึกษา ได้รับการฝึกฝนอบรมด้วยวิธีต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลด้านนโยบาย ICT ในสถานศึกษาที่ถูกต้องตรงกัน	3.73	0.81
16. ครู/บุคลากรทางการศึกษา ได้รับการฝึกฝนอบรมด้วยวิธีต่างๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติและค่านิยมที่ดีต่อนโยบาย ICT	3.72	0.77
17. ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความรู้สึกว่าการนำนโยบาย ICT มาปฏิบัติไม่ได้เป็นเรื่องที่ยุ้งยากซับซ้อน	3.61	0.86
เฉลี่ยรวม	3.93	

จากตารางที่ 4.7 ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ให้ความเห็นเกี่ยวกับครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความเชื่อที่ตรงกันในเรื่องการนำ ICT มาใช้ในสถานศึกษาจะทำให้เป็นที่เชื่อถือและยอมรับของผู้ปกครอง อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.16 และการนำ ICT มาใช้ในสถานศึกษาจะทำให้นักเรียนพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี โดยมีค่าเฉลี่ย 4.16 เท่ากัน รองลงมาครูและบุคลากรทางการศึกษาเห็นความสำคัญของการดำเนินงานนโยบาย ICT โดยมีค่าเฉลี่ย 4.12 การนำ ICT มาใช้ในสถานศึกษาจะทำให้โรงเรียนพัฒนาและ

เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี โดยมีค่าเฉลี่ย 4.10 ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานนโยบาย ICT โดยมีค่าเฉลี่ย 4.01 และมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานเพื่อให้ นโยบาย ICT บรรลุเป้าหมายโดยมีค่าเฉลี่ย 4.00 โรงเรียนมีการดำเนินงานนโยบาย ICT ใน สถานศึกษาแล้วทำให้ครูหรือบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย ความสำเร็จของโรงเรียนโดยมีค่าเฉลี่ย 3.98 ส่วนผู้ร่วมงานทุกฝ่ายเข้าใจปัญหาและให้การ ช่วยเหลือในการดำเนินงานนโยบาย ICT โดยมีค่าเฉลี่ย 3.96 ครูและบุคลากรทางการศึกษา ความตระหนักและให้ความสำคัญในการพัฒนาตนเองให้มีทักษะการใช้ ICT โดยมีค่าเฉลี่ย 3.94 และรับรู้หรือเชื่อว่านโยบาย ICT ทำให้การทำงานมีความรวดเร็วและถูกต้องมากขึ้น โดยมี ค่าเฉลี่ย 3.93 และมีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการ แก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ย 3.90 และเป็นมาตรการจูงใจสำหรับครูผู้สอนหรือผู้ปฏิบัติงานด้าน ICT ที่มีผลงานการนำ ICT มาใช้มีความ เหมาะสมและเป็นธรรม โดยมีค่าเฉลี่ย 3.84 ซึ่งครูหรือบุคลากรทางการศึกษา มีความเห็นว่า นโยบายด้าน ICT ได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาและหน่วยงานต้นสังกัด โดยมีค่าเฉลี่ย 3.83 และรู้สึกว่าการนำนโยบาย ICT มาปฏิบัติไม่ได้เป็นการมาเพิ่มภาระงานแต่ทำให้ทำงานได้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ย 3.74 การฝึกฝนอบรมด้วยวิธีต่างๆเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลด้านนโยบาย ICT ในสถานศึกษาที่ถูกต้องตรงกัน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.73 และเห็นว่าการฝึกฝนอบรมด้วยวิธีต่างๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติและ ค่านิยมที่ดีต่อนโยบาย ICT โดยมีค่าเฉลี่ย 3.72 และผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเห็นคิดเป็น ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูหรือบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้สึกว่าการนำนโยบาย ICT มาปฏิบัติ ไม่ได้เป็นเรื่องที่ยุ่งยากซับซ้อน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.61 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของปัจจัย ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ ในภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้าน ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.93

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู		
1. ครูสามารถสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตเพื่อนำมาเตรียมการสอนได้	3.70	0.89
2. ครูได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการนำ ICT มาใช้ในการจัดการเรียนรู้	3.67	0.81
3. ครูมีการเปลี่ยนการดำเนินการสอนโดยเป็นผู้สอนแนะมากกว่าชี้แนะ	3.67	0.87
4. ครูมีการกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และจูงใจให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของการใช้ ICT	3.60	1.03
5. ครูมีการปลูกฝังจริยธรรมและคุณธรรมทางการใช้ ICT ให้กับนักเรียน	3.60	0.89
6. ครูจัดให้นักเรียนเรียนรู้เรียนรู้จากการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่หลากหลายโดยบูรณาการ ICT เป็นเครื่องมือ	3.55	0.90
7. ครูมีแผนการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ ICT เป็นเครื่องมือ และได้จัดการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนด	3.43	0.96
8. ครูมีการขยายผลการใช้งาน ICT เช่น เผยแพร่ผลงานของตนเองให้ผู้อื่นนำไปใช้เป็นวิทยากรฝึกอบรม ฯลฯ	3.33	0.98
9. ครูในทุกกลุ่มสาระสามารถนำ ICT มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น การใช้เตรียมสื่อการสอนด้วย Powerpoint	3.28	1.10
10. ครูมีการทดสอบนักเรียนก่อนและหลังการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียน CAI	3.18	1.08
11. ครูและนักเรียนสามารถติดต่อสื่อสารทาง Email	3.01	1.21
12. ครูผลิตสื่อ ICT เช่น บทเรียน CAI และ Courseware ในระบบ eLearning ฯลฯ	2.92	1.03

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
13. ครูมีการจัดประกวดโครงการวิทยาศาสตร์ที่ใช้ ICT	2.88	1.15
เฉลี่ยรวม	3.37	

จากตารางที่ 4.8 ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ให้ความเห็นเกี่ยวกับครูสามารถสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตเพื่อนำมาเตรียมการสอนได้ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.70 รองลงมาครูมีการเปลี่ยนการดำเนินการสอนโดยเป็นผู้สอนแนะนำมากกว่าชี้แนะกับครูได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการนำ ICT มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.67 เท่ากัน และครูมีการปลูกฝังจริยธรรมและคุณธรรมทางด้านการใช้ ICT ให้กับนักเรียนและมีการกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และจูงใจให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของการใช้ ICT โดยมีค่าเฉลี่ย 3.60 ครูจัดให้นักเรียนเรียนรู้เรียนรู้จากการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่หลากหลายโดยบูรณาการ ICT เป็นเครื่องมือ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.55 ครูมีแผนการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ ICT เป็นเครื่องมือและได้จัดการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนด โดยมีค่าเฉลี่ย 3.43 และมีการขยายผลการใช้งาน ICT เช่นเผยแพร่ผลงานของตนเองให้ผู้อื่นนำไปใช้ เป็นวิทยากรฝึกอบรม ฯลฯ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.33 ซึ่งครูในทุกกลุ่มสาระสามารถนำ ICT มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น การใช้เตรียมสื่อการสอนด้วย Powerpoint ฯลฯ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.28 และครูทำการทดสอบนักเรียนก่อนและหลังการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียน CAI โดยมีค่าเฉลี่ย 3.18 โดยที่ครูและนักเรียนสามารถติดต่อสื่อสารทาง Email โดยมีค่าเฉลี่ย 3.01 และครูผลิตสื่อ ICT เช่น บทเรียน CAI และ Courseware ในระบบ eLearning โดยมีค่าเฉลี่ย 2.92 และผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเห็นคิดเป็นค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูมีการจัดประกวดโครงการวิทยาศาสตร์ที่ใช้ ICT โดยมีค่าเฉลี่ย 2.88 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของปัจจัยด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู ในภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.37

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
ด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง		
1. นักเรียนมีความกระตือรือร้นและมีความสนใจที่จะเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้แบบใหม่มากขึ้น	4.10	0.68
2. นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการใช้ ICT	4.08	0.72
3. นักเรียนรู้จักประโยชน์และโทษของการใช้อินเทอร์เน็ต	3.91	0.76
4. นักเรียนมีสำนึกแห่งความปลอดภัยและการปฏิบัติอย่างถูกต้องต่อวิธีการใช้ ICT	3.88	0.76
5. นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด	3.82	0.73
6. นักเรียนได้เรียนรู้จากการใช้ ICT เป็นเครื่องมือในรูปแบบที่หลากหลายในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และได้ทำกิจกรรมต่างๆโดยใช้ ICT ตามความสนใจของนักเรียน	3.82	0.83
7. นักเรียนสามารถอ่านและค้นคว้าหาความรู้จากอินเทอร์เน็ตได้	3.75	0.87
8. นักเรียนใช้และดูแลอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของโรงเรียนอย่างรู้คุณค่า	3.72	0.87
9. นักเรียนมีจริยธรรมทางด้าน ICT เช่น การไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ การไม่ใช้ข้อความกระทุ้งในลักษณะเสียหายต่อผู้อื่น ฯลฯ	3.69	0.82
10. นักเรียนมีทักษะการใช้ ICT ในการเรียนรู้สามารถสร้างสรรค์และนำเสนอผลงานที่ได้จากการใช้ ICT เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้	3.67	0.81
11. นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.51	0.87

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
12. นักเรียนมีผลงานเขียน/งานศิลปะ/งานสร้างสรรค์จากการใช้ ICT	3.48	0.97
เฉลี่ยรวม	3.79	

จากตารางที่ 4.9 ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับนักเรียนมีความกระตือรือร้นและมีความสนใจที่จะเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้แบบใหม่มากขึ้น อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.10 รองลงมามีนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการใช้ ICT โดยมีค่าเฉลี่ย 4.08 และนักเรียนมีสำนึกแห่งความปลอดภัยและการปฏิบัติอย่างถูกต้องต่อวิธีการใช้ ICT โดยมีค่าเฉลี่ย 3.91 กับนักเรียนที่รู้จักประโยชน์และโทษของการใช้อินเทอร์เน็ตโดยมีค่าเฉลี่ย 3.88 เท่ากัน ส่วนนักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดกับนักเรียนได้เรียนรู้จากการใช้ ICT เป็นเครื่องมือในรูปแบบที่หลากหลายในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และได้ทำกิจกรรมต่างๆโดยใช้ ICT ตามความสนใจของนักเรียน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.82 เท่ากัน และนักเรียนสามารถอ่านและค้นคว้าหาความรู้จากอินเทอร์เน็ตได้ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.75 นักเรียนใช้และดูแลอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของโรงเรียนอย่างรู้คุณค่า โดยมีค่าเฉลี่ย 3.72 นักเรียนมีจริยธรรมทางด้าน ICT เช่น การไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ การไม่ใช่ข้อความกระหู่ในลักษณะเสียหายต่อผู้อื่น ฯลฯ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.69 และทักษะการใช้ ICT ในการเรียนรู้สามารถสร้างสรรค์และนำเสนอผลงานที่ได้จากการใช้ ICT เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.67 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.51 และผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญคิดเป็นค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือนักเรียนมีผลงานเขียน/งานศิลปะ/งานสร้างสรรค์จากการใช้ ICT โดยมีค่าเฉลี่ย 3.48 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของปัจจัยด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง ในภาพรวม พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญเกี่ยวกับความสำเร็จด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.79

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความต่อเนื่องและวิธีการและเครื่องมือ

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
ด้านความต่อเนื่องและวิธีการและเครื่องมือ		
1. หากท่านได้รับการโยกย้ายไปยังโรงเรียนอื่นซึ่งไม่มีความพยายามที่จะนำ ICT มาใช้แนวโน้มของท่านที่จะนำวิธีการของนโยบาย ICT มาใช้	4.13	0.65
2. ความต่อเนื่องของการใช้เครื่องมือที่ได้รับจากนโยบาย ไม่ว่าจะป็นฮาร์ดแวร์หรือซอฟต์แวร์ ที่ท่านยังใช้ในการเรียนการสอนหรือการปฏิบัติหน้าที่อยู่	3.92	0.75
3. ขณะนี้ท่านได้ประยุกต์แนวความคิดและวิธีการที่ได้จากของนโยบายเข้าไปใช้ในการเรียนการสอน	3.89	0.70
เฉลี่ยรวม	3.98	

จากตารางที่ 4.10 ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญการโยกย้ายไปยังโรงเรียนอื่นซึ่งไม่มีความพยายามที่จะนำ ICT มาใช้และมีแนวโน้มที่จะนำวิธีการของนโยบาย ICT มาใช้ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.13 รองลงมาการประยุกต์แนวความคิดและวิธีการที่ได้รับจากของนโยบายเข้าไปใช้ในการเรียนการสอน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.92 ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความต่อเนื่องของการใช้เครื่องมือที่ได้รับจากนโยบาย ไม่ว่าจะป็นฮาร์ดแวร์หรือซอฟต์แวร์ ที่ยังใช้ในการเรียนการสอนหรือการปฏิบัติหน้าที่อยู่ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.89 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของปัจจัยด้านด้านความต่อเนื่องและวิธีการและเครื่องมือในภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จด้านความต่อเนื่องและวิธีการและเครื่องมือ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.98

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ	ระดับความเห็น
มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย	4.11	0.51	มาก
งบประมาณ	2.46	0.48	น้อย
การสนับสนุนอื่นๆ ที่กำหนดไว้ในแผนงาน	2.58	0.40	มาก
การติดต่อสื่อสาร	3.79	0.63	มาก
กิจกรรมส่งเสริม	3.71	0.58	มาก
บุคลากรในหน่วยงาน	3.13	0.96	ปานกลาง
ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	4.01	0.52	มาก
ทรัพยากรองค์กร	3.47	0.70	มาก
โครงสร้างองค์การ	3.81	0.61	มาก
สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ	3.64	0.75	มาก
สภาพแวดล้อมทางสังคม	3.78	0.64	มาก
สภาพแวดล้อมทางการเมือง	3.55	0.80	มาก
ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ	3.93	0.59	มาก
เฉลี่ยรวม	3.54		มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติทางปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายเป็นลำดับแรก อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 รองลงมาปัจจัยด้านภาวะผู้นำด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 และ 3.93 ตามลำดับ และให้ความสำคัญน้อยสุด คือ ด้านงบประมาณ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.46 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวม พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเห็น อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.54

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

ความสำเร็จ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ	ระดับความเห็น
การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู	3.37	0.81	มาก
สมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง	3.79	0.65	มาก
ความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ	3.98	0.61	มาก
เฉลี่ยรวม	3.75		มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ให้ความเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาทางด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือเป็นลำดับแรก อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 รองลงมาคือด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูเป็นลำดับสุดท้าย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 เมื่อพิจารณาความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75

ในส่วนของความสำเร็จในด้านระดับการบรรลุเป้าหมาย สำหรับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีในส่วนนี้ เนื่องจากเป็นข้อมูลทางเทคนิคเฉพาะด้าน ICT อีกทั้งเป็นข้อมูลข้อเท็จจริงทางด้าน ICT ในสถานศึกษา จึงใช้เป็นค่าเดียวกันกับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ย เกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์และความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ดังนี้

ตัวแปรในแต่ละด้าน	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย	4.09	4.04	4.25
งบประมาณ	2.31	2.54	2.54
การสนับสนุนอื่นๆ ที่กำหนดไว้ในแผนงาน	2.38	2.61	2.75
การติดต่อสื่อสาร	3.74	3.73	3.91
กิจกรรมส่งเสริม	3.62	3.67	3.84
บุคลากรในหน่วยงาน	2.74	3.18	3.49
ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	3.96	3.94	4.15
ทรัพยากรองค์กร	3.24	3.44	3.76
โครงสร้างองค์การ	3.58	3.78	4.08
สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ	3.39	3.54	4.02
สภาพแวดล้อมทางสังคม	3.61	3.68	4.06
สภาพแวดล้อมทางการเมือง	3.51	3.43	3.72
ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ	3.84	3.87	4.16
การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู	3.24	3.27	3.84
สมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง	3.68	3.62	4.06
ความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ	3.92	3.97	4.15

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กจะให้ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 รองลงมาคือปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 และให้ความสำคัญน้อยสุดกับปัจจัยทางด้านงบประมาณ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.31 ในส่วนความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กจะให้ความเห็นเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ สมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92, 3.68 และ 3.24 ตามลำดับ

ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดกลางจะให้ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 รองลงมาคือ

ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดใหญ่จะให้ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 รองลงมาคือปัจจัยด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ และภาวะผู้นำของผู้บริหาร โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 และ 4.15 ตามลำดับ และให้ความสำคัญน้อยสุดกับปัจจัยทางด้านงบประมาณ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.54 ในส่วนความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดใหญ่จะให้ความเห็นความเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ สมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15, 4.06 และ 3.84 ตามลำดับ

สรุป ภาพรวมของโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายเป็นลำดับแรก และให้ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านงบประมาณ เป็นลำดับสุดท้าย ในส่วนความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเห็นเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ สมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
ของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4.14 จำนวนและร้อยละของเจ้าหน้าที่ฯ จำแนกตามภูมิหลัง

ตัวแปร	จำนวน (n 396)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	215	54.3
หญิง	181	45.7
อายุ		
20 – 30 ปี	40	10.1
31 – 40 ปี	75	18.9
41 – 50 ปี	185	46.7
51 ปี ขึ้นไป	96	24.2
อายุราชการ		
น้อยกว่า 5 ปี	48	12.1
6 – 10 ปี	37	9.3
11 – 15 ปี	50	12.6
16 – 20 ปี	38	9.6
21 – 25 ปี	76	19.2
26 – 30 ปี	92	23.2
31 – 35 ปี	46	11.6
มากกว่า 36 ปี	9	2.3
ประสบการณ์ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ฯ		
น้อยกว่า 5 ปี		
6 – 10 ปี	184	46.5
11 – 15 ปี	161	40.7
16 – 20 ปี	31	7.8
21 – 25 ปี	13	3.3
26 – 30 ปี	2	0.5
31 – 35 ปี	5-	1.3-

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน (n 396)	ร้อยละ
วุฒิการศึกษาระดับสูงสุด		
ปริญญาตรี	269	67.9
ปริญญาโท	127	32.1
ปริญญาเอก	-	-
จำนวนนักเรียนปัจจุบัน		
1 – 300 คน(ขนาดเล็ก)	139	35.1
301 – 1000 คน(ขนาดกลาง)	134	33.8
มากกว่า 1000 คน ขึ้นไป(ขนาดใหญ่)	123	31.1
จำนวนครูปัจจุบัน(รวมอัตราจ้าง)		
1 – 30 คน	221	65.8
31 – 50 คน	74	18.7
51 – 70 คน	41	10.4
71 – 90 คน	26	6.6
91 – 110 คน	9	2.3
111 – 130 คน	15	3.8
มากกว่า 130 คน	10	2.5
จำนวนผู้รับผิดชอบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ		
1 คน	122	30.8
2 คน	105	26.5
3 คน	72	18.2
4 คน	47	11.9
มากกว่า 5 คน	50	12.6

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน (n 396)	ร้อยละ
จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการบริหารจัดการ		
น้อยกว่า 10 เครื่อง	272	68.7
11 - 30 เครื่อง	64	16.2
31 - 50 เครื่อง	24	6.1
51 - 70 เครื่อง	2	0.5
71 - 100 เครื่อง	13	3.3
มากกว่า 100 เครื่อง	21	5.3
จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการสอน		
น้อยกว่า 10 เครื่อง	120	30.3
11 - 30 เครื่อง	88	22.2
31 - 50 เครื่อง	63	15.9
51 - 70 เครื่อง	27	6.8
71 - 100 เครื่อง	35	8.8
มากกว่า 100 เครื่อง	63	15.9
ซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการบริหาร		
มี	204	51.5
ไม่มี	192	48.5
สื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์		
มี	287	72.5
ไม่มี	109	27.5
ระบบ LMS		
มี	97	24.5
ไม่มี	299	75.5
Website สถานศึกษา		
มี	257	64.9
ไม่มี	139	35.1

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน (n 396)	ร้อยละ
ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์		
มี	369	93.2
ไม่มี	27	6.8

จากตารางที่ 4.14 เจ้าหน้าที่ฯ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 396 คน ส่วนใหญ่เป็นชาย คิดเป็นร้อยละ 54.3 หญิง คิดเป็นร้อยละ 45.7 มากที่สุดมีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.7 รองลงมา มีอายุมากกว่า 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 24.2 และน้อยที่สุดมีอายุ ระหว่าง 20 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.1 ส่วนใหญ่มีอายุราชการระหว่าง 26 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.2 รองลงมา มี อายุราชการระหว่าง 21 – 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.2 อายุราชการระหว่าง 11 – 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.6 และน้อยที่สุดมีอายุราชการมากกว่า 36 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.3 ส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ฯ น้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.5 รองลงมา มีประสบการณ์ ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ฯ ระหว่าง 6 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.7 น้อยที่สุดมีประสบการณ์ใน ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ฯ ระหว่าง 21 – 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 0.5 วุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญาตรี คิด เป็นร้อยละ 67.9 ปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 32.1 เมื่อจำแนกขนาดของนักเรียน พบว่า ส่วน ใหญ่จำนวนนักเรียนอยู่ระหว่าง 1 – 300 คน คิดเป็นร้อยละ 35.1 รองลงมา มีจำนวนนักเรียนอยู่ ระหว่าง 301 – 1000 คน คิดเป็นร้อยละ 33.8 และมีจำนวนนักเรียนอยู่ระหว่างมากกว่า 1000 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 31.1 ส่วนจำนวนครู(รวมครูอัตราจ้าง) มากที่สุด จำนวน 1 – 30 คน คิดเป็นร้อยละ 65.8 รองลงมา จำนวน 31 – 50 คน คิดเป็นร้อยละ 18.7 และน้อยที่สุด มี จำนวนมากกว่า 130 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 และส่วนมากมีเจ้าหน้าที่ฯ จำนวน 1 คน คิดเป็น ร้อยละ 30.8 รองลงมา มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 และน้อยที่สุดมีเจ้าหน้าที่ฯ จำนวน มากกว่า 4 คน คิดเป็นร้อยละ 11.9 ส่วนมากมีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการสอนน้อยกว่า 10 เครื่อง คิดเป็นร้อยละ 30.3 รองลงมา มีเครื่องระหว่าง 11 – 30 เครื่อง คิดเป็นร้อยละ 22.2 มีซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการบริหาร คิดเป็นร้อยละ 51.1 มีสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ คิดเป็นร้อยละ 72.5 ไม่มีระบบ LMS คิดเป็นร้อยละ 75.5 มี Website สถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 64.9 มี ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ คิดเป็นร้อยละ 93.2 และส่วนใหญ่ไม่มีระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ภายใน เช่น ระบบ LAN คิดเป็นร้อยละ 73.2 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ฯ จำแนกตามปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
ปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย		
1. มีการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายอย่างชัดเจนและกำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร	4.01	0.77
2. วัตถุประสงค์ของแผนงาน โครงการ และกิจกรรมในแต่ละนโยบายมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน	3.93	0.76
3. นโยบายมีพื้นฐานอยู่บนทฤษฎี/หลักการและเหตุผลที่เชื่อถือได้	3.89	0.72
4. มีการกำหนดตัวชี้วัดและมาตรฐานของการบรรลุผลสำเร็จไว้อย่างชัดเจน	3.87	0.83
5. เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง	3.86	0.68
เฉลี่ยรวม	3.92	

จากตารางที่ 4.15 พบว่า เจ้าหน้าที่ฯที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายอย่างชัดเจน และกำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 รองลงมาวัตถุประสงค์ของแผนงานโครงการ และกิจกรรมในแต่ละนโยบายมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 และให้ความเห็นเกี่ยวกับนโยบายมีพื้นฐานอยู่บนทฤษฎีหลักการและเหตุผลที่เชื่อถือได้ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 มีการกำหนดตัวชี้วัดและมาตรฐานของการบรรลุผลสำเร็จไว้อย่างชัดเจน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 และให้ความสำคัญน้อยสุดกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายในภาพรวม พบว่า เจ้าหน้าที่ฯให้ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.92

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ฯ จำแนกตามปัจจัยด้านทรัพยากรของนโยบาย

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
ปัจจัยด้านทรัพยากรของนโยบาย		
1. นโยบายกำหนดให้มีการพัฒนาด้านเนื้อหาสื่ออิเล็กทรอนิกส์(Courseware) อย่างเหมาะสม	2.25	0.61
2. นโยบายกำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต(eLearning)อย่างเหมาะสม	2.17	0.63
3. แผนงาน โครงการ ได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ	2.14	0.64.
4. นโยบายกำหนดให้มีการจัดหาซอฟต์แวร์ที่ถูกต้องตามกฎหมายและกระจายไปยังสถานศึกษาอย่างเหมาะสม	2.13	0.67
5. นโยบายกำหนดให้มีการพัฒนาผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเหมาะสม	2.12	0.66
6. นโยบายกำหนดให้มีการจัดทำระบบงานคอมพิวเตอร์ที่ใช้เป็นระบบบริหารกลาง เช่น ระบบบริหารงานบุคคล ระบบสารสนเทศนักเรียน ฯลฯ อย่างเหมาะสม	2.09	0.64
7. การกระจายงบประมาณไปยังหน่วยปฏิบัติต่างๆ เป็นไปอย่างทั่วถึง	2.06	0.64
เฉลี่ยรวม	2.14	

จากตารางที่ 4.16 พบว่า เจ้าหน้าที่ฯที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ให้ความเห็นเกี่ยวกับนโยบายกำหนดให้มีการพัฒนาด้านเนื้อหาสื่ออิเล็กทรอนิกส์(Courseware) อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.25 รองลงมาให้ความเห็นเกี่ยวกับนโยบายกำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต(eLearning)อย่างเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.17 แผนงาน โครงการ ได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.14 นโยบายกำหนดให้มีการจัดหาซอฟต์แวร์ที่ถูกต้องตามกฎหมายและกระจายไปยังสถานศึกษาอย่าง

เหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.13 ส่วนนโยบายกำหนดให้มีการพัฒนาผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเหมาะสมให้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.12 นโยบายกำหนดให้มีการจัดทำระบบงานคอมพิวเตอร์ที่ใช้เป็นระบบบริหารกลาง เช่น ระบบบริหารงานบุคคล ระบบสารสนเทศนักเรียน ฯลฯ อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.09 และการกระจายงบประมาณไปยังหน่วยปฏิบัติต่างๆ เป็นไปอย่างทั่วถึง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.06 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของปัจจัยด้านทรัพยากรของนโยบายในภาพรวม พบว่า เจ้าหน้าที่ที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านทรัพยากรของนโยบายอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.14

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ฯ จำแนกตามปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม		
1. การติดต่อสื่อสารระหว่างองค์การภายนอกโรงเรียนเป็นไปด้วยความรวดเร็วทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ	3.88	0.79
2. การติดต่อสื่อสารภายในโรงเรียนเป็นไปด้วยความรวดเร็วทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ	3.87	0.78
3. โรงเรียนมีการกำหนดภารกิจตลอดจนมาตรฐานในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการของนโยบาย	3.85	0.75
4. ข้อมูลข่าวสารนโยบายต่างๆที่ได้รับจากแหล่งข้อมูลต่างๆ มีความชัดเจนและตรงกันในเนื้อหาสาระ	3.81	0.72
5. การติดต่อสื่อสารเป็นการสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากรในการปฏิบัติงาน	3.76	0.76
6. มีการกำหนดกฎระเบียบการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม	3.69	0.80
7. หน่วยงานต้นสังกัดมีการสื่อสารมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ICT อย่างสม่ำเสมอไปยังโรงเรียน	3.69	0.89

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
8. บุคลากรได้รับข้อมูลข่าวสารนโยบายต่างๆ ที่มาจากหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่นๆ ได้รวดเร็วทันเวลาต่อการดำเนินการต่างๆ	3.66	0.79
9. มีการแบ่งสรรหน้าที่การทำงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ อย่างชัดเจน	3.64	0.90
10. กิจกรรมนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานโดยฝ่ายบริหารมีส่วนอย่างมากในการช่วยให้การดำเนินงานนโยบาย ICT สามารถบรรลุเป้าหมายของโรงเรียน	3.63	0.91
11. บุคลากรสามารถรับรู้ในเรื่องเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายได้ตรงกัน	3.59	0.76
12. สพท. ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัด มีการติดตามเป็นระยะและเร่งให้โรงเรียนขยายผลการดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	3.59	0.91
13. บุคลากรได้รับคำแนะนำจนสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถและมีทักษะการปฏิบัติงานที่ดีขึ้นหลังจากมีการนิเทศติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน	3.58	0.84
14. ฝ่ายบริหารใช้ผลการนิเทศติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานมาวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานด้านนโยบาย ICT ในสถานศึกษา	3.55	0.96
15. บุคลากรได้รับการชี้แจงและสื่อสารในเรื่องเป้าหมายวัตถุประสงค์ของนโยบาย ICT อย่างสม่ำเสมอ	3.52	0.87
16. บุคลากรมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์การดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษาทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ	3.50	0.82
17. โรงเรียนมีกิจกรรมการนิเทศผลการปฏิบัติงานทางด้านนโยบาย ICT อย่างสม่ำเสมอจากผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย	3.49	0.95

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
18. โรงเรียนมีการประชุมระหว่างผู้เกี่ยวข้องเพื่อประสานงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	3.38	1.03
19. หน่วยงานต้นสังกัดมีกิจกรรมส่งเสริม เช่น การจัดประกวดผลงาน ICT ระหว่างสถานศึกษาฯ	3.30	0.93
20. โรงเรียนใช้ผลประเมินการปฏิบัติทางด้าน ICT มาวางแผนพัฒนาการปฏิบัติงานบุคลากรเป็นรายบุคคล	3.18	1.03
21. โรงเรียนใช้ผลประเมินการปฏิบัติงานทางด้าน ICT ในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีอย่างเป็นธรรม	3.06	1.22
22. มีการประกาศเชิดชูเกียรติหรือให้รางวัลแก่บุคลากรหรือโรงเรียนที่ผลงานดีทางด้าน ICT	3.06	1.26
เฉลี่ยรวม	3.56	

จากตารางที่ 4.17 พบว่า เจ้าหน้าที่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารภายนอกโรงเรียนเป็นไปด้วยความรวดเร็วทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 รองลงมาการติดต่อสื่อสารภายนอกโรงเรียนเป็นไปด้วยความรวดเร็วทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 มีโรงเรียนมีการกำหนดภารกิจตลอดจนมาตรฐานในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการของนโยบาย โดยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 มีข้อมูลข่าวสารนโยบายต่างๆ ที่ได้รับจากแหล่งข้อมูลต่างๆ มีความชัดเจนและตรงกันในเรื่องสาระ โดยมีความเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 การติดต่อสื่อสารเป็นการสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากรในการปฏิบัติงาน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 หน่วยงานต้นสังกัดมีการสื่อสารมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ICT อย่างสม่ำเสมอไปยังโรงเรียน และมีการกำหนดกฎระเบียบการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ย 3.69 และบุคลากรได้รับข้อมูลข่าวสารนโยบายต่างๆ ที่มาจากหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานอื่นๆ ได้รวดเร็วทันเวลาต่อการดำเนินการต่างๆ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.66 มีการแบ่งสรรหน้าที่การงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ อย่างชัดเจน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 กิจกรรมนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานโดยฝ่ายบริหารมีส่วนอย่างมากใน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 และบุคลากรสามารถรับรู้ในเรื่องเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายได้ตรงกันกับ สพท. ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัด มีการติดตามเป็นระยะและเร่งให้ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 บุคลากรได้รับคำแนะนำจนสามารถ

พัฒนาความรู้ความสามารถและมีทักษะการปฏิบัติงานที่ดีขึ้นหลังจากมีการนิเทศติดตามประเมินผล
ผลการปฏิบัติงาน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 ฝ่ายบริหารใช้ผลการนิเทศติดตามประเมินผลการ
ปฏิบัติงานมาวางแผน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 บุคลากรได้รับการชี้แจงและสื่อสารในเรื่อง
เป้าหมายวัตถุประสงค์ของนโยบาย ICT อย่างสม่ำเสมอ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 บุคลากรมี
การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์การดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษาทั้งแบบ
เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 โรงเรียนมีการประชุมระหว่าง
ผู้เกี่ยวข้องเพื่อประสานงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ
3.38 และหน่วยงานต้นสังกัดมีกิจกรรมส่งเสริม เช่น การจัดประกวดผลงาน ICT โดยมีค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 3.30 โรงเรียนใช้ผลประเมินการปฏิบัติงานทางด้าน ICT ในการพิจารณาเลื่อนขั้น
เงินเดือนประจำปีอย่างเป็นธรรมและมีการประกาศเชิดชูเกียรติหรือให้รางวัลแก่บุคลากรหรือ
โรงเรียนที่มีผลงานดีทางด้าน ICT โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.06 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย
ของปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม ในภาพรวมพบว่า เจ้าหน้าที่ฯให้ความเห็น
เกี่ยวกับปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม
เท่ากับ 3.56

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.18 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ฯ จำแนกตามปัจจัยด้านลักษณะงานหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
ปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ		
1. ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเทคนิควิชาการใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอ	3.96	0.92
2. ผู้บริหารมีความสามารถในการจูงใจให้บุคลากรเห็นพ้องต้องกันต่อการนำนวัตกรรมต่างๆ มาเพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	3.94	0.87
3. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน	3.91	0.91
4. ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการดำเนินการนโยบาย ICT ในสถานศึกษา	3.88	0.90
5. ผู้บริหารปฏิบัติตัวเป็นตัวอย่างในการนำ ICT มาใช้งาน	3.88	0.99
6. ผู้บริหารมีทักษะในการสื่อสารและสั่งการที่สามารถทำให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างถูกต้อง	3.88	0.81
7. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการกำหนดทิศทางนโยบาย ICT ขององค์กร	3.87	0.90
8. ผู้บริหารมีความสามารถในการประสานงานเพื่อให้การดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษาบรรลุเป้าหมาย	3.82	0.91
9. ผู้บริหารมีความสามารถในการประสานเครือข่ายจากชุมชนองค์กรภาครัฐและเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนงานด้าน ICT	3.80	0.98
10. ผู้บริหารเป็นผู้ที่แสวงหาความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอเพื่อนำมาปรับปรุงงาน	3.80	0.88

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
11. ผู้บริหารมีการสื่อสารไปยังผู้ปกครองของนักเรียนและชุมชน ให้เข้าใจแนวคิด และเป้าหมายของโรงเรียนในการจัดการศึกษาโดยใช้ ICT และผลที่คาดหวังจะเกิดขึ้นกับนักเรียน	3.78	0.90
12. โรงเรียนมีการจัดแบ่งงานของโรงเรียนออกเป็นฝ่ายต่างๆ อย่างเหมาะสมกับจำนวนบุคลากรในโรงเรียน	3.78	0.78
13. ผู้บริหารมีความสามารถในการสร้างวิสัยทัศน์และพันธะสัญญา ร่วมกับบุคลากรให้มีความมุ่งมั่นในการใช้ ICT ในการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร	3.73	0.88
14. การจัดบุคลากรประจำฝ่าย/กลุ่มต่างๆ มีความเหมาะสมกับความรู้ความสามารถและทักษะของบุคลากร	3.71	0.76
15. ผู้บริหารมีทักษะในการวางแผนกำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.69	0.95
16. โรงเรียนมีการนำทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ทาง ICT มาใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า	3.67	0.85
17. โรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารที่มีสายบังคับบัญชาที่สั้นและคล่องตัวในการติดต่อประสานงาน	3.64	0.89
18. โรงเรียนได้ใช้งบประมาณตามแผนหรือโครงการชัดเจน	3.63	0.94
19. โรงเรียนมีการใช้กฎระเบียบควบคุมการปฏิบัติงานด้าน ICT ในโรงเรียนอย่างเหมาะสม เช่น ระเบียบในการใช้งานคอมพิวเตอร์	3.61	0.94
20. โครงสร้างองค์กรเอื้อต่อการประสานงานระหว่างฝ่าย/กลุ่มงานต่างๆ	3.61	0.77
21. ลักษณะโครงสร้างองค์กรมีการประสานงานอย่างไม่เป็นทางการทำให้บุคลากรมีความเป็นกันเองสูง	3.59	0.84

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
22. โรงเรียนมีการวางแผนเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำระบบสารสนเทศ ของโรงเรียน	3.57	0.82
23. โรงเรียนมีการกำหนดโครงสร้างองค์การที่รับผิดชอบด้าน ICT ของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน	3.56	0.99
24. ผู้บริหารมีการเปิดโรงเรียนให้ชุมชนและสมาชิกในครอบครัว ได้มีโอกาสใช้เทคโนโลยีและอุปกรณ์ต่างๆ ของโรงเรียน	3.53	1.19
25. โรงเรียนมีการกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่และความ รับผิดชอบที่มอบหมายงานทาง ICT ให้บุคลากรอย่างชัดเจน และเหมาะสม	3.52	0.89
26. โรงเรียนมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและมีเจตคติที่ดี ต่อการนำ ICT มาใช้ในงานหน้าที่	3.48	1.02
27. การประสานงานของฝ่าย/กลุ่มต่างๆ ด้าน ICT มีลักษณะ แสดงถึงความสัมพันธ์ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ	3.48	0.75
28. โรงเรียนมีระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต/LAN/อินเทอร์เน็ตที่มี ประสิทธิภาพต่อการสอนและการดำเนินการ	3.41	1.07
29. โรงเรียนมีการกำหนดโครงสร้างการทำงานด้าน ICT เช่น การตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้าน ICT ฯลฯ	3.39	0.95
30. โรงเรียนควรกำหนดบุคคลที่จะเป็น CIO(Chief Information Officer) และหน้าที่อย่างชัดเจน	3.36	1.01
31. บุคลากรได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะ การปฏิบัติงานด้าน ICT ในสถานศึกษาอย่างทั่วถึงและเต็ม ศักยภาพ	3.35	0.98
32. โรงเรียนมีการกำหนดแนวปฏิบัติงานของฝ่ายต่างๆไว้อย่าง ชัดเจนเช่น มี job description มีคู่มือการปฏิบัติงาน ฯลฯ	3.28	1.07
33. โรงเรียนมีอาคารสถานที่เพียงพอต่อนโยบาย ICT และอยู่ใน สภาพใช้การได้ดี	3.25	1.02

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
34. โรงเรียนมีทรัพยากรฮาร์ดแวร์ที่เพียงพอและอยู่ในสภาพใช้งานได้สำหรับการเรียนการสอนและการดำเนินการ	3.18	1.05
35. โรงเรียนมีห้องปฏิบัติการ ICT ที่เพียงพอและทันสมัย	3.10	1.04
36. โรงเรียนมีทรัพยากรซอฟต์แวร์ที่เพียงพอต่อการเรียนการสอนและการดำเนินการ	3.07	1.12
37. มีองค์ประกอบของนักเรียนในโรงเรียน เช่น ชมรมคอมพิวเตอร์ ฯลฯ ที่ช่วยปฏิบัติงานด้าน ICT ให้ครู/สถานศึกษา	3.07	1.15
38. โรงเรียนมีงบประมาณสนับสนุนทางด้าน ICT ที่เพียงพอต่อการเรียนการสอนและการดำเนินการ	2.95	1.13
39. โรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมต่อการพัฒนา ICT ในสถานศึกษา	2.94	1.05
40. โรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณจากรัฐตรงตามเวลา	2.93	1.08
41. โรงเรียนสามารถจ้างครูผู้สอนและบุคลากรด้านเทคนิคทางด้าน ICT ได้ในกรณีที่ขาดแคลนบุคลากร	2.91	1.22
42. โรงเรียนมีบุคลากรด้าน ICT จำนวนมากเพียงพอในการดำเนินงาน	2.85	1.13
43. โรงเรียนมีบุคลากรที่รับผิดชอบการบริหารจัดการรวมถึงการอำนวยความสะดวกด้าน ICT เช่น ช่างเทคนิคซ่อมบำรุง โปรแกรมเมอร์ ฯลฯ	2.83	1.29
เฉลี่ยรวม	3.49	

จากตารางที่ 4.18 เจ้าหน้าที่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ให้ความเห็นเกี่ยวกับผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเทคนิควิชาการใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 รองลงมา มีความสามารถในการจูงใจให้บุคลากรเห็นพ้องต้องกันต่อการนำนวัตกรรมต่างๆ มาเพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลที่ต้องการและครบถ้วน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 มีความมุ่งมั่นในการดำเนินกรนโยบาย ICT ในสถานศึกษาและปฏิบัติตัวเป็นตัวอย่างในการนำ ICT มาใช้งานและมีทักษะในการสื่อสารและสั่งการที่สามารถทำให้บุคลากร

สามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างถูกต้อง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 มีวิสัยทัศน์ในการกำหนดทิศทางนโยบาย ICT ขององค์การ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 มีความสามารถในการประสานงานเพื่อให้การดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษาบรรลุเป้าหมาย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 มีความสามารถในการประสานเครือข่ายจากชุมชน องค์การภาครัฐและเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนงานด้าน ICT และเป็นผู้ที่เสาะแสวงหาความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอเพื่อนำมาปรับปรุงงาน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 เท่ากัน โดยมีการสื่อสารไปยังผู้ปกครองของนักเรียนและชุมชนให้เข้าใจแนวคิด และเป้าหมายของโรงเรียนในการจัดการศึกษาโดยใช้ ICT และผลที่คาดหวังจะเกิดขึ้นกับนักเรียนกับโรงเรียนมีการจัดแบ่งงานของโรงเรียนออกเป็นฝ่ายต่างๆ อย่างเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 เท่ากัน มีความสามารถในการสร้างวิสัยทัศน์และพันธะสัญญาร่วมกับบุคลากรให้มีความมุ่งมั่นในการใช้ ICT ในการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 โดยที่การจัดบุคลากรประจำฝ่าย/กลุ่มต่างๆมีความเหมาะสมกับความรู้ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 มีทักษะในการวางแผนกำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 โรงเรียนมีการนำทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ทาง ICT มาใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 โรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารที่มีสายบังคับบัญชาที่สั้นและคล่องตัวในการติดต่อประสานงาน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 และโรงเรียนได้ใช้งบประมาณตามแผนหรือโครงการชัดเจน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 โรงเรียนมีการใช้กฎระเบียบควบคุมการปฏิบัติงานด้าน ICT ในโรงเรียนอย่างเหมาะสม เช่น ระเบียบในการใช้งานคอมพิวเตอร์ ฯลฯ และโครงสร้างองค์การเอื้อต่อการประสานงานระหว่างฝ่าย/กลุ่มงานต่างๆ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 ลักษณะโครงสร้างองค์การมีการประสานงานอย่างไม่เป็นทางการทำให้บุคลากรมีความเป็นกันเองสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 โรงเรียนมีการวางแผนเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำระบบสารสนเทศของโรงเรียน การประสานงานของฝ่าย/กลุ่มต่างๆ ด้าน ICT มีลักษณะแสดงถึงความสัมพันธ์ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการและโรงเรียนควรกำหนดบุคคลที่จะเป็น CIO(Chief Information Officer) และหน้าที่อย่างชัดเจน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 เท่ากัน และโรงเรียนมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและมีเจตคติที่ดีต่อการนำ ICT มาใช้ในงานหน้าที่ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 โรงเรียนมีระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต/LAN/อินเทอร์เน็ตที่มีโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 โรงเรียนมีการกำหนดโครงสร้างการทำงานด้าน ICT เช่น การตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้าน ICT ฯลฯ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 บุคลากรได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะการปฏิบัติงานด้าน ICT ในสถานศึกษาอย่างทั่วถึงและเต็มศักยภาพ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 มีองค์กรของนักเรียนในโรงเรียน เช่น ชมรมคอมพิวเตอร์ ฯลฯ ที่ช่วยปฏิบัติงานด้าน ICT ให้ครู/สถานศึกษาและโรงเรียนมีการกำหนดแนวปฏิบัติงานของ

ฝ่ายต่างๆ ใ้ได้อย่างชัดเจน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 ตามลำดับ โรงเรียนมีอาคารสถานที่เพียงพอ ต่อนโยบาย ICT และอยู่ในสภาพใ้การใ้ดี โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25 โรงเรียนมีทรัพยากร ฮาร์ดแวร์ใ้เพียงพอและอยู่ในสภาพใ้งานใ้ดีสำหรับการเรียนการสอนและการดำเนินการ โดยมี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.18 โรงเรียนมีห้องปฏิบัติการ ICT ที่เพียงพอและทันสมัย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.10 โรงเรียนมีทรัพยากรซอฟต์แวร์ใ้เพียงพอต่อการเรียนการสอน และการดำเนินการ โดยมี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.07 โรงเรียนมีงบประมาณสนับสนุนทางด้าน ICT ที่เพียงพอต่อการเรียน การสอนและการดำเนินการ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.95 โรงเรียนใ้รับจัดสรรงบประมาณอย่าง เหมาะสมต่อการพัฒนา ICT ในสถานศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 โรงเรียนใ้รับจัดสรร งบประมาณจากรัฐตรงตามเวลา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.93 โรงเรียนสามารถจ้างครูผู้สอนและ บุคลากรด้านเทคนิคทางด้าน ICT ได้ในกรณีใ้ขาดแคลนบุคลากร โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.91 และโรงเรียนมีบุคลากรด้าน ICT จำนวนมากเพียงพอใ้การดำเนินงาน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.85 โรงเรียนมีบุคลากรใ้รับผิดชอบการบริหารจัดการรวมถึงการอำนวยความสะดวกด้าน ICT เช่น ช่างเทคนิคซ่อมบำรุง โปรแกรมเมอร์ฯ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.83 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของปัจจัยด้านลักษณะงานหน่วยงานใ้นโยบายใ้ปฏิบัติใ้ ภาพรวม พบว่า เจ้าหน้าที่ใ้ใ้ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านลักษณะงานหน่วยงานใ้นโยบายใ้ ปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.49

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.19 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ฯ จำแนกตามปัจจัยด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
ปัจจัยด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง		
1. สภาพที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ใกล้ชุมชน	4.32	0.81
2. สภาพที่ตั้งของโรงเรียนมีการคมนาคมและการจัดสาธารณูปโภคที่ดี	4.18	0.86
3. ชุมชนมีความรู้สึกที่ดีต่อสถานศึกษา	3.95	0.81
4. ชุมชนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการนำ ICT มาใช้ในการศึกษา	3.88	0.93
5. สมาคมผู้ปกครอง/คณะกรรมการสถานศึกษา มีความเข้มแข็งดี	3.70	0.94
6. ผู้ปกครองนักเรียนให้ความร่วมมือและร่วมกิจกรรมของโรงเรียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษา	3.66	0.93
7. โรงเรียนได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากสมาคมผู้ปกครอง/กรรมการสถานศึกษา	3.63	0.96
8. ผู้บริหารระดับจังหวัด เช่น ผู้ตรวจราชการ ผอ.เขตพื้นที่ ฯลฯ ให้ความสำคัญและสนับสนุนนโยบายนี้	3.53	0.87
9. ผู้บริหารระดับกระทรวง เช่น ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขา สพฐ. ฯลฯ ให้ความสำคัญและสนับสนุนนโยบายนี้	3.49	0.86
10. สภาพชุมชนเข้มแข็งและรวมตัวกันได้ดี	3.44	0.97
11. โรงเรียนได้รับความร่วมมือและสนับสนุนทรัพยากรจากหน่วยงานอื่นที่อยู่ในท้องถิ่น เช่น เทศบาล หน่วยงานเอกชน	3.44	1.02
12. โรงเรียนได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากรที่จำเป็นต่อการจัดการศึกษาและการดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษาจากชุมชน	3.42	0.98

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
13. ผู้บริหารระดับประเทศ เช่น นายกรัฐมนตรี ฯลฯ ให้ ความสำคัญและสนับสนุนนโยบายนี้	3.38	0.89
14. นักวิชาการให้ความสำคัญและสนับสนุนนโยบายนี้	3.36	0.88
15. นักการเมืองในระดับชาติและท้องถิ่นให้ความสำคัญและ สนับสนุนนโยบายนี้	3.34	0.91
16. สื่อมวลชนให้ความสำคัญและสนับสนุนนโยบายนี้	3.25	0.93
17. ผู้ปกครองและชุมชนมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีสามารถให้ การสนับสนุนทรัพยากรแก่สถานศึกษาได้	3.17	1.11
18. ผู้ปกครองและชุมชนมีศักยภาพในการจัดหาวัสดุและ อุปกรณ์ทางด้าน ICT เพื่อใช้ในการเรียนการสอนของ นักเรียน	3.11	1.15
19. ผู้ปกครองมีอาชีพการงานที่มั่นคงและมีรายได้ประจำที่ แน่นอนซึ่งเพียงพอกับการใช้จ่ายในครอบครัว	2.93	1.01
เฉลี่ยรวม	3.54	

จากตารางที่ 4.19 พบว่า เจ้าหน้าที่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ให้ความเห็นเกี่ยวกับสภาพที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ใกล้ชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 รองลงมาคือสภาพที่ตั้งของโรงเรียนมีการคมนาคมและการจัดสาธารณูปโภคที่ดี โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ชุมชนมีความรู้สึกที่ดีต่อสถานศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 ชุมชนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการนำ ICT มาใช้ในการศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 สมาคมผู้ปกครอง/คณะกรรมการสถานศึกษา มีความเข้มแข็งดี โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 ผู้ปกครองนักเรียนให้ความร่วมมือและร่วมกิจกรรมของโรงเรียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 โรงเรียนได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากสมาคมผู้ปกครองกรรมการสถานศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 ผู้บริหารระดับจังหวัด เช่น ผู้ตรวจราชการ ผอ.เขตพื้นที่ ฯลฯ ให้ความสำคัญและสนับสนุนนโยบายนี้ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 ผู้บริหารระดับให้ความสำคัญและสนับสนุนนโยบายนี้ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 สภาพชุมชนเข้มแข็งและรวมตัวกันได้ดีและโรงเรียนได้รับความร่วมมือและสนับสนุนทรัพยากรจากหน่วยงานอื่นที่อยู่ในท้องถิ่น โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 เท่ากันโรงเรียนได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากรที่

จำเป็นต่อการจัดการศึกษาและการดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษาจากชุมชน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 ผู้บริหารระดับประเทศ ให้ความสำคัญและสนับสนุนนโยบายนี้ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 นักวิชาการให้ความสำคัญและสนับสนุนนโยบายนี้ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 นักการเมืองในระดับชาติและท้องถิ่นให้ความสำคัญและสนับสนุนนโยบายนี้ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 สื่อมวลชนให้ความสำคัญและสนับสนุนนโยบายนี้ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25 ผู้ปกครองและชุมชนมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีสามารถให้การสนับสนุนทรัพยากรแก่สถานศึกษาได้ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 ผู้ปกครองและชุมชนมีศักยภาพในการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ทางด้าน ICT เพื่อใช้ในการเรียนการสอนของนักเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.11 และผู้ปกครองมีอาชีพการงานที่มั่นคงและมีรายได้ประจำที่แน่นอนซึ่งเพียงพอกับการใช้จ่ายในครอบครัว โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.93 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของปัจจัยด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ในภาพรวม พบว่า เจ้าหน้าที่ฯ ให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.54

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.20 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ฯ จำแนกตามปัจจัยด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
ปัจจัยด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ		
1. ครู/บุคลากรทางการศึกษา เห็นความสำคัญของการดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษา	3.92	0.75
2. ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความเชื่อที่ตรงกันในเรื่องการนำ ICT มาใช้ในสถานศึกษาจะทำให้โรงเรียนมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น	3.91	0.68
3. ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความเชื่อที่ตรงกันในเรื่องการนำ ICT มาใช้ในสถานศึกษาจะช่วยให้นักเรียนมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น	3.85	0.70
4. ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความเชื่อที่ตรงกันในเรื่องการนำ ICT มาใช้ในสถานศึกษาจะทำให้เป็นที่เชื่อถือและยอมรับของผู้ปกครองและชุมชนมากขึ้น	3.84	0.74
5. ครู/บุคลากรทางการศึกษา ให้ความสำคัญตระหนักและให้ความสำคัญในการพัฒนาตนเองให้มีทักษะการใช้ ICT	3.77	0.87
6. ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษา	3.76	0.81
7. เมื่อโรงเรียนมีการดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษาแล้วทำให้ครู/บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายความสำเร็จของโรงเรียน	3.74	0.74
8. ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานเพื่อให้นโยบาย ICT ในสถานศึกษาบรรลุเป้าหมาย	3.72	0.79
9. ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษา	3.72	0.81

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
10. ครู/บุคลากรทางการศึกษา ได้รับการฝึกฝนอบรมด้วยวิธีต่างๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติและค่านิยมที่ดีต่อนโยบาย ICT	3.70	0.77
11. ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีการรับรู้หรือเชื่อว่านโยบาย ICT ทำให้การทำงานมีความรวดเร็วและถูกต้องมากขึ้น	3.68	0.82
12. ผู้ร่วมงานทุกฝ่ายเข้าใจปัญหาและให้การช่วยเหลือกันในการดำเนินงานด้านนโยบาย ICT	3.68	0.79
13. มาตรการจูงใจสำหรับครูผู้สอนหรือผู้ปฏิบัติงานด้าน ICT ที่มีผลงานการนำ ICT มาใช้มีความเหมาะสมและเป็นธรรม	3.62	0.88
14. ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความเห็นว่านโยบายด้าน ICT ได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาและหน่วยงานต้นสังกัด	3.61	0.75
15. ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความรู้สึกว่าการนำนโยบาย ICT มาปฏิบัติไม่ได้เป็นการมาเพิ่มภาระงานแต่ทำให้ทำงานได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	3.60	0.80
16. ครู/บุคลากรทางการศึกษา ได้รับการฝึกฝนอบรมด้วยวิธีต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลด้านนโยบาย ICT ในสถานศึกษาที่ถูกต้องตรงกัน	3.57	0.80
17. ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความรู้สึกว่าการนำนโยบาย ICT มาปฏิบัติไม่ได้เป็นเรื่องที่ยุ่งยากซับซ้อน	3.46	0.84
เฉลี่ยรวม	3.72	

จากตารางที่ 4.20 เจ้าหน้าที่ฯ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เห็นว่าครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความสำคัญของการดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 รองลงมาครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความเชื่อที่ตรงกันในเรื่องการนำ ICT มาใช้ในสถานศึกษาจะทำให้โรงเรียนมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความเชื่อที่ตรงกันในเรื่องการนำ ICT มาใช้ในสถานศึกษาจะช่วยให้นักเรียนมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ

3.85 ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความเชื่อที่ตรงกันในเรื่องการนำ ICT มาใช้ในสถานศึกษาจะทำให้เป็นที่เชื่อถือและยอมรับของผู้ปกครอง และชุมชนมากขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 ครู/บุคลากรทางการศึกษา ให้ความตระหนักและให้ความสำคัญในการพัฒนาตนเองให้มีทักษะการใช้ ICT โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 เมื่อโรงเรียนมีการดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษาแล้วทำให้ครู/บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายความสำเร็จของโรงเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานเพื่อให้นโยบาย ICT ในสถานศึกษามุ่งบรรลุเป้าหมายและครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 ตามลำดับ ครู/บุคลากรทางการศึกษา ได้รับการฝึกฝนอบรมด้วยวิธีต่างๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติและค่านิยมที่ดีต่อนโยบาย ICT โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีการรับรู้หรือเชื่อว่่านโยบาย ICT ทำให้การทำงานมีความรวดเร็วและถูกต้องมากขึ้นและผู้ร่วมงานทุกฝ่ายเข้าใจปัญหาและให้การช่วยเหลือกันในการดำเนินงานด้านนโยบาย ICT โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 เท่ากัน ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความเห็นว่่านโยบายด้าน ICT ได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาและหน่วยงานต้นสังกัดโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความรู้สึกว่าการนำนโยบาย ICT มาปฏิบัติไม่ได้เป็นการมาเพิ่มภาระงานแต่ทำให้ทำงานได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 ครู/บุคลากรทางการศึกษา ได้รับการฝึกฝนอบรมด้วยวิธีต่างๆเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลด้านนโยบาย ICT ในสถานศึกษาที่ถูกต้องตรงกัน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความรู้สึกว่าการนำนโยบาย ICT มาปฏิบัติ ไม่ได้เป็นเรื่องที่ยุ่งยากซับซ้อน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของปัจจัยด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ ในภาพรวม พบว่าเจ้าหน้าที่ฯ ให้ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.72

ตารางที่ 4.21 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความสำเร็จของนโยบายฯ ไป
ปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ฯ ด้านระดับการบรรลุเป้าหมาย

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
ด้านระดับการบรรลุเป้าหมาย		
1. ร้อยละของจำนวนผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาที่ใช้ ICT อย่างมีคุณธรรมจริยธรรม	3.82	0.99
2. ร้อยละของจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อ Internet ภายในหน่วยงาน	3.60	1.15
3. ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาระดับต่างๆ ที่สามารถใช้ ICT ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด	3.59	0.95
4. ร้อยละของครูที่ผ่านการฝึกอบรมและสามารถใช้ ICT เพื่อการสอน	3.26	1.17
5. ร้อยละของบุคลากรในหน่วยงานที่มีทักษะ ICT เพื่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานที่กำหนด	3.26	0.96
6. ร้อยละของระดับคุณภาพและประสิทธิภาพของระบบข้อมูลกลางที่ใช้ในการบริหารจัดการ	3.24	0.94
7. ร้อยละของจำนวนผู้สอนและบุคลากรด้าน ICT ที่ได้รับการพัฒนาให้มีทักษะและความเชี่ยวชาญเฉพาะในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาบุคลากร ICT	3.19	1.06
8. ร้อยละของความสมบูรณ์ในการใช้ ICT ในการบริหารอย่างครบวงจร เช่น ด้านบุคลากร ด้านแผนงานและงบประมาณ ด้านวิชาการ ฯลฯ	3.16	0.98
9. ร้อยละของปริมาณการใช้ซอฟต์แวร์ประยุกต์(Application Software) ในการบริหารจัดการ	3.13	0.98
10. ร้อยละของอัตราการเพิ่มของ Software ที่ถูกต้องตามกฎหมาย	3.12	1.25
11. ร้อยละของความสมบูรณ์ของเว็บไซต์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน	3.08	1.17

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
12. ร้อยละของความสมบูรณ์ของการการจัดรวบรวมสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอนด้วย ICT อย่างเป็นระบบ/ จัดเป็นคลัง/แหล่งเรียนรู้ศูนย์สื่อ ICT หรือห้องสมุด อิเล็กทรอนิกส์(eLibrary) ฯลฯ ตามศักยภาพของโรงเรียน	2.95	1.10
13. ร้อยละของวิชาที่มีการเรียนการสอนแบบ eLearning	2.77	1.15
14. ร้อยละของความสมบูรณ์ของการจัดทำระบบ Learning Resource Management ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้	2.72	1.14
เฉลี่ยรวม	3.21	

จากตารางที่ 4.20 เจ้าหน้าที่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ให้ความเห็นเกี่ยวกับผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาที่ใช้ ICT อย่างมีคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 รองลงมาจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อ Internet ภายในหน่วยงาน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 ผู้สำเร็จการศึกษาระดับต่างๆที่สามารถใช้ ICT ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 ครูที่ผ่านการฝึกอบรมและสามารถใช้ ICT เพื่อการสอน และบุคลากรในหน่วยงานที่มีทักษะ ICT เพื่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานที่กำหนด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 ตามลำดับ ระดับคุณภาพและประสิทธิภาพของระบบข้อมูลกลางที่ใช้ในการบริหารจัดการ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24 จำนวนผู้สอนและบุคลากรด้าน ICT ที่ได้รับการพัฒนาให้มีทักษะและความเชี่ยวชาญเฉพาะในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาบุคลากร ICT โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.19 ความสมบูรณ์ในการใช้ ICT ในการบริหารอย่างครบวงจร โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16 ปริมาณการใช้ซอฟต์แวร์ประยุกต์(Application Software) ในการบริหารจัดการ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.13 อัตราการเพิ่มของ Software ที่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.12 ความสมบูรณ์ของเว็บไซต์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.08 ความสมบูรณ์ของการจัดรวบรวมสื่อนวัตกรรมการเรียนการสอนด้วย ICT อย่างเป็นระบบ/จัดเป็นคลัง/แหล่งเรียนรู้ศูนย์สื่อ ICT หรือห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์(eLibrary) ฯลฯ ตามศักยภาพของโรงเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.95 โดยเจ้าหน้าที่ฯ ให้ความเห็นโดยมีค่าน้อยสุด คือ ความสมบูรณ์ของการจัดทำระบบ Learning Resource Management ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.72 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความสำเร็จด้านระดับการบรรลุ

เป้าหมาย ในภาพรวม พบว่า เจ้าหน้าที่ฯ ให้ความเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จด้านระดับการบรรลุเป้าหมาย อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.21

ตารางที่ 4.22 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ฯ ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู		
1. ครูมีการปลูกฝังจริยธรรมและคุณธรรมทางด้านการใช้ ICT ให้กับนักเรียน	3.66	0.95
2. ครูมีการเปลี่ยนการดำเนินการสอนโดยเป็นผู้สอนแนะมากกว่าชี้แนะ	3.61	0.75
3. ครูสามารถสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตเพื่อนำมาเตรียมการสอนได้	3.52	0.95
4. ครูได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการนำ ICT มาใช้ในการจัดการเรียนรู้	3.44	0.93
5. ครูมีการกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และจูงใจให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของการใช้ ICT	3.41	1.05
6. ครูมีแผนการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ ICT เป็นเครื่องมือ และได้จัดการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนด	3.37	0.94
7. ครูจัดให้นักเรียนเรียนรู้เรียนรู้จากการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่หลากหลายโดยบูรณาการ ICT เป็นเครื่องมือ	3.36	1.01
8. ครูมีการขยายผลการใช้งาน ICT เช่น เผยแพร่ผลงานของตนเองให้ผู้อื่นนำไปใช้เป็นวิทยากรฝึกอบรม ฯลฯ	3.14	0.97
9. ครูในทุกกลุ่มสาระสามารถนำ ICT มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น การใช้เตรียมสื่อการสอนด้วย Powerpoint	3.10	1.09
10. ครูและนักเรียนสามารถติดต่อสื่อสารทาง Email	3.04	1.28
11. ครูมีการทดสอบนักเรียนก่อนและหลังการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียน CAI	2.81	1.08

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
12. ครูผลิตสื่อ ICT เช่น บทเรียน CAI และ Courseware ในระบบ eLearning ฯลฯ	2.73	1.11
13. ครูมีการจัดประกวดโครงการวิทยาศาสตร์ที่ใช้ ICT	2.60	1.26
เฉลี่ยรวม	3.22	

จากตารางที่ 4.22 เจ้าหน้าที่ฯที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ให้ความเห็นเกี่ยวกับครู มีการปลูกฝังจริยธรรมและคุณธรรมทางด้านการใช้ ICT ให้กับนักเรียน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 รองลงมาครูมีการเปลี่ยนการดำเนินการสอนโดยเป็นผู้สอนแนะมากกว่า ชี้นำ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 ครูสามารถสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตเพื่อนำมาเตรียมการสอนได้ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 ครูได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการนำ ICT มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 ครูมีการกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และสนใจให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของการใช้ ICT โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 ครูจัดให้นักเรียนเรียนรู้เรียนรู้จากการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่หลากหลายโดยบูรณาการ ICT เป็นเครื่องมือ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 ครูมีการขยายผลการใช้งาน ICT เช่นเผยแพร่ผลงานของตนเองให้ผู้อื่นนำไปใช้เป็นวิทยากรฝึกอบรม ฯลฯ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.14 ครูในทุกกลุ่มสาระสามารถนำ ICT มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น การใช้เตรียมสื่อการสอนด้วย Powerpoint โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.10 ครูและนักเรียนสามารถติดต่อสื่อสารทาง Email โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.04 ครูมีการทดสอบนักเรียนก่อนและหลังการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียน CAI โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.81 ครูผลิตสื่อ ICT เช่น บทเรียน CAI และ Courseware ในระบบ eLearning โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.73 และให้ความเห็นโดยมีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ครูมีการจัดประกวดโครงการวิทยาศาสตร์ที่ใช้ ICT โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.60 ตามลำดับ เมื่อพิจารณา ค่าเฉลี่ยของความสำเร็จด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูในภาพรวม พบว่า เจ้าหน้าที่ฯให้ความเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จของด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.22

ตารางที่ 4.23 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ฯ ด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
ด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง		
1. นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการใช้ ICT	4.10	0.78
2. นักเรียนมีความกระตือรือร้นและมีความสนใจที่จะเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้แบบใหม่มากขึ้น	4.09	0.75
3. นักเรียนรู้จักประโยชน์และโทษของการใช้อินเทอร์เน็ต	4.01	0.88
4. นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด	3.88	0.81
5. นักเรียนมีสำนึกแห่งความปลอดภัยและการปฏิบัติอย่างถูกต้องต่อวิธีการใช้ ICT	3.82	0.74
6. นักเรียนสามารถอ่านและค้นคว้าหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต	3.77	0.95
7. นักเรียนมีจริยธรรมทางด้าน ICT เช่น การไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ การไม่ใช่ข้อความกระทุ้งในลักษณะเสียหายต่อผู้อื่น ฯลฯ	3.65	0.89
8. นักเรียนได้เรียนรู้จากการใช้ ICT เป็นเครื่องมือในรูปแบบที่หลากหลายในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และได้ทำกิจกรรมต่างๆโดยใช้ ICT ตามความสนใจของนักเรียน	3.64	0.85
9. นักเรียนมีทักษะการใช้ ICT ในการเรียนรู้สามารถสร้างสรรค์และนำเสนอผลงานที่ได้จากการใช้ ICT เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้	3.61	0.84
10. นักเรียนใช้และดูแลอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของโรงเรียนอย่างรู้คุณค่า	3.58	0.85
11. นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.41	0.80
12. นักเรียนมีผลงานเขียน/งานศิลปะ/งานสร้างสรรค์จากการใช้ ICT	3.32	1.03
เฉลี่ยรวม	3.74	

จากตารางที่ 4.23 เจ้าหน้าที่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ให้ความเห็นเกี่ยวกับนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการใช้ ICT อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.10 รองลงมานักเรียนมีความกระตือรือร้นและมีความสนใจที่จะเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้แบบใหม่มากขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ย 4.09 นักเรียนรู้จักประโยชน์และโทษของการใช้อินเทอร์เน็ต โดยมีค่าเฉลี่ย 4.01 นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด โดยมีค่าเฉลี่ย 3.88 นักเรียนมีสำนึกแห่งความปลอดภัยและการปฏิบัติอย่างถูกต้องต่อวิธีการใช้ ICT โดยมีค่าเฉลี่ย 3.82 นักเรียนสามารถอ่านและค้นคว้าหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต โดยมีค่าเฉลี่ย 3.77 นักเรียนมีจริยธรรมทางด้าน ICT เช่น การไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ การไม่ใช้ข้อความกระทำในลักษณะเสียหายต่อผู้อื่น ฯลฯ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.65 นักเรียนได้เรียนรู้จากการใช้ ICT เป็นเครื่องมือในรูปแบบที่หลากหลายในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และได้ทำกิจกรรมต่างๆโดยใช้ ICT ตามความสนใจของนักเรียน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.64 นักเรียนมีทักษะการใช้ ICT ในการเรียนรู้สามารถสร้างสรรค์และนำเสนอผลงานที่ได้จากการใช้ ICT เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.61 นักเรียนใช้และดูแลอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของโรงเรียนอย่างรู้คุณค่า โดยมีค่าเฉลี่ย 3.58 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.41 และเจ้าหน้าที่ฯ ให้ความเห็นคิดเป็นค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือนักเรียนมีผลงานเขียน/งานศิลปะ/งานสร้างสรรค์จากการใช้ ICT โดยมีค่าเฉลี่ย 3.32 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความสำเร็จด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง ในภาพรวม พบว่า เจ้าหน้าที่ฯ ให้ความเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จของด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.74

ตารางที่ 4.24 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความสำเร็จของการนำนโยบาย
ฯ ไปปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ฯ ด้านความต่อเนื่องและวิธีการและเครื่องมือ

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ
ด้านความต่อเนื่องและวิธีการและเครื่องมือ		
1. หากท่านได้รับการโยกย้ายไปยังโรงเรียนอื่นซึ่งไม่มีความพยายามที่จะนำ ICT มาใช้ แนวโน้มของท่านที่จะนำวิธีการของนโยบาย ICT มาใช้	4.04	0.72
2. ความต่อเนื่องของการใช้เครื่องมือที่ได้รับจากนโยบาย ไม่ว่าจะป็นฮาร์ดแวร์หรือซอฟต์แวร์ ที่ท่านยังใช้ในการเรียนการสอนหรือการปฏิบัติหน้าที่อยู่	3.90	0.78
3. ขณะนี้ท่านได้ประยุกต์แนวความคิดและวิธีการที่ได้จากของนโยบายเข้าไปใช้ในการเรียนการสอน	3.89	0.73
เฉลี่ยรวม	3.95	

จากตารางที่ 4.24 เจ้าหน้าที่ฯที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ให้ความเห็นเกี่ยวกับได้รับการโยกย้ายไปยังโรงเรียนอื่นซึ่งไม่มีความพยายามที่จะนำ ICT มาใช้และมีแนวโน้มที่จะนำวิธีการของนโยบาย ICT มาใช้ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.04 รองลงมาคือความต่อเนื่องของการใช้เครื่องมือที่ได้รับจากนโยบาย ไม่ว่าจะป็นฮาร์ดแวร์หรือซอฟต์แวร์ ที่ยังใช้ในการเรียนการสอนหรือการปฏิบัติหน้าที่อยู่ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.90 ส่วนค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ได้ประยุกต์แนวความคิดและวิธีการที่ได้จากของนโยบายเข้าไปใช้ในการเรียนการสอน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.89 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความสำเร็จด้านด้านความต่อเนื่องและวิธีการและเครื่องมือในภาพรวม พบว่า เจ้าหน้าที่ฯ ให้ความเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จด้านความต่อเนื่องและวิธีการและเครื่องมือ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.95

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.25 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ฯ ดังนี้

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ	ระดับความเห็น
มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย	3.91	.6228	มาก
งบประมาณ	2.49	.5161	น้อย
การสนับสนุนอื่นๆ ที่กำหนดไว้ในแผนงาน	2.47	.4442	น้อย
การติดต่อสื่อสาร	3.65	.6066	มาก
กิจกรรมส่งเสริม	3.44	.7244	มาก
บุคลากรในหน่วยงาน	3.05	.9398	ปานกลาง
ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	3.78	.7568	มาก
ทรัพยากรองค์การ	3.31	.7606	ปานกลาง
โครงสร้างองค์การ	3.55	.7044	มาก
สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ	3.60	.7418	มาก
สภาพแวดล้อมทางสังคม	3.64	.7162	มาก
สภาพแวดล้อมทางการเมือง	3.42	.7771	มาก
ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ	3.72	.6403	มาก
เฉลี่ยรวม	3.39		ปานกลาง

จากตารางที่ 4.25 พบว่า เจ้าหน้าที่ฯ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติทางปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายเป็นลำดับแรก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 รองลงมาปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 และ 3.76 ตามลำดับ และให้ความสำคัญน้อยสุด คือ ด้านงบประมาณ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.47 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ฯ ในภาพรวม พบว่า เจ้าหน้าที่ฯ ให้ความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.39

ตารางที่ 4.26 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ฯ ดังนี้

ความสำเร็จ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ	ระดับความเห็น
ระดับการบรรลุเป้าหมาย	3.21	.8256	ปานกลาง
การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู	3.22	.7684	ปานกลาง
สมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง	3.74	.6206	มาก
ความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ	3.95	.6681	มาก
เฉลี่ยรวม	3.53		มาก

จากตารางที่ 4.26 พบว่า เจ้าหน้าที่ฯ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ให้ความเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติทางด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือเป็นลำดับแรก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 รองลงมาคือด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 และระดับการบรรลุเป้าหมายเป็นลำดับสุดท้าย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.14 เมื่อพิจารณาความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ฯ ในภาพรวม พบว่าเจ้าหน้าที่ฯ ให้ความเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.27 แสดงค่าเฉลี่ย เกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์และความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ฯ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ดังนี้

ตัวแปรในแต่ละด้าน	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย	3.91	3.89	4.02
งบประมาณ	2.27	2.48	2.72
การสนับสนุนอื่นๆ ที่กำหนดไว้ในแผนงาน	2.36	2.42	2.63
การติดต่อสื่อสาร	3.64	3.54	3.77
กิจกรรมส่งเสริม	3.44	3.39	3.49
บุคลากรในหน่วยงาน	2.79	2.96	3.42
ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	3.81	3.71	3.82
ทรัพยากรองค์การ	3.12	3.24	3.58
โครงสร้างองค์การ	3.45	3.45	3.75
สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ	3.30	3.49	4.04
สภาพแวดล้อมทางสังคม	3.49	3.51	3.94
สภาพแวดล้อมทางการเมือง	3.34	3.38	3.54
ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ	3.65	3.78	3.86
ระดับการบรรลุเป้าหมาย	2.96	3.13	3.35
การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู	3.01	3.25	3.55
สมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง	3.52	3.73	3.90
ความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ	3.68	3.83	4.16

จากตารางที่ 4.27 พบว่า เจ้าหน้าที่ฯ ของโรงเรียนขนาดเล็กจะให้ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 รองลงมาคือปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 และให้ความสำคัญน้อยสุดกับปัจจัยทางด้านงบประมาณ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.27 ในส่วนความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เจ้าหน้าที่ฯ ของโรงเรียนขนาดเล็กจะให้ความเห็นเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ สมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู และระดับการบรรลุเป้าหมายโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68, 3.52, 3.01 และ 2.96 ตามลำดับ

เจ้าหน้าที่ฯของโรงเรียนขนาดกลางจะให้ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านมาตรฐาน และวัตถุประสงค์ของนโยบายมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 รองลงมาคือปัจจัยด้านภาวะทัศนคติของผู้ปฏิบัติ ด้านผู้นำของผู้บริหาร โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 3.71 ตามลำดับ และให้ความสำคัญน้อยสุดกับปัจจัยทางด้านงบประมาณ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.48 ในส่วนความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เจ้าหน้าที่ฯของโรงเรียนขนาดกลางจะให้ความเห็นเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ สมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู และระดับการบรรลุเป้าหมายโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83, 3.73, 3.25 และ 3.13 ตามลำดับ

เจ้าหน้าที่ฯของโรงเรียนขนาดใหญ่จะให้ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 รองลงมาคือปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 ตามลำดับ และให้ความสำคัญน้อยสุดกับปัจจัยทางด้านงบประมาณ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.72 ในส่วนความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เจ้าหน้าที่ฯของโรงเรียนขนาดใหญ่จะให้ความเห็นเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ สมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู และระดับการบรรลุเป้าหมายโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16, 3.90, 3.55 และ 3.35 ตามลำดับ

สรุป ภาพรวมของโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด พบว่า เจ้าหน้าที่ฯให้ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายเป็นลำดับแรก ยกเว้นในส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ที่ให้ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจเป็นลำดับแรก และให้ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านงบประมาณ เป็นลำดับสุดท้าย ในส่วนความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เจ้าหน้าที่ฯให้ความเห็นเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ สมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู และระดับการบรรลุเป้าหมาย

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์ และความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ

ตารางที่ 4.28 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ดังนี้

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ	ระดับความเห็น
มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย	4.03	.6794	มาก
งบประมาณ	2.48	.5007	น้อย
การสนับสนุนอื่นๆ ที่กำหนดไว้ในแผนงาน	2.52	.4277	น้อย
การติดต่อสื่อสาร	3.72	.6232	มาก
กิจกรรมส่งเสริม	3.58	.6718	มาก
บุคลากรในหน่วยงาน	3.09	.9542	ปานกลาง
ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	3.89	.6620	มาก
ทรัพยากรองค์การ	3.39	.7355	ปานกลาง
โครงสร้างองค์การ	3.68	.6718	มาก
สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ	3.62	.7460	มาก
สภาพแวดล้อมทางสังคม	3.71	.6852	มาก
สภาพแวดล้อมทางการเมือง	3.48	.7934	มาก
ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ	3.85	.6363	มาก
รวม	3.46		มาก

จากตารางที่ 4.28 พบว่า ส่วนใหญ่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติทางปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายเป็นลำดับแรก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 รองลงมาปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 และ 3.85 ตามลำดับ และให้ความสำคัญน้อยสุด คือ ด้านงบประมาณ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.48 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติในภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.46

ตารางที่ 4.29 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดดังนี้

ความสำเร็จ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนฯ	ระดับความเห็น
ระดับการบรรลุเป้าหมาย	3.14	0.8479	ปานกลาง
การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู	3.35	0.7905	ปานกลาง
สมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง	3.75	0.6579	มาก
ความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ	3.95	0.6269	มาก
รวม	3.59		มาก

จากตารางที่ 4.29 พบว่า ส่วนใหญ่ให้ความเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติทางด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือเป็นลำดับแรก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 รองลงมาคือด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 และระดับการบรรลุเป้าหมายเป็นลำดับสุดท้าย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.14 เมื่อพิจารณาความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติในภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.30 แสดงค่าเฉลี่ย เกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์และความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ดังนี้

ตัวแปรในแต่ละด้าน	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย	4.00	3.96	4.13
งบประมาณ	2.29	2.51	2.63
การสนับสนุนอื่นๆ ที่กำหนดไว้ในแผนงาน	2.37	2.52	2.69
การติดต่อสื่อสาร	3.69	2.64	3.84
กิจกรรมส่งเสริม	3.53	3.53	3.66
บุคลากรในหน่วยงาน	2.76	3.07	3.46
ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	3.88	3.82	3.98
ทรัพยากรองค์การ	3.18	3.34	3.67
โครงสร้างองค์การ	3.51	3.61	3.92
สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ	3.34	3.52	4.03
สภาพแวดล้อมทางสังคม	3.55	3.59	4.00
สภาพแวดล้อมทางการเมือง	3.42	3.40	3.63
ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ	3.74	3.82	4.01
ระดับการบรรลุเป้าหมาย	2.95	3.13	3.35
การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู	3.12	3.26	3.70
สมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง	3.60	3.68	3.98
ความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ	3.80	3.90	4.16

จากตารางที่ 4.30 พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ให้ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 รองลงมาคือปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 และให้ความสำคัญน้อยสุดกับปัจจัยทางด้านงบประมาณ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.29 ในส่วนความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โรงเรียนขนาดเล็กจะให้ความเห็นเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ สมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู และระดับการบรรลุเป้าหมาย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80, 3.60, 3.12 และ 2.95 ตามลำดับ

โรงเรียนขนาดกลางจะให้ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 รองลงมาคือปัจจัยด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ ด้าน

ภาวะผู้นำของผู้บริหาร โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 เท่ากัน และให้ความสำคัญน้อยสุดกับปัจจัยทางด้านงบประมาณ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.51 ในส่วนความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โรงเรียนขนาดกลางจะให้ความเห็นเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ สมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู และระดับการบรรลุเป้าหมาย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90, 3.68, 3.26 และ 3.13 ตามลำดับ

โรงเรียนขนาดใหญ่จะให้ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 รองลงมาคือปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 ตามลำดับ และให้ความสำคัญน้อยสุดกับปัจจัยทางด้านงบประมาณ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.63 ในส่วนความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โรงเรียนขนาดใหญ่จะให้ความเห็นเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ สมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู และระดับการบรรลุเป้าหมาย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16, 3.98, 3.70 และ 3.35 ตามลำดับ

สรุป ภาพรวมของโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด พบว่า ให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายเป็นลำดับแรก และให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยด้านงบประมาณ เป็นลำดับสุดท้าย ในส่วนความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ให้ความสำคัญเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ สมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู และระดับการบรรลุเป้าหมาย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ

สำหรับตอนนี้ ผู้วิจัยต้องการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติกับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ ด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์(correlation) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นทั้งหมด ซึ่งตัวแปรดังกล่าวเป็นตัวแปรเชิงปริมาณ ผลการวิเคราะห์จะได้ค่า Pearson Correlation และในขั้นต่อไปจะทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นกับตัวแปรตามด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ซึ่งผู้วิจัยเลือกวิธีการในการเลือกตัวแปรต้นด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน(Stepwise Regress Analysis) โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายและสัญลักษณ์ ดังนี้

- R หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
- R^2 หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณกำลังสูง ซึ่งแสดงถึงประสิทธิภาพในการพยากรณ์
- B หมายถึง ค่าน้ำหนักของความสำคัญของตัวทำนายแต่ละตัวที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในตัวแปรตามเมื่อสมการทำนายอยู่ในรูปคะแนนดิบ
- Std. Er. หมายถึง ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์การถดถอย
- Beta หมายถึง ค่าน้ำหนักของความสำคัญของตัวทำนายแต่ละตัวที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในตัวแปรตามเมื่อสมการทำนายอยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน
- Constant หมายถึง ค่าคงที่ของสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ

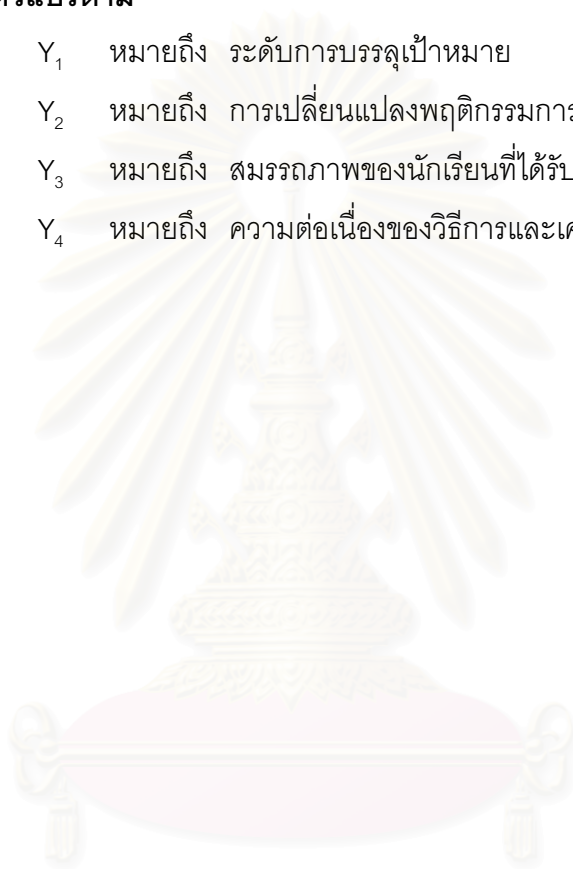
ตัวแปรต้น

- X_1 หมายถึง มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย
- X_2 หมายถึง งบประมาณ
- X_3 หมายถึง การสนับสนุนอื่นๆ ที่กำหนดไว้ในแผนงาน
- X_4 หมายถึง การติดต่อสื่อสาร
- X_5 หมายถึง กิจกรรมส่งเสริม
- X_6 หมายถึง บุคลากรในหน่วยงาน
- X_7 หมายถึง ภาวะผู้นำของผู้บริหาร
- X_8 หมายถึง ทรัพยากรองค์การ

- X_9 หมายถึง โครงสร้างองค์การ
 X_{10} หมายถึง สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ
 X_{11} หมายถึง สภาพแวดล้อมทางสังคม
 X_{12} หมายถึง สภาพแวดล้อมทางการเมือง
 X_{13} หมายถึง ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

ตัวแปรตาม

- Y_1 หมายถึง ระดับการบรรลุเป้าหมาย
 Y_2 หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู
 Y_3 หมายถึง สมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง
 Y_4 หมายถึง ความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.1 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ ด้านระดับการบรรลุเป้าหมาย

ตารางที่ 4.31 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ของโรงเรียนในภาพรวม

	Y1	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11	X12	X13
Y1	1.00													
X1	.180*	1.00												
X2	.199*	.314*	1.00											
X3	.314*	.416*	.477*	1.00										
X4	.06*	.491*	.354*	.576*	1.00									
X5	.379*	.479*	.312*	.617*	.814*	1.00								
X6	.447*	.272*	.305*	.451*	.561*	.587*	1.00							
X7	.328*	.418*	.167*	.442*	.660*	.728*	.516*	1.00						
X8	.432*	.410*	.301*	.530*	.625*	.655*	.700*	.625*	1.00					
X9	.403*	.462*	.268*	.514*	.704*	.723*	.643*	.702*	.800*	1.00				
X10	.251*	.293*	.276*	.348*	.435*	.420*	.528*	.323*	.583*	.480*	1.00			
X11	.315*	.395*	.245*	.444*	.564*	.581*	.528*	.596*	.696*	.687*	.677*	1.00		
X12	.311*	.368*	.185*	.435*	.593*	.591*	.499*	.520*	.598*	.587*	.423*	.620*	1.00	
X13	.379*	.458*	.175*	.461*	.633*	.678*	.506*	.646*	.685*	.779*	.463*	.667*	.638*	1.00

** . Correlation is Significant at the 0.01 (2- tailed)

*p < .01

จากตารางที่ 4.31 พบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกคู่ และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.1 ถึง 0.8 ขึ้นไป โดยค่าที่ได้เป็นความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างไรก็ตามคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงกว่าคู่อื่น คือ การติดต่อสื่อสารกับกิจกรรมส่งเสริม(.814) รองลงมาได้แก่ ทรัพยากรองค์การกับโครงสร้างองค์การ (.800)

ส่วนตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติในด้านระดับการบรรลุเป้าหมาย พบว่า มีความสัมพันธ์กับบุคลากรในหน่วยงานมากที่สุด (.447)

ตารางที่ 4.32 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านระดับการบรรลุเป้าหมายในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัย	B	Std. Er.	Beta	t	Sig. T
บุคลากรในหน่วยงาน	.246*	.039	.277*	6.336	.000
ทรัพยากรองค์การ	.161*	.060	.140*	2.705	.007
ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ	.191*	.057	.144*	3.356	.001
(constant)	1.099				
$R^2 = .239$ $R = .488^*$ $R^2_{\text{adjusted}} = .236$ $R^2_{\text{change}} = .007$ $F = 82.080^*$ $F_{\text{change}} = 7.317$ $\text{Sig. } F_{\text{change}} = .007$ Sample Size 792					

*p < .01

จากตารางที่ 4.32 พบว่า ในภาพรวมของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยมีตัวแปรต้นทั้งสิ้น 13 ตัว เมื่อวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านระดับการบรรลุเป้าหมาย ด้วยวิธีการเลือกตัวแปรต้นด้วยวิธี Stepwise จะได้สมการที่เหมาะสมที่สามารถร่วมกันอธิบายความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติด้านระดับการบรรลุเป้าหมาย ได้ร้อยละ 23.9 และโมเดลนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่ามีตัวแปรต้นบางตัวที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม เมื่อพิจารณาจากค่า Beta พบว่า ตัวแปรต้นที่ส่งผลมากที่สุด คือ บุคลากรในหน่วยงาน หมายความว่า โรงเรียนที่ผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนครูและเจ้าหน้าที่ที่มีความพร้อมของบุคลากรในหน่วยงานย่อมส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การสอนของครู

ตารางที่ 4.33 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ของโรงเรียนในภาพรวม

	Y2	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11	X12	X13
Y2	1.00													
X1	.385*	1.00												
X2	.244*	.314*	1.00											
X3	.469*	.416*	.477*	1.00										
X4	.484*	.491*	.354*	.576*	1.00									
X5	.552*	.479*	.312*	.617*	.814*	1.00								
X6	.604*	.272*	.305*	.451*	.561*	.587*	1.00							
X7	.454*	.418*	.167*	.442*	.660*	.728*	.516*	1.00						
X8	.631*	.410*	.301*	.530*	.625*	.655*	.700*	.625*	1.00					
X9	.602*	.462*	.268*	.514*	.704*	.723*	.643*	.702*	.800*	1.00				
X10	.469*	.293*	.276*	.348*	.435*	.420*	.528*	.323*	.583*	.480*	1.00			
X11	.561*	.395*	.245*	.444*	.564*	.581*	.528*	.596*	.696*	.687*	.677*	1.00		
X12	.499*	.368*	.185*	.435*	.593*	.591*	.499*	.520*	.598*	.587*	.423*	.620*	1.00	
X13	.620*	.458*	.175*	.461*	.633*	.678*	.506*	.646*	.685*	.779*	.463*	.667*	.638*	1.00

** . Correlation is Significant at the 0.01 (2- tailed)

*p < .01

จากตารางที่ 4.33 พบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกคู่ และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.2 ถึง 0.8 ขึ้นไป โดยค่าที่ได้เป็นความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างไรก็ตามคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงกว่าคู่อื่น คือ การติดต่อสื่อสารกับกิจกรรมส่งเสริม(.814) รองลงมาได้แก่ ทรัพยากรองค์การกับโครงสร้างองค์การ (.800)

ส่วนตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู พบว่า มีความสัมพันธ์กันทรัพยากรองค์การมากที่สุด (.631)

ตารางที่ 4.34 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัย	B	Std. Er.	Beta	t	Sig. T
มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย	.102*	.034	.088*	3.001	.003
การสนับสนุนอื่นๆ ที่กำหนดไว้ในแผนงาน	.180*	.060	.098*	3.021	.003
การติดต่อสื่อสาร	-.169*	.056	-.134*	-3.012	.003
กิจกรรมส่งเสริม	.127	.059	.109	2.163	.031
บุคลากรในหน่วยงาน	.250*	.029	.303*	8.516	.000
ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	-.140*	.046	-.118*	-3.054	.002
ทรัพยากรองค์การ	.142*	.047	.133*	3.010	.003
สภาพแวดล้อมทางสังคม	.127*	.043	.111*	2.981	.003
ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ	.374*	.049	.303*	7.657	.000
(constant)	.0424				
$R^2 = .538$ $R = .734^*$ $R^2_{adjusted} = .533$ $R^2_{change} = .003$ $F = 101.019^*$ $F_{change} = 4.680$ $Sig. F_{change} = .031$ Sample Size 792					

*p < .01

จากตารางที่ 4.34 พบว่า ในภาพรวมของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยมีตัวแปรต้นทั้งสิ้น 13 ตัว เมื่อวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู ด้วยวิธีการเลือกตัวแปรต้นด้วยวิธี Stepwise จะได้สมการที่เหมาะสมที่สามารถร่วมกันอธิบายความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู ได้ร้อยละ 53.8 และโมเดลนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่ามีตัวแปรต้นบางตัวที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม เมื่อพิจารณาจากค่า Beta พบว่า ตัวแปรต้นที่ส่งผล คือ บุคลากรในหน่วยงานและทัศนคติของผู้ปฏิบัติ หมายความว่า โรงเรียนที่ผู้บริหารสถานศึกษาตลอดจนครู และเจ้าหน้าที่ให้ความสำคัญกับบุคลากรในหน่วยงานและทัศนคติของผู้ปฏิบัติจะมีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติให้การศึกษาไปปฏิบัติสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูมากยิ่งขึ้น

4.3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ ด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง

ตารางที่ 4.35 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ของโรงเรียนในภาพรวม

	Y3	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11	X12	X13
Y3	1.00													
X1	.381*	1.00												
X2	.141*	.314*	1.00											
X3	.357*	.416*	.477*	1.00										
X4	.467*	.491*	.354*	.576*	1.00									
X5	.504*	.479*	.312*	.617*	.814*	1.00								
X6	.484*	.272*	.305*	.451*	.561*	.587*	1.00							
X7	.527*	.418*	.167*	.442*	.660*	.728*	.516*	1.00						
X8	.551*	.410*	.301*	.530*	.625*	.655*	.700*	.625*	1.00					
X9	.600*	.462*	.268*	.514*	.704*	.723*	.643*	.702*	.800*	1.00				
X10	.456*	.293*	.276*	.348*	.435*	.420*	.528*	.323*	.583*	.480*	1.00			
X11	.584*	.395*	.245*	.444*	.564*	.581*	.528*	.596*	.696*	.687*	.677*	1.00		
X12	.528*	.368*	.185*	.435*	.593*	.591*	.499*	.520*	.598*	.587*	.423*	.620*	1.00	
X13	.676*	.458*	.175*	.461*	.633*	.678*	.506*	.646*	.685*	.779*	.463*	.667*	.638*	1.00

** . Correlation is Significant at the 0.01 (2- tailed)

*p < .01

จากตารางที่ 4.35 พบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกคู่ และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.2 ถึง 0.8 ขึ้นไป โดยค่าที่ได้เป็นความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างไรก็ตามคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงกว่าคู่อื่น คือ การติดต่อสื่อสารกับกิจกรรมส่งเสริม(.814) รองลงมาได้แก่ ทรัพยากรองค์การกับโครงสร้างองค์การ (.800)

ส่วนตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง พบว่า มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของผู้ปฏิบัติมากที่สุด (.676)

ตารางที่ 4.36 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง ในภาพรวมของกลุ่ม ตัวอย่าง

ปัจจัย	B	Std. Er.	Beta	t	Sig. T
มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย	.074*	.029	.077*	2.624	.009
งบประมาณ	-.071	.036	-.055	-1.998	.046
บุคลากรในหน่วยงาน	.107*	.022	.155*	4.973	.000
สภาพแวดล้อมทางสังคม	.179*	.034	.186*	5.223	.000
ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ	.463*	.037	.448*	12.351	.000
(constant)	0.847				
$R^2 = .508$ $R = .731^*$ $R^2_{\text{adjusted}} = .505$ $R^2_{\text{change}} = .003$ $F = 162.024^*$ $F_{\text{change}} = 3.990$ $\text{Sig. } F_{\text{change}} = .046$ Sample Size 792					

*p < .01

จากตารางที่ 4.36 พบว่า ในภาพรวมของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยมีตัวแปรต้นทั้ง 13 ตัว เมื่อวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง ด้วยวิธีการเลือกตัวแปรต้นด้วยวิธี Stepwise จะได้สมการที่เหมาะสมที่สามารถร่วมกันอธิบายความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง ได้ร้อยละ 50.8 และโมเดลนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่ามีตัวแปรต้นบางตัวที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม เมื่อพิจารณาจากค่า Beta พบว่า ตัวแปรต้นที่ส่งผล คือ ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ หมายความว่า โรงเรียนที่ผู้บริหารสถานศึกษาตลอดจนครู และเจ้าหน้าที่มีทัศนคติที่ดีต่อผู้ปฏิบัติย่อมส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติให้การศึกษาไปปฏิบัติสามารถเปลี่ยนแปลงสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง มากยิ่งขึ้น

3.4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ ด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ

ตารางที่ 4.37 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ของโรงเรียนในภาพรวม

	Y4	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11	X12	X13
Y4	1.00													
X1	.357*	1.00												
X2	.185*	.314*	1.00											
X3	.282*	.416*	.477*	1.00										
X4	.433*	.491*	.354*	.576*	1.00									
X5	.414*	.479*	.312*	.617*	.814*	1.00								
X6	.406*	.272*	.305*	.451*	.561*	.587*	1.00							
X7	.500*	.418*	.167*	.442*	.660*	.728*	.516*	1.00						
X8	.501*	.410*	.301*	.530*	.625*	.655*	.700*	.625*	1.00					
X9	.562*	.462*	.268*	.514*	.704*	.723*	.643*	.702*	.800*	1.00				
X10	.368*	.293*	.276*	.348*	.435*	.420*	.528*	.323*	.583*	.480*	1.00			
X11	.509*	.395*	.245*	.444*	.564*	.581*	.528*	.596*	.696*	.687*	.677*	1.00		
X12	.492*	.368*	.185*	.435*	.593*	.591*	.499*	.520*	.598*	.587*	.423*	.620*	1.00	
X13	.594*	.458*	.175*	.461*	.633*	.678*	.506*	.646*	.685*	.779*	.463*	.667*	.638*	1.00

** . Correlation is Significant at the 0.01 (2- tailed)

*p < .01

จากตารางที่ 4.37 พบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกคู่ และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.2 ถึง 0.8 ขึ้นไป โดยค่าที่ได้เป็นความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างไรก็ตามคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงกว่าคู่อื่น คือ การติดต่อสื่อสารกับกิจกรรมส่งเสริม(.814) รองลงมาได้แก่ ทรัพยากรองค์การกับโครงสร้างองค์การ (.800)

ส่วนตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ พบว่า มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของผู้ปฏิบัติมากที่สุด (.594)

ตารางที่ 4.38 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ ด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัย	B	Std. Er.	Beta	t	Sig. T
มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย	.066	.030	.072	2.222	.027
งบประมาณ	.098	.040	.079	2.484	.013
การสนับสนุนอื่นๆ ที่กำหนดไว้ในแผนงาน	-.110	.055	-.075	-2.005	.045
กิจกรรมส่งเสริม	-.217*	.046	-.234*	-4.739	.000
ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	.204*	.041	.216*	4.994	.000
โครงสร้างองค์การ	.168*	.047	.180*	3.570	.000
สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ	.062	.027	.074	2.300	.022
สภาพแวดล้อมทางการเมือง	.133*	.029	.169*	4.539	.000
ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ	.314*	.047	.319*	6.645	.000
(constant)	1.184				
$R^2 = .431$ $R = .657^*$ $R^2_{\text{adjusted}} = .425$ $R^2_{\text{change}} = .003$ $F = 65.768^*$ $F_{\text{change}} = 4.019$ $\text{Sig. } F_{\text{change}} = .045$ Sample Size 792					

*p < .01

จากตารางที่ 4.38 พบว่า ในภาพรวมของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยมีตัวแปรต้นทั้งสิ้น 13 ตัว เมื่อวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ ด้วยวิธีการเลือกตัวแปรต้นด้วยวิธี Stepwise จะได้สมการที่เหมาะสมที่สามารถร่วมกันอธิบายความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ ได้ร้อยละ 43.1 และโมเดลนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่ามีตัวแปรต้นบางตัวที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม เมื่อพิจารณาจากค่า Beta พบว่า ตัวแปรต้นที่ส่งผล คือ ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ หมายความว่า โรงเรียนที่ผู้บริหารสถานศึกษาตลอดจนครู และเจ้าหน้าที่ มีทัศนคติที่ดีต่อผู้ปฏิบัติย่อมส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติมีความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือมากยิ่งขึ้น

4.5 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ ด้านระดับการบรรลุเป้าหมาย จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ตารางที่ 4.39 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ของโรงเรียนขนาดเล็ก

	Y1	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11	X12	X13
Y1	1.00													
X1	.235*	1.00												
X2	.197*	.174*	1.00											
X3	.280*	.411*	.390*	1.00										
X4	.264*	.532*	.205*	.589*	1.00									
X5	.410*	.541*	.211*	.598*	.818*	1.00								
X6	.330*	.143**	.167*	.470*	.540*	.580*	1.00							
X7	.310*	.496*	.034	.426*	.558*	.642*	.451*	1.00						
X8	.360*	.437*	.179*	.426*	.579*	.638*	.628*	.582*	1.00					
X9	.349*	.501*	.164*	.499*	.682*	.699*	.569*	.649*	.797**	1.00				
X10	.276*	.309*	.104	.364*	.453*	.574*	.606*	.255*	.605*	.464*	1.00			
X11	.289*	.447*	.091	.438*	.532*	.603*	.476*	.581*	.684*	.671*	.658*	1.00		
X12	.222*	.428*	.076	.386*	.588*	.638*	.458*	.392*	.561*	.626*	.515*	.630*	1.00	
X13	.392*	.547*	.106	.421*	.549*	.672*	.469*	.694*	.663*	.773*	.478*	.667*	.643*	1.00

** . Correlation is Significant at the 0.01 (2- tailed)

*p < .01 **p < .05

จากตารางที่ 4.39 พบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.1 ถึง 0.8 ขึ้นไป โดยค่าที่ได้เป็นความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างไรก็ตามคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงกว่าคู่อื่น คือ การติดต่อสื่อสารกับกิจกรรมส่งเสริม(.818) รองลงมาได้แก่ ทรัพยากรองค์การกับสภาพแวดล้อมทางสังคม (.684)

ส่วนตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านระดับการบรรลุเป้าหมาย พบว่า มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของผู้ปฏิบัติมากที่สุด (.392)

ตารางที่ 4.40 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านระดับการบรรลุเป้าหมาย ของโรงเรียนขนาดเล็ก

ปัจจัย	B	Std. Er.	Beta	t	Sig. T
งบประมาณ	.226	.095	.132	2.366	.019
การติดต่อสื่อสาร	-.311	.128	-.232	-2.425	.016
กิจกรรมส่งเสริม	.538*	.137	.423*	3.927	.000
ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ (constant)	.282*	.093	.222*	3.021	.003
$R^2 = .225$ $R = .474^*$ $R^2_{\text{adjusted}} = .213$ $R^2_{\text{change}} = .017$ $F = 18.907^*$ $F_{\text{change}} = 5.598$ $\text{Sig. } F_{\text{change}} = .019$ Sample Size 268					

*p < .01

จากตารางที่ 4.40 พบว่า โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก โดยมีตัวแปรต้นทั้งสิ้น 13 ตัว เมื่อวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านระดับการบรรลุเป้าหมาย ด้วยวิธีการเลือกตัวแปรต้นด้วยวิธี Stepwise จะได้สมการที่เหมาะสมที่สามารถร่วมกันอธิบายความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านระดับการบรรลุเป้าหมาย ได้ร้อยละ 22.5 และโมเดลนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่ามีตัวแปรต้นบางตัวที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม เมื่อพิจารณาจากค่า Beta พบว่า ตัวแปรต้นที่ส่งผลมากที่สุด คือ กิจกรรมส่งเสริม หมายความว่า โรงเรียนที่ได้รับการสื่อข้อความจากนโยบายโดยการจัดกิจกรรมส่งเสริม และกระตุ้นให้ตระหนักและเห็นความสำคัญถึงนโยบายก็จะส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.6 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การสอนของครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ตารางที่ 4.41 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ของโรงเรียนขนาดเล็ก

	Y2	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11	X12	X13
Y2	1.00													
X1	.249*	1.00												
X2	.177*	.174**	1.00											
X3	.312*	.411*	.390*	1.00										
X4	.316*	.532*	.205*	.589*	1.00									
X5	.492*	.541*	.211*	.598*	.818*	1.00								
X6	.542*	.143	.167*	.470*	.540*	.580*	1.00							
X7	.342*	.496*	.034	.426*	.558*	.642*	.451*	1.00						
X8	.530*	.437*	.179*	.426*	.579*	.638*	.628*	.582*	1.00					
X9	.507*	.501*	.164*	.499*	.682*	.699*	.569*	.649*	.797*	1.00				
X10	.513*	.309*	.104	.364*	.453*	.574*	.606*	.255*	.605*	.464*	1.00			
X11	.549*	.447*	.091	.438*	.532*	.603*	.476*	.581*	.684*	.671*	.658*	1.00		
X12	.531*	.428*	.076	.386*	.588*	.638*	.458*	.392*	.561*	.626*	.515*	.630*	1.00	
X13	.580*	.547*	.106	.421*	.549*	.672*	.469*	.694*	.663*	.773*	.478*	.667*	.643*	1.00

** . Correlation is Significant at the 0.01 (2- tailed)

*p < .01 **p < .05

จากตารางที่ 4.41 พบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.1 ถึง 0.8 ขึ้นไป โดยค่าที่ได้เป็นความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างไรก็ตามค่าที่มีความสัมพันธ์กันสูงกว่าค่าอื่น คือ การติดต่อสื่อสารกับกิจกรรมส่งเสริม(.818) รองลงมาได้แก่ ทรัพยากรองค์การ กับโครงสร้างองค์การ (.797)

ส่วนตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู พบว่า มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของผู้ปฏิบัติมากที่สุด (.580)

ตารางที่ 4.42 ผลการวิเคราะห์หัตถถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู ของโรงเรียนขนาดเล็ก

ปัจจัย	B	Std. Er.	Beta	t	Sig. T
การติดต่อสื่อสาร	-.397*	.097	-.308*	-4.071	.000
กิจกรรมส่งเสริม	.314*	.107	.257*	2.930	.004
บุคลากรในหน่วยงาน	.370*	.052	.384*	7.082	.000
ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	-.294*	.084	-.223*	-3.492	.001
สภาพแวดล้อมทางสังคม	.292*	.073	.245*	4.012	.000
ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ	.475*	.085	.390*	5.580	.000
(constant)	0.795				
$R^2 = .527$ $R = .726^*$ $R^2_{\text{adjusted}} = .516$ $R^2_{\text{change}} = .016$ $F = 48.056^*$ $F_{\text{change}} = 8.585$ $\text{Sig. } F_{\text{change}} = .004$ Sample Size 268					

*p < .01

จากตารางที่ 4.42 พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยมีตัวแปรต้นทั้งสิ้น 13 ตัว เมื่อวิเคราะห์หัตถถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู ด้วยวิธีการเลือกตัวแปรต้นด้วยวิธี Stepwise จะได้สมการที่เหมาะสมที่สามารถร่วมกันอธิบายความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู ได้ร้อยละ 52.7 และโมเดลนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่ามีตัวแปรต้นบางตัวที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม เมื่อพิจารณาจากค่า Beta พบว่า ตัวแปรต้นที่ส่งผล คือ ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ รองลงมาบุคลากรในหน่วยงาน หมายความว่า โรงเรียนที่ผู้บริหารสถานศึกษาตลอดจนครู และเจ้าหน้าที่มีทัศนคติที่ดีกับผู้ปฏิบัติ และให้ความสำคัญกับบุคลากรในหน่วยงานมากก็จะส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูมากยิ่งขึ้น

4.7 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ ด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ตารางที่ 4.43 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ของโรงเรียนขนาดเล็ก

	Y3	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11	X12	X13
Y3	1.00													
X1	.388*	1.00												
X2	.044*	.174*	1.00											
X3	.332*	.411*	.390*	1.00										
X4	.403*	.532*	.205*	.589*	1.00									
X5	.497*	.541*	.211*	.598*	.818*	1.00								
X6	.462*	.143**	.167*	.470*	.540*	.580*	1.00							
X7	.498*	.496*	.034	.426*	.558*	.642*	.451*	1.00						
X8	.514*	.437*	.179*	.426*	.579*	.638*	.628*	.582*	1.00					
X9	.589*	.501*	.164*	.499*	.682*	.699*	.569*	.649*	.797*	1.00				
X10	.387*	.309*	.104	.364*	.453*	.574*	.606*	.255*	.605*	.464*	1.00			
X11	.564*	.447*	.091	.438*	.532*	.603*	.476*	.581*	.684*	.671*	.658*	1.00		
X12	.576*	.428*	.076	.386*	.588*	.638*	.458*	.392*	.561*	.626*	.515*	.630*	1.00	
X13	.709*	.547*	.106	.421*	.549*	.672*	.469*	.694*	.663*	.773*	.478*	.667*	.643*	1.00

** . Correlation is Significant at the 0.01 (2- tailed)

*p < .01 **p < .05

จากตารางที่ 4.43 พบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.1 ถึง 0.8 ขึ้นไป โดยค่าที่ได้เป็นความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างไรก็ตามค่าที่มีความสัมพันธ์กันสูงกว่าค่าอื่น คือ การติดต่อสื่อสารกับกิจกรรมส่งเสริม (.818) รองลงมาได้แก่ ทรัพยากรองค์การ กับโครงสร้างองค์การ (.797)

ส่วนตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง พบว่า มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของผู้ปฏิบัติมากที่สุด (.709)

ตารางที่ 4.44 ผลการวิเคราะห์หัตถถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ ด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง ของโรงเรียนขนาดเล็ก

ปัจจัย	B	Std. Er.	Beta	t	Sig. T
การติดต่อสื่อสาร	-.130	.063	-.117	-2.056	.041
บุคลากรในหน่วยงาน	.140*	.043	.168*	3.272	.001
สภาพแวดล้อมทางการเมือง	.206*	.059	.205*	3.472	.001
ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ	.592*	.060	.562*	9.790	.000
(constant)	0.771				
$R^2 = .548$ $R = .740^*$ $R^2_{\text{adjusted}} = .541$ $R^2_{\text{change}} = .007$ $F = 79.128^*$ $F_{\text{change}} = 4.227$ $\text{Sig. } F_{\text{change}} = .041$ Sample Size 268					

*p < .01

จากตารางที่ 4.44 พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยมีตัวแปรต้นทั้งสิ้น 13 ตัว เมื่อวิเคราะห์หัตถถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง ด้วยวิธีการเลือกตัวแปรต้นด้วยวิธี Stepwise จะได้สมการที่เหมาะสมที่สามารถร่วมกันอธิบายความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง ได้ร้อยละ 54.8 และโมเดลนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่ามีตัวแปรต้นบางตัวที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม เมื่อพิจารณาจากค่า Beta พบว่า ตัวแปรต้นที่ส่งผลมากที่สุด คือ ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ รองลงมาสภาพแวดล้อมทางการเมือง หมายความว่า โรงเรียนที่ผู้บริหารสถานศึกษาตลอดจนครู และเจ้าหน้าที่ มีทัศนคติที่ดีต่อผู้ปฏิบัติและการได้รับการสนับสนุนจากท้องถิ่นย่อมส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติสามารถเปลี่ยนแปลงสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง มากยิ่งขึ้น

4.8 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ ด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ตารางที่ 4.45 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ของโรงเรียนขนาดเล็ก

	Y4	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11	X12	X13
Y4	1.00													
X1	.405*	1.00												
X2	.061*	.174*	1.00											
X3	.179*	.411*	.390*	1.00										
X4	.305*	.532*	.205*	.589*	1.00									
X5	.422*	.541*	.211*	.598*	.818*	1.00								
X6	.242*	.143**	.167*	.470*	.540*	.580*	1.00							
X7	.490*	.496*	.034	.426*	.558*	.642*	.451*	1.00						
X8	.435*	.437*	.179*	.426*	.579*	.638*	.628*	.582*	1.00					
X9	.502*	.501*	.164*	.499*	.682*	.699*	.569*	.649*	.797*	1.00				
X10	.265*	.309*	.104	.364*	.453*	.574*	.606*	.255*	.605*	.464*	1.00			
X11	.457*	.447*	.091	.438*	.532*	.603*	.476*	.581*	.684*	.671*	.658*	1.00		
X12	.484*	.428*	.076	.386*	.588*	.638*	.458*	.392*	.561*	.626*	.515*	.630*	1.00	
X13	.636*	.547*	.106	.421*	.549*	.672*	.469*	.694*	.663*	.773*	.478*	.667*	.643*	1.00

** . Correlation is Significant at the 0.01 (2- tailed)

*p < .01 **p < .05

จากตารางที่ 4.45 พบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.2 ถึง 0.8 ขึ้นไป โดยค่าที่ได้เป็นความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างไรก็ตามค่าที่มีความสัมพันธ์กันสูงกว่าค่าอื่น คือ การติดต่อสื่อสารกับกิจกรรมส่งเสริม(.818) รองลงมาได้แก่ ทรัพยากรองค์การ กับโครงสร้างองค์การ (.797)

ส่วนตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ พบว่า มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของผู้ปฏิบัติมากที่สุด (.636)

ตารางที่ 4.46 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ ด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ ของโรงเรียนขนาดเล็ก

ปัจจัย	B	Std. Er.	Beta	t	Sig. T
การสนับสนุนอื่นๆ ที่กำหนดไว้ในแผนงาน	-.277*	.096	-.153*	-2.880	.004
ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	.189	.077	.163	2.447	.015
สภาพแวดล้อมทางการเมือง	.171*	.063	.167*	2.692	.008
ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ	.517*	.084	.480*	6.166	.000
(constant)	1.208				
$R^2 = .439$ $R = .663^*$ $R^2_{\text{adjusted}} = .430$ $R^2_{\text{change}} = .013$ $F = 51.050^*$ $F_{\text{change}} = 5.988$ $\text{Sig. } F_{\text{change}} = .015$ Sample Size 268					

*p < .01

จากตารางที่ 4.46 พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยมีตัวแปรต้นทั้งสิ้น 13 ตัว เมื่อวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ ด้วยวิธีการเลือกตัวแปรต้นด้วยวิธี Stepwise จะได้สมการที่เหมาะสมที่สามารถร่วมกันอธิบายความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ ได้ร้อยละ 43.9 และโมเดลนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่ามีตัวแปรต้นบางตัวที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม เมื่อพิจารณาจากค่า Beta พบว่า ตัวแปรต้นที่ส่งผล คือ ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ รองลงมาคือ สภาพแวดล้อมทางการเมือง หมายความว่า โรงเรียนที่ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีทัศนคติที่ดีต่อนโยบายนี้ และได้รับการสนับสนุนทางการเมืองย่อมส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติในด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือมากยิ่งขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.9 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ ด้านระดับการบรรลุเป้าหมาย จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ตารางที่ 4.47 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ของโรงเรียนขนาดกลาง

	Y1	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11	X12	X13
Y1	1.00													
X1	.072	1.00												
X2	.191*	.382*	1.00											
X3	.253*	.397*	.602*	1.00										
X4	.242*	.416*	.510*	.577*	1.00									
X5	.238*	.408*	.502*	.634*	.795*	1.00								
X6	.440*	.236*	.378*	.377*	.489*	.558*	1.00							
X7	.241*	.348*	.342*	.506*	.678*	.734*	.474*	1.00						
X8	.365*	.358*	.410*	.585*	.625*	.666*	.635*	.623*	1.00					
X9	.334*	.398*	.336*	.463*	.707*	.724*	.635*	.745*	.762*	1.00				
X10	.230*	.232*	.283*	.274*	.421*	.370*	.418*	.340*	.524*	.420*	1.00			
X11	.272*	.324*	.324*	.420*	.591*	.598*	.477*	.635*	.666*	.696*	.628*	1.00		
X12	.272*	.329*	.384*	.481*	.665*	.610*	.432*	.554*	.592*	.501*	.455*	.631*	1.00	
X13	.259*	.361*	.220*	.371*	.668*	.643*	.417*	.573*	.628*	.730*	.395*	.673*	.653*	1.00

** . Correlation is Significant at the 0.01 (2- tailed)

*p < .01 **p < .05

จากตารางที่ 4.47 พบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.1 ถึง 0.8 ขึ้นไป โดยค่าที่ได้เป็นความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างไรก็ตามคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงกว่าคู่อื่น คือ การติดต่อสื่อสารกับกิจกรรมส่งเสริม(.795) รองลงมาได้แก่ ทรัพยากรองค์การกับสภาพแวดล้อมทางสังคม (.762)

ส่วนตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านระดับการบรรลุเป้าหมาย พบว่า มีความสัมพันธ์กับทรัพยากรองค์การมากที่สุด (.365)

ตารางที่ 4.48 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ ด้านระดับการบรรลุเป้าหมาย จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ปัจจัย	B	Std. Er.	Beta	t	Sig. T
บุคลากรในหน่วยงาน	.294*	.060	.348*	4.927	.000
ทรัพยากรองค์การ	.161	.078	.145	2.050	.041
(constant)	1.693				
$R^2 = .206$ $R = .454^*$ $R^2_{adjusted} = .200$ $R^2_{change} = .193$ $F = 34.578^*$ $F_{change} = 4.204$ $Sig. F_{change} = .041$ Sample Size 270					

*p < .01

จากตารางที่ 4.48 พบว่า โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างขนาดกลาง โดยมีตัวแปรต้นทั้งสิ้น 13 ตัว เมื่อวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ ด้านระดับการบรรลุเป้าหมาย ด้วยวิธีการเลือกตัวแปรต้นด้วยวิธี Stepwise จะได้สมการที่เหมาะสมที่สามารถร่วมกันอธิบายความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านระดับการบรรลุเป้าหมาย ได้ร้อยละ 20.6 และโมเดลนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่ามีตัวแปรต้นบางตัวที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม เมื่อพิจารณาจากค่า Beta พบว่า ตัวแปรต้นที่ส่งผลมากที่สุด คือ บุคลากรในหน่วยงาน หมายความว่า โรงเรียนที่บุคลากรในหน่วยงานมีความรู้ความสามารถทางด้าน ICT และมีอยู่เพียงพอก็จะส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.10 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การสอนของครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ตารางที่ 4.49 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ของโรงเรียนขนาดกลาง

	Y2	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11	X12	X13
Y2	1.00													
X1	.397*	1.00												
X2	.247*	.382*	1.00											
X3	.415*	.397*	.602*	1.00										
X4	.531*	.416*	.510*	.577*	1.00									
X5	.512*	.408*	.502*	.634*	.795*	1.00								
X6	.549*	.236*	.378*	.377*	.489*	.558*	1.00							
X7	.495*	.348*	.342*	.506*	.678*	.734*	.474*	1.00						
X8	.663*	.358*	.410*	.585*	.625*	.666*	.635*	.623*	1.00					
X9	.596*	.398*	.336*	.463*	.707*	.724*	.635*	.745*	.762*	1.00				
X10	.382*	.232*	.283*	.274*	.421*	.370*	.418*	.340*	.524*	.420*	1.00			
X11	.528*	.324*	.324*	.420*	.591*	.598*	.477*	.635*	.666*	.696*	.628*	1.00		
X12	.531*	.329*	.384*	.481*	.665*	.610*	.432*	.554*	.592*	.501*	.455*	.631*	1.00	
X13	.596*	.361*	.220*	.371*	.668*	.643*	.417*	.573*	.628*	.730*	.395*	.673*	.653*	1.00

** . Correlation is Significant at the 0.01 (2- tailed)

*p < .01 **p < .05

จากตารางที่ 4.49 พบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.2 ถึง 0.8 ขึ้นไป โดยค่าที่ได้เป็นความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างไรก็ตามค่าที่มีความสัมพันธ์กันสูงกว่าค่าอื่น คือ ทรัพยากรองค์การกับโครงสร้างองค์การ(.762) รองลงมาได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหารกับโครงสร้างองค์การ (.745)

ส่วนตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู พบว่า มีความสัมพันธ์กับทรัพยากรองค์การมากที่สุด (.663)

ตารางที่ 4.50 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ
ไปปฏิบัติ ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู ของโรงเรียนขนาดกลาง

ปัจจัย	B	Std. Er.	Beta	t	Sig. T
มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย	.142*	.040	.169*	3.564	.000
งบประมาณ	-.145	.072	-.098	-2.023	.044
บุคลากรในหน่วยงาน	.174*	.043	.223*	4.080	.000
ทรัพยากรองค์การ	.356*	.067	.348*	5.345	.000
ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ	.313*	.070	.245*	4.455	.000
(constant)	.135				
$R^2 = .542$ $R = .736^*$ $R^2_{\text{adjusted}} = .533$ $R^2_{\text{change}} = .007$ $F = 62.457^*$ $F_{\text{change}} = 4.093$ $\text{Sig. } F_{\text{change}} = .044$ Sample Size 270					

*p < .01

จากตารางที่ 4.50 พบว่า โรงเรียนขนาดกลางที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยมีตัวแปรต้นทั้งสิ้น 13 ตัว เมื่อวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู ด้วยวิธีการเลือกตัวแปรต้นด้วยวิธี Stepwise จะได้สมการที่เหมาะสมที่สามารถร่วมกันอธิบายความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู ได้ร้อยละ 54.2 และโมเดลนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่ามีตัวแปรต้นบางตัวที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม เมื่อพิจารณาจากค่า Beta พบว่า ตัวแปรต้นที่ส่งผล คือ ทรัพยากรองค์การ หมายความว่าโรงเรียนที่มีทรัพยากรองค์การมากก็จะส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูมากยิ่งขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.11 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ ด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ตารางที่ 4.51 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ของโรงเรียนขนาดกลาง

	Y3	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11	X12	X13
Y3	1.00													
X1	.315*	1.00												
X2	.136*	.382*	1.00											
X3	.224*	.397*	.602*	1.00										
X4	.422*	.416*	.510*	.577*	1.00									
X5	.450*	.408*	.502*	.634*	.795*	1.00								
X6	.362*	.236*	.378*	.377*	.489*	.558*	1.00							
X7	.493*	.348*	.342*	.506*	.678*	.734*	.474*	1.00						
X8	.500*	.358*	.410*	.585*	.625*	.666*	.635*	.623*	1.00					
X9	.518*	.398*	.336*	.463*	.707*	.724*	.635*	.745*	.762*	1.00				
X10	.413*	.232*	.283*	.274*	.421*	.370*	.418*	.340*	.524*	.420*	1.00			
X11	.545*	.324*	.324*	.420*	.591*	.598*	.477*	.635*	.666*	.696*	.628*	1.00		
X12	.496*	.329*	.384*	.481*	.665*	.610*	.432*	.554*	.592*	.501*	.455*	.631*	1.00	
X13	.620*	.361*	.220*	.371*	.668*	.643*	.417*	.573*	.628*	.730*	.395*	.673*	.653*	1.00

** . Correlation is Significant at the 0.01 (2- tailed)

*p < .01 **p < .05

จากตารางที่ 4.51 พบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.1 ถึง 0.7 ขึ้นไป โดยค่าที่ได้เป็นความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างไรก็ตามคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงกว่าคู่อื่น คือ การติดต่อสื่อสารกับกิจกรรมส่งเสริม(.795) รองลงมาได้แก่ ทรัพยากรองค์การ กับโครงสร้างองค์การ (.762)

ส่วนตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง พบว่า มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของผู้ปฏิบัติมากที่สุด (.620)

ตารางที่ 4.52 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ ด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง ของโรงเรียนขนาดกลาง

ปัจจัย	B	Std. Er.	Beta	t	Sig. T
การติดต่อสื่อสาร	-.183	.075	-.174	-2.450	.015
ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	.256*	.066	.249*	3.909	.000
สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ	.179*	.046	.198*	3.884	.000
ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ	.579*	.071	.515*	8.113	.000
(constant)	0.518				
$R^2 = .450$ $R = .671^*$ $R^2_{\text{adjusted}} = .442$ $R^2_{\text{change}} = .012$ $F = 54.245^*$ $F_{\text{change}} = 6.002$ $\text{Sig. } F_{\text{change}} = .015$ Sample Size 270					

*p < .01

จากตารางที่ 4.52 พบว่า โรงเรียนขนาดกลางที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยมีตัวแปรต้นทั้งสิ้น 13 ตัว เมื่อวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง ด้วยวิธีการเลือกตัวแปรต้นด้วยวิธี Stepwise จะได้สมการที่เหมาะสมที่สามารถร่วมกันอธิบายความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง ได้ร้อยละ 45 และโมเดลนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่ามีตัวแปรต้นบางตัวที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม เมื่อพิจารณาจากค่า Beta พบว่า ตัวแปรต้นที่ส่งผลมากที่สุด คือ ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ รองลงมาคือภาวะผู้นำของผู้บริหาร หมายความว่า โรงเรียนที่บุคลากรมีทัศนคติที่ดีต่อนโยบายนี้ และผู้บริหารมีภาวะผู้นำสูง จะส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติสามารถเปลี่ยนแปลงสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง มากยิ่งขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.12 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ ด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ตารางที่ 4.53 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ของโรงเรียนขนาดกลาง

	Y4	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11	X12	X13
Y4	1.00													
X1	.345	1.00												
X2	.241	.382	1.00											
X3	.318	.397	.602	1.00										
X4	.530	.416	.510	.577	1.00									
X5	.498	.408	.502	.634	.795	1.00								
X6	.482	.236	.378	.377	.489	.558	1.00							
X7	.604	.348	.342	.506	.678	.734	.474	1.00						
X8	.572	.358	.410	.585	.625	.666	.635	.623	1.00					
X9	.627	.398	.336	.463	.707	.724	.635	.745	.762	1.00				
X10	.359	.232	.283	.274	.421	.370	.418	.340	.524	.420	1.00			
X11	.501	.324	.324	.420	.591	.598	.477	.635	.666	.696	.628	1.00		
X12	.511	.329	.384	.481	.665	.610	.432	.554	.592	.501	.455	.631	1.00	
X13	.630	.361	.220	.371	.668	.643	.417	.573	.628	.730	.395	.673	.653	1.00

** . Correlation is Significant at the 0.01 (2- tailed)

*p < .01 **p < .05

จากตารางที่ 4.53 พบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.2 ถึง 0.8 ขึ้นไป โดยค่าที่ได้เป็นความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างไรก็ตามคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงกว่าคู่อื่น คือ การติดต่อสื่อสารกับกิจกรรมส่งเสริม(.795) รองลงมาได้แก่ ทรัพยากรองค์การกับโครงสร้างองค์การ (.762)

ส่วนตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ พบว่า มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของผู้ปฏิบัติมากที่สุด (.630)

ตารางที่ 4.54 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ ด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ ของโรงเรียนขนาดกลาง

ปัจจัย	B	Std. Er.	Beta	t	Sig. T
มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย	.059	.029	.095	2.037	.043
กิจกรรมส่งเสริม	-.199*	.065	-.220*	-3.047	.003
บุคลากรในหน่วยงาน	.130*	.030	.223*	4.341	.000
ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	.337*	.056	.384*	6.020	.000
ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ	.407*	.054	.425*	7.478	.000
(constant)	1.117				
$R^2 = .530$ $R = .728^*$ $R^2_{\text{adjusted}} = .521$ $R^2_{\text{change}} = .007$ $F = 59.577^*$ $F_{\text{change}} = 4.149$ $\text{Sig. } F_{\text{change}} = .043$ Sample Size 270					

*p < .01

จากตารางที่ 4.54 พบว่า โรงเรียนขนาดกลางที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยมีตัวแปรต้นทั้งสิ้น 13 ตัว เมื่อวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ ด้วยวิธีการเลือกตัวแปรต้นด้วยวิธี Stepwise จะได้สมการที่เหมาะสมที่สามารถร่วมกันอธิบายความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ ได้ร้อยละ 53 และโมเดลนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่ามีตัวแปรต้นบางตัวที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม เมื่อพิจารณาจากค่า Beta พบว่า ตัวแปรต้นที่ส่งผล คือ ทัศนคติของผู้ปฏิบัติและ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร หมายความว่า โรงเรียนที่บุคลากรมีทัศนคติที่ดีต่อนโยบายนี้ และผู้บริหารมีภาวะผู้นำสูงย่อมส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ สามารถเปลี่ยนแปลงความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือมากยิ่งขึ้น

4.13 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ ด้านระดับการบรรลุเป้าหมาย จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ตารางที่ 4.55 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ของโรงเรียนขนาดใหญ่

	Y1	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11	X12	X13
Y1	1.00													
X1	.308*	1.00												
X2	.059	.374*	1.00											
X3	.305*	.476*	.182*	1.00										
X4	.393*	.620*	.309*	.572*	1.00									
X5	.461*	.610*	.198*	.672*	.834*	1.00								
X6	.482*	.453*	.143**	.348*	.681*	.640*	1.00							
X7	.419*	.499*	.089	.409*	.747*	.796*	.647*	1.00						
X8	.496*	.508*	.112	.423*	.672*	.679*	.767*	.691*	1.00					
X9	.448*	.578*	.137*	.481*	.726*	.761*	.643*	.729*	.799*	1.00				
X10	.068	.390*	.219*	.119	.385*	.309*	.389*	.361*	.485*	.397*	1.00			
X11	.287*	.492*	.140*	.295*	.537*	.555*	.535*	.599*	.675*	.620*	.639*	1.00		
X12	.405*	.404*	.000*	.401*	.493*	.524*	.583*	.575*	.628*	.623*	.264*	.604*	1.00	
X13	.424*	.599*	.080*	.569*	.685*	.717*	.580*	.669*	.743*	.818*	.440*	.632*	.618*	1.00

** . Correlation is Significant at the 0.01 (2- tailed)

*p < .01 **p < .05

จากตารางที่ 4.55 พบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยค่าที่ได้เป็นความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างไรก็ตามคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงกว่าคู่อื่น คือ การติดต่อสื่อสารกับกิจกรรมส่งเสริม (.834) รองลงมาได้แก่ โครงสร้างองค์การกับทัศนคติของผู้ปฏิบัติ (.818)

ส่วนตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านระดับการบรรลุเป้าหมาย พบว่า มีความสัมพันธ์กับทรัพยากรองค์การมากที่สุด (.496)

ตารางที่ 4.56 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ ด้านระดับการบรรลุเป้าหมาย จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ปัจจัย	B	Std. Er.	Beta	t	Sig. T
กิจกรรมส่งเสริม	.204	.085	.176	2.409	.017
บุคลากรในหน่วยงาน	.184	.076	.203	2.422	.016
ทรัพยากรองค์การ	.391*	.109	.330*	3.583	.000
สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ	-.290*	.076	-.226*	-3.792	.000
(constant)	1.701				
$R^2 = .328$ $R = .572^*$ $R^2_{\text{adjusted}} = .317$ $R^2_{\text{change}} = .016$ $F = 30.333^*$ $F_{\text{change}} = 5.806$ $\text{Sig. } F_{\text{change}} = .017$ Sample Size 254					

*p < .01

จากตารางที่ 4.56 พบว่า โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ โดยมีตัวแปรต้นทั้งสิ้น 13 ตัว เมื่อวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ ด้านระดับการบรรลุเป้าหมาย ด้วยวิธีการเลือกตัวแปรต้นด้วยวิธี Stepwise จะได้สมการที่เหมาะสมที่สามารถร่วมกันอธิบายความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านระดับการบรรลุเป้าหมาย ได้ร้อยละ 32.8 และโมเดลนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่ามีตัวแปรต้นบางตัวที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม เมื่อพิจารณาจากค่า Beta พบว่า ตัวแปรต้นที่ส่งผลมากที่สุด คือ ทรัพยากรองค์การ หมายความว่า โรงเรียนที่มีทรัพยากรองค์การมากก็จะส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.14 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การสอนของครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ตารางที่ 4.57 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ของโรงเรียนขนาดใหญ่

	Y2	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11	X12	X13
Y2	1.00													
X1	.605*	1.00												
X2	.111	.374*	1.00											
X3	.587*	.476*	.182*	1.00										
X4	.609*	.620*	.309*	.572*	1.00									
X5	.687*	.610*	.198*	.672*	.834*	1.00								
X6	.605*	.453*	.143**	.348*	.681*	.640*	1.00							
X7	.537*	.499*	.089	.409*	.747*	.796*	.647*	1.00						
X8	.611*	.508*	.112	.423*	.672*	.679*	.767*	.691*	1.00					
X9	.615*	.578*	.137**	.481*	.726*	.761*	.643*	.729*	.799*	1.00				
X10	.266*	.390*	.219*	.119	.385*	.309*	.389*	.361*	.485*	.397*	1.00			
X11	.454*	.492*	.140**	.295*	.537*	.555*	.535*	.599*	.675*	.620*	.639*	1.00		
X12	.416*	.404*	.000	.401*	.493*	.524*	.583*	.575*	.628*	.623*	.264*	.604*	1.00	
X13	.655*	.599*	.080	.569*	.685*	.717*	.580*	.669*	.743*	.818*	.440*	.632*	.618*	1.00

** . Correlation is Significant at the 0.01 (2- tailed)

*p < .01 **p < .05

จากตารางที่ 4.57 พบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยค่าที่ได้เป็นความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างไรก็ตามคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงกว่าคู่อื่น คือ ทรัพยากรองค์การกับโครงสร้างองค์การ (.834) รองลงมาได้แก่ โครงสร้างองค์การกับทัศนคติของผู้ปฏิบัติ (.818)

ส่วนตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู พบว่า มีความสัมพันธ์กับกิจกรรมส่งเสริมมากที่สุด (.687)

ตารางที่ 4.58 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู ของโรงเรียนขนาดใหญ่

ปัจจัย	B	Std. Er.	Beta	t	Sig. T
มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของเป้าหมาย	.338*	.072	.259*	4.670	.000
งบประมาณ	-.181*	.068	-.116*	-2.677	.008
การสนับสนุนอื่นๆ ที่กำหนดไว้ในแผนงาน	.451*	.104	.237*	4.327	.000
กิจกรรมส่งเสริม	.126	.066	.138	1.926	.055
บุคลากรในหน่วยงาน	.226*	.041	.314*	5.575	.000
สภาพแวดล้อมทางการเมือง	-.122*	.042	-.157*	-2.927	.004
ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ	.203*	.070	.190*	2.915	.004
(constant)	-0.0558				
$R^2 = .627$ $R = .792^*$ $R^2_{adjusted} = .616$ $R^2_{change} = .013$ $F = 59.066^*$ $F_{change} = 8.498$ $Sig. F_{change} = .004$ Sample Size 254					

*p < .01

จากตารางที่ 4.58 พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยมีตัวแปรต้นทั้งสิ้น 13 ตัว เมื่อวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู ด้วยวิธีการเลือกตัวแปรต้นด้วยวิธี Stepwise จะได้สมการที่เหมาะสมที่สามารถร่วมกันอธิบายความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู ได้ร้อยละ 62.7 และโมเดลนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่ามีตัวแปรต้นบางตัวที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม เมื่อพิจารณาจากค่า Beta พบว่า ตัวแปรต้นที่ส่งผล มากที่สุด คือ บุคลากรในหน่วยงาน หมายความว่า โรงเรียนที่บุคลากรมีทัศนคติที่ดีต่อนโยบายนี้มากก็จะส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูมากยิ่งขึ้น

4.15 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ ด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ตารางที่ 4.59 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ของโรงเรียนขนาดใหญ่

	Y3	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11	X12	X13
Y3	1.00													
X1	.552*	1.00												
X2	.078	.374*	1.00											
X3	.433*	.476*	.182*	1.00										
X4	.594*	.620*	.309*	.572*	1.00									
X5	.593*	.610*	.198*	.672*	.834*	1.00								
X6	.563*	.453*	.143**	.348*	.681*	.640*	1.00							
X7	.634*	.499*	.089	.409*	.747*	.796*	.647*	1.00						
X8	.576*	.508*	.112	.423*	.672*	.679*	.767*	.691*	1.00					
X9	.646*	.578*	.137**	.481*	.726*	.761*	.643*	.729*	.799*	1.00				
X10	.426*	.390*	.219*	.119	.385*	.309*	.389*	.361*	.485*	.397*	1.00			
X11	.546*	.492*	.140**	.295*	.537*	.555*	.535*	.599*	.675*	.620*	.639*	1.00		
X12	.513*	.404*	.000	.401*	.493*	.524*	.583*	.575*	.628*	.623*	.264*	.604*	1.00	
X13	.668*	.599*	.080	.569*	.685*	.717*	.580*	.669*	.743*	.818*	.440*	.632*	.618*	1.00

** . Correlation is Significant at the 0.01 (2- tailed)

*p < .01 **p < .05

จากตารางที่ 4.59 พบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยค่าที่ได้เป็นความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างไรก็ตามคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงกว่าคู่อื่น คือ การติดต่อสื่อสารกับกิจกรรมส่งเสริม (.834) รองลงมาได้แก่ โครงสร้างองค์การกับทัศนคติของผู้ปฏิบัติ (.818)

ส่วนตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง พบว่า มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของผู้ปฏิบัติมากที่สุด (.668)

ตารางที่ 4.60 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ ด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุงของโรงเรียนขนาดใหญ่

ปัจจัย	B	Std. Er.	Beta	t	Sig. T
มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของเป้าหมาย	.163*	.056	.160*	2.914	.004
บุคลากรในหน่วยงาน	.070	.033	.125	2.131	.034
ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	.172*	.046	.240*	3.766	.000
สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ	.077	.039	.098	2.008	.046
ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ	.247*	.054	.296*	4.547	.000
(constant)	1.075				
$R^2 = .550$ $R = .742^*$ $R^2_{\text{adjusted}} = .541$ $R^2_{\text{change}} = .007$ $F = 60.731^*$ $F_{\text{change}} = 4.033$ $\text{Sig. } F_{\text{change}} = .046$ Sample Size 254					

*p < .01

จากตารางที่ 4.60 พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยมีตัวแปรต้นทั้งสิ้น 13 ตัว เมื่อวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง ด้วยวิธีการเลือกตัวแปรต้นด้วยวิธี Stepwise จะได้สมการที่เหมาะสมที่สามารถร่วมกันอธิบายความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง ได้ร้อยละ 55 และโมเดลนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่ามีตัวแปรต้นบางตัวที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม เมื่อพิจารณาจากค่า Beta พบว่า ตัวแปรต้นที่ส่งผลมากที่สุด คือ ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ รองลงมาภาวะผู้นำของผู้บริหาร หมายความว่า โรงเรียนที่มีบุคลากรมีทัศนคติที่ดีต่อนโยบายนี้มาก และผู้บริหารมีภาวะผู้นำสูงจะส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติสามารถเปลี่ยนแปลงสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุงมากยิ่งขึ้น

4.16 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ ด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ตารางที่ 4.61 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ของโรงเรียนขนาดใหญ่

	Y4	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11	X12	X13
Y4	1.00													
X1	.368*	1.00												
X2	.124**	.374*	1.00											
X3	.184*	.476*	.182*	1.00										
X4	.471*	.620*	.309*	.572*	1.00									
X5	.301*	.610*	.198*	.672*	.834*	1.00								
X6	.393*	.453*	.143**	.348*	.681*	.640*	1.00							
X7	.413*	.499*	.089	.409*	.747*	.796*	.647*	1.00						
X8	.407*	.508*	.112	.423*	.672*	.679*	.767*	.691*	1.00					
X9	.488*	.578*	.137**	.481*	.726*	.761*	.643*	.729*	.799*	1.00				
X10	.334*	.390*	.219*	.119*	.385*	.309*	.389*	.361*	.485*	.397*	1.00			
X11	.484*	.492*	.140**	.295*	.537*	.555*	.535*	.599*	.675*	.620*	.639*	1.00		
X12	.492*	.404*	.000	.401*	.493*	.524*	.583*	.575*	.628*	.623*	.264*	.604*	1.00	
X13	.429*	.599*	.080	.569*	.685*	.717*	.580*	.669*	.743*	.818*	.440*	.632*	.618*	1.00

** . Correlation is Significant at the 0.01 (2- tailed)

*p < .01 **p < .05

จากตารางที่ 4.61 พบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยค่าที่ได้เป็นความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างไรก็ตามคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงกว่าคู่อื่น คือ การติดต่อสื่อสารกับกิจกรรมส่งเสริม (.834) รองลงมาได้แก่ ทรัพยากรองค์การกับโครงสร้างองค์การ (.799)

ส่วนตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ พบว่า มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางการเมืองมากที่สุด (.492)

ตารางที่ 4.62 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ ด้านด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ ของโรงเรียนขนาดใหญ่

ปัจจัย	B	Std. Er.	Beta	t	Sig. T
การติดต่อสื่อสาร	.495*	.078	.569*	6.314	.000
กิจกรรมส่งเสริม	-.420*	.067	-.596*	-6.277	.000
ทรัพยากรองค์การ	-.151	.064	-.209	-2.369	.019
โครงสร้างองค์การ	.279*	.072	.366*	3.897	.000
สภาพแวดล้อมทางสังคม	.233*	.062	.259*	3.779	.000
สภาพแวดล้อมทางการเมือง	.162*	.039	.270*	4.098	.000
(constant)	1.732				
$R^2 = .441$ $R = .664^*$ $R^2_{\text{adjusted}} = .427$ $R^2_{\text{change}} = .013$ $F = 32.438^*$ $F_{\text{change}} = 5.612$ $\text{Sig. } F_{\text{change}} = .019$ Sample Size 254					

*p < .01

จากตารางที่ 4.62 พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยมีตัวแปรต้นทั้งสิ้น 13 ตัว เมื่อวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ ด้วยวิธีการเลือกตัวแปรต้นด้วยวิธี Stepwise จะได้สมการที่เหมาะสมที่สามารถร่วมกันอธิบายความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ ได้ร้อยละ 44.1 และโมเดลนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงว่ามีตัวแปรต้นบางตัวที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม เมื่อพิจารณาจากค่า Beta พบว่า ตัวแปรต้นที่ส่งผล คือ การติดต่อสื่อสารและโครงสร้างองค์การ หมายความว่า โรงเรียนที่ได้รับการติดต่อสื่อสารเพื่อให้ทราบเป้าหมายและมาตรฐานของนโยบายนี้ และมีโครงสร้างองค์การที่ดีกว่าย่อมส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติสามารถเปลี่ยนแปลงความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือมากยิ่งขึ้น

4.17 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ ในมิตินวม จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ตารางที่ 4.63 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ ในมิตินวม

ปัจจัย	B	Std. Er.	Beta	t	Sig. T
ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ	.357*	.033	.392*	10.906	.000
บุคลากรในหน่วยงาน	.169*	.020	.278*	8.583	.000
สภาพแวดล้อมทางสังคม	.07873*	.029	.093*	2.692	.007
ทรัพยากรองค์การ	.08880*	.032	.113*	2.816	.005
มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย	.06523*	.023	.077*	2.885	.004
การติดต่อสื่อสาร	-.07568	.031	-.082	-2.434	.015
สภาพแวดล้อมทางการเมือง (constant)	.05302 .894	.023	.073	2.257	.024
$R^2 = .609$ $R = .780^*$ $R^2_{\text{adjusted}} = .605$ $R^2_{\text{change}} = .003$ $F = 173.736^*$ $F_{\text{change}} = 5.096$ $\text{Sig. } F_{\text{change}} = .024$ Sample Size 792					

*p < .01

จากตารางที่ 4.63 พบว่า จากตัวแปรทั้งสิ้น 13 ตัว มีตัวแปร 7 ตัวที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ในมิตินวม(Y) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.780 และตัวแปรทั้ง 7 ตัว สามารถอธิบายความแปรปรวนความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ในมิตินวมได้ร้อยละ 60.9 โดยตัวแปรที่สามารถทำนายความสำเร็จในมิตินวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้ 1)ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ(X13) 2)บุคลากรในหน่วยงาน(X6) 3) สภาพแวดล้อมทางสังคม(X11) 4) ทรัพยากรองค์การ(X8) 5)มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย(X1) 6)การติดต่อสื่อสาร(X4) และ 7) สภาพแวดล้อมทางการเมือง(X12) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.392, 0.278, 0.093, 0.113, 0.077, -.082 และ 0.073 ตามลำดับ

สมการทำนายสามารถเขียนได้ดังนี้

- สมการทำนายในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 0.894 + 0.357X_{13} + 0.169X_6 + 0.07873X_{11} + 0.08880X_8 + 0.06523X_1 - 0.07568X_4 + 0.05302X_{12}$$

- สมการทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = 0.392Z_{13} + 0.278Z_6 + 0.093Z_{11} + 0.113X_8 + 0.077 X_1 - 0.82Z_4 + 0.073Z_{12}$$

ตารางที่ 4.64 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ ในมิตินวม ของโรงเรียนขนาดเล็ก

ปัจจัย	B	Std. Er.	Beta	t	Sig. T
ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ	.476*	.056	.518*	8.539	.000
บุคลากรในหน่วยงาน	.149*	.037	.205*	4.022	.000
สภาพแวดล้อมทางสังคม	.114	.051	.127	2.221	.027
การติดต่อสื่อสาร	-.227*	.069	-.234*	-3.291	.001
กิจกรรมส่งเสริม	.202*	.075	.219*	2.688	.008
(constant)	.903				
R ² = .580 R = .761* R ² _{adjusted} = .572					
F = 71.766* Sample Size 258					

*p < .01

จากตารางที่ 4.64 พบว่า จากตัวแปรทั้งสิ้น 13 ตัว มีตัวแปร 5 ตัวที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ในมิตินวม(Y) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.761 และตัวแปรทั้ง 5 ตัว สามารถอธิบายความแปรปรวนความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ในมิตินวมได้ร้อยละ 58.0 โดยตัวแปรที่สามารถทำนายความสำเร็จในมิตินวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้ 1)ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ(X13) 2)บุคลากรใน

หน่วยงาน(X6) 3) สภาพแวดล้อมทางสังคม(X11) 4) การติดต่อสื่อสาร(X4) 5) กิจกรรมส่งเสริม (X5) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.518, 0.205, 0.127, -0.234 และ 0.219 ตามลำดับ

สมการทำนายสามารถเขียนได้ดังนี้

- สมการทำนายในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 0.903 + 0.476X_{13} + 0.149X_6 + 0.114X_{11} - 0.227X_4 + 0.202X_5$$

- สมการทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = 0.518Z_{13} + 0.205Z_6 + 0.127Z_{11} - 0.234Z_4 + 0.219Z_5$$

ตารางที่ 4.65 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ ในมิติรวม ของโรงเรียนขนาดกลาง

ปัจจัย	B	Std. Er.	Beta	t	Sig. T
ทรัพยากรองค์การ	.179*	.046	.243*	3.891	.000
ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ	.360*	.050	.391*	7.164	.000
บุคลากรในหน่วยงาน	.159*	.029	.283*	5.461	.000
ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	.161*	.050	.190*	3.182	.002
กิจกรรมส่งเสริม	-.153*	.057	-.176*	-2.654	.008
(constant)	.953				
R ² = .602 R = .776* R ² _{adjusted} = .594					
F = 79.845* Sample Size 270					

*p < .05

จากตารางที่ 4.65 พบว่า จากตัวแปรทั้งสิ้น 13 ตัว มีตัวแปร 5 ตัวที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ในมิติรวม(Y) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.776 และตัวแปรทั้ง 5 ตัว สามารถอธิบายความแปรปรวนความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ในมิติรวมได้ร้อยละ 60.2 โดยตัวแปรที่สามารถทำนายความสำเร็จในมิติรวม อย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ 0.05 เรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้ 1)ทรัพยากรองค์การ(X8) 2)ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ(X13) 3)บุคลากรในหน่วยงาน(X6) 4)ภาวะผู้นำ(X7) 5) กิจกรรมส่งเสริม(X5) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.243, 0.391, 0.283, 0.190 และ -0.176 ตามลำดับ

สมการทำนายสามารถเขียนได้ดังนี้

- สมการทำนายในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 0.953 + 0.179X_8 + 0.360X_{13} + 0.159X_6 + 0.161X_7 - 0.153X_5$$

- สมการทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = 0.243Z_8 + 0.391Z_{13} + 0.283Z_6 + 0.190Z_7 - 0.176Z_5$$

ตารางที่ 4.66 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวพยากรณ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ ในมิติรวม ของโรงเรียนขนาดใหญ่

ปัจจัย	B	Std. Er.	Beta	t	Sig. T
โครงสร้างองค์การ	.140*	.051	.195*	2.748	.006
บุคลากรในหน่วยงาน	.168*	.026	.323*	6.464	.000
มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย	.151*	.047	.160*	3.242	.001
ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ	.157*	.055	.204*	2.844	.005
การสนับสนุนอื่นๆ ที่กำหนดไว้ในแผนงาน	.142	.064	.103	2.196	.029
(constant)	1.030				
R ² = .647 R = .804* R ² _{adjusted} = .639					
F = 90.743* Sample Size 254					

*p < .01

จากตารางที่ 4.66 พบว่า จากตัวแปรทั้งสิ้น 13 ตัว มีตัวแปร 5 ตัวที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ในมิติรวม(Y) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.804 และตัวแปรทั้ง 5 ตัว สามารถอธิบายความแปรปรวนความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ในมิติรวมได้ร้อยละ 64.7 โดยตัวแปรที่สามารถทำนายความสำเร็จในมิติรวม อย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ 0.05 เรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้ 1)โครงสร้างองค์การ(X8) 2)บุคลากรในหน่วยงาน(X6) 3)มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย(X1) 4)ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ(X13) 5) การสนับสนุนอื่นๆ ที่กำหนดไว้ในแผนงาน(X3) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.195, 0.323, 0.160, 0.204 และ 0.103 ตามลำดับ

สมการทำนายสามารถเขียนได้ดังนี้

- สมการทำนายในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 1.030 + 0.140X_8 + 0.168X_6 + 0.151X_1 + 0.157X_{13} + 0.142X_3$$

- สมการทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = 0.195Z_8 + 0.323Z_6 + 0.160Z_1 + - 0.204Z_{13} + 0.103Z_3$$

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อสรุปจากส่วนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะใน แบบสอบถาม

สำหรับตอนนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ประเด็นข้อสรุปจากส่วนข้อคิดเห็นและข้อเสนอในแบบสอบถาม ซึ่งมีผู้แสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอจำนวน 61 คน เมื่อพิจารณารายละเอียดสามารถจำแนกเป็นประเด็นต่างๆ ได้ 9 ประเด็น ซึ่งแต่ละข้อคิดเห็นและข้อเสนอสามารถแสดงได้หลายประเด็น นำมาจำแนกประเด็นของข้อคิดเห็นตามตารางที่ 4.67

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.67 แสดงความถี่ของประเด็นข้อคิดเห็นในแบบสอบถามจำแนกตามขนาดโรงเรียนและเขตภูมิภาค

ภาค	โรงเรียน ขนาด	ข้อคิดเห็น								
		งบประมาณ	บุคลากร	การอบรม	ฮาร์ดแวร์	ซอฟต์แวร์	โครงสร้าง พื้นฐาน	ผู้บริหาร	หน่วยงาน รับผิดชอบ	นักเรียน
1. กลาง	เล็ก	1	1							
	กลาง	1	4	2	1		1		1	
	ใหญ่		1							
2. ตะวันออก เฉียงเหนือ	เล็ก	3	3	2	2				3	
	กลาง	5	1	1	3	1	1	1	1	
	ใหญ่	3	2	1					1	
3. เหนือ	เล็ก	7	3		3	1	2	1	1	1
	กลาง	6	3	1	3					1
	ใหญ่	3	1	1					1	
4. ใต้	เล็ก	1	1		3				1	
	กลาง	2	1		1				1	
	ใหญ่	1		1		1	1			
รวม		33	21	9	16	3	5	2	10	2

จากความถี่ของประเด็นข้อคิดเห็นในแบบสอบถาม พบว่าประเด็นหลักที่น่าสนใจ ได้แก่ งบประมาณมีสูงที่สุด(32) รองลงไปที่ประเด็นบุคลากร(20) ฮาร์ดแวร์(16) หน่วยงานรับผิดชอบ(10) และการอบรม(9) ตามลำดับ นำมาวิเคราะห์รายละเอียดในแต่ละประเด็น ดังนี้

1. งบประมาณ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่แสดงมานั้น สะท้อนให้เห็นถึงสภาพความเป็นจริงของนโยบายการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี ซึ่งพบว่าสำหรับโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก และอยู่ในชนบทที่ห่างไกล ฐานะเศรษฐกิจไม่ดี จะประสบปัญหาในการนำ ICT มาใช้ในการบริหารจัดการและการเรียนการสอนมาก ขาดปัจจัยที่จะส่งผลต่อความสำเร็จของนโยบายไปทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยทางด้านงบประมาณที่มีอยู่จำกัด มีรายได้จากเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวเท่านั้น โดยอัตราที่ให้ในระดับก่อนประถมศึกษาจะเป็น 1,700 บาทต่อคนต่อปี และในระดับประถมศึกษาจะเป็น 1,900 บาทต่อคนต่อปี ดังนั้นสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กจะมีรายได้ต่อปีไม่กี่แสน ซึ่งถ้าไม่ได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติมจากรัฐหรือการหารายได้เพิ่มจากการจัดผ้าป่า จากศิษย์เก่า หรือการขอความอนุเคราะห์จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ท้องถิ่น ฯลฯ และถ้าหากอยู่ในชุมชนที่มีฐานะเศรษฐกิจยากจน ผู้ปกครองไม่มีกำลังเงินที่จะช่วยเหลือทางการศึกษาได้ ก็จะไม่สามารถนำนโยบาย ICT ไปสู่การปฏิบัติได้ ดังข้อคิดเห็นเหล่านี้

“โรงเรียนที่อยู่ในชนบทห่างไกลหรือไม่ห่างไกล ขอให้ชุมชนจะไม่ค่อยได้รับความสนใจในด้าน ICT เพราะไม่ได้รับงบประมาณจัดสรร ชุมชนยากจนอย่างมาก ผู้บริหารจัดทำผ้าป่าเพื่อบำรุงการศึกษา ซื้อมือถือได้ 3-6 เครื่องแค่นั้น”

โรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 มีจำนวนนักเรียน 116 คน

นอกจากงบประมาณในการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ โรงเรียนก็ยังต้องใช้งบประมาณในการบำรุงรักษา การฝึกอบรมบุคลากร การจัดจ้างครู ICT การจัดซื้อซอฟต์แวร์และสื่อการสอน ดังข้อคิดเห็นนี้

“การพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ได้จะต้องใช้งบประมาณในการสมัครเข้ารับการอบรมกับสถาบันที่จัดค่อนข้างสูง รัฐจึงควรจัดงบประมาณในส่วนนี้ให้มากขึ้น นอกจากนี้สื่อการสอน CAI, Computer, วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ มีจำนวนไม่เพียงพอทำให้ผู้เรียนขาดความสนใจ เช่น computer 1 เครื่องต่อนักเรียน 5 คน ผู้ที่ได้นั่งจะสนใจผู้อื่นจะ

ไม่สนใจ งบประมาณด้านคอมพิวเตอร์มีน้อย ควรใช้งบเพิ่มเติมให้สำหรับพัฒนาด้านคอมพิวเตอร์ด้วย”

โรงเรียนขนาดกลางในเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีจำนวนนักเรียน 324 คน

“1. งบประมาณที่ใช้ในโครงการพัฒนา ICT เป็นจำนวนเงินที่มาก ดังนั้นการได้รับความร่วมมือหรือสนับสนุนจากผู้ปกครอง องค์กรอื่นๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งประกอบกับอุปกรณ์ต่างๆ จะมีอายุการใช้งานที่ยาวนานจะต้องเก็บรักษาในห้องที่มีความเย็น ดังนั้นห้องปรับอากาศก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เปลืองงบประมาณ

2. การซ่อมบำรุงหรือดูแลเบื้องต้น ก็จำเป็นอย่างยิ่งแต่ทางโรงเรียนไม่มีบุคลากรที่มีความสามารถในด้านนี้ จึงต้องเปลืองงบประมาณในการจ้างช่างอีกทอดหนึ่ง”

โรงเรียนขนาดกลางในเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1 มีจำนวนนักเรียน 724 คน

“ขอให้ระดับรัฐบาลได้สนับสนุนงบให้เพียงพอ รวมทั้งค่าซ่อมบำรุงและค่าจ้างครูที่มีความรู้มาช่วยสอน รวมทั้งจัดซื้อในสื่อ อุปกรณ์ที่ทันสมัย ไม่ต้องการรับมา update บ่อยๆ”

โรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 1 มีจำนวนนักเรียน 118 คน

ไม่เพียงแต่เป็นปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กและกลางเท่านั้น แม้แต่โรงเรียนขนาดใหญ่ ที่มีรายได้จากเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวเป็นจำนวนมาก และมีศักยภาพที่จัดเก็บเงินบำรุงการศึกษาเพื่อจัดการศึกษาเพิ่มเติมทางด้าน ICT ก็ยังประสบปัญหาในด้านงบประมาณ ดังข้อคิดเห็นนี้

“ครูเก่งและใช้ ICT เป็น(เก่งแล้วจริงๆ ทุกโรงเรียน) แต่ขาดอุปกรณ์ จัดสรรงบประมาณ(จำเป็นให้ด้วย) เพราะครูผ่อน Notebook ไม่ไหวแล้ว”

โรงเรียนขนาดใหญ่ในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2 มีจำนวนนักเรียน 1602 คน

“โรงเรียนได้รับการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนในฝันรอบสอง ได้รับการจัดสรรงบประมาณในเรื่องของ ICT น้อยมากไม่เพียงพอต่อการจัดบริการให้แก่ครูผู้สอนและนักเรียน นับเป็นภาระสำหรับสถานศึกษามาก”

โรงเรียนขนาดใหญ่ในเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 มีจำนวนนักเรียน 1235 คน

“ซอฟต์แวร์ต่างๆ มีการพัฒนาเร็วมาก งบประมาณในการปรับปรุงของสถานศึกษามีน้อย ไม่สามารถปรับสภาพให้ทันเหตุการณ์ได้ นอกจากนี้งบประมาณในการซ่อมบำรุงสูงมาก งบประมาณมิได้จัดสรรไว้อย่างพอเพียง”

โรงเรียนขนาดใหญ่ในเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีจำนวนนักเรียน 1327 คน

“ปัญหาสำหรับโรงเรียนรอบนอกจะมีเรื่องงบประมาณไม่เพียงพอ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ เครื่องมือสื่อสาร งบประมาณในการซ่อมสื่ออุปกรณ์ขาดแคลนมาก”

โรงเรียนขนาดกลางในเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 1 มีจำนวนนักเรียน 340 คน

“การใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน(ระดับประถม) อยู่ในระดับต่ำ เนื่องจาก 1)ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อการลงทุน 2) ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทาง(เทคโนโลยี)”

โรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 มีจำนวนนักเรียน 153 คน

“นโยบายดีกำหนดให้ทำแต่ไม่งบประมาณให้ เท่าที่สร้างมาโรงเรียนต้องช่วยเหลือตัวเองทั้งหมด ต้องเป็นหนี้เป็นสินเขา ผ่อนชำระเสียดอกเบี้ย ภาระก็ตกอยู่ที่เด็กโรงเรียนใหญ่ๆ หาเงินนอกระบบได้ไม่มีปัญหา โรงเรียนขนาดเล็กๆ ในชนบทเหมือนลูกเมียน้อย ถ้าไม่ทำเด็กก็สู้เขาไม่ได้ ถ้าทำได้แค่ตามมีตามเกิด ยิ่งผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญด้วยก็จบเห่”

โรงเรียนขนาดกลางในเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1 มีจำนวนนักเรียน 604 คน

2. บุคลากร

ในส่วนนี้เป็นเรื่องของการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้าน ICT ซึ่งเป็นปัญหาเกือบทุกโรงเรียน เนื่องจากครูที่มีความรู้ความสามารถทางด้าน ICT มีน้อย การแก้ปัญหานี้โดยทั่วไปจะใช้วิธีมอบหมายให้กับบุคลากรที่มีความสนใจในด้าน ICT และนำมาอบรมพัฒนา แต่สำหรับโรงเรียนที่มีศักยภาพทางการเงินก็จะใช้วิธีจัดจ้างครูจากงบประมาณของโรงเรียน นอกจากนี้แล้วอีกปัญหาหนึ่งคือด้านบุคลากรที่มีอายุมาก ซึ่งจะไม่ค่อยให้ความสนใจกับ ICT ปัญหานี้จะเกิดในโรงเรียนขนาดใหญ่ซึ่งอยู่ในตัวเมือง เนื่องจากบุคลากรที่มีอายุจะขอย้ายเข้ามาเพื่อรักษาสุขภาพเป็นจำนวนมากดังข้อคิดเห็นเหล่านี้

“ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านนี้ ครูประถมสอนคนเดียว 8 สาระ ประจำแต่ละชั้นของใครของมัน จะหมุนเรียนก็ประสบปัญหาความถนัด โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ

คอมพิวเตอร์ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นวิชาพื้นฐานที่จำเป็นที่เด็กจะต้องนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและศึกษาต่อ”

โรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 มีจำนวนนักเรียน 116 คน

“ครูที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไปจะสนใจ ICT น้อยลง ทำให้ภาพรวมครูนำ ICT มาใช้ในการเรียนการสอนไม่มากนัก”

โรงเรียนขนาดใหญ่ในเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 มีจำนวนนักเรียน 1170 คน

“สถานศึกษาขาดผู้ชำนาญการ(ผู้เชี่ยวชาญ) ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องจากมีปัญหาในด้านการบรรจุแต่งตั้งหรือย้าย ตัดโอนบุคลากรที่มีความสามารถให้กระจายไปอยู่สถานศึกษา นโยบายของรัฐฯ ไม่มีการเพิ่มตำแหน่ง บุคลากรในหน่วยงานต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเองหรือแม้ว่าหน่วยงานรัฐจะช่วยพัฒนาให้ แต่ความสามารถในการรับรู้จะไม่เท่ากับผู้ที่จบมาตรงสาขา”

โรงเรียนขนาดใหญ่ในเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 มีจำนวนนักเรียน 2395 คน

“โรงเรียนขนาดใหญ่และมีคุณครูที่ย้ายเข้ามาเพื่อรักษาสุขภาพเป็นจำนวนมากตลอดมีอายุเฉลี่ย 55 ปีขึ้นไป ยากแก่การพัฒนาในด้าน ICT”

โรงเรียนขนาดใหญ่ในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 มีจำนวนนักเรียน 3717 คน

“ครูผู้สอนส่วนใหญ่สูงอายุ ไม่ค่อยสนใจที่จะนำ ICT ไปใช้ในการเรียนการสอน “

โรงเรียนขนาดกลางในเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร เขต 1 มีจำนวนนักเรียน 631 คน

3. การอบรม

ควรมีการพัฒนาบุคลากรครู และบุคลากรในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอทางด้าน ICT สถานศึกษาควรให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่อง และมีการบริหารเวลาเพื่อการเรียนรู้ ICT ให้เหมาะสม เพื่อจะได้พัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้และสามารถถ่ายทอดไปสู่นักเรียนได้ดังข้อคิดเห็น

“ครูควรได้รับการพัฒนาในเรื่อง ICT โดยเฉพาะและควรทำอย่างต่อเนื่อง”

โรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีจำนวนนักเรียน 165 คน

4. ฮาร์ดแวร์

จากข้อจำกัดของงบประมาณ อีกทั้งไม่ได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติม ส่งผลต่อสภาพปัญหาของการขาดแคลนเครื่องคอมพิวเตอร์ และขาดงบประมาณในการซ่อมบำรุง ดังข้อคิดเห็น

“สภาพบริบทของโรงเรียนต่างกัน บางโรงเรียนอยู่ห่างไกล ไม่มีไฟฟ้า ไม่มีสัญญาณโทรศัพท์ ก็จะไม่สามารถใช้ ICT ได้ และบางโรงเรียนมีคอมพิวเตอร์ มีไฟ แต่ไม่มีคนที่สามารถใช้ได้ และไม่มงบประมาณในการซ่อมบำรุง จึงปล่อยคอมพิวเตอร์เป็นเพียงอุปกรณ์ที่ใช้ประดับห้อง และอีกปัจจัยหนึ่ง ICT ยังไม่เกิดประโยชน์เท่าที่ควร คือ ผู้บริหารที่ขาดวิสัยทัศน์บางคน ไม่ให้ความสำคัญด้าน ICT ไม่ศึกษา ไม่ใช้ ไม่ส่งเสริม(แต่ที่โรงเรียนนี้ส่งเสริมให้ใช้ ICT) คอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพต่ำ ทำให้การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ไม่บรรลุผล (ที่ใช้สอนอยู่ hard disk 10 GB เท่านั้น) ลงโปรแกรมกราฟฟิกไม่ได้เลย ครูอยากสร้างสื่อต้องผ่อนคอมพิวเตอร์ไปทำที่บ้านเอง”

โรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 มีจำนวนนักเรียน 196 คน

5. ซอฟต์แวร์

จากข้อจำกัดของงบประมาณ อีกทั้งไม่ได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติม ส่งผลต่อสภาพปัญหาของการขาดแคลนซอฟต์แวร์ ซึ่งเป็นซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน ดังข้อคิดเห็น

“ทางโรงเรียนมีงบประมาณจำกัด ไม่สามารถที่จะจัดซื้อซอฟต์แวร์ในการบริหารจัดการได้ทุกงาน เพราะมีราคาแพง”

โรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาน่าน เขต 1 มีจำนวนนักเรียน 115 คน

“ต้องการให้มี Software สำหรับสถานศึกษาที่ใช้ในการบริหารและการจัดการเรียนการสอน ที่มีค่าใช้จ่ายไม่สูงหรือเป็นฟรีซอฟต์แวร์ให้มากขึ้น”

โรงเรียนขนาดใหญ่ในเขตพื้นที่การศึกษาสตูล เขต 1 มีจำนวนนักเรียน 1500 คน

6. โครงสร้างพื้นฐาน

ประเด็นนี้เป็นเรื่องความไม่พร้อมของเครือข่ายการสื่อสารอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีความเร็วช้า หรือบางแห่งก็ยังไม่มืโทรศัพท์พื้นฐาน ต้องใช้ติดต่อทางช่องสัญญาณดาวเทียม ดังข้อคิดเห็น

“ในพื้นที่ internet ความเร็วสูงยังไม่มีแต่ความต้องการของ นักเรียนและครูมีสูง”

โรงเรียนขนาดกลางในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 มีจำนวนนักเรียน 619 คน

“ระบบเครือข่าย internet ไม่สามารถใช้ได้ผล เนื่องจากชุมชนไม่มีโทรศัพท์พื้นฐาน ทำให้การเชื่อมต่อใช้ internet ในการสื่อสารกันระหว่างโรงเรียน ชุมชนผู้ปกครองและนักเรียนไม่ได้ผล”

โรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 มีจำนวนนักเรียน 280 คน

7. ผู้บริหาร

ภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นปัจจัยที่สำคัญ หากผู้บริหารไม่ได้เห็นความสำคัญของนโยบาย ICT เน้นแต่การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ ก็จะส่งผลต่อนโยบายฯ ดังข้อคิดเห็น

“กระบวนการคิดที่จะพัฒนา ICT มีมากเต็มเปี่ยม แต่งบประมาณจัดซื้อ Computer ให้นักเรียนศึกษาเพื่อการเรียนรู้ไม่เพียงพอ เกินศักยภาพของครูผู้รับผิดชอบ(สอนตามอัตภาค) เพราะผู้บริหารระดับล่างก็เน้นการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ เช่น จัดภูมิทัศน์ บรรยากาศในโรงเรียนมากกว่าจะมาคำนึงถึง ICT หรืองานวิชาการ นี่แหละการศึกษาไทย คิดได้ แต่ทำไม่ได้”

โรงเรียนขนาดกลางในเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีจำนวนนักเรียน 756 คน

8. หน่วยงานรับผิดชอบ

ข้อคิดเห็นในประเด็นนี้ จะเป็นการมองของผู้ปฏิบัติต่อการดำเนินงานของหน่วยงานรับผิดชอบในทุกๆระดับ เริ่มตั้งแต่เขตพื้นที่จนถึงระดับรัฐบาล ที่ไม่ได้ส่งเสริมนโยบาย ICT นี้อย่างจริงจัง บริหารจากส่วนกลางโดยไม่ได้รู้ความต้องการของผู้ปฏิบัติ ดังข้อคิดเห็น

“การนำนโยบายเทคโนโลยีไปใช้ในสถานศึกษา มีปัจจัยที่เอื้อให้ประสบผลสำเร็จได้นั้น จะต้องประกอบไปด้วย คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ หากนโยบายยังไม่กระจายงบประมาณไปยังสถานศึกษา ควบคู่การให้ความรู้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษายังยึดติดกับการบริหารจากส่วนกลาง ไม่สอบถามผู้ปฏิบัติว่าต้องการอย่างไรแล้ว จะทำให้นโยบายด้าน ICT ประสบผลสำเร็จได้ยาก”

โรงเรียนขนาดกลางในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีจำนวนนักเรียน 568 คน

“อยากให้ สพท. เร่งขยายผลและเร่งให้ปฏิบัติงานทางด้าน ICT ขยายงานด้านนี้มายังโรงเรียนอย่างทั่วถึงและรวดเร็ว และเท่าเทียมกัน”

โรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 มีจำนวนนักเรียน 123 คน

“รัฐควรกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการนำ ICT มาใช้ในงานบริหารจัดการโรงเรียนและช่วยยกระดับคุณภาพงานการเรียนการสอน เพราะ ICT ช่วยแก้ปัญหาด้านภาวะการขาดแคลนครู แก้ปัญหาขาดแคลนงบประมาณ(ในระยะยาว) และแก้ไขปัญหาคุณภาพของครูต่ำได้(ตัว ICT จะเป็นนวัตกรรมที่กระตุ้นให้ครูต้องพัฒนาคุณภาพตนเองอยู่เสมอ)”

โรงเรียนขนาดใหญ่ในเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 2 มีจำนวนนักเรียน 1201 คน

10. นักเรียน

ประเด็นนี้จะเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติอย่างถูกต้องต่อวิธีการใช้ ICT ของนักเรียน รวมทั้งให้รู้จักประโยชน์และโทษของการใช้อินเทอร์เน็ต ดังข้อคิดเห็น

“ถ้านักเรียนใช้อินเทอร์เน็ตค้นคว้าเกี่ยวกับวิชาการหรือแหล่งความรู้ต่างๆ ได้นั้นจะเป็นผลดีกับตัวเด็กนักเรียนเอง แต่เด็กมักจะใช้ในทางที่ผิด เช่น ดูภาพลามก เล่นเกมส์ ฯลฯ”

โรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 มีจำนวนนักเรียน 185 คน

ส่วนข้อเสนอแนะในแบบสอบถาม

จากข้อเสนอแนะ นำมาจัดกลุ่มจะได้ดังนี้

1. รัฐบาลควรหันมาสนใจด้านการศึกษาระดับพื้นฐาน โดยเพิ่มงบประมาณเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ของนักเรียนอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ การศึกษาขั้นพื้นฐานควรได้งบประมาณมากกว่าอุดมศึกษา

2. ต้องการให้หน่วยงานต้นสังกัดนำนโยบายด้านการส่งเสริมการใช้ ICT ในสถานศึกษาให้เป็นรูปธรรม เช่น ด้านงบประมาณ เครื่องมือ การจัดห้อง/สถานที่เรียนรู้ การบำรุงรักษา เครือข่ายอินเทอร์เน็ต การอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้และทักษะการใช้การบำรุงรักษา เป็นต้น

3. ควรมีการจัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้าน ICT ซึ่งมีคุณวุฒิทางวิชาครูให้กับสถานศึกษา โดยกำหนดให้มีอย่างน้อยโรงเรียนละ 1 คน โดยใช้ครูบรรณารักษ์เป็นตัวตั้ง

4. ต้องการรัฐสนับสนุน หรือจัดตั้งตั้งชมรม หรือสมาคม กลุ่มเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในด้าน ICT ตัวอย่างเช่น การตั้งศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนวิชาต่างๆ ซึ่งเคยมีในสมัยที่เป็นกรมสามัญศึกษา โรงเรียนกลุ่มมัธยมจะมี(ศูนย์ฯแต่ละวิชาจะได้รับการคัดเลือกเองในระดับโรงเรียนมัธยมแต่ละจังหวัด) เช่น ศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีกิจกรรมอบรม แข่งขัน ประกวด เป็นประจำ ทำให้ครูผู้ดูแลด้าน ICT พบปะกันทั้งในระดับจังหวัดและระดับภาค ซึ่งปัจจุบันศูนย์ฯเหล่านี้ไม่มีแล้ว

5. นำผลงาน ICT มาพิจารณาขึ้นเงินเดือนแก่บุคลากร เพื่อสร้างขวัญกำลังใจหรือเสริมแรงให้บุคลากร
6. ควรให้โอกาสคัดเลือกครูผู้สอนที่มีอายุระหว่างกลางคนเข้ามาสอนโรงเรียนขนาดใหญ่ได้ตามความต้องการของโรงเรียน ไม่ใช่จะส่งใครมาก็ได้
7. ต้องการให้มี Software สำหรับสถานศึกษาที่ใช้ในการบริหารและการจัดการเรียนการสอน ที่มีค่าใช้จ่ายไม่สูงหรือเป็นฟรีซอฟต์แวร์ให้มากขึ้น
8. ต้องการให้มีพัฒนางานด้าน ICT อย่างมีระบบนั่นคือ จะต้องพัฒนาครูเป็นผู้ใช้อย่างมีระบบพร้อมทั้งมีการติดตามอยู่เสมอ ปัจจุบันหน่วยงานของรัฐต่างคนต่างทำ ช่วยเหลือตนเองเป็นส่วนใหญ่
9. ต้องการให้มี Software สำหรับสถานศึกษาที่ใช้ในการบริหารและการจัดการเรียนการสอน ที่มีค่าใช้จ่ายไม่สูงหรือเป็นฟรีซอฟต์แวร์ให้มากขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์การศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ

สำหรับตอนนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยศึกษาโดยเปรียบเทียบในแบบข้ามกรณีระหว่างโรงเรียน จากกรณีศึกษาจำนวน 12 แห่ง ซึ่งครอบคลุมทุกภาคของประเทศ โดยแบ่งเป็น 4 ภาค คือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และครอบคลุมทุกขนาดของโรงเรียน โดยแบ่งเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์ฯ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ด้านทรัพยากรของนโยบาย ด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม ด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ นำเสนอทั้งหมด 5 ตอน ดังต่อไปนี้

- ตอนที่ 6.1 กรณีศึกษาโรงเรียนในภาคกลาง
- ตอนที่ 6.2 กรณีศึกษาโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ตอนที่ 6.3 กรณีศึกษาโรงเรียนในภาคเหนือ
- ตอนที่ 6.4 กรณีศึกษาโรงเรียนในภาคใต้
- ตอนที่ 6.5 การวิเคราะห์แบบข้ามกรณี

6.1 กรณีศึกษาโรงเรียนในภาคกลาง

เนื้อหาประกอบด้วย 3 ส่วน คือ บริบทของโรงเรียน ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติทั้ง 6 ด้าน และข้อสรุปจากกรณีศึกษา รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. บริบทของโรงเรียน

กรณีศึกษาที่ 1 เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จัดการศึกษาในระดับก่อนประถมและประถมศึกษา ตั้งอยู่ในอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ห่างจากตัวอำเภอ 20 กม. การเดินทางสะดวก มีขนาดพื้นที่ 6 ไร่ 1 งาน 85 ตารางวา บุคลากรของโรงเรียนมีจำนวน 18 คน มีพนักงานราชการ 1 คน ผู้ช่วยราชการ 2 คน ไปช่วยโรงเรียนอื่น สาเหตุที่ให้ช่วยราชการเพราะว่าครูอื่น มีครูเยอะเกินความต้องการ เนื่องจากนักเรียนเข้าเรียนน้อยลง เนื่องจากนักเรียนจะมาจากผู้ใช้แรงงานทางภาคอีสาน คนต่างด้าว มารับจ้างทำงานก็มาเรียนที่นี่ พอเศรษฐกิจแย่ ก็กลับกันหมด ปัจจุบันมีจำนวนนักเรียน 179 คน สภาพเศรษฐกิจของชุมชนค่อนข้างยากจน มีรายได้แล้วแต่ฤดูกาล อาชีพส่วนใหญ่จะเป็นพวกเกษตร ประมงน้ำจืด สภาพสังคมช่วยเหลือดี งบประมาณที่ได้มาจาก

เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัว สาเหตุที่เลือกที่นี้เป็นกรณีศึกษา นอกจากเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดในการคัดเลือกกรณีศึกษาแล้ว อีกเหตุผลหนึ่งคือผู้วิจัยได้อ่านพบผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนนี้ในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้สนใจและติดต่อนัดสัมภาษณ์

กรณีศึกษาที่ 2 เป็นโรงเรียนขนาดกลาง จัดการศึกษาในระดับก่อนประถมและประถมศึกษา ตั้งอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ การเดินทางสะดวก จากถนนศรีนครินทร์เข้าซอยไป 2 กม. มีขนาดพื้นที่ 4 ไร่ 2 งาน 11 ตารางวา บุคลากรของโรงเรียนมีจำนวน 26 คนรวมผู้บริหาร มีพนักงานราชการ 2 คน ครูอัตราจ้าง 7 คน จำนวนนักเรียน 612 คน สภาพเศรษฐกิจของชุมชนมีฐานะดี เนื่องจากเป็นแหล่งอุตสาหกรรม ผู้ปกครองส่วนใหญ่จะทำงานตามโรงงาน สภาพสังคมช่วยเหลือดี งบประมาณที่ได้มาจากเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวและเงินบำรุงการศึกษา สาเหตุที่เลือกที่นี้เป็นกรณีศึกษา นอกจากเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดในการคัดเลือกกรณีศึกษาแล้ว อีกเหตุผลหนึ่งคือผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางด้านบริหารการศึกษา สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาบริหารการศึกษา และมีความรู้ทางด้าน ICT

กรณีศึกษาที่ 3 เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ จัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ตั้งอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดระยอง การเดินทางสะดวก มีขนาดพื้นที่ประมาณ 48 ไร่ 1 งานเศษ บุคลากรของโรงเรียนมีจำนวน 190 คน พนักงานราชการ 7 คน ครูอัตราจ้าง 30 กว่าคน จำนวนนักเรียน 3,667 คน สภาพเศรษฐกิจของชุมชนมีฐานะดี เนื่องจากเป็นแหล่งอุตสาหกรรม สภาพสังคมช่วยเหลือดี งบประมาณที่ได้มาจากเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวและเงินบำรุงการศึกษา สาเหตุที่เลือกที่นี้เป็นกรณีศึกษา นอกจากเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดในการคัดเลือกกรณีศึกษาแล้ว อีกเหตุผลหนึ่งคือเป็นโรงเรียนดีเด่นของภาคตะวันออก นักเรียนได้รับรางวัลมากมายทางด้าน ICT เช่น ได้รับทุนแข่งขันพัฒนาโปรแกรม NSC2008 จาก NECTEC สอบแข่งขันได้รับรางวัลในระดับเหรียญทองแดง คอมพิวเตอร์โอลิมปิก ฯลฯ

แสดงข้อมูลพื้นฐานของกรณีศึกษาโรงเรียนในภาคกลางตามตารางที่ 4.68

ตารางที่ 4.68 ข้อมูลพื้นฐานของกรณีศึกษาโรงเรียนในภาคกลาง

รายการ	โรงเรียนขนาด		
	เล็ก	กลาง	ใหญ่
ข้อมูลทั่วไป			
1.ตั้งอยู่จังหวัด	นครปฐม	สมุทรปราการ	ระยอง
2.จัดการศึกษาในระดับ	ก่อนประถมและประถม	ก่อนประถมและประถม	มัธยมตอนต้นและตอนปลาย
3.สภาพที่ตั้ง	ห่างจากตัวอำเภอ 20 กม.	ในตัวเมือง	ในตัวเมือง
4.ลักษณะชุมชน	กึ่งเมืองกึ่งชนบท	เมือง	เมือง
5.สภาพเศรษฐกิจ	ชุมชนค่อนข้างยากจน	ชุมชนฐานะดี	ชุมชนฐานะดี
6.ขนาดพื้นที่	6 ไร่ 1 งาน 85 ตรว.	4 ไร่ 2 งาน 11 ตรว.	48 ไร่ 1 งานเศษ
7.จำนวนห้องเรียน	8 ห้อง	16 ห้อง	84 ห้อง
8.จำนวนบุคลากร	18 คน เป็นพนักงาน ราชการ 1 คน ช่วย ราชการ 2 คน	26 คน เป็นพนักงาน ราชการ 2 คน ครูอัตรา จ้าง 7 คน	190 คน เป็นพนักงาน ราชการ 7 คน ครูอัตรา จ้าง 32 คน
9.จำนวนนักเรียน	179 คน	612 คน	3,667 คน
10. เป็นโรงเรียนในฝัน	ไม่	ไม่	ไม่
11.แหล่งที่มางบประมาณ	เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัว	เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัว และเงินบำรุงการศึกษา ICT เทอมละ 300 บาท	เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัว และเงินบำรุงการศึกษา ICT เทอมละ 500 บาทค่าเช่า leased line อีก 200 บาท
ข้อมูลทางด้าน ICT			
12.บุคลากรรับผิดชอบ ICT	1 คน ไม่ได้จบทาง ICT	1 คนจบทางด้าน ICT เป็นครูอัตราจ้าง	โดยตรง 5 คน ไม่มีใครจบทางด้าน ICT และมีอยู่ตามกลุ่มสาระ 12 คน
13. เครื่องคอมพิวเตอร์			
- เพื่อการบริหารจัดการ	4 เครื่อง	9 เครื่อง	50 เครื่อง
- เพื่อการเรียนการสอน	10 เครื่อง	50 เครื่อง	350 เครื่อง
- เพื่อเป็นแหล่งรู้	1 เครื่อง	1 เครื่อง	30 เครื่อง

ตารางที่ 4.68 (ต่อ)

รายการ	โรงเรียนขนาด		
	เล็ก	กลาง	ใหญ่
14. ซอฟต์แวร์ - ในการบริหารงาน - กิจกรรมการเรียนรู้ - LMS - eLearning	SMIS จัดซื้อเองโดยทำ โครงการขอ 3 หมื่น เป็นภาษาไทย	SMIS มี ได้มาพร้อมเครื่องเป็น ภาษาอังกฤษ นอกนั้นครู ซื้อแผ่นสำเร็จรูปเอง และ ครูมีทำเองบ้าง	Student '44 และทาง การเงินพัฒนาขึ้นเอง พวก English program สำหรับที่รัฐ จัดให้มีหลาย ส่วนที่พอใช้ได้ บางส่วน ครูพัฒนาขึ้นเอง เพื่อเป็น ผลงาน มีใช้ Moodle Atutor มี
15. ระบบเครือข่าย - ภายใน เช่น ระบบ LAN - เครือข่ายอินเทอร์เน็ต	1 วง เข้าถึงได้ โดยผ่าน ดาวเทียม	2 วง เข้าถึงได้ โดยผ่าน Hi-speed Internet	มีจำนวน 2 วงใหญ่ เป็น วงที่ใช้ในการบริหารงาน กับวงที่ใช้ในการเรียนการ สอน เข้าถึงได้ โดยผ่าน Hi-speed Internet
16. โครงสร้างพื้นฐานด้าน การสื่อสาร	ใช้โทรศัพท์พื้นฐาน และ ดาวเทียมไกลกังวล ไม่มี Leased line	ใช้โทรศัพท์พื้นฐาน และ ดาวเทียมไกลกังวล ไม่มี Leased line	ใช้โทรศัพท์พื้นฐาน และ ดาวเทียมไกลกังวล มี Leased line 2 Mb
17. ห้องปฏิบัติการ ICT	1 ห้อง	2 ห้อง	5 ห้อง และมีห้องเรียน ไฮเทค 12 ห้อง ห้องเรียน ICT-Lab 15 ห้อง
18. ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์	ไม่มี	ไม่มี	1 ห้อง
19. ศูนย์สื่ออิเล็กทรอนิกส์	ไม่มี	ไม่มี	2 ห้อง
20. Website โรงเรียน	มี	มี	มี

2. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ

กรณีศึกษาที่ 1

1) ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

ได้สัมภาษณ์ถึงความเข้าใจในส่วนแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2547-2549 ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ตอบว่าได้ทำความเข้าใจในตัวแผนแม่บทนี้ เนื่องจากต้องทำวิทยานิพนธ์ แต่ในส่วนของโรงเรียนอื่น น่าจะไม่เคยเห็น ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ที่ผมทำวิทยานิพนธ์ตามแม่บทนี้ โรงเรียนน่าจะไม่ถึง ไม่เห็น จะมีแผนย่อยๆ มาจากเขตส่งมาให้ดำเนินการ หรือมาตรฐานของการศึกษาก็จะมีอยู่ ไม่ถึงโรงเรียน จะไปตามสถานศึกษานำร่องมากกว่า ในกรณีแผนของ สพท. ดำเนินการ ก็จะเจาะเป็นเรื่อยๆ อย่างเช่น สนับสนุนให้ทำสื่อ จัดทำ ebook ก็ให้ครูมาอบรม หรือบางอย่างก็อาศัยสถานศึกษาที่พร้อม”

2) ด้านทรัพยากรของนโยบาย

ในส่วนงบประมาณ นอกจากเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวจากส่วนกลาง แล้วทางโรงเรียนไม่เคยได้รับการสนับสนุนงบประมาณใดเลย ซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยสำหรับการบริหารสำหรับโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนน้อย ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“รายหัวของผม 1200 แต่ใช้ทุกอย่าง โดนแค่สาธารณูปโภคก็หมดแล้ว”

เมื่อสอบถามถึงการสนับสนุนอื่นๆ ได้รับคำตอบว่าในส่วนโรงเรียนไม่เคยได้รับการจัดสรรเครื่องคอมพิวเตอร์ ได้มาจากการระดมทรัพยากรจากชุมชน หรือสนับสนุนงบประมาณจากท้องถิ่น เนื่องจากสถานศึกษาที่รื้อการจัดสรรมีมาก การจัดสรรจะให้ได้ไม่ถึง 5% ต่อปีเท่านั้น จะให้ตามเกณฑ์การคัดเลือกซึ่งเขตพื้นที่กำหนด ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“แต่บางสถานศึกษา ก็ให้มาครบ แต่ก็น้อย ปีหนึ่งก็ 2-3 โรงเรียน อย่างเขตผม 100 กว่า ได้มา 4 ถึง 5 โรงเรียนต่อปี ได้มาพร้อมเกณฑ์อาจจะเป็นโรงเรียนเล็ก บุคลากรน้อย ก็ให้เครื่องมือมาเยอะหน่อย นโยบายหลังๆ ให้โรงเรียนเล็กน้อยกว่า 100 ใช้งานทั้งบริหาร และการเรียนการสอน”

นอกจากการจัดสรรเครื่องคอมพิวเตอร์แล้ว ในการสนับสนุนอื่น จะเป็นในด้านการจัดอบรม โดยเขตพื้นที่เป็นผู้รับผิดชอบ ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“อบรมก็มีบ้าง แล้วแต่นโยบายของเขต ปีละ 2-3 ครั้ง แล้วแต่ว่าแต่ละปี สนับสนุนแค่ไหน ในนครปฐม เขต 1 จะแบ่งพื้นที่ออกเป็น zone จะจัดอบรมบ่อย ด้านสื่อการสอน จะไม่มี ส่วนใหญ่จะให้ความรู้ สื่อส่วนใหญ่ครูทำกัน แล้วก็เผยแพร่ ส่วนใหญ่จะเป็น Authorware”

ในเรื่องระบบสื่อสารก็ได้รับการสนับสนุน โดยสื่อสารผ่านจันดาวเทียม ซึ่ง สพท. จัดให้เนื่องจากต้องมีการรายงาน e-Office ปัญหาที่พบคือการสื่อสารมักจะขัดข้องบ่อย แต่ผู้บริหารที่นี้มีความตั้งใจและติดตามเพื่อให้สามารถใช้งานได้ จึงได้ทำเรื่องแจ้งกระทรวง เพื่อแจ้ง TOT ซึ่งเป็นบริษัทคู่สัญญาให้มาดำเนินการ แต่สำหรับบางโรงเรียนถ้าไม่ได้มีการติดตามก็จะไม่สามารถใช้งานได้ อีกปัญหาหนึ่งคือโรงเรียนนี้ Hi-speed Internet ของ TOT ยังมาไม่ถึง มีแต่ของ TT&T แต่เนื่องจากระเบียบราชการ ทำให้ไม่สามารถเบิกงบประมาณในส่วนนี้ ต้องใช้ขององค์การโทรศัพท์เท่านั้น ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“Leased line แพงมาก ของผมใช้จันดาวเทียม จาก สพท. ผมต้องรายงาน ผมติดตาม ผมแจ้งกระทรวง แจ้ง tot เขาก็มาเปลี่ยนให้ อย่างบางโรงเรียนไม่ได้ก็ไม่ได้”

“ผมหยุดคิดถึงระบบสื่อสาร tot เข้าไม่ถึง TT&T เข้าถึง แต่เบิกงบไม่ได้ ต้องใช้ขององค์การโทรศัพท์อย่างเดียว ระบบ internet ผมต้องมาใช้ดาวเทียมของ TOT งบประมาณติดตั้งให้หมดเลย “

3) ด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม

กลไกของการติดต่อสื่อสารจะเป็นในรูปแบบของหนังสือราชการ แบบรายงานโดยเขตพื้นที่ หรือการจัดประชุมประจำเดือน ในส่วนกิจกรรมส่งเสริมจะเป็นในรูปแบบของการจัดอบรมหรือจัดประกวดแข่งขัน

4) ด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

- บุคลากรในหน่วยงาน

บุคลากรที่รับผิดชอบทางด้าน ICT จะไม่มี มีแต่การมอบให้แต่ละคนรับผิดชอบเป็นส่วนๆ เช่น งานธุรการ การเงิน เป็นคนคนไป ฯลฯ ในภาพรวมคนที่ดูแลคือผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีความสนใจศึกษาทางด้าน ICT เป็นผู้สอนให้กับนักเรียนในวิชากลุ่มสาระเทคโนโลยีและอาชีพ โดยโรงเรียนกำหนดหลักสูตรเอง อาทิตย์ละ 3 คาบ 1 ครั้ง และเป็นผู้ฝึกอบรมครูด้วยตัวเอง

- ภาวะผู้นำ

ผู้บริหารได้นำภาวะผู้นำมาใช้ เช่น การมีวิสัยทัศน์ทางด้านนี้ การจัดงบประมาณมาสนับสนุน การประสานงานกับหน่วยงานและชุมชน การบริหารแบบมีส่วนร่วม การสนับสนุนครูผู้สอน การทำให้เป็นตัวอย่าง ฯลฯ ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ใช้เยอะ สร้างให้ทุกคนเกิดความตระหนัก ให้เห็นว่าเกิดประโยชน์กับงานจริงๆ “

- ทรัพยากรองค์การ

ทางด้านงบประมาณ ด้านฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ จะไม่เพียงพอตามอัตราของโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งโรงเรียนมีห้องแอร์อยู่ห้องเดียวคือห้องคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้งบประมาณในการบำรุงรักษาที่ไม่ได้รับการจัดสรร ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ทำตามสั่ง จะส่งเสริมเนื่องจากเห็นประโยชน์ แม้เครื่องจะมีปัญหา ถ้าเครื่องเสีย ก็เสียตั้งซ่อม กันเอาเองเขตไม่มีหน่วยรับซ่อม”

- โครงสร้างองค์การ

ไม่มีการตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้าน ICT

5) ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น และจากวัด แต่ก็ไม่ได้มาก เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจของชุมชน ในส่วนทางนักรการเมืองไม่ได้ช่วยเหลือเท่าไร ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ในส่วนงบประมาณสนับสนุนก็ของงบประมาณจากท้องถิ่น จาก อบต. ขอเลย ทำโครงการไปขอเลย ระยะเวลาที่หลายตั้ง ส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นเครื่อง เป็นเงิน เกี่ยวกับเรื่องจัดซื้อจัดจ้าง ให้เป็นครุภัณฑ์ไม่ได้ ได้จากงานทอดผ้าป่า ทั้งวัด หลวงพ่อสนับสนุนจัดผ้าป่าให้เลย”

6) ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

บุคลากรทุกคนในโรงเรียนเห็นถึงประโยชน์ของ ICT มีส่วนร่วมในการดำเนินนโยบาย

กรณีศึกษาที่ 2

1) ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

ได้สัมภาษณ์ถึงความเข้าใจในส่วนแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2547-2549 ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ตอบว่า

“ไม่ชัดเจนเท่าไร โรงเรียนไม่มี ศธ.ไม่กล้าประกาศนโยบายออกมาชัดเจน ไม่มีความพร้อมในด้านงบประมาณ ถึงมีก็น้อยมาก ทุกวันขอให้โรงเรียนมีคอมพิวเตอร์สำหรับการบริหารจัดการก็พอแล้ว จะเอาเงินจากไหนมาจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ ผมไม่สนใจว่าจะมีตัวชี้วัดแบบไหน แต่กระบวนการนำนโยบายไปสู่ปฏิบัติไม่กล้าประกาศเป็นรูปแบบ ถามว่าถ้าโรงเรียนอยู่ในศรีสะเกษ ประกาศนโยบาย ICT ถามว่าเอางบจากไหน “

ตามความเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์มองว่า แผนแม่บทฯ ที่กระทรวงฯ ได้จัดทำขึ้น ไม่ได้มีการนำไปสู่โรงเรียนผู้ปฏิบัติ ประกาศเป็นนโยบายอย่างชัดเจน ในส่วนโรงเรียนของผู้ให้

สัมภาษณ์ก็ไม่มีแผนแม่บทนี้ เนื่องจากความพร้อมในด้านงบประมาณที่ต้องใช้ เพราะเป็นโครงการที่ต้องใช้งบประมาณสูง

2) ด้านทรัพยากรของนโยบาย

ในส่วนงบประมาณ นอกจากเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวจากส่วนกลาง แล้วทางโรงเรียนไม่เคยได้รับการสนับสนุนงบประมาณใดเลย

เมื่อสอบถามถึงการสนับสนุนอื่นๆ ได้รับคำตอบว่า

“เราได้รับห้อง e-learning 1 ห้อง 6 เครื่องมีตัวแม่ ก็หลายแสน ได้เฉพาะโรงเรียนที่เข้าโครงการ สำหรับครูในการสร้างสื่อการสอน CAI งบจาก สส. ผู้ว่า CEO ไม่ใช่จาก สพฐ. สพฐ. จะมีให้ก็แต่โครงการ mega project รู้สึกจะหลายพันเครื่อง “

สำหรับเครือข่ายการสื่อสาร ได้รับการจัดสรรจาก สพฐ. ในโครงการ schoolnet แต่ความเร็วไม่มาก ทางโรงเรียนจึงทำการติดตั้ง Hi-speed Internet และใช้งบของโรงเรียนจ่าย

ในส่วนจัดอบรม โรงเรียนดำเนินการเอง เนื่องจากมีห้องคอมพิวเตอร์ที่พร้อมและมีบุคลากร สำหรับสื่อการสอนนั้น ได้รับคำตอบว่า

“ส่วนใหญ่จะส่งจาก สพฐ. สพท. เป็น CD ใช้ได้ตรงบ้างไม่ตรงบ้าง ถ้าตรงเราต้องสร้างเอง”

3) ด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม

กลไกของการติดต่อสื่อสาร ให้ทราบถึงนโยบาย ICT เพื่อการศึกษานั้นน้อยมาก ได้รับคำตอบว่า

“น้อย แทบจะไม่มีเลย ลองไปถามโรงเรียนอื่นเลย ว่าเคยเห็นแผนแม่บทเล่มนั้นไหม”

การติดต่อสื่อสารจะเน้นที่เขตพื้นที่ โดยได้กำหนดให้นโยบายมี 4 กลยุทธ์ แบ่งเป็น 16 จุดเน้น 1 โรงเรียนต้องมี e-office โรงเรียนต้องมี computer อย่างน้อย 1 เครื่อง โต้ตอบกันทาง electronic และมีแบบ elearning

เมื่อสอบถามถึงมาตรการกระตุ้นส่งเสริมในการกระตุ้นผู้ปฏิบัติในโรงเรียน ได้รับคำตอบว่า

“การให้ขั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับ ICT ขึ้นอยู่กับว่างานที่ทำมีประสิทธิภาพ บัจจุบันที่จูงใจให้เป็นในรูปแบบอื่น การอบรม การทัศนศึกษา การชมเชย”

4) ด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

- บุคลากรในหน่วยงาน

บุคลากรที่รับผิดชอบทางด้าน ICT มี 1 คน จบทางด้าน computer science เป็นครูอัตราจ้าง ถือว่ายังไม่เพียงพอกับความต้องการ

- ภาวะผู้นำ

ผู้บริหารได้นำภาวะผู้นำมาใช้ เช่น การมีวิสัยทัศน์ทางด้านนี้ การจัดการงบประมาณมาสนับสนุน การประสานงานกับหน่วยงานและชุมชน การบริหารแบบมีส่วนร่วม การสนับสนุนครูผู้สอน การทำให้เป็นตัวอย่าง ฯลฯ ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ภาวะผู้นำจำเป็นทุกงานเลย เริ่มจากการหางบประมาณมาสนับสนุน เนื่องจาก 1.บริบทที่มีความพร้อม 2.ผู้ปกครองให้ความสนใจ 3.ครูมีความพร้อม ที่นี้เป็นแหล่งอุตสาหกรรม พอผมมาอยู่ที่นี่ ปีแรกผมประชุมผู้ปกครอง ขอความเห็นเพื่อจัดการสอนด้านคอมพิวเตอร์ ซึ่งผู้ปกครอง 100% บอก ผอ.เรียกเก็บได้เลย จัดจ้างครู จัดซื้อคอมพิวเตอร์ ปีแรกได้เงินมาผมใช้วิธีซื้อ ผมคำนวณดูแล้วคุ้มกว่า จ่าย 50%งวดแรก สำหรับเทอมหนึ่ง เทอมสองจ่ายอีก 50 % 1 ปีได้ 25 เครื่องแล้ว 1 ปีได้ 1 ห้อง เก็บคนละ 300 บาทต่อเทอม เราออกไปเสิร์ฟรับเงินให้เลย แต่โรงเรียนอื่นใช้วิธีเช่า เก็บนักเรียนครบ 3 ปีให้เครื่องกับโรงเรียน จ้างบริษัท ทำไม่ถูก อย่างผมออกไปเสิร์ฟให้ จัดซื้อจัดจ้างผ่านระบบ”

“ผู้ปกครองให้การสนับสนุน ผู้ปกครองมีความพร้อมแต่เดิมมี 4-5 เครื่อง ของเราต้องการเรียน 1 ปีเท่ากับ 2 ปี สอนสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง จ้างครูมา จบ computer science มาปีที่สอง ห้องคอมพิวเตอร์อีก 1 ห้อง”

“ความร่วมมือของผู้ปกครอง เป็นปัจจัยหนึ่ง ผู้บริหารต้องกล้า เป็นปัจจัยที่สอง มีภาวะผู้นำกล้าที่จะตัดสินใจ โรงเรียนอื่นที่อยู่ละแวกนี้ไม่กล้าจะทำ จะให้บริษัทเอกชนทำที่ จะแบ่ง%มาให้ ผู้เราทำอย่างนี้ เงินก็จะหมุนในโรงเรียน ผมบอกผู้ปกครองสอน 1 ชม.มันน้อยไปอยู่ในนั้น 1 วิชา อีกวิชาซ่อมเสริม ชั่วโมงสุดท้ายของแต่ละวัน จัดเป็นชั่วโมงซ่อมเสริม”

- ทรัพยากรองค์การ

ทางด้านงบประมาณ ที่ได้รับจากอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวนั้นไม่เพียงพอในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ต้องพึ่งตนเองระดมจากทรัพยากร เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวจะเพียงพอก็ต่อเมื่อโรงเรียนมีขนาดใหญ่เพียงพอ ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เป็นเงินจำนวนไม่มาก 1100 บาท มัธยมจะมาก เพียงพอหรือไม่ขึ้นกับขนาดโรงเรียน ถ้าเด็กเยอะก็ OK 1100 รวมสาธารณูปโภค ห้องหนึ่งมี 10 คน อีกห้องหนึ่งมี 30 คน ผมก็เปิดไฟแค่นี้ ค่าไฟก็เท่ากัน ก็ต้องหาเงินเพิ่ม ไม่งั้นอยู่ไม่ได้ ถ้าโรงเรียนใหญ่ OK 4-500 เลี้ยงตัวเองอยู่ได้ ถ้าถามหาคุณภาพก็ต้องถามหาเงิน โรงเรียนใหญ่พิเศษไม่เดือดร้อนหรอก”

“ด้านฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ มีความเหมาะสมเนื่องจากการเก็บเงินค่าบำรุงการศึกษา แต่ในส่วนอาคารสถานที่มีความพร้อม แต่อยู่ในสภาพเก่า”

- โครงสร้างองค์การ

ไม่มีการตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้าน ICT

5) ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองเป็นหลัก นอกจากการเก็บเงินค่าบำรุงการศึกษาแล้ว ยังใช้วิธีการจัดกิจกรรมประจำปีเพื่อหารายได้ ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“โรงเรียนในสมุทรปราการ ผู้บริหารต้องมีทักษะในการหางบประมาณเพิ่มเติม เพราะบริบทมันเอื้อ อย่างโรงเรียนผมก็ได้ปีละแสนกว่าบาท โดยการจัดกิจกรรมของโรงเรียน 1 ปีจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม ออกร้านอาหาร รายได้ทั้งหมดเข้าโรงเรียน รายได้จากผู้ปกครองลงทุน เช่นขายข้าวแกงผู้ปกครองลงทุนพัน ขายได้ 3 พัน เข้าโรงเรียนหมด ครูกับผู้ปกครองก็สัมพันธ์กัน

6) ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

บุคลากรทุกคนในโรงเรียนเห็นถึงประโยชน์ของ ICT มีทัศนคติที่ดีเห็นว่าเป็นสิ่งที่อำนวยความสะดวก เป็นมีส่วนร่วมในการดำเนินนโยบาย ผู้บริหารใช้วิธีการกระตุ้นให้เห็นประโยชน์โดยผ่านการอบรม ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“โรงเรียนเรามีการจัด เช่น การบวกเลข การคิดคะแนน เราก็กระตุ้นให้ลอง excel ให้ งานคุณจะง่ายกว่าเยอะเลย ผิดเมื่อคุณ key ตัวเลขผิด กระตุ้นให้เห็นประโยชน์ และสามารถอำนวยความสะดวก ความพร้อมเรื่องเครื่องมือมีอยู่แล้ว ต้องพัฒนาบุคลากร “

“บุคลากรโดยเฉลี่ยมีอายุสูง แต่ผมอบรมเอง มีความรู้ใหม่ ที่เคยไม่คิดว่าจะทำได้ เปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น”

กรณีศึกษาที่ 3

1) ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

ได้สัมภาษณ์ถึงความเข้าใจในส่วนแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2547-2549 ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ตอบว่า

“ได้ส่วนของแผนแม่บท ไม่ทราบ ไม่ได้ดูในรายละเอียด นโยบาย ICT ในโรงเรียนจะเน้นในด้านการสอน ผู้ที่เกี่ยวข้องจะมี สพท. ในการเรียนการสอน จะมี Nectec มาช่วย จะมี สสวท.มาช่วยในการอบรม เนื่องจากที่นี่เป็นศูนย์จัดอบรมในบริเวณใกล้ โดยครูที่นี่มีท่านหนึ่งเป็นครูแกนนำของ สสวท. จะเป็นผู้อบรม ในส่วนนโยบายของ สพฐ สพท. ไม่ได้เน้นชัดอะไรเท่าไร ไม่มีงานที่ผ่านมาให้โรงเรียน ส่วนมากเราจะไป contract โดยตรง”

2) ด้านทรัพยากรของนโยบาย

ในส่วนงบประมาณ นอกจากเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวจากส่วนกลาง แล้วทางโรงเรียนไม่เคยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากนโยบาย ICT แต่จะได้จากโครงการพิเศษที่ติดต่อมา เนื่องจากเห็นว่าที่นี่เป็นโรงเรียนแม่ข่ายทางภาคตะวันออก

เมื่อสอบถามถึงการสนับสนุนอื่นๆ ได้รับคำตอบว่า

“มีอยู่บ้าง มีเป็นโครงการพิเศษ จำนวนเงินขึ้นอยู่กับโครงการ เพื่อให้ช่วยกระจายไปยังลูกข่ายต่อไป เช่นที่ สคบศ. เคยให้เป็นโครงการนำร่องระบบจัดการฐานข้อมูลครูและบุคลากรทางการศึกษา”

การสนับสนุนอื่นๆ ที่กำหนดไว้ในแผนงาน ก็เป็นเรื่องการอบรม

3) ด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม

กลไกของการติดต่อสื่อสาร ให้ทราบถึงนโยบาย ICT เพื่อการศึกษานั้น ได้รับคำตอบว่า

“สพท.ไม่ค่อยมีบทบาท ศึกษานิเทศก์ไม่ค่อยมาบ่อย ไม่ค่อย work เท่าไร”

“มาตรการกระตุ้นส่งเสริม ในเขตพื้นที่ที่มีการจัดแข่งขันค่อนข้างน้อย แต่โรงเรียนได้รับรางวัล เนื่องจากมีอาจารย์อยู่ 2 ท่านที่เก่งทางด้าน ICT โดยสนับสนุนให้นักเรียนไปแข่งขัน robot มีห้องที่ใช้พัฒนาด้านนี้”

4) ด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

- บุคลากรในหน่วยงาน

ได้รับคำตอบว่า

“บุคลากรที่รับผิดชอบโดยตรงทางด้าน ICT มีอยู่ 5 คน ไม่มีผู้ใดจบ ICT โดยตรง แม้กระทั่งครูอัตราจ้าง เนื่องจากค่อนข้างหายาก ผู้ที่จบโดยตรงจะไม่ค่อยมีใครมาทำงาน จะทำงานที่อื่นที่รายได้สูงกว่า เคยประกาศจ้าง แต่ไม่มีผู้ใดมาสมัคร เคยขออัตราแล้ว แต่ไม่ได้ อาจจะด้านนี้มีค่อนข้างน้อย”.

- ภาวะผู้นำ

ผู้บริหารได้นำภาวะผู้นำมาใช้ เช่น การมีวิสัยทัศน์ทางด้านนี้ การจัดการงบประมาณมาสนับสนุน การประสานงานกับหน่วยงานและชุมชน การบริหารแบบมีส่วนร่วม การสนับสนุนครูผู้สอน การทำให้เป็นตัวอย่าง

“ที่นี่ผู้บริหารอยู่กันนาน ปกติจะอยู่กัน 4 ปี แต่ผมอยู่มาปีที่ 5 แล้ว ทำให้นโยบายต่อเนื่อง รู้จักชุมชนและข้อมูลต่างๆ ดี ที่นี่โรงเรียนมีศักยภาพ มีชื่อเสียง การระดมทรัพยากรต่างๆ จึงไม่เป็นปัญหา แต่เราต้องคิดว่าจะต้องทำอย่างไรให้โรงเรียนประสบความสำเร็จได้มากกว่านี้ วิสัยทัศน์ของเราตั้งไว้ว่าจะเป็นโรงเรียนแบบอย่างของการดำเนินงานประกันคุณภาพ

การศึกษา ก็ครอบคลุมทุกอย่างโดยเฉพาะ ICT เราเน้นมากดูได้จากเครื่อง การอบรมบุคลากร ผมจะคอยสนับสนุน ดึงมวลชนมาร่วม”

- ทรัพยากรองค์การ

ได้รับคำตอบว่า

“งบประมาณเพียงพอ ฮาร์ดแวร์ก็พอ ปีนี้เราตั้งว่าเช่า 300 ชุดดีไปว่าเท่าไร แล้วก็จะเฉลี่ยเก็บเด็กเท่านั้น ซอฟต์แวร์ไม่ค่อยจะซื้อ ใช้ของเถื่อน อาคารสถานที่ไม่เพียงพอ”

เมื่อถามถึงวิธีการได้มาของเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยวิธีเช่าหรือซื้อ ได้รับคำตอบว่า

“ใช้วิธีการเช่า ทำให้ลดปัญหาทางด้าน maintenance เช่าข้อดีคือ 3 ปีได้เครื่องใหม่ ถ้าซื้อจะมีปัญหาเรื่องการซ่อมเครื่อง แต่ถ้าเช่าเมื่อเครื่องมีปัญหา ไม่เกินวันจะได้เครื่องใหม่มา”

- โครงสร้างองค์การ

มีการตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้าน ICT ในแต่ละปีหรือแต่ละช่วง จะตั้งคณะกรรมการ จะมาจากตามกลุ่มสาระ

5) ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

ได้รับการสนับสนุนจากสมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนระยองมิตรอุปถัมภ์ สมาคมผู้ปกครองและครูระยองวิทยาคม และจากข้าราชการ พ่อค้าประชาชน นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนจากส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชน ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“มีจาก อบต. แต่ไม่ค่อยเยอะ ส่วนมากจะให้เครื่องยืม แต่จะไม่ขาด เนื่องจากติดระเบียบ แต่ถ้าเป็นเอกชน จะให้ขาด “

6) ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

บุคลากรมีทัศนคติที่ดี ถึงแม้จะมีครูผู้สูงอายุอยู่บ้างที่ไม่ได้สนใจทาง ICT แต่ก็ให้ความร่วมมือในการทำงาน จะช่วยเหลือและเสียสละ

3. ข้อเสนอจากกรณีศึกษา

จากกรณีศึกษาทั้ง 3 แห่ง นำมาวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปความแตกต่างและสอดคล้อง ได้ดังนี้

1) บริบทของโรงเรียน

กรณีศึกษาที่ 1 ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กและอยู่ในชนบท ถึงแม้ว่าจะอยู่ในจังหวัดนครปฐม การคมนาคมเดินทางสะดวกก็ตาม แต่ชุมชนที่นั่นมีรายได้ค่อนข้างยากจน มีอาชีพเป็นพวกเกษตร ประมงน้ำจืด ผู้ปกครองส่วนหนึ่งก็เป็นพวกแรงงานต่างด้าว แรงงานอีสาน ระดมทรัพยากรจากชุมชนได้ไม่มาก โดยอาศัยจากวัดช่วยเหลือ ตามวิถีชีวิตของชนบท ดังนั้น

รายได้หลักของโรงเรียนจะมาจากเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวเท่านั้น การจัดการศึกษาก็เพื่อตอบสนองต่อท้องถิ่นตามภาคบังคับ ดูแลเด็กยากจน ถ้ามีเศรษฐกิจดีผู้ปกครองก็จะส่งนักเรียนไปเรียนโรงเรียนราษฎร์ในตัวเมือง แต่กรณีศึกษาที่ 2 และ กรณีศึกษาที่ 3 เป็นโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ที่อยู่ในตัวเมืองของจังหวัด เป็นแหล่งอุตสาหกรรม ชุมชน ผู้ปกครองจึงมีรายได้มาช่วยเหลือโรงเรียน บริบทเอื้อต่อการระดมทรัพยากร ดังนั้นนอกจากเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวแล้วยังเรียกเก็บเงินบำรุงการศึกษา ICT จากผู้ปกครอง ซึ่งผู้ปกครองเต็มใจและเห็นถึงประโยชน์ส่งผลอย่างมากต่อการบริหารจัดการทางด้าน ICT ข้อแตกต่างของกรณีศึกษาที่ 2 กับกรณีศึกษาที่ 3 ที่เห็นได้ชัด ได้แก่ 1)ระดับการจัดการศึกษา กรณีศึกษาที่ 2 จัดการศึกษาในระดับประถม แต่กรณีศึกษาที่ 3 จัดการศึกษาในระดับมัธยม 2)จำนวนนักเรียน 3)จำนวนครู ซึ่งเหล่านี้ล้วนมีผลต่อความสำเร็จของนโยบาย ICT

2 ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

กรณีศึกษาทั้ง 3 แห่ง ไม่เคยได้รับทราบหรือรับทราบน้อยเกี่ยวกับแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2547-2549 นโยบาย ICT ของโรงเรียนจะเน้นในด้านการเรียนการสอน หรือรับจากเขตพื้นที่

3) ด้านทรัพยากรของนโยบาย

กรณีศึกษาทั้ง 3 แห่ง ไม่เคยได้รับงบประมาณทางด้าน ICT จากส่วนกลาง งบประมาณที่ได้จะมาจากเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัว ในส่วนการ สนับสนุนอื่นๆ จะเป็นในรูปของการอบรม สื่อการสอน ฯลฯ

4) ด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม

กรณีศึกษาทั้ง 3 แห่ง จะรับทราบนโยบายต่างๆ จาก สพท.เป็นหลักในรูปของแบบสอบถาม แบบรายงาน การจัดอบรม การประชุมประจำเดือน ซึ่งจะเป็นเรื่องทั่วไปไม่เฉพาะด้าน ICT ในส่วนของกิจกรรมส่งเสริม เป็นในรูปของการจัดแข่งขันระหว่างโรงเรียนในเขตพื้นที่ จัดประกวดผลงานนักเรียน-ครู

5) ด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

- บุคลากรในหน่วยงาน

กรณีศึกษาทั้ง 3 แห่ง ไม่มีโรงเรียนใดที่มีบุคลากรทางด้าน ICT จบมาโดยตรง ในส่วนของกรณีศึกษาที่ 1 นั้น จะประสบปัญหาในเรื่องการสอน การบำรุงรักษาอุปกรณ์มาก เนื่องจากไม่มีบุคลากรทางด้านนี้ ไม่มีงบประมาณในการจ้างครูอัตราจ้าง อีกทั้งโรงเรียนยังตั้งอยู่ห่างไกลตัวเมือง การบำรุงรักษาเครื่องต้องจ้างบริษัทในตัวเมืองซ่อม แต่ในกรณีศึกษาอื่น จะใช้วิธีการจ้างครูอัตราจ้างมาดูแล หรือจ้างบริษัทเอกชนมารับผิดชอบ

- ภาวะผู้นำ

กรณีศึกษาทั้ง 3 แห่ง ได้ใช้ภาวะผู้นำในเกือบทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นการมีวิสัยทัศน์ทางด้าน ICT การจัดหางบประมาณมาสนับสนุน การประสานงานกับหน่วยงานและชุมชน การบริหารแบบมีส่วนร่วม การสนับสนุนครูผู้สอน การทำให้เป็นตัวอย่าง

- ทรัพยากรองค์การ

กรณีศึกษาที่ 1 ทรัพยากรองค์การจะไม่เพียงพอในการดำเนินนโยบาย ทั้งงบประมาณ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ อีกทั้งระบบเครือข่ายการสื่อสารก็ไม่สะดวก เนื่องจากคู่สาย Hi-speed Internet ยังไปไม่ถึงชุมชน ต้องติดต่ออินเทอร์เน็ตผ่านสัญญาณดาวเทียม ซึ่งมีการขัดข้องบ่อย แต่กรณีศึกษาอื่นในสวนนี้จะไม่มีปัญหา แต่จะมีปัญหาในเรื่องของอาคารสถานที่ไม่เพียงพอ และไม่สามารถขยายต่อได้อีก ในส่วนโครงสร้างองค์การ เฉพาะกรณีศึกษาที่ 3 ที่จะมีการตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้าน ICT อาจเนื่องจากจำนวนบุคลากรและปริมาณงานทางด้าน ICT มีมากจนกระทั่งต้องตั้งคณะกรรมการฯ ขึ้นมารองรับ

6) ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

ในด้านนี้มีส่วนจำเป็นอย่างมากต่อการดำเนินนโยบาย ICT ทั้ง 3 กรณีศึกษา เนื่องจากสามารถระดมทรัพยากรมาได้ แต่รูปแบบในการระดมจะต่างกัน โดยกรณีศึกษาที่ 1 จะให้วิธีการจัดทอดผ้าป่า ขอรับบริจาค แต่กรณีศึกษาอื่น จะเป็นการเก็บเงินบำรุงการศึกษาเพิ่มเติมหรือจัดกิจกรรมประจำปี เพื่อให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการออกร้านอาหารรายได้เข้าโรงเรียน ในส่วนการช่วยเหลือจำเป็นอย่างมากต่อโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งมีรายได้ไม่เพียงพอในการบริหารจัดการ แต่สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่ ความช่วยเหลือในส่วนนี้จะไม่จำเป็น

6) ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

บุคลากรมีทัศนคติที่ดี ถึงแม้จะมีครูผู้สูงอายุอยู่บ้างที่ไม่ได้สนใจทาง ICT อาจเนื่องจากปัญหาสุขภาพและยึดติดกับรูปแบบการสอนเดิม แต่ก็ให้ความร่วมมือในการทำงาน ผู้บริหารใช้วิธีการกระตุ้นให้เห็นประโยชน์โดยผ่านการอบรม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6.2 กรณีศึกษาโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เนื้อหาประกอบด้วย 3 ส่วน คือ บริบทของโรงเรียน ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติทั้ง 6 ด้าน และข้อสรุปจากกรณีศึกษา รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. บริบทของโรงเรียน

กรณีศึกษาที่ 4 เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จัดการศึกษาในระดับก่อนประถมและประถมศึกษา ตั้งอยู่ในอำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ห่างจากตัวอำเภอ 7 กม. การเดินทางสะดวก มีขนาดพื้นที่ 7 ไร่ 54 ตารางวา บุคลากรของโรงเรียนมีจำนวน 7 คน นักเรียนมีจำนวน 75 คน สภาพเศรษฐกิจของชุมชนมีรายได้ค่อนข้างยากจน อาชีพส่วนมากทำนาปีละ 2 ครั้ง รายได้ต่อปี 30,000 บาท งบประมาณที่ได้มาจากเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัว ได้รับรางวัลโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอนามัย โรงเรียนส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ สาเหตุที่เลือกที่นี้เป็นกรณีศึกษา นอกจากเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดในการคัดเลือกกรณีศึกษาแล้ว อีกเหตุผลหนึ่งคือ เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ที่ สพท. จัดสรรงบประมาณสนับสนุนมา 150,000 บาท นอกจากนี้ยังเป็นโรงเรียนที่มีปัญหาครูไม่ครบชั้น

กรณีศึกษาที่ 5 เป็นโรงเรียนขนาดกลาง จัดการศึกษาในระดับก่อนประถมและประถมศึกษา ตั้งอยู่ในอำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ การเดินทางสะดวก ห่างจากตัวอำเภอ 15 กม. มีขนาดพื้นที่ 17 ไร่ 2 งาน 75 ตารางวา บุคลากรของโรงเรียนมีจำนวน 27 คนรวมผู้บริหาร จำนวนนักเรียน 417 คน สภาพเศรษฐกิจของชุมชนมีฐานะค่อนข้างยากจน ผู้ปกครองส่วนใหญ่จะมีอาชีพเกษตรกรรม สภาพสังคมช่วยเหลือดี งบประมาณที่ได้มาจากเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัว สาเหตุที่เลือกที่นี้เป็นกรณีศึกษา นอกจากเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดในการคัดเลือกกรณีศึกษาแล้ว อีกเหตุผลหนึ่งคือเป็นโรงเรียนขนาดกลางในชนบท ไม่มีการเก็บเงินบำรุงการศึกษา ซึ่งต่างจากกรณีศึกษาที่ 2

กรณีศึกษาที่ 6 เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ จัดการศึกษาในระดับก่อนประถมและประถมศึกษา ตั้งอยู่ในอำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ การเดินทางสะดวก เนื่องจากอยู่ในตัวอำเภอ มีขนาดพื้นที่ประมาณ 35 ไร่ 2 งาน 20 ตรว. บุคลากรของโรงเรียนมีจำนวน 81 คน พนักงานราชการ 2 คน จำนวนนักเรียน 1,843 คน สภาพเศรษฐกิจของชุมชนมีฐานะดี ฐานะช่วยเหลือตัวเอง 80% ที่สามารถสนับสนุนได้ นักเรียนประมาณ 900 คนอยู่ในเขตเทศบาล นอกนั้นอยู่อำเภอต่างๆ รอบนอก มีรายได้เฉลี่ย 80,000 บาทต่อปีต่อครอบครัว สภาพสังคมช่วยเหลือดี งบประมาณที่ได้มาจากเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัว สาเหตุที่เลือกที่นี้เป็นกรณีศึกษา นอกจากเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดในการคัดเลือกกรณีศึกษาแล้ว อีกเหตุผลหนึ่งคือเป็นโรงเรียนขนาด

กลาง ในระดับก่อนประถมและประถมศึกษาที่ไม่มีมีการเก็บเงินบำรุงการศึกษา ซึ่งต่างจาก
กรณีศึกษาที่ 3 อีกทั้งเป็นโรงเรียนที่มีโรงเรียนในฝันระดับมัธยมเป็นพี่เลี้ยง เนื่องจากเป็นเครือข่าย
เดียวกัน แยกเนื้อที่ออกมาเป็นโรงเรียนมัธยม

แสดงข้อมูลพื้นฐานของกรณีศึกษาโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามตาราง
ที่ 4.69

ตารางที่ 4.69 ข้อมูลพื้นฐานของกรณีศึกษาโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รายการ	โรงเรียนขนาด		
	เล็ก	กลาง	ใหญ่
ข้อมูลทั่วไป			
1.ตั้งอยู่จังหวัด	กาฬสินธุ์		
2.จัดการศึกษาในระดับ	ก่อนประถมและประถม		
3.สภาพที่ตั้ง	ห่างจากตัวอำเภอ 7 กม.	ห่างจากตัวอำเภอ 15 กม.	ในตัวเมือง
4.ลักษณะชุมชน	กิ่งเมืองกิ่งชนบท	กิ่งเมืองกิ่งชนบท	เมือง
5.สภาพเศรษฐกิจ	ชุมชนค่อนข้างยากจน	ชุมชนค่อนข้างยากจน	ชุมชนฐานะดี
6.ขนาดพื้นที่	7 ไร่ 54 85 ตรว.	17 ไร่ 2 งาน 75 ตรว.	35 ไร่ 2 งาน 20 ตรว.
7.จำนวนห้องเรียน	12 ห้อง	18 ห้อง	56 ห้อง
8. จำนวนบุคลากร	7 คน	27 คน	81 คน เป็นพนักงาน ราชการ 2 คน
9. จำนวนนักเรียน	75 คน	417 คน	1,843 คน
10. เป็นโรงเรียนในฝัน	ไม่	ไม่	ไม่
11.แหล่งที่มางบประมาณ	เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อ หัว	เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อ หัว	เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อ หัว
ข้อมูลทางด้าน ICT			
12.บุคลากรรับผิดชอบ ICT	1 คน ไม่ได้จบทาง ICT	2 คน ไม่ได้จบทางด้าน ICT	3 คน จบทางด้าน ICT 2 คน เป็นพนักงานราชการ
13. เครื่องคอมพิวเตอร์			
- เพื่อการบริหารจัดการ	1 เครื่อง	3 เครื่อง	15 เครื่อง
- เพื่อการเรียนการสอน	5 เครื่อง	10 เครื่อง	50 เครื่อง
- เพื่อเป็นแหล่งรู้	1 เครื่อง	- เครื่อง	2 เครื่อง

ตารางที่ 4.69 (ต่อ)

รายการ	โรงเรียนขนาด		
	เล็ก	กลาง	ใหญ่
14. ซอฟต์แวร์ - ในการบริหารงาน - กิจกรรมการเรียนรู้ - LMS - eLearning	SMIS ได้รับแจก CD จาก ส่วนกลางและซื้อ สำเร็จรูป ไม่มี ไม่มี	SMIS ได้รับแจก CD จาก ส่วนกลางและซื้อ สำเร็จรูป ไม่มี ไม่มี	SMIS ได้รับแจก CD จาก ส่วนกลางและซื้อ สำเร็จรูป ไม่มี ไม่มี
15. ระบบเครือข่าย - ภายใน เช่น ระบบ LAN - เครือข่ายอินเทอร์เน็ต	1 วง เข้าถึงได้ โดยผ่าน ดาวเทียม	1 วง เข้าถึงได้ โดยผ่าน ดาวเทียม	2 วง เข้าถึงได้ โดยผ่าน Hi-speed Internet ใน โรงเรียนต่อ wireless lan
16. โครงสร้างพื้นฐานด้าน การสื่อสาร	ใช้โทรศัพท์พื้นฐาน และ ดาวเทียมไกลกังวล ไม่มี Leased line	ใช้โทรศัพท์พื้นฐาน และ ดาวเทียมไกลกังวล ไม่มี Leased line	ใช้โทรศัพท์พื้นฐาน และ ดาวเทียมไกลกังวล ไม่มี Leased line
17. ห้องปฏิบัติการ ICT	1 ห้อง	1 ห้อง	2 ห้อง
18. ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
19. ศูนย์สื่ออิเล็กทรอนิกส์	ไม่มี	ไม่มี	อยู่ระหว่างดำเนินการ
20. Website โรงเรียน	ไม่มี	ไม่มี	มี

2. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ

กรณีศึกษาที่ 4

1) ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

ได้สัมภาษณ์ถึงความเข้าใจในส่วนแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2547-2549 ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ตอบว่าไม่เคยได้รับทราบแผนแม่บทฯ ในความหมายของนโยบาย ICT เพื่อการศึกษาคิดว่าเป็นนโยบายที่จะใช้สื่อนวัตกรรมที่เราจะไปพัฒนาการศึกษา โดย สพท.เป็นผู้รับผิดชอบ สำหรับนโยบาย ICT ในโรงเรียนก็เพื่อมุ่งส่งเสริมความรู้พื้นฐานให้เด็กสามารถเปิดเครื่อง สืบค้นได้ เพื่อต่อยอดใน

การศึกษาชั้นสูง แต่เนื่องจากเครื่องคอมพิวเตอร์มีน้อย ป.1-ป.2 ยังไม่ได้จับคอมพิวเตอร์ เราสอน ป. 3-5 ถึงได้จับ computer สอน 2 ชั่วโมงต่ออาทิตย์

2) ด้านทรัพยากรของนโยบาย

ในส่วนงบประมาณ นอกจากเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวจากส่วนกลาง แล้ว ทางโรงเรียนได้รับการสนับสนุนจาก สพท. 150,000 บาท เพื่อมาจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ 5 เครื่อง เครื่องแม่ข่ายอีก 1 เครื่อง ซึ่งพิจารณาจากเกณฑ์ความขาดแคลน ความจำเป็น และการมีบุคลากรรองรับ

“ของผมเป็นโรงเรียนดีเด่น ที่เค้าสนับสนุนว่าโรงเรียนเราครูน้อย แต่เราพยายามพัฒนาการเรียนการสอน เลยอดมิติให้เรา”

เมื่อสอบถามถึงการสนับสนุนอื่นๆ ได้รับคำตอบว่า จะเป็นในเรื่องของการจัดอบรม โครงการรถ bus mobile และการให้ใช้เครือข่ายสื่อสารอินเทอร์เน็ตโดยผ่านดาวเทียม แต่มีปัญหาการขัดข้องบ่อย ซึ่งใช้เวลานานในการแก้ไข การ ดึงคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“Internet ขัดข้อง บางครั้งเปิดไม่ได้ เราก็ทำหนังสือไปที่เขต แก่นาน เข้ากับ TOT ทางราชการจ่ายให้”

“มีการจัดอบรมอยู่ ตอนนี้ internet ใช้ไม่ได้ เวลาเข้า e-office ก็ยังไม่ได้ ทำให้รายงานไม่ได้ รอการซ่อมแซมอยู่ เด็ก ป.5-6 ใช้ internet ได้แล้ว ที่นี้ใช้ดาวเทียม เสียหายบ่อย ความเร็วพอใช้ได้ เพียงแต่ระบบไม่ดีเท่าไร”

“โครงการรถ bus mobile แต่มันเป็นรถเก่า ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำมัน ค่าอะไหล่มันแพง โครงการนี้ก็ตัดไป โครงการสวยหรู แต่พอใช้ไม่คุ้ม ผู้จัดคือ สพท.”

ในส่วนการสนับสนุนบุคลากร เป็นสิ่งที่ทางโรงเรียนต้องการ เนื่องจากปัญหาโรงเรียนเล็กครูเกินเกณฑ์ แต่ไม่ครบชั้น ต้องรวมห้อง ทำให้ครูมีภาระการสอน 25 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

3) ด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม

กลไกของการติดต่อสื่อสารจะเป็นในรูปของหนังสือราชการ แบบรายงานโดยเขตพื้นที่ หรือการจัดประชุมประจำเดือน ในส่วนกิจกรรมส่งเสริมจะเป็นในรูปของการจัดอบรม หรือจัดประกวดแข่งขัน ดึงคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“จะมาอบรมที่ศูนย์วิชาวชิพอยู่ครั้งนึง ก็ส่งบุคลากรไป การประชุมระหว่างเขต ครั้งแรก เน้น การจัดซื้อจัดจ้าง ครั้งที่สอง เรื่องการประสานเมื่อเครื่องขัดข้อง ถ้าเครื่องเสียรายงานผลให้เขต ซ่อมเองไม่ได้เพราะไม่มีงบ ทำให้ใช้เวลานานในการซ่อม”

“ก็ประกวดผลงานแต่ละสาระวิชา แต่ของเรา ความสามารถยังไม่ถึง ของเราไม่มีเอก computer มีแต่สมัครเล่น ที่มีอยู่เป็นครูสอนคณิตศาสตร์ แต่พอมีความรู้ทางด้านนี้บ้าง”

4) ด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

- บุคลากรในหน่วยงาน

ไม่เพียงพอกับการดำเนินงาน บุคลากรที่มีความรู้ทางด้าน ICT ก็ไม่มีวิธีการใช้เลือกครูที่มีพื้นฐานพอที่จะพัฒนาได้ เช่น สอนวิชาคณิตศาสตร์ มามอบหมายหน้าที่ ในส่วนของการจ้างครูอัตราจ้าง ก็ไม่สามารถทำได้ เนื่องจากไม่มีงบประมาณ ดังคำสัมภาษณ์

“ยังไม่พอหรอก ถ้ามีการอบรมผมก็จะส่งบุคลากรไป แล้วนำมาขยายผลในโรงเรียนต่อไป โดยจัดช่วงเวลา บ่าย 3-3.30 น. มาอธิบาย สอน กันเอง ใช้วิธีบังคับให้ครูทุกคนเรียน เนื่องจากครูน้อย เลยต้องฝึกกัน ทำเป็นแผนปฏิบัติการเลย “

“งบจ้างบุคลากร ไม่ได้หรอกครับ แคงบรายหัว ก็ยังใช้ไม่พอ”

- ภาวะผู้นำ

ผู้บริหารได้นำภาวะผู้นำมาใช้ โดยเน้นในเรื่องของการจัดหางบประมาณมาสนับสนุน การประสานงานกับหน่วยงานและชุมชน การสนับสนุนครูผู้สอน การทำให้เป็นตัวอย่าง

- ทรัพยากรองค์การ

ทางด้านงบประมาณ ด้านฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ ยังไม่เพียงพอ ถึงแม้จะได้รับการสนับสนุนเครื่องคอมพิวเตอร์มาบางส่วน

- โครงสร้างองค์การ

ไม่มีการตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้าน ICT

5) ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนโดยการจัดผ้าป่า ในส่วนการช่วยเหลือทางด้านการเมือง ไม่ค่อยได้รับการดูแล ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“บางช่วงทำผ้าป่ามาวัด มีพระองค์หนึ่งวัดปทุมวนาราม เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาส ตอนนี้ย้ายมานืออยู่วัดประชานิยม ก็มาช่วยงบสร้างห้องสมุด สร้างกำแพงโรงเรียน 3 แสน แต่ถ้าจะหางบซื้อคอมพิวเตอร์ ยังไม่กล้ารบกวน แต่จะช่วยงบอาหารกลางวัน ก็เป็นความเมตตาของชุมชน”

“ทาง สส. คงไม่ช่วยใครหรอก เพราะเราเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก เป็นปัจจัยอยู่นะ ถ้าจะช่วยก็จะโยนไปพัฒนาชุมชน”

6) ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

บุคลากรทุกคนในโรงเรียนเห็นถึงประโยชน์ของ ICT มีส่วนร่วมในการดำเนินนโยบาย

ได้สอบถามถึงประเด็นอื่น ในเรื่องของปัจจัยในส่วนของระดับการศึกษา มีผลต่อความสำเร็จของนโยบายอย่างไร ได้รับคำตอบว่า

“เด็กมีความสนใจ แต่การค้นคว้าการที่จะนำไปสู่ความสำเร็จจะสู้เด็กมัธยมไม่ได้ ความรู้ของเด็กที่จะรับรู้ในสิ่งที่จำเป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ วุฒิภาวะยังไม่พร้อมเหมือนผู้ใหญ่ ครูก็ต่าง มัธยมแยกตามความต้องการ เพียงแต่ของเราครูจะอะไรมา ที่จริงพื้นฐานจะเป็นสิ่งที่ปลูกฝังให้เด็กมีความรู้พื้นฐานที่ถูกต้อง นำไปสู่ความรู้ลึกของแต่ละวิชา ผู้ปกครองถ้าเป็นชนบท ความสนใจที่จะให้ลูกได้เรียนเกี่ยวกับงานอาชีพ หรือความก้าวหน้าต่างๆ สภาวะอาชีพมีส่วนที่มีปัญหาอยู่ ถ้าเป็นมัธยม เป็นเด็กที่มีวุฒิภาวะอยู่ และมีเงินทองสง่เสีย แต่ถ้าประถม ฐานะอย่างไร ก็ต้องสอนเขา เอื้อให้เขาได้รู้เรียน “

กรณีศึกษาที่ 5

1) ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

ได้สัมภาษณ์ถึงความเข้าใจในส่วนแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2547-2549 ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ตอบว่า

“ไม่เคยทราบวัตถุประสงค์ของนโยบายเลย”

2) ด้านทรัพยากรของนโยบาย

ในส่วนงบประมาณ นอกจากเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวจากส่วนกลาง แล้วทางโรงเรียนไม่เคยได้รับการสนับสนุนงบประมาณใดเลย

เมื่อสอบถามถึงการสนับสนุนอื่นๆ ได้รับคำตอบว่า

“มี ได้งบประมาณซื้อคอมพิวเตอร์ 1 เครื่อง สมัยสุขวิช ของศิษย์เก่า 2 เครื่อง เครื่องใหม่ 1 เครื่องได้จากเทศบาล ได้ 8 เครื่องจากเครื่องเก่าของบริษัทที่โล่งทิ้ง”

“มีจัดอบรม แต่เบิกงบเราเองเป็นค่ารถ ค่าเบี้ยเลี้ยง เราเลยไม่ได้ไป”

3) ด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม

กลไกของการติดต่อสื่อสาร ให้ทราบถึงนโยบาย ICT เพื่อการศึกษานั้นน้อยมาก ได้รับคำตอบว่า

“มีการประชุมประจำเดือน จากเขตพื้นที่ มีนิเทศติดตามน้อยมาก สำนักงานเขตมีจัดแข่งขันบ้าง”

4) ด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

- บุคลากรในหน่วยงาน

มีบุคลากรที่รับผิดชอบ ICT ของโรงเรียน 2 คน จบคณิตศาสตร์กับจบภาษา ซึ่งไม่เพียงพอ มีความสามารถในการงานคอมพิวเตอร์ในระดับพื้นฐานได้ 60% เช่น โปรแกรม Microsoft Word Microsoft Powerpoint ที่เหลือใช้ไม่ได้เนื่องจากเป็นครูอายุมาก เริ่มแต่ปีหน้าจะทยอยเกษียณ

- ภาวะผู้นำ

ผู้บริหารได้นำภาวะผู้นำมาใช้ เช่น การมีวิสัยทัศน์ทางด้านนี้ การจัดการงบประมาณมาสนับสนุน การประสานงานกับหน่วยงานและชุมชน การบริหารแบบมีส่วนร่วม การสนับสนุนครูผู้สอน การทำให้เป็นตัวอย่าง ฯลฯ ดูได้จากการจัดหาเครื่อง notebook การขอรับบริจาคเครื่องคอมพิวเตอร์เก่าจากภาคเอกชน

- ทรัพยากรองค์การ

ไม่เพียงพอในทุกด้าน ทั้งอาคารสถานที่ที่ไม่พอ

- โครงสร้างองค์การ

ไม่มีการตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้าน ICT

5) ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

จะเป็นการจัดขอจากศิษย์เก่า มีจัดผ้าป่าแต่เน้นกับงานด้านอื่น ไม่ได้เก็บเงินจากเด็ก ไม่มีรายได้ช่วยเหลือ เนื่องจากผู้ปกครองส่วนมากเป็นพวกหากินวันๆ เด็กที่มีเครื่องจะเป็นลูกข้าราชการ ในส่วนของกรรมการโรงเรียนช่วยเหลือดี แต่เป็นในแง่ความคิด การประสานงานเนื่องจากมีรายได้น้อย

6) ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

บุคลากรทุกคนในโรงเรียนเห็นถึงประโยชน์ของ ICT มีทัศนคติที่ดีเห็นว่าเป็นสิ่งที่อำนวยความสะดวก เป็นมีส่วนร่วมในการดำเนินนโยบาย

ในกรณีศึกษาที่ 6 ผู้วิจัยได้เข้าร่วมชมการสอนคอมพิวเตอร์ พบว่า เด็กมีความสุขที่ได้เรียนวิชานี้มาก แต่ปัญหาคือเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอต่อนักเรียน โดยมีเครื่องคอมพิวเตอร์อยู่ 10 เครื่อง นักเรียนมี 30 คน เป็นเครื่องคอมพิวเตอร์รุ่นเก่าอยู่ 8 เครื่อง รุ่นใหม่อยู่ 2 เครื่อง ใน 10 เครื่องนั้นมีใช้ไม่ได้อยู่ 2 เครื่อง ซึ่งผู้วิจัยได้ตรวจสอบดูแล้วเป็นปัญหาเนื่องจากซอฟต์แวร์แก้ไขได้ไม่ยาก เพียงแต่ลงโปรแกรมใหม่เท่านั้น แต่ครูผู้สอนไม่สามารถแก้ไขได้ ได้แจ้งว่าต้องนำไปซ่อมที่บริษัทในตัวเมือง นับเป็นปัญหาหนึ่งสำหรับโรงเรียนในชนบทในเรื่องการบำรุงรักษา

กรณีศึกษาที่ 6

1) ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

ได้สัมภาษณ์ถึงความเข้าใจในส่วนแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2547-2549 ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ตอบว่า

“ไม่เคยเห็นแผนแม่บทฯ ผมว่ายังไม่เผยแพร่มั้ง โรงเรียนแต่ละโรงเรียนยังไม่เห็น ผมก็ยังไม่เห็นขอยืมไปถ่ายเอกสาร ไม่รู้ว่ามีตัวชี้วัดอะไร ในเรื่องมาตรฐานไม่ต้องพูดถึง ยังไม่รู้อะไรเลย ตรงเขตพื้นที่รู้หรือยัง ตรงเขตพื้นที่ มีแต่ SMIS ต้องบังคับป้อนให้ทำ ยังไม่ทราบว่าจะ

นโยบาย ICT การศึกษามีอะไรบ้าง จะมีก็คือโรงเรียนต้นแบบกระจายอำนาจ คือครูต้องเปลี่ยนตัวเองมาใช้ ICT ”

“โรงเรียนไม่รู้นโยบายละครับ มันห่างไกลกันมาก กระทรวงก่อนจะมาถึงเราห่างไกลกันมาก มันไม่รู้ว่าจะพูดอย่างไร มันไกลกันเหลือเกิน คือคนกำหนดนโยบาย เงินไม่ให้เราให้เราคิดเอง แผนยุทธศาสตร์ของโรงเรียน ก็อาศัยแผนของกระทรวง แผนของ สพฐ สอดคล้องกัน เขาพูดให้โรงเรียนทำเมื่อสัปดาห์ที่แล้ว แต่เป็นกลยุทธ์ มันคนละเรื่อง แต่แผน ICT ยังไม่เห็น Mega Project ก็มี แต่ไม่เคยได้ ไม่รู้ว่าจะได้ปีไหน เขาบอกว่าโรงเรียนคุณได้แล้วนะ อย่าพึ่งไปซื้อ ก็ยังไม่ได้ เคยได้สมัยสุขวิช ได้มา 6 เครื่องเท่านั้น”

“การศึกษาภาคบังคับ แต่งงบประมาณน้อยกว่าอุดมศึกษา คิดแล้วก็น้อยใจ ICT ยังไกลอยู่ สำหรับประถมศึกษา ประถมแยกว่ามัธยม หาเอาเอง ประหยัด”

“สำหรับ ICT เพื่อการศึกษา ผมยังไม่รู้ว่ากระทรวงไหนเป็นผู้รับผิดชอบ กระทรวง ICT หรือ กระทรวงศึกษาฯ”

“โรงเรียนยังไม่มีแผนยุทธศาสตร์ ICT มีแต่จะใช้ ICT ทุกกลุ่มสาระการสอน”

2) ด้านทรัพยากรของนโยบาย

ในส่วนงบประมาณ นอกจากเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวจากส่วนกลาง แล้วทางโรงเรียนไม่เคยได้รับการสนับสนุนงบประมาณใดเลย เคยได้รับในสมัยสุขวิช ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“ไม่มี เคยมีในสมัยสุขวิช ให้โรงเรียนหาเองก็ตามมีตามเกิด อย่างโรงเรียนของผมนี้ตีหนึ่ง เป็นโรงเรียนใหญ่มีงบประมาณพอใช้ได้ที่จะสนับสนุน แต่โรงเรียนข้างนอก จะซื้อวัสดุการศึกษาเพื่อให้ใช้ได้ ก็ไม่พออยู่แล้ว นักเรียน 100 คนลงมา มัน ไม่มีอะไรเลย ตลอดปีได้เงินไม่ถึงแสนจะทำอะไรได้ งบประมาณในอุดมศึกษามันช่วยตัวเองได้มากอยู่แล้ว อย่ายุดหนุนไปมาก แต่ขั้นพื้นฐานควรสนับสนุน บังคับให้เรียนแล้วแล้วยังให้งบประมาณน้อย คุณภาพมันก็ลำบาก

เมื่อสอบถามถึงการสนับสนุนอื่นๆ ได้รับคำตอบว่า

“มีแต่แผ่นซีดีพวกกระจายอำนาจ และสื่อการสอน ส่งมาให้ “

“ด้านบุคลากรโรงเรียนตัวเอง แม้แต่เอกบรรณรักษ์ ผมยังหาไม่ได้เลยครับ แต่ที่มาสนับสนุนมีเอกชน เช่น โรงงานเล้งฮั่ว มามอบคอมพิวเตอร์ ว่าจะดูห้องสมุด ติดตามผลว่าที่มอบได้ทำประโยชน์ไหม สร้างห้องสมุดให้เป็นรางวัลโรงเรียนทำห้องสมุดดีเด่น มอบให้ 3-4 เครื่อง สพท สพฐ ที่เอาคอมพิวเตอร์มาแจกโรงเรียนผมก็ยังไม่เห็น แต่ที่เคยมาบอกว่าจะได้ 10 +1 ได้คอมพิวเตอร์ 10 เครื่อง server 1 เครื่อง”

3) ด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม

กลไกของการติดต่อสื่อสาร ให้ทราบถึงนโยบาย ICT เพื่อการศึกษานั้น ได้รับคำตอบว่าไม่ได้รับการติดต่อสื่อสารเท่าที่ควร ในการประชุมมีแต่เรื่องอื่น ไม่มีเรื่อง ICT มาตรการกระตุ้นส่งเสริม ในเขตพื้นที่ที่มีการจัดแข่งขันในส่วนของเด็ก แข่งในเขตพื้นที่ ในครูยังไม่มีการแข่งพวกพิมพ์ พวกวาดรูป paint

4) ด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

- บุคลากรในหน่วยงาน

ไม่เพียงพอ ได้รับคำตอบว่า

“ไม่พอ มันต้องมีอยู่ทุกชั้นปี ป.1 ก็ 1 คน ป.2 ก็ 1 คน ก็จ้างปริญญาตรี แต่วันนี้ก็ไม่มา กำลังลาออก ไปอยู่ธนาคาร พวกนี้เงินเดือนก็ไม่ขึ้น ขวัญและกำลังใจ ข้าราชการมันอบอวน พนักงานรัฐก็ไม่ใช้ราชการ แต่เงินเดือนมันขึ้น ปัญหาบุคลากรเยอะเลย ผมเลยเริ่มพวกเราฝึกฝนตนเอง ไม่เกี่ยวกับวุฒิ ทำเป็น best practice”

- ภาวะผู้นำ

ผู้บริหารได้นำภาวะผู้นำมาใช้ เช่น การมีวิสัยทัศน์ทางด้านนี้ การจัดการงบประมาณมาสนับสนุน การประสานงานกับหน่วยงานและชุมชน การบริหารแบบมีส่วนร่วม การสนับสนุนครูผู้สอน การทำให้เป็นตัวอย่าง ฯลฯ ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ในส่วนนี้ผมเต็มทีเลย ปีหนึ่งอย่างน้อย 3 แสนบาท ผมต้องเอามาใช้ในด้านนี้ ที่นี้โชคดีนักเรียนเยอะ เราเลยทำได้ โรงเรียนอื่นๆ นักเรียนน้อยถ้ารัฐไม่ให้คงทำไม่ได้ ภาคเรียนละล้านเศษ เราเลยทำได้ การจัดผ้าป่า ส่วนผมก็จะระดมทุนเหมือนกัน จากผ้าป่า จากลูกศิษย์ที่ประสบความสำเร็จ ก็จะเขียนจดหมายไปหา ส่วนวัดเราไม่เคยไปขอ แต่ถ้าขอก็คงจะได้ อบต.อยู่นอกเขต เลยไม่ขอ แต่เทศบาลถ้าขอสนับสนุนที่ไม่เป็นวัสดุ ทำานให้ได้เช่นการอบรม แต่ถ้าซื้อ hardware software คงไม่ได้”

“การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับกรรมการสถานศึกษา ในคณะนี้มีคนนึงเปรียบเสมือนเจ้าหน้าที่พัสดุ มาตรวจรับเป็นประจำ

“ในส่วนสนับสนุนครู การไปอบรม ไปราชการ โรงเรียนสนับสนุนเป็นพิเศษ”

“มีการจัดห้องเรียนให้ครูทุกคนได้เวียนมาฝึกฝน เช่น วันจันทร์ช่วงพักเที่ยงเป็นครู ป. 1 ฯลฯ ทำให้ 90% ของครูใช้ ICT ได้ เริ่มทำมา 1 ปีแล้ว พี่เลี้ยงใหญ่เป็นโรงเรียนสมเด็จพระปิยะดาม แต่ก่อนเป็นที่ดินโรงเรียนนี้ 81 ไร่ แบ่งเนื้อที่ให้ 50 ไร่ ขณะนี้เข้าโครงการผู้นำการเปลี่ยนแปลง”

- ทรัพยากรองค์การ

ในด้านงบประมาณ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ เพียงพอ แต่ที่มีปัญหาคือ อาคารเรียน ซึ่งกำลังดำเนินการปรับปรุงอยู่

“ยังห่างไกล สิ่งที่ตั้งใจดูใจเด็กให้มาเรียนคืออาคารเรียน ต้องดีเท่าบ้านเค้า”

- โครงสร้างองค์การ

ไม่มีการตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้าน ICT

5) ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

เนื่องจากอยู่ในชุมชนที่มีรายได้ จึงได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดี ดังคำ

สัมภาษณ์

“สมาคมเรายังไม่เคยได้จากเอกชนพอสมควร เช่น ร้านทีวีทรัพย์ เป็นลูกศิษย์ ก็เอามา สภาพสังคมชุมชนช่วยเหลือดีขอให้บอก เช่น ทุนการศึกษา ในส่วนกองทุนของโรงเรียนมีเงินล้านเศษไว้สนับสนุนนักเรียนยากจน คณะกรรมการสถานศึกษาเข้มแข็ง ช่วยเหลือดี นายกเทศบาลเป็นกรรมการและเป็นศิษย์เก่า สภาพการเมือง พวก อบต.ช่วยเหลือดี ในด้านทุนการศึกษา พานักเรียนไปทัศนศึกษา พวก สส.ยังไม่ได้ไปหา ไม่มีสมาคมศิษย์เก่า แต่เคยจัดงานได้มาล้านบาท”

6) ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

บุคลากรมีทัศนคติที่ดี ถึงแม้จะมีครูผู้สูงอายุอยู่บ้างที่ไม่ได้สนใจทาง ICT แต่ก็ให้ความร่วมมือในการทำงาน ดังคำสัมภาษณ์

“ก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ยกเว้นแก่แล้วละ ไปใกล้คอมพิวเตอร์ไม่ได้ เนื่องจากสายตา ถ้าจะ early ปีนี้ ก็ early คนเป็นประมาณ 80-90 % ที่เหลือก็พวกนี้ละ ผมว่าดีขึ้นๆ ร่วมกันเต็มที่ ให้ความสำคัญ”

ได้สอบถามถึงประเด็นอื่น ในเรื่องของพฤติกรรมการสอนของคุณ สมรรถภาพของนักเรียน และข้อเสนออื่นๆ ได้รับคำตอบว่า

“ครูเปลี่ยนพฤติกรรม อย่างสรุปบทเรียนครูก็ใช้ได้”

“เด็กเดี๋ยวนี้เป็นคอมพิวเตอร์เกือบทั้งหมด มันเก่ง ที่บ้านไม่มีก็ไปร้านเกมส์ เด็กมีพื้นฐานอยู่แล้ว ครูก็ไปแนะนำไปเสริม เดินให้ถูกทาง.

“โรงเรียนยิ่งใหญ่ยิ่งสบาย บุคลากรเยอะ มันสมองเยอะ งบประมาณก็ได้เยอะ โดยเฉพาะประสพการณ์ สังคมแห่งการเรียนรู้ ต้องมีการแข่งขันซึ่งใน โรงเรียนเล็กไม่มี อีก 2-3 ปี คงไม่ประสบความสำเร็จ ในช่วงอายุราชการของผม ไม่ได้เห็นหรือกว่า ศธ.หรือรัฐบาล จะจัดสรรงบประมาณได้เพียงพอ ครบถ้วน”

“แต่เดี๋ยวนี้ผมคิดว่า ความใฝ่ฝันของผู้บริหาร อยากให้ทุกโรงเรียนมี computer โรงละ 10 เครื่อง ให้มันได้ค้น เดี่ยวนี้บางโรงเรียนมีเฉพาะที่ใช้ในการบริหารงานเท่านั้น มันมีผลต่อการจัดการเรียนการสอนมาก ถ้าไม่ดูบ ไม่คลำ ไม่จับ ไม่ต้อง คงไม่ไหว”

สำหรับกรณีศึกษานี้เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีงบประมาณจากเงินอุดหนุน รายหัวเพียงพอในการพัฒนา และอยู่ในระหว่างการพัฒนา ICT ต่างๆ เช่น การจัดการเรียนการสอนแบบ eLearning การนำระบบ LMS มาใช้ในการเรียนการสอน การขยายห้องเพื่อรองรับระบบงาน เพิ่มฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ ฯลฯ โดยมีโรงเรียนระดับมัธยมเครือข่ายเป็นพี่เลี้ยง ซึ่งเป็นโรงเรียนในฝันประจำอำเภอ ผู้วิจัยได้มีโอกาสไปสัมภาษณ์เพิ่มเติมกับผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมแห่งนี้ในบางประเด็น ได้เห็นถึงความแตกต่างกันอย่างมากในเกือบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านอุปกรณ์ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ สื่อการสอน ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน จึงนำไปสู่แนวทางการหาข้อสรุปในส่วนของระดับชั้นการศึกษากับความสำเร็จของการนำนโยบาย ICT ไปปฏิบัติ

3. ข้อสรุปจากกรณีศึกษา

จากกรณีศึกษาทั้ง 3 แห่ง นำมาวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปความแตกต่างและสอดคล้อง ได้ดังนี้

1) บริบทของโรงเรียน

กรณีศึกษาทั้ง 3 แห่ง เป็นโรงเรียนที่อยู่ในจังหวัดกาฬสินธุ์ จัดการศึกษาระดับก่อนประถมและประถมศึกษา รายได้มาจากเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวเท่านั้น กรณีศึกษาที่ 4 และที่ 5 เป็นโรงเรียนในชนบท ที่ชุมชนมีรายได้ไม่มากพอที่จะสนับสนุน ในส่วนกรณีศึกษาที่ 4 ได้รับการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนด้าน ICT จาก สพท. 150,000 บาทเพื่อใช้ในการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ จะเห็นได้ว่าโรงเรียนขนาดใหญ่มักจะมีอยู่ในตัวเมือง

2) ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

กรณีศึกษาทั้ง 3 แห่ง ไม่เคยได้รับทราบหรือรับทราบน้อยเกี่ยวกับแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2547-2549 นโยบาย ICT ของโรงเรียนจะเน้นในด้านการเรียนการสอน หรือรับนโยบายจากเขตพื้นที่

3) ด้านทรัพยากรของนโยบาย

กรณีศึกษาทั้ง 3 แห่ง ไม่เคยได้รับงบประมาณทางด้าน ICT จากส่วนกลางงบประมาณที่ได้จะมาจากเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัว ยกเว้นกรณีศึกษาที่ 4 ได้รับจัดสรรจาก สพท. พิจารณาจากเกณฑ์ความขาดแคลน ความจำเป็น และการมีบุคลากรรองรับ ในส่วนการสนับสนุนอื่นๆ จะเป็นในรูปของการอบรม สื่อการสอน ฯลฯ

4) ด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม

กรณีศึกษาทั้ง 3 แห่ง จะรับทราบนโยบายต่างๆ จาก สพท.เป็นหลักในรูปของแบบสอบถาม แบบรายงาน การจัดอบรม การประชุมประจำเดือน ซึ่งจะเป็นเรื่องทั่วไปไม่เฉพาะด้าน ICT ในส่วนของกิจกรรมส่งเสริม เป็นในรูปของการจัดแข่งขันระหว่างโรงเรียนในเขตพื้นที่ จัดประกวดผลงานนักเรียน-ครู

5) ด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

- บุคลากรในหน่วยงาน

กรณีศึกษาทั้ง 3 แห่ง ไม่มีโรงเรียนใดที่มีบุคลากรทางด้าน ICT จบมาโดยตรง ในกรณีศึกษาที่ 6 จะจ้างครูอัตราจ้าง แต่ก็มีปัญหาในเรื่องขวัญ กำลังใจ

- ภาวะผู้นำ

กรณีศึกษาทั้ง 3 แห่ง ได้ใช้ภาวะผู้นำในเกือบทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นการมีวิสัยทัศน์ทางด้าน ICT การจัดหางบประมาณมาสนับสนุน การประสานงานกับหน่วยงานและชุมชน การบริหารแบบมีส่วนร่วม การสนับสนุนครูผู้สอน การทำให้เป็นตัวอย่าง

- ทรัพยากรองค์การ

กรณีศึกษาที่ 4 และที่ 5 ทรัพยากรองค์การจะไม่เพียงพอในการดำเนินนโยบาย ทั้งงบประมาณ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ อีกทั้งระบบเครือข่ายการสื่อสารก็ไม่สะดวก เนื่องจากคู่สาย Hi-speed Internet ยังไปไม่ถึงชุมชน ต้องติดต่ออินเทอร์เน็ตผ่านสัญญาณดาวเทียม ซึ่งมีการขัดข้องบ่อย เฉพาะในกรณีศึกษาที่ 5 จะมีปัญหาในเรื่องการบำรุงรักษาเครื่อง เนื่องจากเป็นเครื่องเก่าที่ได้รับบริจาคจากบริษัทเอกชน จะเสียบ่อย เมื่อเสียก็ต้องหางบประมาณไปซ่อม ส่งไปตัวอำเภอ ไม่มีบุคลากรที่มีความรู้พื้นฐานที่จะแก้ไขปัญหาเครื่องเสียเบื้องต้นได้ เช่น จากไวรัส จากโปรแกรมผิดพลาด ฯลฯ ในกรณีศึกษาที่ 6 ส่วนอื่นไม่มีปัญหาความไม่เพียงพอ ยกเว้นในเรื่องของอาคารสถานที่ไม่เพียงพอ ไม่สามารถขยายต่อได้อีก ในส่วนโครงสร้างองค์การไม่มีกรณีศึกษาใดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้าน ICT

6) ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

ในด้านนี้มีส่วนจำเป็นอย่างมากต่อการดำเนินนโยบาย ICT ทั้ง 3 กรณีศึกษา เนื่องจากสามารถระดมทรัพยากรมาได้ แต่เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจของชุมชนมีบทบาทต่อรายได้ที่จะเข้ามา โรงเรียนในชนบทจึงได้ไม่มาก

6) ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

บุคลากรมีทัศนคติที่ดี ถึงแม้จะมีครูผู้สูงอายุอยู่บ้างที่ไม่ได้สนใจทาง ICT อาจเนื่องจากปัญหาสุขภาพและยึดติดกับรูปแบบการสอนเดิม แต่ก็ให้ความร่วมมือในการทำงาน ผู้บริหารใช้วิธีการกระตุ้นให้เห็นประโยชน์โดยผ่านการอบรม

6.3 กรณีศึกษาโรงเรียนในภาคเหนือ

เนื้อหาประกอบด้วย 3 ส่วน คือ บริบทของโรงเรียน ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความล้มเหลวของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติทั้ง 6 ด้าน และข้อสรุปจากกรณีศึกษา รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. บริบทของโรงเรียน

กรณีศึกษาที่ 7 เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น ตั้งอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดน่าน ห่างจากตัวเมือง 10 กม. การเดินทางสะดวก มีขนาดพื้นที่ 19 ไร่ 3 งาน 90 ตารางวา บุคลากรของโรงเรียนมีจำนวน 18 คน เป็นพนักงาน 1 คน ช่วยราชการ 2 คน ไปช่วยโรงเรียนอื่น สาเหตุที่ให้ช่วยราชการเพราะว่าครูล้น มีครูเยอะเกินความต้องการ นักเรียนมีจำนวน 179 คน สภาพเศรษฐกิจของชุมชนมีรายได้ค่อนข้างยากจน สภาพการเมือง: อบต. และ อบจ. ให้เครื่องคอมพิวเตอร์ปีละ 1 เครื่อง และให้การสนับสนุนเนื่องจากที่นี่เป็นศูนย์ภาษาอังกฤษของจังหวัด โรงเรียนตั้งขึ้นมาเพื่อดูแลท้องถิ่น แบ่งปันภาระให้ผู้ปกครองให้ลูกได้เรียนใกล้บ้าน สกัดและเก็บตักนักเรียน งบประมาณที่ได้มาจากเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวและเงินสนับสนุนโรงเรียนในฝัน สาเหตุที่เลือกที่นี่เป็นกรณีศึกษา นอกจากเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดในการคัดเลือกกรณีศึกษาแล้ว อีกเหตุผลหนึ่งคือ เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ที่ได้คัดเลือกเป็นโรงเรียนในฝัน และจัดการศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษา อีกทั้งผู้บริหารดำรงตำแหน่งในโรงเรียนเป็นเวลานานถึง 21 ปี

กรณีศึกษาที่ 8 เป็นโรงเรียนขนาดกลาง จัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น ตั้งอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดน่าน การเดินทางสะดวก ห่างจากตัวอำเภอ 20 กม. อยู่ระหว่างหุบเขา พื้นราบชายเขา เป็นชุมชนเผ่าม้งทั้งหมด มีประชากร 1,827 คน มี 244 ครัวเรือน มีขนาดพื้นที่ 15 ไร่ 3 งาน 4 ตารางวา บุคลากรของโรงเรียนมีจำนวน 36 คนรวมผู้บริหาร ช่วยราชการ 1 คน จำนวนนักเรียน 574 คน สภาพเศรษฐกิจของชุมชนมีฐานะยากจน เฉลี่ยรายได้ครอบครัว 6,000 บาทต่อปี อาชีพส่วนมากทำไร่ ข้าวโพด ข้าว ชিং มีส่วนน้อยที่ทำลี้ยงจี่ สภาพสังคมช่วยเหลือดี หมู่บ้านขณะนี้ยังไม่มีวัด มีแต่โบสถ์คริสต์ เชื้อทางภูตผี ทางโรงเรียนจึงต้องจัดเข้าโครงการฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมโลก สภาพการเมืองตื่นตัว สนใจดี ดูจากการใช้สิทธิ์เลือกตั้ง และประธานโรงเรียนได้เป็นประธานสภาของ อบต. พวก สจ. ก็มาตลอดคอยสนับสนุน เพราะที่นี่เป็นฐานเสียง งบประมาณที่ได้มาจากเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัว ผลงานที่ได้รับรางวัลทางด้านธรรมะทางก้าวหน้าของครูและนักเรียน เนื่องจากตั้งอยู่ระหว่างหุบเขา ทำให้การสื่อสารเป็นไปลำบาก ทั้งทางจดหมายและทางโทรศัพท์มือถือ โดยผู้วิจัยได้ติดตามแบบสอบถามที่ส่งมาว่าได้รับหรือยัง ได้รับคำตอบว่าถ้าเป็นจดหมายจะต้องใช้เวลา 2 สัปดาห์ขึ้น

ไป สาเหตุที่เลือกที่นี้เป็นกรณีศึกษา นอกจากเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดในการคัดเลือกกรณีศึกษาแล้ว อีกเหตุผลหนึ่งคือเป็นโรงเรียนขนาดกลางในชนบท ไม่มีการเก็บเงินบำรุงการศึกษา จัดการศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

กรณีศึกษาที่ 9 เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ จัดการศึกษาในระดับก่อนประถมและประถมศึกษา ตั้งอยู่ในอำเภอน่าน จังหวัดน่าน การเดินทางสะดวก เนื่องจากอยู่ในตัวอำเภอ มีขนาดพื้นที่ประมาณ 5 ไร่ 2 งาน 45 ตรว. บุคลากรของโรงเรียนมีจำนวน 65 คน จำนวนนักเรียน 1,529 คน สภาพเศรษฐกิจของชุมชนมีฐานะดี ผู้ปกครองส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับอนุปริญญาขึ้นไป ประกอบอาชีพข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างประจำของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รับจ้างและค้าขาย ผู้ปกครองฐานะค่อนข้างดี รายได้เฉลี่ยต่อครอบครัว ต่อปี 120,000 บาท สภาพสังคมชุมชนให้ความสนใจ ช่วยเหลือดี นักเรียนมาทั่วจังหวัด สภาพการเมืองท้องถิ่นช่วยเหลือดี เทศบาลช่วยเหลือตามระบบ มีชมรมผู้ปกครอง ศิษย์เก่าช่วยเหลือ เคยได้รับรางวัลโรงเรียนขนาดใหญ่ดีเด่นระดับประเทศ แต่ไม่เคยได้รับในส่วนผลงานด้าน ICT งบประมาณที่ได้มาจากเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัว 1,484,700 บาท เงินนอกงบประมาณ 1,153,000 บาท เงินบริจาค 346,200 บาท ในส่วน ICT มีการจัดเก็บจัดการศึกษาพิเศษปีละ 200 ต่อคน และงบจากชมรมผู้ปกครอง สาเหตุที่เลือกที่นี้เป็นกรณีศึกษา นอกจากเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดในการคัดเลือกกรณีศึกษาแล้ว อีกเหตุผลหนึ่งคือเป็นโรงเรียนขนาดกลาง ในระดับก่อนประถมและประถมศึกษา ที่ผู้บริหารสนใจในการนำ ICT มาใช้ โดยเริ่มมาตั้งแต่ปี 2537 เป็นผู้บุกเบิกในยุคนั้น อีกทั้งผู้บริหารดำรงตำแหน่งในโรงเรียนเป็นเวลานานถึง 14 ปี

แสดงข้อมูลพื้นฐานของกรณีศึกษาโรงเรียนในภาคเหนือตามตารางที่ 4.70

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.70 ข้อมูลพื้นฐานของกรณีศึกษาโรงเรียนในภาคเหนือ

รายการ	โรงเรียนขนาด		
	เล็ก	กลาง	ใหญ่
ข้อมูลทั่วไป			
1.ตั้งอยู่จังหวัด	น่าน		
2.จัดการศึกษาในระดับ	ก่อนประถม ประถม และมัธยมศึกษาตอนต้น		ก่อนประถมและประถม
3.สภาพที่ตั้ง	ห่างจากตัวอำเภอ 10 กม.	ห่างจากตัวอำเภอ 20 กม.	ในตัวเมือง
4.ลักษณะชุมชน	กึ่งเมืองกึ่งชนบท	กึ่งเมืองกึ่งชนบท	เมือง
5.สภาพเศรษฐกิจ	ชุมชนค่อนข้างยากจน	ชุมชนค่อนข้างยากจน	ชุมชนฐานดี
6.ขนาดพื้นที่	19 ไร่ 3 งาน 90 ตรว.	15 ไร่ 3 งาน 4 ตรว.	5 ไร่ 2 งาน 45 ตรว.
7.จำนวนห้องเรียน	22 ห้อง	22 ห้อง	47 ห้อง
8.จำนวนบุคลากร	18 คน เป็นพนักงาน ราชการ 1 คน	36 คน ช่วยราชการ 1 คน	65 คน
9.จำนวนนักเรียน	179 คน	574 คน	1,529คน
10. เป็นโรงเรียนในฝัน	เป็น	ไม่	ไม่
11.แหล่งที่มางบประมาณ	เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัว เงินจัดสรรโรงเรียนใน ฝัน	เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัว	เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัว และการเก็บค่าบำรุง การศึกษา ICT
ข้อมูลทางด้าน ICT			
12.บุคลากรรับผิดชอบ ICT	3 คน จบทางด้าน ICT 1 คน เป็นพนักงานราชการ	2 คนไม่ได้จบทางด้าน ICT	5 คน ไม่ได้จบทางด้าน ICT
13. เครื่องคอมพิวเตอร์			
- เพื่อการบริหารจัดการ	4 เครื่อง	9 เครื่อง	7 เครื่อง
- เพื่อการเรียนการสอน	20 เครื่อง	25 เครื่อง	70 เครื่อง
- เพื่อเป็นแหล่งรู้	15 เครื่อง	- เครื่อง	10 เครื่อง

ตารางที่ 4.70 (ต่อ)

รายการ	โรงเรียนขนาด		
	เล็ก	กลาง	ใหญ่
14. ซอฟต์แวร์ - ในการบริหารงาน - กิจกรรมการเรียนรู้ - LMS - eLearning	SMIS Student44 ได้รับแจก CD จาก ส่วนกลางและซื้อ สำเร็จรูป มีการพัฒนา บ้าง ไม่มี พวก Ebook ให้เด็กมี email ส่งงานกัน	SMIS Student44 ได้มาพร้อมเครื่องเป็น ภาษาอังกฤษ และซื้อ สำเร็จรูป มีการพัฒนา บ้าง ไม่มี ไม่มี	SMIS ได้รับแจก CD จาก ส่วนกลาง และซื้อ สำเร็จรูป มีการพัฒนา บ้าง ไม่มี กำลังจัดทำ
15. ระบบเครือข่าย - ภายใน เช่น ระบบ LAN - เครือข่ายอินเทอร์เน็ต	1 วง เข้าถึงได้ โดยผ่าน ดาวเทียม ใช้สาย lan เดิน รอบโรงเรียน	1 วง เข้าถึงได้ โดยผ่าน ดาวเทียม	2 วง เข้าถึงได้ โดยผ่าน Hi-speed Internet
16. โครงสร้างพื้นฐานด้าน การสื่อสาร	ใช้โทรศัพท์พื้นฐาน และ ดาวเทียมธรรมกาย สำหรับธรรมะทาง ก้าวหน้า มี Samart ดาวเทียม มีไกลกังวล ไม่ มี Leased line	สายโทรศัพท์เข้าไม่ถึง สัญญาณคลื่นมือถือใช้ได้ เฉพาะ DTAC และ ดาวเทียมธรรมกาย สำหรับธรรมะทาง ก้าวหน้า มี Samart ดาวเทียม มีไกลกังวล ไม่ มี Leased line	ใช้โทรศัพท์พื้นฐาน และ ดาวเทียมธรรมกาย สำหรับธรรมะทาง ก้าวหน้า มี Samart ดาวเทียม มีไกลกังวล ไม่ มี Leased line
17. ห้องปฏิบัติการ ICT	1 ห้อง	1 ห้อง	2 ห้อง
18. ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์	ไม่มี	ไม่มี	มีเป็นระบบ Barcode
19. ศูนย์สื่ออิเล็กทรอนิกส์	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
20. Website โรงเรียน	มี	ไม่มี	มี

2. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ

กรณีศึกษาที่ 7

1) ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

ได้สัมภาษณ์ถึงความเข้าใจในส่วนแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2547-2549 ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ตอบว่า

“สำหรับแผนแม่บทของกระทรวงศึกษาฯ ไม่แน่ใจว่าเคยเห็นไหม หรืออาจจะเป็นครู ICT ไปอบรมแล้วเก็บไว้ แต่ที่มีอยู่จะเป็นข้อมูลของโรงเรียนในฝัน ความเข้าใจในตัวนโยบายว่า เด็กทุกคนสามารถใช้คอมพิวเตอร์ได้ ใช้ในการสื่อสารและการเรียนการสอนได้ ในส่วนผู้รับผิดชอบ ถ้าในระดับโรงเรียนก็โรงเรียนรับผิดชอบ ถ้าระดับบรณก็ สพท. ถ้าระดับกระทรวงก็สำนักงานปลัดกระทรวงรับผิดชอบ”

2) ด้านทรัพยากรของนโยบาย

ในส่วนงบประมาณ นอกจากเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวจากส่วนกลาง ยังได้รับการสนับสนุนจากโครงการในฝัน ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“ได้รับแจกจ่ายเครื่องคอมพิวเตอร์ 34 เครื่อง พร้อมซอฟต์แวร์ในปี 2549 และได้รับจัดสรรงบประมาณมาอีกล้านกว่า ในช่วงประเมินเป็นโรงเรียนในฝัน แต่ก่อนที่จะได้รับงบประมาณและเครื่องนั้นต้องจัดหาเองโดยซื้อมา 12 เครื่อง ซึ่งแต่เดิมที่ไม่มีเครื่องก็พาเด็กนักเรียนไปเรียนที่สารพัดช่างของจังหวัด”

เมื่อสอบถามถึงการสนับสนุนอื่นๆ ได้รับคำตอบว่า จะเป็นในเรื่องของการจัดอบรม โดยอบรมที่ศูนย์พิษณุโลก

3) ด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม

กลไกของการติดต่อสื่อสารจะเป็นในรูปของหนังสือราชการ แบบรายงานโดยเขตพื้นที่ หรือการจัดประชุมประจำเดือน แล้วยังมีทางเว็บไซต์ มีการติดตามโดยนิเทศ ในส่วนกิจกรรมส่งเสริมจะเป็นในรูปของการจัดอบรม หรือจัดประกวดแข่งขัน ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ก็จะมีลงใน website ซึ่งเราต้องอ่านเอง ในการที่เจ้าหน้าที่มาติดตาม จะไม่เห็นแต่เป็นเรื่องการรายงานความก้าวหน้า ซึ่งเป็นในส่วนของโรงเรียนในฝัน ใหม่ๆ ก็บ่อย แต่ถ้าเราผ่านก็ไม่มาก ระดับเขตพื้นที่ ส่วนมากเป็นศึกษานิเทศก์ใหม่ๆ มาบ่อย “

“มีการจัดแข่งขัน เขตจัด ศึกษานิเทศก์จัด ในวันครู จัดแข่งขันทางวิชาการ เราสู้มัธยมไม่ได้ เพราะเราเป็นโรงเรียนเก็บตก”

4) ด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

- บุคลากรในหน่วยงาน

ที่รับผิดชอบทาง ICT มี 3 คน มีผู้จบทางด้าน ICT โดยตรงเป็นพนักงานราชการ ซึ่งเพียงพอ ดังคำสัมภาษณ์

“เพียงพอ บุคลากรคอมพิวเตอร์หายาก บางโรงเรียนยังไม่มีเลย แต่ก่อนจ้างเด็กเทคนิคมาช่วยเป็นครั้งคราว ใช้งบประมาณของเรา พอหมดงบก็เลิกจ้างๆ ครู ICT สามารถแก้ปัญหาพื้นฐานคอมพิวเตอร์ได้ เช่น การเปลี่ยนอุปกรณ์ การแก้ปัญหาไวรัส ฯลฯ”

- ภาวะผู้นำ

ผู้บริหารได้นำภาวะผู้นำมาใช้ โดยเน้นในเรื่องของการจัดหางบประมาณมาสนับสนุน การประสานงานกับหน่วยงานและชุมชน การสนับสนุนครูผู้สอน การทำให้เป็นตัวอย่าง ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“ในเรื่อง ICT ผมเน้นอยู่แล้ว ถ้าไม่มีหูตาก็ไม่สว่างหรอก พอผมได้รับงบมาก็ทำโครงการจัดซ่อมบำรุง 2 หมื่นกว่า มีครั้งนึงฝนตกฟ้าร้องเบรียงเดียว 5 เครื่อง การประสานกับชุมชน มีโครงการไปยัง อบต. ซึ่งอบต. ก็รับโครงการของเรา อบต.ก็สนับสนุนให้เครื่องมาปัดเครื่อง “

“นโยบายให้ครูทุกคนเป็น ICT สามารถสืบค้นและนำมาสอนเด็กได้ เช่น ให้หาเรื่องกล้วย ก็ไปค้นใน google แล้วนำมาจัดทำรายงานส่ง ครู ICT จะเป็นตัวนำ โดยแต่เดิมครูจะไม่เป็น ICT เลยแต่ขณะนี้สามารถพิมพ์งาน เข้า Internet ได้”

- ทรัพยากรองค์การ

ไม่เพียงพอในการดำเนินงาน ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“ไม่เพียงพอ ต้องบริหารตามงบที่มีอยู่ แล้วบริหารหางบ เช่น จัดผ้าป่า ศิษย์เก่า ปีนี้ก็ได้มาอย่าง 2 อย่าง อย่างสงกรานต์ก็กลับมาเยี่ยมบ้าน ก็ร่วมจัดผ้าป่า ได้มาสองสามหมื่นก็มาช่วย งบประมาณรัฐมีน้อย โรงเรียนมีทั่วประเทศ พอแบ่งมาก็เลยกลายเป็นเบี้ยหัวแตก ในส่วนอาคารสถานที่ เพียงพอ”

- โครงสร้างองค์การ

ไม่มีการตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้าน ICT

5) ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนโดยการจัดผ้าป่า ในส่วนการช่วยเหลือทางด้านการเมืองได้ในระดับท้องถิ่น ผู้ปกครองให้ความช่วยเหลือด้านอื่น ไม่มีรายได้เพียงพอที่จะช่วยเหลือทางการเงิน ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“สจ. ที่เลือกจะช่วยดูแล ในระดับชาติ สส.จะยาก ผู้ปกครองมีส่วนร่วมที่จะสนับสนุน ให้ความร่วมมือแต่ไม่มีเงิน รายได้ต่อปีประมาณ 5-6 พัน”

6) ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

บุคลากรทุกคนในโรงเรียนเห็นถึงประโยชน์ของ ICT มีส่วนร่วมในการดำเนินนโยบาย และทุ่มเทในการทำงาน เนื่องจากความผูกพันและไม่มีภาระทางครอบครัว ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“ครูของเราตั้งแต่เข้าโรงเรียนในฝัน ได้ประชุมให้เข้าใจต้องกัน ต้องสู้ ต้องตระหนัก สร้างวิสัยทัศน์มาด้วยกัน บางครั้งประชุมถึง 2 ทุ่ม ทุกคนร่วมมือกันเต็มที่ ส่วนใหญ่บุคลากรก็อายุ 40-50 ลูกเด้าก็โตแล้ว จึงทุ่มเทได้เต็มที่ มีความผูกพันกับโรงเรียนและชุมชน บางคนสอนทั้งพ่อและลูก”

ได้สอบถามถึงประเด็นอื่น ในเรื่องของพฤติกรรมการสอนของครู สมรรถภาพของนักเรียน และข้อเสนออื่นๆ ได้รับคำตอบว่า

“ครูแต่ก่อนสอนหนังสือลูกเดียว เดี่ยวนี้มีคอมพิวเตอร์มาช่วยสอน ใช้สื่อต่างๆ”

“เด็กดีขึ้น ดูจากแต่ก่อนมีอาสาสมัครอังกฤษมาช่วย เด็กจะตามมากขึ้น”

“ผมถือว่าการที่ได้เข้าสู่โรงเรียนในฝัน ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก แต่มีสิ่งหนึ่งที่น้อยคืองบประมาณ บุคลากรของผมพร้อมขาดแต่งบประมาณ ความยากจนของผู้ปกครองก็ส่งผล

“ในสวนขนาดของโรงเรียนมีผลต่อความสำเร็จ สังกัดจากโรงเรียนสา ซึ่งโรงเรียนในฝันมีความพร้อมมากกว่า คือเด็กโต มีความพร้อมเด็กมีความคิดความอ่านดีกว่า ของเขาเป็นเด็กคัดกรอง เขารับไวกว่าเราส่วนเราเป็นเด็กประถม ระดับมัธยมก็เป็นเด็กเก็บตก ถ้าเรามีบุคลากรในด้าน ICT ที่เก่งๆ มาช่วยและงบประมาณสนับสนุนมากกว่านี้ ผมว่าเด็กไทยในชนบทในเรื่องคอมพิวเตอร์ไม่ใช่เป็นเรื่องยากเลย งบประมาณอาศัยผู้อุปถัมภ์ได้มากกว่าเรา คอมพิวเตอร์บอกผู้ปกครองก็ได้เป็น 10 เครื่อง พวกครูก็พร้อม มีการแบ่งเป็นหมวด เช่น หมวดภาษาไทยมีครูเป็น 10 ส่วนเรามีแค่ 2 คน ประชุมกันช่วยทำกัน ครูก็ต้องแข่งกันเพื่อเพิ่มวิทยฐานะ โรงเรียนขนาดใหญ่ต้องอยู่ในเมือง ทำให้ต้องแข่งขันกัน”

กรณีศึกษาที่ 8

1) ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

ได้สัมภาษณ์ถึงความเข้าใจในส่วนแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2547-2549 ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ตอบว่า

“ไม่เคยเห็นแผนแม่บท เป้าหมายเข้าใจว่าให้เด็กได้เรียนรู้ ได้สัมผัส ได้ประยุกต์ใช้ ใช้สืบค้น แต่ถ้าดูตามแผนแม่บทฯ มันฝันไกลเกินไป คอมพิวเตอร์ที่ได้ก็หาเองหมด อยู่

โรงเรียนแก่ก็หาเอง ไม่เคยได้รับจากส่วนกลางต้องช่วยตัวเอง ไม่เหมือนโรงเรียนมัธยมใหญ่ๆ เพียงแต่ปีนี้โชคดีได้เครื่องมา“

“ปกติศึกษานิเทศ จะเป็นคนกำกับดูแล แต่นี้ศึกษานิเทศก็ไม่ค่อยรู้”

“นโยบาย ICT ของโรงเรียนเพียงแต่ให้เด็กได้เรียนตามหลักสูตรพื้นฐานเท่านั้น

2) ด้านทรัพยากรของนโยบาย

ในส่วนงบประมาณ นอกจากเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวจากส่วนกลาง แล้วทางโรงเรียนไม่เคยได้รับการสนับสนุนงบประมาณใดเลย ดังคำสัมภาษณ์

“ไม่มี นอกจากบางครั้งได้จากบริจาค ได้จากศิษย์เก่า เครื่องสองเครื่องที่ไปทำงานต่างจังหวัด”

เมื่อสอบถามถึงการสนับสนุนอื่นๆ ได้รับคำตอบว่า

“เพิ่งได้มาปีที่แล้ว จากโครงการ mega project สมัย นายกทักษิณฯ แต่ก่อนนำเด็กมัธยมไปใช้ที่ศูนย์สารพัดช่าง ห่างจากที่นี่ 20 กม. แต่เดิมเฉพาะช่วงชั้น 3 ปัจจุบันเรียนเฉพาะ ป. 4 ขึ้นไป”

ในส่วนของเครือข่ายสื่อสาร จะได้รับการสนับสนุนดาวเทียม แต่ก็เหมือนโรงเรียนที่ได้สัมภาษณ์ไป คือมักจะขัดข้อง ดังคำสัมภาษณ์

“สามารถเข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ได้ ไม่เต็มร้อย อย่างวันนี้ก็เปิดไม่ได้ เป็นของส่วนกลาง โดย samart เป็นผู้ดูแล ส่วนมากจะใช้ไม่ได้ วันนี้พยายามติดต่อบริษัทก็ยังติดต่อไม่ได้”

นอกจากนั้นก็เป็นกรอบรม สื่อการสอน โดยเขตพื้นที่เป็นคนจัด ดังคำสัมภาษณ์

“ในระดับเขต ก็จะเป็นเรื่องการอบรม SMIS เช่น วิธีการใช้งาน ในส่วนการใช้งานถ้ามีการ update program ต้องยกเครื่องไปที่เขต เดียวนี้ดีหน่อยยก notebook ไป เราต้องไปหา เพราะบุคลากรของเขตมีน้อย ขาดแคลน”

3) ด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม

กลไกของการติดต่อสื่อสาร ให้ทราบถึงนโยบาย ICT เพื่อการศึกษานั้นน้อยมาก ได้รับคำตอบว่า

“บางครั้งนอกจากว่าปีนี้ได้รับจัดสรรงบประมาณเครื่องจาก สพฐ ก็จะมีการแจ้ง แล้วตั้งกรรมการหาโรงเรียนที่เหมาะสมที่จะได้รับ โดยพิจารณาจากเกณฑ์ เช่น ความขาดแคลน”

“การรับรู้ส่วนมากจะเป็นหนังสือเอกสาร แผนปฏิบัติงานของเขต แจ้งมา และเมื่อดูแผนของเขตมีงบประมาณน้อยมาก เช่น โครงการพัฒนาสื่อ ICT 20000 โครงการพัฒนา

เครือข่ายด้านการสื่อสาร 25000 โครงการจัดหาสื่อ CAI ให้กับเรียนรู้ 8 กลุ่ม โครงการส่งเสริมการเรียนรู้ให้โรงเรียน 231 แห่ง ใช้ ICT ในการจัดการเรียนรู้ โครงการนิเทศติดตามการเรียนรู้ ICT”

การส่งเสริมจะเป็นการจัดส่งเสริม ประกวดสื่อโดยเขตพื้นที่

4) ด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

- บุคลากรในหน่วยงาน

ไม่เพียงพอในด้าน ICT ดังคำสัมภาษณ์

“ส่วนมากสาระเทคโนโลยีฯ ไม่มีใครจบด้าน ICT มี 1 คนจากวิทยากรคอมพิวเตอร์ ไม่มีใครซ่อมได้ ต้องส่งไปร้านให้ซ่อม ดูได้เล็กน้อยพวก virus ไม่มีงบจัดจ้างได้”

- ภาวะผู้นำ

ผู้บริหารได้นำภาวะผู้นำมาใช้ เช่น การมีวิสัยทัศน์ทางด้านนี้ การจัดการงบประมาณมาสนับสนุน การประสานงานกับหน่วยงานและชุมชน การบริหารแบบมีส่วนร่วม การสนับสนุนครูผู้สอน การทำให้เป็นตัวอย่าง ฯลฯ ดูได้จากมีแนวคิดจะหาคอมพิวเตอร์ให้เรียนรู้หลายจุด เช่น ห้องสมุด ให้เด็กได้สัมผัสได้เรียนรู้ แต่เด็กมีเยอะ อาจได้ 1 ต่อสอง เพราะเครื่องมี 25 เครื่อง อีกเรื่องคือการอบรมให้ครู เพราะส่วนมากไม่รู้ มีบางคนอายุมาก 50 กว่าจะไม่ค่อยยอมเรียนรู้ และให้หัวหน้าฝ่ายอย่างน้อย 1 ตัว”

- ทรัพยากรองค์การ

ไม่เพียงพอ ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“การสนับสนุนจากผู้ปกครองไม่ต้องพูดถึง ฮาร์ดแวร์ไม่เพียงพอ น่าจะมีอีกห้อง อาคารสถานที่กำลังสร้างอีกหลังหนึ่งจะได้อีก 8 ห้อง ถ้าพูดตามเกณฑ์ก็ยังไม่พอ ขณะนี้มีห้องคอมพิวเตอร์ 1 ห้อง ซึ่งถ้าจะดีถ้ามีช่วงชั้นละห้อง”

- โครงสร้างองค์การ

ไม่มีการตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้าน ICT

5) ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจที่ยากจน ทำให้การสนับสนุนการศึกษาจากผู้ปกครองเป็นไปได้น้อย เป็นการร่วมมือช่วยเหลือทางด้านอื่นที่ไม่ใช่กำลังทรัพย์ ทำให้โรงเรียนต้องอาศัยภาคอื่น ดังคำสัมภาษณ์

“การจัดทอดผ้าป่าเคยทำอยู่ แต่เพื่อกิจกรรมอื่น เช่น เพื่อสร้างวัด จาก อบจ. ปีก่อนได้ 2 เครื่อง แต่ อบต. ก็สนับสนุนดีแต่ช่วยด้านอื่น เช่น ดุริยางค์ แต่เนื่องจากระเบียบเลยให้ยืมในช่วงแรก เพื่อเลี่ยงระเบียบที่ห้ามให้วัสดุ เพราะปีสองปีก็ให้โรงเรียนทำหนังสือมาเพื่อความสะดวกตัวในการศึกษา ซ่อมแซมแล้วก็ยกให้ ในส่วนผู้ปกครองการสนับสนุนการเรียนไม่ต้องพูดถึง รองเท้าบางคนยังไม่มี เสื้อผ้าก็เก่า สภาพบ้านก็แบบชาวเขา แค่ออนอนได้”

“กรรมการสถานศึกษาก็ดี เป็นผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิ ก็ร่วมกิจกรรมดี แต่เรื่องแรงงานแต่กำลังทรัพย์ไม่มี”

6) ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

บุคลากรทุกคนในโรงเรียนเห็นถึงประโยชน์ของ ICT มีทัศนคติที่ดีเห็นว่าเป็นสิ่งที่อำนวยความสะดวก เป็นมีส่วนร่วมในการดำเนินนโยบาย

ในส่วนข้อเสนอแนะอื่น ผู้สัมภาษณ์ได้แนะนำว่า

“อย่างแรก ทำยังไงจะให้การเรียนการสอนโดยใช้ สื่อ ICT เกิดประโยชน์ได้มากที่สุด คงจะลงที่การสนับสนุนงบประมาณ บุคลากรที่มีความพร้อม ความเชี่ยวชาญมาช่วย ขณะนี้ที่มียังไม่มีความลึกความเก่งในด้านนี้ ทำให้การถ่ายทอดทำได้ไม่เต็มที่ นโยบายดีอยู่แล้ว แต่ทำได้ไม่เต็มที่ เพราะขาดปัจจัยเหล่านี้”

กรณีศึกษาที่ 9

1) ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

ได้สัมภาษณ์ถึงความเข้าใจในส่วนแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2547-2549 ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ตอบว่า

“ถ้าถามถึงหน่วยงานที่รับผิดชอบนโยบายที่มาโรงเรียน น่าจะเป็น สพฐ แต่ถ้าระดับกระทรวงน่าจะเป็นสำนักปลัดกระทรวงฯ ในส่วนของแผนแม่บทฯ ผอ.ก็ไม่เคยเห็น เขตพื้นที่ก็ไม่มี ศึกษานิเทศก์ก็ไม่มี โรงเรียนคิดเอง จัดการเองหมด แต่ก่อนหลักสูตรยังต้องทำเอง สอนเอง ภายหลังกระทรวงฯมาจัดทำหลักสูตรให้ ก็ยังไม่พอ ต้องสอนเพิ่ม เช่น พวกโปรแกรมใหม่ๆ ได้แก่ Flash “

“ผมเข้าใจว่าทำได้ แต่ไม่กล้าบอก เพราะไม่มีงบประมาณ”

“ที่จริงนโยบายดี ต้องการให้ทุกฝ่ายมา support ไม่ใช่ออกแต่นโยบาย อย่างอื่นไม่ support เขียนตามหน้าที่ ไม่กล้าเผยแพร่ เพราะไม่มีอะไรมา support ให้”

2) ด้านทรัพยากรของนโยบาย

ในส่วนงบประมาณ นอกจากเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวจากส่วนกลาง โรงเรียนไม่เคยได้รับงบประมาณส่วนใดเพิ่มเติม ในส่วนของการสนับสนุนอื่นๆ จะเป็นในเรื่องอบรม และได้ internet ที่ความเร็วช้า ส่วน CD การสอนมีเฉพาะบางวิชาจะเป็นของ สสวท. เคยได้รับแจกจ่ายเครื่องคอมพิวเตอร์ 6 เครื่องในปี 2540 จากหลวง พังไปหมดแล้ว นอกนั้นโรงเรียนหาเองหมด ดังคำสัมภาษณ์

“ทรัพยากรนโยบาย มีแต่นโยบาย ทรัพยากรไม่ให้เลย มีแต่มาตรการสวยหรู มีตัวบ่งชี้เยอะแยะ ถามว่าให้อะไรโรงเรียนบ้าง ขอครูเก่งคอมพิวเตอร์ ขอมา 5 ปีแล้ว ไม่ให้ ใน

กฎหมายมีให้กรรมการสถานศึกษากำหนดบุคลากรได้ แต่ที่มาแล้วอะไรก็ไม่รู้ โรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จคือ มีครู computer หรือสนใจทางด้าน computer “

“TOT ADSL เสียตัวเอง 700 บาท ของกระทรวงมีแต่ซ้ำ ไม่ใช่ ปลดออกแล้ว กำลังส่งคืนอยู่”

“ในส่วนบทบาทของ สพท.ก็ไม่เห็นสนใจอะไร นอกจากมีรายการอบรมที่แต่ละปีจะมีโครงการ ที่ให้โรงเรียนสมัคร แล้วจัดหาวิทยากรให้ ซึ่งงบก็แค่ไม่กี่หมื่น”

3) ด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม

กลไกของการติดต่อสื่อสาร ให้ทราบถึงนโยบาย ICT เพื่อการศึกษานั้น ได้รับคำตอบว่า

“ตรงตรงไม่มี จะมากับนโยบายทั่วไป ให้สอดคล้องกันในการนำ ICT มาช่วยผู้บริหารได้รับมาแล้วก็มากระจายให้กับครู โดยการประชุม เช่น นโยบายพัฒนาการเรียนการสอนโดยการใช้สื่อ ICT แต่ทางโรงเรียนต้องคิดเอง จะหาสื่อการสอนจากไหน หาคอมพิวเตอร์ยังไง”

ในส่วนมาตรการควบคุม ประเมิน และกระตุ้นส่งเสริม นั้น ได้รับคำตอบว่า “ไม่มี” ศึกษานิเทศก์ก็ไม่เห็นสนใจทางด้านนี้ การรายงานประชุม โดยเฉพาะเรื่องนี้ไม่มี มีอยู่ในเรื่องทั่วไป”

“มีการจัดแข่งขันปีละครั้ง โดยเขตจัด ในงานมหกรรมประจำปี ผลงานครูมีประกวด สำนักงานเขตจัด”

4) ด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

- บุคลากรในหน่วยงาน

ไม่เพียงพอสำหรับบุคลากรด้าน ICT และได้กล่าวถึงปัญหาของโรงเรียนใหญ่ในตัวเมือง ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่าว่า

“ไม่เพียงพอ ขาดบุคลากรทางด้านนี้ บุคลากรที่รับผิดชอบ ICT ของโรงเรียน: มี 5 คน ไม่มีผู้จบทางด้าน ICT โดยตรง ไม่มีคนมีความรู้ความสามารถ จบใหม่จะไปอยู่ด้านนอก พอส่วนกลางว่างจะมีคนแย่งกันมาลง ซึ่งไม่ตรงกับวุฒิที่ต้องการเราเลือกไม่ได้ อัตราพนักงานรัฐให้เฉพาะโรงเรียนที่ขาด ปัญหาส่วนกลาง เก่าเก่าจะมาที่นี่ อายุเฉลี่ย 50 ขึ้นไป”

“ครูใช้คอมพิวเตอร์ในระดับดี เป็น 80 % ที่เหลือพอใช้ได้ แต่ไม่กล้าใช้ประจำ ส่วนมากที่บ้านก็มีเครื่อง ถ้ามีปัญหาพวกเครื่องช่ายก็จ้าง พวกสอนก็ต้องจ้าง ถ้าไม่พอสามารถก็จัดจ้าง ขณะนี้ก็จ้าง 1 คน จ้างมาสอนคอมพิวเตอร์ จ้างประจำเป็นปีปี ค่าใช้จ่ายเดือนละ 5 พัน จบทางคอมพิวเตอร์ แต่มีเลี้ยงอาหารกลางวัน จ้างมา 2-3 ปี แต่ทำรอเวลา พยายามไปสอบเข้าที่อื่นอยู่”

“ในส่วนบุคลากร ICT แบ่งหน้าที่เป็นสอน 2 คน ห้องสมุด 1 คนคุมเครื่องถ่ายที่เหลือดูภาพรวม แต่ทั้งหมดไม่สามารถซ่อมเครื่อง แก้ปัญหาไวรัส แต่ถ้าเกิดก็ให้ช่างซ่อม โดยบริษัทที่ขายเป็นบริษัทประจำ รู้ว่าถ้าจะซื้อเครื่องใหม่ก็ต้องซื้อกับเขา เลยให้บริการดี”

- ภาวะผู้นำ

ผู้บริหารได้นำภาวะผู้นำมาใช้ เช่น การมีวิสัยทัศน์ทางด้านนี้ การจัดการงบประมาณมาสนับสนุน การประสานงานกับหน่วยงานและชุมชน การบริหารแบบมีส่วนร่วม การสนับสนุนครูผู้สอน การทำให้เป็นตัวอย่าง ฯลฯ ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ผมสอนเด็กมาตั้งแต่ปี 2537 ผมไปแปะเขามา ซื้อมาแล้วก็มาสอนเด็ก ซึ่งในขณะนั้นยังไม่มีโรงเรียนใดมี”

“สนใจในด้านนี้ การจัดการฯ สนับสนุนค่อนข้างลำบาก อาศัยจากเด็กผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา จัดผ้าป่าได้ปีละ 2-3 แสน จะได้จากบผู้ปกครองและเก็บเรียนพิเศษ 200 บาท จัดให้เรียนตั้งแต่ ป.1 ถึง ป.6 จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร แต่ถ้ามีโปรแกรมใหม่ที่เด็กรู้จักจะจัดให้”

“ในเรื่องของซอฟต์แวร์ที่ถูกต้องตามกฎหมายลิขสิทธิ์ได้แก่ซอฟต์แวร์ Microsoft ให้ license 10 เครื่อง ได้รับสนับสนุนจากบริษัท Microsoft ผมทำเรื่องไปประสาน”

“พวกสื่อสาระ มีเยอะแต่ซื้อเอง ครูมีการพัฒนาเพราะเข้าโครงการ Intel ส่งไป 1 คนและขยายผล 25 คน เขียนพวก CAI เรียนพวก Authorware Dreamweaver ฟังเริ่มปีเรียน 48 ชั่วโมง โรงเรียนพยายามกระตุ้นให้ครูใช้สื่อการสอน เช่น การจัดอบรมของ intel ”

“ในส่วน software ครูไม่เคยเห็นตัวอย่าง ที่ทำผลงานด้านสื่อเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ เลยคิดไม่ออก จนมาอบรม intel จึงพอเห็นแนวทาง”

“ปีหน้าก็จะทำ eLearning จะพัฒนาในเรื่องของการสอนผ่านอินเทอร์เน็ตจะขยาย จะมี projector ให้ทุกห้อง แต่ในห้องเรียนจะมีคอมพิวเตอร์บางห้อง และยังไม่ได้ต่อบริษัทอินเทอร์เน็ต ใครอยากใช้ต้องไปห้องสมุด”

จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารมีภาวะในการประสานกับหน่วยงานเอกชน โดยเฉพาะบริษัททางด้าน ICT เช่น บริษัท Microsoft บริษัท Intel ฯลฯ ได้รับการสนับสนุนทั้งทางด้านซอฟต์แวร์และด้านการฝึกอบรม

- ทรัพยากรองค์การ

ในส่วนนี้ยังไม่เพียงพอ โดยเฉพาะอาคารสถานที่

“งบประมาณไม่เพียงพอ ที่มีใช้อย่างประหยัด ไม่สามารถเพิ่มฮาร์ดแวร์เนื่องจากติดปัญหาอาคารสถานที่ ซึ่งกำลังสร้างขยายอยู่ “

- โครงสร้างองค์การ

ไม่มีการตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้าน ICT

5) ด้านเนื้อหาทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

จะได้รายได้จากผู้ปกครองเป็นหลัก ในส่วนอื่น ไม่ค่อยได้รับการสนับสนุน ดัง
คำสัมภาษณ์

“เอกชนไม่มี มีแต่ผู้ปกครอง อบจ.ไม่เคยให้ ที่นี้รวยแล้ว ให้แต่ข้างนอก”

6) ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

บุคลากรมีทัศนคติที่ดี ถึงแม้จะมีครูผู้สูงอายุอยู่บ้างที่ไม่ได้สนใจทาง ICT แต่ก็ให้ความร่วมมือในการทำงาน ซึ่งผู้บริหารได้ให้สัมภาษณ์ว่า ครูอยากจะทำ แต่ขาดความมั่นใจ ทุกคนมีส่วนร่วม เห็นความสำคัญ

ได้สอบถามถึงประเด็นอื่น ในเรื่องของพฤติกรรมการสอนของครู สมรรถภาพ
ของนักเรียน และข้อเสนออื่นๆ ได้รับคำตอบว่า

“เปลี่ยน หลายคนมี notebook เยอะแล้ว ซื้เอง ผมบอกให้เวลาเขียนแผนการ
สอน ให้ใส่แผ่น disk แล้วมาให้ผมตรวจ เวลาสอนก็เตรียมสื่อในแผ่น disk แล้วนำไปเสียบสอน ทำ
เป็น paperless จะได้ไม่ต้องทำหลายครั้ง”

“ให้ความหวังว่า ทางโรงเรียนมีครูที่มี notebook สัก 15 เครื่อง ผมจะติด
wireless ให้เลย จะได้ไม่ต้องเดินสายระโยงรยางค์”

“นักเรียนไม่ต้องห่วง อยากเรียนทุกวัน ชั่วโมงคอมพิวเตอร์ขาดไม่ได้ เด็กก็เก่ง
ทุกวันนี้ ผมบอกครูว่าถ้าเราไม่พัฒนา จะสู้เด็กไม่ได้”

ในส่วนของข้อเสนอแนะอื่นๆ

“ 1. นโยบายนี้เป็นสิ่งที่ดี ทุกคนก็เห็นประโยชน์ น่าจะให้ความสำคัญ โดยเฉพาะนี้
บทเรียนมันยาก NT สอบตก วิธีแก้คือใช้ ICT เข้ามาในห้องเรียน โดยให้เข้ามาเป็นรูปธรรมจริงๆ มี
ทรัพยากรมาให้ อะไรที่ก้าวหน้าก็ควรให้ครูรู้ ไม่รู้ว่าศูนย์นี้อยู่ไหน แผนแม่บทก็ไม่เห็น น่าจะไปอยู่ที่
ตู้ของเซตฯ น่าจะส่งไปถึงผู้ปฏิบัติ

2. สร้างวัฒนธรรมให้เป็นแบบ paperless ให้เอกสารและการรายงานทาง
อินเทอร์เน็ต”

3. ข้อสรุปจากกรณีศึกษา

จากกรณีศึกษาทั้ง 3 แห่ง นำมาวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปความแตกต่างและสอดคล้อง ได้ดังนี้

1) บริบทของโรงเรียน

กรณีศึกษาทั้ง 3 แห่ง เป็นโรงเรียนที่อยู่ในจังหวัดน่าน จัดการศึกษาในระดับก่อนประถม ประถมศึกษา และยกเว้นกรณีศึกษาที่ 9 ที่ไม่ได้จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรณีศึกษาที่ 7 เป็นโรงเรียนในฝันขนาดเล็ก กรณีศึกษาที่ 7 และที่ 8 อยู่ในชนบทที่มีฐานะยากจน แต่ในกรณีศึกษาที่ 9 อยู่ในตัวเมือง จะเห็นได้ว่า กรณีศึกษาที่ 9 กับกรณีศึกษาที่ 6 จะมีความคล้ายคลึงกัน คือเป็นโรงเรียนใหญ่ ระดับชั้นก่อนประถมและประถมศึกษา มีความพร้อมในเรื่องทรัพยากรเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านอาคารสถานที่ เนื่องจากอยู่ในตัวเมือง แต่ในส่วนของการนำ ICT มาใช้ในการเรียนการสอน เช่น ในเรื่อง eLearning ระบบ LMS ฯลฯ ทั้ง 2 กรณีอยู่ในระหว่างดำเนินการ

2 ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

กรณีศึกษาทั้ง 3 แห่ง ไม่เคยได้รับทราบหรือรับทราบน้อยเกี่ยวกับแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2547-2549 นโยบาย ICT ของโรงเรียนจะเน้นในด้านการเรียนการสอน หรือรับจากเขตพื้นที่

3) ด้านทรัพยากรของนโยบาย

กรณีศึกษาที่ 7 ได้รับงบประมาณทางด้าน ICT จากโครงการในฝัน ทั้งตัวเงินและเครื่องคอมพิวเตอร์ กรณีศึกษาที่ 8 ได้รับการสนับสนุนเครื่องจากโครงการ mega project ในส่วนกรณีศึกษาที่ 9 ใช้การเก็บบำรุงการศึกษาทางด้าน ICT

4) ด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม

กรณีศึกษาทั้ง 3 แห่ง จะรับทราบนโยบายต่างๆ จาก สพท.เป็นหลักในรูปแบบของแบบสอบถาม แบบรายงาน การจัดอบรม การประชุมประจำเดือน ซึ่งจะเป็นเรื่องทั่วไปไม่เฉพาะด้าน ICT ในส่วนของกิจกรรมส่งเสริม เป็นในรูปแบบของการจัดแข่งขันระหว่างโรงเรียนในเขตพื้นที่ จัดประกวดผลงานนักเรียน-ครู

5) ด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

- บุคลากรในหน่วยงาน

กรณีศึกษาที่ 8 และที่ 9 ไม่มีโรงเรียนใดที่มีบุคลากรทางด้าน ICT จบมาโดยตรง กรณีศึกษาที่ 7 จะมีพนักงานราชการ 1 คนที่จบทางด้าน ICT

- ภาวะผู้นำ

กรณีศึกษาทั้ง 3 แห่ง ได้ใช้ภาวะผู้นำในเกือบทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นการมีวิสัยทัศน์ทางด้าน ICT การจัดหางบประมาณมาสนับสนุน การประสานงานกับหน่วยงานและชุมชน การบริหารแบบมีส่วนร่วม การสนับสนุนครูผู้สอน การทำให้เป็นตัวอย่าง

- ทรัพยากรองค์การ

กรณีศึกษาที่ 7 และที่ 8 ทรัพยากรองค์การจะไม่เพียงพอในการดำเนินนโยบาย ทั้งงบประมาณ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ อีกทั้งระบบเครือข่ายการสื่อสารก็ไม่สะดวก เนื่องจากคู่สาย Hi-speed Internet ยังไปไม่ถึงชุมชน ต้องติดต่ออินเทอร์เน็ตผ่านสัญญาณดาวเทียม ซึ่งมีการขัดข้องบ่อย เฉพาะในกรณีศึกษาที่ 8 จะมีปัญหาในเรื่องการบำรุงรักษาเครื่อง เนื่องจากห่างตัวเมือง ห่างช่างที่จะซ่อมยาก ต้องหางบประมาณไปซ่อม ส่งไปตัวอำเภอ ไม่มีบุคลากรที่มีความรู้พื้นฐานที่จะแก้ไขปัญหาเครื่องเสียเบื้องต้นได้ เช่น จากไวรัส จากโปรแกรมผิดพลาด ฯลฯ ในกรณีศึกษาที่ 9 มีปัญหาในเรื่องของอาคารสถานที่ไม่เพียงพอ และไม่สามารถขยายต่อได้อีก ในส่วนโครงสร้างองค์การ ไม่มีกรณีศึกษาใดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้าน ICT

6) ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

ในด้านนี้มีส่วนจำเป็นอย่างมากต่อการดำเนินนโยบาย ICT ทั้ง 3 กรณีศึกษา เนื่องจากสามารถระดมทรัพยากรมาได้ แต่เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจของชุมชนมีบทบาทต่อรายได้ที่จะเข้ามา โรงเรียนในชนบทจึงได้ไม่มาก

6) ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

บุคลากรมีทัศนคติที่ดี ถึงแม้จะมีครูผู้สูงอายุอยู่บ้างที่ไม่ได้สนใจทาง ICT อาจเนื่องจากปัญหาสุขภาพและยึดติดกับรูปแบบการสอนเดิม แต่ก็ให้ความร่วมมือในการทำงาน ผู้บริหารใช้วิธีการกระตุ้นให้เห็นประโยชน์โดยผ่านการอบรม

6.4 กรณีศึกษาโรงเรียนในภาคใต้

เนื้อหาประกอบด้วย 3 ส่วน คือ บริบทของโรงเรียน ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความล้มเหลวของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติทั้ง 6 ด้าน และข้อสรุปจากกรณีศึกษา รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. บริบทของโรงเรียน

กรณีศึกษาที่ 10 เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จัดการศึกษาในระดับก่อนประถมและประถมศึกษา ตั้งอยู่ในอำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ห่างจากตัวเมือง 1.5 กม. การเดินทางสะดวก มีขนาดพื้นที่ 6 ไร่ 81 ตารางวา บุคลากรของโรงเรียนมีจำนวน 5 คน นักเรียนมีจำนวน 95 คน สภาพเศรษฐกิจของชุมชนมีรายได้ยากจนถึงปานกลาง รายได้ต่อปีประมาณ 50,000 บาท สภาพสังคมกึ่งเมืองกึ่งชนบท ชุมชนช่วยเหลือในระดับดี สภาพการเมืองท้องถิ่น อบต.ช่วยเหลือโรงเรียนดี สส.ช่วยในเรื่องร่วมกิจกรรม ผลงานที่ได้รับรางวัลเกี่ยวกับดนตรีไทย ไม่มีผลงานที่ได้รับรางวัลทางด้าน ICT งบประมาณได้จากเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวต่อปี 250,000 บาทและจากการระดมทรัพยากรเช่นการทอดผ้าป่า สาเหตุที่เลือกที่นี้เป็นกรณีศึกษา นอกจากเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดในการคัดเลือกกรณีศึกษาแล้ว อีกเหตุผลหนึ่งคือ เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ทางภาคใต้ เพื่อต้องการเปรียบเทียบกับ กรณีศึกษาที่ 1 และกรณีศึกษาที่ 4

กรณีศึกษาที่ 11 เป็นโรงเรียนขนาดกลาง จัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา ตั้งอยู่ในอำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี การเดินทางสะดวก อยู่ในตัวอำเภอ มีขนาดพื้นที่ 1 ไร่ 1 งาน บุคลากรของโรงเรียนมีจำนวน 40 คน จำนวนนักเรียน 975 คน สภาพเศรษฐกิจของชุมชนมีฐานะยากจนถึงปานกลาง สภาพการเมืองและการเมืองดี เป็นโรงเรียนที่ได้รับเลือกเข้าโครงการโรงเรียนในฝัน งบประมาณที่ได้มาจากเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวต่อปี 2,000,000 บาท ผลงานที่ได้รับรางวัลรางวัลเกี่ยวกับดนตรีไทย และการตอบปัญหาดาราศาสตร์ ไม่มีผลงานที่ได้รับรางวัลทางด้าน ICT สาเหตุที่เลือกที่นี้เป็นกรณีศึกษา นอกจากเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดในการคัดเลือกกรณีศึกษาแล้ว อีกเหตุผลหนึ่งคือเป็นโรงเรียนขนาดกลางในตัวอำเภอ ที่จัดในระดับการศึกษาประถมศึกษา และได้รับเลือกเป็นโรงเรียนในฝัน

กรณีศึกษาที่ 12 เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ จัดการศึกษาในระดับก่อนประถมและประถมศึกษา ตั้งอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา การเดินทางสะดวก เนื่องจากอยู่ในตัวเมือง มีขนาดพื้นที่ 27 ไร่ 2 งาน 21 ตารางวา บุคลากรของโรงเรียนมีจำนวน 115 คน เป็นพนักงานราชการ 4 คน ครูอัตราจ้าง 7 คน จำนวนนักเรียน 2,443 คน สภาพเศรษฐกิจของชุมชนมีฐานะดี ผู้ปกครองฐานะค่อนข้างดี รายได้เฉลี่ยต่อครอบครัว ต่อปี 47,000 บาท สภาพสังคมยังมีความระแวงระวัง เกิดจากศาสนา ผู้ปกครองช่วยเหลือดี ภาพรวมไม่มีปัญหา นักเรียนประมาณ 2500

คน มีปัญหาไม่ถึง 20 คน สภาพการเมืองท้องถิ่นช่วยเหลือดี งบประมาณที่ได้มาจากเงินอุดหนุน ค่าใช้จ่ายต่อหัว ในส่วน ICT มีการจัดเก็บจัดการศึกษาพิเศษปีละ 300/คน/ปี ผลงานรางวัลที่ได้ เป็นโรงเรียนรางวัลพระราชทาน ประจำปีการศึกษา 2547 และ 2548 สาเหตุที่เลือกที่นี่เป็น กรณีศึกษา นอกจากเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดในการคัดเลือกกรณีศึกษาแล้ว อีกเหตุผลหนึ่งคือ เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ที่อยู่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และเป็นโรงเรียนในฝัน

แสดงข้อมูลพื้นฐานของกรณีศึกษาโรงเรียนในภาคใต้ตามตารางที่ 4.71

ตารางที่ 4.71 ข้อมูลพื้นฐานของกรณีศึกษาโรงเรียนในภาคใต้

รายการ	โรงเรียนขนาด		
	เล็ก	กลาง	ใหญ่
ข้อมูลทั่วไป			
1.ตั้งอยู่จังหวัด	สุราษฎร์ธานี	สุราษฎร์ธานี	ยะลา
2.จัดการศึกษาในระดับ	ก่อนประถม ประถมศึกษา	ประถมศึกษา	ก่อนประถม ประถมศึกษา
3.สภาพที่ตั้ง	ห่างจากอำเภอ 1.5 กม.	ในตัวอำเภอ	ในตัวเมือง
4.ลักษณะชุมชน	เมือง	เมือง	เมือง
5.สภาพเศรษฐกิจ	ชุมชนฐานะยากจนถึงปานกลาง	ชุมชนฐานะยากจนถึงปานกลาง	ชุมชนฐานะค่อนข้างดี
6.ขนาดพื้นที่	6 ไร่ 81 ตรว.	1 ไร่ 1 งาน	27 ไร่ 2 งาน 21 ตรว.
7.จำนวนห้องเรียน	8 ห้อง	27 ห้อง	60 ห้อง
8. จำนวนบุคลากร	5 คน	40 คน	115 คน
9. จำนวนนักเรียน	95 คน	975 คน	2,443 คน
10. เป็นโรงเรียนในฝัน	ไม่	เป็น	เป็น
11.แหล่งที่มางบประมาณ	เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัว	เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัว เงินจัดสรรโรงเรียนในฝัน	เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัว เงินจัดสรรโรงเรียนในฝัน และการเก็บค่าบำรุงการศึกษา ICT
ข้อมูลทางด้าน ICT			
12.บุคลากรรับผิดชอบ ICT	1 คน จบทางด้านพละ	1 คนไม่ได้จบทาง ICT	5 คน ไม่ได้จบทาง ICT
13. เครื่องคอมพิวเตอร์			
- เพื่อการบริหารจัดการ	4 เครื่อง	10 เครื่อง	80 เครื่อง
- เพื่อการเรียนการสอน	6 เครื่อง	7 เครื่อง	200 เครื่อง
- เพื่อเป็นแหล่งรู้	- เครื่อง	- เครื่อง	10 เครื่อง

ตารางที่ 4.70 (ต่อ)

รายการ	โรงเรียนขนาด		
	เล็ก	กลาง	ใหญ่
14. ซอฟต์แวร์ - ในการบริหารงาน - กิจกรรมการเรียนรู้ - LMS - eLearning	SMIS ได้รับแจก CD จาก ส่วนกลางและซื้อ สำเร็จรูป ไม่มี ไม่มี	SMIS ได้รับแจก CD จาก ส่วนกลางและซื้อ สำเร็จรูป ไม่มี ไม่มี	SMIS ได้รับแจก CD จาก ส่วนกลาง และซื้อ สำเร็จรูป มีการพัฒนา บ้าง ไม่มี กำลังจัดทำ
15. ระบบเครือข่าย - ภายใน เช่น ระบบ LAN - เครือข่ายอินเทอร์เน็ต	- วง เข้าถึงได้ โดยผ่าน Hi- speed Internet ของ TT&T	1 วง เข้าถึงได้ โดยผ่าน Hi- speed Internet ของ TT&T	2 วง เข้าถึงได้ โดยผ่าน Hi-speed Internet
16. โครงสร้างพื้นฐานด้าน การสื่อสาร	ใช้โทรศัพท์พื้นฐาน และ ดาวเทียมไกลกังวล ไม่มี Leased line	ใช้โทรศัพท์พื้นฐาน และ ดาวเทียมไกลกังวล ไม่มี Leased line	ใช้โทรศัพท์พื้นฐาน และ ดาวเทียมไกลกังวล มี Leased line
17. ห้องปฏิบัติการ ICT	1 ห้อง	1 ห้อง	4 ห้อง
18. ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์	ไม่มี	ไม่มี	มีเป็นระบบ Barcode
19. ศูนย์สื่ออิเล็กทรอนิกส์	ไม่มี	ไม่มี	มี
20. Website โรงเรียน	มีแต่ยังไม่สมบูรณ์	มี	มี

2. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ

กรณีศึกษาที่ 10

1) ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

ได้สัมภาษณ์ถึงความเข้าใจในส่วนแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2547-2549 ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ตอบว่า

“ไม่เคยเห็นแผนแม่บทฯ แต่จะมองที่ สพฐ. มากกว่า หรืออาจจะเคย แต่มันไกลตัว มองที่ สพฐ.มากกว่า ส่วนใหญ่จะได้จาก สพท. โดยจะล้อยุทธศาสตร์ของ สพฐ. ไม่ค่อยเข้าใจนโยบายนี้เนื่องจากไม่เคยได้รับการชี้แจงใดๆ “

“โรงเรียนไม่มีนโยบายที่ชัดเจนในเรื่องการใช้ ICT แต่มีอยู่ในวิสัยทัศน์ทั่วไปของโรงเรียนที่ว่า นักเรียนมีคุณธรรม โดยอยู่บนพื้นฐานของ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี ศิลปวัฒนธรรม”

2) ด้านทรัพยากรของนโยบาย

ในส่วนงบประมาณ นอกจากเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวจากส่วนกลาง ไม่เคยได้รับการสนับสนุนใด ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“ไม่เพียงพอและไม่เหมาะสม ต้องอาศัยงบประมาณจากชุมชนส่วนหนึ่งด้วย ส่วนใหญ่จะหาเงินจากข้างนอกทั้งนั้น เนื่องจากมีงานด้านอื่นที่ต้องใช้งบประมาณอีกมาก“

เมื่อสอบถามถึงการสนับสนุนอื่นๆ ได้รับคำตอบว่า

“ไม่มีเลย ส่วนใหญ่จะจัดอบรมเขียน website การใช้โปรแกรมเพื่อรายงานหน่วยงาน โดย สพท.จัด หรือ สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคใต้จัด สพท.สนับสนุนให้โรงเรียนใช้งานด้าน ICT แต่โรงเรียนก็ทำได้ลำบากเนื่องจากขาดอุปกรณ์ ขาดงบประมาณ”

“แต่ในเรื่องของสื่อสาร ได้ใช้ wireless ช่วงนี้กระทรวงฯจะดำเนินการติดตั้งให้ฟรี ทั่วประเทศ ตอนนี้นำติดตั้งแล้ว แต่ขณะนี้ยังไม่ได้ลองใช้”

3) ด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม

กลไกของการติดต่อสื่อสารจะเป็นในรูปแบบของหนังสือราชการ แบบรายงานโดยเขตพื้นที่ หรือการจัดประชุมประจำเดือน แล้วยังมีทางเว็บไซต์ มีการติดตามโดยนิเทศ ในส่วนกิจกรรมส่งเสริมจะเป็นในรูปแบบของการจัดอบรม หรือจัดประกวดแข่งขัน ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“สพท. ใช้วิธีการประชุมชี้แจง แต่ก็ไม่ได้มีความชัดเจนเท่าที่ควร ทาง e-office มีประชุมผู้บริหาร เขตพื้นที่ประชุมใหญ่ ปีละ 2 ครั้งเป็นอย่างน้อย ถ้าเป็นอำเภอ ก็เดือนละ 1 ครั้ง มีพูดเรื่อง ICT น้อย ไม่ได้เน้น”

“โรงเรียนไม่ได้มีมาตรการอะไรในเรื่องเกี่ยวกับ ICT ไม่มีโครงการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ICT”

4) ด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

- บุคลากรในหน่วยงาน

“ที่รับผิดชอบทาง ICT มี 1 คน จบพลศึกษา ไม่มีบุคลากรที่มีความสามารถด้านนี้โดยเฉพาะ คิดว่ายังไม่เพียงพอ ถ้าเกิดเครื่องเสีย ครูก็พอซ่อมได้ แต่ถ้าเสียหนัก ก็มีร้านประจำ ที่เราตั้งเป็นกรรมการที่ปรึกษาคอยดูแล ไม่มีตั้งก็จ้างครูอัตราจ้าง จะขออัตรา ICT ไม่ได้

เนื่องจากอัตรากำลังในระดับประถมศึกษา มีหลักเกณฑ์อยู่ สมมติว่าเรามีตำแหน่ง โรงเรียนมีความต้องการอย่างไร เขาก็ไม่ค่อยให้ความสำคัญเท่าไร เพราะว่าคนมาสอนในช่วง 1-2 สร้างหลักเกณฑ์ไว้ว่า เป็นวิชาพื่นๆ ระดับในช่วง 3-4 มัธยมถ้าต้องการคอมพิวเตอร์ มีตำแหน่งว่างที่เราต้องการ จะพิจารณาให้ เพราะว่าช่วง 1-2ไปไม่ถึงตรงนั้น เอาอะไรก็แล้วแต่มาให้ก็ได้ เพราะว่ามันไม่สำคัญเท่าไร เป็นเกณฑ์ของเขตพื้นที่ เพราะ สพฐ. ให้กรอบกว้างๆ แต่ในรายละเอียดก็เป็นเกณฑ์ของเขตพื้นที่”

- ภาวะผู้นำ

ผู้บริหารได้นำภาวะผู้นำมาใช้ โดยเน้นในเรื่องของการจัดหางบประมาณมาสนับสนุน การประสานงานกับหน่วยงานและชุมชน การสนับสนุนครูผู้สอน การทำให้เป็นตัวอย่าง ดึงคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“ผู้บริหารใช้ภาวะผู้นำในการบริหารแบบมีส่วนร่วม การประสานงานกับชุมชน และการสนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนา ที่โรงเรียนให้นโยบายตั้งแต่วิสัยทัศน์ มาสู่พันธกิจ มาโครงการต่างๆ ได้ใช้เทคโนโลยีเป็น ตอนนี้อะสอนเด็กเน้น ป.4-6 สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ส่วน ป.1-3 สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง”

- ทรัพยากรองค์การ

ไม่เพียงพอในการดำเนินงาน ดึงคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“ทรัพยากรทางการบริหารที่มีอยู่ไม่เพียงพอ คิดว่าน้อยนะ เพราะว่าระบบรายหัวทำให้โรงเรียนขนาดเล็กอยู่ลำบาก ให้ 1100 บาทต่อปี ไม่พอหรอก ได้ 8-9 หมื่นต่อปี ถ้าเอาเงินมาลงทุนด้าน ICT ก็ไม่ไหว ในส่วนของการอบรม ก็ให้แต่ค่าเดินทาง เบี้ยเลี้ยงไม่ให้ ฮาร์ดแวร์ ในส่วนของการทำงาน พอแต่ในส่วนของการสอน ไม่พอ ในส่วนของอาคารสถานที่ ยังขาดอยู่ ถ้ามีห้องพอ ก็สามารถจัดห้อง ICT ได้อีก 1 ห้อง”

- โครงสร้างองค์การ

โครงสร้างองค์กรแบ่งเป็น 3 งานตามโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กของ สพท. ไม่มีการตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้าน ICT

5) ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

ได้รับการสนับสนุนจากชุมชน ในส่วนการช่วยเหลือทางด้านการเมืองได้ในระดับท้องถิ่น ผู้ปกครองให้ความช่วยเหลือด้านอื่น ไม่มีรายได้เพียงพอที่จะช่วยเหลือทางการเงิน ดึงคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองกับชุมชน ส่วนใหญ่ ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะยากจนถึงปานกลางแต่ก็ให้การสนับสนุนโรงเรียนในระดับที่น่าพอใจ ทางโรงเรียนมีการสร้างความสัมพันธ์กับผู้นำชุมชนอย่างสม่ำเสมอ อบอุ่น. ช่วยเหลือของงบประมาณ”

6) ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

บุคลากรทุกคนในโรงเรียนเห็นถึงประโยชน์ของ ICT มีส่วนร่วมในการดำเนินนโยบาย การรับรู้และความเข้าใจที่มีต่อบริการก็ไม่ค่อยเข้าใจ รู้ประโยชน์ของ ICT แต่ไม่เข้าใจในตัวนโยบาย อีกทั้งมีปัญหาเช่นกันในเรื่องบุคลากรสูงอายุ และการขออัตรา ดังคำสัมภาษณ์

“มุ่งแต่นโยบาย ไม่ได้เน้นจัดสรรความพร้อม อยากให้เด็กเก่ง ให้ครูเก่ง แต่งบประมาณไม่จัดให้ ทรัพยากรด้านบุคลากรก็ไม่จัดสรรให้ โรงเรียนทราบว่า ICT เป็นสื่อนวัตกรรมที่ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย แต่ก็ทำได้ตามศักยภาพที่มี เห็นถึงความสำคัญในการใช้ ICT เพื่อการเรียนการสอนแต่ขาดความพร้อมในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ ในเรื่องปัญหาบุคลากรที่สูงอายุ มี 1 คน และเป็นคนที่ใช้คอมพิวเตอร์ไม่ได้ ต้องปล่อยให้ไป เพราะอีกปีก็เกษียณ ถ้าเกษียณแล้ว จะขออัตราใหม่ได้ไหม เพราะที่ผ่านมาก็ตัดไป เกษียณไป 100 ก็ตัดคืนมา 20 ปี อัตราที่ตัดคืนมาอาจจะไม่อยู่โรงเรียนนี้ได้ อาจไปอยู่ที่โรงเรียนลำบากกว่าก็เป็นไปได้”

ได้สอบถามถึงประเด็นอื่น ในเรื่องของพฤติกรรมการสอนของครู สมรรถภาพของนักเรียน และข้อเสนออื่นๆ ได้รับคำตอบว่า

- ท่านมีความเห็นถึงระดับการบรรลุเป้าหมายของโรงเรียน ในแต่ละด้าน
“เป้าหมายในเรื่องคุณภาพผู้เรียนบรรลุผลได้ยากเนื่องจากปัจจัยยังไม่พร้อม”
- ท่านมีความเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู เป็นอย่างไร
“ใช้สื่อมากขึ้น มีแรงจูงใจและแรงเสริมในการเรียนมากขึ้น
- ท่านมีความเห็นถึงสมรรถภาพของรักเรียนเป็นอย่างไร
“ICT มีส่วนในการพัฒนาผู้เรียนน้อยเนื่องจากไม่ค่อยได้ใช้”
- ท่านคิดว่าขนาดของโรงเรียนมีผลต่อความสำเร็จของนโยบายฯ หรือไม่อย่างไร
“มี เรื่องของเด็กโรงเรียนเยอะ งบประมาณก็เยอะ และสามารถจัดค่าเล่าเรียนพิเศษ ถ้าโรงเรียนเล็ก 90 คน เก็บเทอมละ 50 บาทก็ได้ไม่เท่าไร แต่ถ้าโรงเรียนขนาดใหญ่เป็นพันสองพัน ก็ได้เยอะ ก็ไปจ่ายครูได้”
- ท่านคิดว่าระดับชั้นการศึกษามีผลต่อความสำเร็จของนโยบายฯ หรือไม่อย่างไร
“ระดับชั้น ที่เป็นขนาดใหญ่ มีผลในเรื่องของผู้ปกครอง เหมือนเด็กมัธยม โรงเรียนสิ่งอะไรไป ขออะไรไปจะได้ทั้งนั้น แต่ว่าโรงเรียนประถม อาจจะได้บ่อย อาจเนื่องจากให้ผู้ปกครองให้ความสำคัญกับเด็กโตมากกว่า เพราะต้องไปแข่งขันในการศึกษาต่อ ความสามารถของครูมากกว่า จากที่กล่าวว่าประถมเลือกครูไม่ได้ ประถมใครก็สอนได้ พอระดับมัธยม ขอคอมพิวเตอร์ เขาก็จะกันอัตราไว้ให้ นักเรียนก็รู้สึกรู้สึกว่าเด็กประถม และเด็กที่เก่งสามารถตั้งชมรมคอมพิวเตอร์มา

ช่วยงานโรงเรียนได้ ครูมัธยมสามารถนำสื่อการสอนไปทำผลงานเลื่อนตำแหน่งได้ เน้น ICT มากกว่า แต่ประถมนจะน้อยกว่า”

- ความต้องการและความคาดหวังที่จะได้รับการสนับสนุนด้าน ICT

“ต้องการให้หน่วยงานต้นสังกัดสนับสนุนทางด้านวัสดุ อุปกรณ์ให้เพียงพอแก่นักเรียน”

- ข้อเสนอแนะอื่นๆ

“กระทรวงศึกษาธิการควรให้ความสำคัญกับนโยบายด้าน ICT อย่างแท้จริง โดยเฉพาะควรให้การสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ควรจัดสรรคอมพิวเตอร์สำหรับครูด้วย ขณะนี้โรงเรียนมัธยมมีคอมพิวเตอร์ประจำภาควิชา หรือประจำห้องเรียนแล้ว แต่ในระดับประถมศึกษา ครูกับนักเรียนยังได้ใช้คอมพิวเตอร์ร่วมกัน ทำให้ไม่ครูไม่สะดวกในการใช้ บางครั้งก็ว่างตรงกับชั่วโมงการเรียนคอมพิวเตอร์ของนักเรียน ทำให้ครูขาดโอกาสในการพัฒนาความรู้ความสามารถ และทักษะทางคอมพิวเตอร์ มีโอกาสที่จะได้ใช้คอมพิวเตอร์น้อยกว่า ส่งผลให้ครูระดับประถม มีความรู้และทักษะทางคอมพิวเตอร์น้อยกว่าครูระดับมัธยมมาก ”

กรณีศึกษาที่ 11

1) ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

ได้สัมภาษณ์ถึงความเข้าใจในส่วนแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2547-2549 ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ตอบว่า

“ไม่ค่อยเข้าใจเนื่องจากไม่เคยได้รับการชี้แจงใดๆ แต่คิดว่าน่าจะมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมความรู้ด้าน ICT ให้แก่ผู้เรียน”

2) ด้านทรัพยากรของนโยบาย

ในส่วนงบประมาณ นอกจากเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวจากส่วนกลาง แล้วทางโรงเรียนไม่เคยได้รับการสนับสนุนงบประมาณได้เลย ดังคำสัมภาษณ์

“ไม่เพียงพอต้องอาศัยงบประมาณจากชุมชน”

การสนับสนุนอื่นๆ ที่กำหนดไว้ในแผนงาน เพียงพอและเหมาะสมหรือไม่

“ไม่เพียงพอ เนื่องจากมีงานด้านอื่นที่ต้องใช้งบประมาณอีกมาก สพท.สนับสนุนให้โรงเรียนใช้ โดยจัดกิจกรรมให้ความรู้ แต่ในส่วนของงบประมาณ สพท.เองก็มีจำกัด”

3) ด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม

กลไกของการติดต่อสื่อสาร ให้ทราบถึงนโยบาย ICT เพื่อการศึกษานั้น ได้รับคำตอบว่า

“สพท. ใช้วิธีการประชุมชี้แจง แต่ก็ไม่ได้ได้รับความชัดเจนเท่าที่ควร โรงเรียนไม่มีนโยบายที่ชัดเจนในเรื่อง ICT แต่ก็มีการใช้เพื่อการจัดการเรียนการสอนบ้าง มีโครงการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ICT”

นอกจากนี้ ในเรื่องการประสานงานกับหน่วยงาน ก็เป็นไปล่าช้า เช่น เรื่องของการสัญญาณีสื่อสาร ดังคำสัมภาษณ์

“การบริหารจัดการระบบ ICT ของโรงเรียนขึ้นอยู่กับกระทรวง เวลาโรงเรียนมีปัญหา เช่น สัญญาณ โทรศัพท์ ไม่ดี หรือไม่มีสัญญาณ โรงเรียนต้องทำหนังสือถึง สพท. เพื่อส่งผ่านไปที่ สพฐ. และกระทรวง โรงเรียนผมมีปัญหาเรื่องสัญญาณโทรศัพท์ไม่มี ทำเรื่องเป็นเวลา 6 เดือน ถึงได้รับการตรวจสอบ ไปสอบถามที่ TOT ระดับจังหวัด ก็บอกว่า ไม่มีหนังสือสั่งการ ทำอะไรไม่ได้ ต้องรอหนังสือ แต่ถ้าหาก โรงเรียนมีอำนาจบริหารจัดการด้วยตนเอง แจ่มจ่อม วันเดียวเท่านั้น”

4) ด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

- บุคลากรในหน่วยงาน

ไม่เพียงพอในด้าน ICT ดังคำสัมภาษณ์

“ไม่มีบุคลากรที่มีความสามารถด้านนี้โดยเฉพาะ “

- ภาวะผู้นำ

“ผู้บริหารพยายามใช้ภาวะผู้นำในการบริหารแบบมีส่วนร่วม และสนับสนุนให้

ครูพัฒนาตนเองอยู่เสมอ”

- ทรัพยากรองค์การ

“ทรัพยากรทางการบริหารที่มีอยู่ไม่เพียงพอ”

- โครงสร้างองค์การ

ไม่มีการตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้าน ICT

5) ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจที่ยากจน ทำให้การสนับสนุนการศึกษาจากผู้ปกครองเป็นไปได้น้อย ขอได้รับสนับสนุนจากส่วนท้องถิ่น ก็มีปัญหาในเรื่องระเบียบ ดังคำสัมภาษณ์

“การขอความช่วยเหลือจาก อบต. ตอนนี้ติดที่ระเบียบ มีระเบียบข้อหนึ่งของ อบต. ว่า ห้ามจัดสร้างสิ่งก่อสร้างให้กับหน่วยงานราชการด้วยกัน เช่น อาคาร ห้องสมุด ถนนคอนกรีต จากข้อมูลนะครับ อบต. ในอำเภอของผม ถูกเรียกเงินคืน กรณี สร้างถนนคอนกรีตในบริเวณโรงเรียน จำนวนถึง 6 อบต. กรณีนี้ทำให้ อบต. ระมัดระวังมาก ในจัดสรรงบประมาณให้กับทางโรงเรียน ในขณะที่ก็มีเรื่องหนังสือเรียน ที่ อบต. จัดสรรให้กับทางโรงเรียน ซึ่งมีเรื่อง

สืบสวนกันอยู่ กรณี โรงเรียนของผม อบต. ตั้งงบประมาณจ้างครูให้กับโรงเรียน ทั้งนี้เพราะครูไม่ครบชั้น ชาวบ้านเรียกร้องให้ อบต. จัดสรรให้ อบต. ได้ดำเนินการตามมติของชาวบ้าน แต่ นายอำเภอไม่ยอมอนุมัติโครงการให้ ทั้งนี้เพราะไม่ใช่หน้าที่ของ อบต. และโรงเรียนก็ไม่ได้สังกัด อบต. หลายอย่าง อบต. อยากทำให้กับโรงเรียน แต่ก็ผิดระเบียบ บางอย่างของ อบต. ทำให้การจัดสรรงบประมาณให้กับทางโรงเรียนจาก อบต. ขณะนี้ลดลง ทั้งที่ อบต. ก็อยากจะส่งเสริม แต่ก็จนด้วยระเบียบข้อบังคับบางอย่าง”

6) ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

บุคลากรทุกคนในโรงเรียนเห็นถึงประโยชน์ของ ICT มีทัศนคติที่ดีเห็นว่าเป็นสิ่งที่มีส่วนร่วมในการดำเนินนโยบาย

กรณีศึกษาที่ 12

1) ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

ได้สัมภาษณ์ถึงความเข้าใจในส่วนแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2547-2549 ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ตอบว่า

“ไม่ค่อยรู้เรื่อง น่าจะไม่เคยเห็นแผนแม่บทฯ”

2) ด้านทรัพยากรของนโยบาย

ในส่วนงบประมาณ นอกจากเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวจากส่วนกลาง โรงเรียนไม่เคยได้รับงบประมาณส่วนใดเพิ่มเติม ในส่วนของการสนับสนุนอื่นๆ จะเป็นในเรื่องอบรม ทางโรงเรียนได้ผ่านการคัดเลือกเป็นโรงเรียนในฝัน เสร็จไปแล้ว ได้รับการช่วยเหลือน้อย

3) ด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม

กลไกของการติดต่อสื่อสาร ให้ทราบถึงนโยบาย ICT เพื่อการศึกษานั้น ได้รับคำตอบว่า ไม่มี บุคลากรได้รับรู้เกี่ยวกับนโยบายฯนี้ คิดว่าจากร้อยกว่าคน รู้ไม่เกิน 2

- ภาวะผู้นำ

“ปีหน้าก็เกษียณ ผู้บริหารเป็นสิ่งที่จำเป็น ลองให้ผมไปอยู่โรงเรียนชนบท ที่ชุมชนไม่มีรายได้ ผมก็จะไปหาที่อื่นที่มีรายได้ และขอบริจาคจากบริษัทที่เลาะเครื่องทิ้ง”

4) ด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

- บุคลากรในหน่วยงาน

ไม่เพียงพอสำหรับบุคลากรด้าน ICT แต่ใช้วิธีซื้อเครื่องจากบริษัท และให้บริษัทดูแล ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่าว่า

“จ้างบริษัท เนื่องจากใช้ซื้อ ข้อเสนอแนะ ไม่เกิดประโยชน์ ควรให้อยู่ในลักษณะการเช่ามากกว่า เพราะถ้าเช่าบริษัทก็ต้องดูแล และได้เครื่องทันสมัยอยู่เสมอ ไม่ต้องเสียเงินจ้างบริษัทดูแล”

“ที่โรงเรียนอายุเฉลี่ยครู 47-48 ปี ภายใน 5 ปีก็จะเกษียณกันไป ถ้าพิมพ์งานก็ให้ลูกพิมพ์”

- ภาวะผู้นำ

ผู้บริหารได้นำภาวะผู้นำมาใช้ เช่น การมีวิสัยทัศน์ทางด้านนี้ การจัดการงบประมาณมาสนับสนุน การประสานงานกับหน่วยงานและชุมชน การบริหารแบบมีส่วนร่วม การสนับสนุนครูผู้สอน การทำให้เป็นตัวอย่าง ฯลฯ

- ทรัพยากรองค์การ

“งบประมาณเพียงพอ งบจัดการเรียนพิเศษปีละ 300 บาทต่อนักเรียน “

- โครงสร้างองค์การ

ไม่มีการตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้าน ICT

5) ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

จะได้เพียงพอจากการจัดเก็บงบจัดการเรียนพิเศษ จึงไม่ต้องพึ่งพาภาคสังคมอื่น แต่ก็ได้รับการสนับสนุนจากทางท้องถิ่นบ้าง ดังคำสัมภาษณ์

“ท้องถิ่นดูแลเหมือนกันหมด วันก่อน อบจ. มอบสื่อการเรียนมาให้ 1 license เอกชนไม่มี มีแต่ผู้ปกครอง อบจ.ไม่เคยให้ ที่นี้รวยแล้ว ให้แต่ข้างนอก แต่สื่อที่ให้มา เป็นสื่อทุกกลุ่มสาระ จ้างบริษัทคนไทยทำ ไม่มีประโยชน์ เอามาทำไมชุดเดียว ลงทุนหลายล้านบาท”

6) ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

บุคลากรมีทัศนคติที่ดี ถึงแม้จะมีครูผู้สูงอายุอยู่บ้างที่ไม่ได้สนใจทาง ICT แต่ก็ให้ความร่วมมือในการทำงาน

3. ข้อสรุปจากกรณีศึกษา

จากกรณีศึกษาทั้ง 3 แห่ง นำมาวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปความแตกต่างและสอดคล้อง ได้ดังนี้

1) บริบทของโรงเรียน

กรณีศึกษาทั้ง 3 แห่ง เป็นโรงเรียนที่อยู่ในจังหวัดสุราษฎร์และจังหวัดยะลา จัดการศึกษาในระดับก่อนประถม ประถมศึกษา กรณีศึกษาที่ 11 และที่ 12 เป็นโรงเรียนในฝัน กรณีศึกษาที่ 10 และที่ 11 อยู่ในชนบทที่มีฐานะยากจน เนื่องจากอยู่ในตัวอำเภอ แต่ในกรณีศึกษาที่ 12 อยู่ในตัวเมืองที่มีฐานะดี

2) ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

กรณีศึกษาทั้ง 3 แห่ง ไม่เคยได้รับทราบหรือรับทราบน้อยเกี่ยวกับแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2547-2549

3) ด้านทรัพยากรของนโยบาย

กรณีศึกษาทั้ง 3 แห่ง ไม่เคยได้รับงบประมาณทางด้าน ICT จากส่วนกลางงบประมาณที่ได้จะมาจากเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัว

4) ด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม

กรณีศึกษาทั้ง 3 แห่ง จะรับทราบนโยบายต่างๆ จาก สพท.เป็นหลักในรูปของแบบสอบถาม แบบรายงาน การจัดอบรม การประชุมประจำเดือน ซึ่งจะเป็นเรื่องทั่วไปไม่เฉพาะด้าน ICT ในส่วนของกิจกรรมส่งเสริม เป็นในรูปของการจัดแข่งขันระหว่างโรงเรียนในเขตพื้นที่ จัดประกวดผลงานนักเรียน-ครู

5) ด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

- บุคลากรในหน่วยงาน

กรณีศึกษาทั้ง 3 แห่ง ไม่มีโรงเรียนใดที่มีบุคลากรทางด้าน ICT จบมาโดยตรง กรณีศึกษาที่ 12 จะใช้วิธีให้บริษัทเป็นผู้ดูแล เนื่องจากซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์มาจากบริษัทนี้

- ภาวะผู้นำ

กรณีศึกษาทั้ง 3 แห่ง ได้ใช้ภาวะผู้นำในเกือบทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นการมีวิสัยทัศน์ทางด้าน ICT การจัดทำงบประมาณมาสนับสนุน การประสานงานกับหน่วยงานและชุมชน การบริหารแบบมีส่วนร่วม การสนับสนุนครูผู้สอน การทำให้เป็นตัวอย่าง

- ทรัพยากรองค์การ

กรณีศึกษาที่ 10 และที่ 11 ทรัพยากรองค์การจะไม่เพียงพอในการดำเนินงาน ติดขัดทางด้านงบประมาณเป็นหลัก ในส่วนกรณีศึกษาที่ 12 เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัว และการเก็บค่าบำรุงการศึกษา ICT ทำให้มีงบประมาณเพียงพอ ในส่วนโครงสร้างองค์การ ไม่มีกรณีศึกษาใดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้าน ICT

6) ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

กรณีศึกษาที่ 10 และที่ 11 ใช้วิธีการระดมทรัพยากรจากชุมชน แต่ได้น้อยเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจของชุมชนมีฐานะยากจน

6) ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

บุคลากรมีทัศนคติที่ดี ถึงแม้จะมีครูผู้สูงอายุอยู่บ้างที่ไม่ได้สนใจทาง ICT อาจเนื่องจากปัญหาสุขภาพและยึดติดกับรูปแบบการสอนเดิม แต่ก็ให้ความร่วมมือในการทำงาน ผู้บริหารใช้วิธีการกระตุ้นให้เห็นประโยชน์ผ่านการอบรม

6.5 การวิเคราะห์แบบข้ามกรณี

จากกรณีศึกษาทั้ง 12 แห่ง ซึ่งครอบคลุมทุกภาคของประเทศ โดยแบ่งเป็น 4 ภาค คือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และครอบคลุมทุกขนาดของโรงเรียน โดยแบ่งเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์แบบข้ามกรณีดังตารางที่ 4.72 และนำมาสร้างเป็นข้อสรุป รายละเอียดดังนี้

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.72 วิเคราะห์โรงเรียนกรณีศึกษา: การศึกษาแบบข้ามกรณี

รายการ	โรงเรียนกรณีศึกษา											
	ขนาดเล็ก				ขนาดกลาง				ขนาดใหญ่			
	กลาง	อีสาน	เหนือ	ใต้	กลาง	อีสาน	เหนือ	ใต้	กลาง	อีสาน	เหนือ	ใต้
ข้อมูลทั่วไป												
1. จัดการศึกษาในระดับ												
● ก่อนประถม	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
● ประถมศึกษา	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
● มัธยมศึกษาตอนต้น			*				*		*			
● มัธยมศึกษาตอนปลาย									*			
2. ลักษณะชุมชน	กึ่งเมืองกึ่งชนบท			เมือง	เมือง	กึ่งเมืองกึ่งชนบท		เมือง	เมือง			
3. สภาพเศรษฐกิจ	ชุมชนค่อนข้างยากจน				ชุมชน ฐานะดี	ชุมชนค่อนข้างยากจน			ชุมชนฐานะดี			
4. เป็นโรงเรียนในฝัน	ไม่	ไม่	เป็น	ไม่	ไม่	ไม่	ไม่	เป็น	ไม่	ไม่	ไม่	เป็น
5. งบประมาณอื่นนอกจากเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัว	ไม่มี	ไม่มี	จัดสรรโรงเรียนในฝัน	ไม่มี	บำรุงการศึกษาศึกษา ICT	ไม่มี	ไม่มี	จัดสรรโรงเรียนในฝัน	บำรุงการศึกษาศึกษา ICT	ไม่มี	บำรุงการศึกษาศึกษา ICT	บำรุงการศึกษาศึกษา ICT
6. เครือข่ายผ่านอินเทอร์เน็ต	ดาวเทียม			Hi-speed	Hi-speed	ดาวเทียม	ดาวเทียม	Hi-speed	Hi-speed			

ตารางที่ 4.72 (ต่อ)

รายการ	โรงเรียนกรณีศึกษา											
	ขนาดเล็ก				ขนาดกลาง				ขนาดใหญ่			
	กลาง	อีสาน	เหนือ	ใต้	กลาง	อีสาน	เหนือ	ใต้	กลาง	อีสาน	เหนือ	ใต้
ข้อมูลวิเคราะห์												
1. มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย	ไม่เคยได้รับทราบหรือรับทราบน้อยเกี่ยวกับแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2547-2549 นโยบาย ICT ของโรงเรียนจะเน้นในด้านการเรียนการสอน หรือรับนโยบายจากเขตพื้นที่											
2. ทรัพยากรของนโยบาย	ไม่เคยได้รับงบประมาณทางด้าน ICT จากส่วนกลาง งบประมาณที่ได้จะมาจากเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัว ยกเว้นบางกรณีที่เป็นโรงเรียนในฝัน หรือโรงเรียนที่ได้รับจัดสรรจาก สพท. พิจารณาจากเกณฑ์ความขาดแคลน ความจำเป็น และการมีบุคลากรรองรับ ในส่วนการ สนับสนุนอื่นๆ จะเป็นในรูปแบบของการอบรม สื่อการสอน เครือข่ายอินเทอร์เน็ตฯลฯ											
3. การติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม	ในรูปแบบของแบบสอบถาม แบบรายงาน การจัดอบรม การประชุมประจำเดือน การติดต่อผ่านเว็บไซต์ ซึ่งจะเป็นเรื่องทั่วไปไม่เฉพาะด้าน ICT ในส่วนของกิจกรรมส่งเสริม เป็นในรูปแบบของการจัดแข่งขันระหว่างโรงเรียนในเขตพื้นที่ จัดประกวดผลงานนักเรียน-ครู											
4. ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ	ไม่มีบุคลากรทางด้าน ICT เพียงพอ โรงเรียนเกือบทั้งหมดไม่มีผู้ใดจบทางด้าน ICT โดยตรง มีเพียง 1 แห่งที่มีพนักงานราชการ 2 คนจบโดยตรง ไม่มีงบประมาณในการจัดจ้างครูหรือจ้างบริษัทฯ				ไม่มีบุคลากรทางด้าน ICT เพียงพอ เกือบทั้งหมดไม่มีผู้ใดจบทางด้าน ICT โดยตรง มีเพียง 1 แห่งที่มีพนักงานราชการ 2 คนจบโดยตรง แก้ไขโดยใช้วิธีจ้างครูอัตราจ้างหรือจ้างบริษัทดูแล							
	ภาวะผู้นำในเกือบทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นการมีวิสัยทัศน์ทางด้าน ICT การจัดหางบประมาณมาสนับสนุน การประสานงานกับหน่วยงานและชุมชน การบริหารแบบมีส่วนร่วม การสนับสนุนครูผู้สอน การทำให้เป็นตัวอย่าง											

ตารางที่ 4.72 (ต่อ)

รายการ	โรงเรียนกรณีศึกษา				
	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	ไม่เพียงพอในการดำเนินนโยบาย ทั้ง งบประมาณ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ อีกทั้งระบบ เครือข่ายการสื่อสาร เรื่องการบำรุงรักษาเครื่อง คอมพิวเตอร์ ยกเว้นโรงเรียน 1 แห่งที่เป็น โรงเรียนในโครงการโรงเรียนในฝัน	เพียงพอ ยกเว้นใน เรื่อง อาคาร สถานที่	ไม่เพียงพอ ทั้งงบประมาณ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ อีกทั้งระบบ เครือข่ายการสื่อสาร เรื่องการ บำรุงรักษาเครื่องคอมพิวเตอร์ บางแห่งไม่เพียงพอในเรื่องอาคาร สถานที่	เพียงพอ ยกเว้นในเรื่องอาคาร สถานที่	เพียงพอ
	โครงสร้างองค์การไม่มีคณะกรรมการ ดำเนินงานด้าน ICT	โครงสร้างองค์การไม่มีคณะกรรมการ ดำเนินงานด้าน ICT		โครงสร้างองค์การไม่มี คณะกรรมการดำเนินงานด้าน ICT	มีคณะ กรรมการ ด้าน ICT
5. เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง	ระดมทรัพยากรจากชุมชน และขอความช่วยเหลือจากท้องถิ่น ในรูปของการจัดผ้าป่า การจัด กิจกรรม แต่จะได้รายได้มากเพียงใดขึ้นกับสภาพเศรษฐกิจของชุมชน			ได้จากสมาคมผู้ปกครอง สมาคมศิษย์เก่า การ จัดกิจกรรม	
6. ทศนคติของผู้ปฏิบัติ	มีทัศนคติที่ดี ถึงแม้จะมีครูผู้สูงอายุอยู่บ้างที่ไม่ได้สนใจทาง ICT อาจเนื่องจากปัญหาสุขภาพและยึดติดกับรูปแบบการสอนเดิม แต่ก็ให้ความร่วมมือใน การทำงาน ผู้บริหารใช้วิธีการกระตุ้นให้เห็นประโยชน์โดยผ่านการอบรม				

ข้อสรุปจากการศึกษาเชิงคุณภาพ

1. ด้านบริบทของโรงเรียน

โรงเรียนโดยทั่วไป ถ้าเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่จะอยู่ในตัวเมือง มีสภาพเศรษฐกิจของชุมชนดี ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กจะอยู่ในชนบทมีสภาพเศรษฐกิจของชุมชนค่อนข้างยากจน ในด้านโครงสร้างพื้นฐานของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารก็จะมีคุณภาพที่ต่ำกว่าตามด้วย ซึ่งได้แก่โอกาสในการใช้ไฟฟ้า การแพร่กระจายของการใช้คอมพิวเตอร์ การใช้อินเทอร์เน็ตและการใช้ดาวเทียม

2. ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ได้ข้อสรุปดังนี้

โรงเรียนโดยทั่วไปไม่เคยรับทราบแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายทางด้าน ICT ที่ได้รับจะรับมาจากเขตพื้นที่ ดังนั้นในส่วนของเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายทางด้าน ICT ในระดับกระทรวง ซึ่งก็คือแผนแม่บท นั้น ในประเด็นรายละเอียดของนโยบาย เช่น การมีพื้นฐานอยู่บนทฤษฎี/หลักสาเหตุและผลลัพธ์ที่เชื่อถือได้ ความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติ ความชัดเจนและสอดคล้องกัน และตัวชี้วัดความสำเร็จว่าเป็นอย่างไรนั้น จึงไม่สามารถตอบได้ ในกรณีโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นโรงเรียนในฝัน จะสับสนทางด้านเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแผนแม่บทฯ กับเกณฑ์ของโรงเรียนในฝัน

3. ด้านทรัพยากรของนโยบาย

โรงเรียนโดยทั่วไปจะไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากนโยบาย ICT ของกระทรวง ยกเว้นโรงเรียนที่อยู่ในโครงการพิเศษของทางกระทรวง เช่น โรงเรียนในฝัน ฯลฯ หรือบางโรงเรียนที่เขตพื้นที่จัดให้ ซึ่งขึ้นกับการพิจารณาตามเกณฑ์ของเขตพื้นที่ การสนับสนุนอื่นๆ จะอยู่ในรูปแบบทางการฝึกอบรม หรือด้านสื่อการสอน เป็นส่วนใหญ่

4. ด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม

รูปแบบในการติดต่อสื่อสารจะเป็นในเรื่องของหนังสือราชการ การประชุมประจำเดือนของเขตพื้นที่ ในส่วนมาตรการกระตุ้นส่งเสริม ส่วนมากจะเป็นในเรื่องการจัดแข่งขันระหว่างโรงเรียนในเขตพื้นที่ จัดประกวดผลงานนักเรียน-ครูทางด้าน ICT ฯลฯ

5. ด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

1) บุคลากรในหน่วยงาน

จะเป็นในเรื่องของการขาดแคลนบุคลากรที่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางด้าน ICT นั้น จะเป็นปัญหาในเกือบทุกโรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก แนวทางที่ดำเนินการแก้ไขในปัจจุบัน ก็จะต้องอาศัยครูที่มีพื้นฐานมาอบรมและมอบหมายหน้าที่ให้ดูแล ในส่วนของโรงเรียนที่มีศักยภาพ ซึ่งจะเป็นโรงเรียนในระดับกลางขึ้นไป มีจำนวนนักเรียนมากในระดับที่จะใช้งบประมาณจากเงินอุดหนุนรายหัวมาจัดจ้างบุคลากรเฉพาะด้านนี้ หรือจ้างบริษัทเอกชนมาดำเนินการแทน นอกจากนี้โรงเรียนก็ยังสามารถเรียกเก็บเงินบำรุงการศึกษาเพื่อจัดการศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำรายได้ในส่วนนี้มาทำการจัดจ้างบุคลากร หรือบริหารจัดการได้

ปัญหาหนึ่งของโรงเรียนที่อยู่ในเมือง จะเป็นเรื่องของเมื่อมีอัตราขาดและมีการขออัตราบุคลากรด้าน ICT แต่กลับได้อัตรารออื่นมา เนื่องจากอัตรารอศึกษาในเมืองใครๆ ก็ยากมากอยู่

ปัญหาในส่วนครูอัตราจ้าง จะเป็นในเรื่องขวัญ กำลังใจ และความไม่แน่นอนในการทำงาน เนื่องจากสิทธิต่างๆ ที่แตกต่างจากพนักงานราชการหรือข้าราชการ จะพยายามที่จะหาทางขยับขยายไปสู่หน่วยงานอื่นที่มีความมั่นคง รอสอบบรรจุเป็นพนักงานราชการ หรือข้าราชการ แต่ในส่วน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จะมีสิทธิพิเศษที่ให้รับข้าราชการจากคนในท้องถิ่นเป็นข้อดี แต่นำไปสู่ปัญหาคุณภาพของข้าราชการครู เนื่องจากการแข่งขันและตัวเลือกมีน้อย อีกปัญหาหนึ่งคือครูที่ได้จะเป็นครูที่พูด เขียน ภาษาไทยได้ไม่ดี พูดภาษามลายู นำไปสู่ปัญหาคุณภาพการศึกษาของเด็กไทย

นอกจากนี้แล้วในส่วนปัญหาของบุคลากรที่มีอายุมาก จะมีความสนใจและพฤติกรรมในการนำ ICT มาใช้ในการเรียนการสอนน้อย อาจเนื่องจากปัญหาสุขภาพ หรือยึดติดกับการทำงานในรูปแบบเดิม ไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง ไม่รับการเรียนรู้ในนวัตกรรมใหม่ แนวทางแก้ไขโดยการจูงใจให้เห็นประโยชน์ของการนำ ICT มาใช้ จัดอบรมและสาธิตการนำมาใช้ในการทำงานจริง เช่น การคิดเกรดคะแนนโดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel การนำเสนอบทเรียนโดยใช้โปรแกรม Powerpoint บางแห่งใช้วิธีการเปลี่ยนรูปแบบการรายงานโดยบังคับให้ใช้ระบบเป็นระบบสำนักงานอัตโนมัติ เปลี่ยนการติดต่อสื่อสารผ่านระบบคอมพิวเตอร์แทนการใช้กระดาษ

2) ภาวะผู้นำ

เป็นปัจจัยที่สำคัญมากสำหรับการดำเนินนโยบาย ICT ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหารทางด้าน ICT ความสามารถในการจัดหางบประมาณสนับสนุน การประสานงานกับหน่วยงานและชุมชน การบริหารแบบมีส่วนร่วม การสนับสนุนครูผู้สอน การทำให้

เป็นตัวอย่างของการนำ ICT มาใช้ แต่สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในชนบท การใช้ภาวะผู้นำด้านความสามารถในการจัดหางบประมาณสนับสนุน จะเป็นสิ่งที่จำเป็นมาก

3) ทรัพยากรองค์การ

ในด้านงบประมาณ โรงเรียนขนาดเล็กไม่มีการจัดเก็บเงินบำรุงการศึกษาทางด้าน ICT อาจเนื่องจากขาดความพร้อมทั้งทางด้านจำนวนนักเรียน ความพร้อมของครู และเครื่องคอมพิวเตอร์ แต่โรงเรียนขนาดกลางขึ้นไป ซึ่งอยู่ในตัวเมือง มีความพร้อมทางด้านบุคลากร จะจัดการเรียนการสอนทางด้าน ICT และจัดเก็บเงินบำรุงการศึกษา เพื่อนำเงินที่ได้มาพัฒนาทางด้าน ICT ในสถานศึกษา

โรงเรียนที่อยู่ในตัวเมือง ปัญหาที่พบคือเรื่องอาคารสถานที่ เนื่องจากอยู่ในตัวเมือง ไม่สามารถขยายพื้นที่ได้

โรงเรียนในชนบท โดยเฉพาะภาคเหนือจะมีปัญหาเรื่องเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จากสัญญาณคู่สายมากกว่าทางภาคอื่น เนื่องจากจะอยู่ใกล้เขา การสื่อสารของโรงเรียนในชนบทที่อยู่ห่างไกลจะผ่านเครือข่ายดาวเทียม ซึ่งเครือข่ายที่ใช้ก็มักจะขัดข้อง การแจ้งซ่อมก็ช้ากว่าจะมาบริการ อีกปัญหาหนึ่งของโรงเรียนในเรื่องโทรศัพท์พื้นฐาน ซึ่งจะเบี่ยงบราซการได้ต้องเป็นขององค์การโทรศัพท์(TOT) ซึ่งโรงเรียนบางแห่งไม่มีเครือข่าย TOT มีแต่เครือข่าย TT&T จึงไม่สามารถเบี่ยงบราซการได้ต้องออกค่าใช้จ่ายเอง

4) โครงสร้างองค์การ

โรงเรียนโดยทั่วไปไม่มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนงาน ยุทธศาสตร์ของโรงเรียนทางด้าน ICT และไม่มีคณะกรรมการดำเนินงานด้าน ICT ยกเว้นโรงเรียนที่ได้รับการสนับสนุนหรืออยู่ในโครงการพิเศษ เช่น โครงการโรงเรียนต้นแบบทางด้าน ICT

6. ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

ในส่วนนี้มีผลอย่างมากต่อความสำเร็จของนโยบายนี้ เนื่องจากข้อจำกัดของงบประมาณ ทำให้ต้องระดมทรัพยากรจากแหล่งอื่น ซึ่งรายได้จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับเศรษฐกิจของชุมชน ศิษย์เก่าที่มีชื่อเสียง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ การช่วยเหลือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังติดขัดเรื่องระเบียบราชการ ในบางครั้งการช่วยเหลือก็ต้องเลียบระเบียบเพื่อช่วยเหลือโรงเรียน เช่น แทนที่จะให้คอมพิวเตอร์ก็เป็นในรูปแบบของการให้ยืมก่อน เป็นต้น

7. ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

โรงเรียนโดยทั่วไป ทัศนคติของผู้ปฏิบัติมีพฤติกรรมที่ตอบสนองต่อนโยบายในทางที่ดี ตระหนักและเห็นความสำคัญของนโยบาย ICT มีส่วนร่วมในการทำงาน

8. ความสำเร็จของการนำนโยบาย ICT ไปปฏิบัติ

1) โรงเรียนขนาดใหญ่ โดยทั่วไปจะอยู่ในเมือง ในส่วนความแตกต่างของระดับการศึกษา พบว่า ในระดับมัธยม จะมีความสำเร็จมากกว่า เนื่องจากองค์ประกอบของ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง การแข่งขันระหว่างโรงเรียน ฯลฯ แต่ในส่วนระดับประถม จะมีปัญหาในเรื่องบุคลากรที่มีความรู้ ระดับความสามารถของนักเรียน เช่น ครูยังไม่ทราบแนวทางของการทำสื่อเพื่อทำเลื่อนวิทยฐานะ ชมรมคอมพิวเตอร์ของนักเรียนก็ไม่มีที่จะช่วย ICT ของโรงเรียน ระบบการเรียนการสอนแบบ eLearning ก็พัฒนาสู่ในระดับมัธยมไม่ได้ อาจเนื่องจากการเรียนการสอน ICT ของนักเรียนชั้นประถมมุ่งให้นักเรียนใช้คอมพิวเตอร์เป็น หรือใช้คอมพิวเตอร์ในระดับพื้นฐาน ซึ่งแตกต่างจากนักเรียนในระดับมัธยมที่มุ่งให้นักเรียนมีความรู้และทักษะทางคอมพิวเตอร์ขั้นสูง ดังนั้นนักเรียนจึงสามารถช่วยงานครูได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบการสอนแบบ eLearning ครูมัธยมเพียงแต่หาเนื้อหาวิชาเป็นผู้ชี้แนะ แต่การทำ eLearning สามารถให้เด็กนักเรียนทำได้ ดูได้จากเว็บไซต์ของโรงเรียนที่มีชื่อเสียง

2) โรงเรียนโดยทั่วไป ไม่สามารถพัฒนาโปรแกรมเพื่อใช้ในการบริหารงานได้ ยกเว้นโรงเรียนขนาดใหญ่บางแห่งที่สามารถแก้ไขข้อมูลในบางรายงาน เช่น โรงเรียนระยองวิทยาคม ฯลฯ

3) โรงเรียนที่มีความสามารถ ส่วนมากจะเป็นในโรงเรียนขนาดกลางขึ้นไป สามารถเก็บค่าเล่าเรียนพิเศษ เพื่อจัดการศึกษาเพิ่มเติมได้ ทำให้ไม่มีปัญหาในเรื่องงบประมาณ

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่การศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ และการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ

ในการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ ประชากรที่ศึกษา คือ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากกลุ่มประชากรดังกล่าว ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยครอบคลุมทั้ง 4 ภูมิภาค และขนาดของโรงเรียน ซึ่งเป็นขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้รับผิดชอบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และแบบสอบถามเกี่ยวกับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน คือ 1)การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น 2) การวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เพื่อตอบคำถามวิจัยโดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ และ 3) การวิเคราะห์ข้อสรุปจากส่วนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ ดำเนินการเลือกกรณีศึกษา โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือก ได้สถานศึกษา 12 แห่งเป็นกรณีศึกษา ครอบคลุมทุกภาคของประเทศ โดยแบ่งเป็น 4 ภาค คือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และครอบคลุมทุกขนาดของโรงเรียน โดยแบ่งเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เก็บข้อมูลจากการศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร การสำรวจ การสังเกตและสัมภาษณ์ จากเครื่องมือที่สร้างขึ้น จากนั้นจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา ลงข้อสรุปแบบอุปนัย และวิเคราะห์เปรียบเทียบแบบข้ามกรณี

จากกรอบแนวคิดในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามไว้ 2 ประการ คือ ประการแรก การนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทำให้เกิดความสำเร็จในแต่ละด้านอย่างไร และมีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร ระหว่างสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน ประการที่สอง ปัจจัยอะไรบ้างที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอข้อสรุปเพื่อตอบคำถามในการวิจัย ออกเป็น 3 ส่วน ส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 เป็นผลจากการวิเคราะห์ในเชิงปริมาณที่ได้มาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ส่วนที่ 3 เป็นผลจากการวิเคราะห์ในเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากการวิเคราะห์ความสำเร็จในการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดอยู่ในระดับมาก และเมื่อ จำแนกตามองค์ประกอบย่อย พบว่าในด้านระดับการบรรลุเป้าหมาย ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู ทั้งคู่อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง ด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ ทั้งคู่อยู่ในระดับมาก เรียงตามความสำเร็จจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ ด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู ด้านระดับการบรรลุเป้าหมาย

เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียน พบว่า สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง ความสำเร็จในแต่ละด้านจะเป็นไปตามกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด แต่สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่ จะมีความสำเร็จแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดอยู่หนึ่งด้าน คือด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูซึ่งอยู่ในระดับมาก สำหรับทิศทางการเรียงตามความสำเร็จจากมากไปน้อยของโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด จะเป็นไปตามกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คือด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ ด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน

สอนของครู ด้านระดับการบรรลุเป้าหมาย และในส่วนตัวความสำเร็จ นั้นจะมีค่าเรียงตามขนาดของโรงเรียนในทุกด้าน

เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านระดับการบรรลุเป้าหมาย

จากการวิเคราะห์ความสำเร็จในการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านระดับการบรรลุเป้าหมาย สรุปได้ว่า สถานศึกษาได้ดำเนินการไปจนบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายในระดับปานกลาง ตามกรอบตัวชี้วัดของแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ จำแนกเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1)คุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน 2)การบริหารจัดการและให้บริการทางการศึกษา 3)การผลิตและการพัฒนาบุคลากรด้าน ICT และ 4)โครงสร้างพื้นฐาน

ในทุกขนาดของโรงเรียนความสำเร็จในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาค่าความสำเร็จพบว่าจะมีค่าแปรตามขนาด แสดงว่า ขนาดของโรงเรียนมีผลต่อความสำเร็จในด้านระดับการบรรลุเป้าหมาย

1.2 ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู

จากการวิเคราะห์ความสำเร็จในการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู สรุปได้ว่า การดำเนินนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้ครูมีการเปลี่ยนแปลงการกระทำหรือกิจกรรมที่ครูแสดงออกเพื่อพัฒนานักเรียนในด้านความรู้ เจตคติ และทักษะตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในกลุ่มวิชาต่างๆ โดยจำแนกพฤติกรรมออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) พฤติกรรมด้านการเตรียมการสอน 2) พฤติกรรมด้านการดำเนินการสอน 3) พฤติกรรมด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน 4) พฤติกรรมด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน 5) พฤติกรรมด้านการปลูกฝังจริยธรรมและคุณธรรม และ 6) พฤติกรรมด้านการจูงใจและเสริมแรงการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง ความสำเร็จในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง แต่สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่ความสำเร็จในด้านนี้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าความสำเร็จพบว่าจะมีค่าแปรตามขนาด แสดงว่า ขนาดของโรงเรียนมีผลต่อความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู

1.3 ด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง

จากการวิเคราะห์ความสำเร็จในการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง สรุปได้ว่า การดำเนินนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้ความสามารถของนักเรียนแต่ละคนที่ได้รับการปรับปรุงอันเป็นผลจากการเรียนรู้ โดยพิจารณาจากมาตรฐานผู้เรียน 6 ประการ ได้แก่ 1) ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ 2) ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ 3) ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร 4) ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 5) ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต และ 6) ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี อยู่ในระดับมาก

ในทุกขนาดของโรงเรียนความสำเร็จในด้านนี้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา ค่าความสำเร็จพบว่าจะมีค่าแปรตามขนาด แสดงว่า ขนาดของโรงเรียนมีผลต่อความสำเร็จในด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง

1.4 ด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ

จากการวิเคราะห์ความสำเร็จในการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ สรุปได้ว่า การดำเนินนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการนำเอาวิธีการและเครื่องมือที่ได้จากนโยบายฯ ไปใช้อย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก

ในทุกขนาดของโรงเรียนความสำเร็จในด้านนี้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา ค่าความสำเร็จพบว่าจะมีค่าแปรตามขนาด แสดงว่า ขนาดของโรงเรียนมีผลต่อความสำเร็จในด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1 ด้านระดับการบรรลุเป้าหมาย

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อความสำเร็จในการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านระดับการบรรลุเป้าหมาย สรุปได้ว่า จากตัวแปรต้นทั้งสิ้น 13 ตัว มีตัวแปรจำนวน 3 ตัวที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.488 และตัวแปรทั้ง 3 ตัวสามารถอธิบายความแปรปรวนความสำเร็จในการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติได้ร้อยละ 23.9 โดยตัวแปรที่สามารถทำนายความสำเร็จของนโยบายในด้านระดับการบรรลุเป้าหมายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เรียงตามลำดับความสำคัญได้ดังนี้ 1) บุคลากรในหน่วยงาน 2) ทักษะคติของผู้ปฏิบัติ 3) ทรัพยากรองค์กร

2.2 ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อความสำเร็จในการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู สรุปได้ว่า จากตัวแปรต้นทั้งสิ้น 13 ตัว มีตัวแปรจำนวน 9 ตัวที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.734 และตัวแปรทั้ง 9 ตัวสามารถอธิบายความแปรปรวนความสำเร็จในการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติได้ร้อยละ 53.8 โดยตัวแปรที่สามารถทำนายความสำเร็จของนโยบายในด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เรียงตามลำดับความสำคัญได้ดังนี้ 1) ทักษะคติของผู้ปฏิบัติ 2) บุคลากรในหน่วยงาน 3) การสนับสนุนอื่นๆ ที่กำหนดไว้ในแผนงาน 4) มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย 5) ทรัพยากรองค์กร 6) สภาพแวดล้อมทางสังคม 7) กิจกรรมส่งเสริม 8) ภาวะผู้นำของผู้บริหารและ 9) การติดต่อสื่อสาร

2.3 ด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อความสำเร็จในการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง สรุปได้ว่า จากตัวแปรต้นทั้งสิ้น 13 ตัว มีตัวแปรจำนวน 5 ตัวที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.731 และตัวแปรทั้ง 5 ตัวสามารถอธิบายความแปรปรวนความสำเร็จในการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติได้ร้อยละ 50.8 โดยตัวแปรที่สามารถ

ทำนายความสำเร็จของนโยบายในด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เรียงตามลำดับความสำคัญได้ดังนี้ 1) ทักษะคติของผู้ปฏิบัติ 2) สภาพแวดล้อมทางสังคม 3) บุคลากรในหน่วยงาน 4) มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย 5) งบประมาณ

2.4 ด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อความสำเร็จในการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ สรุปได้ว่า จากตัวแปรต้นทั้งสิ้น 13 ตัว มีตัวแปรจำนวน 9 ตัวที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.657 และตัวแปรทั้ง 9 ตัวสามารถอธิบายความแปรปรวนความสำเร็จในการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติได้ร้อยละ 43.1 โดยตัวแปรที่สามารถทำนายความสำเร็จของนโยบายในด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เรียงตามลำดับความสำคัญได้ดังนี้ 1) ทักษะคติของผู้ปฏิบัติ 2) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 3) โครงสร้างองค์การ 4) สภาพแวดล้อมทางการเมือง 5) งบประมาณ 6) มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย 7) สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ 8) การสนับสนุนอื่นๆ ที่กำหนดไว้ในแผนงาน 9) กิจกรรมส่งเสริม

2.5 ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติในมิติรวม

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อความสำเร็จในการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในมิติรวม สรุปได้ว่า จากตัวแปรต้นทั้งสิ้น 13 ตัว มีตัวแปรจำนวน 7 ตัวที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในมิติรวม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.780 และตัวแปรทั้ง 7 ตัว สามารถอธิบายความแปรปรวนความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในมิติรวมได้ร้อยละ 60.9 โดยตัวแปรที่สามารถทำนายความสำเร็จในมิติรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้ 1) ทักษะคติของผู้ปฏิบัติ 2) บุคลากรในหน่วยงาน 3) สภาพแวดล้อมทางสังคม 4) ทรัพยากรองค์การ 5) มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย 6) การติดต่อสื่อสาร และ 7) สภาพแวดล้อมทางการเมือง

3. ข้อสรุปจากการศึกษาเชิงคุณภาพ

3.1 ด้านบริบทของโรงเรียน โรงเรียนโดยทั่วไป ถ้าเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่จะอยู่ในตัวเมือง มีสภาพเศรษฐกิจของชุมชนดี ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กจะอยู่ในชนบทมีสภาพเศรษฐกิจของชุมชนค่อนข้างยากจน ในด้านโครงสร้างพื้นฐานของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารก็จะมี ความเหลื่อมล้ำตามด้วย

3.2 ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย โรงเรียนโดยทั่วไปไม่เคย รับประทานแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายทางด้าน ICT ที่ได้รับจะรับมาจากเขตพื้นที่

3.3 ด้านทรัพยากรของนโยบาย โรงเรียนโดยทั่วไปจะไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากนโยบาย ICT ของกระทรวง ยกเว้นโรงเรียนที่อยู่ในโครงการพิเศษของทาง กระทรวง เช่น โรงเรียนในฝัน ฯลฯ หรือบางโรงเรียนที่เขตพื้นที่จัดให้ ซึ่งขึ้นกับการพิจารณาตาม เกณฑ์ของเขตพื้นที่ การสนับสนุนอื่นๆ จะอยู่ในรูปแบบทางการฝึกอบรม หรือด้านสื่อการ สอน เป็นส่วนใหญ่

3.4 ด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม รูปแบบในการติดต่อสื่อสารจะเป็น ในเรื่องของหนังสือราชการ การประชุมประจำเดือนของเขตพื้นที่ ในส่วนมาตรการกระตุ้นส่งเสริม ส่วนมากจะเป็นในเรื่องการจัดแข่งขันระหว่างโรงเรียนในเขตพื้นที่ จัดประกวดผลงานนักเรียน-ครู ทางด้าน ICT ฯลฯ

3.5 ด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

1) บุคลากรในหน่วยงาน จะเป็นในเรื่องของการขาดแคลนบุคลากรที่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางด้าน ICT นั้น จะเป็นปัญหาในเกือบทุกโรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก แนวทางที่ดำเนินการแก้ไขในปัจจุบัน ก็จะอาศัยครูที่พอมือพื้นฐานมาอบรมและมอบหมาย หน้าที่ให้ดูแล ในส่วนของโรงเรียนที่มีศักยภาพ จะใช้งบประมาณจากเงินอุดหนุนรายหัวมาจัดจ้าง บุคลากรเฉพาะด้านนี้ หรือจ้างบริษัทเอกชนมาดำเนินการแทน นอกจากนี้โรงเรียนก็ยังสามารถ เรียกเก็บเงินบำรุงการศึกษาเพื่อจัดการศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำรายได้ในส่วนนี้มาทำการจัดจ้างบุคลากร หรือบริหารจัดการได้

2) ภาวะผู้นำ เป็นปัจจัยที่สำคัญมากสำหรับการดำเนินนโยบาย ICT ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหารทางด้าน ICT ความสามารถในการจัดหางบประมาณ สนับสนุน การประสานงานกับหน่วยงานและชุมชน การบริหารแบบมีส่วนร่วม การสนับสนุน

ครูผู้สอน การทำให้เป็นตัวอย่างของการนำ ICT มาใช้ แต่สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในชนบท การใช้ภาวะผู้นำด้าน ความสามารถในการจัดหางบประมาณสนับสนุน จะเป็นสิ่งที่จำเป็นมาก

3) ทรัพยากรองค์การ โรงเรียนที่อยู่ในตัวเมือง ปัญหาที่พบคือเรื่องอาคารสถานที่ เนื่องจากอยู่ในตัวเมือง ไม่สามารถขยายพื้นที่ได้ ส่วนโรงเรียนในชนบท โดยเฉพาะภาคเหนือจะมีปัญหาเรื่องเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จากสัญญาณคู่สาย เนื่องจากจะอยู่ใกล้เขา

4) โครงสร้างองค์การ โรงเรียนโดยทั่วไปไม่มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนงาน ยุทธศาสตร์ของโรงเรียนทางด้าน ICT และไม่มีคณะกรรมการดำเนินงานด้าน ICT ยกเว้นโรงเรียนที่ได้รับการสนับสนุนหรืออยู่ในโครงการพิเศษ เช่น โครงการโรงเรียนต้นแบบทางด้าน ICT

3.6 ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ในส่วนนี้มีผลอย่างมากต่อความสำเร็จของนโยบายนี้ เนื่องจากข้อจำกัดของงบประมาณ ทำให้ต้องระดมทรัพยากรจากแหล่งอื่น ซึ่งรายได้จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับเศรษฐกิจของชุมชน ศิษย์เก่าที่มีชื่อเสียง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ

3.7 ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ โรงเรียนโดยทั่วไป ทัศนคติของผู้ปฏิบัติมีพฤติกรรมที่ตอบสนองต่อนโยบายในทางที่ดี ตระหนักและเห็นความสำคัญของนโยบาย ICT มีส่วนร่วมในการทำงาน

3.8 ความสำเร็จของการนำนโยบาย ICT ไปปฏิบัติ

1) โรงเรียนขนาดใหญ่ โดยทั่วไปจะอยู่ในเมือง ในส่วนความแตกต่างของระดับการศึกษา พบว่า ในระดับมัธยม จะมีความสำเร็จมากกว่า เนื่องจากองค์ประกอบของ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง การแข่งขันระหว่างโรงเรียน ฯลฯ แต่ในส่วนระดับประถม จะมีปัญหาในเรื่องบุคลากรที่มีความรู้ ระดับความสามารถของนักเรียน

2) โรงเรียนโดยทั่วไป ไม่สามารถพัฒนาโปรแกรมเพื่อใช้ในการบริหารงานได้ ยกเว้นโรงเรียนขนาดใหญ่บางแห่งที่สามารถแก้ไขข้อมูลในบางรายงาน

3) โรงเรียนที่มีความสามารถ ส่วนมากจะเป็นในโรงเรียนขนาดกลางขึ้นไป สามารถเก็บค่าเล่าเรียนพิเศษ เพื่อจัดการศึกษาเพิ่มเติมได้ ทำให้ไม่มีปัญหาในเรื่องงบประมาณ

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญจากการค้นพบในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากการวิเคราะห์ความสำเร็จในการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำแนกตามองค์ประกอบย่อย พบว่าในด้านระดับการบรรลุเป้าหมาย ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู ทั้งคู่อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านสมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง ด้านความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ ทั้งคู่อยู่ในระดับมาก ในส่วนค่าความสำเร็จนั้นจะมีค่าเรียงตามขนาดของโรงเรียนในทุกด้าน ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

ในส่วนความสำเร็จในแต่ละค่าที่มีการแปรผันตามขนาดของโรงเรียนนั้น จากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาเชิงปริมาณและคุณภาพ พบว่า อาจเนื่องมาจาก

- บริบทของโรงเรียน ถ้าเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่จะอยู่ในตัวเมือง มีสภาพเศรษฐกิจของชุมชนดี ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กจะอยู่ในชนบทมีสภาพเศรษฐกิจของชุมชนค่อนข้างยากจน ในด้านโครงสร้างพื้นฐานของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารก็จะมีคุณภาพต่ำตามด้วย ซึ่งได้แก่ โอกาสในการใช้ไฟฟ้า การแพร่กระจายของการใช้คอมพิวเตอร์ การใช้อินเทอร์เน็ตและการใช้ดาวเทียม ซึ่งโรงเรียนที่อยู่ในตัวเมืองจะมีความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานมากกว่า เห็นได้จากกรณีศึกษาของโรงเรียนขนาดใหญ่จะเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตโดยการใช้ Hi speed อินเทอร์เน็ต แต่ในกรณีศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กจะเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตโดยการใช้ดาวเทียม ซึ่งมีปัญหาขัดข้องอยู่ตลอด

- งบประมาณ จากการที่นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นนโยบายที่ต้องลงทุนในส่วนงบประมาณสูง งบประมาณของนโยบายมีจำกัด จึงไม่สามารถกระจายให้กับสถานศึกษาได้อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม โดยทั่วไปสถานศึกษาจะไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากนโยบายนี้ พิจารณาได้จากค่าเฉลี่ยของปัจจัยงบประมาณนโยบายของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่อยู่ในระดับน้อย(2.48)

งบประมาณที่ได้รับจะมาจากเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัว ซึ่งเป็นงบประมาณที่แปรตามจำนวนหัวของนักเรียน ยิ่งมีขนาดใหญ่ก็ยิ่งจะได้มาก ดังนั้นในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องมีจำนวนงบประมาณในส่วนนี้ในระดับที่มากเพียงพอ ทำนองกลับกันใน

ส่วนของโรงเรียนขนาดใหญ่ซึ่งมักอยู่ในตัวเมือง ที่มีแหล่งของรายได้จากเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวในระดับที่มากเพียงพอที่จะบริหารจัดการ อีกทั้งยังสามารถเก็บเงินบำรุงการศึกษาเพิ่มเติมทางด้าน ICT ได้จากนักเรียน ผู้ปกครองก็มีศักยภาพเพียงพอที่จะช่วยเหลือ เพียบพร้อมทั้งบุคลากรที่มีจำนวนมากและมีงบประมาณที่จะจัดจ้างเพิ่มเติมได้ เมื่อพิจารณาจากรายละเอียดประกอบพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2549 พ.ศ.2550 และ พ.ศ.2551 กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับงบประมาณในส่วนของครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์เป็นในปีงบประมาณ 2549 เป็นจำนวนเงิน 552,798,500 บาท เพื่อใช้จัดหาครุภัณฑ์ประกอบห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ 1,006 ระบบ ในปีงบประมาณ 2550 เป็นจำนวนเงิน 509,863,300 บาท เพื่อใช้จัดหาครุภัณฑ์ประกอบห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ 1,258 ระบบ อุปกรณ์เครือข่ายภายในสำนักงาน 1 ระบบ ระบบคอมพิวเตอร์สำหรับ Digital Learning Gateway 1 ระบบ Learning Management System 1 ระบบ และในปีงบประมาณ 2551 เป็นจำนวนเงิน 505,931,300 บาท เพื่อใช้จัดหาครุภัณฑ์ประกอบห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ 1,200 ระบบ ระบบคอมพิวเตอร์พร้อม Application สำหรับ Data Center 1 ระบบ จะเห็นได้ว่าจากงบประมาณที่ผ่านมา 3 ปี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะได้รับจัดสรรงบประมาณเฉลี่ยปีละ 522,864,366 ล้านบาท สามารถจัดสรรให้กับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เฉลี่ยปีละ 1,155 โรงเรียน ซึ่งเมื่อเทียบกับจำนวนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประมาณ 31,064 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 3.71 เท่านั้นที่ได้รับการจัดสรร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าปัจจัยทรัพยากรของนโยบายอยู่ในระดับน้อย และจากสภาพปัญหาทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านงบประมาณนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิชัย ชมพูพาทย์(2548,106) ที่พบว่าปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนการสอน คือ โรงเรียนยังขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนการสอนของครู ได้แก่ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต อุปกรณ์ในการนำเสนอผลงาน และอุปกรณ์ที่มีอยู่ไม่สามารถใช้งานได้อย่างเต็มที่ อุปกรณ์บางอย่างเก่าและใช้งานยาก โรงเรียนบางแห่งมีอุปกรณ์พร้อมแต่ไม่มีผู้ดูแลระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโดยตรง และยังไม่มีผู้ช่วยเหลือให้คำแนะนำครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน

- ความสามารถในการใช้งานของบุคลากรทางการศึกษาโดยเฉพาะครูผู้สอน ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กจะมีเครื่องคอมพิวเตอร์รองรับการใช้งานของครูน้อยกว่าในโรงเรียนขนาดใหญ่ ทำให้ความสำเร็จในด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการสอนของครูในโรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับปานกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของนรินทร์ ธรรมลังกา(2545) ที่พบว่า การเข้าถึงสารสนเทศจะส่งผลต่อความสามารถในการใช้งาน และกล่าวอีกว่า หากมีโอกาสเข้าถึงและเป็นเจ้าของเทคโนโลยีสารสนเทศมากเพียงใด ความสามารถในการใช้

งานก็จะมีมากขึ้นตามลำดับด้วย และยังพบว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการเหลื่อมล้ำทางการเข้าถึงและการรับรู้สารสนเทศคือ ความไม่เท่าเทียมกันของโครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และถ้ามีระบบโครงสร้างพื้นฐานดีและเพียงพอแล้ว จะทำให้การใช้งานดีกว่าการไม่มีหรือไม่พร้อม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลำลี ทองทิว(2545) ที่พบว่าปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความแตกต่างในการยอมรับและใช้นวัตกรรมคือ ฐานะทางเศรษฐกิจของโรงเรียน โดยโรงเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีแหล่งของทรัพยากรที่มาสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างเต็มที่แล้ว บุคลากรที่อยู่ในโรงเรียนมีแนวโน้มที่จะยอมรับนวัตกรรมและใช้เทคโนโลยีที่ดีกว่าโรงเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี อีกประการหนึ่งสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กจะมีปัญหาของครูไม่ครบชั้น ทำให้ครูต้องใช้เวลาในการสอนขึ้น ซึ่ง Johnson Karin Sue (1996) ที่ศึกษาถึงการยอมรับอินเทอร์เน็ตของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า การไม่มีเวลาเพียงพอ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตของครู เช่นเดียวกับ Dorathy, J.Erb.(1997) พบว่า การไม่มีเวลาเพียงพอเป็นอุปสรรคหนึ่งในการใช้อินเทอร์เน็ตของครู นอกจากนี้ยังเป็นเรื่องของการสนับสนุนและการฝึกอบรม จากข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณทำให้โรงเรียนขนาดเล็กไม่มีงบเบี้ยเลี้ยง ค่าเดินทาง และค่าอบรม ที่จะสนับสนุนบุคลากรให้ได้รับการพัฒนาได้ ซึ่งจากงานวิจัยของ กนกรัตน์ อนิทรทัศน์(2531, อ้างถึงในสุภาภรณ์ แสนทวีสุข, 2541) พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีความเห็นว่าการได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับนวัตกรรมเป็นปัจจัยที่จะมีผลต่อการใช้นวัตกรรมทางการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนัญญา พรหมฝ่าย(2546) ที่พบว่าตัวแปรด้านการพัฒนาวิชาชีพที่ส่งผลต่อระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนการสอน คือ การเข้ารับการอบรม และการเรียนรู้ด้วยตนเอง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลจากวิจัยในครั้งนี้สรุปได้ว่า จากตัวแปรต้นทั้งสิ้น 13 ตัว มีตัวแปรจำนวน 7 ตัวที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในมิติรวม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.780 และตัวแปรทั้ง 7 ตัว สามารถอธิบายความแปรปรวนความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในมิติรวมได้ร้อยละ 60.9 โดยตัวแปรที่สามารถทำนายความสำเร็จ ในมิติรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้ 1) ทักษะของผู้ปฏิบัติ 2) บุคลากรในหน่วยงาน 3) สภาพแวดล้อมทางสังคม 4) ทรัพยากรองค์การ 5) มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย 6) การติดต่อสื่อสาร และ 7) สภาพแวดล้อมทางการเมือง ซึ่งอภิปรายได้ดังนี้

ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการ อาทิ Edwards(1980) ได้กล่าวถึงบทบาทของปัจจัยทัศนคติของผู้ปฏิบัติว่าเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นอย่างดี การนำนโยบายไปปฏิบัติจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ ผู้ปฏิบัติไม่เพียงแต่จะต้องรู้ว่า จะต้องทำอะไร และมีความสามารถที่จะทำเท่านั้น แต่ผู้ปฏิบัติต้องมีความปรารถนาที่จะกระทำให้สำเร็จด้วย เป็นแนวทางเดียวกับ Pressman and Wildavsky(1984,อ้างถึงในสมบัติ อภรณ์วงศ์ ,2550:401) ได้กล่าวถึงการนำนโยบายไปปฏิบัติเกี่ยวข้องกับบุคลากรที่ร่วมรับผิดชอบจำนวนมาก ทั้งบุคลากรภายในหน่วยงานเดียวกันและบุคลากรระหว่างหน่วยงานที่ต้องทำงานประสานกัน ดังนั้นการสร้าง ความเข้าใจที่ดีต่อกันระหว่างบุคลากรภายในหน่วยงานเดียวกันและระหว่างหน่วยงานจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะถ้าบุคลากรผู้ปฏิบัติขาดความร่วมมือที่ดีต่อกันหรือขาดความเข้าใจต่อความสำคัญในการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด หรือเกิดความขัดแย้งในระหว่างผู้ปฏิบัติงาน สิ่งเหล่านี้จะเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จ ดังนั้นความร่วมมือด้วยความเข้าใจต่อการบรรลุเป้าประสงค์ร่วมกัน จะส่งเสริมให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นแนวทางเดียวกับ Gunn(1984) เสนอว่า ความเข้าใจและการเห็นด้วยในวัตถุประสงค์/เป้าหมาย เป็นอีกเงื่อนไขที่จำเป็นที่ผู้เกี่ยวข้องควรมีความเข้าใจและเห็นด้วยในวัตถุประสงค์/เป้าหมายที่ต้องการให้มีการบรรลุผล เงื่อนไขตรงนี้เป็นอีกเงื่อนไขที่ควรจะต้องอยู่ตลอดกระบวนการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และเพื่อให้เกิดความเข้าใจเห็นด้วยดังที่กล่าวควรจะได้มีการนำวัตถุประสงค์/เป้าหมายที่ต้องการให้บรรลุผล มาให้คำจำกัดความที่ชัดเจนเจาะจง เป็นที่เข้าใจและได้รับการเห็นด้วย ทั้งนี้ ถ้าทุกคน

เข้าใจและเห็นด้วยในวัตถุประสงค์/เป้าหมายเหล่านั้น การที่ทำให้การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ บรรลุผลที่ดีหรือที่สมบูรณ์ทำได้ไม่ยากนั้น เช่นเดียวกับ วรเดช จันทรศร(2543,53) ที่ได้เสนอว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จไปไม่ได้ ถ้าหากปราศจากเสียซึ่งความร่วมมือจากสมาชิกทั้งมวลในองค์การหรือหน่วยปฏิบัติ ในอีกนัยหนึ่ง ปัญหาของการนำนโยบายไปปฏิบัติจะมีสูงชันเป็นอย่างมาก ถ้าสมาชิกในองค์การหรือหน่วยปฏิบัติไม่ให้ความร่วมมือหรือต่อต้านการเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลมาจากนโยบายนั้น ๆ และ กล้า ทองขาว(2548 :184) ได้สรุปปัจจัยกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยในส่วนของปัจจัยด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ ได้กล่าวไว้ว่าหากผู้ปฏิบัติไม่เข้าใจหรือสงสัยในวัตถุประสงค์ของนโยบายว่า เพราะเหตุใดจึงต้องมีนโยบายอย่างนี้ หรือสงสัยว่าความต้องการที่แท้จริงของผู้กำหนดนโยบายคืออะไร นโยบายที่ทำอยู่มีประโยชน์อย่างไร ใครคือผู้ได้รับประโยชน์แท้จริงจากการดำเนินนโยบาย ฯลฯ ข้อสงสัยไม่เข้าใจนโยบายจะทำให้ผู้ปฏิบัติขาดความมั่นใจ ขาดความไว้วางใจต่อนโยบาย ส่งผลกระทบต่อความตั้งใจที่จะทุ่มเทพลังความสามารถปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ยิ่งไปกว่านั้น หากผู้ปฏิบัติมีความรู้สึกไม่พอใจต่อนโยบาย เพราะเห็นว่านโยบายที่เขาได้รับผิดชอบไม่ค่อยเป็นประโยชน์ต่อองค์กร หรือไม่ค่อยเป็นประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ หรือบางที่อาจเห็นว่าเป้าหมายของนโยบายดี แต่วิธีการปฏิบัติไม่ค่อยดี เขาอาจปฏิบัติงานแบบเฉื่อยชา เพราะมีความรู้สึกไม่ชอบนโยบาย หากผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่มีความรู้สึกต่อนโยบายที่น่าไปปฏิบัติเช่นนี้ นโยบายที่น่าไปปฏิบัติมีโอกาที่จะไม่สำเร็จสูง แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้านโยบายใดผู้ปฏิบัติมีความเข้าใจวัตถุประสงค์และวิธีปฏิบัติชัดเจนรู้สึกพึงพอใจสูง เพราะเห็นว่านโยบายที่ประกาศใช้จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วมและองค์การ การมีพื้นฐานความคิดเช่นนี้จะทำให้ผู้ปฏิบัติตั้งใจจริงที่จะปฏิบัติ จะทุ่มเทความสามารถและอุทิศเวลาในการปฏิบัติ โดยอาจจะเข้าไปมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะแนวปฏิบัติตามความเหมาะสม ตามสถานการณ์แห่งความเป็นจริงจะส่งผลให้นโยบายบรรลุผล

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ทองใบ สุธชารี(2526,335) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการนำนโยบายของวิทยาลัยครูไปปฏิบัติ พบว่าทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานมีอำนาจความสำเร็จในการนำนโยบายของวิทยาลัยครูไปปฏิบัติมากที่สุด สอดคล้องกับการสังเคราะห์กรณีศึกษาของนโยบายด้านการศึกษาของ วรเดช จันทรศร(2548,323) ที่พบว่า ในส่วนกรณีศึกษาด้านนวัตกรรมทางการศึกษาโดย Berman and Mclaughlin ปัจจัยที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษาในด้านเทคโนโลยีการศึกษา และการนำนวัตกรรมไปใช้ได้อย่างชัดเจน ปัจจัยนั้นคือปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ เพราะหากการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีไม่ได้รับความเอาใจใส่และความสนใจจากผู้ปฏิบัติ นโยบายจะประสบความสำเร็จในที่สุด และสอดคล้องกับ นภสร ตันปัทมดิถ(2548:143) ที่ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินงานของโรงเรียนต้นแบบที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ พบว่าปัจจัยส่งเสริมการดำเนินงานของโรงเรียน คือ การได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่าย

เนื่องจากการดำเนินงานของโรงเรียนเป็นการทำงานขององค์กรที่มีหลายฝ่ายประกอบเข้าด้วยกัน จึงต้องอาศัยความร่วมมือในการปฏิบัติงาน จึงจะทำให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

บุคลากรในหน่วยงาน

เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการ อาทิ วรเดช จันทรศร(2543,50-51) ได้สรุปในด้านปัจจัยที่เกี่ยวกับบุคลากร ปัญหาทางด้านสมรรถนะจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับเงื่อนไขหลายประการ เงื่อนไขประการแรก นโยบายที่จะถูกนำไปปฏิบัตินั้นต้องการบุคลากรจำนวนเท่าใด ต้องการบุคลากรประเภทใด และต้องการบุคลากรที่มีคุณสมบัติอย่างไร เงื่อนไขประการที่สอง บุคลากรที่ต้องการเหล่านั้นมีอยู่แล้วในระบบราชการหรือไม่ หากมีอยู่แล้ว บุคลากรเหล่านั้นมีคุณภาพ ความรู้ ความสามารถที่จะปฏิบัติตามนโยบายนั้นได้หรือไม่ บุคลากรเหล่านั้นมีความยินดีหรือตั้งใจที่จะมาร่วมเป็นผู้ปฏิบัติในนโยบายนั้นหรือไม่ หน่วยงานที่มีบุคลากรเหล่านั้นอยู่ยินดีที่จะให้บุคลากรเหล่านั้นมาเป็นผู้ร่วมปฏิบัติในนโยบายนั้นหรือไม่ เงื่อนไขประการที่สาม หากไม่มีบุคลากรที่ต้องการเหล่านั้นอยู่ในระบบราชการหรือไม่พอ หน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะสามารถหาบุคลากรจากภาคเอกชนได้หรือไม่ จะมีความสามารถหรือวิธีการดึงดูดบุคลากรเหล่านั้นให้ปฏิบัติงานในนโยบายหรือโครงการได้อย่างไร เป็นไปในแนวทางเดียวกับ ศุภชัย ยาวะประภาษ(2548,112) ที่ได้สรุปปัจจัยของกำลังและคุณภาพของบุคลากร โดยที่จำนวนบุคลากรที่จะนำเอานโยบายไปปฏิบัตินั้นตามปกติมักจะมีน้อยกว่าจำนวนคนที่ต้องการสำหรับการปฏิบัติให้เป็นผลสำเร็จ ผลของการขาดแคลนกำลังคนดังกล่าวจะมีส่วนโดยตรงต่อความไม่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย นอกจากนี้ปัญหาด้านปริมาณกำลังคนแล้ว ปัญหาในด้านคุณภาพของบุคลากรยังเป็นปัญหาที่สำคัญอีกปัญหาหนึ่ง ยิ่งนโยบายเกี่ยวข้องกับปัญหาทางเทคนิคมากเท่าใด ความต้องการบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะในด้านนั้นๆ ยิ่งมีมากขึ้นเท่านั้น และยิ่งความต้องการมีมาก ความขาดแคลนมักจะมีมากตามมาด้วย

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัย อาทิ อภิญา สุดา(2547,225) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนในโครงการโรงเรียนต้นแบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่สรรหาบุคลากรมารับผิดชอบงานด้าน ICT จากแหล่งภายใน โดยเลือกผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ด้าน ICT เป็นหลัก สอดคล้องกับผลงานวิจัยของปองสิน ชูวัฒนกุล(2544) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริหารคัดเลือก/สรรหาบุคลากรผู้รับผิดชอบงานด้านนี้มีการทำแผนพัฒนาครู/บุคลากรเป็นครั้งคราวกรณีๆ ไป โดยคัดเลือกผู้มีหน้าที่การงานตรงกับเนื้อหาของหลักสูตรเข้าอบรมครูได้รับ

การพัฒนามากที่สุด โดยส่งไปรับการพัฒนาที่หน่วยงานต้นสังกัดเมื่อสำเร็จแล้วมีการอบรมมอบหมายงานที่ต้องใช้ความรู้ที่ได้รับ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จักรพงษ์ นิมิตรง (2544:3) ที่ว่าโรงเรียนส่วนใหญ่สรรหาบุคลากรที่รับผิดชอบเรื่องเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์จากบุคลากรที่มีอยู่แล้วในโรงเรียน และสอดคล้องกับสภาพจริงที่ว่า โรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนของรัฐ จึงทำให้การสรรหาบุคลากรครูเพื่อเข้ารับราชการเป็นหน้าที่หลักของกระทรวงศึกษาธิการ หากไม่มีการจัดสรรอัตรากำลังมาให้ โรงเรียนก็ต้องสรรหาจากแหล่งภายใน แต่หากโรงเรียนต้องการสรรหาจากแหล่งภายนอก โรงเรียนสามารถดำเนินการได้โดยขออนุมัติเพื่อจัดจ้างครูอัตราจ้าง โดยงบประมาณส่วนนี้โรงเรียนจะต้องจัดหาเอง และสอดคล้องกับ สุทธิชัยศรี (2548,5-5) ที่ได้ทำการวิจัยประเมินประสิทธิภาพการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าพื้นฐานของครูที่เกี่ยวข้องกับการสอนคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน ส่วนใหญ่ครูที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์ ประมาณร้อยละ 74.83 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สอนอยู่ในระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และสอนทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยทั้งหมดมีผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาคอมพิวเตอร์โดยตรงเพียงร้อยละ 7.30 เท่านั้น นอกจากนี้สำเร็จการศึกษาในสาขาที่แตกต่างกันออกไป ครูผู้สอนทั้งหมดประมาณร้อยละ 36.35 มีความรู้ความสามารถด้านคอมพิวเตอร์จากการเรียนด้วยตนเอง และมีเพียงร้อยละ 25.17 เท่านั้นที่เรียนจากสถานศึกษาหรือผ่านการอบรมระยะสั้นตามที่โรงเรียนได้อนุมัติให้เข้ารับการอบรม สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ(2549:46) ได้ทำการวิจัยเรื่องรายงานผลการวิจัยการประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า 1) สถานศึกษามีบุคลากรที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยรวมเฉลี่ย 1.08 เมื่อพิจารณาตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่สถานศึกษาขนาดใหญ่มีเฉลี่ย 1.83 รองลงมา ขนาดกลางเฉลี่ย 0.87 และขนาดเล็กเฉลี่ย 0.41 2) สถานศึกษามีบุคลากรที่ได้รับการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยรวมเฉลี่ย 15.78 เมื่อพิจารณาตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่สถานศึกษาขนาดใหญ่มีเฉลี่ย 28.87 รองลงมา ขนาดกลางเฉลี่ย 11.42 และขนาดเล็กเฉลี่ย 5.20 3) สถานศึกษามีบุคลากรที่สามารถใช้คอมพิวเตอร์ในระดับพื้นฐานได้ โดยรวมเฉลี่ย 19.9 เมื่อพิจารณาตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่สถานศึกษาขนาดใหญ่มีเฉลี่ย 36.31 รองลงมา ขนาดกลางเฉลี่ย 13.76 และขนาดเล็กเฉลี่ย 7.63 4) สถานศึกษามีบุคลากรที่สามารถพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ได้ โดยรวมเฉลี่ย 2.75 เมื่อพิจารณาตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่สถานศึกษาขนาดใหญ่มีเฉลี่ย 4.07 รองลงมา ขนาดกลางเฉลี่ย 2.60 และขนาดเล็กเฉลี่ย 1.26 และสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ นภสร ตันปัทมดิลก(2548,ง) ที่พบว่าปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของ

โรงเรียนต้นแบบ คือ บุคลากรไม่เพียงพอ ครูมีปัญหาในการใช้สื่อ ICT ด้วยอายุที่มากขึ้นนั้นเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ผู้ใหญ่มักจะไม่เปิดใจรับเทคโนโลยีเท่าไรนัก

สภาพแวดล้อมทางสังคม

เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Van Horn and Van Meter(1976,อ้างถึงในสมบัติ อ่างรังธัญวงศ์ ,2550:451) ที่เสนอว่าเงื่อนไขทางสังคมที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติที่สำคัญ ได้แก่ คุณภาพของประชาชน ความเชื่อและค่านิยมของคนในชุมชนหรือสังคม และความร่วมมือของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย เป็นต้น

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เก็จกนก เอื้อวงศ์(2546,347) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการในระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ 1) การที่ชุมชนให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ 2) ชุมชนให้การสนับสนุนต่างๆ โดยกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ และสอดคล้องกับ นำพิชญ์ ธรรมหิเวศน์(2549:150) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาไปปฏิบัติ ของสถาบันการศึกษาสังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า การสนับสนุนการปฏิบัติ ให้สามารถนำนโยบายไปปฏิบัติและเกิดผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ดี จะต้องประกอบด้วย การได้รับการส่งเสริมทางเทคนิควิชาการ รวมทั้งมีการกำกับติดตามด้วยการให้คำแนะนำ ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานนอกไม่ว่าในท้องถิ่นหรือส่วนกลาง มีทรัพยากรที่เพียงพอและมีการพัฒนาบุคลากร การสนับสนุนการปฏิบัติที่เกิดจากหน่วยงานนอกหรือท้องถิ่นมีความเห็นพ้องกับวัตถุประสงค์หรือมาตรฐานของนโยบาย ช่วยให้มีการสนับสนุนเพื่อการปฏิบัติได้ดี จนเกิดผลสำเร็จในขั้นตอนการนำนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาไปปฏิบัติ โดยเฉพาะการสนับสนุนที่เกิดจากการยอมรับสถาบันการศึกษาและให้ความร่วมมือ และการดูแลให้มีทรัพยากรในการปฏิบัตินโยบายเพียงพอ จากหน่วยงานในท้องถิ่นและชุมชน

ทรัพยากรองค์การ

เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการ อาทิ Edwards(1980) ที่ได้กล่าวถึงทรัพยากรองค์การว่า ในส่วนของอาคารสถานที่ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่างๆ หน่วยงานที่นำเอานโยบายไปปฏิบัติ แม้ว่าจะได้รับมอบหมายอำนาจหน้าที่ มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ เข้าใจนโยบายที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดีก็ตาม แต่ถ้าหน่วยงานนั้นๆ ขาดแคลนอาคารสำนักงาน อาคารปฏิบัติการ อุปกรณ์ วัสดุ หรือแม้แต่พื้นที่อาณาบริเวณแล้ว การนำเอานโยบายนั้นไปปฏิบัติก็อาจ

พบกับความล้มเหลวได้ สอดคล้องกับ วรเดช จันทรศร(2543,52) ที่ได้กล่าวถึงในด้านปัจจัยที่เกี่ยวกับเงินทุนงบประมาณ ปัญหาทางด้านสมรรถนะจะมีมากขึ้นหากหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติถูกจำกัดโดยเงื่อนไขของการใช้เงินทุน ซึ่งข้อจำกัดในการใช้เงินนั้นมีมากหรือมีระเบียบข้อบังคับไว้มากจนขาดความยืดหยุ่นก็จะยิ่งเป็นการบั่นทอนสมรรถนะของหน่วยปฏิบัติมากขึ้น ในด้านปัจจัยที่เกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนปัจจัยทางด้านวิชาการ หรือเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องในนโยบาย ปัญหาทางด้านสมรรถนะจะทวีมากขึ้นถ้าหากหน่วยที่รับผิดชอบไม่ได้รับการสนับสนุนทางด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้เพียงพอหรือทันต่อเวลา ในบางกรณี การปฏิบัติตามนโยบายนั้นมีลักษณะที่ต้องใช้วิทยาการหรือเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ปัญหาทางด้านสมรรถนะจะมีมากยิ่งขึ้น ถ้าหากผู้ปฏิบัติขาดความรู้หรือความเข้าใจในเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เก็จกนก เอื้อวงศ์(2546,347) ที่พบว่า ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ส่งเสริมการดำเนินการ ได้แก่ 1) การมีวัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะคอมพิวเตอร์ที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง และ 2) การนำวัสดุอุปกรณ์มาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า ปัจจัยด้านสภาพทางกายภาพที่ส่งเสริมการดำเนินการ ได้แก่ 1) ความพร้อมด้านอาคารสถานที่ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน และ 2) บรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนมีความเป็นระเบียบ สะอาด ร่มรื่น และปลอดภัย และสอดคล้องกับ นกสร ต้นปัทมดิลก(2548:143) ที่พบว่าปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของโรงเรียนต้นแบบ คือ งบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ และเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ได้รับการจัดสรรจากโครงการมีความล่าช้าในการส่งมอบ โรงเรียนจึงต้องแก้ไขปัญหาโดยการพึ่งพาตนเอง ระดมทรัพยากรในชุมชน ทั้งวิธีขอรับการบริจาค และใช้เครดิตสินเชื่อจากร้านค้าเช่าซื้ออุปกรณ์ ICT มาใช้ในโรงเรียนก่อนแล้วจึงผ่อนชำระเป็นงวด ซึ่งมีข้อดีสำหรับโรงเรียน คือโรงเรียนไม่ต้องทุ่มเงินงบประมาณไปกับการซื้ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และถ้าหากเครื่องคอมพิวเตอร์มีปัญหาสามารถเรียกให้บริษัทที่ให้เช่าซื้อมาซ่อมบำรุงเครื่องให้ได้เป็นการลดภาระเรื่องค่าใช้จ่ายให้กับโรงเรียนได้

มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการ เช่น Pressman and Wildavsky(1973) ที่เสนอว่าการศึกษานำนโยบายไปปฏิบัติจำเป็นที่ว่า เป้าหมายและวัตถุประสงค์จะต้องถูกกำหนดและวัดได้ เพราะว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติไม่สามารถทราบได้ว่าสำเร็จหรือล้มเหลวหากปราศจากเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับ Kerr(1976) ที่เสนอว่าช่องทางที่ทำให้ล้มเหลวประการหนึ่งคือเป้าหมายไม่ชัดเจนในด้านคุณค่า ทำให้ฝ่ายที่นำนโยบายไปปฏิบัติหรือ

ฝ่ายบริหารสามารถบิดเบือนเป้าหมายได้ ดังนั้นเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายหากมีความชัดเจนจะสามารถนำไปสู่ความสำเร็จที่เป็นจริง และสอดคล้องกับ Williams(1979) ที่เสนอว่า การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติจะต้องวิเคราะห์นโยบายให้ถ่องแท้ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความหมาย ความชัดเจน ความเจาะจง และความสมเหตุสมผล ทั้งนี้ เพื่อขจัดความคลุมเครือหรือความกำกวมอันจะเป็นที่มาของปัญหาในการปฏิบัติ และสอดคล้องกับ Mazmanian and Sabatier (1980) ที่ได้กล่าวถึงขอบเขตของนโยบายที่ถูกแปลงออกมาเป็นวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน และการนำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่สามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว จะต้องคำนึงถึง 1) นโยบายอยู่ภายใต้ทฤษฎีที่มีเหตุผล 2) ความชัดเจนและเที่ยงตรงของวัตถุประสงค์ของนโยบาย และสอดคล้องกับ Rein(1983) ที่เสนอว่าเป้าหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ เงื่อนไขสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของนโยบาย เพราะเป้าหมายไม่ใช่เป็นเพียงสัญลักษณ์แต่ต้องเป็นจริง และเป้าหมายที่คลุมเครือ จะนำไปสู่การกำหนดแผนงานและขั้นตอนการนำไปปฏิบัติที่สลับซับซ้อน แต่ถ้าหากแผนการปฏิบัติงานมีเป้าหมายชัดเจน จะทำให้การกำหนดเครื่องมือการให้ความสนับสนุน การให้การชี้แนะและอื่นๆ มีลำดับขั้นตอนชัดเจนแน่นอน นอกจากนี้ Gunn(1984) ยังได้เสนอว่า นโยบายที่จะนำไปสู่การปฏิบัติในหลักการควรจะต้องอยู่บนรากฐานของทฤษฎี สาเหตุและผลที่เที่ยงตรงเชื่อถือได้ ที่ผ่านมานโยบายบางครั้งไม่มีประสิทธิผล ไม่ใช่เพราะมีการนำไปสู่การปฏิบัติที่ไม่ได้ หากแต่เป็นเพราะนโยบายเหล่านั้นไม่ได้เรื่องมากกว่า ที่เป็นเช่นนั้น เป็นเพราะนโยบายนั้นๆไม่ได้ตั้งอยู่บนรากฐานของการเข้าใจปัญหาที่จะแก้ไขอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะในประเด็นของสาเหตุและการเยียวยาแก้ไข หรือในประเด็นเกี่ยวกับเรื่องของโอกาสตรงนี้เป็นอีกเงื่อนไขหรือปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่ดีหรือที่สมบูรณ์ไม่สามารถบรรลุผลในทางปฏิบัติได้ นอกจากนี้ นักวิชาการไทยได้ทำการสรุปปัจจัยวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของนโยบายไว้ อาทิ ศุภชัย ยาวะประภา(2548,104-105) ได้สรุปถึงตัวชี้ที่จะแสดงให้เห็นถึงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของนโยบาย เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของนโยบายนั้น มีลักษณะดังนี้ 1)ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ 2) ความสอดคล้องต่อกันของวัตถุประสงค์ 3) ความยากง่ายในการรับรู้วัตถุประสงค์ 4)ดัชนีชี้ความสำเร็จของนโยบาย 5) ความเที่ยงตรงของข่าวสารที่มีไปยังผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ กล้า ทองขาว(2548 :184) ได้สรุปปัจจัยกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยในส่วนของปัจจัยด้านข้อความนโยบาย ได้กล่าวไว้ว่า ข้อความนโยบาย หมายถึง ข่าวสารนโยบาย ที่ระบุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายนโยบาย หรือระบุมาตรฐานนโยบายหรือมาตรฐานแผนงาน หากพิจารณาลึกลงไปถึงแผนกลยุทธ์หรือแผนงานหรือโครงการที่รองรับนโยบาย ข้อความนโยบายจะหมายถึงเป้าหมาย วัตถุประสงค์ รวมทั้งขั้นตอนหรือกลยุทธ์ต่างๆ ที่กำหนดไว้ หรืออาจหมายถึงแนวปฏิบัติที่อาจจัดทำเป็นคู่มือแก่ผู้รับผิดชอบ เพื่อนำไป

ปฏิบัติให้เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายนั้น ข้อความนโยบายจะหมายรวมการระบุงค์กรรับผิดชอบขยายที่นโยบายครอบคลุมถึง แม้กระทั่งระเบียบวิธีการกำกับ ติดตามตรวจสอบ และประเมินผล หากข้อความนโยบายมีความชัดเจนไม่คลุมเครือ โอกาสที่นโยบายจะประสบผลสำเร็จในขั้นนำไปปฏิบัติจะมีมาก แต่หากข้อความนโยบายมีความคลุมเครือไม่ชัดเจน เช่น วัตถุประสงค์ของนโยบายไม่ชัดเจนหรือขัดแย้งกัน อาจเป็นอุปสรรคในขั้นการนำไปปฏิบัติ ทำให้โอกาสที่นโยบายจะบรรลุผลสำเร็จเป็นได้ยาก

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นำพิชญ์ ธรรมหิเวศน์(2549,149-150) ที่พบว่านโยบายที่ให้ความสำคัญกับวัตถุประสงค์ ความสอดคล้องของแนวปฏิบัติ รวมทั้งมีมาตรฐานของนโยบาย ทั้งในแง่ของการสนับสนุนให้เกิดการปฏิบัติได้ดี ช่วยให้หน่วยงานระดับปฏิบัติสามารถดำเนินการปฏิบัติได้ ทำให้เกิดผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติที่บรรลุวัตถุประสงค์นโยบาย นโยบายที่มีความหลากหลายของวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายไม่ชัดเจน หรือขาดมาตรฐานหลักการเมื่อกำหนดนโยบาย รวมทั้งนโยบายที่ไม่สอดคล้องกับนโยบายอื่น หรือพันธกิจของหน่วยปฏิบัติ มีผลให้หน่วยงานระดับปฏิบัติ ไม่สามารถนำนโยบายไปปฏิบัติได้ หรือไม่สำเร็จได้ตามเป้าหมาย นโยบายที่มีความชัดเจนของวัตถุประสงค์และเป้าหมาย บอกได้ถึงสิ่งที่นโยบายคาดหวังให้เกิดหลังจากนำนโยบายไปปฏิบัติ ทำให้เกิดผลดีต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ เมื่อมีการสื่อสารของนโยบายและการประเมินผลการปฏิบัติ สามารถตอบเป้าหมายนโยบายและการปฏิบัติได้ตรงกัน

การติดต่อสื่อสาร

เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการ เช่น Edwards(1980) ได้กล่าวถึงบทบาทของปัจจัยการติดต่อสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับผลการนำนโยบายไปปฏิบัติให้มีประสิทธิผลว่า ผู้ที่รับผิดชอบในการนำการตัดสินใจไปปฏิบัติจะต้องรู้ว่าตนกำลังจะทำอะไร คำสั่งในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องถูกถ่ายทอดไปสู่บุคลากรผู้ปฏิบัติอย่างเหมาะสม โดยจะต้องมีความชัดเจน เทียงตรง และมีความคงเส้นคงวา ถ้าผู้ตัดสินใจนโยบายประสงค์ที่จะเห็นการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยไม่มีภาระบางอย่างชัดเจน ผู้ปฏิบัติอาจจะเข้าใจผิดต่อคำสั่งของผู้ตัดสินใจนโยบาย และก่อให้เกิดความสับสนต่อผู้ปฏิบัติจนผู้ปฏิบัติไม่แน่ใจว่าจะต้องทำอะไร ปราชญ์การณดังกล่าวจะเพิ่มโอกาสให้ผู้ปฏิบัติไม่นำนโยบายไปปฏิบัติตามความตั้งใจของผู้ตัดสินใจนโยบายหรือผู้สั่งการมากขึ้น ในทำนองเดียวกัน Gunn(1984) เสนอว่า การสื่อสารและการประสานงาน ตรงนี้เป็นอีกเงื่อนไขของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่สมบูรณ์ นั่นคือ จะต้องมีการสื่อสารและการประสานงานที่ดีระหว่างองค์กรหรือตัวแทนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกันกับแผนงาน/โครงการ โดยที่จะต้องมีการบริการแบบหนึ่งเดียว

เปรียบเหมือนกองทัพขนาดใหญ่แต่มีสายของการบังคับบัญชาเพียงสายเดียว ในแง่ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การสื่อสารมีความสำคัญและจำเป็นต่อการทำให้เกิดการประสานงาน และต่อการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติโดยทั่วไป มยรี อนุমানราชธน(2547:216) ได้สรุปปัจจัยกำหนดความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติในส่วนของปัจจัยการติดต่อสื่อสารและประสานงานอย่างเต็มที่ว่า การติดต่อสื่อสารและประสานงานอย่างเต็มที่ระหว่างฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการบริหารโครงการเป็นสิ่งจำเป็น C.C. Hood(1976) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบจะเกิดขึ้นได้ต้องมีระบบการจัดการที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่มีความขัดแย้งภายในองค์กร ทั้งนี้เพราะโดยทั่วไปหน่วยงานและแผนกต่างๆ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มผู้ปฏิบัติงานต่างๆ ภายในองค์กรมักมีค่านิยม วัตถุประสงค์และผลประโยชน์ของตนเองที่ต้องการปกป้อง

สภาพแวดล้อมทางการเมือง

เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการ เช่น Van Horn and Van Meter(1976,อ้างถึงในสมบัติ อัมรพันธุ์วงศ์,2550:451) ได้เสนอ ว่าขอบเขตของการสนับสนุนหรือคัดค้านต่อวัตถุประสงค์ของนโยบายจากบุคคลชั้นนำในองค์กร และจากปัจเจกบุคคล หรือกลุ่มบุคคล ทั้งภาครัฐและเอกชนมีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติเช่นกัน ความเห็นของสาธารณชนและชนชั้นนำ(elite) ต่อแผนงานเป็นปัจจัยสำคัญในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติมีแนวโน้มที่จะยอมรับเป้าหมายและวัตถุประสงค์มากขึ้นถ้าปัญหาที่มีความรุนแรงที่จะต้องได้รับการแก้ไขและมีประชาชนและกลุ่มผลประโยชน์เคลื่อนไหวเพื่อสนับสนุนแผนงานในการแก้ไขปัญหา นั้น วรเดช จันทรร(2543,62) เสนอว่านโยบายใดก็ตาม ถ้าหากปราศจากเสียงซึ่งความสนับสนุนและความผูกพันขององค์กรหรือบุคคลสำคัญแล้ว ปัญหาของการนำนโยบายไปปฏิบัติก็อาจจะเกิดขึ้นได้ ในบางกรณี ปัญหาดังกล่าวอาจลุกลามส่งผลไปถึงความล้มเหลวของนโยบายนั้นโดยตรงก็ได้ โดยนัยดังกล่าว ความสนับสนุนและความผูกพันขององค์กรหรือบุคคลสำคัญ ซึ่งได้แก่ กลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์ นักการเมือง ข้าราชการระดับสูง ตลอดจนชนชั้นมวชน เป็นอาทิ จึงมีความสำคัญอย่างมาก องค์กรหรือบุคคลสำคัญดังกล่าวอาจให้ความสนับสนุนทางการเมือง เงินทุน งบประมาณ ตลอดจนสร้างอุปสรรค ต่อต้าน เตะถ่วงหรือคัดค้าน ได้ตลอดเวลาไม่น้อยแตกต่างกันไป ตามภาวะอำนาจและสถานการณ์ ซึ่ง วรเดช จันทรร(2548,108) ได้สรุปเพิ่มเติมในเรื่องนี้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติจะเกิดอุปสรรคไม่น้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ (1) ผู้รับผิดชอบหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติมีความสัมพันธ์กับฝ่ายการเมืองหรือฝ่ายบริหารหรือไม่ (2) กลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจและเห็นประโยชน์ของนโยบายมากน้อยเพียงใด (3) ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติกับสื่อมวลชนก็มีความสำคัญในการสร้างแนวร่วม และความน่าเชื่อถือของนโยบาย และ (4) บุคคลสำคัญให้ความสำคัญ

สนับสนุนนโยบายเพียงใด และ กล้า ทองขาว(2548 :184) ได้สรุปปัจจัยกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยในส่วนของปัจจัยด้านการสนับสนุนจากผู้มีอำนาจและกลุ่มหลากหลายในสังคม ได้กล่าวไว้ว่า ผู้นำหรือผู้มีอำนาจ มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบาย บางทีนโยบายแม้ผู้เกี่ยวข้องจะมองว่าเป็นนโยบายที่ดี หากแต่ผู้นำหรือผู้มีอำนาจบารมี(charisma) ไม่เห็นด้วย จะทำให้สำเร็จได้ยาก เช่น นโยบายการจัดระเบียบการค้าขายบนทางเท้าในเขตเมือง หรือนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ถ้าผู้นำในสังคมไม่เห็นด้วยกับนโยบายนี้ เพราะเห็นว่าจะเป็นการบีบบังคับให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทำงานหนักเกินไป เพราะไม่ชัดเจนว่านักเรียนและประชาชนจะได้อะไรจากการปฏิรูป จะทำให้ลำบากยุ่งยากในขั้นการนำไปปฏิบัติ แต่ถ้านโยบายใดได้รับสนับสนุนจากผู้นำทุกๆ ระดับ โอกาสที่นโยบายนั้นจะประสบผลสำเร็จในขั้นการนำไปปฏิบัติเป็นไปได้สูง สำหรับการสนับสนุนจากผู้มีอำนาจทางการบริหารนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะผู้มีอำนาจทางการบริหารย่อมสามารถใช้อำนาจทางกฎหมาย สร้างเงื่อนไขที่เอื้อหรือเป็นอุปสรรคต่อนโยบายได้ตลอดทุกขั้นตอนของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ส่วนผู้นำกลุ่มหลากหลายและกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ในสังคมก็มีส่วนสำคัญเช่นเดียวกัน

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พิเชฐ ดุรงคเวโรจน์(2543,143) ที่ได้สังเคราะห์ประสบการณ์จากประเทศที่คิดสรรซึ่งประสบความสำเร็จในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา พบว่าจะต้องมีความมุ่งมั่นของรัฐบาลและฝ่ายการเมืองที่จะผลักดันให้นโยบายต่างๆ ที่วางไว้เดินไปอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนทรัพยากร และจัดทำโครงการนำร่องต่างๆ นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงวิสัยทัศน์ในการนำพาประเทศเตรียมรับมือกับโลกในยุคใหม่ ซึ่งเมื่อพิจารณาวิสัยทัศน์ของผู้นำประเทศไทยที่ผ่านมา แทบจะกล่าวได้ว่าไม่มีผู้นำประเทศไทยคนใดที่จะประกาศให้นโยบายทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อให้พลเมืองมีความรู้ทักษะด้านสนเทศและในการใช้เทคโนโลยีเพื่อเตรียมความพร้อมและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยถ้าผู้นำของประเทศมีวิสัยทัศน์หรือนโยบายไปในทิศทางใด ก็จะส่งผลจากบนลงสู่ล่างไปยังหน่วยงานปฏิบัติให้มีทิศทางตามนั้น ตัวอย่างเช่น ในยุคของรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ ที่ “รัฐบาลมุ่งมั่นที่จะสร้างสังคมเข้มแข็งที่คนในชาติอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอย่างสมานฉันท์ บนพื้นฐานของคุณธรรม” ส่งผลให้นโยบายด้านสังคมโดยเฉพาะด้านการศึกษาที่มีทิศทางไปตามนโยบายของรัฐบาล คือมุ่งยึดคุณธรรมนำความรู้ เสริมสร้างความตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีชีวิตประชาธิปไตย พัฒนาคคน โดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา และสถาบันการศึกษา โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังค่านิยมในการนำคุณธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียง ก็จะส่งผลต่อไปถึงในส่วนนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ที่กำหนดวิสัยทัศน์สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นองค์กรหลักในการจัดและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประชากรวัยเรียนอย่างทั่วถึง มีคุณธรรมนำความรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และมีคุณภาพตามมาตรฐาน ซึ่งพอมาถึงในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ก็กำหนดวิสัยทัศน์สอดคล้อง ดังเช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นหน่วยงานหลักในการจัดส่งเสริม สนับสนุน การศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา เน้นการมีคุณธรรม นำความรู้ น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ และพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ ดังนั้นเมื่อไรก็ตามหาก ผู้นำของประเทศมีความมุ่งมั่นที่จะสร้างให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ พัฒนาทรัพยากรคนให้มีความรู้อันเป็นพื้นฐานสำคัญในระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ เมื่อนั้นนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการศึกษา ก็จะได้รับผลการผลักดันและประสบความสำเร็จในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้ โดยประกอบด้วยข้อเสนอในการนำผลการวิจัยไปใช้ และเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในระดับนโยบายชาติ จากผลการวิจัยที่พบว่าปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางการเมืองส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ ดังนั้นรัฐบาลควรกำหนดให้ประเด็นปัญหา นโยบายนี้เป็นวาระแห่งชาติ และกำหนดยุทธศาสตร์ในการบูรณาการดำเนินงานในทุกส่วนของสังคมในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ โดยอาจนำกลยุทธ์ของการนำนโยบายแผนการศึกษาไปปฏิบัติระดับมหภาคที่ประสบความสำเร็จมาใช้ เช่น นโยบายรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือของรัฐบาลที่นำไปปฏิบัติในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ.2525-2529) ประสบผลสำเร็จได้ด้วยกลยุทธ์ 9 ประการ (กล้า ทองขาว, 2548: 98) คือ 1) มีการเผยแพร่ข่าวสารนโยบายให้เข้าใจกว้างขวางและต่อเนื่อง 2) มีการสนับสนุนจากผู้นำและผู้มีอำนาจ 3) มีการจัดองค์กรบริหารและประสานงานที่บูรณาการลดหลั่นกันอย่างเหมาะสมทุกระดับ เพื่อให้มีผู้รับผิดชอบนำนโยบายไปปฏิบัติทุกระดับ 4) ใช้การประชุมอบรมหรือสัมมนาปัญหา นโยบายเป็นระยะสม่ำเสมอ 5) มีการแจกจ่ายเอกสารแนวปฏิบัติแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ 6) มีการคัดเลือกผู้นำคนสำคัญที่มีคุณลักษณะเป็นนักประชาธิปไตยที่มีภาวะผู้นำสูง 7) มีการออกตรวจ

เยี่ยมผู้ปฏิบัติงานพื้นที่สม่ำเสมอ 8) มีการกำกับตรวจสอบควบคุมดูแลและประเมินผลเป็นระบบ และ 9) มีการให้รางวัลและสิ่งตอบแทนแก่ผู้ปฏิบัติงานดีเด่น

2. รัฐบาล หรือกระทรวงศึกษาธิการ จากผลการวิจัยที่พบว่าปัจจัยทรัพยากรนโยบายในด้านงบประมาณและสิ่งสนับสนุนอื่นๆ อยู่ในระดับน้อย โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กที่มีรายได้หลักจากเงินอุดหนุนรายหัวซึ่งเมื่อคิดรายหัวนักเรียนแล้วเป็นจำนวนที่น้อยมาก ดังนั้นควรจัดหาทรัพยากรสำหรับนโยบายนี้ให้กระจายอย่างเท่าเทียม โดยพิจารณาจัดสรรตามเกณฑ์ที่ตั้งขึ้น เน้นจัดสรรสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ตามชนบท ซึ่งไม่มีศักยภาพที่จะระดมทรัพยากรเองได้ โดยอาจจัดสรรงบประมาณสำหรับระบบ ICT โดยเฉพาะสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อที่โรงเรียนขนาดเล็กจะสามารถพัฒนา ICT ได้ ตัวอย่างเช่น โรงเรียนในระดับอนุบาลและประถมมีนักเรียน 90 คน ได้รับเงินอุดหนุนรายหัวนักเรียนทั้งปี ประมาณ 80,000 บาท เงินจำนวนนี้ต้องใช้จ่ายทุกอย่างในโรงเรียน เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าหนังสือแบบเรียน ค่าสื่อการสอน ค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าอบรมครู ทั้งหมด 21 รายการ จะเห็นได้ว่าด้วยเงินจำนวนนี้ไม่สามารถที่จะซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์มาพัฒนาระบบ ICT ของโรงเรียนได้เลยหรือซื้อได้ก็ไม่เกิน 1 เครื่อง ซึ่งน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียน 90 คนและครูอีก 5 คน ไม่มีทางที่จะพัฒนา ICT ของโรงเรียนได้ ถึงแม้โรงเรียนจะแก้ปัญหาโดยขอรับสนับสนุนจากภาคอื่นของสังคม เช่น จากหน่วยงานเอกชนอื่นๆ แต่คอมพิวเตอร์ที่ได้มาก็มักเป็นเครื่องคอมพิวเตอร์เก่าที่ตกทุน ไม่ได้มาตรฐานเพียงพอที่จะพัฒนาระบบ ICT ได้ อีกทั้งยังมีปัญหาในการบำรุงรักษาเครื่องสภาพเก่า

3. รัฐบาล หรือกระทรวงศึกษาธิการ จากผลการวิจัยที่พบว่าบุคลากรในหน่วยงานส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ และจากข้อสรุปเชิงคุณภาพที่พบว่าปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางด้าน ICT นั้น จะเป็นปัญหาในเกือบทุกโรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กที่ไม่มีงบประมาณมากพอที่จะจัดจ้างครูอัตราจ้าง ดังนั้นควรกำหนดอัตราบุคลากร ICT ให้มีประจำโรงเรียน กำหนดเป็นอัตราตำแหน่งตามขนาดโรงเรียนและโครงสร้าง

4. รัฐบาล หรือกระทรวงศึกษาธิการ จากการวิจัยที่พบว่าทัศนคติของผู้ปฏิบัติส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ และหากมีโอกาสเข้าถึงและเป็นเจ้าของเทคโนโลยีสารสนเทศมากเพียงใดความสามารถในการใช้งานก็จะมากขึ้นตามลำดับ เป็นการลดการเหลื่อมล้ำทางด้านการเข้าถึงและการรับรู้สารสนเทศ ทำให้ทัศนคติของผู้ปฏิบัติต่อนโยบาย ICT เป็นไปในทางที่ดีขึ้น ดังนั้นควรจัดมาตรการภาษีแก่หน่วยงานเอกชนที่ให้การสนับสนุนทางด้าน ICT ต่อสถานศึกษา และควรมีสหิทธิพิเศษให้แก่ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน สามารถกู้ ผ่อนชำระ ในการซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อเป็นการเพิ่มความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศและสร้างทัศนคติที่ดี

5. รัฐบาล หรือ กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงมหาดไทยร่วมกันดำเนินการ จากผลการวิจัยที่พบว่าสภาพแวดล้อมทางสังคมและทางการเมืองส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ โดยหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญในการสนับสนุนสถานศึกษา ดังนั้นควรส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรภาคประชาชน ริเริ่มโครงการในระดับรากหญ้าในการให้ความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศแก่ชุมชน โดยใช้งบประมาณท้องถิ่น และใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการประเมินผลลัพธ์ ซึ่งจะเกิดผลต่อคุณภาพชีวิตของเด็กและสังคมโดยรวม นอกจากนี้ควรมีการแก้ไขระเบียบบางอย่างของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะ อบต. ให้สามารถจัดสรรงบประมาณให้กับทางโรงเรียนได้ โดยไม่ต้องโอนโรงเรียนให้ไปสังกัดท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น มีระเบียบข้อหนึ่งของ อบต. ว่า ห้ามจัดสร้างสิ่งก่อสร้างให้กับหน่วยงานราชการด้วยกัน เช่น อาคาร ห้องสมุด ถนนคอนกรีต จากข้อเท็จจริงที่ได้จากการสัมภาษณ์ พบว่ามี อบต. ในอำเภอหนึ่งถูกเรียกเงินคืน กรณีสร้างถนนคอนกรีตในบริเวณโรงเรียน จำนวนถึง 6 อบต. กรณีนี้ทำให้ อบต. ระมัดระวังมากในการจัดสรรงบประมาณให้กับทางโรงเรียน อีกกรณีหนึ่ง อบต. ตั้งงบประมาณจ้างครูให้กับโรงเรียน ทั้งนี้เพราะครูไม่ครบชั้น ชาวบ้านเรียกร้องให้ อบต. จัดสรรให้ อบต. ได้ดำเนินการตามมติของชาวบ้าน แต่นายอำเภอไม่ยอมอนุมัติโครงการให้ ทั้งนี้เพราะไม่ใช่หน้าที่ของ อบต. และโรงเรียนก็ไม่ได้สังกัด อบต. เหล่านี้เป็นตัวอย่างของปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากระเบียบของ อบต.

6. กระทรวงศึกษาธิการ หรือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากผลการวิจัยที่พบว่ามาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ รวมทั้งปัจจัยทรัพยากรนโยบายในด้านงบประมาณและสิ่งสนับสนุนอื่นๆ อยู่ในระดับน้อย ซึ่งเมื่อพิจารณาแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2547-2549 และ พ.ศ.2550-2554 ได้มีการกำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์เพื่อรองรับไว้อย่างครบถ้วน ทั้งทางด้านพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน การบริหารจัดการและให้บริการทางการศึกษา การผลิตและพัฒนาบุคลากรด้าน ICT การกระจายโครงสร้างพื้นฐาน ICT การเน้นทาง eLearning eManagement eManpower แต่จากการศึกษาเชิงคุณภาพ ได้ทราบถึงสภาพที่เป็นจริงในการดำเนินงาน จึงขอเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

6.1 ควรมีการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อการวางแผนการกำหนดนโยบาย ICT การติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการนำนโยบายทางด้านICT ไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยการประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์(Geographic Information System:GIS) เป็นการประยุกต์แนวคิด เทคนิคและวิธีการในการทำงานของ GIS ซึ่งครอบคลุมทั้งในกระบวนการจัดเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ และการประมวลผลข้อมูล รวมทั้งรูปแบบ

การนำเสนอข้อมูลในเชิงพื้นที่ มาเป็นสารสนเทศใช้ในการดำเนินนโยบาย โดยเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทางด้านนโยบาย ICT เช่น ข้อมูลฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ โครงสร้างพื้นฐานของระบบสื่อสาร สาธารณูปโภคพื้นฐาน สภาพเศรษฐกิจ บุคลากร ฯลฯ

6.2 ควรมีการกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบภาพรวมของการพัฒนาระบบฐานข้อมูล การวางแผนการพัฒนาโปรแกรมประยุกต์ต่างๆ ให้เป็นมาตรฐาน ตามหลักวิชาการ เช่น การออกแบบโครงสร้างของข้อมูล การกำหนดมาตรฐานรหัสต่างๆ ฯลฯ เพื่อลดการซ้ำซ้อนของการจัดเก็บข้อมูล สะดวกในการเชื่อมต่อกับฐานข้อมูลของระบบอื่นในภายหน้า ตัวอย่างของสภาพปัญหาในปัจจุบัน เช่น

- ปัญหาการซ้ำซ้อนของโปรแกรมประยุกต์ โดยที่กระทรวงศึกษาธิการมีสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นสถานศึกษามาจากสังกัดเดิม ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) สังกัดกรมสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จึงทำให้มีโปรแกรมประยุกต์ในการจัดเก็บฐานข้อมูลนักเรียนและฐานข้อมูลครูหลากหลายโปรแกรม เช่น 1) โปรแกรมระบบงานทะเบียน-วัดผล Student'44 ซึ่งเป็นโปรแกรมสนับสนุนการบริหารข้อมูลสารสนเทศนักเรียน ข้อมูลส่วนสำคัญคือ ผลการเรียนเพื่อประมวลผล GPA สำหรับ Admission ส่วนข้อมูลอื่นๆนั้น แล้วแต่สถานศึกษาจะเป็นผู้เลือกใช้ 2) โปรแกรมระบบบริหารสถานศึกษา (School Management Information System : SMIS) เป็นโปรแกรมที่กระทรวงกำหนดให้โรงเรียนในสังกัดใช้เพื่อรายงานข้อมูลนักเรียนในการขอรับเงินอุดหนุน 3) โปรแกรมโรงเรียนในสังกัดสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน PSIS จะเห็นได้ว่า ฯลฯ จะเห็นได้ว่าโปรแกรมประยุกต์ที่ใช้เก็บข้อมูลในสถานศึกษา จะมีการใช้งานอยู่หลายโปรแกรม แต่ที่ใช้หลักจะเป็น โปรแกรม SMIS สำหรับระดับชั้นประถมศึกษา และ Student'44 สำหรับระดับชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งทั้ง 2 โปรแกรมมีข้อมูลในการจัดเก็บซ้ำซ้อนกัน ในโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาทั้งระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ต้องมีการบันทึกข้อมูลทั้ง 2 โปรแกรม เป็นการสิ้นเปลืองทั้งเวลา กำลังคน ค่าใช้จ่ายในการทำงาน อีกทั้งยากต่อการบำรุงรักษา ถ้าหากมีการพัฒนาระบบใหม่ให้ครอบคลุมความต้องการของสถานศึกษาและเป็นมาตรฐาน ก็จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้กับสถานศึกษา

- ปัญหาการซ้ำซ้อนของหน่วยงาน เช่น ระบบฐานข้อมูลการฝึกอบรมครู และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่ง สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา(สคบศ.) เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ โดยที่ระบบฐานข้อมูลนี้เป็นการเก็บข้อมูลการฝึกอบรม ติดตาม ประเมิน เพื่อวางแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งอยู่ระหว่างพัฒนาฐานข้อมูล ถ้าการพัฒนาไม่ได้มีการมองภาพรวมของการออกแบบ ไม่ได้มีประสานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เก็บข้อมูลประวัติครูและบุคลากรทางการศึกษา ฯลฯ เมื่อมีการพัฒนาเสร็จสิ้นก็จะเกิดปัญหาในการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน

7. กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งรับผิดชอบทั้งระดับอุดมศึกษาและการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการศึกษาเชิงคุณภาพได้พบว่าโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษาบางแห่งมีความพร้อมในด้านทรัพยากรแต่ขาดรูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ ICT เป็นเครื่องมือในการพัฒนาโรงเรียน ดังนั้นควรนำศักยภาพของมหาวิทยาลัยต่างๆ มาใช้ในด้านกาให้ความรู้ทางเทคนิคและวิชาการแก่โรงเรียน โดยการดำเนินการมหาวิทยาลัยพี่เลี้ยง ควรจัดเป็นนโยบายและให้การสนับสนุนงบประมาณอย่างเป็นรูปธรรมทั่วประเทศ ซึ่งรูปแบบเหล่านี้ได้มีการศึกษารองรับไว้แล้ว จากโครงการโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาการใช้ ICT เพื่อการเรียนรู้ เป็นนวัตกรรมในด้านการบริหารจัดการระหว่าง 3 องค์กร คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มหาวิทยาลัยพี่เลี้ยง และโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาการใช้ ICT เพื่อการเรียนรู้ จึงควรขยายผลโครงการนี้

8. กระทรวงศึกษาธิการ หรือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากผลการวิจัยที่พบว่าการติดต่อสื่อสารส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ ดังนั้นควรมอบหน้าที่ให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งรับผิดชอบ อาจจะเป็นศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือ สสวท. ทำหน้าที่เก็บรวบรวม เผยแพร่ องค์ความรู้ต่างๆ ที่ได้จากการทำผลงานวิชาการในด้าน ICT เช่น งานวิทยานิพนธ์ทางเทคโนโลยีการศึกษา ผลงานการสร้างสื่อการสอนของครูเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ เหล่านี้ควรมีการนำมาใช้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งผลงานเหล่านี้กว่าจะสำเร็จได้ต้องสิ้นเปลืองทั้งเวลา ความคิด และงบประมาณไปมาก ให้มีการนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ นอกจากนี้ควรมีการจัดตั้งเว็บไซต์เฉพาะสำหรับนโยบายนี้ มีหน่วยงานดูแลรับผิดชอบโดยตรง รวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เช่น แผนแม่บท คำสั่งต่างๆ แผนปฏิบัติการ สื่อการสอนต่างๆ ฯลฯ คอยให้คำแนะนำปรึกษาทางเทคนิคและวิชาการ ส่วนในด้านกิจกรรมส่งเสริมนั้นควรมีมาตรการส่งเสริม เช่น ให้มีการยกย่องเชิดชูเกียรติครูแห่งชาติด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการสอนจนเห็นผลเป็นที่ประจักษ์ หรืออาจกำหนดวิธีการพิจารณาความดีความชอบหรือการประเมินเพื่อเลื่อนวิทยฐานะของครูโดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนการสอนเป็นตัวบ่งชี้ประกอบด้วย

9. กระทรวงศึกษาธิการ หรือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากผลการวิจัยในการศึกษาเชิงคุณภาพที่พบว่าโรงเรียนขนาดเล็กในชนบท จะมีการเหลื่อมล้ำของโครงสร้างพื้นฐานทางด้านกาสื่อสาร ทั้งทางสัญญาณโทรศัพท์และดาวเทียม ซึ่งมักจะขัดข้องและใช้เวลานานในการประสานงานเพื่อทำการแก้ไข ดังนั้นควรมีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการระบบ ICT ไปสู่ผู้โรงเรียน ให้โรงเรียนมีอำนาจในการบริหารจัดการเอง โดยสภาพปัจจุบันการ

บริหารจัดการระบบ ICT ของโรงเรียนยังขึ้นอยู่กับที่กระทรวง เวลาโรงเรียนมีปัญหาโรงเรียนต้องทำหนังสือถึง สพท. เพื่อส่งผ่านไปที่ สพฐ. และกระทรวงฯ ซึ่งใช้เวลานานมากในการตรวจสอบ บางโรงเรียนทำเรื่องเป็นเวลา 6 เดือน ถึงได้รับการตรวจสอบ ไปสอบถามที่ TOT ระดับจังหวัด ก็บอกว่า ไม่มีหนังสือสั่งการ ทำอะไรไม่ได้ ต้องรอหนังสือ แต่ถ้าหากโรงเรียนมีอำนาจบริหารจัดการด้วยตนเอง ก็จะสามารถประสานการใช้งานได้ทันที

10. สถานศึกษา จากผลการวิจัยที่พบว่ามาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ ดังนั้นควรมีการจัดทำแผนเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระยะเวลา 3-5 ปีที่ผสมผสานกับแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาและสอดคล้องกับแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ นอกจากนี้ควรมีการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น 1) การกำหนดโครงสร้างการบริหารด้าน ICT กำหนดให้มีบุคลากรผู้รับผิดชอบด้าน ICT อย่างชัดเจน ให้มีหน้าที่ดูแลฮาร์ดแวร์ในระบบทุกระบบให้สามารถทำงานได้ คอยช่วยเหลือแนะนำ ฝึกอบรมบุคลากร ดูแลด้านการจัดการเรียนการสอนด้วย ICT และเป็นที่ปรึกษาของฝ่ายบริหารในด้าน ICT 2) การกำหนดแนวทางการบริหารงบประมาณทางด้าน ICT เพื่อการจัดสรรที่เหมาะสมในการจัดจ้างบุคลากรด้าน ICT การจัดหาฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ สื่อการสอน การบำรุงรักษาระบบ และการพัฒนาระบบเครือข่ายต่างๆ 3) การพัฒนาบุคลากร โดยกำหนดวางแผนการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ให้มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างเพื่อนครู 4) การกำหนดแนวทางการใช้ทรัพยากรทาง ICT ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการจัดสรรเวลาการใช้งาน การจัดการอบรม ให้กับครู บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน 5) การติดตาม ตรวจสอบการปฏิบัติงานด้าน ICT ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ให้มีการรายงานความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยในส่วนกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล มี 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้รับผิดชอบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน ดังนั้นในการทำวิจัยครั้งต่อไป จึงควรมีการศึกษาเชิงลึกโดยเก็บข้อมูลจากบุคคลหลายๆ ฝ่าย เช่น ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน ฯลฯ และนำระเบียบวิธีวิจัยคุณภาพแบบพหุทัศนะกรณี (Multisite Multicase) มาใช้ศึกษา โดยเลือกกรณีศึกษาที่มีความแตกต่างกันในเรื่องภูมิภาค ขนาดโรงเรียน หรือระดับการศึกษา โรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกกับไม่ได้รับการคัดเลือกเป็นโรงเรียนในฝัน
2. ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์หาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ ซึ่งได้ข้อค้นพบว่า บริบท

ของโรงเรียน ได้แก่ ขนาดของโรงเรียน ระดับชั้นการศึกษา สถานที่ตั้งของโรงเรียน สภาพแวดล้อม ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง โครงสร้างพื้นฐานทางด้านสาธารณูปโภคและการสื่อสาร ฯลฯ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ จึงควรมีการขยายการศึกษาต่อใน ส่วนของการศึกษารูปแบบการนำ ICT ที่เหมาะสมไปใช้ในโรงเรียน ที่มีความแตกต่างกันในบริบท ของโรงเรียน เพื่อนำมาสร้างเป็นโมเดลต้นแบบที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กฤษณา ศักดิ์ศรี. **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์รวมสาสน์, 2530.

กมล สุดประเสริฐ และคณะ. **รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาสมรรถภาพของครู**

ประถมศึกษาที่ต้องการ. กรุงเทพมหานคร : จงเจริญการพิมพ์, 2526.

กรมการพัฒนาชุมชน. **ปัจจัยที่มีผลต่อความแตกต่างในความสำเร็จของการพัฒนาชุมชน**

ในเขตจังหวัดภาคใต้. กรุงเทพมหานคร : กรมการพัฒนาชุมชน, 2528.

กรรณิการ์ พิมพ์รส. **การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการ**

สื่อสารในการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เข้า

ร่วมโครงการเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย สังกัดกรมสามัญศึกษา

เขตการศึกษา 10. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา

วิทยาศาสตร์ ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

2546.

กล้า ทองขาว. **การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายสาธารณะ**

ไปปฏิบัติ : กรณีศึกษานโยบายรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา สถาบัน

บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2534.

กล้า ทองขาว. **การนำนโยบายและแผนการศึกษาไปปฏิบัติ: แนวคิด ทฤษฎีและแนวการ**

ดำเนินงาน. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2548.

กิติมา ปรีดีดีลก. **การบริหารการเงินโรงเรียนหลักการและแนวปฏิบัติ (เล่ม 1).** กรุงเทพฯ

: โรงพิมพ์วิทยากร, 2523.

เก็จกนก เอื้อวงศ์. **การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการ**

ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์

ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, 2546.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. **แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545 – 2559).**

กรุงเทพมหานคร:พริกหวาน, 2545.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. **รายงานการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์และปัจจัย**

สำคัญในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งผลสำเร็จต่อการเรียนการสอนใน

- โรงเรียน. กรุงเทพมหานคร:สำนักพัฒนาการเรียนรู้อุปกรณ์และเครือข่ายการศึกษา
 ศาสนาและวัฒนธรรม สกศ., 2545.
- ครุฑชิต มาลัยวงศ์. **ทัศน์ไอที**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์
 และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2540.
- งบประมาณ, สำนัก. **รายละเอียดประกอบพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี
 งบประมาณ พ.ศ.2549**[Online]. แหล่งที่มา :
<http://www.bb.go.th/budget/bu/blue49/blue49.htm> [23 มีนาคม 2551]
- งบประมาณ, สำนัก. **รายละเอียดประกอบพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี
 งบประมาณ พ.ศ.2550**[Online]. แหล่งที่มา :
<http://www.bb.go.th/budget/bu/blue50/blue50.htm> [23 มีนาคม 2551]
- งบประมาณ, สำนัก. **รายละเอียดประกอบพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี
 งบประมาณ พ.ศ.2551**[Online]. แหล่งที่มา :
<http://www.bb.go.th/budget/bu/blue51/blue51.htm> [23 มีนาคม 2551]
- จุมพล นิมพานิช. **การวิเคราะห์นโยบาย ขอบข่าย แนวคิด ทฤษฎี และกรณีตัวอย่าง**.
 พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2549.
- จักรพงษ์ นิ่มตรง. **กระบวนการบริหารเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนประถมศึกษา
 โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
 คณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติเขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์
 ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2544.**
- ชฎาภรณ์ สงวนแก้ว. **การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของโรงเรียน
 ต้นแบบการพัฒนาการใช้ไอซีทีเพื่อการเรียนรู้**. วิทยานิพนธ์ปริญญา
 มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร
 เกษม, 2549.
- ชัญญา พรหมฝ่าย. **ตัวแปรที่สัมพันธ์กับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารใน
 การสอนของครูช่วงชั้นที่ 3-4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
 การศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาโสตทัศนศึกษา ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2546.

- ดนูวัส ทิพย์น้อย. การศึกษาสมรรถภาพทางวิชาชีพครูพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาพล
ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- ทองหล่อ เดชไทย. ภาวะผู้นำเพื่อการบริหารคุณภาพสู่ความเป็นเลิศ. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
บริหารสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2544.
- ทองใบ สุดชาติ. การนำนโยบายของวิทยาลัยครูไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาสหวิทยาลัยอีสาน
ใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2536.
- ธีรยุทธ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา. พฤติกรรมครูในการเรียนการสอน ใน เอกสารการสอนชุดวิชา
พฤติกรรมการสอนประถมศึกษา หน่วยที่ 6-10 ,นนทบุรี:โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2526.
- นภสร ต้นปัทมดิลก. การดำเนินงานของโรงเรียนต้นแบบที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ :
การศึกษาแบบข้ามกรณี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัย
การศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2548.
- นรินทร์ ธรรมลังกา. การเข้าถึงและความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ ของ
นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา
โทมหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2545.
- นำพิชญ์ ธรรมหิเวศน์. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายการประกันคุณภาพ
การศึกษาไปปฏิบัติ ของสถาบันการศึกษาสังกัดกระทรวงสาธารณสุข.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, 2549.
- ประชุม รอดประเสริฐ. นโยบายและการวางแผน: หลักการและทฤษฎี. พิมพ์ครั้งที่ 8.
กรุงเทพมหานคร: เนติกุลการพิมพ์(2541) , 2547.
- ปราวีณยา สุวรรณณัฐโชติ. กรณีศึกษากระบวนการยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศใน
โรงเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสารสนเทศศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- ปราวีณยา สุวรรณณัฐโชติ. การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีสารสนเทศและแผนการเตรียม
รับของผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของไทย ระหว่างปี

- พ.ศ.2545-2554.. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทชั้นปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและ
สื่อสารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน. รายงานผลการวิจัยการประเมินผลการใช้เทคโนโลยี
สารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2549.
- ปองสิน ชูวัฒนกุล. รายงานการวิจัยการศึกษาการบริหารการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์
ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกรุงเทพมหานคร.
กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- ปิ่นวดี จิระนราบุรุษ. การศึกษาพฤติกรรมทั่วไปของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ
โรฒ ประสานมิตร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ
โรฒ ประสานมิตร, 2519.
- พิเชษฐ ดุรงค์เวโรจน์ และคณะ. รายงานการวิจัยนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนา
เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543.
- เพ็ญศรี แสงทรัพย์ทวี. การศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการเสริมสมรรถภาพ
การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการเรียนการสอน
คณิตศาสตร์ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชา
มัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- มณีรัตน์ สิทธิโชค. ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อความคิดเห็นในการปฏิบัติงานการใช้
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารและครูในโรงเรียนผู้นำ
การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชา
โสตทัศนศึกษา ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2546.
- มยุรี อนุมานราชธน. นโยบายสาธารณะ: แนวความคิด กระบวนการ และการวิเคราะห์.
เชียงใหม่ : คเนจนิจการพิมพ์, 2547.
- เยาวลักษณ์ แสงสร้อย. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยโมเดลเชิงเส้นตรงระดับ
ลดหลั่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

- รุ่งเรือง สุชาภิรมย์. การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการนำนโยบายการศึกษาไปปฏิบัติ: กรณีศึกษานโยบายการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- รุ่งเรือง ลิ้มชูปฏิภาณ. การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสร้างศักยภาพการแข่งขันของประเทศ. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย(วว.), 2546.
- วรเดช จันทรศร. ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : หจก.สหายบล็อกและการพิมพ์ จำกัด, 2548.
- วรเดช จันทรศร. การบริหารเพื่อการพัฒนา ของกระทรวงสาธารณสุข. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2532.
- วิเชียร วิทยอุดม. พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพมหานคร:บริษัท ธีระฟิล์ม และ ไซเท็กซ์ จำกัด, 2547.
- วชิราพร อัจฉริยโกศล และคณะ. รายงานการวิจัย การวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณภาพการจัดการศึกษาไทยกับมาตรฐานการจัดการศึกษาที่ควรจะเป็น ในโครงการวิจัยบูรณาการ เรื่องการเปลี่ยนผ่านทางการศึกษาสู่ยุคเศรษฐกิจฐานความรู้. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- วิญญูวัฒน์ อยู่โนสิล. การศึกษาการพัฒนาหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดนครนายก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- วัลลภ ลำพาย. ปัญหาและกระบวนการนำนโยบายส่งเสริมสหกรณ์ของไทยไปปฏิบัติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- ศศิวิมล เจนกระบวนหัด. การเปรียบเทียบความคาดหวังและสภาพจริงในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนการสอนของครูในโครงการโรงเรียนใช้ไอซีทีเพื่อพัฒนาการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต ภาควิชาสัตตศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2546.

ศิริชัย กาญจนวาสี. **ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2544.

ศิริรัตน์ นีละคุปต์ และคณะ. **สรุปผลการวิจัยและการสัมมนาของโครงการปฏิบัติการ
ฝึกหัดครู**. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2529.

ศุภชัย ยาวะประภาษ. **นโยบายสาธารณะ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2548.

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ. **แนวทางการพัฒนาบุคลากรด้าน
เทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร. สำนักงานพัฒนา
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2537.

สมพร เพ็ญจันทร์. **นโยบายสาธารณะ: ทฤษฎีและการปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์ไอดีเอ็นเอสไตร์, 2539.

สมบัติ อารังธัญวงศ์. **การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะเชิงประจักษ์ : ศึกษาปัจจัยที่ส่งผล
กระทบต่อนโยบายการประถมศึกษาของไทย (พ.ศ. 2523-2527)**. วิทยานิพนธ์
ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
ศาสตร์, 2531.

สมบัติ อารังธัญวงศ์. **นโยบายสาธารณะ : แนวความคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ**.
พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เสมาธรรม, 2550.

สานิตย์ กายาผาด. **เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อชีวิต**. กรุงเทพมหานคร: เวิร์ดเวฟเอดิเตอร์เซ็น,
2542.

สำลี ทองทิว. **กลวิธีเผยแพร่นวัตกรรมทางการศึกษาสำหรับผู้บริหารและครูยุคปฏิรูป
การศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

สุจิตรา จันทร์วิภาส. **การศึกษาสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มการศึกษานอก
โรงเรียน สายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามการรับรู้ของตนเอง ผู้
ดำเนินงาน และนักศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา
นอกโรงเรียน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

สุทนต์ ศรีไสย์ และคณะ. **รายงานการประเมินประสิทธิภาพการใช้ เทคโนโลยี
คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
เลขาธิการสภาการศึกษา, 2548.

- สุนิตดา เทศนิยม. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายวางแผนครอบครัวไปปฏิบัติ.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2539.
- สุภาวศ์ จันทวานิช. **การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- สุภาภรณ์ แสนทวีสุข. **การนำเสนอแนวทางในการจัดการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนที่มีทรัพยากรจำกัด สังกัดคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาโสตทัศนศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2540.
- สุพร เสียนสลาย. **การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ : ศึกษากรณีนโยบายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในประเทศไทย.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2539.
- สุรางคนา มัถยานนท์. **การวิเคราะห์กระบวนการนโยบายมัธยมศึกษาด้านการศึกษาเพื่อส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7(พ.ศ.2535-2539).** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2538.
- สิทธิชัย ชมพูพาทย์. **การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนการสอนของครู.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาวิจัยการศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2548.
- อภิญา สูดา. **การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนในโครงการโรงเรียนต้นแบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2547.
- อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง และคณะ. **รายงานผลการวิจัยแนวทางการพัฒนาการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา.** ทุนวิจัยรัชดาภิเษกสมโภช จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

อุทัย บุญประเสริฐ. **นโยบายและวิธีการเขียนนโยบาย**. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. (อัดสำเนา)

อาคม ใจแก้ว. **การนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ : ศึกษาปัจจัยที่
ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการ
บริหารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2533.

ภาษาอังกฤษ

Alexander, E.R. From Idea to Action : Note for a Contingency Theory of policy
Implementation Process. **Administration & Society** 16(February 1985):403-
426.

Anderson, J. E. **Public Policy-making**. Great Britain: Thomas Nelson and Sons Ltd.,
1975.

Bardach, Eugene. **The Implementation Games**. Cambridge, Massachusetts : MIT
Press,1977.

Barrett, S.M. and Fudge, C. **Policy and Action : Essays on the Implementation Public
Policy**. London: Methuen, 1981.

Bedian, A. and Zammuto, R. **Organization Theory and Design**. Tokyo: The Dryden
Press,1991.

Behan, K.,and Holems, D. **Understanding Information technology text,Reading and
cases**. 2nd ed, Australia: Prentice Hall, 1990.

Bercuson, Kenneth. **Singapore : A Case Study in Rapid Development**. Washington.
DC : International monetary Fund, (1995).
<http://www.imf.org/external/pubs/cat/longres.cfm?sk=450>, (10 August
2006).

Berman, P. and Mclaughlin M.W. **Federal Programs Supporting Education Change.:
Factors Affecting Implementation and Continuation**, April 1977.

Brain W. Hogwood and Lewis A. Gunn. **Policy Analysis for the Real World**.
Oxford:Oxford University Press, 1984.

- Caldwell, L. K. **Environment: A Challenge in Modern Society**. New York: Doubleday, 1970.
- Carney, Steven Richard. **The use of information technology in atheletic administration at selected NCAA division 1 institutions**. Doctoral dissertation, Department of Educational Administration, Graduate School, Florida State University, 1994.
- Certo, C.S. **Modern Management**. 5th ed. A Division of Simon & Schuster, 1992.
- Cheema, G. Shabbir, and Dennis A. Rondinelli. **Implementation Decentralization Programmes in Asia : Local Capacity for Rural Development**. Nagoya, Japan : United Nations Center for Regional Development, 1983.
- Derthick, M. **New Towns In-Town**, Washington, D.C. : The Urban Institute, 1972.
- Dorothy, J. Erb. **Issues in the development of technology teacher leaders : the Southeast Ohio SchoolNet TTLIC Project**. Abstracts from : Dissertation Abstracts International : 9820466, 1997.
- Downes, T. **Preservice teacher training and teacher professional development in the use of ICTs in the teaching of mathematics and science in participating SEAMEO countries**. University of Western Sdney, 2003.
- Dye, Thomas R. **Understanding Public Policy**. 8th ed. Englewood Cliffs, New Jersey : A Simon & Schuster Company, 1995.
- D. Kretch and R.S. Grutchfield, **Theory and Problem in Social Psychology**. New York : Mc Graw-Hil, 1948.
- Edwards, G.C. III, **Implementing Public Policy**. Washington, D.C. : Congressional Quarterly Press, 1983.
- Etzioni, A. **Modern Organization**. Englewood Cliffs, N.Y. : Prentice-Hall, Inc., 1964.
- Evertson, C. M., & Green, J. L. Observation as Inquiry and Method. In M.C. Wittrock (ed.), **Handbook of Research on Teaching**. New York : Simon & Schuster Macmillan, 1983.
- Friedrich, C. J. **Man and His Government**. New York: McGraw-Hill, 1963.
- George C. Edwards and Ira Sharkansky. **The Policy Predicament: Making and Implementing Public Policy**. San Francisco: W.H. Fereeman, 1978.

- Gibson. **Individual Behavioral and Difference;vOrganization Behavior**. New York :
Mc Graw-Hil, 1994.
- Greenwood, W. T. **Management and Organizational Behavior Theories: An
Interdisciplinary Approach**. Ohio: South-Western Publishing Co., 1965.
- Gunn, Lewis A. **Policy Analysis for the Real World**. New Your : Oxford University Press,
1984.
- Gurr, David. **The Impact of Information and Communication Technology on the Work of
School Principals**. (2000). [http://technologysource.org/article/principals_
technology_and_change/](http://technologysource.org/article/principals_technology_and_change/),(20 July 2006).
- Haimann, T. and Scott, W. G. **Management in the Modern Organaization**. 2nd ed.
Boston: Houghton Mifflin Co., 1974.
- Hall, R. H. **Organization : Structure and Process**. Englewood Cliffs : Prentice Hall,
1991.
- Hambleton, R. Planning Systems and Policy Implementation. **Journal of Public Policy**
4(1982):397-419.
- Hersey Pual, Blanchard Kenneth H. and Johnson Dewey E. **Management of
Organizational Behavior Utilizing Human Resources**. 8th ed. New Jersey :
Prentice - Hall , 1996.
- Ingram, Hellen M. and Dean E. Mann. Eds. **Why Policy Success or Fail**. Beverly Hills,
California : Sage Publication Inc.,1980.
- International Institute for Management Development. **World Competitiveness
Yearbook 2006**. Switzerland : Lausanne, 2006.
- Jacop, C. E. **Policy and Bureaucracy**. Princeton, NJ. : D. Van Nostrand, 1966.
- Johnson, Karin Sue. **Adoption of the internet in selected public high schools in
Northwest Ohio (Teachers)**. Abstracts from : Proquest File: Dissertation
Abstracts Item: 9705651,1997.
- Kast, F.E., and Rosenzweig, J.E. **Organization and Management: A System and
Contingency Approach**. New York: McGraw-Hill, 1985.
- Katz, D and Kahn, L.R. **The Social Psychology of Organizations**. 2nd. Ed. New York:
John Wiley & Sons, 1978.

- Katz, D. and Stotland, E. **Preliminary Statement of a Theory of Attitude Structure and Change**. New York: McGraw-Hill, 1957.
- Kerrs, Donna H. The Logic of "Policy" and Successful Policy. **Policy Science** 7 (1976): 351-363.
- Koehler, L. Classroom Process Research: Present and Future. **Journal of Classroom Interaction** 13(1978) : 3-10.
- Koontz H. O'Donnell C. and Wehrich H. **Essentials of Management** . 4th ed. Singapore : McGraw - Hill, 1986.
- Lasswell, H. D. and Kaplan, A. **Power and Society**. New Haven: Yale University Press, 1970.
- Laudon, K. C., and Laudon, J. P. **Essentials of management information system: organization and technology**. NJ.: Prentice- Hall International, 1997.
- Londons, Kennet C. **Information Technology: Concepts and Issues**. 1997.
- Lunenberg F.C. and Ornstein A.C. **Educational Admisnistration : Conepts and Practices**. 2nd ed. Belmont. California, Wadsworth Publishing Company, 1996.
- Luthans, Fred, **Organizational behavior**. 6th ed (N.P.) : McGraw – Hill, 1998.
- Malcolm Goggin. **Policy Design and the Politics of Implementation**. op.cit.
- McFarland, D. **Management: Principles and Practice**. New York: Macmillan, 1974.
- Nanus B. **Visionary Leadership : Creating a Compelling Sense of Direction for Your Organization**. San Francisco: Jossey - Bass Inc., Publishers, 1992.
- Neal Gross et. al., **Implementing Organizational Innovation**. New York : Basic book, 1971.
- Owens, R.G., **Organizational Behavior in Education**. Boston : Allyn and Bacon, 1998.
- Paul Attewell and Dean R. Gerstein. Government Policy and Policy Practice. **American Sociological Review** (1979):311-327.
- Paul Berman and Others. **Federal Programs Supporting Education Change, Vol.II:Factors Affecting Implementation and Continuation**. Santa Monica : Rand Corporation, 1977.

- Pedro Hepp K. **Critical factors for an ICT in education policy in developing countries.**
in Information Technology: Research and Education, Proceedings. pp. 501-505. 2003.
- Peter W.Greenwood and Others. **Federal Programs Supporting Educational Change, Vol.III : The Process of Change.** Santa Monica : Rand Corporation, 1975.
- Pressman, J.L., and A. Wildavsky. **Implementation.** 2nd ed. California : University of California Press, 1973.
- Putt, A.D., and Springer F.J. **Policy Research : Concept, Methods and Application.** New Jersey : Prentice Hall, 1989.
- Ramsay, Grant. **Teaching and Learning with Information and Communication Technology: Success through a Whole School Approach.** (2001).
http://www.eric.ed.gov/ERICDocs/data/ericdocs2/content_storage_01/00000000b/80/0d/d0/20.pdf, (23 July 2006).
- Rein, Martin. **From Policy to Practice.** London : The MacMillan Press Ltd., 1983.
- Rivlin, Alice. **Systematic Thinking for Social Action.** Washington, D.C. : Brookings Institution, 1971.
- Robbins, S.P. **Organization Theory Structure, Design, and Applications.** 3rd ed. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall International, 1990.
- Robbins Stephen P. **Organizational Behavior : Concepts, Controversies and Applications .**10th ed. New Jersey Englewood Cliffs Prentice-Hall, 2001.
- Sabatier, P.A. and Mazmanian, D.A. The Implementation of Public Policy : A Framework of Analysis. **Policy Studies Journal** 8(1980):538-567.
- Sergiovanni, T.J. and Moore, J.H. **Schooling for Tomorrow.** Boston: Allyn & Bacon, 1989.
- Sharkansky, I. (ed.). **Policy Analysis in Political Science.** Chicago: Markham, 1970.
- Steers, R.M. **Organizational Effectiveness: A Behavioral View.** Monica : Goodyear,1977.
- Stogdill, Ralph M. **Handbook of Leadership : a survey of theory and research.** New York : Free – Press, 1974.

- Van Meter, D. and Van Horn, C.E. The policy implementation process: A conceptual framework. *Administration & Society* 6(February 1975): 445-487.
- Vecchio, R.P. *Organizational Behavior*. New York: Harcourt Brace & Company, 1991.
- Voradej Chandarasorn and Likhit Dhiravegin. Policy Implementation in the Thai public Bureauearcy. *Southeast Asian Journal of Social Science* 15(1987).
- Walter Williams. Implementation Analysis and Assessment. *Policy Analysis* 3(Summer, 1979).
- Wayne, A. R. Leys. *Ethic for Policy Decision*. Englewood Cliffs, NJ.: Prentice-Hall, 1952.
- Zain, Muhammad and Idrus Rozhan. *The Impact of Information and Communication Technology (ICT) on The Management Practices of Malaysian Smart Schools*. (2004). <http://uxisweb1.brunel.ac.uk/iseingsites/EMCIS/EMCIS2004/subsite/papers/EMCIS-139.pdf>,(12 August 2006).

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถาม

สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

เรื่อง

การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ
และการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เรียน ผู้บริหารสถานศึกษา

ด้วยข้าพเจ้า พันตำรวจโทพรุจ ศักดิ์ศิริ นิสิตปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขณะนี้อยู่ระหว่างการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การวิเคราะห์
ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ และรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ท่านได้รับการเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม จึงใคร่ขอความ
อนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้

ความคิดเห็นของท่านมีความสำคัญและมีคุณค่าสำหรับงานวิจัยนี้เป็นอย่างยิ่ง ข้อมูลที่
รวบรวมได้ผู้วิจัยนำมาใช้ในการวิเคราะห์และเสนอผลในภาพรวมเท่านั้น จะไม่มีการเปิดเผยเป็นรายบุคคลและ
ผู้ตอบจะไม่ได้รับผลกระทบใดๆจากการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ทั้งสิ้น ดังนั้นจึงใคร่ขอความกรุณาให้ท่าน
ตอบแบบสอบถามตามสภาพที่เป็นจริงหรือตามความรู้สึกที่แท้จริงของท่านให้ครบทุกข้อคำถาม และ
เนื่องจากข้อจำกัดของระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ซึ่งจะต้องแล้วเสร็จภายในเดือนมีนาคมนี้ ผู้วิจัยจึงใคร่ขอ
ความอนุเคราะห์จากท่าน กรุณาส่งแบบสอบถามคืนภายในวันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2551

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดีมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

พันตำรวจโทพรุจ ศักดิ์ศิริ

ผู้วิจัย

คำชี้แจง

- แบบสอบถามฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยี
สารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งเป็น 3 ตอน
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนและผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ
ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ

หมายเหตุ

ในกรณีที่ท่านประสงค์จะทราบผลการวิจัยนี้ กรุณาติดต่อขอรับได้ที่ noparuj@hotmail.com
หรือแจ้ง E-mail Address: ของท่านในช่องนี้ .....

เพื่อผู้วิจัยจะได้จัดส่งไฟล์วิทยานิพนธ์ให้ เมื่องานวิจัยได้เสร็จสมบูรณ์แล้ว

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนและผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเติมข้อมูลลงในช่องว่าง และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง หน้าข้อความที่เป็นจริง

1. เพศ	☐ 1) ชาย	☐ 2) หญิง
2. อายุ	..... ปี	
3. อายุราชการ	..... ปี	
4. ประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา	..... ปี	
5. วุฒิการศึกษาสูงสุด		
	☐ 1) ปริญญาตรี	☐ 2) ปริญญาโท
	☐ 3) ปริญญาเอก	☐ 4) อื่นๆ โปรดระบุ .....
6. จำนวนนักเรียนปัจจุบัน	..... คน	

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยที่

5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความนั้น	4 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความนั้น
3 หมายถึง ไม่แน่ใจกับข้อความนั้น	2 หมายถึง ไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น
1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความนั้น	

รายการ		ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย						
1	เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง					
2	มีการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายอย่างชัดเจนและกำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร					
3	มีการกำหนดตัวชี้วัดและมาตรฐานของการบรรลุผลสำเร็จไว้อย่างชัดเจน					
4	วัตถุประสงค์ของแผนงาน โครงการ และกิจกรรมในแต่ละนโยบายมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน					
5	นโยบายมีพื้นฐานอยู่บนทฤษฎี/หลักการและเหตุผลที่เชื่อถือได้					
ปัจจัยด้านทรัพยากรของนโยบาย						
6	แผนงาน โครงการ ได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมต่อการนำไปปฏิบัติ					
7	การกระจายงบประมาณไปยังหน่วยปฏิบัติต่างๆ เป็นไปอย่างทั่วถึง					
8	นโยบายกำหนดให้มีการพัฒนาผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเหมาะสม					
9	นโยบายกำหนดให้มีการพัฒนาด้านเนื้อหาสื่ออิเล็กทรอนิกส์(Courseware) อย่างเหมาะสม					
10	นโยบายกำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต(eLearning)อย่างเหมาะสม					
11	นโยบายกำหนดให้มีการจัดทำระบบงานคอมพิวเตอร์ที่ใช้เป็นระบบบริหารกลาง เช่น ระบบบริหารงานบุคคล ระบบสารสนเทศนักเรียน ฯลฯ อย่างเหมาะสม					
12	นโยบายกำหนดให้มีการจัดหาซอฟต์แวร์ที่ถูกต้องตามกฎหมายและกระจายไปยังสถานศึกษาอย่างเหมาะสม					
ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม						
13	การติดต่อสื่อสารระหว่างองค์การภายนอกโรงเรียนเป็นไปด้วยความรวดเร็วทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ					
14	การติดต่อสื่อสารภายในโรงเรียนเป็นไปด้วยความรวดเร็วทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ					
15	หน่วยงานต้นสังกัดมีการสื่อสารมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ICT อย่างสม่ำเสมอไปยังโรงเรียน					
16	บุคลากรได้รับการชี้แจงและสื่อสารในเรื่องเป้าหมายวัตถุประสงค์ของนโยบาย ICT อย่างสม่ำเสมอ					
17	โรงเรียนมีการประชุมระหว่างผู้เกี่ยวข้องเพื่อประสานงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ					

	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
18	บุคลากรมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์การดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษาทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ					
19	บุคลากรสามารถรับรู้ในเรื่องเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายได้ตรงกัน					
20	บุคลากรได้รับข้อมูลข่าวสารนโยบายต่างๆ ที่มาจากหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่นๆ ได้รวดเร็วทันเวลาต่อการดำเนินการต่างๆ					
21	ข้อมูลข่าวสารนโยบายต่างๆ ที่ได้รับจากแหล่งข้อมูลต่างๆ มีความชัดเจนและตรงกันในเนื้อหาสาระ					
22	การติดต่อสื่อสารเป็นการสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากรในการปฏิบัติงาน					
23	มีการแบ่งสรรหน้าที่การงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ อย่างชัดเจน					
24	มีการกำหนดกฎระเบียบการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม					
25	โรงเรียนมีการกำหนดภารกิจตลอดจนมาตรฐานในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติงานตามแผนงาน โครงการของนโยบาย					
26	สพท. ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัด มีการติดตามเป็นระยะและเร่งให้โรงเรียนขยายผลการดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
27	โรงเรียนมีกิจกรรมการนิเทศผลการปฏิบัติงานทางด้านนโยบาย ICT อย่างสม่ำเสมอจากท่านหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย					
28	ฝ่ายบริหารใช้ผลการนิเทศติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานมาวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานด้านนโยบาย ICT ในสถานศึกษา					
29	กิจกรรมนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานโดยฝ่ายบริหารมีส่วนอย่างมากในการช่วยให้การดำเนินงานนโยบาย ICT สามารถบรรลุเป้าหมายของโรงเรียน					
30	บุคลากรได้รับคำแนะนำจนสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถและมีทักษะการปฏิบัติงานที่ดีขึ้นหลังจากมีการนิเทศติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน					
31	หน่วยงานต้นสังกัดมีกิจกรรมส่งเสริม เช่น การจัดประกวดผลงาน ICT ระหว่างสถานศึกษาฯ					
32	โรงเรียนใช้ผลประเมินการปฏิบัติทางด้าน ICT มาวางแผนพัฒนาการปฏิบัติงานบุคลากรเป็นรายบุคคล					
33	โรงเรียนใช้ผลประเมินการปฏิบัติงานทางด้าน ICT ในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีอย่างเป็นธรรม					
34	มีการประกาศเชิดชูเกียรติหรือให้รางวัลแก่บุคลากรหรือโรงเรียนที่มีผลงานดีทางด้าน ICT					

รายการ		ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ						
35	โรงเรียนมีบุคลากรด้าน ICT จำนวนมากเพียงพอในการดำเนินงาน					
36	โรงเรียนสามารถจ้างครูผู้สอนและบุคลากรด้านเทคนิคทางด้าน ICT ได้ในกรณีที่ขาดแคลนบุคลากร					
37	โรงเรียนมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและมีเจตคติที่ดีต่อการนำ ICT มาใช้ในงานหน้าที่					
38	บุคลากรได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะการปฏิบัติงานด้าน ICT ในสถานศึกษาอย่างทั่วถึงและเต็มศักยภาพ					
39	โรงเรียนมีบุคลากรที่รับผิดชอบการบริหารจัดการรวมถึงการอำนวยความสะดวกด้าน ICT เช่น ช่างเทคนิคซ่อมบำรุง โปรแกรมเมอร์ฯ					
40	ท่านมีวิสัยทัศน์ในการกำหนดทิศทางการนโยบาย ICT ขององค์กร					
41	ท่านมีทักษะในการวางแผนกำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
42	ท่านมีความมุ่งมั่นในการดำเนินกรนโยบาย ICT ในสถานศึกษา					
43	ท่านเป็นผู้ที่แสวงหาความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำมาปรับปรุงงาน					
44	ท่านมีความสามารถในการจูงใจให้บุคลากรเห็นพ้องต้องกันต่อการนำนวัตกรรมต่างๆ มาเพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน					
45	ท่านเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน					
46	ท่านปฏิบัติตัวเป็นตัวอย่างในการนำ ICT มาใช้งาน					
47	ท่านมีความสามารถในการประสานงานเพื่อให้การดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษาบรรลุเป้าหมาย					
48	ท่านมีการเปิดโรงเรียนให้ชุมชนและสมาชิกในครอบครัวได้มีโอกาสใช้เทคโนโลยีและอุปกรณ์ต่างๆ ของโรงเรียน					
49	ท่านมีความสามารถในการประสานเครือข่ายจากชุมชน องค์กรภาครัฐ และเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนงานด้าน ICT					
50	ท่านมีทักษะในการสื่อสารและสั่งการที่สามารถทำให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างถูกต้อง					
51	ท่านมีการสื่อสารไปยังผู้ปกครองของนักเรียนและชุมชนให้เข้าใจแนวคิดและเป้าหมายของโรงเรียนในการจัดการศึกษาโดยใช้ ICT และผลที่คาดหวังจะเกิดขึ้นกับนักเรียน					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
52					
53					
54					
55					
56					
57					
58					
59					
60					
61					
62					
63					
64					
65					
66					
67					
68					
69					
70					
71					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
72	โครงสร้างองค์การเพื่อการประสานงานระหว่างฝ่าย/กลุ่มงานต่างๆ				
73	การประสานงานของฝ่าย/กลุ่มต่างๆ ด้าน ICT มีลักษณะแสดงถึงความสัมพันธ์ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ				
74	โรงเรียนมีการกำหนดแนวปฏิบัติงานของฝ่ายต่างๆ ให้อย่างชัดเจน เช่น มี job description มีคู่มือการปฏิบัติงาน ฯลฯ				
75	โรงเรียนมีการจัดแบ่งงานของโรงเรียนออกเป็นฝ่ายต่างๆ อย่างเหมาะสมกับจำนวนบุคลากรในโรงเรียน				
76	โรงเรียนมีการกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบที่มอบหมายงานทาง ICT ให้บุคลากรอย่างชัดเจนและเหมาะสม				
77	การจัดบุคลากรประจำฝ่าย/กลุ่มต่างๆ มีความเหมาะสมกับความรู้ความสามารถและทักษะของบุคลากร				
ปัจจัยด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคมและการเมือง					
78	สภาพที่ตั้งของโรงเรียนมีการคมนาคมและการจัดสาธารณูปโภคที่ดี				
79	สภาพที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ใกล้ชุมชน				
80	ผู้ประกอบการและชุมชนมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีสามารถให้การสนับสนุนทรัพยากรแก่สถานศึกษาได้				
81	ผู้ประกอบการและชุมชนมีศักยภาพในการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ทางด้าน ICT เพื่อใช้ในการเรียนการสอนของนักเรียน				
82	ผู้ประกอบการมีอาชีพการงานที่มั่นคงและมีรายได้ประจำที่แน่นอนซึ่งเพียงพอกับการใช้จ่ายในครอบครัว				
83	สภาพชุมชนเข้มแข็งและรวมตัวกันได้ดี				
84	สมาคมผู้ประกอบการ/คณะกรรมการสถานศึกษา มีความเข้มแข็งดี				
85	ชุมชนมีความรู้สึกที่ดีต่อสถานศึกษา				
86	ชุมชนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการนำ ICT มาใช้ในการศึกษา				
87	ผู้ประกอบการนักเรียนให้ความร่วมมือและร่วมกิจกรรมของโรงเรียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษา				
88	โรงเรียนได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากรที่จำเป็นต่อการจัดการศึกษาและการดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษาจากชุมชน				

	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
89	โรงเรียนได้รับความร่วมมือและสนับสนุนทรัพยากรจากหน่วยงานอื่นที่อยู่ในท้องถิ่น เช่น เทศบาล หน่วยงานเอกชน ฯลฯ					
90	โรงเรียนได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากสมาคมผู้ปกครอง/กรรมการสถานศึกษา					
91	ผู้บริหารระดับประเทศ เช่น นายกรัฐมนตรี รมว.กระทรวงศึกษาธิการ ฯลฯ ให้ความสำคัญและสนับสนุนนโยบายนี้					
92	ผู้บริหารระดับกระทรวง เช่น ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการฯ ฯลฯ ให้ความสำคัญและสนับสนุนนโยบายนี้					
93	ผู้บริหารระดับจังหวัด เช่น ผู้ตรวจราชการ ผอ.เขตพื้นที่ ฯลฯ ให้ความสำคัญและสนับสนุนนโยบายนี้					
94	นักการเมืองในระดับชาติและท้องถิ่นให้ความสำคัญและสนับสนุนนโยบายนี้					
95	สื่อมวลชนให้ความสำคัญและสนับสนุนนโยบายนี้					
96	นักวิชาการให้ความสำคัญและสนับสนุนนโยบายนี้					
ปัจจัยด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ						
97	ครู/บุคลากรทางการศึกษา ได้รับการฝึกฝนอบรมด้วยวิธีต่างๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติและค่านิยมที่ดีต่อนโยบาย ICT					
98	ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความรู้สึกว่าการนำนโยบาย ICT มาปฏิบัติไม่ได้เป็นการมาเพิ่มภาระงานแต่ทำให้ทำงานได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น					
99	ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความรู้สึกว่าการนำนโยบาย ICT มาปฏิบัติไม่ได้เป็นเรื่องที่ยุ่งยากซับซ้อน					
100	ครู/บุคลากรทางการศึกษา ได้รับการฝึกฝนอบรมด้วยวิธีต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลด้านนโยบาย ICT ในสถานศึกษาที่ถูกต้องตรงกัน					
101	ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความเห็นว่านโยบายด้าน ICT ได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาและหน่วยงานต้นสังกัด					
102	ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีการรับรู้หรือเชื่อว่านโยบาย ICT ทำให้การทำงานมีความรวดเร็วและถูกต้องมากขึ้น					
103	ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความเชื่อที่ตรงกันในเรื่องการนำ ICT มาใช้ในสถานศึกษาจะทำให้โรงเรียนมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น					
104	ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความเชื่อที่ตรงกันในเรื่องการนำ ICT มาใช้ในสถานศึกษาจะช่วยให้นักเรียนมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น					

รายการ		สภาพที่เป็นจริง				
		> 80	61-80	41-60	21-40	<21
ระดับการบรรลุเป้าหมาย (ข้อมูลในด้านนี้ ผู้บริหารไม่จำเป็นต้องตอบ)						
1	ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาระดับต่างๆ ที่สามารถใช้ ICT ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด					
2	ร้อยละของวิชาที่มีการเรียนการสอนแบบ eLearning					
3	ร้อยละของครูที่ผ่านการฝึกอบรมและสามารถใช้ ICT เพื่อการสอน					
4	ร้อยละของความสมบูรณ์ของเว็บไซต์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน					
5	ร้อยละของความสมบูรณ์ของการจัดทำระบบ Learning Resource Management ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้					
6	ร้อยละของความสมบูรณ์ของการการจัดรวบรวมสื่อนวัตกรรมการเรียนการสอนด้วย ICT อย่างเป็นระบบ/จัดเป็นคลัง/แหล่งเรียนรู้/ศูนย์สื่อ ICT หรือห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (eLibrary) ฯลฯ ตามศักยภาพของโรงเรียน					
7	ร้อยละของความสมบูรณ์ในการใช้ ICT ในการบริหารอย่างครบวงจร เช่น ด้านบุคลากร ด้านแผนงานและงบประมาณ ด้านวิชาการ ฯลฯ					
8	ร้อยละของระดับคุณภาพและประสิทธิภาพของระบบข้อมูลกลางที่ใช้ในการบริหารจัดการ					
9	ร้อยละของปริมาณการใช้ซอฟต์แวร์ประยุกต์ (Application Software) ในการบริหารจัดการ					
10	ร้อยละของบุคลากรในหน่วยงานที่มีทักษะ ICT เพื่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานที่กำหนด					
11	ร้อยละของจำนวนผู้สอนและบุคลากรด้าน ICT ที่ได้รับการพัฒนาให้มีทักษะและความเชี่ยวชาญเฉพาะในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาบุคลากร ICT					
12	ร้อยละของจำนวนผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาที่ใช้ ICT อย่างมีคุณธรรมจริยธรรม					
13	ร้อยละของจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อ Internet ภายในหน่วยงาน					
14	ร้อยละของอัตราการเพิ่มของ Software ที่ถูกต้องตามกฎหมาย					

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยที่

5 หมายถึง มากที่สุด 4 หมายถึง มาก 3 หมายถึง ปานกลาง 2 หมายถึง น้อย 1 หมายถึง น้อยที่สุด

รายการ		ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู						
15	ครูจัดให้นักเรียนเรียนรู้เรียนรู้จากการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่หลากหลายโดยบูรณาการ ICT เป็นเครื่องมือ					
16	ครูได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการนำ ICT มาใช้ในการจัดการเรียนรู้					
17	ครูในทุกกลุ่มสาระสามารถนำ ICT มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น การใช้เตรียมสื่อการสอนด้วย Powerpoint ฯลฯ					
18	ครูสามารถสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตเพื่อนำมาเตรียมการสอนได้					
19	ครูมีการเปลี่ยนการดำเนินการสอนโดยเป็นผู้สอนแนะนำมากกว่าชี้แนะ					
20	ครูมีการขยายผลการใช้งาน ICT เช่นเผยแพร่ผลงานของตนเองให้ผู้อื่นนำไปใช้เป็นวิทยากรฝึกอบรม ฯลฯ					
21	ครูผลิตสื่อ ICT เช่น บทเรียน CAI และ Courseware ในระบบ eLearning ฯลฯ					
22	ครูมีการทดสอบนักเรียนก่อนและหลังการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียน CAI					
23	ครูมีการปลูกฝังจริยธรรมและคุณธรรมทางการใช้ ICT ให้กับนักเรียน					
24	ครูมีแผนการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ ICT เป็นเครื่องมือและได้จัดการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนด					
25	ครูและนักเรียนสามารถติดต่อสื่อสารทาง Email					
26	ครูมีการจัดประกวดโครงการวิทยาศาสตร์ที่ใช้ ICT					
27	ครูมีการกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และจูงใจให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของการใช้ ICT					
สมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง						
28	นักเรียนใช้และดูแลอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของโรงเรียนอย่างรู้คุณค่า					
29	นักเรียนมีจริยธรรมทางด้าน ICT เช่น การไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ การไม่ใช้ข้อความกระหู่ในลักษณะเสียหายต่อผู้อื่น ฯลฯ					
30	นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด					
31	นักเรียนมีทักษะการใช้ ICT ในการเรียนรู้สามารถสร้างสรรค์และนำเสนอผลงานที่ได้จากการใช้ ICT เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้					
32	นักเรียนมีผลงานเขียน/งานศิลปะ/งานสร้างสรรค์จากการใช้ ICT					
33	นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้					
34	นักเรียนสามารถอ่านและค้นคว้าหาความรู้จากอินเทอร์เน็ตได้					

แบบสอบถาม สำหรับผู้รับผิดชอบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

เรื่อง

การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เรียน ผู้รับผิดชอบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียน

ด้วยข้าพเจ้า พันตำรวจโทพรุจ ศักดิ์ศิริ นิสิตปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหาร การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขณะนี้อยู่ระหว่างการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การวิเคราะห์ ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ และรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ท่านได้รับการเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม จึงใคร่ขอความ ออนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้

ความคิดเห็นของท่านมีความสำคัญและมีคุณค่าสำหรับงานวิจัยนี้เป็นอย่างยิ่ง ข้อมูลที่ รวบรวมได้ผู้วิจัยนำมาใช้ในการวิเคราะห์และเสนอผลในภาพรวมเท่านั้น จะไม่มีการเปิดเผยเป็นรายบุคคลและ ผู้ตอบจะไม่ได้รับผลกระทบใดๆจากการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ทั้งสิ้น ดังนั้นจึงใคร่ขอความกรุณาให้ท่าน ตอบแบบสอบถามตามสภาพที่เป็นจริงหรือตามความรู้สึกที่แท้จริงของท่านให้ครบทุกข้อคำถาม และ เนื่องจากข้อจำกัดของระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ซึ่งจะต้องแล้วเสร็จภายในเดือนมีนาคมนี้ ผู้วิจัยจึงใคร่ขอ ความอนุเคราะห์จากท่าน กรุณาส่งแบบสอบถามคืนภายในวันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2551

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดีมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

พันตำรวจโทพรุจ ศักดิ์ศิริ

ผู้วิจัย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งเป็น 3 ตอน
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนและผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ
  - ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ

หมายเหตุ

ในกรณีที่ท่านประสงค์จะทราบผลการวิจัยนี้ กรุณาติดต่อขอรับได้ที่ noparuj@hotmail.com หรือแจ้ง E-mail Address: ของท่านในช่องนี้ .....

เพื่อผู้วิจัยจะได้จัดส่งไฟล์วิทยานิพนธ์ให้ เมื่องานวิจัยได้เสร็จสมบูรณ์แล้ว

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนและผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเติมข้อมูลลงในช่องว่าง และทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง หน้าข้อความที่เป็นจริง

1. เพศ 1) ชาย 2) หญิง
2. อายุ ..... ปี
3. อายุราชการ ..... ปี
4. ประสบการณ์การปฏิบัติงานด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา ..... ปี
5. วุฒิการศึกษาสูงสุด
  - 1)ปริญญาตรี 2)ปริญญาโท
  - 3)ปริญญาเอก 4) อื่นๆ โปรดระบุ .....
6. จำนวนนักเรียนปัจจุบัน ..... คน
7. จำนวนครูปัจจุบัน(รวมอัตราจ้าง) ..... คน
8. จำนวนผู้รับผิดชอบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ..... คน
9. จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการบริหารจัดการ ..... เครื่อง
10. จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน ..... เครื่อง
11. ซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการบริหารงาน 1) มี 2) ไม่มี ถ้ามีโปรดระบุ .....
12. สื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ 1) มี 2) ไม่มี ถ้ามีโปรดระบุ .....
13. ระบบ LMS 1) มี 2) ไม่มี ถ้ามีโปรดระบุ .....
14. Website สถานศึกษา 1) มี 2) ไม่มี ถ้ามีโปรดระบุ .....
15. ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ 1) มี 2) ไม่มี ถ้ามีจำนวน ..... ห้อง
16. ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ภายใน เช่น ระบบ LAN 1) มี 2) ไม่มี ถ้ามีจำนวน ..... วง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยที่

5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความนั้น	4 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความนั้น
3 หมายถึง ไม่แน่ใจกับข้อความนั้น	2 หมายถึง ไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น
1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความนั้น	

รายการ		ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ปัจจัยด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย						
1	เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง					
2	มีการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายอย่างชัดเจนและกำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร					
3	มีการกำหนดตัวชี้วัดและมาตรฐานของการบรรลุผลสำเร็จไว้อย่างชัดเจน					
4	วัตถุประสงค์ของแผนงาน โครงการ และกิจกรรมในแต่ละนโยบายมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน					
5	นโยบายมีพื้นฐานอยู่บนทฤษฎี/หลักการและเหตุผลที่เชื่อถือได้					
ปัจจัยด้านทรัพยากรของนโยบาย						
6	แผนงาน โครงการ ได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ					
7	การกระจายงบประมาณไปยังหน่วยปฏิบัติต่างๆ เป็นไปอย่างทั่วถึง					
8	นโยบายกำหนดให้มีการพัฒนาผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเหมาะสม					
9	นโยบายกำหนดให้มีการพัฒนาด้านเนื้อหาสื่ออิเล็กทรอนิกส์(Courseware) อย่างเหมาะสม					
10	นโยบายกำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต(eLearning)อย่างเหมาะสม					
11	นโยบายกำหนดให้มีการจัดทำระบบงานคอมพิวเตอร์ที่ใช้เป็นระบบบริหารกลาง เช่น ระบบบริหารงานบุคคล ระบบสารสนเทศนักเรียน ฯลฯ อย่างเหมาะสม					
12	นโยบายกำหนดให้มีการจัดหาซอฟต์แวร์ที่ถูกต้องตามกฎหมายและกระจายไปยังสถานศึกษาอย่างเหมาะสม					
ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม						
13	การติดต่อสื่อสารระหว่างองค์การภายนอกโรงเรียนเป็นไปด้วยความรวดเร็วทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ					
14	การติดต่อสื่อสารภายในโรงเรียนเป็นไปด้วยความรวดเร็วทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ					
15	หน่วยงานต้นสังกัดมีการสื่อสารมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ICT อย่างสม่ำเสมอไปยังโรงเรียน					
16	บุคลากรได้รับการชี้แจงและสื่อสารในเรื่องเป้าหมายวัตถุประสงค์ของนโยบาย ICT อย่างสม่ำเสมอ					
17	โรงเรียนมีการประชุมระหว่างผู้เกี่ยวข้องเพื่อประสานงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ					

	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
18	บุคลากรมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์การดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษาทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ					
19	บุคลากรสามารถรับรู้ในเรื่องเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายได้ตรงกัน					
20	บุคลากรได้รับข้อมูลข่าวสารนโยบายต่างๆ ที่มาจากหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่นๆ ได้รวดเร็วทันเวลาต่อการดำเนินการต่างๆ					
21	ข้อมูลข่าวสารนโยบายต่างๆ ที่ได้รับจากแหล่งข้อมูลต่างๆ มีความชัดเจนและตรงกันในเนื้อหาสาระ					
22	การติดต่อสื่อสารเป็นการสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากรในการปฏิบัติงาน					
23	มีการแบ่งสรรหน้าที่การงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ อย่างชัดเจน					
24	มีการกำหนดกฎระเบียบการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม					
25	โรงเรียนมีการกำหนดภารกิจตลอดจนมาตรฐานในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติงานตามแผนงาน โครงการของนโยบาย					
26	สพท. ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัด มีการติดตามเป็นระยะและเร่งให้โรงเรียนขยายผลการดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
27	โรงเรียนมีกิจกรรมการนิเทศผลการปฏิบัติงานทางด้านนโยบาย ICT อย่างสม่ำเสมอจากผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย					
28	ฝ่ายบริหารใช้ผลการนิเทศติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานมาวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานด้านนโยบาย ICT ในสถานศึกษา					
29	กิจกรรมนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานโดยฝ่ายบริหารมีส่วนอย่างมากในการช่วยให้การดำเนินงานนโยบาย ICT สามารถบรรลุเป้าหมายของโรงเรียน					
30	บุคลากรได้รับคำแนะนำจนสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถและมีทักษะการปฏิบัติงานที่ดีขึ้นหลังจากมีการนิเทศติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน					
31	หน่วยงานต้นสังกัดมีกิจกรรมส่งเสริม เช่น การจัดประกวดผลงาน ICT ระหว่างสถานศึกษาฯ					
32	โรงเรียนใช้ผลประเมินการปฏิบัติทางด้าน ICT มาวางแผนพัฒนาการปฏิบัติงานบุคลากรเป็นรายบุคคล					
33	โรงเรียนใช้ผลประเมินการปฏิบัติงานทางด้าน ICT ในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีอย่างเป็นธรรม					
34	มีการประกาศเชิดชูเกียรติหรือให้รางวัลแก่บุคลากรหรือโรงเรียนที่มีผลงานดีทางด้าน ICT					

รายการ		ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ						
35	โรงเรียนมีบุคลากรด้าน ICT จำนวนมากเพียงพอในการดำเนินงาน					
36	โรงเรียนสามารถจ้างครูผู้สอนและบุคลากรด้านเทคนิคทางด้าน ICT ได้ในกรณีที่ขาดแคลนบุคลากร					
37	โรงเรียนมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและมีเจตคติที่ดีต่อการนำ ICT มาใช้ในงานหน้าที่					
38	บุคลากรได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะการปฏิบัติงานด้าน ICT ในสถานศึกษาอย่างทั่วถึงและเต็มศักยภาพ					
39	โรงเรียนมีบุคลากรที่รับผิดชอบการบริหารจัดการรวมถึงการอำนวยความสะดวกด้าน ICT เช่น ช่างเทคนิคซ่อมบำรุง โปรแกรมเมอร์ฯ					
40	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการกำหนดทิศทางนโยบาย ICT ขององค์กร					
41	ผู้บริหารมีทักษะในการวางแผนกำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
42	ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการดำเนินกรนโยบาย ICT ในสถานศึกษา					
43	ผู้บริหารเป็นผู้ที่แสวงหาความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำมาปรับปรุงงาน					
44	ผู้บริหารมีความสามารถในการจูงใจให้บุคลากรเห็นพ้องต้องกันต่อการนำนวัตกรรมต่างๆ มาเพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน					
45	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน					
46	ผู้บริหารปฏิบัติตัวเป็นตัวอย่างในการนำ ICT มาใช้งาน					
47	ผู้บริหารมีความสามารถในการประสานงานเพื่อให้การดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษาบรรลุเป้าหมาย					
48	ผู้บริหารมีการเปิดโรงเรียนให้ชุมชนและสมาชิกในครอบครัวได้มีโอกาสใช้เทคโนโลยีและอุปกรณ์ต่างๆ ของโรงเรียน					
49	ผู้บริหารมีความสามารถในการประสานเครือข่ายจากชุมชน องค์กรภาครัฐ และเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนงานด้าน ICT					
50	ผู้บริหารมีทักษะในการสื่อสารและสั่งการที่สามารถทำให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างถูกต้อง					
51	ผู้บริหารมีการสื่อสารไปยังผู้ปกครองของนักเรียนและชุมชนให้เข้าใจแนวคิดและเป้าหมายของโรงเรียนในการจัดการศึกษาโดยใช้ ICT และผลที่คาดหวังจะเกิดขึ้นกับนักเรียน					

	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
52	ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเทคนิควิชาการใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอ					
53	ผู้บริหารมีความสามารถในการสร้างวิสัยทัศน์และพันธะสัญญาร่วมกับบุคลากรให้มีความมุ่งมั่นในการใช้ ICT ในการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร					
54	โรงเรียนมีทรัพยากรฮาร์ดแวร์ที่เพียงพอและอยู่ในสภาพใช้งานได้สำหรับการเรียนการสอนและการดำเนินการ					
55	โรงเรียนมีทรัพยากรซอฟต์แวร์ที่เพียงพอต่อการเรียนการสอนและการดำเนินการ					
56	โรงเรียนมีระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต/LAN/อินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอนและการดำเนินการ					
57	โรงเรียนมีงบประมาณสนับสนุนทางด้าน ICT ที่เพียงพอต่อการเรียนการสอนและการดำเนินการ					
58	โรงเรียนมีอาคารสถานที่เพียงพอต่อนโยบาย ICT และอยู่ในสภาพใช้การได้ดี					
59	โรงเรียนมีห้องปฏิบัติการ ICT ที่เพียงพอและทันสมัย					
60	โรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมต่อการพัฒนา ICT ในสถานศึกษา					
61	โรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณจากรัฐตรงตามเวลา					
62	โรงเรียนได้ใช้งบประมาณตามแผนหรือโครงการชัดเจน					
63	โรงเรียนมีการวางแผนเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำระบบสารสนเทศของโรงเรียน					
64	โรงเรียนมีการนำทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ทาง ICT มาใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า					
65	โรงเรียนมีการกำหนดโครงสร้างองค์การที่รับผิดชอบด้าน ICT ของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน					
66	โรงเรียนมีการกำหนดโครงสร้างการทำงานด้าน ICT เช่น การตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้าน ICT ฯลฯ					
67	โรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารที่มีสายบังคับบัญชาที่สั้นและคล่องตัวในการติดต่อประสานงาน					
68	โรงเรียนมีการใช้กฎระเบียบควบคุมการปฏิบัติงานด้าน ICT ในโรงเรียนอย่างเหมาะสม เช่น ระเบียบในการใช้งานคอมพิวเตอร์ ฯลฯ					
69	โรงเรียนควรกำหนดบุคคลที่จะเป็น CIO(Chief Information Officer) และหน้าที่อย่างชัดเจน					
70	มีองค์ประกอบของนักเรียนในโรงเรียน เช่น ชมรมคอมพิวเตอร์ ฯลฯ ที่ช่วยปฏิบัติงานด้าน ICT ให้ครู/สถานศึกษา					
71	ลักษณะโครงสร้างองค์การมีการประสานงานอย่างไม่เป็นทางการทำให้บุคลากรมีความเป็นกันเองสูง					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
72	โครงสร้างองค์การเพื่อการประสานงานระหว่างฝ่าย/กลุ่มงานต่างๆ				
73	การประสานงานของฝ่าย/กลุ่มต่างๆ ด้าน ICT มีลักษณะแสดงถึงความสัมพันธ์ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ				
74	โรงเรียนมีการกำหนดแนวปฏิบัติงานของฝ่ายต่างๆ ให้อย่างชัดเจน เช่น มี job description มีคู่มือการปฏิบัติงาน ฯลฯ				
75	โรงเรียนมีการจัดแบ่งงานของโรงเรียนออกเป็นฝ่ายต่างๆ อย่างเหมาะสมกับจำนวนบุคลากรในโรงเรียน				
76	โรงเรียนมีการกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบที่มอบหมายงานทาง ICT ให้บุคลากรอย่างชัดเจนและเหมาะสม				
77	การจัดบุคลากรประจำฝ่าย/กลุ่มต่างๆ มีความเหมาะสมกับความรู้ความสามารถและทักษะของบุคลากร				
ปัจจัยด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคมและการเมือง					
78	สภาพที่ตั้งของโรงเรียนมีการคมนาคมและการจัดสาธารณูปโภคที่ดี				
79	สภาพที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ใกล้ชุมชน				
80	ผู้ประกอบการและชุมชนมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีสามารถให้การสนับสนุนทรัพยากรแก่สถานศึกษาได้				
81	ผู้ประกอบการและชุมชนมีศักยภาพในการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ทางด้าน ICT เพื่อใช้ในการเรียนการสอนของนักเรียน				
82	ผู้ประกอบการมีอาชีพการงานที่มั่นคงและมีรายได้ประจำที่แน่นอนซึ่งเพียงพอกับการใช้จ่ายในครอบครัว				
83	สภาพชุมชนเข้มแข็งและรวมตัวกันได้ดี				
84	สมาคมผู้ประกอบการ/คณะกรรมการสถานศึกษา มีความเข้มแข็งดี				
85	ชุมชนมีความรู้สึกที่ดีต่อสถานศึกษา				
86	ชุมชนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการนำ ICT มาใช้ในการศึกษา				
87	ผู้ประกอบการนักเรียนให้ความร่วมมือและร่วมกิจกรรมของโรงเรียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษา				
88	โรงเรียนได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากรที่จำเป็นต่อการจัดการศึกษาและการดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษาจากชุมชน				

รายการ		ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
89	โรงเรียนได้รับความร่วมมือและสนับสนุนทรัพยากรจากหน่วยงานอื่นที่อยู่ในท้องถิ่น เช่น เทศบาล หน่วยงานเอกชน ฯลฯ					
90	โรงเรียนได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากสมาคมผู้ประกอบการสถานศึกษา					
91	ผู้บริหารระดับประเทศ เช่น นายกรัฐมนตรี รมว.กระทรวงศึกษาธิการ ฯลฯ ให้ความสำคัญและสนับสนุนนโยบายนี้					
92	ผู้บริหารระดับกระทรวง เช่น ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการฯ ฯลฯ ให้ความสำคัญและสนับสนุนนโยบายนี้					
93	ผู้บริหารระดับจังหวัด เช่น ผู้ตรวจราชการ ผอ.เขตพื้นที่ ฯลฯ ให้ความสำคัญและสนับสนุนนโยบายนี้					
94	นักการเมืองในระดับชาติและท้องถิ่นให้ความสำคัญและสนับสนุนนโยบายนี้					
95	สื่อมวลชนให้ความสำคัญและสนับสนุนนโยบายนี้					
96	นักวิชาการให้ความสำคัญและสนับสนุนนโยบายนี้					
ปัจจัยด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ						
97	ครู/บุคลากรทางการศึกษา ได้รับการฝึกฝนอบรมด้วยวิธีต่างๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติและค่านิยมที่ดีต่อนโยบาย ICT					
98	ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความรู้สึกว่าการนำนโยบาย ICT มาปฏิบัติไม่ได้เป็นการมาเพิ่มภาระงานแต่ทำให้ทำงานได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น					
99	ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความรู้สึกว่าการนำนโยบาย ICT มาปฏิบัติไม่ได้เป็นเรื่องที่ยุ่งยากซับซ้อน					
100	ครู/บุคลากรทางการศึกษา ได้รับการฝึกฝนอบรมด้วยวิธีต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลด้านนโยบาย ICT ในสถานศึกษาที่ถูกต้องตรงกัน					
101	ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความเห็นว่านโยบายด้าน ICT ได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาและหน่วยงานต้นสังกัด					
102	ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีการรับรู้หรือเชื่อว่านโยบาย ICT ทำให้การทำงานมีความรวดเร็วและถูกต้องมากขึ้น					
103	ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความเชื่อที่ตรงกันในเรื่องการนำ ICT มาใช้ในสถานศึกษาจะทำให้โรงเรียนมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น					
104	ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความเชื่อที่ตรงกันในเรื่องการนำ ICT มาใช้ในสถานศึกษาจะช่วยให้นักเรียนมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
105 ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความเชื่อที่ตรงกันในเรื่องการนำ ICT มาใช้ในสถานศึกษาจะทำให้เป็นที่เชื่อถือและยอมรับของผู้ปกครองและชุมชนมากขึ้น					
106 เมื่อโรงเรียนมีการดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษาแล้วทำให้ครู/บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายความสำเร็จของโรงเรียน					
107 ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานเพื่อให้นโยบาย ICT ในสถานศึกษาบรรลุเป้าหมาย					
108 ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษา					
109 ครู/บุคลากรทางการศึกษา เห็นความสำคัญของการดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษา					
110 ผู้ร่วมงานทุกฝ่ายเข้าใจปัญหาและให้การช่วยเหลือกันในการดำเนินงานด้านนโยบาย ICT					
111 ครู/บุคลากรทางการศึกษา มีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานนโยบาย ICT ในสถานศึกษา					
112 ครู/บุคลากรทางการศึกษา ให้ความสำคัญและให้ความสำคัญในการพัฒนาตนเองให้มีทักษะการใช้ ICT					
113 มาตรการจูงใจสำหรับครูผู้สอนหรือผู้ปฏิบัติงานด้าน ICT ที่มีผลงานการนำ ICT มาใช้มีความเหมาะสมและเป็นธรรม					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับสภาพที่เป็นจริง โดยที่ > 80 หมายถึง มากกว่าร้อยละ 80

61-80 หมายถึง ตั้งแต่ร้อยละ 61 จนถึง 80

41-60 หมายถึง ตั้งแต่ร้อยละ 41 จนถึง 60

21-40 หมายถึง ตั้งแต่ร้อยละ 21 จนถึง 40

< 21 หมายถึง น้อยกว่าร้อยละ 21

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการ		สภาพที่เป็นจริง				
		> 80	61-80	41-60	21-40	<21
ระดับการบรรลุเป้าหมาย						
1	ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาระดับต่างๆ ที่สามารถใช้ ICT ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด					
2	ร้อยละของวิชาที่มีการเรียนการสอนแบบ eLearning					
3	ร้อยละของครูที่ผ่านการฝึกอบรมและสามารถใช้ ICT เพื่อการสอน					
4	ร้อยละของความสมบูรณ์ของเว็บไซต์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน					
5	ร้อยละของความสมบูรณ์ของการจัดทำระบบ Learning Resource Management ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้					
6	ร้อยละของความสมบูรณ์ของการการจัดรวบรวมสื่อนวัตกรรมการเรียนการสอนด้วย ICT อย่างเป็นระบบ/จัดเป็นคลัง/แหล่งเรียนรู้/ศูนย์สื่อ ICT หรือห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (eLibrary) ฯลฯ ตามศักยภาพของโรงเรียน					
7	ร้อยละของความสมบูรณ์ในการใช้ ICT ในการบริหารอย่างครบวงจร เช่น ด้านบุคลากร ด้านแผนงานและงบประมาณ ด้านวิชาการ ฯลฯ					
8	ร้อยละของระดับคุณภาพและประสิทธิภาพของระบบข้อมูลกลางที่ใช้ในการบริหารจัดการ					
9	ร้อยละของปริมาณการใช้ซอฟต์แวร์ประยุกต์ (Application Software) ในการบริหารจัดการ					
10	ร้อยละของบุคลากรในหน่วยงานที่มีทักษะ ICT เพื่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานที่กำหนด					
11	ร้อยละของจำนวนผู้สอนและบุคลากรด้าน ICT ที่ได้รับการพัฒนาให้มีทักษะและความเชี่ยวชาญเฉพาะในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาบุคลากร ICT					
12	ร้อยละของจำนวนผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาที่ใช้ ICT อย่างมีคุณธรรมจริยธรรม					
13	ร้อยละของจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อ Internet ภายในหน่วยงาน					
14	ร้อยละของอัตราการเพิ่มของ Software ที่ถูกต้องตามกฎหมาย					

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยที่

5 หมายถึง มากที่สุด 4 หมายถึง มาก 3 หมายถึง ปานกลาง 2 หมายถึง น้อย 1 หมายถึง น้อยที่สุด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการ		ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู						
15	ครูจัดให้นักเรียนเรียนรู้เรียนรู้จากการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่หลากหลายโดยบูรณาการ ICT เป็นเครื่องมือ					
16	ครูได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการนำ ICT มาใช้ในการจัดการเรียนรู้					
17	ครูในทุกกลุ่มสาระสามารถนำ ICT มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น การใช้เตรียมสื่อการสอนด้วย Powerpoint ฯลฯ					
18	ครูสามารถสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตเพื่อนำมาเตรียมการสอนได้					
19	ครูมีการเปลี่ยนการดำเนินการสอนโดยเป็นผู้สอนแ่นมากกว่าชี้แนะ					
20	ครูมีการขยายผลการใช้งาน ICT เช่นเผยแพร่ผลงานของตนเองให้ผู้อื่นนำไปใช้เป็นวิทยากรฝึกอบรม ฯลฯ					
21	ครูผลิตสื่อ ICT เช่น บทเรียน CAI และ Courseware ในระบบ eLearning ฯลฯ					
22	ครูมีการทดสอบนักเรียนก่อนและหลังการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียน CAI					
23	ครูมีการปลูกฝังจริยธรรมและคุณธรรมทางการใช้ ICT ให้กับนักเรียน					
24	ครูมีแผนการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ ICT เป็นเครื่องมือและได้จัดการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนด					
25	ครูและนักเรียนสามารถติดต่อสื่อสารทาง Email					
26	ครูมีการจัดประกวดโครงการวิทยาศาสตร์ที่ใช้ ICT					
27	ครูมีการกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และจูงใจให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของการใช้ ICT					
สมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง						
28	นักเรียนใช้และดูแลอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของโรงเรียนอย่างรู้คุณค่า					
29	นักเรียนมีจริยธรรมทางด้าน ICT เช่น การไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ การไม่ใช้ข้อความกระหู่ในลักษณะเสียหายต่อผู้อื่น ฯลฯ					
30	นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด					
31	นักเรียนมีทักษะการใช้ ICT ในการเรียนรู้สามารถสร้างสรรค์และนำเสนอผลงานที่ได้จากการใช้ ICT เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้					
32	นักเรียนมีผลงานเขียน/งานศิลปะ/งานสร้างสรรค์จากการใช้ ICT					
33	นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้					
34	นักเรียนสามารถอ่านและค้นคว้าหาความรู้จากอินเทอร์เน็ตได้					

แบบสำรวจข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน

ชื่อโรงเรียน: .....

ชื่อผู้อำนวยการ: ..... ก่อตั้งเมื่อ: .....

จัดการศึกษาในระดับ: ก่อนประถม ประถม มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย

ที่ตั้ง: .....

.....

ขนาดพื้นที่: .....

อาคารสถานที่: .....

.....

บุคลากรของโรงเรียน: .....

.....

บุคลากรที่รับผิดชอบ ICT ของโรงเรียน: .....

จำนวนห้องเรียน : .....

.....

จำนวนนักเรียน: .....

.....

สภาพที่ตั้ง: .....

.....

สภาพเศรษฐกิจ: .....

.....

สภาพสังคม: .....

.....

สภาพการเมือง: .....

.....

โรงเรียนที่ได้รับเลือกเข้าโครงการ โรงเรียนต้นแบบ โรงเรียนในฝัน อื่นๆ .....

โรงเรียนมีมหาวิทยาลัยพี่เลี้ยง มี ไม่มี ถ้ามีระบุ .....

ผลงานที่ได้รับรางวัล: .....

.....

งบประมาณที่ได้รับ: .....

.....

แบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ-สกุล ..... เพศ .....
2. วันที่ ..... เวลา ..... สถานที่ .....
3. วุฒิการศึกษา .....
4. ตำแหน่ง ..... ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง ..... ปี
5. ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในโรงเรียน ..... ปี

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ

ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

- ความเข้าใจในต้นนโยบายนี้ หน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบ มีเป้าหมาย วัตถุประสงค์ แผน กิจกรรม ใดบ้าง
- ในส่วนของเป้าหมายและวัตถุประสงค์นั้น มีพื้นฐานอยู่บนทฤษฎี/หลักสาเหตุ และผลลัพธ์ที่เชื่อถือได้ ความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติ ความชัดเจนและสอดคล้องกัน และตัวชี้วัดความสำเร็จเป็นอย่างไร

ด้านทรัพยากรของนโยบาย

- เงินงบประมาณมาจากแหล่งใดบ้างนอกเหนือจากค่าใช้จ่ายรายหัวที่รัฐบาลจัดสรรให้กับโรงเรียน เพียงพอและเหมาะสมหรือไม่
- การสนับสนุนอื่นๆ ที่กำหนดไว้ในแผนงาน เช่น ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านบุคลากร ด้านการช่วยเหลือทางเทคนิค ด้านการฝึกอบรม ด้านฮาร์ดแวร์ ด้านซอฟต์แวร์ ด้านสื่อการสอน ฯลฯ เพียงพอและเหมาะสมหรือไม่

- บทบาทของ สพท. ในด้าน ICT ต่อโรงเรียน

ด้านการติดต่อสื่อสารและกิจกรรมส่งเสริม

- หน่วยงานต้นสังกัด เช่น สพฐ. สพท. มีกลไกในการสื่อสารให้ผู้ปฏิบัติทราบถึงมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายอย่างไร รูปแบบและความต่อเนื่องในการสื่อสารอย่างไร
- บุคลากรได้รับรู้เกี่ยวกับนโยบายนี้หรือไม่ รับรู้ตรงกันหรือไม่ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นการประสานกันอย่างไร
- มาตรการควบคุม ประเมิน และกระตุ้นส่งเสริม มีอะไรบ้าง ทั้งทางด้านอำนาจในการใช้กฎระเบียบเป็นตัวบังคับ ทางด้านอำนาจในการให้รางวัลตอบแทน และทางด้านอำนาจที่มาจากมาตรการที่เป็นบรรทัดฐานมาใช้ในการกระตุ้นผู้ปฏิบัติ เช่น การนิเทศติดตาม การ

รายงานผล การประชุม การประชาสัมพันธ์ การจัดแข่งขันโรงเรียนผู้นำด้าน ICT จัดประกวดผลงานนักเรียน-ครูทางด้าน ICT ฯลฯ

- โรงเรียนมีการกำหนดภารกิจตลอดจนมาตรฐานในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติงานตามแผนงาน โครงการของนโยบาย อย่างไร

ด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

- ปริมาณและความสามารถของบุคลากร เช่น มีบุคลากรผู้รับผิดชอบระบบเครือข่าย การจัดทำสื่อ บำรุงรักษาระบบ และมีผู้สำเร็จทางด้าน ICT หรือไม่จำนวนเท่าไร เพียงพอและเหมาะสมหรือไม่ รวมทั้งความสามารถในการจัดจ้างบุคลากร

- ภาวะผู้นำ เช่น การมีวิสัยทัศน์ การจัดทำงบประมาณสนับสนุน การประสานงานกับหน่วยงานและชุมชน การบริหารแบบมีส่วนร่วม การสนับสนุนครูผู้สอน การทำให้เป็นตัวอย่าง ฯลฯ

- ทรัพยากรองค์การ เช่น ด้านงบประมาณ ด้านฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ อาคารสถานที่ ฯลฯ มีความเพียงพอและเหมาะสมอย่างไร

- โครงสร้างองค์การ มีการตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้าน ICT เป็นคณะทำงานแยกจากโครงสร้างการทำงานขององค์การโดยทั่วไปหรือไม่

ด้านเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

- การสนับสนุนจากกลุ่มต่างๆ ได้แก่ ผู้ปกครอง ชุมชน สมาคม ภาคเอกชน หน่วยงานอื่นของรัฐ เช่น การเก็บเงินบำรุงการศึกษาวิชาคอมพิวเตอร์ การจัดหาผ้าป่าทางการศึกษา การขอสนับสนุนจาก อบต. จากนักการเมืองท้องถิ่น ฯลฯ

- ความสัมพันธ์ของผู้บริหารกับกลุ่มการเมืองและกลุ่มต่างๆ ที่สามารถสนับสนุนการจัดการศึกษา

- สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น อาชีพผู้ปกครองในท้องถิ่น รายได้เพียงพอที่จะสนับสนุนกิจกรรมโรงเรียน สภาพการรวมตัวของชุมชน การให้ความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน ฯลฯ

ด้านทัศนคติของผู้ปฏิบัติ

- การความรู้สึกรู้สึกที่มีต่อนโยบาย

- การรับรู้และความเข้าใจที่มีต่อนโยบาย

- พฤติกรรมที่ตอบสนองต่อนโยบาย เช่น การมีส่วนร่วม ความตระหนักและให้ความสำคัญ การเป็นกลาง การปฏิเสธ ฯลฯ

ตอนที่ 3 ความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติ

ระดับการบรรลุเป้าหมาย

- ท่านมีความเห็นถึงระดับการบรรลุเป้าหมายของโรงเรียน ในแต่ละด้านตามแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ ซึ่งจำแนกเป็น 4 วิทยุศาสตร์ ได้แก่ 1)คุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน 2)การบริหารจัดการและให้บริการทางการศึกษา 3)การผลิตและการพัฒนาบุคลากรด้าน ICT และ 4)โครงสร้างพื้นฐาน เป็นอย่างไร

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของคุณ

- ท่านมีความเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของคุณ เป็นอย่างไร โดยพิจารณาใน 6 ด้าน ได้แก่ 1) เตรียมการสอน 2)ดำเนินการสอน 3) ใช้สื่อการเรียนการสอน 4) วัดและประเมินผลการเรียนการสอน 5) ปลุกฝังจริยธรรมและคุณธรรม และ 6) จูงใจและเสริมแรงการเรียนรู้

สมรรถภาพของนักเรียนที่ได้รับการปรับปรุง

- ท่านมีความเห็นถึงสมรรถภาพของนักเรียนเป็นอย่างไร โดยพิจารณาจากมาตรฐานผู้เรียน 6 ประการ ได้แก่ 1) คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ 2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ 3) ความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร 4) ทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 5) ทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต และ 6) สุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

ความต่อเนื่องของวิธีการและเครื่องมือ

- ท่านมีการนำแนวคิดและวิธีการที่ได้รับจากนโยบายนี้ ไปประยุกต์ใช้ในการสอนและในการปฏิบัติหน้าที่ยังอย่างไร

- ความต่อเนื่องของเครื่องมือที่ได้จากนโยบายฯ ที่ยังนำมาใช้งาน

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

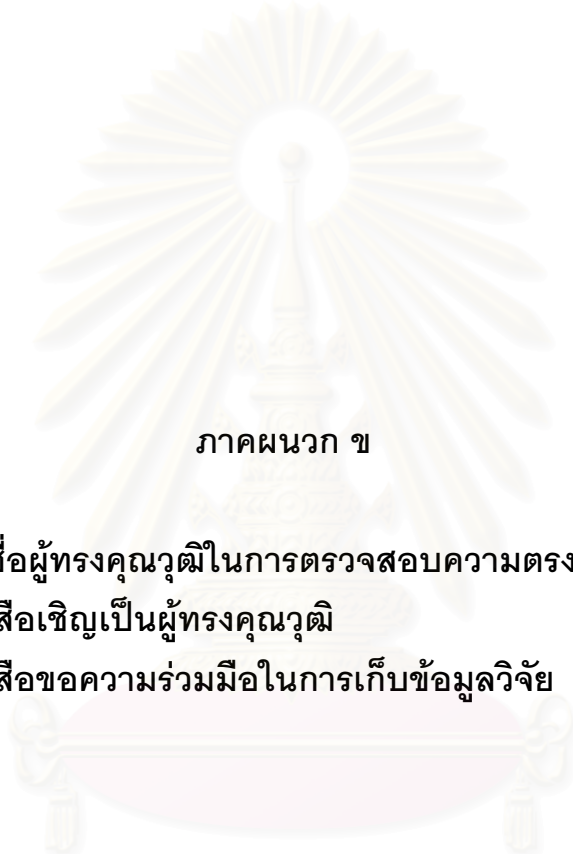
- ท่านคิดว่าปัจจัยใดส่งผลมากที่สุด และปัจจัยใดส่งผลน้อยที่สุด เพราะเหตุใด

- ท่านคิดว่าขนาดของโรงเรียน มีผลต่อความสำเร็จของนโยบายฯ หรือไม่อย่างไร

- ท่านคิดว่าระดับชั้นการศึกษา มีผลต่อความสำเร็จของนโยบายฯ หรือไม่อย่างไร

- ความต้องการและความคาดหวังที่จะได้รับการสนับสนุนด้าน ICT เพื่อนำมาใช้ในสถานศึกษาของท่าน

- ปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัดและการแก้ไข
- ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ภาคผนวก ข

1. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความตรงของข้อคำถาม
2. หนังสือเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
3. หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความตรงของข้อคำถาม

1. ศ.พล.ต.ต.ชูชาติ ศิวกาญจน์	โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
2. ดร.รุ่งเรือง สุชาภิรมย์	ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
3. ดร.ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์	สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. อาจารย์สมพงศ์ ธรรมอุปกรณ์	รองนายกนครเทศมนตรี เทศบาลนครนนทบุรี
5. อาจารย์เสรี ราชโรจน์	ข้าราชการบำนาญ
6. ดร.ปิติชาย ตันปิติ	โรงเรียนวัดคลองบางปีง จ.สมุทรปราการ
7. ผศ.ศรีโร จารุกัญญา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
8. อาจารย์เสถียร อุตสาหะ	ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ศศ.
9. พ.ต.ท.ดร.สมญิติ คำปาละ	ตำรวจภูธรภาค 5 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ 0512.6(2771)/1508

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

4 มกราคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย พันตำรวจโทนพรุจ ศักดิ์ศิริ นิสิตชั้นปริญญาคุณวุฒิบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย การจัดการและ
 ความเป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง
 “การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติใน
 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ และรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช
 สุชีวะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิต
 ผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทาง
 วิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

 (รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์)

รองคณบดี

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

สำนักงานหลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2710

ที่ ศธ 0512.6(2771)/1930

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

6 กุมภาพันธ์ 2551

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย พันตำรวจโทนคร พงศ์ศักดิ์ศิริ นิสิตชั้นปริญญาตรีบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย การจัดการและความ เป็นผู้นำทางการศึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การวิเคราะห์ ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ และรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณี นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ กับโรงเรียนขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ พันตำรวจโทนคร พงศ์ศักดิ์ศิริ ได้ทำการเก็บ ข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ณรุทธ์ สุทธจิตต์)

รองคณบดี

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

สำนักงานหลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2710

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

พ.ต.น.นพรุจ ศักดิ์ศิริ เกิดเมื่อวันที่ 28 กันยายน พ.ศ.2506 เป็นคนกรุงเทพฯ โดยกำเนิด สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีที่คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี ในปี พ.ศ.2529 จากนั้นได้เข้ารับราชการตำรวจ ในปี พ.ศ.2531 ได้ศึกษาต่อในระดับปริญญาโทที่คณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ สาขาวิชาวิจัยดำเนินงาน ในปี พ.ศ.2532 ได้ย้ายไปศึกษาต่อในระดับปริญญาโทที่คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สาขาวิชาวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์ ในปี พ.ศ.2544 ได้ศึกษาเพิ่มเติมในระดับปริญญาโทที่คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สาขาวิชาบริหารรัฐกิจ หลักสูตรผู้บริหาร ในปี พ.ศ.2546 ได้ศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในสาขาวิชาพัฒนศึกษา และในปี พ.ศ.2548 ได้เปลี่ยนสาขาวิชามาเป็นบริหารการศึกษา

ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย